PRODIGIORUM
AC
OSTENTORUM
CHRONICON

BASILEÆ.
1607

PRODIGIORVM AC OSTENTORVM CHRONICON,

Quæ præter naturæ ordinem, motum, ET OPERATIONEM, ET IN SVPERIOribus & his inferioribus mundi regionibus, ab exordio mundi usque ad hæc nostra tempora, acciderunt. Quod portentorum genus non temere euenire solet, sed humano generi exhibitum, seueritatem iramq; Dei aduersus scelera, atq; magnas in mundo uicissitudines portendit. Partim ex probatis fideq; dignis authoribus Gręcis, atque Latinis: partim etiam ex multorum annorum propria obseruatione, summa fide, studio, ac sedulitate, adiectis etiam rerum omnium ueris imaginibus, conscriptum per

CONRADVM LYCOSTHENEM RVBEAQVENSEM.

Cum Cæsareæ Maiest. gratia & priuilegio.

BASILEAE, PER HENRICVM PETRI.

FIDE ET
FORTITUDINE
The Right Hon.ble Algernon Capell,
Earl of Essex, Viscount Maldon, and
Baron Capell of Hadham : 1701.

MAGNIFICIS,

Præclaris, atque ſtrennuis uiris, D. Bernhardo Maiero, Theodoro Brando, Magnificæ ac Clariſs. Reipub. Baſilienſis Conſulib. Gaſparo Kruogio, ac Franciſco Obenriedo Tribunis, atq; totius Senatus ordini Ampliſsimo, Dominis ac Patribus ſuis colendiſsimis, Conradus Lycoſthenes Rubeaquenſis, Salutem ac pacem in Domino.

EXTANT paſsim in Sacris literis præclara diuinę erga humanum genus beneuolentiæ ſimul, atq; iracundiæ teſtimonia, Patres clariſsimi, quibus ſummus rerum omniũ architectus, gubernator atq; conſeruator Deus, ſuum ad ſe populum uocat: atq; diligẽtibus legem ſuam propoſitis præmijs benedictionẽ pollicetur, impijs autẽ atq; cõtemptoribus ſuam iram, ultionem, atq; maledictionem minatur. Vnde traditis iam legis diuinæ tabulis, ait: Ego ſum dominus Deus tuus fortis zelotes, uiſitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationẽ
eorum qui oderunt me, & faciens miſericordiã in millia, his qui diligunt me,
ac cuſtodiunt præcepta mea. Quid igitur pijs dici poteſt, quod magis in his
mundi iamdudum ad interitum inclinantis, calamitatibus magis conſoletur,
ac puſillanimes in fide magis erigat, quàm quòd ſciãt ſe Deo ſummo patri cu
ræ eſſe, eiuſdem beneuolentia, largaq; liberalitate foueri atq; defendi? Quid ė
regione impijs, dici poteſt magis horrendum, quàm audire ſe à ſuprema illa
maieſtate odio haberi, cuius iram ac ultionẽ effugere nequeant? Apertè enim
ait Dominus, dum uarij generis benedictiones pijs obuẽturas enumerat, im
pijs etiam ſuas maledictiones non defuturas eſſe, dum in Leuitico ait: Si non
audieritis me, nec feceritis mandata mea, ſed contempſeritis iudicia mea. Viſitabo uos egeſtate ac ardore, qui conficiat oculos ueſtros, ac conſumat ani-
mas ueſtras. Fruſtra feceritis ſementem, quę ab hoſtibus deuorabitur. Ponam
faciem meam contra uos, & corruetis in cõſpectu hoſtiũ ueſtrorum, & ſubij-
ciemini his, qui odio uos proſequuti ſunt. Sin autem nec ſic obedieritis mihi,
addam correptiones ueſtras ſeptuplum, propter peccata ueſtra, & conteram
ſuperbiam duritiæ ueſtræ, daboq; uobis cœlum ferreũ ac terrã æneam, conſu-
metur incaſſum labor ueſter. Non proferet terra germen, non arbores fructũ
ſuum. Emittam in uos beſtias agri, ut conſumant uos & pecora ueſtra, ut de-
ſertę fiant uiæ ueſtræ. Inducã ſuper uos gladiũ ultorem fœderis mei, cumq;
cõfugeritis in urbes, mittã diram peſtem in medium ueſtri. Cõfringam bacu-
lum panis ueſtri, & comedetis carnes filiorũ ueſtrorum. Maledictus eris in ci-

 uitate,

uitate, Maledictus in agro, & Maledictæ reliquię tuę. Maledictus fructus uētris tui, Maledictus fructus terræ tuæ, armenta boum tuorū, ac greges ouium tuarum. Maledictus ingrediēs & egrediens. Idē agit Spiritus sanctus uoce Prophetarū, per quos timētibus Deum diuini numinis pręsentiam, beneuolentiā, ac imbecillitate delinquētibus gratiam etiam pollicetur. Impijs uerò pręsentissimā iusti Dei iram minatur, eandem maledictionē subinde repetens, utpote, apud Ieremiā cap. 11. cum clamat per Prophetā: Maledictus uir qui non audiuerit uerba pacti huius, quod pręcepi patribus uestris in die qua eduxi eos de terra Aegypti. Ac Dauidē regium Prophetam, Psal. 118. Maledicti qui declinant à mādatis tuis, atq; in alijs Psalmis, ubi subinde Dei immēsa beneficia, ac liberationē Aegyptiacę captiuitatis in memoriā reuocat: ex qua dum Moses Dei Propheta ac populi dux, Israëlitas in terram promissionis educeret, Deus misericors ac iustus, ad confirmandas in pectoribus suorū promissiones, signa etiam beneuolētiæ suæ adiecit, cum Manna ac pane cœlesti, carnibus ac uolatilibus famelicos: sitibundos uerò per Mosem baculo petrā percutientē seruauit, circumuētosq; ab hostibus, sicco pede per mare ducens ab hostium crudelitate liberauit. Pharaonē autem impium, sibi rebellem, atq; omnem admonitionem despicientem, induratū, post diuersi generis plagas, cum omni exercitu suffocauit. Nihil dicam hoc loco de diluuio, quo longe ante propter iniquitatem totum mūdum, Noah tantum cum paucis seruato, suffocauit. Nihil de Sodoma, Adama, Seboim & Segor ciuitatibus, post eductum Lotum cum suis, cœlesti incendio penitus euersis. Nihil de alijs diuersi generis horrendis pœnis, quas, cum sacræ Veteris ac Noui testamenti, tum Gentilium multę historię, in nullum alium finem suppeditant, quàm ut aliorum periculo moniti, omne detestantes peccatum, sanctitate & innocētia uitę, diuinę uindictę occurramus. Sic angelus Dei ostēdit Esdrę signa, quæ Babylonicū excidium sint præcessura, ac inter cætera ait, Relucescet Sol noctu, & Luna ter in die, de ligno sanguis stillabit, & lapis dabit uocem suam, ac populi conuenient, & regnabit quem non sperant. Qui habitant in terra, ac uolatilia, commigrationem faciēt, & mare Sodomiticum pisces ejciet, & dabit uocem noctu quam nouerant multi, ignis remittetur, ac bestiæ agrestes trāsmigrabunt, ac mulieres menstruatę parient monstra, & in dulcibus aquis salsæ inuenientur. & reliqua quę sequuntur quarto Esdræ cap. quinto. Quę quidem licet mysticè interpretentur à quibusdam, nullus tamen piorum dubitabit, hæc horrenda maximarum mutationum ac calamitatum futurarum esse indicia atq; portenta. Sic etsi eius generis portentorum atq; prodigiorū multa sunt, quę naturaliter etiam eueniunt, quorumq; rationes adiunctis demonstrationibus ex Philosophorū ac Astrologorū præceptis reddi possunt, nihil tamen certius est quàm Deum naturę ducem, ad declarationem nunc suę maiestatis, nunc bonitatis, deinde iracundię etiam erga mundū ingratum, significationes, ac inde efficacissima dolorum omnium initia esse, uelle. Nam quis naturaliū rerum tam imperitus est, qui neget ecclypsim interposita terrę umbra, qua radij impediūtur naturaliter fieri? Attamē cōstat, dum Christus unica pro peccatis mortaliū uictima, in cruce mactaretur, solē ecclypsim passum, ac amisisse suum splendorem à hora sexta usq; ad nonam, quo sanè tēpore, naturaliter fieri non potuit cum tres integras horas duraret, Luna decima quarta ideoq; plena, atq; tūc in Oriente, cum Sol in Occidēte esset. Vnde Dionysius

Areopa-

Areopagita,inſignis Philoſophus,cum eo tempore cum Apollophone So-
phiſta pręceptore ſuo,in Aegypto Heliopoli eſſet,uideretq; ſolem contra na
turam obſcurari, dixiſſe fertur: Rerum diuinarum uidemus uiciſsitudines,
Aut igitur Deus naturæ patitur,aut mundi machina diſſoluetur. Hocq; pro-
digio conuerſus,uerum Deum(ut apud Suidam, ac ipſum quoque Dionyſi-
um in pręclara illa ad Polycarpum epiſtola legimus) poſtea cognouit,ac con
cionante deinde Paulo Apoſtolo, ſolus è philoſophis qui aderant,ut in A-
ctis Apoſtolorum capite decimo ſeptimo legimus,credidit. Non certe caru-
erunt illa ſignificatione iræ Dei,ac futurę cladis gentis Iudaicæ, quemadmo-
dum & tenebræ Aegyptiacæ futuram ultionem Aegyptiorum portende-
bãt:ac deinde myſterium habuerũt,quod erga lucem Solis Chriſti,qui Sol iu
ſtitiæ eſt,nihil aliud ſit quàm tenebrarum horror,ac caligo mentis peruerſæ.
Fuit & hora tenebrarum, ut antea ſuis Chriſtus dixerat, in qua cæcitas ac
poteſtas tenebrarum præualebat contra Dei immenſa beneficia inter Iu-
dæos,qui Chriſtum lucis authorem cõdemnabant ad mortem.Idem dici po-
teſt de terręmotu, qui ex incluſis in terræ cauernis uaporibus exitum quæ-
rentibus,naturaliter generatur,quemque naturalium rerum periti, potentiæ
Iouis atque Saturni(eò quòd hæc ſidera multum uaporis excitent) aſcribunt.
Sed hoc tempore ſupernaturales rationes habuiſſe iracundiæ diuinæ non le-
ue erga populum ingratum ſignum fuiſſe quis negabit? Terręmotũ enim irę
diuinæ ſignum eſſe & ſcriptura diuina. 2. Regum cap. 22. manifeſtè exprimit,
cum ait, Commota eſt & contremuit terra, fundamenta montium concuſſa
ſunt:ac ſubiungit ſtatim cauſam, Quoniam iratus eſt eis dominus. Non con-
demnamus naturales rationes, ac plurimùm etiam Aſtrologię tribuimus,ſed
ſcimus naturam,ut in rebus ſalutaribus,ſic etiam aduerſis Dei miniſtrã eſſe,ut
eius miniſterio pijs proſit,obſit etiam impijs,pro affectuum diuerſitate.Idem
in monſtris etiam diuerſis contigit,in quorum cõſideratione, Medici quãuis
acutiſsimè de ſeminis natura in corpore,de eius ubertate, abundantia,defe-
ctu,coniunctionibus:item de formatione infantum,uel brutorum etiam ani-
maliũ cuiuſcunq; ſint generis,in utero materno diſputẽt,uariasq; ex naturali-
lus decretis adferant rationes, quibus probant geminos uniri atq; coagulari,
defectu naturę nũc infantes mõſtroſos,ac interdũ nihil minus quàm hominẽ
naſci. Negari tamen non poteſt,non minimũ iræ ac maledictionis diuinę ſig-
num eſſe,cum Deus potiſsimũ cõiugibus pijs benedictionẽ promiſerit. Pſal.
128. ubi ait, Vxor timens dominũ erit ſicut uitis abundãs in parietibus ędium,
ac filij tui ſicuti oliuarũ plantę circa menſam tuam. Et omnes hiſtorię teſtãtur
magnarũ in mundo uiciſsitudinũ atq; calamitatũ pręludia fuiſſe. Dicerem de
alijs prodigiorũ atq; oſtentorum tam cœleſtiũ,quàm terreſtrium diuerſis ſpe-
ciebus,uerùm cum hæc materia ob fœcunditatem pręfationis leges excedat,
ac proprium ea de re tractatum ipſe ſcripſerim, hæc in præſens tanquam gu-
ſtum indicaſſe ſufficiat. Ideò autem hæc mea collectanea, quę ex infini-
tis authoribus Græcis ſimul atque Latinis, ueteribus atque recentioribus,
ad uiginti iam annos congeſta:ac quantum fieri potuit, ſecundum annorum
mundi ſeriem ab Adamo uſque ad noſtra tempora digeſta ſunt, hoc tempo-
re in lucem edere amicorum conſilio placuit, ut unà cum uerbi Dei admo-
nitionibus atque ſacrarum literarum exemplis, extaret etiam ex alijs hiſto-
rijs per omnes ætates horrendum ultionis diuinæ erga impios ſpeculum,
an fortaſsis mundus, præſentiſsimis illis ſignis aliorum periculo edoctus,

aliqua ratione ad pœnitentiã moueri poſsit,pręſertim cum uiderẽ ho die non multos eſſe,in tanta ſeculi noſtri felicitate,quo diu nobis abſcondita ueritas, Dei benignitate reuelata eſt, atque uerbum ſalutis ſonat in auribus noſtris, qui diuino numini gratias agant, pauciores qui amplectentur uero animo, maiorem autem partem, quæ apertè eam uiribus omnibus inſectatur, nulloſq; planè qui uera ducantur pœnitẽtia,licet ex uerbo diuino mũdi iamiam ruituri manifeſtiſsima ſigna in prõptu eſſe uideãt.Quo ſanè nomine nos gẽtilibus multò,non dico inferiores,ſed ad impietatẽ magis pronos eſſe, turpiſsimum dictu eſt. Conſtat enim ex omnibus hiſtorijs, cum aliquid diri uel aduerſi contigerit,eos ſupplicationes publicas ad auertendam deorũ iram in aliquot dies indixiſſe,ac in deorũ tẽplis ariſq;,diuerſis cæremonijs deos ſuos placaſſe,unde ſua auguria obſeruarunt.Ex cœlo, ex uolatilibus ſiue auibus. Tripudijs,ut ſi uitulus è ſacrificantium manibus proripuiſſet,aut inter ſacrificandum aliquid triſte oculis aut auribus occurriſſet,aut aliquid in eo defuiſſet,fœdi euentus eſſe,nemo dubitauit.Ex quadrupedibus diuerſis, ut ſi lupus in urbe uel caſtris,ſerpẽs in domo,uel lepus in uia apparuiſſet.Diris,cuius generis erant offenſiones pedũ,uoces incertis authoribus auditæ.Hominibus, ut ſi æthiops, uel inuſitatæ magnitudinis homines occurriſſent:quorum omnium interdum mentio in noſtris prodigijs fiet,ac potiſsimũ in Romanorum rebus geſtis, ac gente præter alias omnium ſuperſtitioſiſsima, in quibus tamen hoc,in tanta tenebrarum mole laudandum eſt,quòd adhuc gentiles,ueri ac omnipotentis Dei cognitione orbati,diuinum tamen numẽ ſibi iratum non tantùm intellexerint, ſed placare etiam obſecrationibus publicis,& eo etiam cultu,quem dijs gratum eſſe ſibijpſis perſuadebant,placare uoluerint. Nec dubium ſanè eſt multò grauiora facturos fuiſſe,ſi uerbi Dei lucerna,quę ſola animam rebus cœleſtibus illuminat, illis prædicatione Apoſtolica tum temporis accenſa fuiſſet.Non deſunt tamen nobis exempla ueteris eccleſiæ, in qua Chriſtiani,dum iram Dei pręſentem intuiti eſſent indictis ſupplicationibus publicis ac ieiunijs,exemplo Niniuitarum,placauerunt.Conſtat enim Theodoſium imperatorem, in dira tempeſtate letanias indixiſſe, pro impetranda aëris clementia. Supplicaſſe Chriſtianos,in diro Perſarum bello contra Ardeburum pro uictoria.Gregorium Pontificem ſub Mauritio imperatore inſtituiſſe ſolennes precationes tẽpore peſtis.Stephanũ tertium,Ioannẽ uigeſimũ tertiũ,atq; alios põtifices flagranti ac deuoto animo cõtra alias Chriſtianorum calamitates. Quemadmodũ & Cõſtantinopolitani in grauiſsimo terræmotu quo tota urbs ferè corruit. Quorũ deinde ut aliorum piorum exemplo anteceſſores ueſtri ducti, apud nos in grauiſsimo illo terræmotu, qui in Lucæ Euangeliſtæ feſto factus eſt,præſentem Dei iram non tantum indictis publicis ſupplicationibus,ſed eleemoſynis etiam largiſsimis,quæ pio inſtituto in hunc uſque diem durant,diram numinis iram auertere uoluerunt. Vtinã hodie eſſent,qui in tam periculoſo ac deplorato tempore,in tantis Germanię cladibus,in tam labefactato hinc inde rerum publicarum,ac labantis eccleſię ſtatu,tam corruptis omnium moribus(quo Dei pręſentem iram præ oculis uidemus,ac eadem horrendis prodigijs atq; monſtris,mundo mox interituro multò maiora minatur)malefactorum pœnitentia ducti:innocentia, innouatione melioris uitæ,diuinum numen orationibus aſsiduis mitigarẽt. Veſtræ autem prudentiæ, uiri Ampliſſ. horrendas illas iræ diuinæ minationes contra peccatorum improbitatem,ac extremi diei uera prognoſtica inſcribere placuit, Partim quòd otij mei, ac priuatorum meorum ſtudiorum

(quibus

(quibus functus munere Ecclesiastico, interdum succisiuis horis, dum in florentissima uestra Academia docēdo, ac in optime instituta Ecclesia uestra, uerbo Dei annunciando, operam dedi) & rationē officij aliqua ratione redderem: Partim quod has meas lucubrationes (quas liberati à publicis occupationibus euoluere interdum licebit) ob rerum uarietatem argumentiꝗ raritatem, non ingratas uobis esse mihi persuaderem. Licet autem multa in his inueniantur, quæ rationem ac fidem hominum excedant, utpote boues, serpentes, canes loquutos: aliquando arbores ac montes, ab uno loco in aliū translatos: in sambucis uini botros inuētos: in arboribus fruges uisas: mulieres mutatas in uiros: arsisse mare, ac in eodem interdum nouas, atꝗ nunquā antea uisas insulas, aliaꝗ eius generis plura, quę apud multos sane rerum imperitos parū fidei habebūt. Testis tamen erit mihi Deus, qui admirabilis est in operibus suis, ac ipsa etiam coram eodem conscientia salua, quā affirmare possum me nihil (quandoquidem prima secundum Ciceronem, ac potissima historię lex sit ueritas) confinxisse, sed cum non ab Adami primi nostri parentis tempore, à quo auspicatus sum historiam, uixerim: omnia tamen summa fide, ex probatis tantum atꝗ fide dignis authoribus, quorum Catalogum subneximus, qui ante me, sparsim tamen scripserūt, hausisse. Quibus deinde adieci ea quæ aut ipse oculis meis ætate nostra uidi, aut ab amicis indubitatæ tamen fidei, explorare potui. Licet adhuc dubie procul inueniantur multa, quæ me fugiant, ac multis sint incognita. His tamen prudentiā uestrā hoc tempore contentam fore plane mihi persuadeo, donec aliquādo opus quod inchoatū est, diuini numinis gratia ornatius auctiusꝗ aliquando edi possit. Ego interim precibus assiduis æternum Patrem Domini Iesu Christi unici redemptoris ac intercessoris nostri, fatigabo, ut Spiritu suo sancto animos uestros gubernet, præclaram Rempub. ecclesiamꝗ uestrām sanctissimā ab omnibus insidijs satanæ ac mundi defendat, sua benedictione augeat, ac in uera tranquillitate ad sui nominis gloriam conseruet. Valete. Ex florentissima uestra ciuitate, uero Musarum theatro. Anno M. D. LVII. Calendis Septemb. quo die olim apud nos concilium sub Eugenio quarto Pontifice ac Sigismundo Imperatore, inchoatum est.

FINIS.

Candi-

Candido Lectori S.

DVbſum mihi non eſt amice Lector, te multa in his noſtris prodigijs inuenturũ, quæ nõ tam abſurda, ꝙ naturalibus rationib. omnino repugnantia uidebũtur. Attamẽ ne temere rationis humanæ, in Dei operib. perſcrutandis iudiciũ interponas, moneo. Opera enim mirabilia Dei ſunt magna, ac incomprehẽſibilia, ut uir Dei Iobus facilè fatetur, quæ ſe ubique enarraturum, Dauid regius Propheta non tantum in nono Pſalmo cantat, ſed omnes pios etiam ut idem faciant, in centeſimo quinto ad hortatur, dum inquit, Mirabilium Dei mementote, quæ fecit prodigia ac iudicia oris eius. Vt autem non omnia prodigia, quæ ab hominum opinionib. magis quàm ex Dei nutu pendent, more ac ſuperſtitione Romanorum magni facienda, ſed contemnenda etiam: ita uera illa prodigia, quæ diuinæ iracundiæ ac uindictæ, certiſsima ſigna ſunt, ac quæ rei euẽtus per tot ſecula declarauit, uero ac pio animo ſunt obſeruanda & conſideranda. Ne autem in his noſtris collectaneis rei fidem aut authoritatem deſideres, omnium authorum ex quorum lucubrationibus iam dudum editis, mea collegi, adijcere placuit: Quorum deinde uigilijs nil adieci (ut Deus ac ſalua mihi conſcientia teſtis eſt) niſi quæ meo tempore aut ipſe uidi, aut à ſummis indubitatæꝗ; fidei amicis accepi. Tuum erit ut pium noſtrum conatũ, quem ad immenſam Dei gloriam, humaniꝗ; generis ſalutem promouendam plurimum facere mihi ipſi polliceor, æqui boniꝗ; interpreteris. Vale.

CATALOGVS OMNIVM AVTORum ex quorum ſcriptis lucubrationibus, ſequentia Prodigia, Portenta atꝗ; Oſtenta deſumpta ſunt.

TESTAMENTI *Veteris.*

Amos
Daniel
Eſaias
Ezechiel
Hieremias
Ionas
Moyſes
Zacharias
} Prophetę.

NOVI.

Matthæus
Marcus
Lucas
Ioannes
} Euãgeliſtę.

GRAECI.

Aelianus de uaria hiſt.
Aetius Medicus.
Appianus Alexandrinus.
Ariſteas Proconeſius.
Ariſtoteles Stagyrita.
Armenias.
Calliphanes.
Crates Pargamenus.
Diodorus Siculus.
Dion Caſsius.
Dion Nicæus.
Dionyſius Eretrienſis.
Dionyſ. Halicarnaſſeꝰ.
Egeſippus Iudęus, de rebus Iudaicis & bello Partico.
Euſebius Pãphilus Cæſarienſis.
Herodianus Alexãdrinus de uitis imperat.
Herodotꝰ Halicarnaſſ.
Ioannes Rhetor.
Ioſephus Iudęus.
Iſigonus Nicenſis.
Lucius Piſo.
Memphodorus.
NicãderColophonius.
Nicephorꝰ Calliſtus de rebus Eccleſiaſticis.
Oppianus Cilix.
Pauſanias Cæſarienſis de rebus in Gręcia memorabilibus.
Philo Iudæus.
Philoponus.
Plutarchus Cheronęus.
Polybius Megalopolytanus, de reb. Rom.
Procopius Gazęus.
Socrates & Sozomenꝰ de reb. Eccleſiaſticis.
Steſichorus Himęræus.
Strabo Geographus.
Theophraſtus philoſophus.
Thucidides Athenienſis de bello Poloponneſiaco.
Traſimachus de ædifi- (cijs.

LATI-

LATINI VETERES.

AeliusSpartianus de imperatoribus.
Aeneas Syluiusuel Pius Pontifex.
Agathius de bello Gothorum.
Albertus Magnus philosophus ac episcopus Ratisponensis.
Aloysius Cadamustris de nauigationib. suis.
AmmianusMarcellinus de uitis Cæsarum.
Antonius Nebrissensis.
Antoninus Florẽtinus.
Augustinus Niuus.
Aulus Gellius.
D.Aurelius Augustin.
Aurelius Casiodorus.
Blondus Foroliuiensis.
Bonfiniusdereb.Hung.
Beda presbyter.
Benedictus de Acolitis Cardinalis.
Berosus Chaldæus.
Chiarius Taurusicus de Venetorum & Genuensium bello.
Cõradus à Liechtenauu quem uocãt Abbatem Vrspergensem.
Cornelius Balbus.
Cornelius Tacitus.
Cõradus de Meydẽberg mathem. & philosoph9.
Crispus Sallustius.
Etterlinus historicus.
Eutropius de rebus Romanorum gestis.
Fabius Pictor.
Felix Malleolus Tigurinus de nobilitate.
Flauius Blondus.
Franciscus Irenicus Ettelingiacensis.
Franciscus Petrarcha de remedijs fortunę.
Fulgentius Rufpensis in Africa episcopus.
GalfridusArthurius Menemũtensis de rebus Britannicis.
Gildas Anglus de Anglorũ rebus gestis.
Guellerinus.
Gulielm9 Tyrius de bello sacro.
Hadrianus Barlãdus de rebus gestis ducũ Brabantię.
Heliualdus.
Helmoldus presbyter de rebus Sclauorum.
Hermannus Cõtractus comes Veringensis et monachus Sãtgallẽsis.
Iacobus Bergomas author supplemẽti Chronicorum.
Ioannes Bohemus de diuersarũ gentiũ morib.
Ioannes Iouianus Pontanus.
Ioannis Multiuallis, Eusebij continuator.
Ioannes Stella de uitis Pontificum.
Ioannes Thurotz de rebus Hungaricis.
Iornandes de rebus Geticis.
IuliusCapitolinus de imperatoribus.
Iulius Cæsar.
Iulius Obsequẽs de prodigijs.
Iulius Solinus.
Iustinus Troi Põpei abbreuiator.
Lãbertus Schaffnaburgensis monachus.
Lucius Florus de rebus Romanorum.
Luibrãdus de rebus per Europam gestis.
Macrobius.
M.Coccius Sabellicus.
M.Tullius Cicero.
Marlianus Patricius de antiq.Rom.
MartinusBarletus de uita Scandebergij.
Massæus.
Matthæus Palmerius Eusebij continuator.
Matthias à Michouia de Sarmatia atq; Europęa.
Matholus Senensis.
Merlinus Caledonius;
Messala Coruinus.
Michael Ricius de regibus diuersornm.
Odoritus de Foro Iulij; de diuersis ritibus ac conditionibus huius mundi, liber est manuscriptus.
Otho Frisingensis; episcopus.
Othobertus de prodigiosa saltatione Saxonica.
Paulus Orosius de rebus Romanorum.
Paulus Venetus.
PaulusVuunefridusCaroli Magni diaconus; de gestis Longobardorum.
Petrus Martyr.
Platina de uitis Pontif.
Plinius Senior.
Plinius Iunior
Prosper Aquitanus
Quintus Curtius de rebus gestisAlexandri Magni.
Raphael Volateranus.
Regino Bruniensis monachus.
Robertus abbas Montensis Sigeberti continuator.

b Rober-

Robertus Gaguinus de regibus Francorum.
Saxo Grammaticus de rebus Danicis.
Siffridus presbyter.
Sigebertus Gemblacensis.
Solinus.
Suetonius Tranquillus de uitis imperatorum.
Tit. Liuius Patauinus.
Trebellius Pollio.
Turpinus Remēsius episcopus.
Valerius Maximus.
Vartomannus de rebus in Oriente factis.
Victor Vticensis episcopus de reb. Vandalicis.
Vincentius Belluacēsis speculorum author.
Vuindichinus Corbiensis monachus de rebus Saxonicis.

RECENTIORES *quorum multi etiam hodie uiuunt.*

Achilles Grassarus medicus de aliquot Cometis.
Albertus Cranzius.
Annonius de reb. Franciæ.
CasparusBruschius poēta de episcopatibus ac Monasterijs Germaniç.
Casparus Hedio.
Casparus Peucerus de diuinationibus.
Cœlius Rhodiginus de lectionibus antiquis.
Conradus Gesnerus de Animalibus.
Cornelius Grapheus de incendio templi Antuerpiensis.
Culmannus Geppingensis.
Eberhardus Schleusinger physicus Tigurinus.
Franciscus Massarius in 9. Plinij.
Franciscus Tarapha de Hispaniæ regibus.
Georg. Aemylius Mās feldensis de ecclypsi Lunæ anni 1537.
Georgij Fabricij Chemnicensis de reb. Misniacis.
Gerhardus Nouiomagus Geldenhaurius de rebus Batauicis.
Gulielmus Turnerus de auibus.
Gybertus Lōgolius de uolatilibus.
Hector Boëtius Didonatus de nauigationibus ac Scotorū gestis.
Hieronymus Cardanus de subtilitate ac uarietate rerum.
Huldricus Mutius Hugouualdus de Germanorū origine & gestis.
Iacobus Mycillus de ruina ueteris arcis Heydelbergensis.
Iacobus Milichius in secundum lib. Plinij.
Iacobus Rueff de conceptu hominis.
Iacobus Stopelius Mūmungēsis medicus de aliquot cometis.
Iacobus Ziglerus Landauus.
Ioachimus Camerarius de Ostentis.
Ioachimus Vadianus de tribus orbis partibus.
Ioannes Annius Viterbiensis de regibus Hispaniç.
Ioannes Auentinus de rebus Baiorum.
Ioannes Baleus de scriptoribus Anglicis.
Ioannes Baptista Egnatius, de exemplis uirorum illustrium Venetę urbis.
Ioannes Carion.
Ioānes Cuspinianus de Cæsaribus ac Consulibus Roma.
Ioannes Functius.
Ioānes Lucidus de emēdationibus tēporum.
Ioānes Maior de rebus Scotorum.
Ioannes Naucleruś.
Ioannes Petrus Valerianus de Hieroglyphicis.
Ioannes Sleidanus de rebus sub Carolo quinto Imperatore gestis.
Ioānes Virdungus Hasfurdensis medicus & Astrologus de aliquot Cometis.
Iobus Fincelius de miraculis sui temporis.
Iustinus Goblerus de gestis Lubecensium.
Lambertus Hortensius de Vltraiectinorum rebus gestis.
Lilius de reb. Anglicis.
Lucilius Veronius Alsatinus de rebus memorabilibus.
Lucius Marineus Siculus de Hispaniç regib.
Ludouicus Lauatherus Tigurinꝰ de Cometis.
Marcus Fritschius Laubacius de Meteoris.
Martinus Cromerus de gestis Polonorum.

Marti-

Martinus Lutherus de aliquot monstris.
Matthias Cornax medicus ac Physicus Viennensis de quinquenni gestatione uteri.
Michaelus Beuther⁹ de rebus in suo Calendario obseruatis.
Nicolaus Baselius Naucleri Continuator.
Nicolaus Prugnerus Astrologus de Cometa anni 1533
Pamphilus Gengenbachius de Ostentis in Austria uisis.
Paulus Aemylius de rebus Francorum.
Paulus Eberus de rebus Iudaicis.
Paul⁹ Fabriti⁹ Laubẽsis de Cometa anni 1556.
Paulus Iunius episcop⁹ Nucerinus.
Petrus Appianus Mathematicus
Petrus Creuserus Astrologus de cometa anni 1527.
Philippus Melancthon.
Polydorus Vergilius, de prodigijs & reb. Anglicis. (nensis.
Rauisius Textor Niuernensis.
Ricius de regibus Hispaniç ac aliorum.
Robertus Barns de uitis pontificum.
Sebastianus Besselmeierus de obsidione Madeburgi.
Sebastianus Brandus.
Sebastianus Mũsterus.
Simon Porcius de cõflagratiõe agri Puteolani.
Sigismundus Baro ab Heberstein de rebus Moscobiticis
Theophrastus Paracel. s⁹, de cometa anni 1531.
Vuerneri⁹ Norinbergẽsis de cometa anni 1506
Vuolfgangus Drechslerus de rebus Turcarũ ac Saracenorum.

HIS PRAETEREA adnumerabis.

Summam Anglicanam.
Annales Constantinopolitanas.
Annales Manuscriptas diuersorũ ac nunquam editorum autorum.
Fasciculum Temporũ.
Chronicõ. Misniç, Norinbergẽse, Poloniç, Brabantiç, Saxoniç, Teutonicorum ordinis.

CATALOGVS DOCTORVM VIRORVM, AC amicorum, qui ad absoluendam prodigiorum historiam, liberalissime, communicatis rerum imaginibus nos iuuarunt.

Caelius Secundus Curio.
Cõradus Gesnerus medicus Tigurinus
Culmannus Geppingensis.
Henricus Bullingerus.
Henricus Petri Typograp. & Senator Bas.
Huldrich⁹ Merian ciuis ac Senator Basilienſ.
Iacobus Zuuinger ciuis Episcopicellę.
Ioãnes Heroldus Hechstettensis.
Ioannes Grell. ecclesię ministerin agro Basiliensi.
Ioannes Oporinus Typograph. Basil.
Ioannes Sphyractes iurisconsultus.
Ludouicus Lauater⁹ Tigurinus.
Matthę⁹ Han ciuis Bas.
Mattheus Ichthiander⁹ minister ecclesię Euingen.
Nicolaus Geilerus ludi Basiliensis moderator.
Philippus Bechius medicus Basiliensis.
Theobaldus Lycosthenes Rubeaquensis, uerbi Dei in agro Bernensi Minister.

Rogo autem omnes uiros doctos, ac historię studiosos, cuiuscunque conditionis sint, primùm ut benignos ac ęquos lectores sese nobis exhibeant, si quid errati inuenerint, liberè admoneant, ac deinde si quid etiam eius argumenti pręterea habeant, ut aut ipsi in posteritatis gratiam edant, aut mihi, ad hęc aliquãdo magis exornanda (si modo certæ ac indubitatæ fidei sint) cõmunicent. Ego uicissim quod & mei officij erit, tanti beneficij, & gratum ac memorem futurum quacunq; ratione declarabo.

Vt uideas quàm difficile ſit, res geſtas

AD CERTAM TEMPORVM OMNIVM RAtionem referre: diuerſitatem ſupputationum, ab Adamo uel condito potius mundo, uſq; ad Chriſti ſaluatoris glorioſam natiuitatem, ex diuerſis Chronographis adijcere placuit.

Alphonſus rex numerat 6984
Epiphanius epiſcopus contra Manichæos 5029
Paulus Oroſius 5049
Philo Ebręus, Auguſtinus lib. 2. de mirabilibus ſcripturæ 5195
Iſidorus 5196
Euſebius Cæſarienſis in Chronologia, Barpt. Platina, Vincentius, Ioannes Stumphius 5199
Abbas Vrſpergẽſis, Ioannes Nauclerus 5201
Albumaſar aſtronom9, quẽ pleriq; Neoterici putãt ſequendum eſſe in aſtris cõputandis. 5328
Auguſtinus 5353
Iornandes in ſuis annalibus, & Ioannes Cuſpinianus in Coſs. 5500
Suidas & aliqui Gręci 5600
Philaſtrius de hęreſibus 5801
Rabi Naaſſon in cyclo Paſchali 3707
Rabi Leuiben, cui Gerſon propé accedit, R. Abraham in Cabala 3754
Ebręorum plerique, & Chronica publicata 3760
Ioan. Caryon 3944
Hieronymus iuxta Ebr. ueritatem, Beda 3952
Hermannus Cõtractus 3952
Ioan. Picus Mirandulę princeps 3958
Ioan. Lucidus, multiq; Aſtronomi, Martinus Lutherus 3960
Alexander Sculterus 3960
Abbas Vrſpergenſis, Paul. Phrygio, Philip. Mel. Paulus Eberus, Ioãnes Functius, Chumãnus Flinsbachius, Michael Beuter9. 3962
Panthalion 3970
Theophilus Theologus ad Antolytum, Chriſtianę religionis calũniatorem 3974
Theod. Bibliander 9397
Carolus Bouillus 3989
Ioſephus hiſtoric9 Ebr. primarius 4103
Odiaton ſiue Eduicon, aſtrologus 4320
Aurel. Caſsiodor9. 4697
Scripturę ſanctæ calculo exactiore 3979

F I N I S.

PRODIGIORVM

atque ostentorum tam cœlesti-
um quàm terrestrium Chronicon: ab exordio
mundi usq; ad nostra tempora.

An. mundi 1

Ante Christum. 3959

ONSTRVCto iam à Deo optimo maximo rerúmque omnium creatore, amplissimo absolutissimoq; totius mūdi uniuersitatis eorum theatro, in ipsis statim paradisi uoluptatib. serpēs callidissimus, atq; totius humanæ salutis hostis, Euæ nō uno atq; altero uerbo tantū, sed iusto atq; distincto omnibus numeris sermone loquutus est: Imò nō simpliciter loquutus, sed tam astutè etiam percōtatus est, ut de diuino mādato iam dubitātem deceperit, Moises Geneseos 3. Vnde statim secuta est diuina propter inobedientiam ultio, qua Adam Dei, quam habebat, imaginem amisit, ac peccati uitium in omnes posteros suos cum morte, ac alijs peccati pœnis transfudit.

50 3910

CAin atque Abel fratres germani Adami, atque Euæ primorum parentū filij, cùm quisq; de suis facultatibus Deo bonorū omnium datori sacrificium obtulisset, Cain agricola de fructibus terræ, Abel uerò ouiū pastor, de primogenitis gregis ac de adipibus eorū: Deus retributor bonorum, re-

 spiciens

ſpiciens Abelis munus, per ignis flammam, quæ ſacrificium conſumpſit, ſuæ beneuolentiæ ſignum dedit. Vnde Cain ſtatim nõ tantum fratrẽ poſtea odio habuit, ſed ſtructis hinc inde inſidijs, demum in agro crudeliter occidit. Moiſes Geneſeos 3.

1656

VIſitauit Deus iniquitatem populi, ac diluuio totum ſubmerſit mundum, 2307
poſteaquã quadraginta diebus continuis magno cum impetu pluiſſet in terram. Quo tantũ ſeruatus eſt Noë cum uxore, filijs, ac filiorum uxoribus, qui in arca habuerunt ex mundis animalibus ſeptẽ utriuſqꝫ ſexus: De animalibus immũdis duo, De uolatilibus cœli ſeptena, ut
1656 ſeruaretur ſemen in terra. Moiſes Gen. 7.

FInito iam diluuio, cum Deus Noë atqꝫ filijs eius, fœcunditatem, atqꝫ in omnia, quę terra progenerat, potestatem dediſſet, inſuper perpetuũ fœderis cum Noë et poſteris ſignum, ac mũdi poſt hac nunqꝫ eodem pœnæ genere puniendi teſtimoniũ in cœlo eiuſqꝫ nubibus cõſpiciẽdum propoſuit, arcum ſcilicet, cœleſtẽ uarijs coloribus depictum, quam philoſophi iridem uocant. 2307

1760 HIs tẽporibus uixit Ianus, qui primum poſt diluuiũ generale populũ literas, aſtrorũ curſus, atqꝫ alias diſciplinas docuit, 2297
uitẽ plantauit, annũ ad ſolis curſum diſtinxit, ac 12. menſes, ad lunæ ordinauit motum. Cui adiungendũ putaui Marem eodẽ ſe-

culo

culo Italiæ accolam, magni quidem nominis, si animum inspicias, uirũ, si corpus uerò, monstrosissimum, pubetenus scilicet hominẽ, reliqua uerò equum referentẽ. Hũc scribunt 120. annos uixisse, ac ter à morte reuixisse, ut autor est Ælianus lib. 9. cap. 16. de uaria hist. & Volaterranus lib. 17. Antropologię.

1790

Nimbrotus postquã in campum Sinner uenisset, urbẽq; designasset, fundauit maximam turrim, ad altitudinẽ ac magnitudinem mõtium, in signum atq; monumentũ, quòd primus in orbe terrarum fuisset popul9 Babylõnicus, ac quasi regnũ omnium regnorũ, Vt Bero- 2173

ſus lib.4.memoriæ prodidit, ſed Deus ſuperbię atq; ambitionis hoſtis, turrim diuerſarũ linguarũ diuiſione diſsipauit. Vnde eius nomẽ Babel uocatũ eſt, q̃a ibi confuſum eſt labiũ uniuerſæ terrę. Et inde diſperſit ædificantes in omnes regiones terræ. Gen.10.

Poſt Babylonici ædificij diſsipationẽ linguarumq; confuſionẽ Deum optimum maximum diuerſi generis hominum monſtra ſtatim produxiſſe D. Aurelius Auguſtinus lib.16. Ciuitatis dei, cap.8. author eſt: Vnde reperiri dicuntur in Africa

Cynnaminij. CYnnaminij, à uicinis barbaris ſylueſtres appellati. Barbas habent admodũ magnas, greges ſylueſtriũ canum nutrientes præſidia uitę. Nã ab æſtiuo tropico, uſq; ad mediã hyemis Indici boues innumera multitudine eorũ patriã ingrediunt: cauſa incerta eſt, utrũ nè alias inſectãtes ſe feras fugiant, an paſtus penuria, an alio naturæ (quæ omnia miranda gignit) impulſu hominibus ignoto acti. His homines quum obſiſtere nequeant ſuis freti uiribus, ſe canibus tuẽtur: quibus in uenatiõe uſi boues ꝑmultos capiunt. Et hos quidẽ recẽtes edunt, hos ſaliunt ad futurũ uſum. Multa inſuper & alia animantia à canibus capta comedunt

Ilophagi. Spermathophagi. ILophagi Spermathophagiq;, quorũ hi quidẽ fructus, qui ęſtate ex arboribus decidũt, colligẽtes abſq; labore edunt: reliquo tẽpore herbã in umbroſis naſcentẽ locis decerpunt, quæ uitę ſubuenit in ægeſtate: Ilophagi uerò cum filijs, uxoribusq; ad loca campeſtria accedẽtes, arbores aſcẽdunt, ac teneras ramorũ ſummitates auferunt: tantã ex continuo uſu ramos aſcendendi peritiã ha-

bentes, ut (quod incredibile uidetur) de arbore in arborẽ uelut aues proſiliant, aſcendantq́ tenues abſq; periculo ramos, macilentia, leuitateq́ corporis nixi. Quod ſi quãdo pedes labãtur, manibus, ramis cõprehenſis, ſeſe à caſu peroportunè uindicãt: q̃d ſi forte deciderint, nulla in re propter corporis leuitatẽ læduntur: ita ramis teneriori-bus dente exeſis uentrẽ farciunt. Hi ſemper incedũt nudo corpore, cõmunesq́ uxores ac liberos habent. Pugnãt inuicem pro locis, armati baculis aduerſus alios, ac dominãtur uictis: moriuntur ut plurimum fame, quum deficiente uiſu corpus priuetur eo ſenſu, quo cibum quærebat.

Androginæ uel Hermaphroditæ.

ANdroginæ Africæ populi, utriuſq; naturę, uicibus inter ſe coeũtes, quibus una mãma uirilis eſt, altera uero muliebris. Habitãt autẽ ſupra Naſomanas confinesq́ illorũ. Nos Hermaphroditas uocamus.

Ichthyophagi.

QVi ad meridiem habitant, in hominis forma ferarum uitam ducunt Ichthyophagi, ſub Troglodyticã oram in Arabico ſinu Barbaræ gentes. Nudi per omnem uitam degunt, uxores filiasq́ cõmunes habent, beſtijs ſimiles: ut qui neq; uoluptatis, neq; doloris ullum, niſi naturalẽ ſenſum percipiant, neq; turpis, neq; honeſti diſcrimen norint. Hi, procul à terra habitabili tanq̃ in loca deſerta à fortuna eiecti, piſcationi dãt operã: humida non appetunt, piſces edunt ſemicrudos, non quò ſitim effugiant, ſed feritate quadã, contenti uictu, quem à fortuna

ſortiti ſunt. Felicitatē ſummā putant, his carere rebus, quæ dolorem poſſent egētibus afferre. Tantæ patientiæ eſſe dicuntur, ut ſi quis educto enſe eos percuſſerit, non diffugiant, & uerbera & iniurias perferentes, ſolum percutientem reſpiciunt, nullum neq; iræ, neq; miſericordiæ ſignum oſtendentes. Sermone carent, nutu, manibusq; ſignificant, quibus indigeant, & quæ uolunt.

Pandoræ. PAndoræ uiuentes annos ducētos, ac in iuuēta canos quidem, at in ſenectute uerò nigerrimos crines habentes.

Effaſcinantiū familia.

PRæterea effaſcinantiū familię, quę, ſi fortè impēſius laudauerint pulchras arbores, ſegetes lætiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes paſtu atq; cultu opimas, emoriātur repēte. Hæc oīa nulli alij cauſæ obnoxia. Oculis quoq; exitialē faſcinationem fieri ſcriptū eſt: traditurq; eſſe hoīes in Illyrijs, qui interimant uidendo, quos diutius irati uiderint, eosq; ipſos mares fœminasq;, qui uiſu tam nocenti ſunt,

pupillas in ſingulis oculis binas habere.

Cyneci.

IN Æthiopū regionibus Cyneci gētes numero haud multi, uita ab reliquis diuerſa. Sylueſtrē enim incolētes patriā, & penitus aſperā, rariſq; aquarū fontibus, ſuper arbores ferarum timore dormiūt. Sub aurorā ad aquarū decurſus armati prodeuntes ſe abſcōdūt inter arborū frōdes. Sub æſtu uerò ſolis agreſtes boues, pardaleſq;, ac uaria ferarū genera, cum caloris, tum ſitis impatiētia, ad aquas potus cauſa cōfluunt. Repletas, graueſq; aqua beſtias, ex arborib. deſcēdentes adoriunt, ac lignis aduſtis, ſaxiſq; & ſagittis occiſas, perq; cœtus diuiſas edunt. Aliquādo uerò quāuis praro & ipſi à ualētioribus beſtijs interficiunt: ſed multas ipſi dolo & arte ualentiores beluas capiunt. Corpore leues ſunt, ueloces curſu, & uitæ breuis: ut qui lōgiſsimè uiuūt, 40. nō excedūt annū. Finis eorū non ſolū miſerabilis eſt, ſed & incredibilis. Nā ꝓpinquāte ſenecta, pediculi alati, nō ſolū uiſu uarij, ſed ſpecie horridi, ac turpes, in corporibus nati uentrē primò, tū pectus, deinde totū corpus paruo tēpore exedunt. Qui morbū patit, primū ueluti ſcabiei cuiuſdā pruritu allectus, corpus ſcalpit, uoluptate ſimul & dolore ꝓceptis, deinde exorientib. pediculis, ſimul effluente ſanie, morbi acerbitate, ac dolore percitus, unguibus corpus magno cū gemitu lacerat. Tāta uerò uermiū copia effluit, alijs ſuper alios, tanq; ex perforato uaſe, ſcaturientibus, ut deleri nequeant: hoc pacto ſiue cibi ſiue aëris cauſa miſerū ſortiuntur uitæ finem.

Nigritæ.

NIgritæ nigerrimi & proceræ ſtaturæ, habētes labrum inferius promiſſū ad pectus uſq;, rubrū & introrſus exulceratū, perinde ut ſanguis exeat, ſuperius uerò paruū inſtar noſtri, ſitq; propterea, ut dentes appareant oēs, quos habēt

noſtris grādiores, duos etiā habēs reliqs eminētiores putantq́ eis ſic labra putrefieri, ob ardorē torridę plagę, et ideò ſale ſibi medēt.

IN Æthiopia occidentali Æthiopes quatuor oculis: in Eripia uerò homines formoſi, collo ac ore gruino, cum roſtris animalium, atq; alij mōſtroſi diuerſi generis homines inueniri dicūtur.

Ipopodes. IN Aſię regione Scythia Ipopodes, humanam quidem formā, ſed pedes equinos habentes.

ARimaſpi unum tantùm in frontibus habētes oculum, unde & nomen traxerūt: Nam arima Scytharum lingua unum, ſpu uerò oculum deſignat, nos communiore nomine Cyclopes uocamus. Hi ſolas ferarum carnes comedunt: unde ab alijs Agriophagitæ appellantur. Gell. lib. 9. cap. 4. *Arimaſpi.*

Neuri

NEuri, qui Scithicis utuntur moribus, qui sibi ipsis persua- dent, deierantes se quotannis ad dies aliquot lupos fieri, & rursus in pristinum habitum & formam redire. *Neuri.*

ANthropophagi humanæ carnis comestores, qui reliquos omnes moribus agrestioribus superãtes, nec iudicijs nec legibus utunt̃, sed pro arbitrio ac naturę ductu uiuunt. *Anthropophagi.*

ARimphæi sub excelsorum montium radicibus habitantes, qui ab ipso natali calui sunt, mares pariter & fœminę, simis quoq; naribus, et ingenti mẽto, proprio quodam oris sono. Scythicam gestantes uestem, atque ex arboribus tantùm uictitantes. Quorum meminit & Ammianus Marcellinus, à iusticia ac morũ placiditate eos commendans. *Arimphæi.*

IN Scythia qui sub ipsis septẽtrionibus ætatẽ agunt, populi singularis uelocitatis, uestigia pedum habentes retrò porrecta, non ut cæterorum hominum prospectantia. Gell. lib. 9. cap. 4. *Pedibus inuersis populi.*

ITẽ quidã homines sine capitibus, oculos, nares, atq; ora in pectore ac uentre quasi habentes.

Scipodes. Monomeri.

SCipodes & Monomeri gentes, qui unum tãtum pedẽ habentes, non flectentes poplitem, mirabilis celeritatis. Hi Plinio teste per æstiuum tempus, in terra supini iacentes, pedum se umbra protegunt.

Cathaini.

CAthaini inter Gedrosiam, atq; Indum fluuium, Scythicum genus hominũ, qui aiunt se solos hominum duobus luminibus cernere, cæteros mortales aũt aut cæcos esse, aut altero oculo captos. Candidum genus hominum, paruis oculis, natu ra imberbes, uerę pietatis omnino ex pertes, solem & lunam adorant, fusi les statuas, nonnulli bouem.

Satyri. SAtyri: animalia quadrupedia subsolanis Indorum mõtibus, pernicissima, humana effigie, pedibus caprinis, ac toto corpo re uilloso, nihil habentes moris humani, gaudentes syluarũ latebris, & fugientes hominũ cõmertia. Veteres huiusmodi mõstra, pro syl

pro syluestribus dijs coluere, quēadmodum Faunos, syluanosq́; Faunos ac satyros nemorū Deos esse dicētes, Panas agrorū, syluanos syluarū, quanquam hæc à poëtis cōfundantur. Vnde Hierony. Vidi homunculū, inquit, aduncis naribus, & fronte cornibus aspera, cui extrema corporis, in caprarū pedes desinebant. Et præmisso signo crucis, cum quisnam esset, interogasset Antonius, respondisse fertur: Mortalis ego sum, unus ex accolis eremi, quos uano errore delusa gentilitas, satyrosq́ & incubos appellat.

Cynomolgi, siue Cynocephali, quorū canina sunt capita, caninaq́; ora, q ipso latratu magis bestias, quàm hoīes sese pfitent. *Cynomolgi.*

Anthapathitæ, qui instar quadrupedum incedūt, per manus & pedes nullas certas sedes habitationis habentes. *Anthapathitæ*

Pygmæi statura cubitales, qui annū octauū uiuēdo non excedūt, pugnare dicūtur cum gruibus, à quibus interdum uincūtur, interdum deuorantur, horum mulieres quinto anno pariunt, & senescūt octauo. Eos Plinius reponit in Indiæ mōtibus, Strabo uerò in extremitate Africæ. *Pygmæi.*

Astonij

Astonij ASTonij populi sine ore, corpore toto hirsuto, ac auium ritu plumato, habitu tantum ac odore uiuentes, quem naribus trahunt. Nullus enim illis cibus, nullus potus, tantum habent radicum florumq́ue uarios odores, & syluestriũ malorum, quæ secum portant longiore itinere, ne desit olfactus. Grauiore paulò odore non difficulter exanimantur.

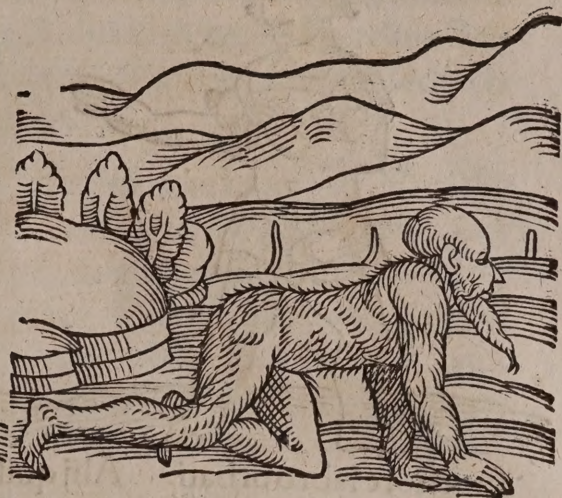

Apothami. APothami in aquis morantes, qui una parte hominem, alia uerò caballum siue equum referunt: Sic etiam memoriꝧ tradiderunt mulieres esse capite plano sine crinibus, promissas autẽ barbas habentes.

Coromandæ. COromandę, sine linguis ac uoce stridoris horrẽdi, hirtis corporibus, oculis glaucis, dentibus caninis.

Fanesij

FAneſij in Oceano ſeptentrionali, aures hebentes tam grãdes, ut totum undiquaq; corpus contegant. *Faneſij.*

Hymantopodes, quibus natura eſt ſerpendo ingredi. *Hymantopodes.*

SElenetidæ mulieres, quę contra naturam aliarum fœminarum oua pariunt, unde naſcentes homines, quinquennies decies nobis ſunt ampliores. Ex Herodoto Rauiſius textor Niuernenſis recitat. *Selenetidæ mulieres ouiparæ.*

AB orientis parte intima homines ſine naribus, facie plana, æquali totius corporis planicie. Alij

ſuperiore labro orbati. Alij quibus ora concreta, qui modico foramine calamis auenarum potum hauriunt.

IN geſtis præterea Alexandri Magni Macedonum regis legimus, in India eſſe homines ſex manibus, uſq; ad mortem nullã corporis infirmitatem ſentientes. item alios omnino nudos, piloſos & in flumine morãtes. Inſuper alios manibus pedibusq; ſex digitos ha-

tes habentes. De quibus omnibus ſcribunt Calliphanes. Iſigonus Nicenſis, Ariſteas Proconeſius, Memphodorus, Ariſtoteles Armenius, Herodotus, Plinius, Aulus Gellius, D. Aurelius Auguſtinus, ac ex recentioribus Ioannes Boëmus in libris de diuerſarum gentium ritibus ac moribus.

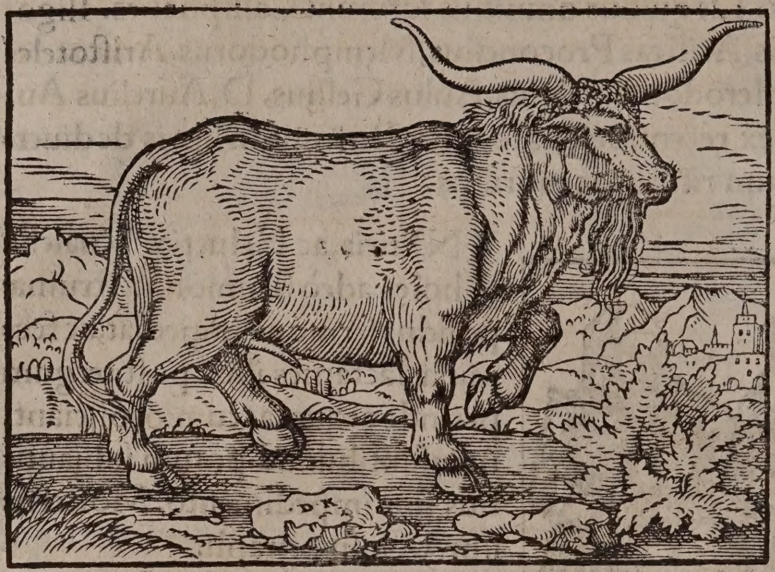
IN Stiria, ac Heluetiæ Vualeſiâ hoĩes adeò ſtrumoſi, ut ſtrumæ pondus ſermonē impediat, ac fœminæ lactantes illos poſt tergum perinde atque ſaccum proijciant, ne infantibus ad potum inhiantibus ſint impedimento. Mōſterus libr. 3. Coſmograph.

HVc referri poſſunt Lucumoriæ homines, qui ultra Olbi fluuium in montibus habitantes, ſingulis annis uigeſimo ſeptimo die Nouembris, quę apud Ruthenos ſancto Gregorio ſacrata eſt, moriuntur: ac uere in ſequenti maxime ad 24. Aprilis, inſtar ranarum reſurgere dicũtur ut à Sigiſmundo barone ab Heberſtein ac Neuperg, in commentarijs ſuis rerum Moſcobiticarum doctiſſimè memoriæ traditum eſt.

Animalia quadrupedia.

SIc etiam Deus omnipotens, cum ſciret, quarum partium ſimilitudine uel diuerſitate contexeret pulchritudinem uniuerſi, etiam diuerſi generis monſtroſa animalia, terreſtria, ac aquatilia, non tam ad ſui admirationem, quam peccati pœnam in mundum produxit. Cuius generis ex terreſtribus eſſe poſſunt.

Bisontes.

BIsontes, quos quidã damas uocant, pro parte ceruis, ꝓ parte iumẽtis similes, oblongis auribꝰ, & latissima in frõte habẽtes cornua. Vri uel tauri syluestres similes quidẽ domesticis, sed sub mento prolixas barbas habẽtes. Ferox quidem animal, quod neque homini, neque aliis animalibus parcit: Cunque illi inter arbores

intentantur

intentantur inſidiiæ, atq; iaculis uulneratur, adeò inſæuit atq; furit, ut, conſpecto ſanguine ſuo, omnibus modis uulnus acceptum, in iaculatore uindicare contendat: quod ſi non cõtingat, impingendo in arbores ſeipſum interficiat.

ALces maiores ceruis, griſei coloris, oblongo ac duro pilo, deformis ſtaturæ, quippe quæ latitudine tranſuerſę manus in poſteriori parte corporis humiliores ſunt, quàm anteriori, habent longa ſed infirma crura, ſunt obeſo corpore, ac debilis omnino naturæ. Mares cornua habent lõgitudine trium expanſarum palmarum, cum multis atq; robuſtis ramis, fœmellæ autem cornibus omnino carent. Ioannes Leporicida. Alces.

Elephant.

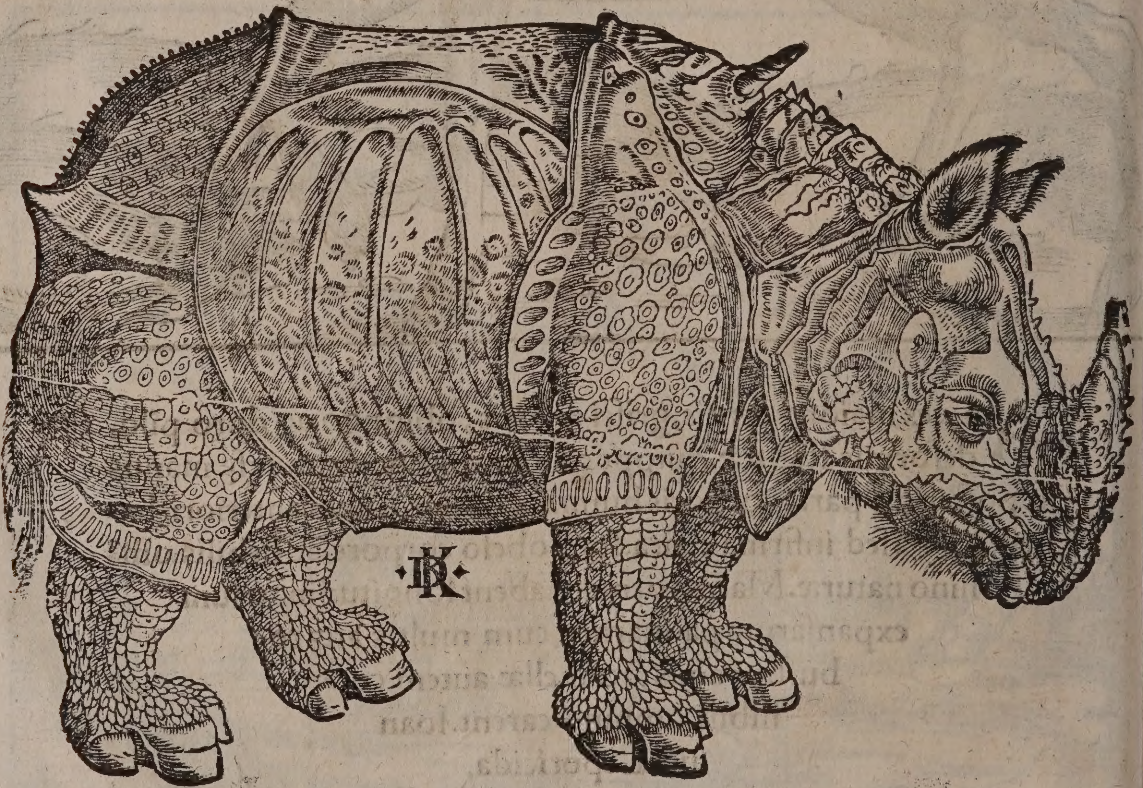
ELephanti, de quorum natura ac docilitate mira scribit Plinius ac alij.

Odonta.

ODonta sua magnitudine elephantum excedens, tribus cornibus, capite equino atri coloris.

Rhinocerus

RHinoceros crudele animal, quod ſua magnitudine elephantem excellit, colore buxeo ſiue fermiculato teſtis clypeatis tectum, cruribus breuioribus, omniꝗ ex parte armatis, acutum cornu in naribus habens, quo ſe defendit. Rhinoceros.

CAmelus bina ſub dorſo habens tubera, unum in pectore, cui incubat, cum genua inclinantur, papillas quatuor, caudam aſino ſimilem, genitalē retrò, genua ſingula in ſingulis cruribus, pedes biſulcos. Camelus.

CAmelopardalis, quam Æthiopes Nabim uocāt, animal collo equino, pedibus bouinis, camelino capite, maculis rutilum colorem diſtinguētibus, quæ Romæ miraculo poſtea uiſa eſt Circenſibus ludis dictatoris Cæſaris. Camelopardalis.

PAuyon in ſolitudinibus Indię, monſtroſum animal, magnitudine ferè elephanti, à cuius aſpectu tamen non abhorret, cum reliqua animalia ferat nequaquam: delectatur potiſsimū pomis, ac alijs arborum frugibus: Salaciſsimū animal eſt, ac aſpectis etiā mulieribus Pauyon.

mulieribus facilè ad libidinem incitatur, magna corporis hirsuti mole ingreditur: planè horrēdo capite, breuioribus auribus, cauda ferè uulpina, sed admodum parua ac plerunque erecta: pedes habet humanos, sed proceritati corporis nequaquam respondētes. A quibusdam, qui Indos se esse profitebātur, anno 1551. in Germaniam ductum animal eius generis, per Sueuiam potissimū magno adducētium lucro ab infinitis cōspectum, ac ab Augustano quodam pictore ac sculptore in hanc formam expressum est.

Panther. PAnther animal prorsus ferum, ac Pardo simile, uarij coloris, quod quidam lupum cauarum appellant. Dormit tribus diebus, ac post tertium diem lauat se, ac suo clamore simul ac suauitate odoris conuocat omnes feras, quibus omnibus amicū est, prēter draconem ac aspidem, quorum aspectum ferre nequit.

Panthera. ITem Panthera, quæ & Pardalis diuersum animal à Panthero: est enim prorsus ferum ac maculosum, de quorum natura leges Plinium ac alios.

Tigris

TIgris, quorum copia India ac Hircania abundat, animal tremendæ uelocitatis; de quo præter Plinium ac alios multa etiam scribit Augustinus Aurelius & Strabo. Tigris.

CErcopitheci, q̃rum quidã fuit omnino formę raræ, magnitudine ac forma hominis, cruribus siquidẽ ac uirili membro, facie, si dicas hominẽ agrestẽ, qa totus pilo obsitus. Nullũ animal pseuerat plus stãdo illo, homine solo excepto: amat pueros ac mulieres nõ secus ac homines suæ regionis, coïnaturq́, cum uincula effugerit, palam cum his concumbere. Animal tamẽ ferum est, sed tãtæ industriæ, ut homines aliquos minus ingenio ualere dicas. Cercopitheci

ANimalia, quorum pars anterior uulpem, cephos uocãt, posterior uero simiam præsentat, nisi quòd pedes effingãt humanos;

manos, aures autẽ noctuæ, & intra consuetam aluũ, aliam habent instar crumenæ, in qua catuli delitescũt donec ultrò prodire in lucem queant, & absq; tutela parentis cibum quęrere: Nec unquam exeunt crumenam, nisi cum sugere delectat, & eius notæ quamplurima. De quibus Aristoteles, Philoponus, Ælianus, Plinius, Solinus, Albertus Magnus, atq; ex neotericis Cõradus Gesnerus in animaliũ historijs.

Reptilia.

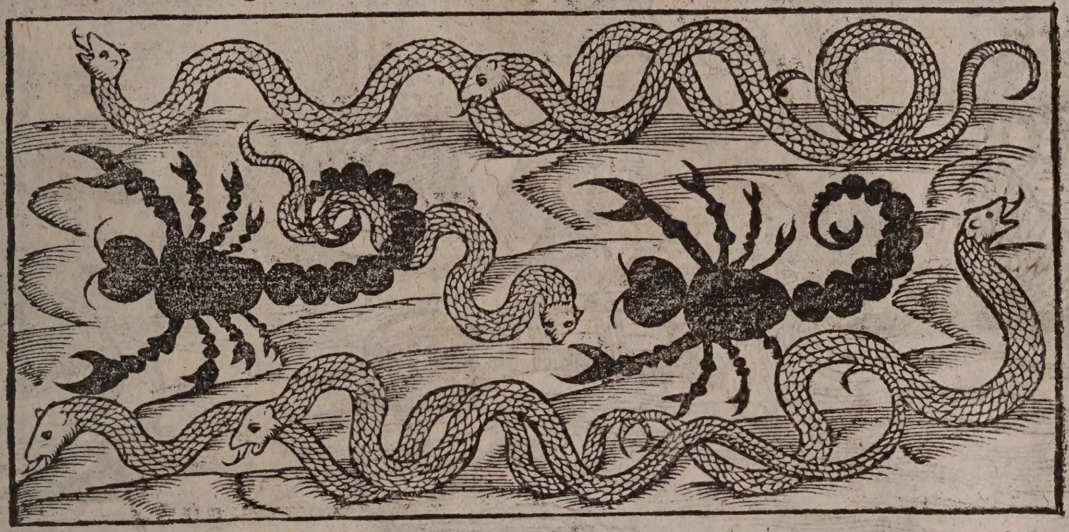
Basiliscus. EX reptilibus Basiliscus, qui potissimum in solitudinibus Africæ habitabat, cãdida in capite macula, uelut diademate quodam, ornatus. Acutissimum habet caput, os rude, oculos & colorẽ ad nigredinem uergẽtes. Palmum nõ excedit, solo tamẽ halitu serpentẽ quamlibet magnũ suffocat, tanta est ueneni acuitate. Eum si quis uel baculo attigerit, paulò pòst moritur. Hunc Plinius Regulum uocat. Sibilo omnes fugat serpẽtes. Nec flexu multiplici, nec ut reliquæ corpus impellit, sed celsus & erectus in medio incidẽs. Necat frutices, rumpit saxa, non contactas modò, uerũ & afflatas exurit herbas. De quo Plinius, Lucanus lib. 9. ac alij.

Salamandra. SAlamãdra, quæ figurã habẽs lacerti, nunq̃ nisi magnis imbribus ꝓuenit, à serenitate deficiẽs. Huic tãtus rigor, ut ignẽ tactu extinguat, nõ alio modo quã glacies. Homines imꝓuidos necare potest. Nã si arbori irrepserit, omnia poma inficit ueneno, & eos, qui ederint, necat frigida ui, nihil aconito distans. Quinimo

mò si cōtacto ab ea ligno, uel pede crusta panis incoquatur, idē ueneficiū est, uel si in puteum cadat. Eius uenenum ab ijs extinguitur, qui uescuntur illa.

PRester serpēs pestilētissimus, ut q eū, quē morsu lęsit, extēplo reddit immobilē ac mente alienū, mox pilis defluētib. cū pruritu ac uentris solutione absumit. Quem præter cæteros egregie describit Lucanus libro 9. Prester.

SEps modicus quidem serpens, cuius tamen ictu læsus, statim putrescit, omniaq; corporis mēbra ac ossa dissoluit, quē etiam Lucanus depingit in nono. Seps.

BOa, quæ in tantam excrescit magnitudinem, ut in uentre occisæ Claudij Cæsaris temporibus infans sit repertus. Boa.

ATq; alij mirę magnitudinis, multorūq; capitū serpētes, atq; dracones, quibus India atq; Ægyptus potissimū abundāt, quorum Plin. Aëtius medicus, Nicander, Paulus Iouius atq; hij, qui de Alexandri Magni rebus gestis scripserunt, meminerunt.

Aquatilia.

P
G
E
V
A
B
M
H
I
R
K
·M·F·

F
O
E
Q
D
C
N
T
B
L
K
A
H R·MD

ORca piscis magnitudinis miræ, infestus balænis, cuius impetu Plin. scribit depressum quandoque nauigiũ fuisse, & immersum in oculis suis, quã in Ostiensi portu debellauerit Claudius Imperator.

Alcete. ALcete instar montiũ prope Islandiam, quæ naues euertunt, ac tãtum sono tubarum, aut missis in mare rotundis uasis absterrentur.

Physeteres. PHyseteres, quorum Solinus post Plinium mentionem facit. hæc erecta submergit iustæ magnitudinis naues, haustam aquam per frontis foramina in nimbi modum exufflans.

Loligo. LOligo, qui extra aquam sese efferens uolitat, caput habet inter pedes, & uentrem, & cruorem nigrum instar atramenti. Cuius etiam Horatius meminit.

Lucerna. LVcerna piscis est, qui lingua ignea per os exerta serenis noctibus lucet, Plinio teste.

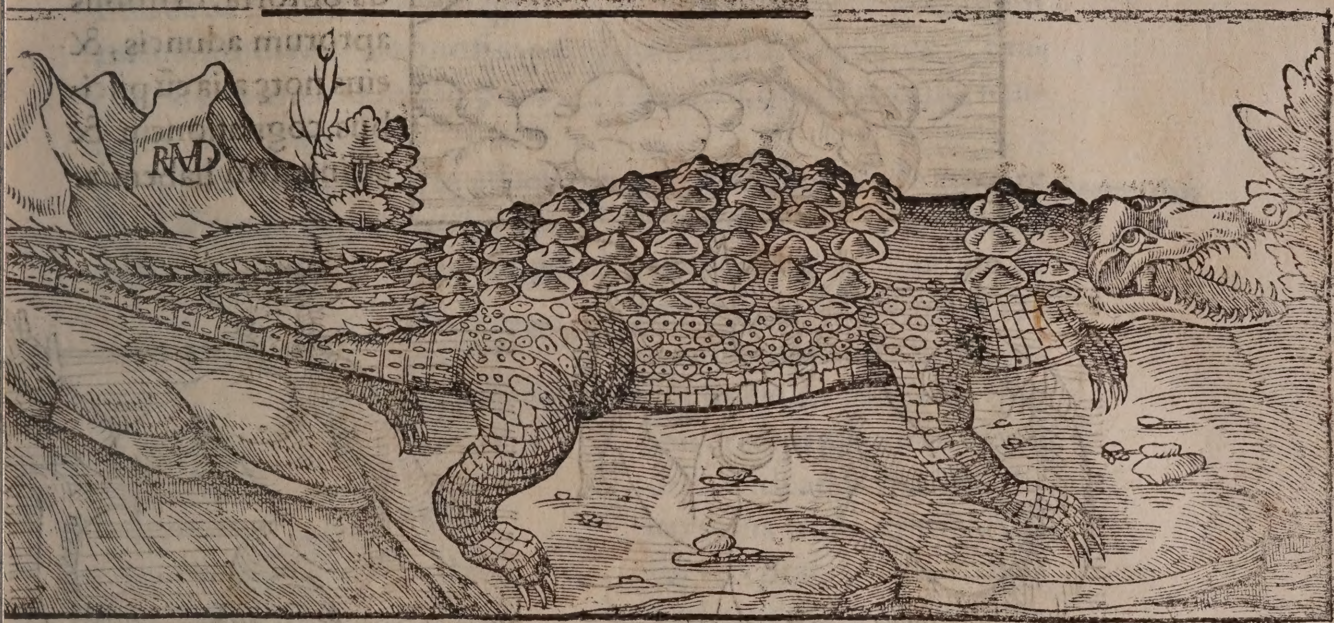
Hirci. HIrci in Cyrenaico, & Sardoo mari oberrantes cum Delphinis. Mares alba uitta frontem habent redimitam, fœminæ uerò sunt cristatæ, ut galli gallinacei. Rapacissimi sunt, ut qui homines, nauigiaque inuolent: spiritu graui & uehementi, quo odore ueluti instrumento ad cæterorum prædam utuntur. Vitulos marinos insectantur maximè, quos proflatu, perinde ac iaculo expugnant.

Scolopendra. SColopendra, quam Gaza Centipodem uertit, terrestri fero similis, quam si quis attigerit, excitabitur ei pruritus, perinde ac si contigisset urticam. Visæ sunt inusitata magnitudine, capite caudaque extantibus per undas in modum triremium ferri, utentes pro remigio pedibus sublatis, quos habent plurimos. Theophrastes apud Plinium scribit, Oretieres populos à Scolopendris deletos. Porrò Scolopendræ, hamo deuorato, omnia intranea euomunt, donec hamum egerant, deinde resorbent.

SVnt & alia monstra marina, quorũ quædam dentibus truculẽtis, quędã cornibus & uisu flãmineo horrẽdo sunt aspectu,

quorum oculi in circũferentia 16. uel 20. pedes continent. Caput eſt quadrangulũ, cum promiſſa barba. Poſterior uerò pars multò exilior. De his Plinius, Oppianus, & alij.

HVc ptinẽt Crocodilus q̃drupes, q fit ex minimo maximus. Ex ouo eñ ad 22. cubitos excreſcit. Quatuor mẽſes hyemales nõ comedit. Elinguis eſt, uentre, dorſo & cauda prælongus, ſquamis prædurus, oſtrearum modo obtectus, audax in fugien- Crocodilus.

tes, in perſequẽtes timidus. Sexagẽnis diebus oua parit ſexagena, totidemq́ diebus fouet, dentes habet, & menſes uiuit eodem ferè numero. inſidiatur his, qui aquatum eunt. Hoc animal uenerantur Ægyptij, eiq́ ſacros dies ſtatuerunt. Et ſi contingat liberos ab eo rapi, parentes lætantur, tanq̃ ſe Deo placere exiſtimantes, cui eſcam genuerunt. Cõtrà uerò Tentyri populi reijciunt, captumque arbore ſuſpendunt, & multis prius affectum uerberibus, poſtmodum comedunt. Reperitur in Nilo. Vnde Plinius Crocodilum, inquit, habet Nilus, quadrupes malum. Oua parit humi: diem in ſicco agit, totam noctem in flumine: oculos habet ſuillos, dentes prominentes atque ſerratos, inferiorem maxillam non mouet, ſed ſuperiorem inferiori admouet:

ungues

Vngues habet robuſtos, pellemq́ circa tergũ impenetrabilẽ, inter aquas cæcus, ſub dio perſpicaciſsimus.

Hippodami.

HIppodami ſiue equi fluuiales binis ungulis, quales ſũt bobus, dorſo equi, & iuba & hinnitu, cauda obtorta, dentibus aprorum aduncis, & eius notę alia cũ piſcibus cognationem & affinitatem habentia.

TRitones, Syrene, ac alia diuerſi generis monſtra, quorum copia mare non minus quàm ipſa terra abũdat. De quibus copioſe leges Plinium lib. 9. Oppianum: ex recẽtioribus Frãciſcum Maſſarum in commentarijs Plinianis, ac reliquos.

Volatilia.

Gryphes.

ITa ex monſtroſis, raris, mirabilibus, ac parum auſpicatis auibus Gryphem habet India & Hyperborei montes quadrupedem uolucrem curuis unguibus, dorſo nigrum: priori parte

purpureum, alis albicantibus, ore aquilino, igneis oculis, difficilem captu, niſi rapiatur pullus & inuo lucer. Nidificat in altis mõtibus. Congreditur cuiuis ferè animali, equis infeſtus eſt maximè. Aurũ fodit apud Bactrianos in deſertis locis, & propè accedentes abigit. Nidos ex eo ſibi texit. Ad q̃d arripiendum numeroſæ hominum turmæ ſimul eunt magno ſuo periculo. Superat elephãtos & dracones, & omnia animalia præter Tygridem, quam propter leuitatem nequit arripere.

Onocrotalus. ONocrotalus autem eſt auis magno roſtro, inualido atq; prę lõgo, & à gutture uſq; ad pectus inſtar ſacculi, ante guttur ex parte inferiori ante pectus pendens receptaculum longum & amplum, rubicũdum, foras prominens, radici linguæ eius annexum habẽs: in quo cibus receptus primũ emolitur: & inde ad ſtomachũ digerendus trãſmittitur. Alia cibi receptacula non habet, & ideo in aquis uiuere ſcribitur. Magnitudine ſua ſuperat cygnũ, cuius etiam colorem habet, ſed uocem tam abſonã, ut rudentẽ aſinum magis, quàm auem referat.

Tu copioſius legas, quę Plinius, Albertus, Odoricus de foro Iulij, Mathæolus Senẽſis, Petrus Martyr, Antonius Nebriſſenſis, Conradus Geſnerus in auium hiſtoria lib. 3. de eo ſcribunt.

Paradiſea uel Apus. PAradiſea uel Apus auis magnitudine turdelę miræ ſæuitatis, alis prædita oblongis, teneris, uiſui perui js, ac pennis (ſi modò pennæ dicendæ ſint potius quàm ſetæ. deplumes enim ſunt, in noſtra, quam damus, effigie non expreſſæ) duabus longis, an-

guſtis, nigris, duritia cornea, cui pedes nulli. Perpetuo uolat, nec usq̃ quieſcit, niſi in arbore aliqua (ab altera delongis illis ſetis ramo implicata pendens.) Nulla nauis tam uelox, aut tam procul à continente, quam nō circumuolare poſsit. Huius deſcriptionem elegantiſsimam leges apud Cardanum de ſubtilitate lib. 10. ac Geſnerum auium hiſtoriæ lib. 3.

Phœnix.

PHœnicē unū in toto orbe habet Arabia, aquilę magnitudine, auri fulgore circa collū, cętera purpureū, cauda cærulea, roſcis pennis diſtincta, facie criſtis ornata, & plumeo apice caput honeſtante. Quorundam eſt opinio, neminē extitiſſe, qui uiderit ueſcentem. Sacer eſt ſoli. Viuit annos 660. Seneſcēs caſia thuriſq́; ſurculis cōſtruit nidum, quem odoribus replet, & accenſis iam ignis flammis emoritur. Ex oſsibus deinde, medullis ac cinere naſcitur uermiculus, inde fit pullus, quę priori funeri iuſta reddens, totum nidum defert in urbem quandã Panchaiæ ſoli ſacrã, ibiq́; in ara deponit. Plinius ait allatū fuiſſe Phœnicem in urbē Romã Claudij principis cenſura, anno urbis 800.

AEgyptus pelicanū auē, quę ubi pullos ſuos necatos uidet à ſerpētibus, latus ſibi fodit roſtro, & educto ſanguine uitã reſtituit mortuis. Hieronymus, Pelicani, inquit, quum ſuos à ſerpēte filios occiſos inueniunt, lugent, ſeq́; & ſua latera percutiūt, & ſan-

guine

guine excuſſo, corpora mortuorum ſic reuiuiſcunt. Volaterranus ait pelicanū eſſe, quē Plinius plateam uocat.

INcendiariam auem Italia in ipſis incēdijs natam ac Romanis adeò inauſpicatā, ut harum gratia quandoque urbem luſtratam memoriæ proditum ſit. *Incēdiariā auis.*

HArpyias aues rapaciſsimas, uultu uirgineo, manibus uncis, quas poëtę Neptuni filias, qui ferè prodigiorum omnium pater eſt, fingunt. Et Virgilius deſcribit in 6. Æneidos. *Harpyiæ.*

GAllinas lanigeras, quę in oppido Furch uerſus orientem inueniuntur. ibi enim ſunt gallinæ albæ inſtar niuis, non pennis ſed lana tectę, ut pecus. Harum meminit Odoricus de foro Iulij. Item in ciuitate Quelinfu, in regno Mangi nomine, ubi inueniuntur gallinæ, quæ loco pēnarum pilos habent, ut catti nigri ſcilicet coloris, quæ optima oua pariunt. De quibus M. Paulus Venetus 2.68. Hāc picturā mutuauimus ex li. 4. Geſneri de auibus. *Gallinæ lanatæ.*

IN Hebridibus clakis anseris genus nascitur, quod uulgo ex arboribus nasci creditum est. Quæ tamen de illis Hector Boëthius refert, nunc subijciam. Inquit enim de claki aue, uim procreandi potius mari, quàm arboribus inesse crediderim. Varijs em̃

modis, uerum semper in mari eam prouenire conspeximus. Etenim si lignum in id mare proijcias, temporis tractu primùm uermes, excauato ligno, nascũtur, qui sensim enatis capite, pedibus, atq; alis, plumas postremo edunt, demum anseribus magnitudine æquales: cũ ad iustã peruenerint quantitatem, cœlum petunt, auium reliquarum more delati per aëra, alarum auxilio, non secus ac remigibus. Id quod luce clarius anno à partu uirgineo millesimo quadringentesimo, nonagesimo, plurimis spectantibus in Buthquhania uisum est: nam cum in eam ad Pethclege castellum fluctibus, huiuscemodi quoddam lignum ingens delatum esset: rei nouitatem, qui primi conspexerant, admirantibus: ad loci illius dominum accurrentes rem ipsam nunciant: is adueniens trabe serra diuidi iubet: quo facto ingens confestim apparet multitudo uermium, alijs adhuc rudibus, alijs mẽbra quædam formata habentibus, partim etiam iam formatarum perfectè auium: inter quas quædã plumas habebant, aliæ adhuc erant implumes: itaq; rei miraculo stupentes, iubente domino, in tẽplum diui Andreæ, Tere (pagi cuiusdam nomen est) lignum comportauit, ubi & hodie manet undiq;, sicut erat à uermibus perforatũ. Huius simile duobus subinde annis Taum æstum appulsum, ad Bruthe castellum uisum est, cum multi accurrissent. Nec diuersum, quod duobus post annis rursum in Lethi portu Edinburgẽsi, spectãte toto populo, apparuit. ingens enim nauis, cui nomẽ atq; insigne Christophori

ſtophori erat, ubi apud Hebrides toto triennio in anchoris con-ſtitiſſet, huc reducta & in terrã ſubducta, plena omnia, qua mari merſa fuerat, exeſis trabibus, uermium partim quidem rudium, partim auis nondum perfectam formam habentium, partim etiam abſolutorum oſtendit. Cardanus de rerum uarietate: lib. 7. cap. 36. His ſimilia ſunt, quę Munſterus noſter ex probatis authoribus annotauit In Coſmographia de Scotia, ubi inquit,

IN Scotia inueniuntur arbores, quæ producunt fructum folijs conglomeratum, & is, cum oportuno tempore decidit in ſubiectam aquam, reuiuiſcit, conuertiturq; in auem uiuam, quam uocant anſerem arboreum. Creſcit & hæc arbor in inſula Pomonia, quæ haud procul abeſt à Scotia uerſus aquilonem. Veteres quoq; Coſmographi, præſertim Saxo grammaticus mentionẽ faciunt huius arboris, ne putes eſſe figmentum à nouis ſcriptoribus excogitatum. Scribit tamen Æneas Sylûius de hac arbore in hunc modum. Audiueramus nos olim arborem eſſe in Scotia, quæ ſupra ripam fluminis enata fructus producere, anatum formã habentes, & eos quidem, cum maturitati proximi eſſent, ſponte ſua decidere, alios in terram, alios in aquam, & in terrã deiectos putreſcere, in aquã uerò demerſos, mox animatos enatare ſub aquis, & in aëre plumis, pennisq; uolare: De qua re cum auidius inueſtigaremus, dum eſſemus in Scotia apud Iacobum regem, hominẽ quadratum, & multa pinguedine grauem, didicimus miracula ſemper remotius fugere, famoſamq; arborem non in Scotia, ſed apud Orchades inſulas inueniri. Sebaſtianus Munſterus in libro 2. ſuæ Coſmographiæ de inſulis Britannicis. *Auſpres arbõres.*

SIc miraculum etiam eſt, quod fertur de paſſere uitulino, qui iuxta Mexicũ inuenitur: ſic ape magna haud maior eſt, ſeu crabrone: pluma tamen ueſtitur, ut par eſt, tenuiſsima, roſtro longo & gracili, alitur rore, melle & florum ſuccis. Octobri menſe uno pede annixus ramuſculo, hæret uſq; ad Aprilem, loco tecto, atq; ita mortuus ueluti iacet: cum redeunt flores, reuiuiſcit, atque ea de cauſa paſſerem reſuſcitatum uocant. Hæc forſan aliquis fabuloſa arbitrabitur, ſed quod in urſis ſerpentibusq; multis ac muribus auellaneis, gliribusq; contingit, atque alijs pluribus anima- *Vitulinus paſſer.*

 libus;

libus, quid uetat auiculæ non accidere posse, præsertim cum constat muscas mortuas reuiuiscere cinere, seu noua ob ignobilitatē anima inducta, cum ex sola putredine generari solita sit, seu (q̃d ueri similius est) cum non omnes neq; plures, sed ex plurimis uix una aut altera hyemis tēpore restituatur, quod calore exiguo latitante ac penè extincto, nouo calore adueniente suscitetur. Vnde etiam muscæ magnæ uerno tēpore apparent, quas certum est ob perfectionem non eo tēpore genitas, & ut mortuas iacuisse, cum antea non fuerant uisæ: Quamobrem tenuis calor idem in auicula efficere poterit. Cardanus de rerum uarietate. libro 7. cap. 36. Hæc de diuersi generis monstris dixisse sufficiat: nunc ad temporum ordinem, ut incepimus, redeundum est.

Bubo. *Vespertilio.* NOstra regio habet ignauū bubonem dirum mortalibus omen. præterea uespertilionē auē, quæ sola uolucrū animal parit, habetq; pro pennis membranam. Pullos nutrit lacte, ubera

admouens infantes amplectitur, secumq; deportat, unicam habet coxendicem, culices amat in cibatu, sola uolucrum dentes habet, habet etiam mammas. De quibus omnibus Aristoteles, Plinius: ex neotericis autem Gulielmus Turnerus, Gilbertus Longolius, & Gesnerus noster in Tomo 2. historiæ animalium.

Zoroastes

mundi.

906 Zoroastes primus Bactrianorum rex, qui primus artes magicas inuenit, quadringentis ante bellum Troianum annis, hoc anno igne cœlesti absumptus est. Marcus Fritschius in Meteoris. 2057.

047 Sodoma, Gomorra, Adama, Seboim, & Segor, ciuitates propter peccata igni, sulphure, & pice cœlitus euersæ sunt, quo deinde loco poma uirentia, & formatos uuarum racemos inueniás, ut edendi quidem gignant cupiditatem: si carpas uerò in ciñerem fumumque excitant, & quasi ardeant. Huius rei meminit etiam præter Mosem Geneseos 19. Orosius libro 1. cap. 36. Ex cuius uetustissimo, & in membranis scripto codice bibliothecæ Oschacensis, quod longè aliam capitum dispositionem habet, descripsimus. Sodomæ autem atque aliarum ciuitatum extinctarum meminere etiam Cornelius Tacitus lib. 21. Solinus post Plinium, & alij quam plurimi. 1916

Sodoma posteaque cum reliquis ciuitatibus cœlesti igne ad internitionem deleretur, uxor Lothi cōtra angeli iussum retrospiciens, marito atque filijs ex diro illo incendio liberatis, in salis statuam conuersa est. Moyses Gen. 19.

An. mundi. | Ante Christum.

2073 ABraham cum iussu diuino iam filium Isaacum deo sacrificium offerret, atq; gladium ad filiũ mactãdum iam stringeret, cœlitus ab angelo domini, ne faceret, inhibitum est. Gene.22. 1890

2106 QVo tempore Phaëton in Italiã uenit, Italia tribus locis arsit multis diebus, circa Istros, Cimæos, & Vesuuios, uocataq; sunt à Ianigenis loca illa Palesana, id est, regio conflagrata. Berosus. 1857

2168 NIlus fluuius crebrioribus imbribus per totã Ægyptũ exundauit. Functius. 1798

2210 MAre apud Atticã terrã exundauit, ac regionẽ illam aliquãdiu uexauit. Authores uocarunt diluuium Ogygis, qui eo tempore regnauit: Eius meminit Orosius libro 1. cap. 7. Nec desunt, qui falsò Noaht ascripserunt. 1753

2222 CEcidit ignis de cœlo, & cũctas oues puerosq; Hiobi cõsumpsit, mox filijs & filiabus eius uescẽtibus & bibẽtibus, in fratris primogeniti domo repẽte uentus horrẽdus irruens à regiõe deserti, cõcussit suo impetu quatuor angulos domus, quæ corruens omnes oppressit, uno tantum relicto, qui patri nuncium adferret. Hiobus 1. cap. 1741

Ingero

mundi. 2407 INgens terræmotus infeſtauit, ac terruit Babylonios ſub Spareto 17. Aſſyriorũ rege. Beroſus. In Iaſij Italici regis nuptijs adfuit Io Ægyptia, quæ ſola fœminarũ uno plus Didone contẽnario uixit, & uniuerſum fermè orbẽ luſtrauit poſt uiri interitum. Ante Chriſtum. 1556

2439 IN Theſſalia diluuiũ fuit nõ ſolũ ex imbribus, ſed quòd obturatis montibus caſu flumina impleuerunt, & ſubſequuto terræmotu, aptis oſtijs montiũ aquæ in alueos regreſſę ſunt. Vocant aũt authores diluuium Deucalionis, cuius meminere Xenophon in æquiuocis, Euſebius, Functius ac alij. 1524

EOdem tẽpore factum eſt dirum incendiũ Græciæ ſub Phaëtonte rege poſt Theſſaliæ terræmotum.

Apparuit

2455 APparuit Moysi domin us, dum oues pasceret, in rubo arden 1510
ti, cui tamen ignis neq; aquã nocebat, & loquutus est seruo
suo, quem legatum ad Israël tas tum temporis misit, ut capite 3.
Exodi legimus, & Actorum 7. fit mentio.

IN monte Synai dum Moyses cum domino sermonem misceret, cœperũt audiri tonitrua, & micare fulmina, fulgura, & nubes dẽsissima operire mõtem, clangorq; buccinæ uehementius perstrepebat, ut timorẽ omnibus in castris habitantibus uehementissimum incuteret. mons Synai fumabat quasi fornax, audiebatur horrendus sonitus; & paulatim crescebat magis atque magis, & ablata iam omni tẽpestate, dominus decem præceptorum tabulas tradidit, Exodi decimo.

Exeunti

EXeunti populo ex Ægypto in terram promiſsionis, ducem ac uiæ demonſtratorem habuere per diem quidem columnã nubis, per noctem uerò columnam ignis, quaſi facem lucentem. Exodi capite 7.8.9.10.& 13. Ante Chriſtum.

2453 AAron dei altiſsimi iuſſu proiecit uirgam coram Pharaone, & ſeruis eius, quæ uerſa eſt in colubrum. Et uirga Aaronis deuorauit uirgas magorum Pharaonis. Exodi 7. 1510

MOſes uirga ſua quum fluminis aquam percuſsiſſet, in ſanguinem uerſa eſt, piſces ſuffocati, aqua ipſa adeò cõputrefacta eſt, ut ex ea bibentes mirũ in modum ſint afflicti. Exod. 7.

AAron extendens manũ ſup aquas Ægypti, ac ſuper fluuios eorum, riuos, paludes, ac omnes aquas, ac uerſæ ſunt in ſanguinẽ aquę, ac cruore ligna, uaſa, atq; ſaxa, per omnem Ægyptiorũ terram cõmaculata, atq; fœdata ſunt. Exodi 7.

AAron cũ extendiſſet manũ ſuã ſup aquas Ægypti, aſcenderunt

An. mundi. aſcenderunt ranæ, & operuerunt terram, ſed ex iuſſu Pharaonis orante & deprecante Moyſe, ranæ demortuæ ſunt in domibus, uillis, ac agris. Exodi 8. Ante Christum.

2453 MOſes extenſa manu percuſsit terræ puluerem, ac facti ſunt cinifes in hominibus ac iumentis per totam terram Ægypti. Exodi 8. 1510

IMmiſit Pharaoni dominus plagam muſcarum diuerſarum per omnes domus Ægyptiorum, quibus omnis Ægypti terra longè lateq; deuaſtata eſt: Et deprecante Pharaonis iuſſu Moyſe, omnis muſcarum pernicies à Pharaone, eiꝰ ſeruis totoq; populo ablata eſt. Exodi octauo.

VLtione diuina omnia animalia Pharaonis, utpote aſini, equi, cameli, oues, boues, atq; eius notæ alia grauiſsima peſte interiere per Ægyptum. De animalibus uerò filiorum Iſraël nul-
2454 lum omnino interfectum eſt. Exodi 9.

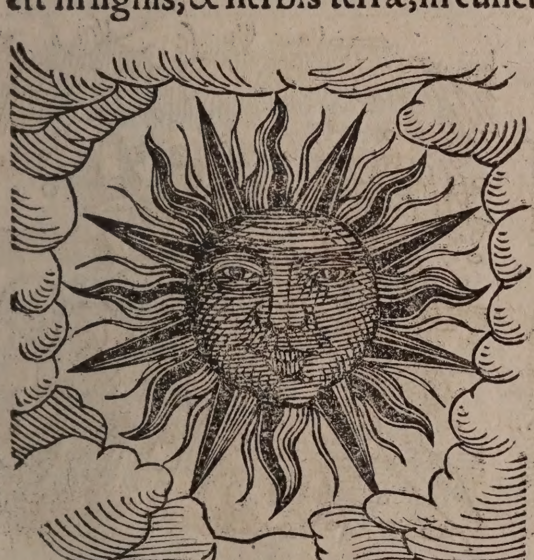
SParſit coram Pharaone ex manu cineres de camino, & pulueribus tota Ægypti terra repleta eſt, ac nõ tantum iumenta, ſed homines etiã perniciosis ulceribus ac ueſicarum doloribus uexati ſunt. Exodi 9. 1509

2454 PRæterea extendit Moſes uirgã ſuper terrã Ægypti, & dominus induxit uentum urentem tota die illa, & nocte, & mane facto uentus urens 1509

2454 urens excitauit locustas. Quæ ascenderunt super uniuersam terram Ægypti, sederunt in cunctis finibus regionis, tanta multitudine nunquam uisæ. Operueruntq; uniuersam terram, deuastantes omnia. Deuorata est igitur omnis herba terræ, & quicquid pomorum in arboribus fuit. Nihil quoq; omnino uirens relictum est in lignis, & herbis terræ, in cuncta Ægypto. 1509

ITerum Mose manũ extendẽte in cœlum, factæ sunt tenebræ horribiles in uniuersa Ægypti terra; & adeò quidem, ut nemo tribus diebus nec fratrem uiderit, nec loco, quo quisq; erat, se mouerit. Vbicunque autẽ habitabant filij Israël, lux erat. Exodi 10.

CVm extendisset Moses manum super mare rubrum, abstulit illud dominus flante uento uehemẽti, & urente tota nocte & uertit in siccum: diuisa est aqua, & ingreßi sunt filij Israël, per medium sicci maris. Erat enim aqua quasi murus à dextra eorum & leua. Per-

sequentesque Ægyptij ingressi sunt post eos, & omnis equitatus Pharaonis per mediũ maris, in quo totus eius perijt exercitus. Exodi capite 14.

2490 POsteaquam populus Israëliticus cãtico Deum glorificans uenisset in Marath et Enim ac amaras, ad bibendumq; omnino inutiles aquas inuenisset, cũ Moses lignum misisset, in dulcedinem uersæ sunt. Exodi cap. 15. 1475

TEmpore sitis Moses iussu diuino percussit bis uirga silicem, & statim egressæ sunt aquæ tam large, ut non tantum omni populo, sed iumentis etiam sufficerent. Quæ aqua cõtradictionis ob Israëlitarum rebellionem dicta est. Num. 20. Exodi 16.

IN Ægypto pluit Deus mannam ac panes de cœlo quemadmodum & carnes, coturnicesq; magna copia. De manna igitur collegerunt filij Israël iubente Mose, alius plus, alius uerò minus, ac

nũs,ac menſi ſunt ad menſuram gomor, nec qui plus collegerat,habuit amplius,nec qui minus parauerat,reperit minus,ſed ſinguli iuxta id,quod edere poterat. Verum quicquid cõtra Moſis iuſſum in craſtinum eſſet ſeruatum, uermibus ſcatere cœpit atq; computriuit,Moſes Exodi 16.

MIſit dominus murmuranti ac ſeditioſo contra Moſem populo ignitos ſerpentes,quorũ ictibus obierunt multi; ſed qui æneum ſerpentem à Moyſe erectum (qui Chriſti uenturi nobis myſterium repræſentabat) aſpiciebant,ſanabantur. Numeri 21.

CHore, Datan, & Abiron ſeditioſi contra dominum, cum tabernaculis, ac uniuerſa ſubſtantia,cum multis diuina ultione terra abſorpti ſunt. Deſcenderuntq; uiui in infernum operti humo. Numeri decimo ſexto. Sed & ignis egreſſus à domino,interfecit ducentas, quin-

quinquaginta uiros, qui offerebant incensum. Numeri 17.

2490 IN seditione præterea populi contra Moysem & Aaronem, postquam nubes tabernaculum operuisset, incendio grauissimo quatuordecim millia hominũ, & septingenti absumpti sunt, absq; his, qui cum Chore in seditione perierant. Numeri 17. 1473

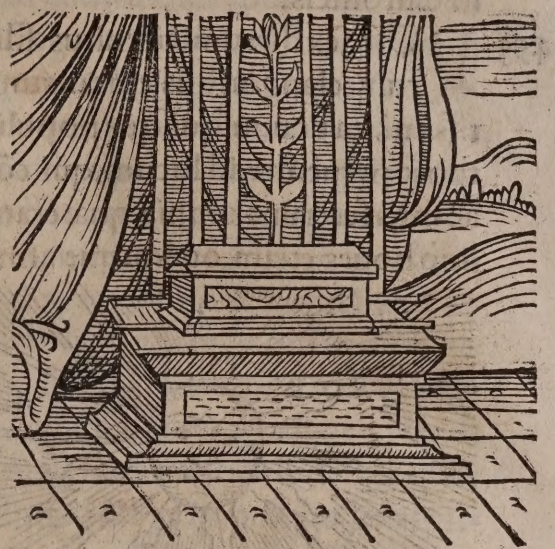
MOyse iussu diuino uirgam in cœlum extendente, audita sunt tonitrua, & fulgura, in terram decidit grando ingens, cui ignis mixtus pariter ferebat super terram: Vnde tanta fuit tempestas, quanta antea nunquam apparuit in terra Ægypti, ex quo gens illa condita est. Et percussit grando per totam Ægyptum omnia, quæ fuere in agris, ab homine usq; ad iumẽtum. Extinxit omnes herbas regionis, nec etiam lignis per syluas pepercit, sed omnia in populi conuertit perniciem. Exodi capite nono.

2490 VIrga Aaronis inter cæteras principum ex duodecim tribubus uirgas in tabernaculo testimonij adeò floruit (cæteris omnibus exarescentibus) ut & gemmæ 1473

gemmæ turgentes, & inde mox flores, qui folijs dilatatis in amygdalas deformati ſunt, in ſignum rebellionis filiorum Iſraël. Numeri decimoſeptimo.

BAlaam filius Sephor, ad maledicendum populo Dei ueniens, redarguitur ab aſina, quæ apertis uerbis loquebatur in hunc modum? QVID FECI TIBI? CVR PERCVTIS ME? ECCE IAM TERTIO: NONNE ANIMAL TVVM SVM, CVI SEMPER INSIDERE CONSVEVISTI? VSQVE IN PRAESENTEM DIEM: DIC QVID SIMILE VNQVAM FECERIM TIBI? Num.22.

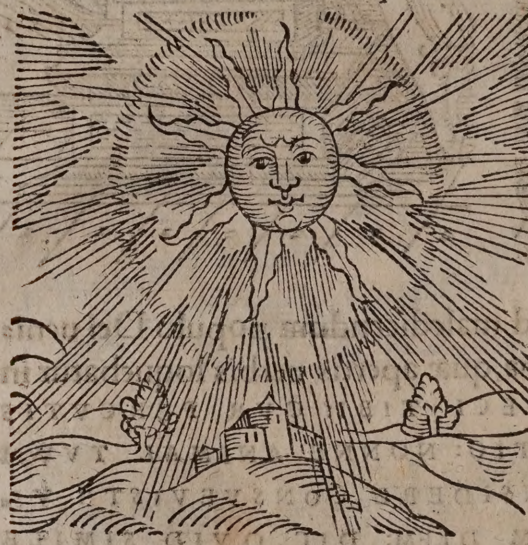

2492 ADduxit dominus fili 1471
os Iſraël per deſertũ
40. annis & nõ ſunt attrita
ueſtimenta eorum, nec cal
ciamẽta uetuſtate conſum
2493 pta. Deut.29.

IOſue primo ducatus ſui 1470
anno, die decimo primi
menſis, poſteaquam filios
Iſraël in terram promiſſionis ducere decreuiſſet, a-

perto Iordanis alueo, adeò fluuius intumescebat, ut instar montis superior pars ascēderet, inferior uero descēderet in mare mortuum. Iosuæ capite tertio. Hermannus Contractus, & Functius in Chronicis.

2495 POst sex dierum circuitus filiorum Israël, ac septem buccina- 1468
rum clangoribus corruerunt muri Hiericho, oppidi munitissimi, ita ut unusquisque populi Israëlis absq; impedimentis potuerit peruenire ad locum, qui cōtra se erat, cœperūtq; ciuitatem, ac interfecerunt omnia, quæ erant in ea, à uiro usq; ad mulierem, imò boues etiam, oues atque asinos. Iosuæ cap. 6.

IOsue dux populi Israëlitici post Moysem, cū quinque reges oppugnātes Gabaon uinceret armis, sed cōtra Gabaon non motus est, nec luna contra uallem Aialon, sed stetit sol in medio cœli, ac nō festinauit ad occasum uni9 diei spacio. Nec fuit antea & postea tam longa dies, obediente dn̄o uoci Iosuę, ac pugnāte pro Israël. Iosue 10.

2503 IOsue cùm pugnaret con- 1460
tra quinq; reges, qui uenerāt ad destruendū Gabaonitas, misit dominus super illos lapides magnos de cœlo, & multò plures de lapidibus mortui sunt grandinis, quàm quos gladio percusserunt filij Israël. Et tunc apud uocem Iosuæ stetit sol per spacium

per spacium unius diei, ut posset delere funditus inimicos suos, Iosuæ decimo.

2616 SYsara cum numeroso exercitu contra Barachum pugnante, subita procella tonitruis, & fragore cœli confestim orta milites Sysaræ diuerberat: Secuta grando ingens tantaqúe cœli intemperies, ut Palæstini præ nimio torpore tela abijcererent, quum nullus pene sensus huius rei ad Iudæos perueniret, uel quia à tergo tempestas illa è cœlo deiecta esset, uel (quod magis credibile est) quòd ita præsens numen euenire uoluit: Estqúe res eò facilius in prodigium uersa, quo magis eiusmodi tempestas à locorum natura abhorrebat. Cœlesti itaq; ui potius, quàm pugnantiū uirtute Palæstinæ sunt copiæ deletæ. Multi in acie occubuerunt, sed plures omnino in fuga, Sysara ubi res perditas uidit, in Aberis cuiusdam Cynæi domum est fuga delatus. Iudicum quarto. Sabellicus libro quinto, Ennæadis primo, folio sexagesimo quinto. 1347.

2719 AMphiaraus uates dum apud Thebas præliaretur, terræ hiatu cū curru (cui insedebat) absorptus est. Propertij li. 2. Nō 1244

Amphiareę pro sunt tibi fata quadrigæ. Itē lib. 3. Tu quoq; ut auratos gereres Eriphyla lā

certos, Delapsis nusquam est Amphiaratus equis. Ouidius lib. tertio de Ponto quoque meminit. Plutarch. in Paral. Fuit autem unus ex Argonautarū uatibus, quorum enumerationem habes apud Cœlium lib. 29. cap. 15.

2751 HOc anno mirabile quiddam contigit iu Nili fluminis exundatione. Amenophis quartus Ægypti Larthes Sestoris filius ob impietatem, quòd in Nili exundatione spiculum in medios uortices extorserat, excæcatus est, qui rursum tamen post undecimum annum oraculo monitus, ut lôcio mulieris, quæ unum tantum cognouisset uirum, oculos lauaret, lauit, uisumq; recepit. Herod. 2. & Funccius in Chronicis. 1212

2781 PRotei Ægyptij sacerdotis temporibus fuit diluuium, quod Pharaonicum uocant, in quo insula Pharos Ægyptijs aquis omnino tecta est. Huius meminit Horatius Flaccus in Oda: Iam satis terris &c. Prothei uerò Herodotus libro secundo: Diodorus libro secundo antiquitatum, & Functius. 1182

Dido cum

2782 Dido cum rem diuinam faceret, uinum in pateram infusum 1181
repente in atrum sanguinem conuerti non sine magno ter-
rore uisum est. Qua de re, Virgil. horrẽdum dictu, latices nigres-
cere sacros, uisaq; in obscœnum se uertere uina cruorem &c.

2798 FVlgure à sinistra parte 1165
cœlo sereno, Ascanio
Æneæ filio, contra Mezen-
cium belligeranti, emicante
contra hostes uictoria poti-
tus est. Dionysius lib. 2.

2881 PAulò ante initium belli 1082
Peloponnesiaci ingens
cometes post solis occasum
enituit, & continuos 75. di-
es exarsit: mox tanta uento-
rum coorta uis, ut fragmen
à monte auulsum in subli-
me abripuerint: quod ubi
ad urbẽ Thraciæ Ægospo-
tamos decidisset, è cœlo præcipitatum fuisse creditum est. Non
ita multò post bellũ Peloponnesiacũ exarsit, q̃d totos 28. durauit
annos, et toti Græciæ exitiale fuit. In fine belli ad illũ Thraciæ locũ

Athenienses,

Athenienses nauali prælio uicti à Lacedæmonijs, Lysandro duce, cum classe imperium Græciæ amiserunt. Casparus Beucerus de Meteorolo. fol. 252.

3040 HElias Thesbites circa torrentem Canith, qui est contra Iordanem, habitās, bis in die à coruis cœli uolatilibus, carnes ac panem, quibus sustentabatur, accepit, quo tempore super terram ad tres integros annos ac sex menses nunquam pluit. 3. Regum 18. 923

3042

HElias in conspectu regis Achab & eius ꝓphetarũ, quorum numero 450. erant, bouē, structo ex duodecim lapidibus altari, domino mactans, atq; insuper lignorum struem ponēs, inuocato nomine diuino, alta uoce clamauit. Domine deus Abrahã, ac Isaac ac Israël, & ego seruus tuus, exaudi quæso, & declara huic populo aliquo signo, quod tu uerus sis deus. Quo dicto, cecidit dñi ignis de cœlo, ac uorauit holocaustũ, ligna ac lapides, 925

imò

Imò puluerem quoq; & aquam, quę erat in aquæductu lambēs. 3.Reg.18.

3049 AD Heliæ preces duos quinquagenarios ignis de cœlo con- 912
ſumpſit, quinquaginta uiros ſimiliter in unoquoq;.4.Re.1.

3050 TAndem diuiſit pallio aquas Iordanis, ac curru igneo recep- 913
tus eſt in cœlum.4.Regum 2.

3055 REmulus filius Tiberini regis fulmine percuſſus eſt, de quo 908
Ouidius lib.14. Remulus maturior annis, Fulmineo perijt, imitator fulminis ictu. (interijt. Eutrop. li.1.

Alladius Siluius 12. Latinorũ rex, ob impietatẽ fulmine tactus

3108 REgio circa Hiericho cum propter aquarum putredinẽ fuiſ- 855
ſet omnino ſterilis, Eliſei uerbo ſanatæ non tantũ ſunt à primo fonte regionis aquæ, ſed omnis etiam ager, fertilitatem, fecũditatemq; accepit. 4.Regum 3.

ELiſæo in Bethel aſcendente, deriſo propter caluitiem à pueris, euocati ex ſaltu urſi, ex eis 42. pueros propter contemptam atque irreuerenter tractatã ſenectutem tanti uiri immaniter dilaniarunt.4.Re.3.

Prophetarum

3109 PRophetarum filij cum ad fluuium Iordanis ligna cederẽt, ad 854
erigenda in terra, quæ nimis angusta erat, habitacula, postq̃
laborantiũ uni ferrum securis cecidisset in Iordanis aquam, He-
lisei beneficio instar ligni, contra ferri naturam ita natauit super
aquam, ut manu sit facile extractum. 4. Reg. 6.

3149 OCcasione Ionę prophe 814
tæ mare mirum in mo
dum commotum: quo pro-
iecto, tempestas desijt, piscis
autem marinus eum deglu-
tiuit, in cuius uentre incolu-
mis uixit, ac post triduum sa
nus eiectus Niniuitis prędi-
cauit pœnitentiam. Ionę pri
3157 mo & secundo.

AMos propheta uidit i- 806
gnem, uastum pelagũ
atq; agros consumentẽ, præ-
terea dominum stantem super muro regulari, habentem in ma-
nu regulam, atq; dicentem: En ego ponam regulam inter meos Is-
raëlitas, quam non amplius transcendam, ut Isaacidarum sacella
uastentur, & Israëlitarum sacraria desolentur, consurgamq; gla-
dio in Ieroboami domum. Reliqua lege Amos 6.

3185 ESaias propheta eo anno, 778
quo rex Ozias mortuus
est, uidit in nubibus cœli do
minum sedentem super soli-
um excelsum & eleuatum, &
ea, quę sub ipso erant, reple-
bãt templum: Seraphim sta-
bant super illud, sex alæ uni,
& sex alæ alteri: duabus ue-
labant pedes eius, duabus ue
rò uolabant, & clamabant
alter ad alterum, sanctus, san
ctus,

ctus, ſanctus dominus deus exercituum &c. Et commota ſunt ſuperliminaria cardinum à uoce clamantis, & domus repleta eſt fumo: Reliqua lege Eſaiæ cap. 6.

3194 ROmulus & Remus Rheæ Syluiæ ueſtalis ex Marte filij, cum ab Amulio exponerentur, ac abijcerentur in Tyberim, aqua in ſiccum eiecit, ad quorum uagitum lupa, uoraciſsimũ aliàs animal, accurrẽs, uberibus ſuis aluit, donec à Fauſtulo paſtore inuenti, ac Accæ Laurentiæ uxori traditi ſunt, à qua inter ſeruos ac paſtores educati, non tantum urbis conditores, ſed totius etiam imperij Romani primi authores fuerunt. Teſtes ſunt Fabius Pictor, Dionyſius Halicar. Liuius, Plinius, Plutarchus, ac alij Romanæ hiſtoriæ ſcriptores. 769

3211 ALcmene Amphitryonis corpus, cũ ad ſepulturam efferretur, repente euanuit, lapisq́ pro cadauere inuẽtus. Sabellicus lib. 1. cap. 8. de inſigni uitæ exitu. Exemplorum prophana. §. 3. Hoc autem de Cleomede Ariſtipaleo ſcribit. Plutarchus in Romulo. 754

3213 ROmulus & Remus fratres germani, eo loco, ubi expoſiti & reperti erant, atq; à Lupa enutriti, Romam urbem condunt. Romulus præſagio 12. uulturũ uictor factus, occiſo Remo ſummam imperij obtinet. Hæc inciderunt in annum ante Chriſtum natum ſeptingenteſimum & triceſimum, quando ſcilicet Romulus rerum potitus eſt Romæ. Roma uero initiũ ſumpſit anno ante reſtitutam ſalutem, teſte Eutropio, ſeptingẽteſimo & quinquã- 730

gesimo tertio, post captũ uero Iliũ quadringentes. tricesi. primo.

3226 PArens conditorq; urbis Romulus, cum iam Fidenas oppidũ cepisset, coloniamq; Romanorũ fecisset, guttæ sanguinis è cœlo magna omnium admiratione ceciderunt. Statim pestis urbẽ inuasit, quæ hominibus absq; ulla ægrotatione mortẽ inferret subitã: sterilitas quoq; agrorũ & frumẽtorum omnium, precipuè tamen annonę sum̃a inopia sequuta est. Romulus expiationibus ciuitates expurgauit, quas lõgo deinceps tẽpore ad portã Ferentinã obseruatas, memoriæ traditum est. Liuius li. 1. Dec. 1. Plut. in Romulo ac Iulius obsequẽs Prodig. ca. 1. 757

EO tẽpore cum à Spartanis Messana caperetur, prodigiis Deus futura præmõstrauit. A Dianæ enim simulacro, quod cũ ipsum ęneum fuit, laxatus clypeus decidit. Et Aristodemus, cum uictimas Ioui Ithomatæ esset immolaturus, arietes ultrò ad aram ui cornua illi ferunt, atq; ex plaga periere. Aliud item tertiò euenit. Canes in unum congregati, totam noctem ulularunt: tãdem frequentes ad Lacedæmoniorum castra excurrerũt. Aristodemũ & hęc perturbarunt, & tale præterea somnium per quietem oblatum. Viderat in somnis, cum armatus iam ad pugnã esset exiturus, sacrificiorum intestina ad mensam iacere: filiam item apparuisse ei nigra ueste indutam, & ostendisse pectus, ac uentrem resecta. Denuò post hæc uisam abiecisse à mensa sacrificia, & arma patri detraxisse, & horum loco iniecto pallio candido, auream coronam imposuisse. Dum iam & ob alia consternatur Aristodemus, & uitæ finem sibi à somno denunciari arbitratur, (nã Messenij illustrium uirorum funera, cum efferenda sunt, coronarunt, & candidis pallijs texerunt.) Pausanias libro 4. Messanæ autem captæ meminit Funccius etiam, ac Eusebius, cuius tamen supputationem

tationem ut mendoſam non ſumus ſequuti.

30 IN Peluſiaca obſidione milites nulla alia re quàm murium im= 733
probitate, & infeſtatione diſcedere coacti ſunt. Mures enim omnibus neruis nocte una improuiſo incurſu abroſis, totum pe=nè exercitum ſcutis & arcubus ſpoliarunt: teſtes ſunt Herodotus lib. 2. & ex eodem Sabellicus lib. 3. Æneadis 2.

SEnacherib rege Aſſyriorum urbem Hieroſolymam obſidenꝭ te ſub rege Ezechia, miſit deus de cœlo angelum, qui deleuit omnem exercitum fortitu=dine pollẽtem & principem exercitus regis Aſſyriorũ, qui magna cum ignominia ad ſua reuerſus eſt. 2. Parali=pomenon 32.

3232 AD petitionem Heze= 735
chiæ, ſol retroceſsit per decem lineas in horologio. Achaz 4. Regum 20. Eſaias 38. Funccius.

3343

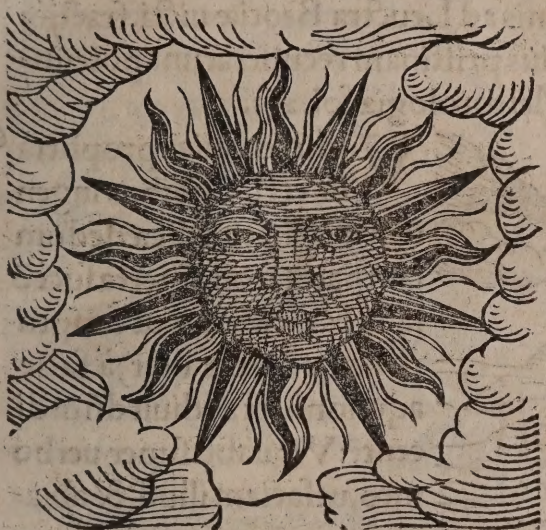
PReſter filius Hippomenis, quum deos deteſtaretur, fulminatus eſt. Sabellicus. 72

3245 VEientes cum in Romanum agrum excurſiones facerent, quibus Fidenates auxilium tuliſſe diceban tur, mira eo anno ſiccitate laboratū, ut non cœleſtes modo aquæ defuerint, ſed terræ ingenito humore penè amiſſo, uix ad perennes fluuios ſufficerent. Exaruerunt torridi fontes, pecorumq́ ſiti morientium paſsim ſtrages edita, pleraque ſcabie aſſumpta, uulgariq́ attactu in homines morbi, primoq́ in agreſtes & ſeruitia, mox & ciuitatem corripuit tetra lues, orta ex ea clade multiplex ſuperſtitio, ita ut non minus animi affecti eſſent, quàm corpora. Paſsim omnibus ſacellis uicisq́ peregrina & inſueta ſacra fieri, multiq́ ſacrificuli tota urbe exiſtere. Id patres indignè ferentes, negocium ædilibus dedere, ut diligenter aduerterent, ne alio ullo in urbe ritu, quàm primo ſacra fierēt. Sabellicus Æneadis lib. 5. fol. 383. b. 718

3248 ROmulus Romanæ conditor urbis cum apud Capręam paludem exercitum luſtraret, nymbo & turbine in cœlum ſublatus eſt, & in deorum numerū, ut fabuloſa credidit antiquitas, non ſine ſuorum admiratione receptus, ut eſt apud Liuium libro primo 715

primo. Dec.1. Plutarchum in Romulo & Numa, Florum libro primo, capite primo. Augustinum lib. tertio, capite decimo quinto Ciuitatis. Pliniũ capite secundo de uiris illust. Messalam Coruin. de progenie Augusti. Marlianũ. Patriitum lib. 6. Topographiæ cap. nono. Sabellicum libro tertio Ennead. 2. & libro 1. Ouid. lib. 2. Fast. Est locus antiqui. &c. & alios.

EOdem anno facta est etiam solis eclipsis teste Dionysio Halicarnass. lib. 2. historiæ Romanorum.

3258 ANnum iam octauum 705
regnante Numa, morbus pestifer Italiam occupans, Romã quoq; inuasit: mœrentibus uerò cunctis, peltam æneã è cœlo in Numę manus decidisse memoriæ proditum est: quæ in urbis salutem à superis missa celebratur. ad cuius figurã cum Numæ instinctu undecim à Veturio Mamurio insigni artifice fabricatę essent, Salij Martis sacerdotes ad earum custodiam à rege instituti sunt. Liuius. Plutarch. Obsequens. Pestis grauissima urbem & Italiam inuasit.

3271 ARistæo Athenis præ- 692
tore anno 4. Olympiadis uicesimæ primæ, ingẽs cometes hyeme cœlo sereno & frigore intensissimo, uesperi ab occasu solis conspectus est, cuius splendor tertiam cœli partem occupauit. Ab occasu æquinoctiali uersus austrũ processit, & cum ad cingulũ Orionis peruenisset, extinctus est. Hyemis il-

3368 lius reliqua pars, fuit admodū ſicca, & abundans flatibus ſepten- 595
trionalibus. Poſtea cum contrarij uenti ſimul ſpirarent, aquilo in ſinu Corinthiaco fluctus concitauit, extra ſinū uerò Auſter obluctans, cum fluctus intra ſinum cogeret, poſt aliquot terręmotus, quibus Achaiæ urbes Helice & Bura corruerūt, accidit etiam diluuium, quod magnā Achaiæ uaſtitatē attulit. Anno ſecundo pòſt Lacedæmonij à Thebanis ad Leuctra Beotiæ uicti, fractiꝙ uno prælio nunquam amplius priſtinam recuperarunt potentiam. Caſparus Beucerus de Meteorologia fol. 253.

3315

Vidit Ieremias propheta 648
in cœli nubibus ingentem uirgā, atꝙ ad cædēdum iam paratā: ollā ꝑterea ſuccēſam, & faciē eius (ut ſcripturę ſacræ uerbis utar) à facie aquilonis: et audiuit dñm dicentē: Vigilabo ſuper uerbo meo, ut faciam illud, & ab aquilone pādetur malū ſuper oēs habitatores terræ, quia ecce ego conuocabo oēs cogitationes regnorū aquilonis, & uenient, ponentꝙ unuſquiſꝙ ſolium ſuum in introitu portarum Hieruſalē. Reliqua uide apud Ieremiam cap. 1.

3322

IN monte Albano lapidibus pluit. q̄d cum credi 642
uix poſſet, miſsis ad id uiſendum prodigiū, in cōſpectu haud aliter, q̄ cum grandinē uenti glomeratā in terras agūt, crebri cecidere de cœlo lapides. Vox ex ſummi cacuminis luco audita eſt, quę monebat, ut patrio ritu ſacra Albani facerēt. Nouendiale igit̄ ſacrū publicè ſuſceptū

eſt,

eſt, & ſolēne manſit, ut quãdocunq; idem prodigiũ nunciaretur, feriæ per nouē dies agerent. Haud ita multo pòſt graui peſtilētia laboratum eſt. Hoſtilius dum Numã ſacrificijs imitat, Ioui litare non potuit. Liuius & Iulius Obſequens.

3322 TVL. Hoſtilium L. Piſo 639
apud Pliniũ author eſt, fulmine ſuffocatũ, q̃d quædam parum ritè feciſſet, & ſacrificio Iouem ipſum cœlo deuocare uoluiſſet: author etiã Plutarchus in Numa Pompilio. Solinus cap. 2. Obſequens cap. 3.

3338 LVcumo Græci Dema- 625
rathi filius, ac Aruntis frater, generoſus adoleſcēs, cum, parente apud Tarquinios defuncto, diuēditis bonis omnibus, Romã migraret, Ianiculoq́ue iam appropinquaret, in carpento cum uxore ſedenti, aquila è ſublimi demiſſa, pileũ ſuſtulit: atque mox ſuper carpentum cum magno clangore uolitans, rurſus uelut miniſterio diuinitus miſſa, capiti aptè repoſuit. quo uiſo, Tanaquil augurforum perita, eo prodigio regnũ ei portēdi intellexit. Pecunia igit. & induſtria dignitatē, atq; etiã Anci regis familiaritatē cōſequutus, atq; ab eodē tutor liberis relictus, dũ Tarquinij Priſci nomē ſibi uēdicaret, poſt Anci mortē regnũ intercepit, atq; ita adminiſtrauit, quaſi iure adeptus fuiſſet. Liuius, Dionyſius, Fabius Pictor, Obſequens cap. 4. Plinius cap. 4. de uiris illuſt.

3349 EZechiel propheta uidit per uiſionem tēpeſtuoſum ſpiritum 614
& nubem magnam à ſeptentrione uenientem, ignemq́ col-
lectum, ſplendore circundatum, ex quo exiſtebat ſpecies electri,
& idētidem forma quatuor

animalium, in quorum ea e-
rat facies, ut hominis formā
haberent. Ea ſingula quater-
nos uultus habebāt, quater-
nasq́ alas: pedes rectos, pe-
dum ueſtigijs uitulinorum
ſimilibus, in æris politi ſpe-
ciē corruſcātibus, alis ſub-
erant humanę manus, ſecun
dum 4. eorum quadrati par
tes, habebantq́ quatuor illa
ita compoſitas facies atque
alas, ut alæ eſſent inter ſeſe
coniunctæ, nec ipſa conuerterentur inter eundum. Erant autem
eorum facies ea figura, ut illa quatuor haberent dextra parte hu-
manam, leoninamq́ faciem, ſiniſtra bouinam, atque aquilinam.
hic coniunctæ erant rotæ, quæ chryſoliti ſpeciem præ ſe ferebāt,
ea forma atque opere, quaſi eſſet rotæ interpoſita rota. Habebāt
etiam quatuor ipſę canthos, eosq́ altos et formidabiles, undiq́ o-
culorum plenos. Harum copioſiorem deſcriptionem leges apud
Ezechielem cap. 1

3355 SEruio Tullio puerulo dormienti caput ardere uiſum eſt, quod 608
prodigium Tanaquil Priſci Tarquinij uxor auguriorum pe
rita, regnum illi portendere dixit. Cum igitur eundem adoptaſ-
ſet, poſt Tarquinij fata dolo Romanorum rex factus eſt. Diony-
ſius libro quarto. Liuius libro primo Dec. primæ. Pliniuus li-
bro ſecundo, capite 110. & libro triceſimo ſexto, capite uiceſimo
ſeptimo. Cicero libro primo de Diuin. Flor. libro primo, capite
ſexto. Valerius Maximus libro primo, capite ſexto. Plinius de ui
ris illuſtribus capite ſeptimo.

Nabucadonoſar

3365

NAbucadonosar Babylo 598
niæ rex cum Sidrach,
Misach & Abdenago, qui sta
tuam erectam contra dei præ-
ceptum adorare nolebant, in
fornacem ardentem mittere
iussisset, lætabundis ac deum
collaudãtibus, ignis adeò nõ
nocuit, ut capillos etiã ac ue-
stimenta non attigerit, sed po
tius eos ex insperato, qui inie
cerant, inuaserit, penitusq; ab
sumpserit. Danielis 3.

3367 DAniel coniectus in lacum leonum fame laborantium, cõn- 596
tra omnem hominum expectationem, non tantum diuino
auxilio à septem leonum rabie seruatus, sed per dei angelũ ac pro
phetam Habacuc sustentatus est. Qui autem Danielem intromi
serant in lacum, à leonibus in momento temporis coram eo deuo
rati sunt. Danielis 6. & ultimo.

3368

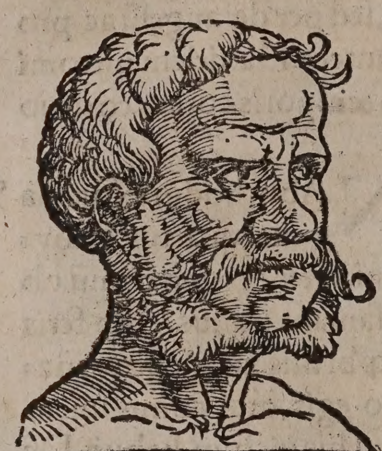
NAbuchodonosor Ma 595
gnus, quartus Baby-
loniæ rex, è regno demũ ob
insaniam pulsus, cum feris
atq; brutis animalibus in a-
gro egit, atq; communem
cum his uictum habuit. De
cretum enim à deo, ut ros et
pluuiæ transirent super eũ,
æstas, hyems, ac frigora. In-
horruit eius etiam pilus, ac
totam cutem operuit dẽsis
uelaminibus, creuerũt ex pe
dore ungues ad similitudinẽ auium. Ac sic qui alios in exiliũ eiece
rat multos, ipse à suis in exiliũ act9 est. Qui delicatis cibis abusus,
bestijs cõpascuus factus: qui purpura indutus, horrido pilo tunc
obtectus, q balsamo ac preciosis unguẽtis inunctus, imbribus ac
rore cœlesti p septẽ cõtinuos annos abluit. Daniel. 5. Finito

An. mundi. Ante Christum.

3368 FInito bello Sabino, cum Tarquinius Priscus in monte Tarpeio ædem Iouis, quam in eodē bello uouerat, ædificare uellet, & iam exaugurare fana 595

sacellaq; alia iuberet, ut libera à cęteris religionibus area esset, iamq; omnium sacellorum exaugurationes admitterent aues, in Termini tantum fano nequaquam addixere. quod prodigiū, firma, stabiliaq; cuncta portendere Romanis uisum est. Sequutū est & aliud prodigiū, magnitudinem imperij portendens. Nam posteaquam futuri ædificij fundamenta aperiret, caput hominis integra facie, recenti tamen tabo & sanguine aspersum, in imo repertū est. Cuius prodigij gratia aruspices interrogati, responderunt, hunc locum non imperij tantum Romani, sed totius etiam mundi caput fore. Liuius, Plinius iunior, & Iulius Obsequens cap. 5.

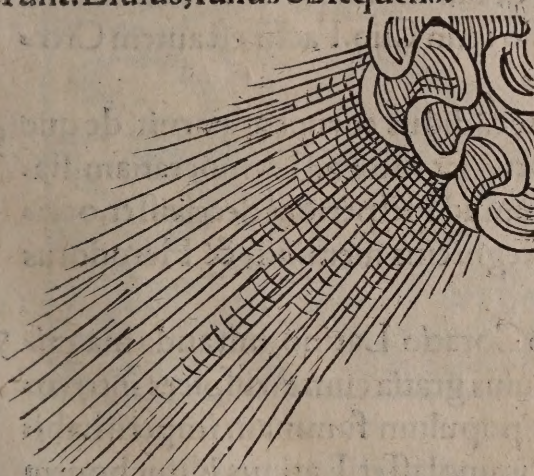
3375 TArquinio in Hetruriam secundum Romanis bellum moliente, magnū signum extitisse dicitur. 588 Cum enī regnaret adhuc Romę Tarquinius, tēplumq; Iouis Capitolini ferè ad finem perduxisset, siue uaticinio admonitus, siue q̊d ei aliter uisum esset, currū supnè fictilē Thuscis quibusdā ex Veiorū gēte figulis fingendū mādarat. Nec ita multò post regno exactus est. Cum autem Thusci currum illum confectum in fornacem intulissent, aliud longè euenit, quā luto in ignem immisso accidere consentaneū est. Condensari enim atq; coire expressa humiditate

miditate ſolet, tunc autem relaxatum eſt, & intumuit, eoq́ue magnitudinis cõcepto robore duriciaq́ꝫ increuit, ut uix ſublato fornacis culmine, deiectisq́ꝫ parietibus, ullo modo efferri potuerit. Plura leges apud Plutarch. in uita Publicolæ. Eius belli meminit etiam Functius.

3380

FActa eſt ſolis eclipſis 583
ſub Aſtyage 8. Medorũ
rege, quã Thales Mileſius apud græcos lõgè ante futurã prædixit refert, ut Plin. li. 2. cap. 12. in quo tamẽ numeri Olympiadum neſcio quo errore deprauati ſunt. Nobiſcum conſentit Functius in Chronicis.

QVotidie cœleſtia pro- 480
3383 digia Romę et in agris
uiſa ſunt, minas oſtẽtantia. Mox Oppia uirgo Veſtalis, quã tamen alij Popiniã, alij Popiliã
3384 uocant, inceſti damnata pœnas dedit. Anno ſequenti, nõn ſeg- 481
nior diſcordia domi, & bellum foris atrocius fuit: ab Æquis arma ſumpta, & Veientes in agros Romanorum incurſiones fecerunt. Liuius, Iulius obſequens.

3385

MOuẽte è Sardibus Xer- 482
xe, cõtra Græcos cum ingenti exercitu bello profecturus, ſol mane defectũ paſſus eſt. Etenim equa in exercitu leporẽ peperit. Apparuit & cometa Ceratias dictus, quòd inſtar cornu incuruet. Maxima rerũ publicarũ, & omniũ ſtatuũ orbis uicißitudo poſtea eſt ſubſequuta. neque enim ſine ſubſequẽti incõmodo aliquo, huiuſmodi ſigna conſpiciunt, quibus deus ſemper ſuã iram minat. Marc. Frytſchius in meteoris.

In bello

3386

IN bello cõtra Veientes, Manlij prætoriũ de cœlo tactum, laceratum fulmine tentorium, euersus foculus, arma fœdata, ambusta, ac in totum cõtrita: occisus eximius equus, quo in prælijs uti consueuerat. Interrogati igitur interpretes prodigiorum, responderunt, significare castrorũ oppugnationẽ, & clarissimorum uirorum interitum. Cum Hetruscis cruento prælio pugnatum. Q. Fabius, Marci frater, bis consul, & tunc legatus, lancea per pectus ictus interijt. Manlius consul in clade occubuit, & uallum Romanorum captum est. Liuius & Iulius obsequens cap. 12. 477

3406 HIppocrates cum tyrãnus Athenis esset hostiamq; immolasset, ahena (ut imposita erant) plena & carne & aqua absque igne efferbuerunt, ita ut aqua redundaret. Quod portentum conspicatus Chilõ Lacedæmonius, qui forte aderat, suasit ei primũ ne uxorem fœcundam duceret domum, secundo loco, si uxorem haberet, eijceret, & siquidem ex illa filium sustulisset, abdicaret. uerba sunt Herodoti lib. 1. folio 11. in Clio. Factũ est autem Crœsi Lydorum regis temporibus. 557

3408 ARcesilao regnum tenente cãdidus coruus apparuit, de quo graue responsum ferebatur. Et mox ad Democratiam status ciuitatis recidit, Bessus cum ad Hesperidas decessisset, occisus est. Heraclides in Politijs regni eius meminit, & Herodotus libro quarto. 555

3411 BOs in Sabinis, Androno Coratio Latino, miranda magnitudine ac specie nata est: cuius gratia cum Aruspices interrogarentur, responsum est, eum populum summam imperij habiturum, qui prius bouem illam immolasset. Latinus igitur bouem in Auentinum egit, & causam sacerdoti Romano exposuit. Ille 552

uero

uerò aſtutus, dixit prius eũ uiuo flumine manus purgare debere: at Latinus dũ ad Tyberis profluenta deſcendit, Romanus illo abſẽte bouem immolauit: & ſic imperium ciuibus, ſibi uerò gloriam facto conſilioq; uindicauit. Liuius, Iulius Obſequẽs capite 6.

3416 CRœſus Lydorum rex 547 cum à Cyro debellaretur, ſemeſtris filius in crepũdijs articulatè loquutus fertur, magno & pernitioſo prodigio regnum amittendum prædicente. Alex. ab Alex. libro 2. cap. 31. & lib. 3. cap. 15.

CHrœſo Lydorum rege ratiocinante, omnia ſuburbana colubris impleta ſunt, quos equi inter ambulandum, cum ad paſcua irent, comedebant. Crœſus igitur ſtatim miſit ſuos ad conie-

ctores conſulendos Telmiſſas, qui, ubi accepere reſpõſum, didicereq;, quid ſibi uellet portentum, non tamen contigit, ut Crœſo

 renunciarent.

renunciarent. Nam prius quã retro Sardis reueherent, Chrœsus est captus. Thelmisses ita cognouerant exercitum externum Chrœso illuc affuturũ, qui cum afforet, indigenas subigeret, q̃d dicerent colubrum terræ filium esse, equum hostem & aduenam. Herodotus lib. 1. fol. 16.

3420 DAniel propheta anno Balsasaris Babilonię regis primo uidit cœli uẽtos uasto mari ruentes, & quatuor ingentia animalia, ex mari existere inter se dissimilia. Eorum primum erat simile leoni, aquilinis alis, aliud animal secundum ursę simile, in ore habens tres costas inter dentes, deinde animal pardi simile in dorso habens quatuor alas, instar uolucris, quatuorq́ capita: quartũ animal erat terrificum, horribile, ac pręualidum, dentibus ferreis magnis, comedens ac comminuens, & reliquum pedibus conculcans, habens decem cornua. Harum omnium copiosiorem descriptionem leges Danielis cap. 7. 543

3422 ABeodẽ Balsasaris regis tertio anno, dum esset Susis in arce, quæ est in in Elamitide prouincia, uisus est aries stans ad fluuium Eulæum, habens duo cornua sublimia, quorum alterum altero sublimius erat, eum arietem cum nullum aliud animal impeteret, caprinus hircus cornu habens inter oculos eum 541

inuasit,

inuaſit, et uicit. Plura lege in cap. 8. Danielis, & eius interpretes.

3424 BAlthaſar rex cum lautũ ad conuiuium optimates ſuos uocaſſet, in eodemq́ uaſa aurea atq́ argentea templi à Nabuchodonoſere depredata appoſuiſſet, eadem hora apparuere digiti quaſi manus hominis, ſcribentis contra candelabrum in ſuperficie parietis aulæ regiæ, Mane, Thecel, Phares. Quæ uerba cum ab ariolis neque legi neque interpretari poſſent ad id à rege uocatis, demum Daniel, præmiſſa concione de Nabuchodonoſeris ſacrilegio, ac Balthaſaris filij faſtus ſuperbia ac impietate, breuiter ita interpretatus eſt: Mane, numerauit deus regnum tuum ac compleuit illud: Thecel, appenſus es in ſtatera, ac inuentus es minus habens: Phares, diuiſum eſt regnum tuum, ac datum eſt Medis ac Perſis. Eadẽ autem nocte interfectus eſt Batlhaſar rex Chaldæus, cui Darius Medus ſucceſsit, annos natus ſexaginta duos. Danielis 5. 539

3440

CVm mox Cumarũ ciuitas à Daunijs, Vmbris et alijs circũiectis gẽtibus oppugnaretur; (quo tempore quinquaginta peditũ millia, duodeuiginti equitũ uno tempore barbari in armis habuerunt,) cõſtat Vulturnũ & Clanium 523

amnes hoſtiũ caſtra præterlabentes, retro curſum ſuum flexiſſe: eoq́; miraculo Cumanos in ſpem benè gerendæ rei erectos, in pugnam egredi auſos, fretosq́; locorum oportunitate, immenſum profligaſſe exercitum. Dionyſius Halicarnaſs. lib. 7. Dionyſius Eretrienſis, & Sabel. lib. 9. Æneadis 2.

3443

ANno Darij regis ſecũdo die uigeſima quarta menſis undecimi, quẽ Sabath uocant, Zacharias propheta uidit per uiſionẽ propheticam noctu hominẽ rubro equo inſidentem, eumq́; ſtantem inter myrtos, quæ erant in profundo, poſt quẽ erant equi rubri, uarij & albi, cui homo, qui ſtabat inter myrtos, apertis uerbis pronunciauit, Hi ſunt, quos dominus miſit ad peragrandam terram &c. Plura leges Zachariæ primo, & apud eius interpretes. 520

3449 TAges quidã dicitur in agro Tarquinenſi, cum terra araretur, & ſulcus altius eſſet impreſſus, extitiſſe uocẽ repẽte, & eũ affatũ eſſe, qui arabat. Is, ut in libris eſt Hetruſcorũ, puerili aſpectu, ſed ſenili 514

sed senili prudentia, ubi ei bubulco uisus est, extemplo rei miraculo totam eo Hetruriam excitauit. Scriptis tradita dein, quę ille dixerit, quæ aruspicinæ rationem omnem continerent. Cicero de diuinatione.

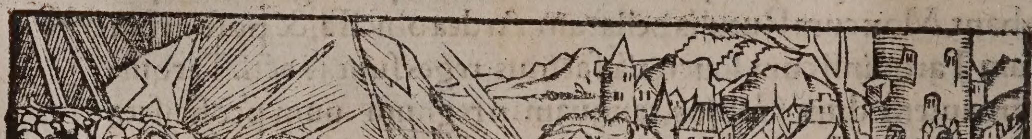
3450 DArio Babylonem obsidenti uox è muris reddita est, urbem 513
ipsam tunc à Persis captum iri, quũ mula pareret. Quo presagio omnes capiendę urbis desperatio iam ceperat, donec Zopiri Persæ mula enixa est: Rauis. Text.

3454 TArquinius cum iam Signiã, Circeiosq́ colonos misisset, prę- 509
sidia urbi terra mariq́ futura, prodigium horribile uisum est. Anguis enim ex columna lignea elapsus, non tantum terrorem fugamq́ in regia fecit, sed ipsius etiam regis animum subito pauore pculit, anxijsq́ curis uniuersos impleuit. Aquilę etiam, quę regiæ incumbebant, nidum fecerunt, in quo pulli subito uulturũ incursu discerpti sunt: quod mali imminẽtis prodigium esse pu-
3455 tabant. Mox cum Rutulis bellatum, Ardea obsessã, & post nefan 508
dum Tarquinij cum Lucretia facinus, reges sunt exacti. Tarquinius autem dum Gabios, tanquam in regnum suum proficisceretur, canis & serpẽs etiam uerbis expressis sunt loquutę. Liuius, Iulius Obsequẽs capite septimo. Alexander ab Alexan. libro tertio, capite decimo quinto.

3457

SIlentio noctis ex sylua 506
Arsia ingens uox audita est, quæ Syluani credita est fuisse. Proclamauit autem in acie Romanorum contra Veientes, uno plus Hetruscorum cecidisse, & uicisse bello Romanum. Liuius & Iulius Obsequens capite octauo.

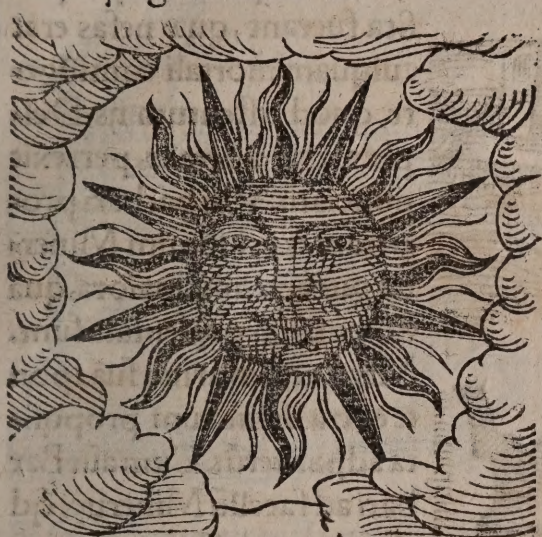
3463 HAstæ militares ad multam noctem in cœlo ardentes uisæ. Sequuta est tertia Sabinorum in Romanorū agros irruptio, qua Posthumius cōsul magnam accepit ex sua indiligentia cladē: quam citus collega nisi mox uindicasset, male de repub. Romana actum esset. Duæ Romanorum coloniæ, Pometia & Cora, ad Auruncos defecerunt, & contra Auruncos bellatum. Liuius & Iulius Obsequens cap. 9. 500

3467 AVlus Posthumius dictator cum contra Latinos, qui in Romanos coniurauerant, ad lacum Regillum pugnaret, ac uictoria iam nutaret, duo iuuenes candidis equis insigni uirtute apparuerunt, pro Romanorum salute fortissimè dimicantes: quos dictator post uictoriam quæsitos ut dignis muneribus honoraret, non inuenit, Castorem & Pollucē ratus. Florus lib. 1. cap. 11. & Iulius Obsequens cap. 10. ex lib. 2. Liuij Decad. 1 496

Pizelus

3472 PIzelus Athenienſis in pugna Marathonia dum prœliatur, ui- 491
ſum eſt monſtrum, quod cum ipſe quoq; ante ſe uideret, oc-
cidere uiſus, luminibus captus perpetuo manſit. Herodotus. Me
minit pugnæ Euſebius.

3473

EClipſis lunæ magna, de 490
qua cūprimis mētionē
facit Ptolomæus lib. 4. cap.
9. Athenīēſes, duce Calima
cho, cōſilio Milciadis apud
Marathonem, quo Hyppi-
as Perſarum exercitū duxit,
uicerūt, atq; ex Perſis ea pu-
gna 6300. ex Atheniēſibus
uero (Herodoto ac Thuci-
dide teſtantibus) 192. perie-
runt.

PRodigia multa Romæ audita, & uiſa Quintilio Sulpitio Ca-
merino, & Sp. Largio Ruffo conſ. Liu. Dionyſ. Eutrop. li. 1.

IN muliebris fortunæ fano in uia Latina quarto ab urbe milia-
rio conſtructo, quo in loco Coriolanus matris precibus ada-
ctus ab urbis excidio temperauit, fortunæ ſimulachrū erat, quod
non ſemel humanā uocem emiſiſſe fertur. Alexander ab Alexan.
3483 libro 1. cap. 13.

LAodiceæ aduentu Xerxis plata 479
nus in oleam mutata eſt. Eo ue-
ro è Sardibus exercitum mouēte, ſol
mane defectum paſſus eſt. Pugna-
uit Leonides Lacedæmonius cum
Perſis ad Thermopylas, & primum
nauale prælium ad Artemiſcum cō-
miſſum eſt, ut authores ſunt: Hero-
dotus libro ſeptimo & octauo, &
Dionyſius libro nono.

3488

ACeratus propheta uidit ante delubrũ Mineruæ ſacra arma prolata è conclaui, quæ intus propoſita fuerant, quæ nefas erat cuiquam mortali contingere, quod oſtentum ijs, Delphis qui aderant, perrexit nunciatũ. Vbi barbari properantes ad fanum Mineruę puenere, ubi maiora, quã ſuperius, repręſentata ſunt. Martia enim arma ſua ſponte extra delubrum propoſita adparuerũt. Cum aũt Barbari ad ſacellũ Mineruę, q̃d eſt ante templũ, accederent, interea à cœlo fulmina in eos deciderũt & à Parnaſſo duo abſciſsi uertices magno cum fragore ſunt deuoluti, per multosq́; eorum interceperunt. Atq; ex ipſo ſacello Mineruæ uociferatio iubilatioq́; extiterũt, quibus omnibus pariter ingruentibus terror incuſſus eſt barbaris &c. Herodotus libro 8. Vraniæ. 479

CImon Atheniẽſis cum ſuos contra Cyprios aut Ægyptios pararet milites, & iam in littore maris conſtitiſſent copiæ, horrẽda illi ſpecies oblata eſt. Vidit enim canẽ quen

dam laceſsitam latrare, & inter latrãdum uera humana uoce uti. Aſtyphilus igitur Poſsidoniates uir uaticinij peritus, eiq; familiaris, mortem ait hanc ſibi ſpeciem præſagire. Sub hanc ſpeciem

ecce & aliud ei, dum Libero patri ſacrificaret, ꝓdigiũ uiſum. Cũ enim uates de more uictimã cecidiſſet, id ſanguinis, quod iam humi cõgelatum erat, formicarũ caterua paulatim corripientes, ad Cimonem deportabant, & circa pedis pollicẽ extẽdentes, diu huic rei intentę ſingulos latuere. Simul itaq; cũ Cimõ huic miro formicarũ ſtudio mentem adhibuiſſet, aderat & ſacerdos iecur uictimæ ſine capite ei oſtentans. Hæc cum ſic obtigiſſent, enauigauit tamen Cimon, qui tanti apparatus militiam honeſte detrectare non poterat. Sexaginta itaque nauibus in Ægyptum tranſmiſsis, ipſe cum reliquis ea maria perluſtrauit, regiam claſſem, in qua Phæniſſę & Ciciliæ naues erant, profligauit, circumiacẽtes deinde urbes ſubegit, & in Ægyptios omnem belli conuerterat molem. Plut. in Cimone.

3496 XErxes Perſarum rex cum aduerſus Græcos numeroſum 467
duceret exercitum, in caſtris equa leporem peperit, quo genere monſtri tanti adparatus ſignificatus eſt euentus. Nam qui mare claſsibus, terrã pedeſtri operuit exercitu, ut lepus fugaciſsimum animal, pauidus in ſuũ regnũ ſe recipere coactus eſt. Herodotus libro ſeptimo muſarum. Valerius Maximus libro primo, capite ſexto. Sabel. libro ſecundo Æneid. rapſod. Alex. ab Alex. libro ſecundo, capite 31.

IDem Xerxes cũ montẽ Athon, qui Idę proximus eſt, aſcẽdiſſet, priuſq; Athenas deleret, in admirabile inter cœnã ꝓdigiũ incidit

incidit. uinum enim cum pateris in funderet, ſubito in ſanguinem conuerſum eſt, nec ſemel tantum, ſed iterum atque tertio. Qua de re magi conſulti monuerunt regem, ut ab incepto deſiſteret. Valerius Maximus libro 1. cap. 6.

3496 THemiſtocles cum nauali prælio contra Xerxem regem pugnaret, flammam magno lumine ab Euleuſine illuxiſſe, ſonitum quoque ac uocem toto Thriaſio agro ad mare uſque exauditam eſſe, uelut ex hominibus multis myſticum Iachum educentibus, ſcribūt. ex multitudine uerò uocū referri à terra paulatim nebulam, ac in triremes rurſus reuerti, decideréque uiſam. Alij imagines & ſimulachra affirmarunt ab Ægina apparuiſſe armatorum hominum, manuſq; pro Græcis attollentium, quos Æaridas eſſe coniecerant, à quibus ante pugnam precibus & uotis implorarant opem. Ac ſic Græci, Themiſtoclis atque Lycomedis Athenienſis Tetrarchi uirtute uictores contra barbaros facti Xerxem fugarunt. Authores ſunt eius rei Simonides, ac Plutarchus in Themiſtocle. 467

3499

Lapis in Ægis fluuio de cœlo ruit & eodem anno Themistocles taurino sanguine sublatus, natus Socrates. Mox Artabanus Persarũ rex diẽ obijt, in cuius locũ Artaxerxes, q̃ Longimanus cognominatus est, suffectus. Hermannus Contractus. 464

3500 Cœlũ ardere uisum, & annus tam hominibus quàm pecori lõgè fuit pestilẽtissimus. Æqui Antiatum suscipientes exules, contra fœdera cũ Romanis facta, excursiones in Latinorum agros fecerunt: cõtra quos anno sequenti missus Q. Fabius Vibulanus, qui prius pacem cum ijs fecerat, strenuè pugnauit. Verùm cũ se ad Volscos attraxissent, et fides Antiatum laboraret, cũ ingenti exercitu iterum in Romanorum agros populãdi gratia ingressi, à Posthumio uicti atque fugati sunt. Liuius & Iulius Obsequens cap. 13. 463

3502 Cœlum iterum ardere uisum plurimo igni, portentaque alia aut obseruata oculis, aut uanas exterritis ostentauere species, quibus auertendis terroribus, in triduum feriæ indictæ: per quos omnia delubra pacem Deũm exposcentium uirorum, mulierumq́; turba implebant. Bellum gestũ est cum Æquis, cõtra q̃s Furius primũ parũ feliciter, Posthumius uerò prosperè pugnauit. Antiates milites ꝓpter serũ auxiliũ cũ ignominia sũt dimissi. 461

Anno

Anno uerò sequenti, pestis crudelissima Romæ grassata est. Liuius & Iulius Obsequens cap. 14.

3503 460

ITerum cœlum ardere uisum, & bos loquuta. Æquiomissis Latinis, Hernicisq́, properato itinere Romã properarunt, ut ob iuuẽtutis absentiam urbem caperẽt. qui tamen à Lucretio mox circumuenti, ac magna strage fugati sunt. Volscorum agri à Veturio uastati sunt, quorum etiam nomen ferè eo anno deletũ est. Liuius & Obsequens.

ANno ab urbe condita 292. iuxta Orosij supputationem,
3504 dum bellũ Punicum surrexisset secundum, multa prodi- 459

gia precesserunt: Romæ bos mugitum suũ in humanũ sermonẽ conuertit: in Picæno lapidespluit: In Gallia lupam uigili gladium è uagina abstulit. In Sicilia duo scuta sudauerunt sanguinem, & à metentibus cruentæ spicæ inuentæ sunt.

APud Cerites aqua sanguine commixta fluxit, cui prodigio post Valerium Maximum, & alios, ipse etiam Augustinus lib. 4.

libro 4. de ciuitate Dei astipulatur, dum ait, Etiam tum natos infantes de uteris matrum quædam uerba clamasse: uolasse serpentes, fœminas & gallinas, ut homines in masculum sexum fuisse conuersas: Vincentius libro 6. cap. 40. Cuius tamen numeri sunt mendosi.

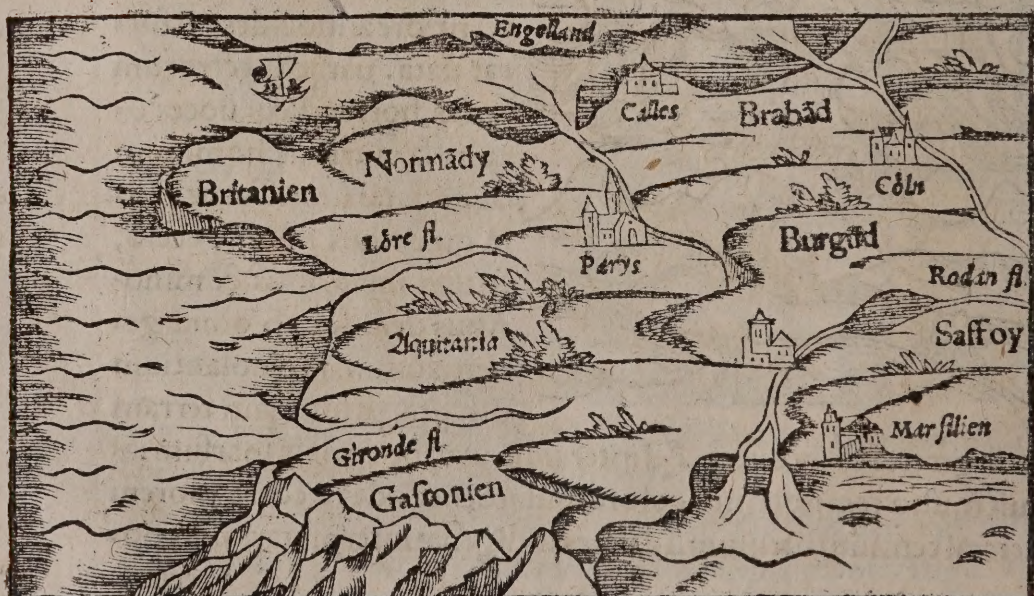
3505

TErra ingenti motu concussa, bos loquuta, & cœlũ iterũ ardere uisum, cui rei priore anno fides nõ fuerat data. uariæ spectrorum facies, horrendæq; uoces oculis & auribus hominum obuersatæ sunt. Carne pluit, quæ niuis instar é cœlo, frustis maioribus & minoribus demissa, ab omni genere auium interuolantium direpta, priusquàm terram attingeret, reliquũ uero, q̃d intercidit, in urbe agrisq; sparsum iacuit multo tempore, nec colore mutato, nec odore, cõtra morem ueterascentium carnium. Id uates indigenæ interpretari non potuerunt. 458

tuerunt. Libri autem Sibyllini monuerunt, cauendum ab externo hoste, & ciuium seditionibus. Hoc autem anno lex Terentilla maximo conatu de Decēuiris creandis tētata est, maximeq; subortæ inter patricios & plebeios dissensiões. Proximo 457
3506 autem anno exules Romani ac serui numero 4000. duce Appio Herdonio Sabino, Capitoliū occuparūt, unde non absq; magna ciuium strage sunt expulsi. Liuius, Dionysius, Obsequens cap. 16.

3508 LVpi in Capitolio uisi, qui à canibus fugati sunt, cuius prodigij causa totum Capitolium est lustratum. Æqui, quibus superiore anno pax data erat, fracto fœdere, duce Graccho Chœlio Latinum agrum ac Tusculanum populati, in Algido castra locarūt: contra quos L. Minutius profectus infeliciter in castris obsessus, ac demum à Quintio Cincinnato liberatus est. Æqui uicti, ac sub iugum missi sunt. Liuius Iulius Obsequens cap. 17. 455

Marcomirus

3527 MArcomirus Troianorũ exulum rex cum in Scythia à Gothis hinc inde uexaretur, ac de alijs sedibus quęrẽdis rationes iniret, facto gentilium more sacrificio, monitus est oraculo, ut adiret eum locum cum suis, ubi Rhenus in mare labitur, ibi adepturus optatã quietẽ. Atq; ut certior esset, superuenit magã quædam Alruna nomine, quæ ad idẽ illum est cohortata. Effecit autẽ mulier illa arte sua, ut noctu regi Marcomiro appareret spectrum quoddam cum tribus capitibus, nempe cum capite aquilæ, capite bufonis, ac capite leonis. Dixitq; aquila, genus tuum ô Marcomire opprimet me, ac conculcabit leonem, interficietq; bufonem, quibus significauit futurũ, quod posteri eius habituri essent dominium in Gallos, Romanos & Germanos. Relicta igitur Scythia, peruenit in Germaniam & occupauit illa loca, ubi hodie est Geldria & Hollãdia, uocatiq; à Saxonibus Neomagi, id est, noui affines, seu noui uicini. Annales Frãciæ, Munst. li. 2. Cos. et Func. 436

IN Italia terræmotus ingẽs factus Proculo Gegano Macerino et L. Menenio Lanato Cõsulib. Fames maxima inde subsequuta est, adeò q̃d multi inopia coacti sese in Tiberim præcipitauerĩt.

3531 TErrẽmotus M. Cornelio Maluginẽsi, L. Papyrio Crasso Cõsulibus, pestis consequuta. Ioan. Funccius. 432

3538 DVm regnaret quartũ annũ in Spartanis Archidamus Zeuxidami filius, terræmotu facto omniũ ante eam ætatẽ memorabiliũ maximo, ingẽtibus Lacędemonia tellus hiatibus soluta est. Cõcussis Taygetis mõtibus, quidã eorũ uertices patefacti, 425

uniuersa ciuitas diruta atq; cõfusa, domos singulas, præter 5. cũ ingẽti fragore, & ruina ꝓstrauit. Exercebãt tũc forté in medio portic9 puberes simul atq; adolescẽtes. Ante eam terræ concussionẽ leporẽ quendã in cõspectu eius aduenisse ferunt. Hunc adolescẽtes (ut erant) unctos ioco extra gymnasiũ insectatus fuisse, puberes uerò, q intus se cõtinuerant, ruina gymnasij obrutos oẽs ad unũ pariter perijsse, eaꝓpter eorũ sepulchrũ et nunc quoq; Sismatium appellatũ est. Plut. in Cimõe. Anno sequẽti maxima siccitate laboratũ est, Plato philosophorum Deus natus, Pericles obijt, postquã Atheniensibus præfuisset annis 40. Eusebius & Thucid. lib. 2.

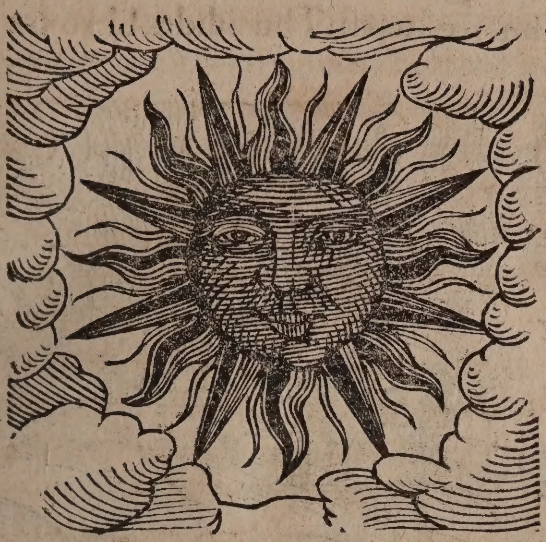

GRauissimo terremotu tota Sicilia cõcussa est, et insuper Ætna mõs eiectis ignib9 fauillisq; calidis agros & uillas uastauit, tunc etiã Athalãte ciuitas Locris adherens terræ contigua, repentino maris impetu obscissa, atq; in insulã desolata est. Atheniensium quoq; miserabiles reliquias pestis inuasit, diuq; depopulata est. Oros. lib. 2. & Vicent. li. 4. ca. 59. Euseb. cuius tamẽ supputationẽ hic nõ sequuti sumus. Cõtractus. & Ioan. Func.

3542 AThenienses à socijs persuasi, cum sexa- 421
ginta nauiũ classem ad Siciliense bellũ iam cõparassent, proluuium ignis ex Ætna quãtum ante nullũ memoria hominũ manauit, corrupitq; aliquantulum Catinensis soli

Ætnæ

Ætnæ radicibus adiecti ter ad ſummū uiolenta illa uis ignium ad id tēpus extitiſſe dicit̃, ex quo Sicilia à Grçcis cçperat habitari. ſolis facta eſt eclipſis. Exijtq; cum his ſextus Peloponneſiaci belli annus. Sabel. li. 6. Ænead. 5. Darius Artaxerxes fil. Xerxis diem obijt, ut author eſt Thucidides in 4.

3552 CLitodemus oīum, q̄t- 411
quot Athenieñſium res paruas deſcripſerunt, antiquiſsimus in Attica hiſtoria inquit, cū Athenienſes claſſem iam Siciliam uerſus inſtruxiſſent, infinitam coruorum multitudinem prouolaſſe Delphos, & mutilaſſe has ſimulachri partes, aurumq; ab eo roſtris detraxiſſe. Addit idem, haſtam fregiſſe coruos, & noctuas, & quicquid ad imitationem fructuum autumnalium erat ad palmam effictum. Receſuit item Clitodemus alia complura ſigna, quæ prohibuerūt, in Siciliam Athenienſes ne ſoluerent, Pauſanias lib. 10.

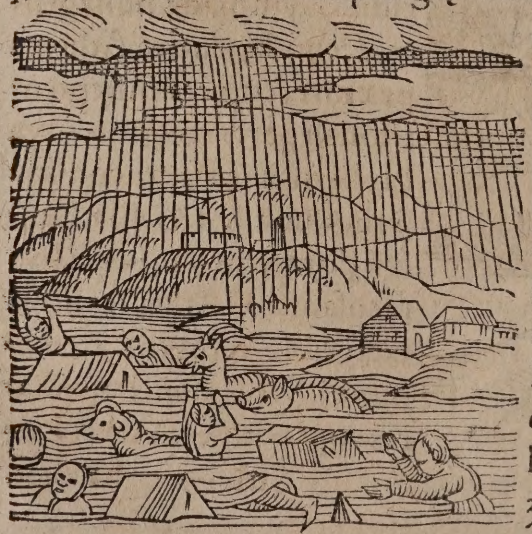
3553 ANte cladem Athenien- 410
ſium in Sicilia, quæ accidit Olympiade nonageſima ſecunda, Euclea Athenis prætore, cometa in Septentrionali parte cœli, ſole circa Hybernas uerſante conuerſiones, uiſus eſt. Caſpa. Beucer. de meteorolo. Mox Syracuſani ab Athenienſibus uicti, obſeſsi ſunt: Lacedæmonij Syracuſanis auxiliares copias miſere. Athenien-

ses uicti ac Nicias cum alijs interfectus est. Thucidides libro 6. & Plutarchus in Nicia.

3554 STatim post bellum Corcyriense in ipsa hyeme, quæ sequuta est, perniciosa pestis Athenis orta est, quę per annũ deinceps, nihil remittens, ciuitatis opes uehemẽter afflixit. Mota est pterea plerisq; Gręcię locis terra, in Hiera noctu ignes extitere, interdiu fumus uelut ex camino quodam redditus est. Circa eandẽ regionem crebri fuerũt terrarũ motus, qui, Lacædemonijs in Isthmũ procedere cupientibus, & in Atticã iter instituentibus, fuerũt impedimẽto. In Eubœa circa Orobias, partẽ terræ & urbis etiã cũ pnicie multorũ subitus pelagi ęstus inũdauit. Ad Athlantã quoq; 409

insulã apud Locros similis alluuio facta est, quę sine motu terræ haud quidẽ accidere potuisse credunt. In Sicilia Chariada Athenienſiũ duce à Syracusanis in pugna interfecto, Laches, penes quẽ unum erat nauium potestas, Mylas Mescenijs ademit, duabus ibi hostium cohortibus opp̃ssis. Sab. li. 6. Enne. 3. ex Thuc. & Plut q eius belli mentionẽ faciũt & Func.

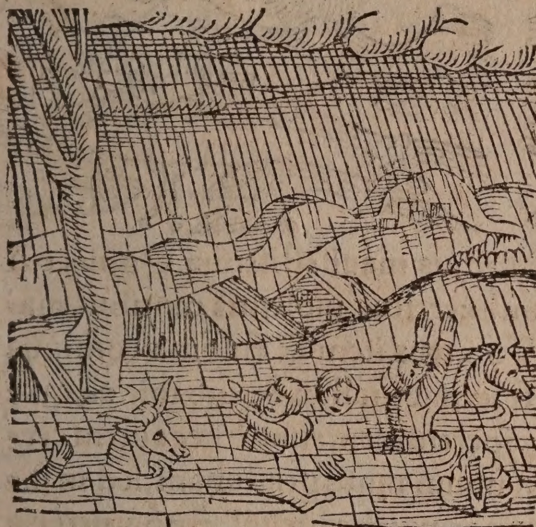
3560 LYsandro cõtra Athenienses maritimo prælio dimicante, Ca 403

storem

ſtorẽ & Pollucẽ in eius naue ex utraq; parte extitiſſe, à Pluta. memorię proditũ eſt. Quidã & lapidis caſum ad earũ rerũ euentum prodigio fuiſſe ferunt. Nã ut conſtãs multorum eſt opinio, mirę

magnitudinis ſaxũ ad Ægoſpotamos è cœlo delatũ eſſe. Quod poſt longã ætatem miraculi loco oſtenſum eſt, id præcipua religione proſequẽtib. Cherroneſi incolis. Pluta. in uita Lyſandri. Lyſander Atheni. apud Ægos flumẽ nauali pręlio uicit, in quo omnes Athenarũ uires ceciderunt. Muri Athen. ad tybię cantũ diruti. Tyranni triginta ad Remp. adminiſtrandam conſtituti ſunt.

3569 LAcus in Albano nemore ſine ullis cœleſtib. aquis, cauſaue alia, quæ rẽ miraculo eximeret, in altitudinẽ inſolitã creuit. Cum autẽ ab oraculo ſciſcitaretẽ, quid ea res portẽderet: reſpõſum eſt, ut aquã eius lacus emiſſã per agros diffunderent. Sic enĩ Veios, quos acri ac diutino bello uexabãt, in poteſtatẽ populi Rom. uenturos. Quod ubi factũ eſt, hoſtiũ urbe potiti ſunt. Tarquinienſes noui hoſtes exorti Romanorũ agros, q̊s 395

3570 multis ſimul bellis, Volſcorũ ad Anxur, Æquorũ ad Lauicos, & ad hoc Veienti quoq;, Valiſco, Capenatiq; bello occupatos uidebãt, depopulabanẽ: cõtra q̊s tamen Aulus Poſthum. & L. Iulius uoluntariorũ manu, pfecti, turpiter fugarũt. Liui. li. 3. dec. 1. Plut. in Camil. Cic. de diuin. Val. Max. li. 1. ca 6. Iulius Obſeq. ca. 18. 394

3571 VEijs iam poſt longam obſidionem expugnatis, cum Romani milites in urbis direptione, Deorum etiam ſtatuas Romã 393

transferre conarentur, ac quidam seu spiritu diuino tactus, seu iuuenili ioco ad statuam Iunonis diceret, Vis'ne Romam ire Iuno? posteaquam capite annuisset, se libenter ituram, magna omnium admiratione respondit. Vnde Romam in Auentinũ æternam sedem suam ducta est, quò uota dictatoris uocauerant, templumq́ ei à Camillo dedicatum est. Liuius lib. 5. Dec. 1. Lactant. lib. 2. cap. 8. Plutarch. Obsequens & alij.

3574 BRennus Gallorũ rex, cum magno exercitu ad Delphos properaret, ut diriperet omnia, Barbaris signa à deo celeriter 389

sunt exhibita, omnium quod scimus manifestissima. Omnis enĩ terra, quam tenebat Gallorum exercitus, uiolentis motibus maxima diei parte est quassata. Tonitrua item & fulgura continua coruscarunt, quæ & perterrefecerunt Gallos, & quo minus, quæ annunciabantur, auribus perciperent, uenerunt. Hæc autem cœlitus demissa prodigia, non in unum tantũ grassabant, sed in uicinos etiã, & cùm homines, tum arma incendebãt. Apparuere eis & heroũ spectra, Hyperochus, Laodorus, & Pyrrhus. Nõnulli & his annumerant, Phylacum, Delphorũ indigenã. Ceciderũt in acie cum alij Phocenses permulti, tum Aleximachus, qui in hac pugna præ reliquis Grecis, flore ætatis, corporis robore animiq́ fortitudine ad necem Barbaris inferendã alacerrimè est usus. Pausanias lib. 10.

3576 M. Ceditius homo de plebe, nunciauit Tribunis, se noctis silẽtio audisse uocẽ clariorẽ humana, quę Magistratib. dici 387

iuberet

iuberet, Gallos & Teutonas, atq; Germanos aduẽtare. id, ut fit ꝓpter authoris humilitatẽ sp[illegible]t, et q̃d lõginqua tum eoꝗ ignotior gens erat, uerũ illis non [illegible] ꝓuidentibus, Roma tandẽ à Gallis exuſta, duce Brẽno rege ipſorũ. Camillus autẽ, quẽ antea ex urbe eiecerat populus, hoc tẽpore, ut latè apud Liuiũ ac alios leges, boni uiri functus eſt officio. Nã omni ꝓrſus diſsimulata iniuria, quã præter meritũ paſſus erat, collectis ex ipſa uicinia copijs, inopinato oppreſsit Gallos & Germanos in urbe, ſeruata ab obſidione arce, & ciuibus omnib. qui reliqui erãt. Cladem hãc paſſa eſt urbs tẽporib. Artaxerxis Mnemõis, & ſub idẽ ferè tẽp9 à Lacedęmonijs Athenę captę, et deuaſtatę ſunt. Alex. ab Alex. li. 3. ca. 15.

3585 MAgno terręmotu Helice & Bura Pelopõneſi urbes abſorptæ ſunt. Euſeb. Eutrop. lib. 1. Anno p̃terito natus Ariſtot. præceptor eximius Alex. Magni. Gell. lib. 17. cap. 21. Euſeb. Eutrop. Funcci. Mauſeolus rex Cariæ hoc anno obijt. Cui ab uxore Artemiſia ſepulchrũ factũ eſt nomine Mauſeolũ, quod poſtea inter ſeptẽ orbis miracula à Plin. lib. 36. ca. 5. atq; alijs numeratũ eſt. 378

3596 INgẽs uniuerſam Romã peſtilentia corripuit, nata quidẽ, nõ ut aſſolet plus minusúe ſolito tẽpore ex turbata tẽperie, hoc eſt, ex intẽpeſtiua hyemis ſiccitate, aut ex repẽtino ueris calore, aut ex incõgruo humore æſtatis, uel ex autũni pinguis indigeſta illecebra, uel expirata de Calabrię ſaltib, corrũpente aura, quę repẽtinos aſſultarũ infirmitatũ ſolet adferre trãſcurſus, ſed grauis diuturnaq; incidit, quæ in nullo ſexu erat diſpar, in nulla ætate diſsimilis, q̃ cũctos ꝑ bienniũ iugiter tabe cõfecit, ut etiã, quos nulla non egit in mortẽ, turpi macie exinanitos, afflictosq; dimiſerit. Mar. Fritſch. 367

3605

ROmæ in medio foro, ſiue motu terræ, ſiue qua ui alia, terra ſpecu uaſtiſsimo collapſa eſt, quam terræ uoraginem nemo neq; terræ cõiectu, neq; ulla quauis materia explere potuit. Inficiebant autẽ ex editis inde uaporib. peſtilẽtiſsimis multorũ hoĩm corpora, q̃ cũ remedia oĩa reſpuerẽt, rebus iã deſperatis, deorũ monitu, Mar. Cur. ſtrenui demũ equitis aĩmoſo facinore liberati ſunt. 358

sunt. Posteaquam enim se pro salute patriæ in specum armatus præcipitasset, pestis statim post multorum funera sedata est. Liuius lib. 7. Dec. 1. Orosius lib. 3. cap. 5. Obsequens cap. 20.

3606 DIon Syracusanus quum exul in Dionysium iuniorem Siciliæ tyrannum bellum moueret, sues sine auribus natas ferunt. Tum Dionys. suis uiribus diffisus, hosti principatum cessit, in exilium concedens. Ita significatum fuisse in hominum mentibus inhæsit, ut breui tempore ciuium aures ab auditione tyrannidis uacuæ essent. Polyd. Vergil. lib. 3. prod. 357

3609

COmetes, in qua tubæ effigies in hastam mutata est, hoc anno apparuit. Plin. lib. 2. cap. 25. Fit hic annus alter, quo conceptum Alexand. Magnum constat, quod eque mirari potest. Nam ea nocte, qua conceptus est Alexander, ferunt per quietem uisum esse Philippo, quod reginæ Olimpiadis utero sigillum impressisset, cui leonis effigies insculpta erat, significari hoc somnio interpretati sunt, Olimpiadem reginam grauidam è Philippo potentissimum regem parituram esse. Eo anno Illyrici uicti sunt, atque mox bellum sacrum ortum, de quo Iustinus lib. 8. Diodorus Sicul. de gestis Philippi regis. 354

3614 PHilippi Macedonum regis temporibus quum multi direptis hinc inde templorum bonis ditescerent, essentque, qui iam Apollinis templum aperuissent, atque locum circa focum ac tripodem (ubi thesaurus erat) excauare cœpissent, magnis terræ tremoribus factis, Phocenses ualde sunt perterriti, planeque ita deis animaduersionem in sacrilegos præmonstrantib. à furto destiterunt. Ac Philon, qui facinoris tam impij dux ac autor fuerat, breui pœnas meritas exoluit: sed enim pecuniæ sacræ interuersæ, licet crimen totum Phocensibus ascriberetur. Diod. Siculus de gestis Philippi anno 14. fol. 35. 349

3615 CHasma ingenti incendio decidit in terras. Plin. lib. 2. ca 27. Ochus Ægyptum, Cyprum, & Phœniciam recuperauit: Sidonemque proditione accepit. Orosius & Diodorus. 348

Valeri-

3617 VAlerius Coruinus tribunus militum sub duce Camillo re= 346
liquias Senonum persequēte, aduersus Gallum prouocato=
rēm solus cum præsisset, coruus ab ortu solus galeæ eius insedit,
& inter pugnandū ora oculosq́; Galli reuerberauit. Vnde quo=
que, hoste uicto, Valerius Coruinus dictus est. Liuius lib. 7. dec.
1. Plinius de uiris illustribus cap. 29. Obsequens cap. 21.

3619 CArthaginenses cum magno impetu in Græcos atrocissimos 344
hostes irruissent, & armis iam gliscentibus res geri cœpta es=
set, subito ex montibus stupenda tonitrua sonuere, fulgura q́; cœ
lo cadentia pugnantium strinxere oculos, inde imber uento per=
mixtus à uertice Græcis illatus, Carthaginensium ora occupat,
Et iam præ nimio cœli strepitu ducum imperiū exaudiri nō po=
terat. Degrauari interim imbribus uestes, arcusq́; & cætera instru
menta inutilia fieri, sed nihil æquè Pænorum animos turbauit,
quàm quòd transeuntiū studio refractis Crinisij aggeribus, uor=
ticosus & uiolentus amnis cœpit omnia circa loca inundare, ut
iam alijs alij auxilio esse non possent. Postremo lectissima co=
hors à Timoleonte in hostem sua sponte turbatum immittitur,
tum uerò Carthaginensiū multitudo cœno & aqs fæde colluctа=
ta, in fugā auertit. Multi ipsa planitie sunt opp̄ssi, alij ui aquarū &
fluminis uerticib. absorpti perierūt. Decē barbarorū milia eo p̄=
lio desiderata, et in his tria Cartha. opib. et dignitate inter suos lō
ge principū. Nullo ad id tēpus p̄lio Carthag. tot uiros una pugna
amiserant.

amiſerant.Nam cæteris bellis mercenario milite plurimū uſi fuerant,uincereq́;,non uinci conſueuerāt.Caſtris Timoleon,potitus quinq; millia hoſtiū cœpit, mille thoraces,ſcutorum decem millia,auriq́; & argenti maius omnino pōdus, quàm pro numero hoſtium credi poſsit.Punica ſpolia Corinthum miſſa,ſolenniq́; titulo dedicata.Sabel.lib.3.Ænead.4. ex Plut. Timoleonte & Diodoro Siculo in uita Philippi.

3621 TImoleonte in Delphum traijciente,facta re diuina,cum in tē 342
plum Apollinis atq; in adytum ueniſſet,miraculum ſibi euenit.Nam uitta quædam coronis,& trophæis inſignis de ſuſpenſis donarijs defluxit,& caput eius,ut à deo coronatus ad res gerendas præmitti uideretur,coronauit.Cum itaq; naues decem haberet,Corinthias ſeptem,Corcyreas duas,unam Leucadam,iter ingreſſus eſt.Cui noctu pelagus aſcēdenti,& ſequundis uentis mare percurrenti,repente cœlum ſcindi uiſum eſt,& ſupra nauē multum,lucidiſsimumq́; ignē effundi.Deinde cum lampas quali in myſticis ſacrificijs utuntur,eleuaretur,& curſu Italiam uerſus dirigeretur,quo nautæ maximè intenti erāt,in terram ueluti fulmen irruit.Plutarch.in Timoleonte.

QVum Dionyſius iunior ſuo principatu pulſus eſt, accidit prodigium,ut uno die in portu dulceſceret mare.Rauiſius Textor.Hoc autem anno Dionyſius Timoleonti ſe dedidit.Siciliam reliquit atq; Corinthum nauigans uitam miſerrimè traduxit. Timoleon autem Syracuſanis libertatem reſtituit. Plutarch.Diodorus,Iuſtinus lib.21.

3623

ALexander cum exercitum ad urbē Thebanorum ad- 340
duceret, ſigna ꝓdigiaq; dij ipſis miſerunt, pronūciantes tantam, quantam nūquam antea, cladē. Nam palus Oncheſti ſonitum horribilem cōtinuumq; edidit, ita ut portus & ſtationes contremiſcerent.Fons item,qui ſecundum Iſmenū, ipſaq; mœnia eſt,

nomine

nomine Dirce, cum reliquo omni tempore pura dulciq́ꝫ lympha fluxisset, repente preter spem omnium sanguine impleta est, qua de re Thebani deos Macedonibus exitium minitari credebant. Tum in ciuitate in delubro Cereris, aranea iuxta faciem imaginis, suam artem exercuit, consuetamq́ꝫ telam duxit. Simulachrum etiam Mineruæ Alalcomeneidis cognominatæ, spontanea flamma combustũ est, nullo igni subiecto, atq́ꝫ alia innumerabilia eiusmodi contigerunt. Ælianus lib. 12. de uaria hist.

LYcomacho Athenis pretore anno 4. Olympiadis centesimę nonæ, cometa uisus est iuxta circulum Æquinoctialẽ. Hunc

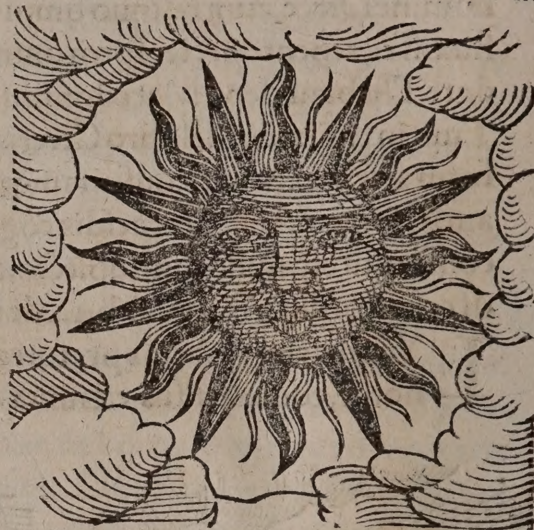

sequutus est uentus horribilis propè Corinthum, & paulò post Athenienses Demosthenis suasu cum Philippo Macedone congresfi ad Cheroneam cęsi sunt, amissis duobus millibus ciuium, desijtq́ꝫ cum hac clade Græcorum potentia & libertas. Casparus Peucerus de meteorol.

3622 CVm Iunoni Monetæ in eo urbis loco, ubi Manlij domus fuit, ædes dedicaretur, prodigium ex templo dedicationem sequutum, simile uetusto mõtis Albani prodigio. Lapidibus enim pluit & nox interdiu uisa est intendi. Feriæ proinde sunt indictæ, nec tantum à Romanis tribubus supplicatum, sed à finitimis etiam populis. Iudicia eo anno populi in fœneratores facta, quibus 341

est ab ædibus dicta dies. Proximo uerò anno bellum cum Samnitibus ortũ est, gente tum opibus & armis ualidissima: quod bellum mox aliud cum Pyrrho rege, & cum Pœnis grauissmum peperit. Liuius & Iulius Obsequens cap.22. Plin.lib.16.cap.4.

3628

QVo tempore ex Macedonia cum Alexandro abijt Seleucus, Pellæ cum rem sacram Ioui faceret, ligna aræ imposita, sponte sua ad simulachrum se conuerterunt, & sine igne incensa arserũt. Pausanias lib.1. 335

IN Abisari regione, Alexandri Magni temporibus constat dracones nutritos, unũ cubitorũ 80. 140. alterũ, ut à legatis eò à rege missis certo relatum est. Author est autẽ eius rei Onesicritus mirabiliũ rerum scriptor. Quod si ueritati non consentaneũ uideatur, non mirũ ui-

debitur

debitur, si leges in Aphrica, Regulo bellante, serpẽtem centenum pedum ac uicenum ad Bagradam fluuium à Romanis militibus balistis expugnatum esse, cuius corium postea in Aphricam missum est. De q̃ infra suo loco ex Tuberone, Liu. & alijs authorib.

ALexander autẽ rex Thebas captas disrupit, Asiam cum exercitu traijciẽs, ad Granicũ Persas collatis signis superauit, omnes regiones Ciliciam usq; obtinuit. Darius uero ad Issam uictus, mater & uxor eius cum duabus filijs captæ, ab Alexandro summo honore habitæ.

3629 ALexander Macedoniæ 334
rex omniũ bellicosissi-
mus dum in India prœliatur,
cõcussis armis, uisus est bar
baris lumẽ infundere & mõ
strum ante se gerere. Alexan.
ab Alex. lib. 1. cap. 20. Eius
expeditionis meminit Con-
tractus.

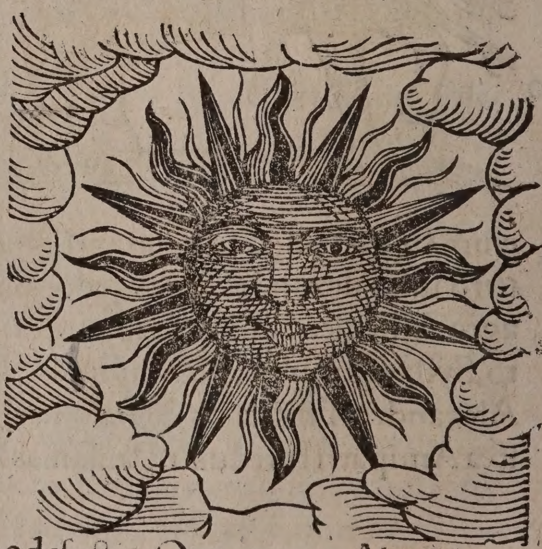
3630 IN tẽplo Cereris Thesmo- 333
phoræ signa sunt uisa, con
traria illis, quæ ante Leuctri-
cam pugnã apparebãt. Tũc
enim supra templi fores aranei candidam telam texebant, atram uero sub Alexandri & Macedonum irruptionem. Dicitur & in agro Atheniensium cineribus pluisse anno priusquàm, bello illato, Sylla eos multis calamitatibus affecit. Eiectos itaque nunc ab Alexandro Thebanos & Athenas profugientes, Cassander postea Antipatri F. reduxit. Pausanias lib. 9.

ALexãder Macedo cum in Syria, Ægypto aliisq́ regionibus ſibi ob locorũ difficultatẽ inſuetis, hinc inde cum exercitu caſtra mutaret, interdiu exinſperato demiſsi imbres ſoluere metum, ac humectantibus arenis, ſiccitatem inſolitam extinxerunt. Quibus in ſe condenſatis, ac ſuaues ſpiritus, ac purior impẽdebat aër. Inde dum ductores confuſas amiſiſſent metas, iamq́ errare cœpiſſent, diſperſis ex ignoratione comitibus, coruos qui pręuolãtes eis iter mõſtrarent, ac tardius ſubſequentes præſtolarentur, apparuiſſe conſtat. Et quod longe mirabilius eſt, tradit Cliſthenes noctu palantes cantu ac uocibus ad ſequenda comitum ueſtigia reuocaſſe. Plut. in Alex.

3631 ALexandro corona capiti impoſita ſacrificanti, cum pro ritu 332
ſacrificij libaſſet, auis quædam ex eo genere, quæ prædæ aſueſcũt, aram præteruolãs, cum lapis, quem forte unguibus ferebat, excidiſſet, caput eius percuſsit. Arrianus lib. 2, de rebus geſtis Alexandri Magni.

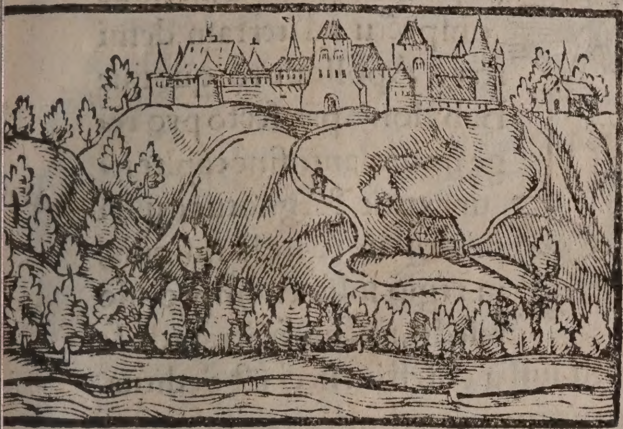

FVit per eos dies ingẽs Lunę defectio. Quapropter Alexãder lunę ac ſoli, & item Telluri, à quibus eclipſin generari ferũt,

ſacrificium

Ante Chriſtum.

ſacrificium inſtituit. Quam quidem rem Ariſtander contempla tus, Macedonibus, atq; Alexandro proſperam fore, eoq; menſe cum Dario pugnandum; extaq; uictoriam Alexandro promittere aſſeuerauit. Arrianus lib. 3. de rebus geſtis Alex. Magni.

ALexandro Magno Tyrios debellante, in ipſa urbis oppugnatione dira oſtenta extiterũt. In urbe quippe riui ſanguinis, follibus flare incipientibus, per ignem fluxere: & miles in caſtris quũ panẽ fregiſſet, ſanguinis guttæ ſubito emicuere. Quo prodigio territus Alexander ab Ariſtandro uate eſt cõfirmatus, qui ad Tyrios id pertinere oſtendit, quãdo cruor intus non foris fuſus eſſet. Sabel. lib. 4. Ennead. 4. Polydorus lib. 3.

3633 329

ALexandro ex Media Babylonē petenti, cor ui ſublími uolatu ſe mutuò inceſsētes quoſdā afflictos ac pené diſcerptos, in illius conſpectu ad terram demi ſere. Apollodoro quoque Babylonis præfecto pro rege immolanti, ſine capite iecur extitit, & ignotus quidā diademate & ſtola inſignis, in regio ſolio ex improuiſo reſedit, iuſſum à Serapide ſe id facere prædicans, qui augurū iuſſu cōfeſtim neci eſt deditus. His Alexander prodigijs territus, iuxta deos homineſq́ ſuſpectos habere cœpit, atq́ omniū maximè Antipatrū, cuius filiū Caſſandrum capillis arreptum parieti afflixerat, quod barbaros intuitus regem adorantes, ut adoleſcens nuper domo profectus cachinno non abſtinuiſſet. Sabel. lib. 6. Enneadis 4.

CVm autē caſtra ſecus torrentē quendā poſita eſſent, circiter ſecūdam noctis uigiliā improuiſis imbribus auctus torrēs, tanto ſeſe impetu per agros effudit, ut pueros pleroſq́ ac fœmi-

nas (quæ ægrè agmen ſequebant) cum regia ſuppellectile, ac ſarcinis, iumētiſq́ (quæ ſupererāt) correptos abſtraxerit: ijs quoq́, q in caſtris erāt, magna armorū parte amiſſa, difficulter ſeruatis. Pleriq́ etiam dum proficiſcerent, aquarū copiā nacti, calore ac ſiti

stimulāte, simul inopiæ futuræ metu immodico potu distēti, ani
mā efflauerunt. Arrianus lib. 6. de rebus gestis Alexādri Magni.

CVm Alexāder Magnus in Cabazā regionē exercitum duce
ret, iā biduū nubilo cœlo fœdamq; tempestatē interminante,
iter egerat, cū tertia dies multo nubilior orta, totā cœli faciē horrē
do atrore fulgoribus intermicantibus uestijt, sequutus fragor ca
dentiū fulminū, fœdaq; tēpestate militū oculos & mentē perstrin

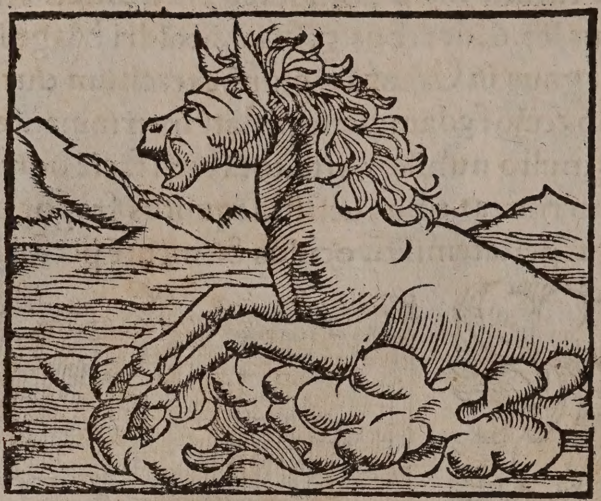

gens, tum densa grādo præcipiti casu superessusa ita exercitū af-
flixit, ut eo, quo quisq; fuerat, loco deprehensus, humi procūberet
cōtegens se armis. Quidā arborū stipitibus hærebāt, obrigescēti-
bus interim mēbris, multi eodē habitu, q̄ hæserāt arborib. inter se
obuersi exanimes repti sunt. Fuisset eo saltu pars maxima exerci-
tus cōsumpta, nisi exhortādo singulos circuisset, ægrè humo attol

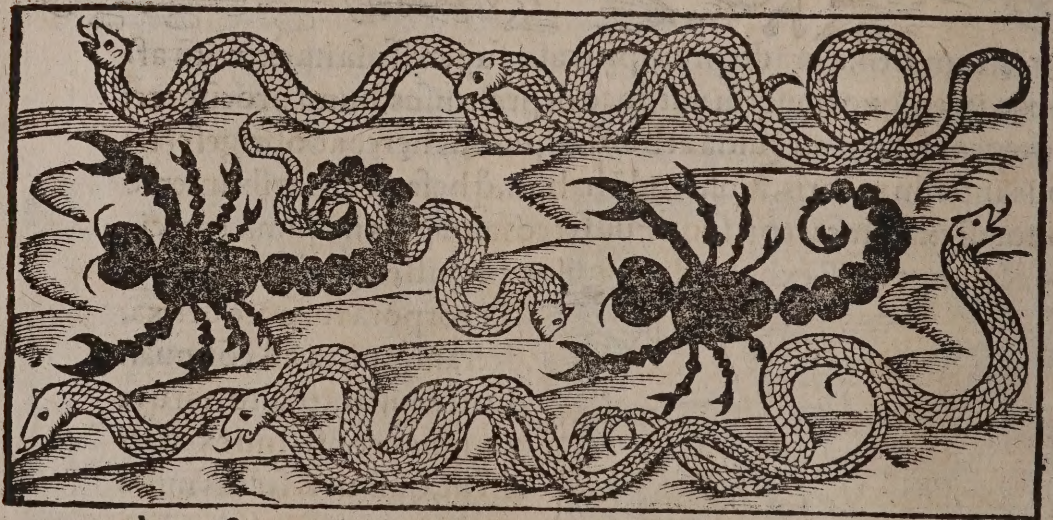
lēs corpora torpore defixa;
decerantq; uires ad cōtinuan
dū iter, nisi toto saltu iussu re
gis ignes confestim excitati
essent, quibus refectus miles
paulatim gressum remolitus
est, signaq; obseruauit. Sab.
lib. 6. Ennead. 4.

ALexāder Mag. cum ad
Oxum amnē castra po
suisset, & tabernaculū suum
militare statuis circūdedis-
set, fontē manātis olei, q̄d di
ctu mirum, scaturisse apud Alex. ab Alex. lib. 1. cap. 12. legimus.

ALexander Magnus cũ magno exercitu in Indiã penetrans, posteaquam flumẽ traijcere uellet, atq; quartam iam partem enatasset, subito horrendum prodigium oblatum est. Hippodami enĩ equi fluuiales inter profundos aquarum gurgites emersi apparuerunt, raptosq; in uertice uidente exercitu absorpserunt. Vnde iratus rex in duces, qui exercitũ in periculum duxerant, centũ ac quinquaginta ex his, in flumen mitti iussit, quos propulsos hyppodami iusta pœna affecerunt.

MVnitis castris Alexandri Magni iuxta stagnũ, militibusq; qeti nocturnę deditis, ad primos radiãtis lunæ ortus, subi-

tò arrectis caudarũ aculeis, scorpiones consuetã petentes aquationem, ad castra innumeri confluxere. Hæc prodigia insequuta est immensa uis cerastarũ, serpentumq; uarijs distinctorũ coloribus. Nam quidam rubentibus squamis erant, quidam nigri, & candidi coloris, quidam auri fulgore consimiles inspiciebantur. Sibilabat

bilabat tota regio, non paruum Macedonibus inferens metum. Sed illi frontem castrorum densauerant clypeis, & in manibus longas habebant hastas, quarum spiculis malas bestias configebant, & ignibus plures necabantur. Quæ res eos propè duas horas sollicitos tenuit. Pota autem aqua minores abire cœperunt, & serpentes maiores, cum ingenti exercitus gaudio, latebras petierunt. Tum ad horã noctis tertiã, Macedonibus aliquã sperantibus requiem, binorum ternorumq́ capitum cristati serpentes aduenerunt columnarum grossitudine aliquanto pro-

ceriores, qui ad potandam aquam ex uicinis montium speluncis processerant, oribus squamisq́ue suis humum atterentes. Quorum pectora cum trisulcis linguis fauces exertabant, scintillantibus ueneno oculis, quorum halitus quoque pestifer erat. Cum

his hora amplius una Macedones pugnauerunt, triginta seruis & uiginti militibus amissis. Post discessum serpentum, cancri immodicæ multitudinis, crocodilorum pellibus contexti ad castra uenerunt, Quæ prodigia duricia thoracis, uel loricæ ferrum respuebant. Multi ignibus usti, multi se in stagnum receperunt.

Cumq́

Cumq́ caſtrenſes putarent adeſſe finem inqetudinis, en ſuperuenerunt albi leones, taurorum magnis comparãdi corporib9, nec minus ſera nocte apri ingẽtes, lynces,

Tygrides

Tigrides & horribiles pantheri miſcebãt prælia, illiſq; fugatis, ueſpertilionum genus columbinis corporibus æqualẽ infeſtabat exercitum. Vna præterea noui generis beſtia, maior elephãte

comparuit, tribus armata in fronte cornibus, equo ſimile habẽs caput, atri coloris. Hanc Indi appellant Odonta. Hæc pota aqua intuens caſtra ſubito in milites impetum dedit, ne ignis quidem oppoſiti tardabatur ardoribus. Ad quam ſupprimendam triginta ſex milites fuerunt occiſi, atque tres & quinquaginta ſaucati inutiles facti, uixq; tandem defixa uenabulis occubuit. Venerũt & mures Indici in caſtra uulturibus ſimiles, quorum morſibus uulnerata quadrupedia ſtatim expirabant. Vincentius libro quinto, capite uigeſimo quarto.

AB eodem Alexandro in Ægypto uiſæ ſunt nubes ardentes de cœlo tanquam faces deſcendere, quarũ incenſu totus campus ardeat. Vincentius libro 5. cap. 55.

BVcephalus Alexandri Magni Macedonum regis equus, forma fuit ac natura præter cæteros equos insigni, magnitudine, quę mediocrem excederet, spiritu alto ac generoso, colore nigro, taurino (ut Arrianus in quinto de rebus Alexãdri, ac A. Gellius in 5. noctium Atticarum cap. 2. memoriæ tradiderunt) capite albam maculam habente, ornatus regia ephippia nullum omnino præter Alexandrum sessorẽ admittebat. De qua mira præterea leges apud Plutarchum in uita Alexandri, Strabonem libro 15. Curtium libro 9. & alios.

3647 ABderitas regionem suam nullam aliam ob causam deseruisse, patriumq́ solum reliquisse literarum monumentis traditum est, quàm ob murium ranarumq́ mulitudinem, à quibus tota regio longè lateq́ mirum in modum infestabatur. Sabellicus libro 7. Ennead. 4. 315

3663 IN Vmbrię quadã spelunca duo millia armatorũ fumo igniq́ consumpti. T. Liuius lib. 10. & Funccius. 299

3667 TErra de cœlo pluit, & in exercitu Appij Claudij plerique fulminibus icti sunt. Infestis eo anno armis cum Samnitibus pugnatum est. Pestis mirum in modum per totam Italiã, & in urbe 295

potissimum,

potissimũ grassata est. Galli à Fabio uicti, ac in fugam uersi sunt. Fuluius in Hetruria feliciter cõtra Thuscos pugnauit. Titus Liuius, & Iulius Obsequens. Sabellicus lib. 7. Ennead. 2.

3677

Illa tempestate, qua Lysimachus intulit Heracliensibus bellum in Hellesponti & Chersonesi regionibus, terra adeò horrendè mota est, ut Lysimachia urbs altero & uigesimo anno ab eo, q̃ cõdita fuerat, magna ex parte conciderit. Fuitq́ prodigium illud Lysimacho, et eius stirpi post paulò interiturę, ac malorum omnium, quæ deinceps sequuta sunt. Enimuero Agathocles regis filius, haud longo interiecto tẽpore, ab Arsinoe nouerca ueneno sublatus est. Sabel. lib. 8. Ennead. 4. 286

3685 GAlli sub duce Brenno cum niterentur Parnassum montem in Græcia conscendere; & dispoliare Delphicum templum per excitatum à dæmonibus terræmotum, cecidit in exercitum ipsorum portio montis, quæ multos interemit, deinde insequuta est horrenda tempestas, tonitrua, fulmina & grando, unde bona pars exercitus prostrata est, ut cogerentur abstinere à 278

ſacrilegio alij, Brennus quoque dux grauiter læſus, & dolorem uulneris ferre non potens, ex impacientia ſibijpſi pugione mortem conſciuit. Cõſimile euenit Xerxi quarto Perſarum regi. Hic enim direpturus Græciam, cum magnam uim hominum in eam tranſtuliſſet, contendiſſetq; Apollinis templum ſpoliare, in maximum uenit periculum. nam deuoluebant ex monte in eius exercitum duo ſaxa, cadebantq; ignita ſpicula cum horrendis tonitruis è cœlo, unde, qui conſcenderant montem, ceu inſani præcipitabantur de monte, interieruntq; tunc machinatione dæmonis, ut Trogus ſcribit, quatuor millia hominum. Delphici liberati ex illa mortalitate laudauerunt Apollinem deum ſuum: uſque adeò diabolus apud infideles poteſt aëris tẽpeſtates, quo uult, uertere, quò illos in errore & falſa ſuperſtitione contineat. Hæc Munſterus & Auentinus.

3686

PYrrhus cum in Latio militaret, in ſacrificijs cor ſiliens in extis defuit: unde, cum magnas calamitates & fortunæ minas futuras prædictum eſſet, Pyrrhus ſtatim poſt multiplices clades Italia pulſus eſt. Alexand. libro quinto, capite 25. 278

3690 INter alia prodigia, fulmine eſt etiam deiectum Iouis in Capitolio ſignum, cuius caput per aruſpices inuentum eſt. 274

3691 Pyrrhus contra Romanos bellum ſuſcepit, qui à Curio uictus, & Tarentum fugatus eſt. Mox Tarentini iterum noua aduerſus Romanos arma mouerunt, Carthaginenſium auxilia per legatos poſcentes, quos tamen iterum uicerunt Romani. 273

Plurimis

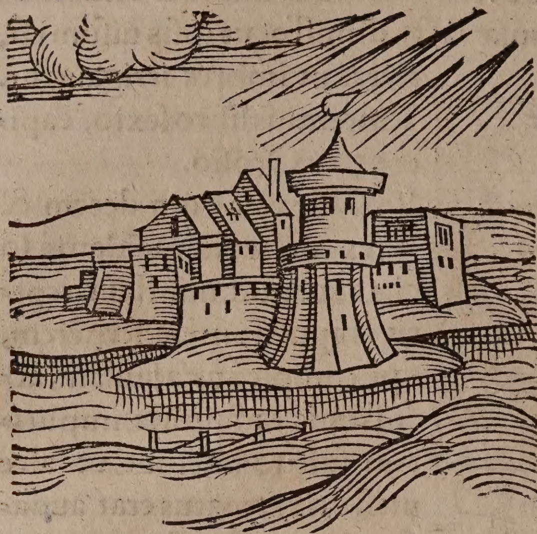
691 PLurimis locis scaturiens è fontibus cruor fluxit. De nubibus 272
guttatim in speciem pluuiæ lacte dimisso, ut ipsis uisum est, terras ut imbres irrigauerũt. Vincentius libro sexto, capite 55. ex Orosio.

696

IN Græcia cum decem & 277
sex messores quẽdam è socijs aquatum misissent, reperit is apud fontem serpẽtem, qui complexus aquilam, arctissimis eam spiris implicitam suffocabat, ille, ut falce messoria armatus erat, audacter progressus, ferro serpentem dissecuit, aquilam liberam abire permisit, cúmque hausta in urnam aqua redisset, socijs singulis poculum ministrauit: mox cum & ipse quoque bibere uellet, præsto adfuit aquila, quæ poculum ab ore dispulit eiectum procul: dumque messor factum miratur, & aquilã, quã probè nouerat, increpat, eamq; apud socios ingrati animi ream agere meditatũ, uidet eos & hic & illic concidentes uitam exhalare, unde simul & aquam, quã illi biberant, ueneno infectam, & se periculo subductum intellexit, beneficiumq; in uolucrẽ optimè collocatum, manifestissimè cognouit. Historiam latè descripsit Crates Pergamenus philosophus, Stesichorus uerò Græco carmine prosequutus est, eius autem meminit Pierius Valerius libro decimo nono Hieroglyphic.

3696

OBscœna prodigia, & dira Romæ uisa sunt. ædes enim Salutis ictu fulminis dissoluta, pars muri sub eodem loco de cœlo tacta. lupi tres ante lucem ingressi urbem, semesum cadauer intulerunt, sparsumque membratim in foro ipsi strepitu hominum exterriti reliquerunt. Apud Formias multis ictibus fulminum mœnia undique ambusta, & dissoluta sunt. apud agrum Calenum repentè flamma scisso hiatu terræ eructa, tribus diebus & tribus noctibus exæstuans, quinque agri iugera, exhausto penitus succo hubertatis, in cinerem extorruit, ita ut non fruges solum, sed etiam arbores cum imis stipitibus absumpserit. Hoc anno Picentes noui hostes facti, Romana in se arma exciuere. Liuius, Obsequẽs, Orosius, Vincentius libro sexto, capite uigesimo tertio. 267

3697 SEmpronius consul cum aduersus Picentes exercitum duxisset, & iam directè intra iactum teli utraque acies consisteret, repentè cum horrendo fragore terra ita contremuit, ut stupore miraculi utrunque pauefactum agmen hebesceret. uerùm mox in 268

certamen

Ante Chri-ſtum.

certamen progreſsi, bellum adeo atrox fuit, ut meritò dicatur humanum tantorum hominum ſanguinem ſuſcepturam, etiam cum gemitu horriſono tunc terram tremuiſſe: in quo tamen prælio Romani, quorum pauci euaſerāt, uicerūt. Liuius & Iulius Obſequens cap. 26.

3698 DE nubibus in ſpecie pluuiæ lac deſcendit. 265
Fūccius in chronicis. Salentinis à Romanis bellum indictū, qui & ipſi armis uicti, in deditionem uenere. Captiq́ꝫ ſunt cum ciuitate ſimul Brunduſitij, & de ijs triumphatum eſt. Eutropius libro 2. cap. 2. Florus libro 1. titulo 20. Salentini Picentibus additi. Plura uide in Cuſpiniano in cōſules Aurelij Caſsiodori.

263

3700 INter multa alia prodigia, ſanguis è terra, lac de cœlo manare uiſum eſt. nam & plurimis locis ſcaturiens è fontibus cruor fluxit, & de nubibus guttatim in ſpeciē pluuiæ lacte demiſſo, diri terram imbres irrigauerunt. Eo tempore Carthaginenſes, dato aduerſum Romanos auxilio Tarentinis, cum à Senatu per legatos arguerentur, turpiſsimam rupti fœderis labem præſumptam accumulauere periurio. Sequu-

tum est quoque libertinorum Volscienſium aduerſus dominos conſpirantiũ nefandum ſcelus, qui tamen mox duce Fabio Gurgite pœnas dederũt. Peſtilentia etiam crudeliſſima hoc anno urbem inuaſit. Liuius & Iulius Obſequens capite uigeſimo ſeptimo.

3704 ROmæ columna ante Iouis ędem, ui turbinis eſt decuſſa cum aureo ſigno. Quo uiſo ex aruſpicum reſponſo omnes magiſtratus ſe primo quoque die authoritate abdicarunt. Eo anno exercitus Romanorum ingens in Siciliam miſſus, multos ad defectionẽ compulit. Vaſtata eſt interea & Italiæ ora ab altera Carthaginenſium claſſe, cum interim Africa ab omni hoſtili iniuria immunis eſſet. Liuius & Iulius Obſequens capite uigeſimo octauo. 260

3707 ATtilius Regulus dux à Romanis contra Carthaginenſes factus poſteaque hoſtes atrociſsimè uiciſſet, atque longè lateque per illorum agros ſeuagatus eſſet, demum ad Bagradam flumen ueniens in nouum & memorabile certamen incidit. Stabulabat loco flumini proximo ſerpens inuſitatę magnitudinis, quẽ cum 257

infeſto occurſu ex aquatoribus quoſdam necaſſet, nec aliorum impune quiſquam illi occurreret, conſul baliſtis, & catapultis uelut molem quandam grauiſſimam expugnauit. Eius exuuiæ 120. pedum longitudine & maxillæ uſque ad Numantinum bellum in publico pependiſſe dicuntur. Sunt huius rei authores, Gellius Tuberonem ſequutus, Liuius, Plinius, & alij pleriq́ue, quo magis miror Polybiũ, qui id bellum diligentiſſimè ſcripſit, totum locum ſilentio præterijſſe. Nec multi inde dies interceſſere, quibus Attilius Tunes oppidum quindecim millibus paſſuum

à Car-

à Carthagine ui cœpit, ubi castra fecit Romanorum Consul, inde aduersus Carthaginem uelut ex arce quadam decursurus. Sabellicus libro nono Enneadis quartæ, ex Liuio uel potius Floris epitome libro octauo decadis secundæ.

724

TYberis insolitis auctus 239
imbribus, omnia Romæ ædificia in plano posita deleuit, & quæ segnior redundatio tenuit, madefacta dissoluit, & quæ rursus torrens inuenit, impulsa deiecit. Hanc aquarum cladem grauior ignis sequuta est uastatio. Is enim plurimas ciuitatis partes peruagatus, tantum opus uno cõsumpsit incendio, quantum plurimæ & peregrinæ uictoriæ conferre non potuerunt. Orosius libro 4. cap. 6. cuius tamen numeri in annorum supputatione sunt deprauatissimi. Romani eo anno cum Pœnis pacem facientes Phaliscis bellum inferunt, ut authores sunt Polybius libro primo, et Eutropius, licet Orosius diuersum sentiat.

3729 IN Piceno flumē ſanguine fluxit. In Thuſcia cœlum arſit. Arimini tres lunæ uiſæ. Eutropius & Cuſpinianus in cōmentarijs in Caſsiodorum. Eo anno Carthaginenſes Corſos, ac Sardos in Romanos incitarunt. 234

3742

CAria & Rhodus ita terræmotu cōcuſſę ſunt, ut Coloſſus ſolis, quē Chares Lindius Lyſippi diſcipulus, duodecim annorum ſpacio 300. talētis p̄cio ex apparatu Demetrij regis fecerat, rueret. Euſebius, Oroſius, Vincentius libro 6. capite 40. Munſterus, quorum tamen ſupputationes ſunt diuerſæ. 221

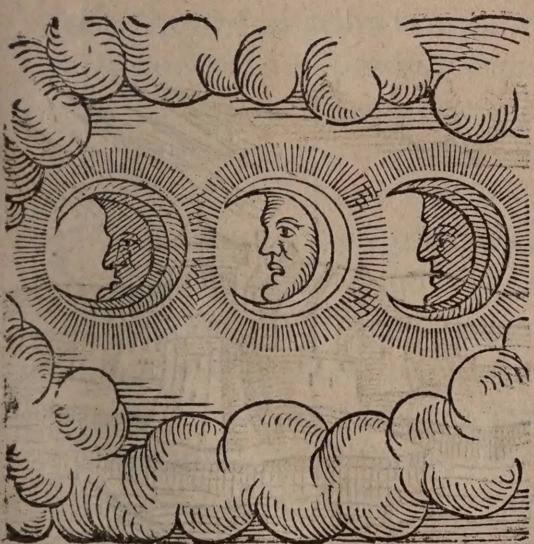
EO anno Demetrius Macedonū rex fatis cōceſſit. Cuius Philippus in ordine 37. ſucceſſit. Obijt & Ptol. Euergetes poſteaq̃ regnaſſet in Ægypto annos 26. cui ſucceſſit Ptol. Philopater. Victi ſunt etiam Iudæi & 60. millia armatorū ex numero eorum cæſa ſunt. Euſebius, Funccius.

C. Fla. & Fuluius Conſ. cum in Inſubres copias agerent, fluuius, qui per agrum Picenum illabitur cruore fluxiſſe uiſus eſt: Augures uerò, cum malis auſpicijs Conſules creatos affirmarent, è ueſtigio illos per literas reuocauerunt.

Liuius, Plutarch. in Marcello, Volat. lib. 16. Anthro. Romani cō
tra Gallos profecti, ut Polyb. in 2. scribit, contra Insubres, quorū
quinquaginta circiter millia erant, fortiter strenueq; pugnarunt.
Vide Cuspinianum in suis in Casiodorum commentarijs, ubi
de anni ab urbe condita 530. consulibus scribit.

IN Piceno flumen sangui-
ne effluxit, apud Thuscos
cœlum ardere uisum. Arimi-
ni nocte multa lux clara ef-
fulsit, tres lunæ distantibus
cœli regionibus exortæ.
Magno terræmotu Caria 220
744 & Rhodus insulæ adeo con-
cussę sunt, ut labentibus uul
gò tectis, ingens quoque co-
lossus corruerit. Eodem an-
no Flaminius aduersus Gal-
los conflixit, & uicit. Anno uero proximo Claudius Marcellus i-
terum profligauit, capto Viridomaro rege, & inter multa In-

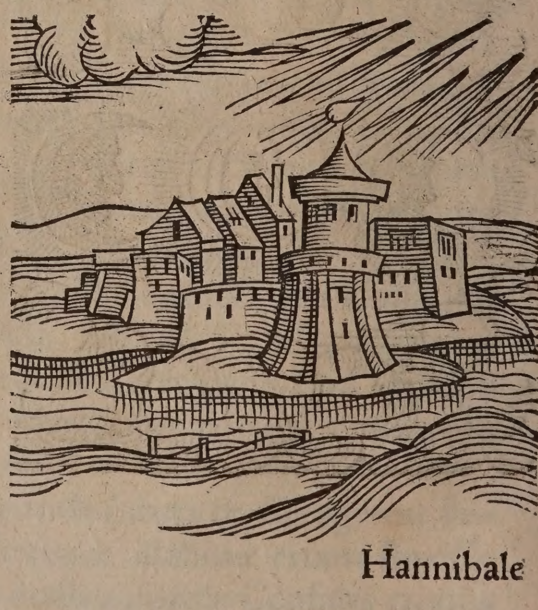
subrium

ſubrium, quos ad deditionē coegerat, oppida, Mediolanumq́ quo que urbem florentiſsimam cœpit. Liuius & Iulius Obſequens. licet hæc alij in annum mundi 3720. & 3742. referant.

3747 SAgunti eo tempore, quo Hannibalis excidium paſſa eſt, in- 216
ter magna & aſsidua prodigia infantem quoque ex matris utero penè editū, in ipſam matris aluum reuertiſſe legimus, quod prodigium, quaſi diuinatio futuri eſſet, teterrimum bellum, & fatale excidium, ac imminens fatum haud dubiè oſtendit. Alex. ab Alexand. lib. 2. cap. 31.

749 HAnnibale Italiam deuaſtãte, Spei templum, quod in foro o- 215
litorio erat, fulmine tactum eſt, quod prodigium perniciem Italiæ & imminens excidium, quo terra mariq́; imperium agebatur, & fluctuabat, haud dubiè deſignauit. Alexan. ab Alex. lib. 2. cap. 4. ex Liuij lib. 1. Dec. 3.

FLamminio cõtra Hannibalem fortiter ad lacum Traſimenũ pugnante, cum iam milites prælia cõſererent, terræmotus factus eſt, qui multarum urbium magnas partes proſtrauit, uertit curſu rapido amnes, montiumq́; ardua loca lapſu ingẽti proruit. Quæ prodigia etſi magnopere ſæuirent, nemo tamen pugnantium illa per tumultũ atq; furentium armorum crepitum ſenſit. Liuius lib. 2. dec. 3. Plut. in Fabio Maximo, Florus lib. 2. & alij.

C. Flamminius pugnaturus ad Thraſimenum contra Hannibalem, cum equo delapſus eſſet, nihil eo prodigio inhibitus ſigniferis ſigna moueri ſua ſede poſſe negantibus, malum, ni cõtinuo ea effodiſſent, minatus eſt, uerum huius temeritatis pœnas ſatis dedit, cum in eadem clade 15. Romanorum millia cæſa 6000. capta, 20000. fugata ſint. Liuius libro ſecundo de bello Punico. Cicero de diuin. libro primo. Valerius Maximus libro primo, capite ſexto.

Hannibal

HAnnibal post conflictum cum Romanis ad Trasimenum ex hybernis cum exercitu profectus, posteaquam in Hetruriam ire pergeret, consilio eius gentis sibi, aut ui, aut uoluntate

adiungendæ, & iam in summum Apennini iugum uenisset, tempestas subito coorta ducem & exercitũ itinere auertit. Ventus enim imbri mixtus ex aduerso spirans primo agmen in uestigio tenuit, quum autem arma uis uentorum adimeret militi aut corpus turbine rotatum humi affligeret, sed quum ne deiectis quidẽ reciprocandi spiritus facultas esset, uentis ex aduerso flantibus,

parũper procellę auersę consederunt: sequutus mox ingens cœli strepitus, interq́; horrẽdos aëris fragores crebra coruscatio. Capti itaque aurib. & oculis metu torpere primò cũcti, mox deiecto ad terram imbre, conati sunt ibidem metari castra. Cæterum cum nihil omnino statui posset, omnia uento proscindente, ancipitesq́; adhuc consilij staret, tam densę uis grandinis, quæ ui frigoris in montium uerticibus concreuerat,

stantes

ſtantes inuaſit, ut omiſſo opere ad terram procumberent milites, magis tegminibus ſuis obruti, quam recti. Obriguere interim iacentium membra immenſa ui frigoris adeò, ut, illa cœli intẽperie remittẽte, ex miſerabili ſtrage ſeſe ægerrimè attollerent. Poſtremò cum crebro conatu paulatim mouẽri cœpiſſent, perrariq; ignes accenſi eſſent, refecti animo eo, quo depræhenſi fuerant, loco eſſe perſeuerarunt. Biduum inde inuitis omnibus, & uelut obſeſsis, caſtra in Apennino habita, multiq; interim mortales, multaq; iumenta frigore conſumpta ſunt, & in his ſeptem elephanti, ex ijs qui ex prælio ad Trebiam commiſſo ſupererant. Sabel. lib. 2. Enneadis 5.

3749 ROmæ in foro Olitorio infans ſemeſtris triumphũ exclamauit. In foro Boario bos in tertiam contignationem ſuã ſponte aſcendit, atq; inde habitatorum tumultũ territus, ſeſe deiecit. 214

nauium species in cœlo uisæ. Lanuuij hasta se cômouit. Coruus in ædem Iunonis deuolauit, atq; in ipso puluinario consedit. In agro Amiternino multis locis hominum species procul candida ueste uisæ. In Piceno lapidibus pluit. In Sardinia in muro circũeunti uigilias equiti, scipio, quem manu tenebat, & in Sicilia aliquot militibus spicula arserunt, litora crebris fulserunt ignibus:

milites fulminibus icti, solis circulus minui uisus est. Præneste ardentes lampades de cœlo ceciderunt. Arpis parma in cœlo, luna cum sole certare, & interdiu etiam duæ lunæ uisæ, Cærete aquæ

sanguine

Ante Chriſtum.

ſanguine mixtæ fluxerunt, fons Herculis ſparſis hincinde macu lis cruētis manauit. Ancij metentibus cruentæ in corbē ſpicę ce=

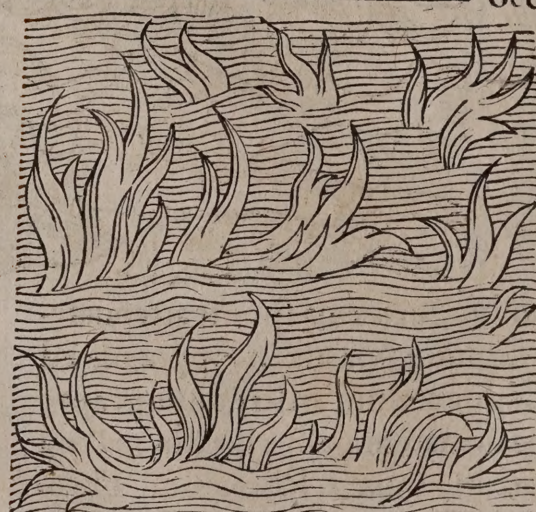
ciderunt. Falerijs cœlum findi uiſum, ſortes ſua ſponte attenuatę. Mauors telum ſuum quaſſauit, ſignum Martis in Appia uia ad ſimulachra luporum ſudauit. Capuę cœlum ardere uiſum, caprę lanatæ quibuſdam factæ: gallina in marem, gallus uerò in gallinā uerſus. Eodē anno Hānibal Hetruriā inuaſit. Romani ad Thra= ſimenū lacum cruento prælio uicti ſunt. Liu. & Iul. Obſeq. ca. 31.

3750 IN Auētino Romæ, & Ariciæ 214
simul lapidibus pluit, & mul-
to cruore. ex frigidissimo fonte
calidæ aquę manarūt. in uia For
nicata, quæ ad templum erat, ho
mines aliquot de cœlo tacti, atq;
exanimati. Sequuta est memora-
bilis illa clades ad Cannas, Apu-
liæ uicū, in qua Paulus Æmilius
occisus est, & quadraginta mil-
lia peditū, cum duobus mil
libus equitum, & septingen
tis, & plusq; tria Romano-
rum millia capta. & Hanni
bal Campaniā occupauit.
Liuius lib.3.decad.3. & Iu-
3751 lius Obseq.cap.32.

MAre arsit, ad Sinuessā 213
bos equuleū peperit,
(quod tamen mirū nō uide-
bit, cū apud Ælianū de uaria
historia lib.1. ca.29. in pas-
cuis Nicippi tyranni ouem
non,

non agnum nec agnam, sed leonem peperisse memoriæ proditũ sit, ac Nicippo, qui priuatam tũc uitam agebat, tyrannidẽ portendisse creditũ sit.) signa Lanuuij Iunonis Sospitæ cruore manauere, lapidib. circa id templum pluit: ob quem imbrem, nouendiale sacrũ fuit, cæteraq; ꝓdigia cum cura expiata. Eo anno in Gallijs Posthumius cum omni exercitu deletus est. bellum Macedonicũ inchoatum, res in Hispania feliciter à Romanis gestæ. in Italia Campani cæsi ad Cumas, Pœni in Lucania fusi ac fugati, cædes Pœnorum quoq; ad Nolam facta est. Sardi à Manlio cæsi. Liuius libro 23. Obsequens & alij.

3751 IN Apulia uiridis palma ardere uisa est. Mantuæ stagnũ Mincio amne effusum cruentum apparuit. Romæ sanguine pluit 212

in foro Boario. In uico Iſtrico tãta uis aquarum repente terra e- rupit, ut ſuo impetu dolia forte obiacentia prouoluerit. Atrium publicum in Capitolio de cœlo tactum, Ædes in Vulcani campo

& alia loca publica priuataq́ fulmine ſunt icta. Haſta Martis ſua ſponte Præneſte mota eſt. Bos in Sicilia loquutus. In Marucinis infans in utero matris io triumphe exclamauit. Spoleti ex mulie- re uir quidã eſt factus, q̃d ipſum nequis pro mendacio repudiet, pręter Liuiũ, qui ꝑdigij huius author eſt, Plin. Licinio Craſſo, & C. Caſſio conſ. Caſini puerũ ſcribit ſub parẽtibus ex uirgine fieri contigiſſe, qui in deſertam ſit inſulã aruſpicum iuſſu deportatus. Licinius Mutianus uiſum à ſe Argis prodidit Ariſtontẽ, cui no- men

men fuisset Aristusæ, ac uirginem nupsisse, moxq; barbam et uirilitatem adeptum duxisse uxorem. Smyrnæ quoq; hoc ipsum aliquando accidisse idem author prodidit. Et à Plinio in Aphrica uisus, qui die nuptiarū ex fœmina uir fuerat factus, L. quoq; Cossitius appellatus. Nunciata sunt per id tēpus prȩter ea, quȩ diximus, & alia ꝓdigia. Adriæ ara in cœlo uisa, hominumq; species circa eam in cādida ueste. Affirmabāt quidā se armatas legiōes uidere in Ianiculo, atq; huiusmodi uoce ciuitatē ad arma cōcitarunt. Examē apū in foro Romano uisum, quia id rarum, idcirco prodigij loco acceptum. Sab. lib. 3. Ennea. 5. ex Liuij lib. 4. dec. 3.

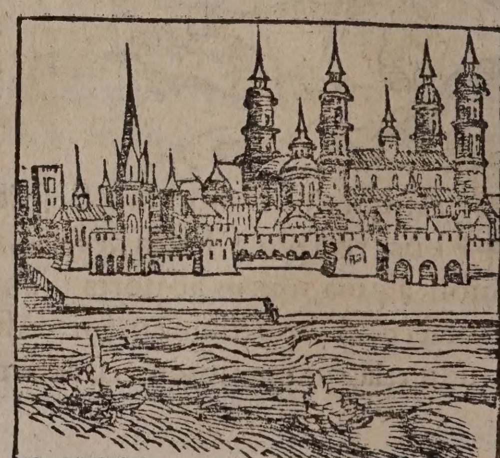
LAnuuij in æde Iunonis Sospitȩ corui nidum fecerunt. Calibus creta pluit. Tacta de cœlo, atriū publicū, nux in Sabinis, publicaq; uia, murus ac porta Gabijs. qn & Romæ quoq; in ipsa urbe secundū apū examē in foro uisum. legiones armatȩ in Ianiculo uisæ etiā, quæ tamē mox cū ad arma cōcursum est, euanuerunt.

Eodem anno Hannibal magna militum copia ad Nolam profectus eſt: à cuius expugnatione à Marcello prohibitus, magnam ſuorum ſtragem uidit, & ex Campania fugatus eſt. Caſſilinũ oppidum captum, Fabius Samnium depopulatus eſt, & multa oppida ui cepit. Syracuſæ obſeſſæ: contra Philippum bellum ſuſceptum, qui ad Apolloniã caſtris exutus eſt. res in Hiſpania proſperè à Scipionibus geſtæ, & Saguntum recuperatum. Liuius & Obſequens.

3753 Titus Gracchus Conſul 210
cum Lucanis rem diuinã faceret, duo angues ex occulto prolapſi, repẽte hoſtię, quã immolauerat, adeſo iocinore, in eaſdem latebras ſe receperũt: id cum aruſpicum monitu ſacrificiũ inſtauraret, atq; intẽtius exta reſerata ſeruarent, iterũ ac tertio tradũt libato iocinore intactos angues abijſſe. Aruſpices igitur cum ad imperatorẽ id prodigiũ pertinere pręmonuiſsẽt & ab occultis hominibus caueret, prędixiſſent, nulla tamen prouidentia fatum imminens moueri potuit. Hoſpitis enim dolo præcipitatus paucorũ inſidijs occiſus eſt. Val. Max. lib. 1. cap. 6. Liuius lib. 5. decad. 3. Sabel. lib. 4. Ennead. 5.

MVrus ac portæ tactæ, Ariciæ Iouis ædes de cœlo icta fulmine: nauium longarũ species in flumine Tarracinæ, quæ tamen nullæ erant, uisę: in Iouis Vicillini templo, quod in Cossano agro est, arma concrepuerunt, & flumen Amiterni cruentum fluxit. Siphax Numidarum rex contra Masinissam regem pro Carthaginensibus pugnãs uictus est. In Brutijs ex duodecim populis, qui anno priore ad Pœnos desciuerant, Consentini & Thurini in fidem populi Romani redierunt. Liuius & Iulius Obsequens.

354

TEmpestates fœdæ coor 209
tę, in Albano monte biduum cõtinenter lapidibus pluit. tacta de cœlo multa, duæ in Capitolio ædes, uallum in castris, multisq́ locis supra Suessulam, & duo uigiles exanimati: murus, turresq́, & quędam alia Cumis fulminibus icta, & penitus decussa. Reate saxũ ingẽs uolitare uisum: sol rubere solito magis, sanguineóque colori similis apparuit.

Hannibal

Hannibal proditione Tarentum cepit, excepta arce. Samniorum agri à Romanis depopulati sunt. Romani bis cruentas clades acceperunt ab Hannibale. Capua à Romanis obsessa, & capta. Publius & Gneus Scipiones in Hispania ab hostibus circunuenti, & occisi sunt. L. Martius eques Romanus cũ in Hispania militaret, orationemq; ad milites haberet, felicis euentus flamma concionanti à capite, sine ipsius sensu cum magna circumastantium

pauore fusa est: cuius aspectu milites pristinam recuperare fortitudinem admoniti, septem & triginta hostium millibus cæsis, magnoq; numero in potestatem redacto, bina castra Punicis opibus referta cœperunt. Hispania aliquandiu quieta reddita. Marcellus captis Syracusis, magna cum gloria Romam reuersus est. Liuius lib. 5. decad. 3. Cicero lib. 2. de diuinatione, Valerius Maximus lib. 1. cap. 6. Iulius Obsequens capite 35. Frontinus lib. 2. cap. 10. Stratag.

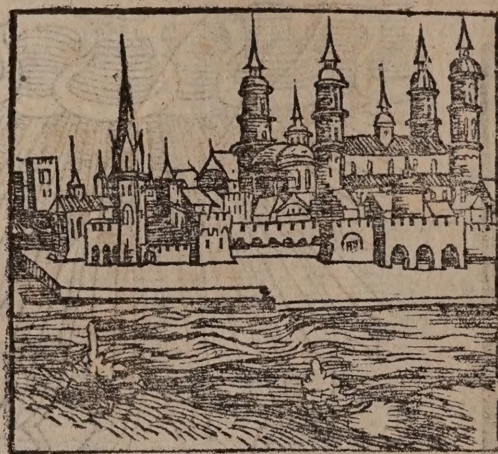
3755 IN æde Concordię Victoria, quę in culmine erat, fulmine icta, 208
decussaq; ad Victorias, quæ in æde fixę erant, hæsit, neque inde procidit. Anagniæ & Fregellis murus portæq; urbis de cœlo ta-

ctæ. in foro Sudertano sanguinis riui per totum diem fluxere. Ereti lapidibus pluit, Reate mula peperit. Eodem anno incendium perniciosum Romæ Campanorũ malicia ortũ. Marcellus in Cãpania Salapiã recuperauit. Romana classis ad Sacriportũ infeliciter pugnauit. Scipio in Hispania nouã Carthaginẽ expugnauit. Marcellus Hãnibalis exercitum fudit, & magna pars Siciliæ capta est. Tusculi agnus cum ubere lactãti natus: Iouis ædis culmen fulmine ictum, ac propè omni tecto nudatum, iisdẽ fermè diebus

Anagniæ

rauit. Scipio in Hiſpania res proſperè geſſit. Liuius, Plutarchus in Marcell. Obſequens capite 38.

3758 205

CApuæ duæ ædes, Fortunæ ſcilicet & Martis, ſepulchra aliquot de cœlo tacta. mures in æde Iouis aurum roſerunt. Caſſini examen apum ingens in foro cõſedit. Hoſtiæ murus, portaq́; de cœlo icta. Cæræ uultur in ædẽ Iouis uolauit. Vulſinijs ſanguine lacus manauit. Peſtilentia grauis incidit urbem, agrosq́; quæ tamen magis in longos morbos, quàm in perniciales euaſit. Marcellus cum ſtudio niteretur, ut Pœnorum exercitum aut in Italia proſterneret, aut Italia pelleret, in ſolenni ſacrificio, quo uoluntates Deorum explorare cupiebat, in prima hoſtia, quæ ante foculum decidit, iecur ſine capite inuentum eſt: proxima iecinoris duplex caput habuit, quibus inſpectis, Aruſpex non placere ſibi exta reſpondit, quoniam prima trunca, ſecunda nimis læta apparuiſſent.

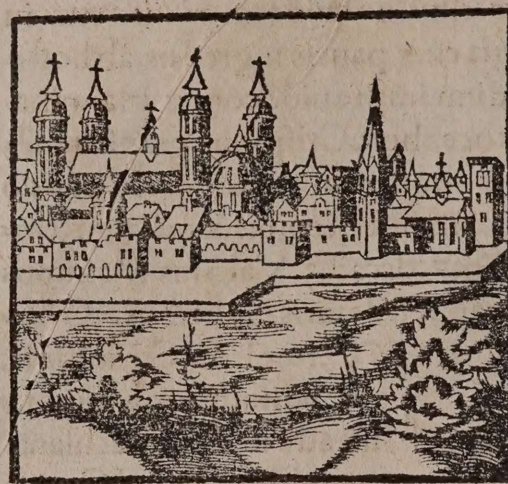
apparuiſſent. Ita monitus Marcellus, ne quid temerè niteretur, in ſequenti nocte ſpeculandi gratia cum paucis ingreſſus, ab hoſtibus in Brutijs circumuentus, dum improuidè contra Hannibalem pugnaret, lancea trāsfixus occubuit. Criſpinus grauiter uulneratus, etiam interijt: id quod nūquam antea acciderat, ut duo Conſules ſine memorando prælio interfecti, uelut orbam Rempublicam reliquerint. Liuius lib. 7. decad. 3. Valerius Maximus libro primo, capite 6. Plinius cap. 45. de uiris illuſtribus. Obſe-
3759 quens cap. 39.

TImoleon Corinthius, 204
adſumptus à ciuibus ſuis ad curam Syracuſanæ Reipublicæ, dum è Corintho conductis triremibus ſoluiſſet, continenti nocte fax ardēs in cœlo nauiganti ei p̄luxit, donec in Italiā cum omnib. ſuis copijs peruenit. Diod. Sicul. de Philippi Macedo. regis rebus geſtis, anno eius 16. Apud quem tamen conſulū nomina deprauata eſſe ſuſpicor. Propterea in cōputatione annorū conſultò Func. ſequutus ſum.

3759

VEijs de cœlo lapidauit, Minturnis ſanguinis riuus in porta fluxit. Iouis templum & lucus Maricæ, item Atellę murus & porta de cœlo tacta. Capuæ lupus nocte portam ingreſſus, uigilem laniauit. in Armiluſtra lapidibus pluit. Fruſinone infans natus quadrimo par. In Auētino Iunonis reginæ ædes de cœlo tacta. Apud Metaurū fluuium Haſdrubal cum omni exercitu à Romanis deletus eſt: in qua clade quinquaginta ſex hoſtiū millia à Romanis cęſa ſunt, capta quinq; millia & quadringenti: ciuium Romanorum, qui capti erant apud hoſtes, quatuor millia recepta. Liuius & Iulius Obſequens cap.40. 205

3760 TArracinæ Iouis, & Satrici matris Matutæ templum de cœlo 204
tactum. in æde Iouis ex foribus duo angues prolapſi: ſpicæ cruentæ à metentibus uiſæ. Ceræ porcus biceps, & agnus mas, idemq; fœmina natus. Albæ duo ſoles uiſi. Fregellis nocturno tempore

tempore lux oborta, bos in agro Romano loquutus, in circo Flaminio ara Neptuni multo ſudore manauit. ædes Cereris, Salutis & Quirini, de cœlo tactæ. Lucani in ditionem populi Romani ſine certamine redierunt. Brutiorum urbes ſeſe Romanis dedide-

runt. Maſiniſſa rex à Romanis in amicitiam receptus eſt. Aſtapa urbs à Romanis oppugnata. Scipio rebellantes Hiſpanos in deditionem coegit. Liuius, Obſequens, Sabel. lib. 5. Ennead. 5.

3761 CRebrò de cœlo lapidatũ eſt, lectis igitur Sibyllinis, inuentũ 203
eſt, tũc demũ hoſtẽ alienigenã, q terrę Italię bellũ intuliſſet, pelli Italia poſſe, ſi Idæa mater ex Peſſinunte Romã aduceheretur. Eodem anno cum Hannibale in Brutijs fruſtra bellatũ eſt, peſti-

lentia utrunq; exercitū molestāte. In Hispania noui motus exorti. in Italia Locri à Romanis recipiunt̄. Liuius & Obseq. cap. 42.

3762 DVo soles uisi, & nocte interluxit. fax Setię ab ortu solis in oc- 202
cidentē porrigi uisa. Tarracinæ porta, Anagniæ uerò por-

ta & murus multis locis de cœlo tactus. in æde Iunonis Sospitæ Lanuuij, cum horrendo fragore strepitus editus. Scipio ex Sicilia in Africam traiecit, & euastatis agris, Hannonem iuniorem occidit. Sempronius aduersus Hannibalem, primò infeliciter, deinde uerò prospere pugnauit, cæsis quatuor Pœnorum millibus. Liuius & Obsequens cap. 43.

3763 AVrum in Capitolio corui 201
non rostris tantum lacerarunt, sed comederunt etiam. Mures Antij coronam auream arro-

serunt

ferunt. Circa Capuam locustarũ uis ingens omnem agrum compleuit. equuleus Reate quinq; pedibus natus. Anagniæ sparsi pri

mum ignes in cœlo, deinde fax ardens in cœlo uisa. Frusinone arcus solem tenui linea amplexus est. Arpini terra campestri agro in ingentem sinum consedit. Consulum alteri primam hostiam immolanti, caput iocinori defuit. in Africa per Scipionem iuxta Vticam Pœnorum castra sunt combusta.

Romani multas in Brutijs ad se deficientes ciuitates receperunt, Hãnibalemq́ in agro Crotonienſi cæciderunt. Magonem Hannibalis fratrem cruento prælio uicerũt. Syphacis regis fœdifragi caſtra incendio ac flammis expugnarunt, ipſumq́ regẽ ceperunt. Circa, regia urbs à Maſiniſſa rege capta eſt. Liuius & Iulius Obſequens cap. 44.

3764 CVmis ſolis orbis minui uiſus, lapidib9 pluit. In Veliterno agro terra ingentibus cauernis conſedit, arboresq́ in profundũ hauſtæ. Ariciæ forum, & circa tabernę, Fruſinone item murus aliquot locis, & porta urbis de cœlo tacta. in Palatio 200

in Palatio lapidibus pluit: magna Tyberis facta inundatio. Clau dius eo anno cõſul, pernicioſa tempeſtate ingruente, naufragium

paſſus eſt. Inſignis fuit hic quoque annus incendio ingenti, annonæ uilitate, & morte Q. Fabij Maximi, qui uiginti duos annos augur fuit. Hannibal magno exercitu Africam ingreſſus. Vermina Syphacis regis filius clade à Romanis profligatus eſt. Liuius & Obſequẽs cap. 45.

3765

FRumenta in arboribus nata. Plinius libro 18. capite 18. Plaut. ex Sarsina Vmbriæ Romæ moritur, q propter annonæ difficultatẽ ad molas manuarias pistori se locauerat. Eusebius.

IVxta Therã apparuit insula, quæ postea Hiera uocata est. Antiochus, Scopa superato, Syriæ urbes recepit et Iudæis fœdere cũiuctus est. Romani Græcis libertatem dederunt, Eusebius & Funccius.

766

IN Lucanis cœlum ardere uiſum. Priuerni ſereno per diem ſol ſanguineus fuit. Lanuuij in templo Iunonis Soſpitæ, nocte ſtrepitus ingens exortus. Animalium obſcœni fœtus pluribus locis nunciati. In Sabinis incertus infans natus, maſculus an fœmina eſſet: alter ſexdecim annorum, iam item ambiguo ſexu inuentus. Fruſinone agnus cum ſuillo capite. 197

Sinuessæ porcus cum capite humano. In Lucanis in agro publico equuleus cum quinque pedibus. Fœda omnia, & deformia, errantisque in alienos fœtus naturæ uisa. Ante omnia tamen abominati semimares, iussique in mare extemplo deportari. Bellum Macedonicum cum Philippo exortum. Galli, Insubres, Cenomani & Boij, duce Hamilcare Pœno, irruptiones in agros proximos fecerunt, & oppida flammis ab incendio diripuerunt. Liuius lib. trigesimo primo, & Obsequens capite quadragesimo sexto, Sabellicus lib. 6. Ennead. 5.

3766 INter insulas Ceramnem & Cerasiam medio utriusque ripæ, & maris spatio, ingens terræmotus factus est: in quo cum admiratione nauigantium repente in profundo cum calidis aquis in- 197

sula e-

ſula emerſit. In Aſia quoq; eodem die idem terræmotus Rhodum multasq; alias ciuitates graui ruinarum labe concuſſit, quaſdam ſolidas omnino abſorbuit, quibus prodigijs territi homines à uatum Antiſtite intellexerunt orientis imperium Romanis ceſſurum, Macedonum autem regnum uacaturum Vincentius lib.6.cap.53. Eodem anno Antiochus Scopam ad Iordanem fluuium uicit Liuius lib.4.decad.3.

3767 SVeſſæ duæ portæ, quodq; inter eas muri erat, de cœlo tactū. 196
Formiani Iouis, apud Oſtienſes Iouis, Veliterni uerò Apollinis & Sangi tēpla fulmine tacta. in Herculis æde capillus enatus,

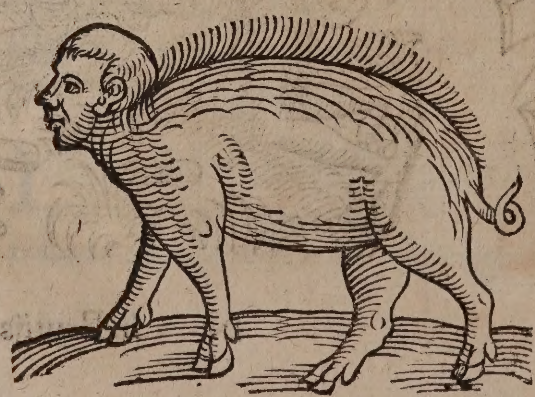

in Brutijs equuleus cū quinque pedibus, pulli gallinacei cum ternis pedibus nati. in Macdonia laurea in puppi nauis longæ enata. Orta est hoc anno in Macedonia atrox militum Romanorum seditio. C. Bebius Pāphilus apud Gallos & Insubres infeliciter pugnauit. Carthaginenses argētum in stipendium impositum, primū Romam aduexerunt.

3768

DE cœlo tacta sunt, uia publica Veijs, forum 105
& ædes Iouis Lanuuij, Herculis Ardeæ, Capuæ murus, turres, & ædes quæ Alba dicitur. cœlum Aretij ardere uisum, terra Velitris trium iugerum spacio cauerna ingenti desedit. Suessæ agnus cum duobus capitibus natus. Sinuessę porcus cum humano capite. solis orbis diminui uisus. Quorum prodigiorū causa supplicatio unum diem habita, & Consules rebus diuinis operam dederunt. Eo autem anno Flaminius feliciter in faucibus Epiri, contra Philippum Macedoniæ regem pugnauit. Thessalia, quæ est uicina Macedonię,

Macedonię, socijs Ætolis & Athamanibus, à Romanis uexata est. L. Quintius Flaminius consulis frater, nauali prælio Euboeam, ac maritimã oram omnẽ cepit. Achæi à Romanis in amicitiam recepti sunt, & cõiuratio seruorum de soluendis Carthaginensib. obsidibus, detecta atq; oppressa est. Liuius & Iulius Obsequẽs cap. 48.

3769 AEdes Vulcani Summaniq́ue Romæ, & Fregellis murus ac porta de cœlo icta. Frusinone inter noctem lux orta. Asculo agnus biceps cum quinque pedibus natus. Formijs duo lupi oppidum ingressi, obuios aliquot laniauerunt. Romæ nõ in urbem modo, sed in Capitolium etiam penetrauit lupus. In Gallijs prospere est pugnatum. Insubres qui in armis contra Rõmanos erãt, à Cornelio sunt debellati. Minutius Genuam exercitu abducto, ab Liguribus orsus bellum, oppida Clastidium, Litubium, item Celelates, Cer- 194

diceatesque in deditionem accepit, atque omnia cis Padum, præter Gallorum Boios, Iluates Ligurum, Romano imperio adiecit. Liuius & Iulius Obsequens capite 49.

EO anno quo Mithridates 194
3769 tes Pontirex, (qui Romanos bello uexauit postea) nasceretur. Cometa stupendæ magnitudinis uisus est, octoginta cõtinuis diebus. Cuius Vincentius libro sexto, capite centesimo meminit, proximo anno, Iudęi intollerabilia passi sunt, à Samaritanis, quæ latè describit Iosephus lib. 12. capite tertio.

L. Iulius equestris in Sa 193
3770 binos proficiscens, fulmine una cum equo exanimatus est. ædes Feronię in Capenate de cœlo tacta: ad Mõetæ templum duarum hastarum spicula arserunt. lupus Esquilina porta ingressus, frequentissima parte urbis, cum in forum decurrisset, Thusco uico, atque inde Melio per portã Capenã propè intactus euasit.

ctus euaſit. Hæc prodigia maioribus hoſtijs ſunt procurata. Hannibal fruſtra in Africa bellum molitus, ob metum Romanorum profugus, ad Antiochum Syriæ regem, bellum cõtra Romanos gerentem fugit. Marcellus in Hetruria à Boijs eſt oppreſſus. Boij & Inſubres à Romanis igni ferroque uaſtati. Philippus in Theſſalia fuſus & fugatus eſt. Liuius & Iulius Obſequens capite quinquageſimo.

3772 ROmani cum à Celtis prælio uincerentur, ac urbs ab eiſdem 191
caperetur in Palatio lituum amiſſum ferunt (eſt autem lituus inflexus baculus quo ad inaugurandum ſedentes cœli ſpácia deſignant.) Deinde eiectis barbaris in alto cinere intactum igni eſſe repertum, conſumptis cæteris atque corruptis. Plutarchus in Romulo.

ROmæ in foro, comitio, & Capitolio, ſanguinis guttæ uiſæ ſunt, terra aliquoties pluit; caput Vulcani arſit. Interamnæ lac fluxit, pueri ingenui Arimini ſine oculis & naſo nati. in Piceno infans abſque manibus ac pedibus natus. in Adrianorum a-

gro lapidibus pluit. Ea prodigia ex Pontificum decretò procurata, & sacrificium nouendiale factum. In Gallia Lucius Valerius Flaccus proconsul, circa Mediolanum, cum Gallis, Insubribus & Boijs, qui Dorulaco duce ad concitandos Insubres Padum transgressi erant, signis collatis depugnauit. Marcus Porcicus Cato ex Hispania triumphauit. T. Sempronius Boios primùm ancipiti Marte, tandem uerò insigni strage cecidit. in Macedonia T. Quintius Romanorum præsidia è Græcia Brundusium deduxit. Liuius & Iulius Obsequens cap. 51.

Maximi

173 MAximi & grauissimi terræmotus fuerunt, aquæ ingentes. unde & Tyberis loca urbis plana inundauit. Circa portam Flumentanam quædam ruinis sunt collapsa, porta Cœlimontana fulmine icta, murusq; circà multis locis de cœlo tactꝰ. Ariciæ, Lanuuij, & in Auentino lapidibus pluit. Capuæ uesparum in-

gens multitudo in forū aduolauit, & in Martis æde cōsedit, quæ cum cura collecta, & igni cremata est. Horum prodigiorum causa, nouēdiale sacrum factum, & urbs lustrata est. Minutius à Liguribus in extremum periculi adductus, uix Numidarum industria liberatus est. Antiochus Hannibale sollicitante bellum contra Romanos suscepit, & in Hispania res feliciter gestæ sunt. Liuius & Iulius Obsequens cap. 52.

3774 ROmæ dies duodequadraginta mota est terra, & ob eam rem 189
ciuitas totidem per metum & sollicitudinem feriata est dies. Quadrigæ inauratæ in Capitolio positæ sunt, ac duodecim inaurata clypea à M. Tutio & Publio Iunio ædilibus. Atque ex multa-

ticia pecunia fœneratoribus adempta. Incendio in foro Boario orto die noctéque ædificia in Tyberim uersa arsere, tabernǽque omnes cum magni precij mercibus conflagrauerunt. Liuius libro 5. dec. 4. Sabel. lib. 6. Ennead. 5.

Capra

189.

174 CApra ſex hœdós uno fœtu edidit in Piceno. Aretij puer natus unimanus. Amiterni terra pluit. Formijs porta murusq; de cœlo tacta. bos loquutus: Roma tibi caue. Cæterorum prodigiorum cauſa ſupplicatum eſt, bouem autem cum cura ſeruari, aliq; aruſpices iuſſerunt. Tyberis infeſtiore quàm prius impetu

illatus urbi, duos pontes, ędificiá multa, & maximè circa portam Flumentanam euertit. ſaxum ingens ſine imbribus, ſine terręmotu, leuiori quàm alioqui ſentiretur labefactatum, in uicum iugarium ex Capitolio procidit, & multos oppreſſit. in agris paſſim inundatis pecua ablata, uillarum ſtrages facta eſt. Q. Minutius in agro Piſano cum Liguribus ſignis collatis pugnauit, & nouem hoſtium millia occidit, cæteros fuſos fugatosq; in caſtra compulit. Boiorum regio longè lateq; à Romanis uaſtata eſt. In utraque Hiſpania res feliciter geſtæ. contra Vectones & Toletanos proſperè pugnatũ. Antiochus rex in Helleſpontum cum magno exercitu irrupit. Liuius & Iulius Obſequēs cap. 53.

3775 188

BOues duo domiti in Carinis per scalas peruenerũt in tegulas ædificij, quos aruspices uiuos comburi, cineremq́ eorũ in Tyberim deijci iusserunt. Tarracinę & Amiterni aliquoties lapidibus pluit. Minturnis Iouis templum & tabernæ circa forum de cœlo tactæ. Vulturni in ostio fluminis, duæ naues fulmine ictæ conflagrarunt. Eorum

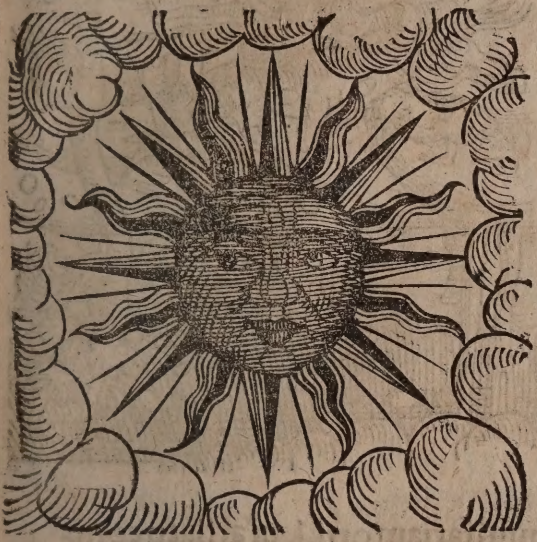

prodigiorum causa ieiunium Cereri est institutum, Item nouendiale sacrum, & in unum diem supplicatio facta. Eo anno contra Ligures, acerrimos hostes, prospere à Q. Minutio est pugnatum, interfectis aliquot hostiũ millibus. Duobus fere post mẽsibus, P. Cornelius cũ Boiorũ exercitu signis collatis, duodetriginta hostiũ millia occidit 3040. cepit, signa militaria 124. eq̃s 1230.

Attilius

Attilius Naupactum expugnauit. nauali prælio cum Eumene & Antiochi regis præfectis prosperé est pugnatum. Liuius & Iulius Obsequens cap. 54.

775 SOl quinto Idus Quintilis defecit. Marcus Fritschius. 188

776

IVnonis Lucinæ tēplum fulmine ictum, ita ut fastigium, ualuæq́ deformarentur. In finitimis pleraque de cœlo icta. Nursiæ sereno nimbi orti, & homines duo exanimati. Tusculi terra pluit. Mula Reate peperit. Supplicatio per decē pueros patrimos, matrimos, totidemq́ uirgines habita. Æmylius Regillus eo anno feliciter contra Antiochum pugnauit, & Antiochus ipse à Scipione captus est. Liuius & Iulius Obsequens capite 55. 187

Lucē

3778 LVce inter horam tertiam, & quartam tenebræ ortæ, in Auen- 18
tino lapidum pluuiæ nouendiali expiatæ. In Hispania prospere militatum. Sacrum nouendiale factum, quod in Piceno la-

pidibus pluit, ignesq; cœlestes multifariam orti, leui afflatu complurium uestimenta adusserunt. Ædes Iouis in Capitolio fulmine icta. In Vmbria semimas duodecim fermé annorũ natus, aru-

spicumq; iussu necatus. Galli qui Alpeis trãsierunt in Italiã, sine prælio eiecti. Fœdus est cum Antiocho conscriptum, & à Thra-

cibus

cibus Romani uexati ſunt. Liuius & Iulius Obſequens cap. 56.

779

IN Sicilia Vulcani inſula ſaxoſa, deſerta, quæ exter nis crateribus flammas eructabat, magna hominū admiratione nata eſt. Eodem anno Q. Fuluius Flaccus prætor in citeriore Hiſpania 23. millia hominum fudit. Gracchus in Hiſpania ulteriore infinita oppida in deditionē accepit. Poſthumius in citeriore Hiſpania feliciter etiam contra hoſtes pugnauit, ibidemq́ multa oppida expugnauit etiam Gracchus. Liuius & Obſequens cap. 57. 184

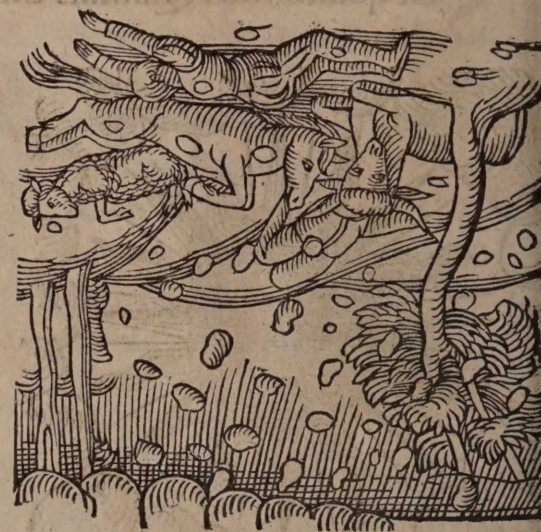
780

EO anno quo Mithridates naſceretur, eodemq́ ſimul anno cum regnum ſuſcepiſſet (qui fuit annꝰ ab urbe cōdita 569.) ſtella cometæ per utrunq́ tempus 80. diebus ita luxit, ut cœlum omne conflagrare uideret, nam & magnitudine ſui quartam partem cœli occupauerat, & fulgore ſui ſolis nitorem uicerat. Et cum oriretur occumberetq́, uel 8. uel 7. horarum ſpacium conſumebat. Iuſtinus & Vincentius lib. 6. cap. 100. Hæc autem ſtella à uatum & oraculorum peritis magnitudinem Mithridati in rebus bellicis prædicere uaticinatum eſt. 183

3780 LVdis Romanis, quos P. Cornelius Cethegus, & A. Poſthumius Albinus faciebant, malus in circo inſtabilis, in ſignum 183

3778 LVce inter horam tertiam, & quartam tenebræ ortæ, in Auentino lapidum pluuiæ nouendiali expiatæ. In Hispania prosperè militatum. Sacrum nouendiale factum, quod in Piceno la-

pidibus pluit, ignesq; cœlestes multifariam orti, leui afflatu complurium uestimenta adusserunt. Ædes Iouis in Capitolio fulmine icta. In Vmbria semimas duodecim fermè annorū natus, aru-

spicumq; iussu necatus. Galli qui Alpeis trāsierunt in Italiā, sine prælio eiecti. Fœdus est cum Antiocho conscriptum, & à Thra-

cibus

cibus Romani uexati ſunt. Liuius & Iulius Obſequens cap. 56.

779

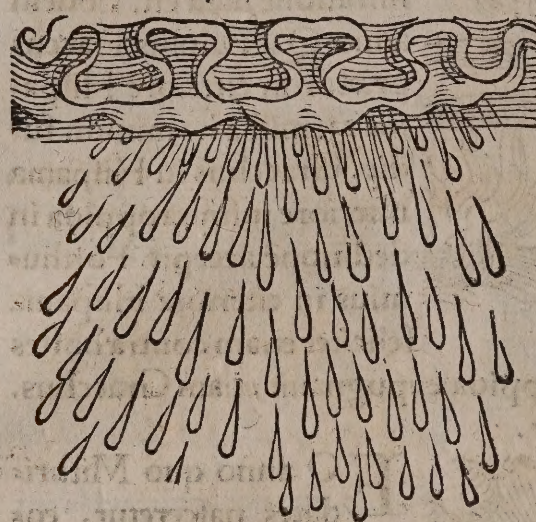
IN Sicilia Vulcani inſula ſaxoſa, deſerta, quæ exter nis crateribus flammas eru ctabat, magna hominũ ad miratione nata eſt. Eodem anno Q. Fuluius Flaccus prætor in citeriore Hiſpania 23. millia hominum fudit. Gracchus in Hiſpania ulteriore infinita oppida in deditionẽ accepit. Poſthumius in citeriore Hiſpania feliciter etiam contra hoſtes pugnauit, ibidemq; multa oppida expugnauit etiam Gracchus. Liuius & Obſequens cap. 57. 184

780

EO anno quo Mithridates naſceretur, eodemq; ſimul anno cum regnum ſuſcepiſſet (qui fuit ann9 ab urbe cõdita 569.) ſtella cometæ per utrunq; tempus 80. diebus ita luxit, ut cœlum omne conflagrare uideret, nam & magnitudine ſui quartam partem cœli occupauerat, & fulgore ſui ſolis nitorem uicerat. Et cum oriretur occumberetq;, uel 8. uel 7. horarum ſpacium conſumebat. Iuſtinus & Vincentius lib. 6. cap. 100. Hæc autem ſtella à uatum & oraculorum peritis magnitudinem Mithridati in rebus bellicis prædicere uaticinatum eſt. 183

780 LVdis Romanis, quos P. Cornelius Cethegus, & A. Poſthumius Albinus faciebant, malus in circo inſtabilis, in ſignum 183

Po'lentiæ procidit, atq; id deiecit, qua religione moti patres, & diem unum adijciendum ludorum celebritati, & ſigna duo pro uno reportanda, nouumq; auratum faciendum cenſuerunt. Gn. Manlius de Gallogręcis triumphauit, Aſiaticasq; illecebras inuexit. In Hiſpania Luſitanorum, & Cæltiberorum cædes ſub idem ferè tempus facta eſt. Liuius & Iulius Obſequens cap. 58.

3782 IN area Vulcani per biduum, in area Cōcordiæ totidem diebus ſanguinē pluit, in Sicilia, inſula noua maritima. Hannibal in Bithynia ueneno perijt. Celtiberi ſubacti. Obierunt clariſſimi impatores, Scipio & Philippemones. Liuius lib. 39. & Obſequens cap. 59. 181

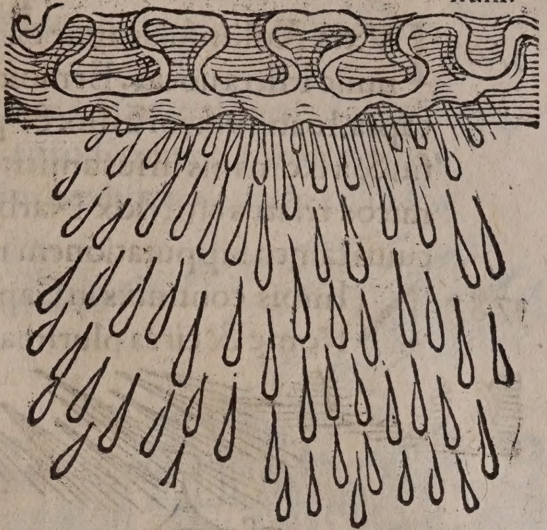
3784 PRocelloſa tēpeſtate ſtrages in urbe facta, ſigna ænea in Capitolio deiecit. Signa in circo maximo cum columnis euertit. Faſtigia templorum aliquot à culmine abrupta diſſipauit. Mulus triceps Reate natus. 178

Ædes

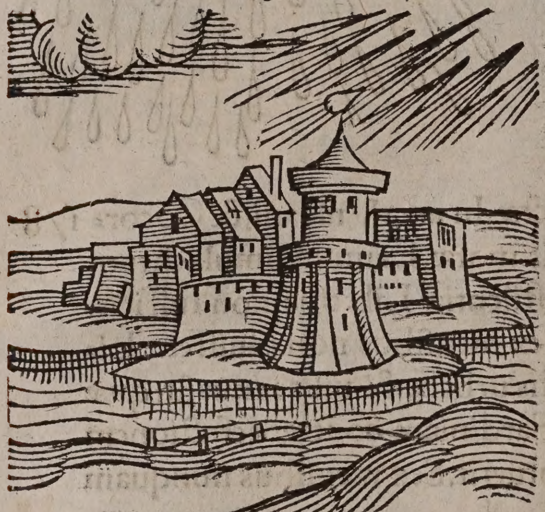

3785 Ædes Apollinis Caietæ fulmine ictæ. In area Vulcani, & Cōcor- 178
diæ, sanguinē pluit. Hastæ Martis motæ. Lanuuij simulachrum Iunonis Sospitæ lachrymauit. Pestilentiæ Libitina non sufficit. Ex Sybillinis supplicatum, cum sex mensibus non pluisset. Ligures prælio uicti, deletiquē. Pestis urbem & uillas inuasit, quæ adeo urbem exhausit, ut uix in Sardiniam contra defectionem Corsorum exercitus conscribi potuerit. Sex mensibus nunquam pluit. Liuius & Obsequens cap. 6.

3785 IVxta Æoli insulas, igne ex flatu suscitato apparuit insula quæ 178
nunc Hiera uocat. Et mox Auerni nobilissima Galliarū urbs capta. Ioan. Iudæorū dux & pontifex contra Hircanū bellū gessit, & à Romanis in ius amicitię postulās, decreto senatus inter amicos relatus est. Mox Narbonam deductæ coloniæ. Eusebius cuius tamen supputationem non sequimur.

3787 NImbis continuis in Capitolio signa aliquot deiecta fulmine 176
Romę & circa plurima decussa, in lectisternio Iouis terrę-

motu deorum capita se cōuerterunt. Lana cum integumētis, quę Ioui erat opposita, decidit. De mensa oleas mures præroserunt. De Celtiberis triumphatū. res in Hispania feliciter gestæ, & cum Liguribus prosperé pugnatum. Liuius & Iulius Obsequens cap. 61.

3788 INcendio circa forū cum 175
plurima essēt deusta, ædes Veneris sine ullo uestigio cremata. Vestæ penetralis ignis extinctus. Virgo iussu M. Æmilij Pontificis maximi flagro cæsa, negauit ulterius interitorū supplicationibus habitis. In

Hispania

Hiſpania & Hiſtria bella proſperè adminiſtrata. Liuius, Iulius Obſequens cap. 62.

3789 LApis ingens in agro Cruſtumino in lacum Martis de cœlo 174
cecidit. puer truci corporis in agro Romano natus. angu s
quadrupes uiſus. Capuæ multa in foro ædificia de cœlo tacta. Pu

teolis duę naues fulminis ictu cōcrematę. Lupus Romę interdiu cum Collina porta intraſſet, per Eſquilinā magno cōſectantium tumultu, euaſit. Eorū prodigiorū cauſa, Cōſules maiores hoſtias immolarunt, & diem unum circa omnia puluinaria ſupplicatio fuit. Hiſtrorū agri à Romanis depopulati ſunt. Neſatium oppidum à Iunio & Manlio oppugnatū. Mutila & Faueria ui captæ, & deletæ. In Sardinia res proſperè geſtæ. Ilienſes & Ligures ſunt deuicti. In Cruſtumino auis, quam ſanqualē uocant, ſacrū lapidem roſtro portauit. bos in Cāpania loquutus. uacca ęnea Syracuſis ab agreſti tauro inita, ac ſemine aſperſa. In Cruſtumino diē unum in ipſo loco ſupplicatio fuit, & in Campania bos alenda publicè data. Syracuſanumq́ prodigiū expiatū,

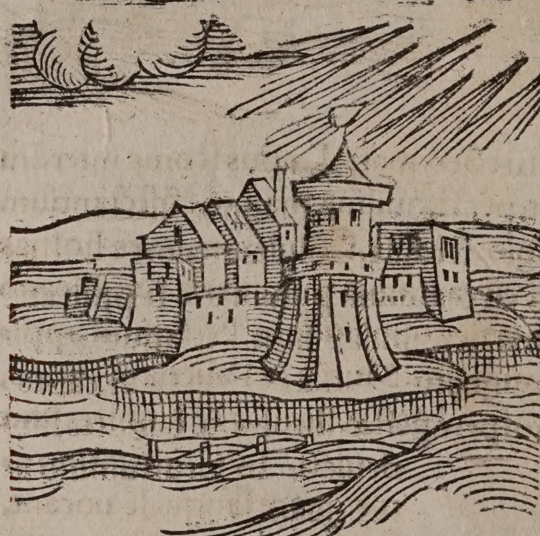

editis ab aruſpicibus dijs, quibus ſupplicaretur. Pōtifex eo anno etiam mortuus eſt. Liuius, Iulius Obſequens cap. 63.

3790

CVm immolaſsēt uicti 173
mas cōſules, iecur extabuit. Cornelius ex monte Albano rediens, mēbris captus ad aquas Cumanas mortuus. Petellius contra Ligures dimicans occiſus eſt. Fax in cœlo uiſa Gabijs. Gabijs Apollinis templū, & priuata ædificia plura, Grauiſcis murus, portaq; de cœlo tacta. Ea patres procurari, uti Pontifices cenſuiſſent, iuſſerunt. Ligures uicti, & Sempronius Sardos perdomuit. Liuius & Iulius Obſequeus cap. 64.

3791 GRaui peſtilentia hominum, boumq; cadauera, nō ſufficiente 172
Libitina, cum iacerent ulterius non apparuit. Celtiberi deleti, & Baſternarum gens ferociſſima, authore Perſa Philippi filio, ſine ulla pugna, uel aliquo hoſte euerſa eſt. Liuius, Iulius Obſeq. cap. 65. Oroſius lib. 4. cap. 19. Cuſpinianus in Caſſiodorū.

3792 QVintus Fuluius Flaccus, cum ex Laciniæ Iunonis templo marmoreas tegulas ad fortunæ equestris templum (quod iuxta lapideum theatrum constructum erat) detulisset, mox miraculosē ob religionē (ut arbitrabant) eodē relatæ sunt. Alexād. ab Alex. lib. 1. cap. 13. Valerius Max. lib. 1. cap. 2. Liuius lib. 2. decad. 5. Lactan. lib. 2. ca. 8. diuina. instit. Fuluius Sabinus libro 5. cap. 25. antiquit. urb. & alij. 171

IN Veienti biceps puer natus, Sinuessæ unimanus. Oxini puella cum dentibus. Arcus interdiu sereno cœlo super ædem Saturni in foro Romano intentus, tres simul Soles effulserunt.

Faces eadē nocte plures per cœlum lapsæ sunt, in Lanuuino. apud Cærites anguis in oppido iubatus, aureis maculis sparsus apparuit. in agro Campano bos loquutus, & in Sabinis terræmotus ingens factus est. Carthaginēses eodem anno cum Græciæ urbibus aduersus Romanos, Perseo sollicitante conspirauerunt. Liuius & Obsequens cap. 66.

3793 LAnuuij classis magnæ species in cœlo uisæ. Priuerni lana 170
pulla terra enata. in Veienti apud Rementem lapidatum.

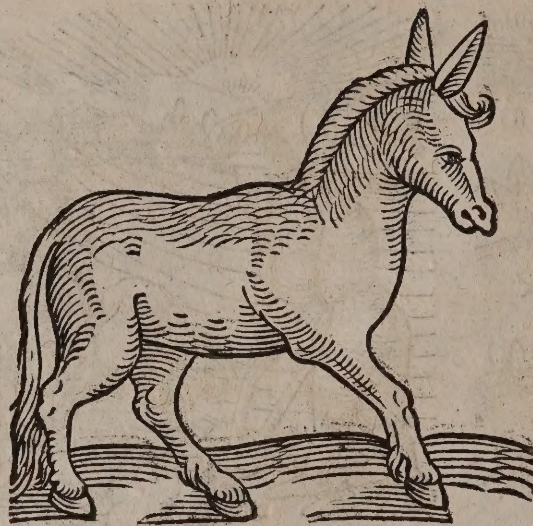

Pomptinum

Pomptinum omne uelut nubibus locustarũ coopertum. in Gallico agro, qua induceretur aratrum, sub existentibus glebis pisces emerserunt. Ob hæc prodigia libri fatales inspecti, & supplicatio prodigijs expiandis facta. In Ætolio perniciosæ seditiões, propter ingentem æris alieni uim ortæ. Perseus bellum in Romanos parauit. in Liguribus, in agro Statellati pugnatum, ad oppidum Carystum, ubi decem millia hominum cæsa sunt, uincentibus Romanis. Liuius & Obsequens cap. 67.

3794

Saturniæ ſanguine per triduum in oppido pluit. 169
Calatiæ aſinus tripes natus. taurus cum quinque uaccis uno ictu fulminis examinati. Oxini terra pluit. Horū prodigiorum cauſa ſupplicatio in unum diem inſtituta, & habitæ feriæ ſunt. Iſſenſium agri hoc anno miſerè depopulati ſunt, ac nihil memoratu dignū apud Romanos eo tēpore geſtū eſt. Liuius & Iulius Obſequens cap. 68.

3795 ANtiocho ſecundam profectionem in Ægytum parante, per 168
uniuerſam Hieroſolymã, quadraginta cōtinuis diebus ui-

derunt per aëra equites diſcurrentes, auratasq́ ſtolas habentes, ac haſtas quaſi cohortes armatas, curſus equorum per ordines digeſtos, congreſſiones fieri cominus, & ſcutorū motus, ac galeatorū multitudinem gladijs diſtrictis, ac telorum iactus, & aureorum armorum ſplendorem, omnisq́ generis loricarum. 2. Machabeorum cap. 5. & ſtatim Hieroſolyma miſerè direpta eſt.

Præterea

PRæterea hoc anno ſi Plinio credimus libro 7. cap. 4. puerum ex uirgine ſub parentibus factum refert, iuſſuq; aruſpicum deportatum in inſulam deſertam.

797 CAſtor & Pollux bello Macedonico ſecũdo apud lacũ Iuturnę uiſi ſunt equorũ ſudorẽ abluentes, cum ædes eorum, quę fonti iunctę erãt ſua ſponte patuiſſent. Lactantius lib. 2. de origine erroris cap. 8. & Valer. lib. 1. cap. 6. Parag. 3. Cladem deſcribit Liuius lib. 2. decad. 1. Præterea in eodem bello equis albis inſidentes Publio Vatinio Romam nocte uenienti ſe obtuliſſe dicuntur, nunciantes eo die regem Perſen uictũ atq; captum, Quod paucis poſt diebus literæ Pauli uerum eſſe docuerunt. Lactantius libro 2. de origine erroris cap. 8. Liuius lib. 2. ab urb. cond. Dionyſius lib. 6. Valerius Maximus libro 1. de Mira. Florus lib. 7. cap. 12. Frontinus lib. 1. cap. 11. Plut. in uita Æmilij. 166

ANagniæ fax in cœlo conſpecta, bos fœmina loquuta. Minturnis per eos dies cœli ardentis ſpecies affulſæ. Reate pluit lapidibus. Cumis in arce Apollo triduum ac tres noctes integras lachrymauit. Romæ in æde Fortunæ anguis iubatus à conpluribus uiſus. Palma in área enata. Sanguine interdiu pluit.

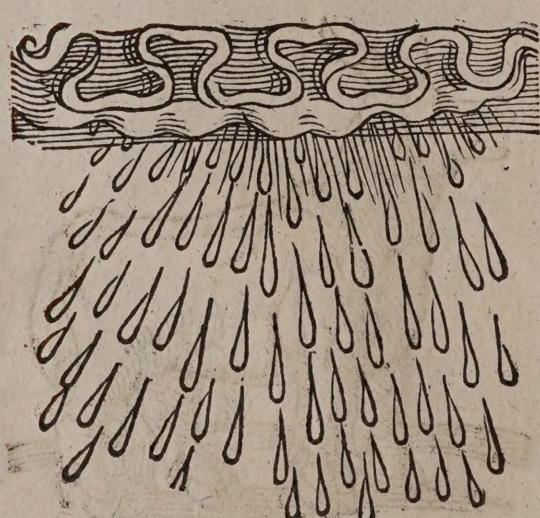

Fregillis

Fregillis in domo L. Atrei, hasta quam filio militi emerat, interdiu plus horas duas arsit, ita tamen, ut nihil eius amburereт ignis. Horum prodigiorum causa post supplicationem uictimis maioribus circa omnia puluinaria facta sacrificia. Perseus rex in Thracia feliciter pugnauit, uictis Dardanis, & subactis Illyrijs. Liuius Iulius Obsequens cap. 69.

3798 ECLypsis lunæ totalis facta in fine æstatis, de qua Plutarchus 165
in uita Pauli Æmylij pluribus uerbis agit. Hanc Sulpitius

Gallus

Gallus Tribunus militum, postea Cōsul primus inter Romanos reddita causa prædixit. Plinius lib. 2. cap. 12. Facta est autem hæc Eclypsis, quemadmodum ex Liuio & Plinio conijci potest, quarto die mensis Septemb.

3799 ROmæ aliquot loca sacra, profanaq; cœlo tacta. Anagniæ ter- 164
ra pluit. Lauinij fax ardens in cœlo uisa. Calatiæ in agro pu-

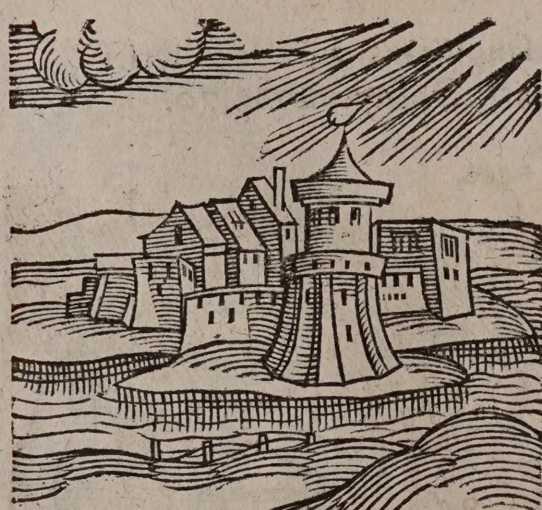
blico per triduum, & duas nocteis sanguis manauit. Rex Illyrici Gentius, & Macedoniæ Perses, deuicti. Obsequens cap. 70.

3800 IN Campania multis locis terra pluit. In Prænestino cruenti ce- 163
ciderũt imbres. Veienti lana ex arboribus nata. Terracinæ in æde Mineruæ mulieres tres, quæ operatæ sedebant, fulmine exanimatæ. Ad locum Libitinæ in statua equestri ænea, ex ore & pede aqua manauit diu. Galli Ligures deleti. comitia cum ambitio-

sissimè fierent, & ob hoc Senatus in Capitolio haberetur, miluus uolans, mustelam raptam de cella Iouis, in medio cõsessu patrum misit.

miſit. Sub idem tempus ædes Salutis de cœlo tacta. In colle Qui-
rinali ſanguis terra manauit. Lanuuij fax in cœlo nocte conſpe-

cta, fulmine pleraque diſcuſſa. Caſsini & ſol per aliquot horas no-
ctis uiſus. Theatri Sidicini puer cum quatuor manibus, & totidẽ

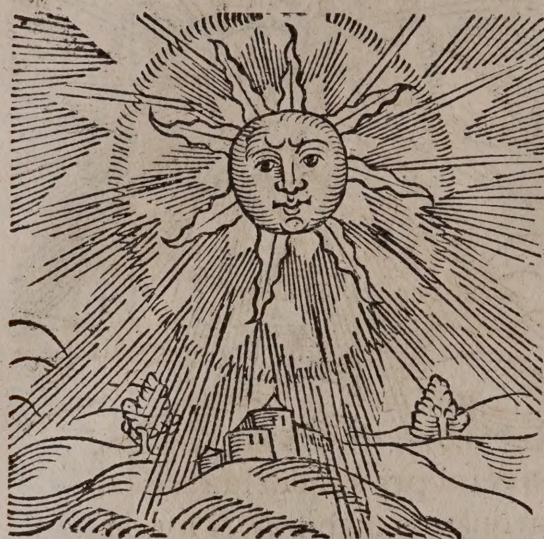

pedibus natus. Vrbe ſtrata,
pax domi foriſque fuit. Ob-
ſequens cap. 71.

3801 PEſtilẽtia Romæ fameque 162
ita laboratum, ut ex Si-
byllinis populus circa com
pita, ſacellaque operaturus ſe
derit. In æde Penatium ual-
uæ nocte ſua ſponte adaper
tæ, & lupi Exquilijs, & in
colle Quirinali meridie ap-
paruerunt, exagitatique fue-
runt. Vrbe luſtrata, nihil
triſte accidit. Iulius Obſequens cap. 72.

3803 MAchabeus & qui cum eo erant, pugnantes contra Thimo- 160
teum, habuerunt manifeſtè de cœlo auxiliũ, apparuerunt
enim uiri 5. in equis &c. poſtea uero alia uice euntes ad
prælium, contra Lyſiam, apparuit præcedens
eos eques, in ueſte candida, armis aureis
haſtam uibrãs. 2. Mach. 10. & 32.

3803 C Apuæ nocte sol uisus. In agro stellati fulgure ueruecum de grege pars exanimata. Tetracinæ pueri trigemini nati. Formijs duo soles interdiu uisi. cœlum arsit. Concij homo ex speculo acie orta combustus. Gabijs lacte pluit. Fulmine pleraque de- 160

cussa in Palatio. In templum Victoriæ cygnus inlapsus, per manus capientium effugit. Priuerni puella sine manu nata. In Ce-

phalenia turba in cœlo cantare uisa. Terra pluit. Procellosa tempestate tecta diruta, stragesq; agrorum facta. Crebrò fulminauit.

Nocte

Nocte ſpecies ſolis Piſauri adfulſit. Cære porcus humanis manibus & pedibus natus: & pueri quadrupedes, & quadrumanes nati. Ad forum Eſij bouem flamma ex ipſius ore nata non læſit. Liuius & Iulius Obſequens capite 73.

3804 ANagniæ cœlum nocte arsit. fulmine pleraq; decussa. Frusinonæ bos loquutus. Reate mulus tripes natus. Gn. Octauius legatus in Syria per Lysiam, tutorē Antiochi pueri, in gymnasio occisus. Iulius Obsequens cap. 74. 159

3810 PRocellosa tēpestate in Capitolio ædes Iouis, & circà quassata. Pōtis maximi tectū cum columnis in Tyberim deiectū. In circo Flāminio porticus inter ædem Iunonis Reginę, & Fortunę tacta, & circà ædificia pleraque dissipata. Taurus ad immolationem cum duceretur, ob hæc ipsa corruit. Dalmatæ Scordis superati. Iulius Obsequens cap. 75. 153

In pro-

3812 IN prouinciā proficiſcens Poſthumius cōſul, cum immolaret, 151 in plurimis uictimis caput in iocinore non inuenit, profectusq́; poſt diē ſeptimū, æger Romā relatus, expirauit. Conſæ arma in cœlo uolare uiſa, fulmine pleraq́; decuſſa. A Gallis, & à Luſitanis Romani per arma grauiter uexati. Obſequens cap. 76.

3814 TVrbinis ui in Cāpo colūna ante ædē Iouis decuſſa, cū ſigno 149 aurato. Cumq́; aruſpices reſpōdiſſent, magiſtratuū, & ſacerdotū interitū fore, omnes magiſtratus ſe protinus abdicauerunt. Quod Ariciæ lapidibus pluerat, ita ſupplicatio habita. quód Romæ multis locis ſpecies togarū uiſæ, ad propinquantiū oculos eludebāt. In Luſitania uarié, in Gall. pſperè pugnatū. Obſ. ca. 77.

3818 VAſto incendio Romæ cum Regia quoq; ureretur, ſacrariũ, 145
& ex duabus altera laurus, ex medijs ignibus inuiolata eſt,
& erunt. Pſeudophilippus deuictus. Iulius Obſequens cap. 78.

3819 ANno urbis ſexcenteſimo ſeptimo arſit cometes totos tri- 144
ginta duo dies. Caſparus Beucerus de meteorologia. Eodẽ
præterea anno Andricus Pſeudophilippus Macedoniam inua-
ſit. P. Iuuencum prætorem uicit atq; fugauit. Ptolemæus Euerge-
tes Ægypti rex, qui ob corporis deformitatẽ phyſcon dictus eſt,
in Ptolemæi Philometoris iam defuncti locum ſucceſſit.

AMiterni puer tribus pedibus, una manu natus. Romę & cir
cà, fulmine pleraq; icta. Cęre ſanguinis riui terra fluxerunt,
& nocte cœlum ac terra uiſum. Fruſinone aurum ſacrum mures
adroſerunt.

adroserũt. Lauinij inter horam tertiam & quintã duo discolores circuli solem cinxerunt, rubente alter, alter candida linea. Et cum Carthago obsideretur, in captiuos Romanorũ per Hasdrubalẽ barbaro more sæuitum, mox Carthago per Æmylianum diruta. Obsequens cap. 79.

CVm aduersus Achæos regemq; Aristonicum bellaretur, Apollo Cumanus quatriduo fleuisse dicitur, quo prodigio aruspices territi, cum id simulacrum putassent in mare proijciendum, Cumani senes inhibuerunt, cum eiusmodi prodigium, & Persis & Antiocho haud infeliciter uisum esse cõstaret. Augustinus libro 3. de ciuitate Dei, & Vincentius libro sexto, capite 83.

823 140

Amiterni

3823 AMiterni puer trib. pe= 140
dib9 natus. Cauræ ſan
guinis riui è terra fluxerunt.
Cum à Salaſsis illata clades
eſſet Romanis, decẽuiri pro
nunciauerũt, ſe inueniſſe in
Sibyllinis, quoties bellum
Gallis illaturi eſſent, ſacrifi=
cari in eorũ finibus oporte=
re. Obſequens cap. 80. Mi=
thrid. rex eo an. Babylonem
cepit, teſte Eutrop. lib. 4.

3824 FAmes & peſtilẽtia cum 139
eſſent, per decemuiros
ſupplicatũ. Lunæ androgy
nus natus, pręcepto aruſpi=
cũ in mare deportatus. Tan
ta fuit Lunẽſibus peſtilen=
tia, ut iacentibus in publicũ
paſſim cadaueribus, qui fu=
nerarent, defuerint. In Ma=
cedonia exercit9 Romanus
pręlio uexatus, aduerſus Vi
riatũ dubiè dimicauit. Ob=
ſequens cap. 81.

PRæneſte, & in Cephalenia ſi=
gna de cœlo cecidiſſe uiſa.
Mons Ætna ignibus abundauit,
prodigium maioribus hoſtijs
quadraginta expiatum. An
nus pacatus fuit, Vi=
riato uicto.

Cum

829 CVm Lanuuīj auſpicarentur, pulli ē cauea in ſyluam Lauren 134
tinam euolarunt, neꝗ inuenti ſunt. Præneſte fax ardens in cœlo uiſa. ſereno intonuit. Terracinæ M. Claudius prætor in naue fulmine cõflagrauit. Lacus Fucinus per millia paſſuū quinꝗ,

quoquerſum inundauit. In Græcoſtaſi, & comitio, ſanguine fluxit. Ex qlījs equuleus cū 5. pedib. natus. Fulmine pleraꝗ decuſſa.

HOſtilius Mancinus in bello Numantino cum iret in Hiſpaniam dira & uidit & audiuit prodigia. Cum enim Lanuuīj ſacrificium faceret, pulli ē cauea miſſi, in proximam ſyluam fugierunt;

gierunt, nec uisi sunt amplius, quo prodigio nil territus, cum na-
uem conscendisset audiuit sine authore uocem clamãtem: Mane
Mancine, Mãcine mane. qua territus cum Genuam petijsset, ui-
dit immensę magnitudinis serpẽtem, quibus prodigijs omnibus
contemptis, cum pugnaret, turpi fœdere & deditione funesta nu
mero calamitatum æquauit.

3830 RHegium penè totum incendio consumptum, sine ullo huma
næ fraudis, aut negligentiæ uestigio. Puer ex ancilla quatuor
pedibus, manibus, oculis, auribus, & duplici obscœno natus. Pu

teolis in aquis calidis riui manarunt sanguine. Fulmine pleraque
deiecta, puer aruspicum iussu crematus, cinisq́; eius in mare deie-
ctus. Ab Achæis exercitus Roman. cæsus.

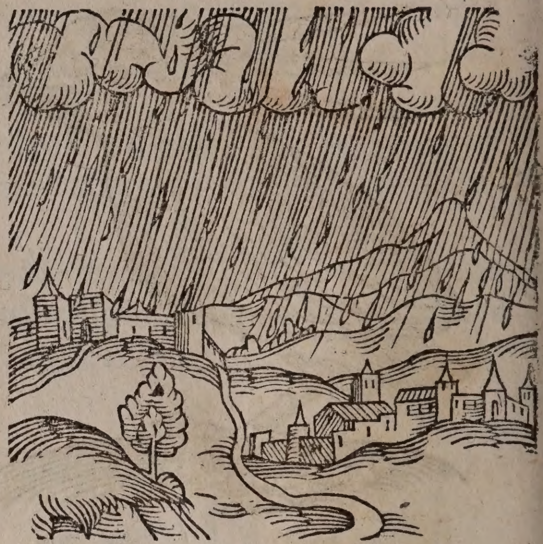

3831 MOns Ætna maiorib. solito arsit ignibus. Romæ puer solidus posteriore naturæ parte genitus. Bononiæ fruges in arboribus natæ. Bubonis uox primũ in Capitolio, dein circa urbẽ audita. Quæ auis, præmio posito ab aucupe, capta, cõbustaq́;, cinis eius in Tyberim dispersus. Bos loquutus. in Numãtia res malè gestæ, exercitus Romanus oppressus. Obsequens, Vincentius lib. 6. cap. 82. 132

3832 IN Amiterno sol noctu uisus, eiusq́; lux aliquãdiu fuit uisa. Bos loquutus, & nutritus publicè. Sanguine pluit. Anagniæ seruo tunica arsit, & intermortuo igne, nullum flammæ apparuit uestigium. In Capitolio nocte auis gemitus simileis hominis dedit. In 131

æde Iunonis Reginæ ſcutum Liguſticum fulmine tactum. Fugitiuorum bellum in Sicilia exortum. Coniuratione ſeruorum Italia oppreſſa. Tiberius Grachus legibus ferendis occiſus. Proditum eſt memoriæ, Tiberium Grachum, quo die perijt, triſtia neglexiſſe omina, cum domi, & in Capitolio ſacrificãti dira portenderẽtur, domoq; exiens, ſiniſtro ad limen offenſo pede, decuſſerit pollicem, & corui fragmentum tegulę ante pedes eius proiecerunt ex ſtillicidio. In lacu Romano lacte riui manarũt. Lunæ terra quatuor iugerum ſpacio in profundum abijt, & mox de cauerna lacum reddidit. Ardeæ terra pluit. Minturnis lupus ui-

gilem

Ante Chriſtum.

gilem laniauit, & inter tumultum effugit. Romę bubo, & alia auis ignota uiſa. In æde Iunonis Reginæ clauſis per biduũ ualuis, infantis uox audita. Scuta nouo ſanguine maculata. Puella quadrupes nata. In agro Ferentino Androgynus natus, & in flumen

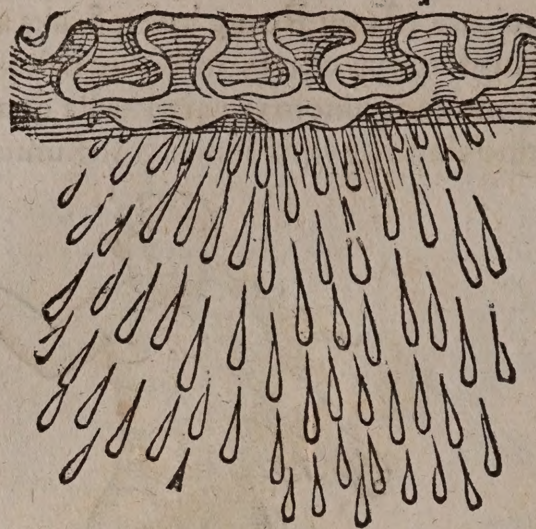

deiectus. Virgines ter nouenæ canentes, urbem luſtrauerunt. In Italia multa millia ſeruorum, quæ coniurauerant, ægrè comprehenſa, & ſupplicio conſumpta. In Sicilia fugitiui Romanos exercitus necauerunt. Numantia diruta.

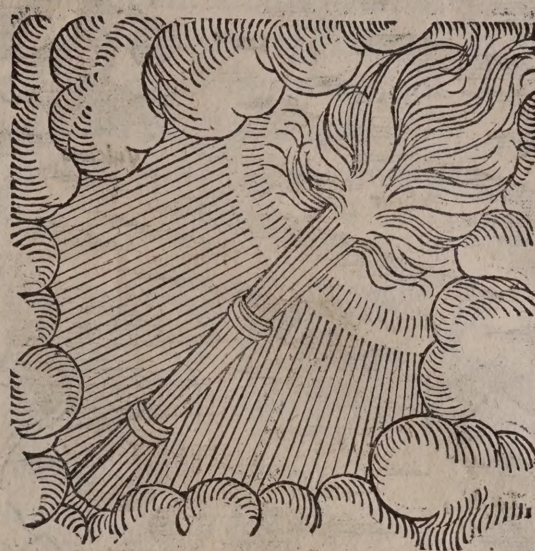
3836 REate mulus cũ quinq; pedib. natus. Romæ in agro Cortasi lacte pluit. Lupus & canis Hostiæ pugnãtes, fulmine exanimati. Grex ouium in Apulia, Prætor populi Romani uno ictu fulmine exanimatus. Terracinæ sereno nauis uelum fulmine tactum, in aquas deiectum, & impensas omneis, quæ ibi erãt, ignis absumpsit. 127
Publius Crassus aduersus Aristonicum dimicans, occisus. Apollinis simulachrũ lachrymauit per quatriduum. Vates portenderunt, Græciæ fore exitium, unde deductum esset. Sacrificatũ tum à Romanis, donaq; in templo posita. Phrygia recepta. Asia Attali testamento legata Romanis. Antiocho regi Syriæ ingenti exercitu dimicanti, hirundines in tabernaculo nidum fecerunt, quo prodigio neglecto, prælium cõmisit, & à Parthis occisus est. M. Fuluij Flacci triũuiri dissensione in legibus ferendis, angues duo nigri in cella Mineruæ allapsi, ciuilem cædem portenderunt.

3837 IN Bosphoro dum Mithridates rex sacra Cerealia celebraret terræmotus adeò repẽte exortus est, ut magna clades, urbium atq; agrorum sequuta sit. Et paulò pòst Castor Mithridatis præfectus, qui Phanagorio preerat, interfectis regis amicis arcem occupauit, & quatuor Mithridatis filios ad p̃sidia Romana transmittit. 126

Mithridates ipse ira commotus ob tantum scelus plures amicos, & Exipodrũ filium interfecit, & mox à Phameio filio altero debellatus, filiabus uenenum prębentibus ipso quoq; eodem sublatus est.

3838 MVlta intra & extra urbem de cœlo tacta. Reate mula peperit. Frusinone ex ancilla puer biceps natus, fax ardens in cœlo uisa, & bubonis uox in urbe audita. Cęre sanguine pluit: ac gallus gallinaceus quinq; pedibus inuẽtus. Bella inter Antiochum Syriæ regem & Phaartem Parthorũ regẽ gesta sunt. Et res turbidæ Ægyptiorũ. Ptolemæus enim Euergetes, ob nimiam crudelitatẽ suis inuisus, incensa à Pop. Ro. regia, clàm in Cyprum profugit, & cum sorori eius Cleopatræ, quam eius filia uirgine per uim compressa, & in matrimonium ducta, repudiauerat, regnum à populo datum esset, infensus, filium quem ex ea habebat, in Cypro occidit, caputq; eius, manus item & pedes, matri misit. Obsequens cap. 88. 125

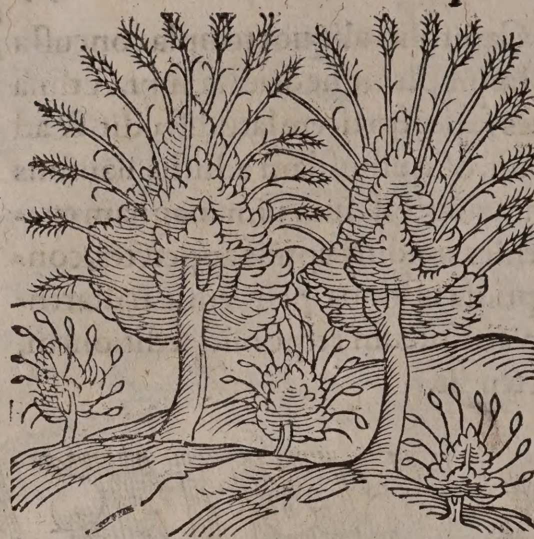

Stringoli
Siglio
Crecia magna
Regium
Lipari
Pharus
Salme
Etna
Messina
Vulcano
Felicur
Catania
Alicur
Sicilia
Lustica
Syracusa
Pachynus
Palermo
Drepanum
Agrigenti
Lilybæum
Maremo
Malta
Carthago
Syrtis parua
AFRICA
Suza
Regnũ Thunes

839 NOcturna tempeſtate in Capitolio aliquot templa concuſſa 124
ſunt Romæ & circà, fulmine pleraque deiecta ſunt. Æthna mons Siciliæ terræ motu ignes ſuper uerticem latè diffudit, & ad inſulam Liparas mare efferbuit, & quibuſdam aduſtis nauibus uapore pleroſq; naualeis exanimauit: piſcium uim magnam exanimem diſperſit, quos Liparenſes auidius epulis appetētes, contaminatione uentris conſumpti, ita ut noua peſtilentia uaſtarentur inſulæ. Quod prodigium aruſpicum reſponſio, ſeditionem, quæ poſt tempora patuit, portendit.

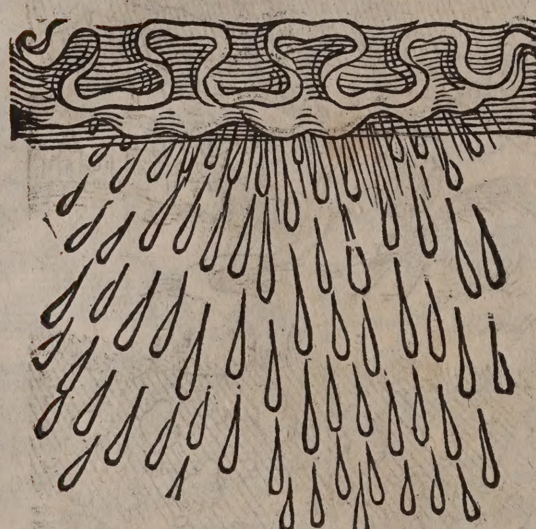

3841 122

IN arboribus fruges natę sunt. Oleo et lacte in Veiente pluit. Bubo in Capitolio uisus. Arpis lapideus imber triduo apparuit. Locustarum ingentia agmina in Africa, quæ à uento in mare deiectę, fluctibusq́ꝫ eiectę, odore intolerabili Cyrenis mortifero uapore, grauem pestilentiam fecerunt pecori, hominumq́ꝫ 800. millia consumpta tabe, proditum est. Fregellę, quæ aduersus Romanos coniurauerunt, dirutæ. Ligures Sallyes trucidati.

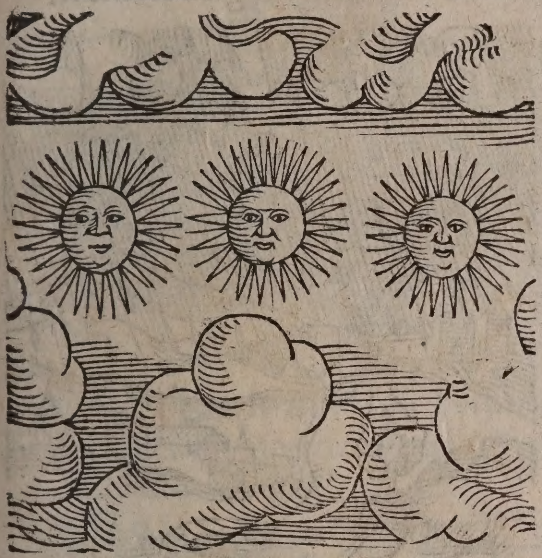

IN Græcostasi lacte pluit. Fulmine Crotonæ grex ouium cum cane, & tribus postoribus exanimatus. Saturæ uitulus biceps natus. Tumultus in urbe fuit, Gracho leges ferente.

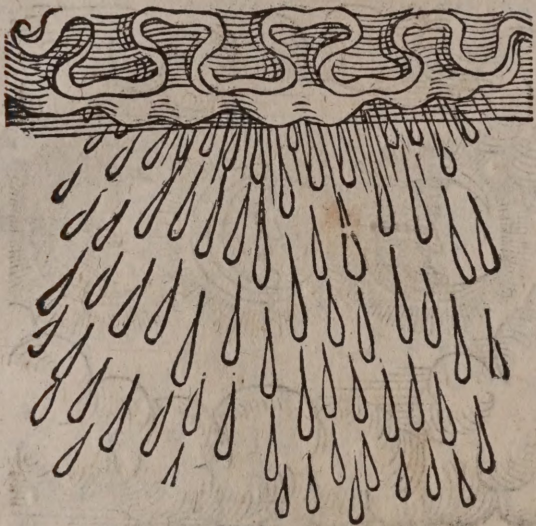

3843 IN foro Vessano andro- 120
gynus natus, in mare de-
latus est. In Gallia tres so-
les, & tres lunæ uisæ. Vitu-
lus biceps natus. Bubo in
Capitolio uisus, & ex incen
dio cathena cõsumpta. Sal-
lyes & Allobroges deuicti.

Grex

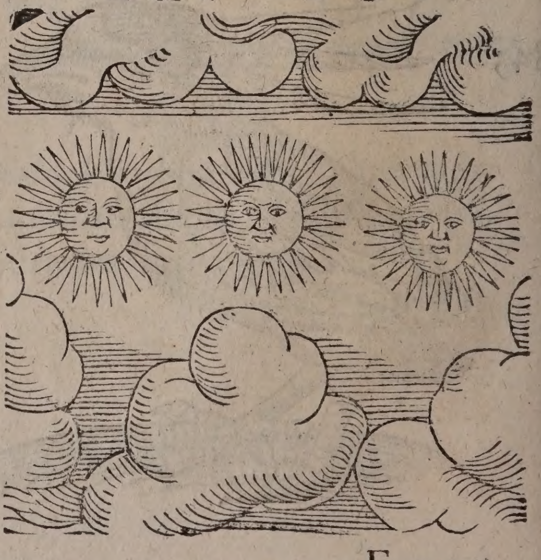

3844 GRex luporum limites, 119
qui in agrorum diuisi
one per C. Grachum depo-
siti erāt, dissipauit. Ipse Gra
3846 chus in Auentino occisus.
ANdrogynus in agro 117
Rom. annorū 8. inuen
tus, & in mare deport9. Vir
gines ter nouenæ in urbe cā
tarunt. Obsequens cap. 94.
CAtone conſ. immolāte 116
3847 exta tabuerūt, caput io
cineris inuētum non est. Lacte pluit. Terra cum mugitu tremuit.

Examen

Examen apum in foro conſedit. Sacrificium ex Sibyllinis. Eodem anno tres ſoles uiſi, ut Plin. lib. 2. cap. 31. author eſt. Eo anno Narbonem in Gallia coloniam à Romanis ductam Eutropius ſcribit. Q. Martio ſcilicet ac M. Porcio Conſs. anno urbis ſexcenteſimo trigeſimo tertio. Vbi tamen iuxta Glareani noſtri ſupputationem legendum eſt 636. aut ſecundum Cuſpinianum (qui ſemper per unius anni ſpacium ab eo diſſentit.) 635.

849 FVlmine Romæ & circà pleraq; tacta. Præneſte lacte pluit. 114
Haſtæ Martis in regia motæ, Priuerni terra ſeptem iugerum

ſpacio in cauerna deſedit. Saturniæ Androgynus annorũ decem inuentus, & mari demerſus. Virgines 27. urbẽ carmine luſtrauerunt. Reliquum anni in pace fuit. Cecilius Metellus dux à Rom. contra Dalmatas declaratus, deuictis ijs triũphauit. Eutrop. lib. 4. Appian. in Illyrico.

3851 RHodus inſula terræmotu cõcuſſa, coloſſus ruit. 112
Iugurtinũ bellũ ortum, in quo Iugurta cõtra Rom. pugnãs captus eſt. Euſeb. Hircanus Samariã quæ iam à Iudæis defecerat, poſt annuã obſidionem ſolo ęquauit.

Pompeius

3852 POmpeius Elnius eques Romanus, à ludis Romanis, cum in Apulia reuerteretur, in agro Stellati filia eius uirgo, equo inſidens, fulmine icta, exanimataq́; ueſtimento deducto, in inguinibus exerta lingua per inferiores locos, ut ignis ad os emicuerit, reſponſum: Infamiam uirginibus & equeſtri ordini portendi, quia equi ornamenta diſperſa erant. Tres uno tempore uirgines Veſtales nobiliſſimæ, cum aliquot equitibus Romanis, inceſti pœnas ſubierunt. Ædes Veneri Verticordiæ facta.

LVmen de cœlo noctu uiſum, ut diei ſpecies noctu luceret. Plinius lib. 2. cap. 33. Ex hoc tempore Syria crebris tumultibus agitata eſt, donec in Romanorum poteſtatem deuenit.

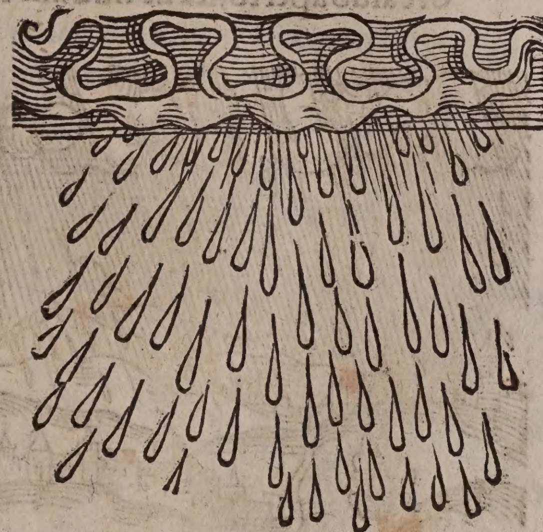

3853 ALbanus mons nocte ardere uiſus. Ædicula & ſignũ de cœlo tacta. Ara Salutis interrupta. Terra in Lucanis & Priuernati latè hiauit. In Gallia cœlum ardere uiſum. Cimbri, Theutoniq́ alpes tranſgreſſi, fœdam ſtragem Romanorum ſociorumq́ fecerunt. 110

LActe & ſanguine pluit. Plinius libro 2. capite 56. Auentinus aſſerit, hoc ipſo tempore ab urbe condita ſexcenteſimo quadrageſimo Cecilio Metello, & Cn. Papyrio Carbone Cõſ. armorum crepitus, & tubarum ſonitus auditos è cœlo, qui proculdubio futuras portenderint calamitates. Ab eo enim tempore, horribili marte ulularunt Cimbri, Teutones. Ambrones cum regibus ſuis Celeo, Teutobocho, Bolo, tranſcendentes Rhenum, multis mox cladibus Romanorum.

3854 MAxima pars urbis exuſta, cum æde Matris magnæ. Lacte per triduum pluit, hoſtijsq́ expiatum maioribus. Iugurthinum bellum exortum. 109

3857 AVis incẽdiaria, & bubo, in urbe uiſæ. in Laotomijs homo ab homine adeſus. Ex Sibyllinis in inſula Cimolia ſacrificatum per triginta ingenuos patrimos & matrimos, totidemq́ue uirgines. Multa millia hominum, intumeſcente Pado, & ſta- 106

gno Arretino obruta. Bis lacte pluit. Nursiæ gemini ex muliere ingenua nati: puella integris omnibus membris: puer à parte priore aluo aperto, ita ut nudum intestinum cospiceretur. idem po-

steriore natura solidus natus, qui uoce missa expirauit. Contra Iugurtham prospere dimicatum. Obsequens cap. 100.

3859 MArcus Tullius Cicero, natus tertio Ianuarij mensis die, 104
ante Christum natum 103. Gellius libro 15. cap. 28. prodigiosum

digiosum fulmẽ, quod in natiuitate ipsius euenit, uide in lib. Meteorologico Frytschij. Bellũ inter Romanos ac Cimbros ortum, Vnde Aurelius Scaurus à Cimbris captus & à Bolo rege interfectus est. Florus lib. 67.

3859 AMiterni cum ex ancilla puer nasceretur, Aue dixit. In agro 104
Perusino, & Romę locis aliquot, lacte pluit. Inter multa fulmine icta, Atellis digiti hominis quatuor tanquam ferro præcisi. Argentum signatum afflatu fulminis diffluxit. In agro Trebulano mulier nupta ciui Romano, fulmine icta, nec exanimata. Fre-

mitus cœleſtis auditus, & pila cœlo cadere uiſa, ſanguine pluit. Romæ interdiu fax ſublimè uolans conſpecta. In æde Larum flã ma à faſtigio ad ſummum columen penetrauit innoxia. Per Cæpionem Conſulem ſenatorum & equitum iudicia communicata, cætera in pace fuerunt.

3860 TRebulæ, Mutuſcæ antè quàm ludi committerẽtur, canente ti 103
bicine, angues nigri aram circumdederunt: deſinente cantare, dilapſi. Poſtero die exorti, à populo lapidibus enecati. foribus templi adapertis, ſimulachrum Martis ligneum capite ſtans inuentum. A Luſitanis exercitus Romanus cæſus.

Bubo

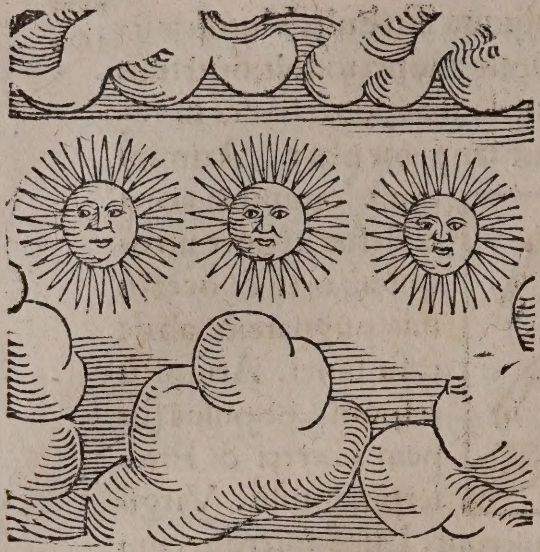
3861 BVbo extra urbem uiſus, bos loquuta Trebulę. Mutuſcæ ſimulachrum in templo, quod capite adoperto fuit, opertum inuentum. Nuceriæ ulmus uento euerſa, ſua ſponte erecta in radicem coaluit. In Lucanis lacte, Lunæ ſanguine pluit. Arimini 102

canis loquutus: arma cœleſtia, tẽpore utroque ab ortu & occaſu uiſa pugnare, & ab occaſu uinci. Aruſpicũ reſponſo, populus ſtipem Cæreri & Proſerpinæ tulit. Virgines uiginti ſeptem dona canentes tulerunt. Luna interdiu cum ſtella, ab hora tertia uſque ad horam ſeptimam apparuit. A fugitiuis & deſertoribus, in Thurinis regiones uaſtatæ. Cimbri alpes tranſgreſſi per Hiſpaniam uaſtatam, iunxerunt ſe Theutonis. Lupus urbem intrauit. Fulminis ictu uultures ſuper turrem exanimati. Hora diei tertia, ſolis defectus lucem obſcurauit. Examẽ apium ante ædẽ Salutis conſedit. In Comitio lacte pluit.

In Piceno tres ſoles uiſi. In agro Vulſinienſi flāma è terra orta, cœlumq́ uiſa cōtingere. In Lucanis duo agni equinis pedibus nati, alter fœminino capite. In Tarquinienſi lactis riui terra ſcaturienti exorta. Aruſpicū reſponſo ſigna oleaginea duo armata ſtatuta, ſupplicatūq́. In Macedonia Thraces ſubacti.

3863 C. Mario contra hoſtem 100
pugnante, duo circa

eius

eius exercitum uultures ante prælium assiduè comparebant, sequebanturq́, noti torquibus ferreis: hos torques cum milites captis auibus apprendissent, illas rursus dimiserunt: Ex quo uultures militibus uelut notis extra castra quocunq; egressis, obuios se læti, & tanq; boni quiddã allaturi ingerebant. Sed cum prodigia multa contigissent, alia quidem uulgaria fuerunt. At ex Ameria, & ex Tuderito Italię urbibus renunciatum est, noctu per cœlum hastas ardentes, & scuta principio errãtia uisa fuisse. Deinde ad inuicem irruentia, more hominum pithnantium acie, impetu facto. Tandem his cedentibus, illis insequentib. omnes uersus occasum abijsse. Per ea tempora adueniens Bathabaces Pessinunte, sacerdos magnæ matris nunciauit deam in templo ex adytu ad se loquutam, uictoriamq́ belli prædixisse.

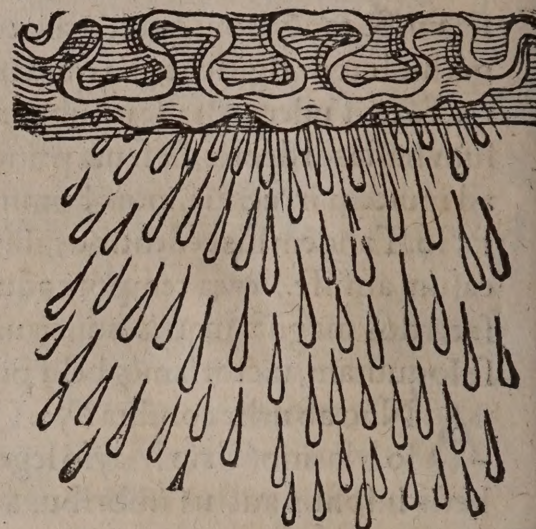
ANno ab urbe condita 652. Quinto Luctatio Catulo & Aulo Maritio (Caio Mayio legendum uidetur) Cõsulibus: Tyberis insolitis auctus imbribus adeò intumuit, ut omnia Romæ

ædificia deijceret, & dum maiorem urbis partem deuastasset, ignis incerto authore edaci flamma plurimas ciuitatis partes peruagatus, non tantum hominum domorumq́ miserabilem stragem edidit, sed etiam opum diuitiarumq́ infinitos thesauros adeò consumpsit, ut non tantum plurimæ peregrinæ uictoriæ conferre urbi non potuerint. Cumq́ omnia in circuitu fori depopularetur etiam ædem Veste corripuit.

NOuendiale ſacrum fuit, quod in Thuſcis lapidibus pluerat. Vrbs aruſpicum iuſſu luſtrata. Hoſtiarum cinis per Decẽuiros in mare diſperſus: & per dies nouem circa omnia templa per magiſtratus, & municipia, pompa ducta ſupplicatum. Ha-

ſtæ Martis in regia, ſua ſponte motæ. Sanguine circa amnem Anienem pluit. Examen apum in foro Boario, in ſacello conſedit. In Gallia, in caſtris lux nocte fulſit. Puer ingenuus Ariciæ flamma comprehenſus, nec ambuſtus. Ædes Iouis cluſa fulmine icta, cuius expiationem, quia prius mõſtrauerat Æmylius

Potenſis

Potenſis aruſpex, præmium tulit cæteris cęlantibus, quòd ipſis, liberiſq́ exitium portenderetur. Piratæ in Sicilia à Romanis deleti. Theutoni à Mario trucidati. Ancylia cum crepitu ſuaſponte mota, ſeruusq́ue Seruilij Cæpionis matris Ideæ ſe præcidit, & trans mare exportatus, ne unq́ Romę reuerteret. Vrbs luſtrata, capra cornibus ardentibus per urbem ducta, porta Neuia emiſſa, relictaq́. In Auentino luto pluit. Luſitanis deuictis, Hiſpania ulterior pacata. Cimbri deleti.

3864 C. Marius cum exercitu contra Germanos Sicābros ad Moſam uenit, de quibus uictor euaſit, hunc tam lætum tamq́ felicem libertatis Italiæ, adſertiq́ Imperij nuncium (ut authores ſunt Plinius & Lucius Florus) per deos Caſtorem & Pollucem datis Prætori literis, Romanus populus accepit. Factū eſt quinetiam hoc ipſo eodem tempore illis bellis populi Romani quiritibus oſtentum. Nuceriæ in luco Iunonis Vlmus, poſteaq́ ei cacumen amputatum erat, quoniā in ipſam aram procumbebat, reſtituta eſt ſponte, ita ut protinus floreret. A quo deinde tempore maieſtas populi Romani reſurrexit, quæ ante uaſtata cladibus fuerat. 99

3865 FAx ardens Tarquinijs latè uiſa, ſubito lapſu cadens. In Piceno, terræmotu domicilia ruinis proſtrata, quædā conuulſa, ſede ſua inclinata manſerunt. Fremitus armorum ex inferno auditus. Quadrigæ auratæ in foro à pedibus ſudauerunt. Fugitiui in Sicilia prælijs trucidati. 98

CLypeus ardens ab occaſu ad ortum ſcintillans trãſcurrit occaſu ſolis. Plinius libro ſecundo. Romæ optimates in foro à Mario trucidati. Plutarchus, Oroſius, Eutropius, Valerius Maximus lib.3.cap.2.

3866 BVbone in urbe uiſo, 97
urbs luſtrata, nimbis & procella plurima diſſipata, fulmine pleraque tacta. Lanuuij in æde Iunonis Soſpitæ, in cubiculo deæ ſanguinis guttæ uiſæ. Nurſiæ ædes ſacra terræmotu diſiecta. Luſitani rebellãtes ſubacti. Sextius tribunus plebis de agris diuidendis populo, cum repugnantibus collegis pertinaciter legem ferret, corui duo numero in alto uolantes, ita pugnauerunt ſupra cõcionẽ, ut roſtris, unguibusq; lacerarent. Aruſpices ſacra Apollinis litanda, & de lege quæ ferebat̃ ſuperſedendũ, pronunciarũt. Fremitus ab inferno ad cœlũ ferri uiſus, inopiã famẽq; portẽdit.

Populus

Populus ſtipem, matronæ theſaurum, & uirgines dona Cereri & Proſerpinæ tulerunt. Per uirgines uiginti ſeptem cantitatum. Signa cupreſſea duo Iunoni Reginæ poſita. In Luſitania proſpere à Romanis pugnatum.

3867 BVbone in Capitolio ſupra deorum ſimulachra uiſo, cum pia- 96
retur taurus, uictima exanimis concidit. Fulmine pleraque decuſſa. Haſtæ Martis in regia motæ. Ludis in theatro, creta candida pluit: fruges & tempeſtates protendit bonas. Sereno tonuit.

Apud

Apud ædem Apollinis Decemuiris immolātibus, caput iocineris non fuit. Sacrificantibus anguis ad aram inuentus. Item androgynus in mare deportatus. In circo inter pila militum ignis fuſus. Hiſpani pluribus prælijs deuicti.

3868

SVpplicatum in urbe, q̃d androgynus inuẽtus, & in mare deportatus erat. Piſauri terrę fremitus auditus. Muri pinnæ ſine terræmotu paſſim deiectæ, ciuiles portẽdere diſcordias. Nurſiæ ſimulachrũ Iouis in partem ſiniſtram conuerſum. Cupreſſea ſimulachra Iunonis Reginæ poſita per uirgines uiginti ſeptem, quæ urbem luſtrauerũt. Celtiberi, Medi, Dardani ſubacti. 95

Lupus

3869 LVpus urbē ingressus, in domo priuata occisus. Bubo in Capitolio occisus. Fulmine pleraq; decussa. Signa aurata Iouis cum capite, columnaq; disiecta. Fesulis sanguine terra manauit. Aretij mulieri è naso spicæ farris natæ: eadm farris grana uomuit, urbe lustrata. Ptolemæus rex Ægypti Cyrenis mortuus, S.P.Q. Romanum hæredem reliquit. 94

3870 CÆre lacte pluit. Lebadiæ Eutychides in templum Iouis Trophonij digressus, tabulam æneam extulit, in qua scripta erant, quæ ad res Romanas pertinerent. Fulminis afflatu pleraque animalia exanimata. Venafri hiatu terra altè subsedit. Vultures 93

canem mortuum laniantes, occisi ab alijs, & comesi uulturibus. Agnus biceps. Puer tribus manibus, totidemq́ pedibus natus. At hastæ Martis in regia motæ. Androgynus Vrbino natus, in mare deportatus. Pax domi, forisq́ fuit.

Nouendiale

3871 NOuendiale facrũ fuit, quòd in Volfca gente lapidibus plu= Ante Chriftum. 92
erat. Vulfinijs luna noua decidit, & non nifi poftero die ho
ra tertia comparuit. Puella biceps, quadripes, quadrimana, gemi
na fœminea natura, mortua nata. Auis incendiaria uifa, occifaq́.

In Veftinis, in uilla lapidi= bus pluit. Fax in cœlo ap= paruit, & totum cœlum ar= dere uifum. Terra fanguine manauit, & concreuit. Ca= nes, faxa, tegulas uulgò ro= ferunt. Fefulis ingens mul= titudo inter fepulchra lugu bri uefte, pallida facie, in= terdiu ambulare gregatim uifa. Per Nafìcam Hifpa= niæ principes, qui rebella= bant, fupplicio confumpti: urbibus dirutis.

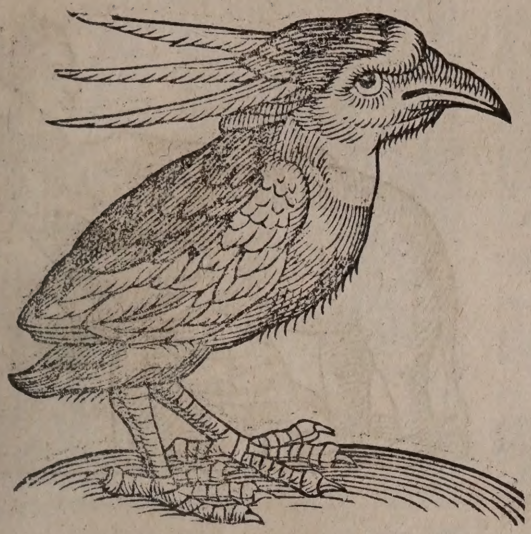

3872 ROmæ & circà, fulmine pleraque decuſſa. 91
Ancilla puerũ unimanum peperit. Fregellis ædes Neptuni nocte patefacta. Maris uituli cum exta demerentur, gemini uitelli in alto eius inuenti. Arretij ſignum æneũ Mercurij ſudauit. In Lucanis gregẽ uerue cum, cum paſceretur, & nocte in ſtabulo flamma cir-

cumdata nihil aduſsit. Carſeolis torrens ſanguinis fluxit. Lupi urbem ingreſsi. Præneſte lana uolitauit. In Apulia mulla peperit. Miluus in æde Apollinis Romæ comprehenſus. Herennio conſuli bis immolanti, caput iocinoris defuit. In ſacro nouẽdiali cœna deæ poſita, à cane adeſa antè quàm delibaretur. Vulſinijs prima luce flamma cœlo emicare uiſa, cum in unum coiſſet, os flammæ ferrugineum oſtendit: cœlum uiſum deſcendere, cuius hiatu uertices flammæ apparuerunt. Luſtrationibus proſperè expiatum. nam totus annus domi foriſq; tranquillus fuit. Ptolemæus Aule-

Auletes ob matris tyrãni-
dem à subditis in Ægypti
regnum reuocatus. Antio-
chus Gryphus Syria, He-
3873 rodiani insidijs moritur.

BVbo in æde Fortu- 90
næ equestris compre-
hensus, inter manus expi-
rauit. Fesulis fremitus ter-
ræ auditus. Puer ex ancil-
la natus sine foramine na-
turæ, quo humor emitti-

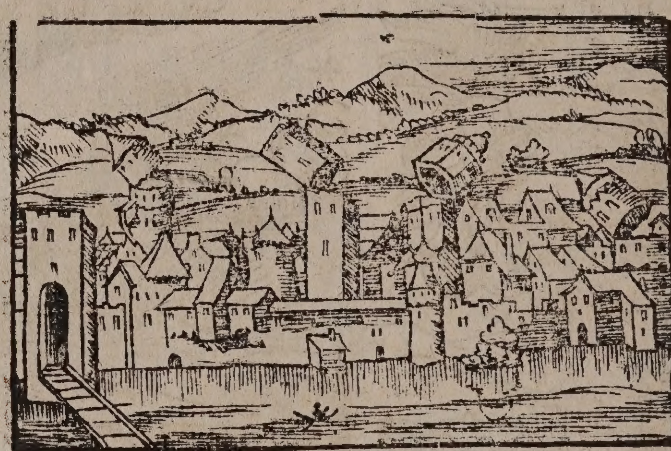

tur. Mulier duplici natura inuenta. Fax in cœlo uisa. Bos locuta.
Examen apiũ in culmine priuatæ domus cõsedit. Volaterris san
guinis riuus manauit. Romę lactepluit. Arretij duo androgyni
inuẽti. Pullus gallinaceus quadripes natus. Fulmine pleraq; icta.
Supplicatio fuit. Populus Cereri, & Proserpinæ stipem tulit. Vir
gines uigintiseptem carmen canentes, urbem lustrauerunt. Me-
dorum in Macedonia gens, prouinciam cruentè uastauit. Seleu-
cus Griphi filius cum patruo Zynziceno de Syriaco imperio di
micauit, atque acie uictum interfecit. Ipse à patruele regno pul-

3874

ſ9, atq; in Palatio cōcremat9 eſt.
L. Martio & Sex. Iulio con- 89.
ſulibus in agro Mutinenſi duo montes inter ſe cōcurrerūt, crepitu maximo aſſultantes, & recedentes, & inter eos flamma fumoq; exeūte. Quo cōcurſu uillæ oēs eliſæ ſunt, animalia permulta (quæ intra fuerāt) exanimata ſūt. Inter initia Marſici belli Alcippe mulier peperit elephātum, & quædam ancilla ſerpentem, Raui. Textor ex Alexandro ab Alexandro lib. 2. cap. 31.

Libius

Libius Troſo, P. Tarquinius, leges ferentes, cum bellum Italicum conſurgeret, prodigia multa apparuerunt urbi. Sub ortu ſolis, globus ignis à ſeptentrionali regione cum ingēti ſono cœli emicuit. Arretij frangentibus panes, cruor è medijs fluxit. In Veſtinis per dies ſeptem lapidibus

testisq; pluit. Ænariæ terræ hiatu flamma exorta, in cœlum emicuit. Circa Rhegium terra mota, pars urbis murique diruta. In Spoletino colore aureo globus ignis ad terram deuolutus, maiorq; factus, è terra ad orientem ferri uisus, magnitudinem solis obtexit. Cuius in arce, simulachrum Apollinis sudauit. Ædis Pietatis in circo Flamminio clausa fulmine icta. A Sylo per ludos Romani trucidati, cum ex agris in urbem pecora, armentaq; Latini agerent, strages hominum passim facta, armenta in tantam rabiem concitata sunt, ut uastando suos, hostile imaginarentur bellum, lachrymantesq; multis affectibus, calamitatem præsagirent suis. Et statim intestinis causis sociale bellum in Italia cummotum est, & Drusus tribunus plebis, domi suæ incerto authore interfectus est. Picentes, Vestini, Marsi, Peligni, Marucini, Samnites, Lucani, occultam defectionem meditantes, Q. Seruilium procõsulem, & legatum ad se missum, apud Asculum interfecerunt, statimq; clausa porta ciuitatis, omnes ciues Romanos crudeliter iugularunt. Vincentius libro 6. capite 96. apud quem annorum numeri sunt corruptissimi.

EOdem anno, antequam aduersus Romanos sociale bellum se commoueret, omnia animalia humanis usib. subdita, utpote canes, equi, asini, boues, & quęcunq; animalia alia atq; pecora quæ hominibus subdita erant antea. Tunc temporis subito efferata, & domesticæ benignitatis oblita, relictis tectis libere magno cum impetu uagabantur, & non solum aliorũ, uerumetiam dominorum propriorum auersabantur accessum, nec sine exitio ac periculo.

3876. METella Cæcilia somnio Iunonem Sospitam profugientem, quod immundè sua templa fœdarentur, cum suis precibus ægrè reuocatam diceret, gregem matronarum sordidis, obscœnisq; corporis coinquinatum ministerijs, in quo etiam sub simulachro Deæ cubile canis confœtuerat, commundatum supplicationibus habitis; pristino splendori restituit. A Picentibus Romani barbaro more excruciati: ubique in Latio clades accensa. Lucilius Lupus, spretis religionibus, cum in extis caput non inuenisset iocineris, amisso exercitu in prelio occisus est. 87.

Syllæ

Ante Chriſtum.

SYllæ temporibus canes, & alia id genus animalia rugitu miſerabili lugubres uoces dediſſe ſcriptum eſt, quę prodigia inteſtinum bellum denotarunt, quod ſequutum eſt.

L. Sylla cum in Samium profectus aduerſus Nolam exercitum ducere uellet, Deos patrios de pugnæ fortuna conſuluit, cum immolaret igitur anguem ab una parte aræ prolapſam conſpexit, interrogato autem Poſthumio auruſpice quid portenderet, reſponſum eſt, ut magno animo caſtra hoſtium inuaderet, quo facto potitus eſt uictoria, quæ futuræ eius potentiæ fundamentum extitit.

SYllę immolāti iecur extrema ſui parte ſpeciem laureæ coronę præ ſe tuliſſe fertur, mirabili futuræ felicitatis oſtento.

877. LVcius Cornelius Sylla poſteaquā ex Italia moueret exercitum, cum alia cōplura Mithridati rege Ponti circa Pergamū miſſa diuinitus ſigna tradūntur, tum uero coronatum uictoriæ ſimulachrū, quod Pergameni quibuſdā ſupernè machinis in eum demittebāt, cum ferè caput attingeret effractū, coronāꝙ multa per fruſta humi per theatrū eſſe collapſam. Quæ res uulgò quidē terrorem, Mithridati aūt non parū mœroris incuſsit, tametſi ꝑ id tēpus res ſupra ſpē illi ſuccederēt. Ipſe enim interceptа Romanis Aſia, regibusꝙ Bythinia, & Capadocia expulſis, Pergami conſederat, amicis opes, potentatus, ác regna diſpertiens, Filiorū eius unus antiquū principatū in Ponto ac Boſphoro ſupra Mœotim obſtantib. nullis, obtinebat. Alter Ariarathes Thraciam & Macedoniam magno ſubegerat exercitu, aliaꝙ alij loca duces magnas habentes copias in poteſtatē redigebant. Ex quib. maximus Archelaus uniuerſo mari (nā nauib. imperitabat) 86.

Cycla-

Cyclades inſulas in ſeruitutem trahebat, reliquas omnes quæ intra Maleam ſitæ ſunt, ſimul & Eubœam ipſam ſubiugarat. Inde concitatus ab Athenis uſq; Theſſaliam omnes à Græcis gentes ad defectionem ſolicitauit.

POmpeius Sylo in oppidum Bouianum, quod ceperat, triumphans inuectus, omen uictoriæ hoſtibus oſtendit: quia triumphus in urbem uictricem, non uictam, induci ſolet. Proximo prelio, amiſſo exercitu occiſus. Mithridati aduerſus ſocios bellũ paranti, prodigia apparuerũt. Stratopedo, ubi ſenatus haberi ſolet, corui uulturem tundendo roſtris occiderunt. In eundem locum ſidus ingẽs cœlo demiſſum. Iſidis ſpecies uiſa, fulmine petere. Lucum Furiarum cum Mithridates ſuccenderet, riſus exauditus ingẽs, ſine authore. Cum aruſpicum iuſſu uirginem Furijs immolaret, è iugulo puellæ riſus ortus, turbauit ſacrificium. Claſſis Mithridatis in Theſſalia à Romanis in prælio amiſſa. Cinna & Mario per bella ciuilia crudeliter ſæuientibus, Romę in caſtris Gnei Pompeij cœlum ruere uiſum, arma ſignaq́ue tacta, milites exanimati. Ipſe Pompeius afflatus ſidere, interijt. Lectum eius populus diripuit, corpus unco traxit, quòd diſcrimine ciuili perſeueraſſet periclitanti patriæ nõ ſuccurrere: cum & imperium, & maximos haberet exercitus.

Peirẹum

Peiræum Sylla cum oppugnaret, unus miles eius aggerem ferẽs, exanimatus fulmine. Aruſpex reſpondit, Diuturno labore, quod caput iacentis in oppidum uerſum eſſet, introitum & uictoriam Romanis ſignificare. Poſt breue tempus Athenæ & Peiræum à

Sylla capta. Ilio à C. Fimbria inceſo, cum ædes quoque Mineruæ deflagraſſet, inter ruinas ſimulachrũ antiquiſſimum inuiolatum ſtetit, ſpemq́ reſtitutionis oppido portendit. In agro Mutinenſi duo montes inter ſeſe concurrerunt, crepitu maximo aſſultantes, recedentesq́, inter eos flamma fumoq́ in cœlum exeunte. eo concurſu uillæ omnes eliſæ, animaliaq́ue multa, quæ intra fuerant, exanimata ſunt. Exarſit eo anno ſociale bellum, quod haud ſcio an funeſtius terræ Italiæ fuerit quàm ciuile. In eo autem bello L. Cornelius Sylla cum in agro Nolano ante prætorium immolaret, ſubitò ab una parte aræ anguis proſpexit, qua uiſa, Poſthumi aruſpicis hortatu, continuò exercitum in expeditionem

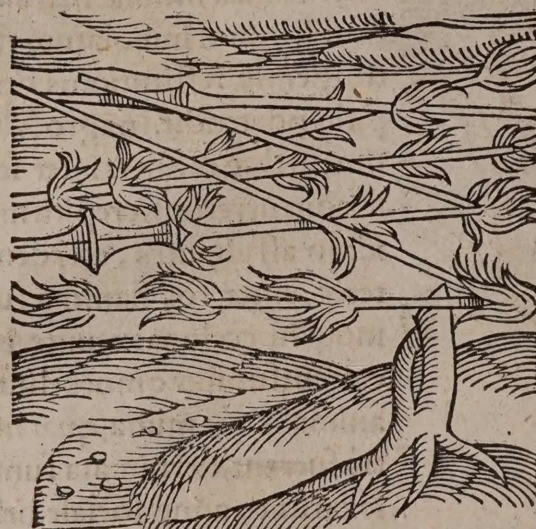

eduxit, ac fortiſſima Samnitum caſtra cepit, quæ uictoria futuræ eius ampliſſimæ potentiæ ſignum extitit.

Cn. Octa-

3878 CN. Octauius Consul dirum omen quemadmodũm timuit, ita etiam uitare nequaquã potuit, è simulachro enim Apollinis per se abrupto capite & ita infixo humi, ut auelli nequiret, armis à collega suo Cinna diffidens, præsumpsit animo ea re significari exitũ suum, in quẽ metus prodigij tristi fine uitæ incidit. 85

COnidus centurio in bello contra Marsos fertur miraculo fuisse, quòd poculum supra cassidem, modo suscitãs flãmam, modo remittens deferebat.

3879

IMminẽte Romanis primo ciuili bello, ignis ex hastis subito emicuit, q uix potuit extingui, Tres corui pullos suos in uiã pductos laniarũt, q̃d ex laniatu supfuit, retulerũt in nidũ. Mures aurũ in tẽplo rasẽrunt. Capta ex his fœmina qnos masculos in muscipula enixa est, & tres ex illis deuorauit. Tubarum clangor in aëre cõcrepuit. 84

3882

SYlla post unum atq; alterum cum rege Mithridate congressum, cum magno exercitu iam in Italiam properaret, Satyrũ animal humano ore, atque forma, qua pingitur, somno pressum atq; ita captum, locorũ accolæ ad Syllam uinctum perduxerunt: apud quem haud una uoce interrogatus quis esset? multisq; uariarum linguarum peritis ad hoc ipsum adhiditis, tantum uociferatus dicitur, uoxq; aspera 81

ex eo

ex eo profecta, inter balatum & hinnitũ media. Sylla religione tactus, datis comitibus qui eum in solitudinẽ deducerent, missum

fieri imperauit. Eodem anno & alia quædam prodigia uisa sunt. Nam & mula peperit, & mulier uiperam pro infante enixa est. terra in urbe adeò horrendè mota est, ut quibusdam in locis omnino soli faciem mutauerit. Capitoliũ anno circiter quadringentesimo ex quo conditum erat, incendio est consumptum.

SYllæ circa Tarentum, quà traiecerat immolanti, iecur extrema sui parte laureæ coronæ formam habens inspectũ est, corymbo pendente gemino: Pridie quàm Campaniam ingrederet̃, duo eximiæ magnitudinis hirci penes Ephæum montem conserere conspecti sunt, omnia quæ inter pugnãdũ euenire mortalibus solent, nunc inferentes, nunc tolerantes: Erat autem uisio, quæ paulatim à terra eleuata quaquauersus per aërem dispergebat̃, obscuris idolis perquàm si

milis: Postmodum euanuit: Nec diu post Mario iuniore, & Norbano consule magnas inducentibus copias, Sylla cum neque aciem, neque turmas suorum instruxisset, comminus strenuitatis robore, & audaciæ usus impetu, in fugam conuertit hostes, & septem millibus cęsis, intra urbem Capuam Norbanum inclusit.

3882. PEr Syllana tempora, inter Capuam, & Vulturnum, ingens signorum sonus, armorumq́, horrendo clamore auditus, ita ut uiderentur duæ acies concurrere per plureis dies. Rei miraculo intus considerantibus, uestigia equorum, hominumq́, & recentes protritæ herbæ, & uirgulta uisa molem ingentis belli portendere. 81.

dere. In Hetruria Clusij, materfamiliæ uiuum serpentem peperit, qui iussu aruspicum in profluentē deiectus, auersa aqua natauit. Lucius Sylla post quintum annum uictor in Italiā reuersus, magno terrori fuit inimicis. Æditui Capitoliū una nocte conflagrauit. Syllæ crudelitate fœda proscriptio principum fuit. Centena millia hominum consumpta Italico, ciuiliq́ bello relata sunt.

3887. PLinius libro decimo capite uigesimoprimo author est, Gallū Gallinaceum in Arminiensi agro atq́ uilla Gallerij hoc anno loquutum. Idem refert mirum ostentum contigisse, lib. 2. cap. 35. Quo tempore, Romæ Lepidus Pompeij intercesione consul factus, multorū in urbe disidiorū causa fuit. Syllæ acta rescissa. Catulus ex Italia pulsus, in Sardinia frustra bellū molitus, perijt. 76.

Didius

388. DIdius Lęlius legatus Pompeij, cui prodigium Romæ erat factum, in lecto uxoris duo angues cõspecti, in diuersumq; lapsi. Proximè Pompeio in castris sedenti, accipiter super caput accesserat. In Hispania aduersus Sertoriũ, inter pabulatores occisus. Obsequens cap. 119. 75.

889. 74.

REate terręmotu ędes sacræ in oppido, agrisq; commotę. Saxa, quibus forum stratum erat, discussa. Pontes interrupti. Ripę labẽtis fluminis in aquã prouolutæ. Fremitꝰ inferni exauditi. Et post paucos dies, quæ concussa erant, corruerũt. Saxum uiuũ cum prouolueretur, in præcipiti rupe immobile stetit. A Sertorio in Hispania exercitus Romani cæsi. Aduersum Medos uariè dimicatum.

890. LVcullus contra Mithridatem regem pugnaturus, cum iam copias in aciem educeret, atq; utrinq; iam pugnę signum datum esset, nullo prorsus iudicio præcedente, ingens flammeũ corpus, aëre repente cõfracto intra duos exercitus est elapsum. Erat id corpus forma quidem dolio, argento uero ignito colore persimile. Subitus itaq; tanti prodigij pauor certamẽ utrinq; diremit. Hoc autem circa Otrias (hic Phrygię locus) euenisse traditum est à Plut. in uita Luculli. 73.

SErtorio in Hispania exercitum ducenti, tale prodigium est factum. Scuta equitum parte exteriore, iaculaq;, & pectora equorum cruenta uisa: quod prosperum sibi interpretatus est Sertorius, quia exteriora hostili sanguine maculari solent. Continua ei prælia cum successu fuerunt. Cyzicum Mithridates cum oppugnaret, Aristagoræ, qui in summo magistratu erat, Proserpina in quiete uisa est dicere aduersus tibicines, se tibicinẽ cõparasse. Postero die turres hostiũ uento disiectę sunt. Ad immolandũ bos

ſacra iniuſſa, de montibus per hoſtium claſſem adnatauit, ſeq́ʒ ad aras percutiendam obtulit.

3902. FVlmine pleraque decuſſa. Sereno Vargunteius Pompeius 61.
de cœlo exanimatus. Trabs ardens ab occaſu ad cœlum extenta. Terræmotu Spoletum totum concuſſum, & quædam corruerunt. Inter alia relatum, biennio ante in Capitolio lupam Remi & Romuli fulmine ictam, ſignumque Iouis cum columna diſiectum, aruſpicum reſponſo in foro repoſitum. Tabulæ legum æneæ literis liquefactis. Ab his prodigijs Catilinæ

nefaria

nefaria conſpiratio cœpta. Cum in Agro Piſtorienſi Catilinam deuiciſſet, laureatos faſces in prouinciā tulit, ibi à Dardanis oppreſſus, amiſſo exercitu profugit. Apparuit eum hoſtibus portendiſſe uictoriam, cum ad eos laurum uictricem tulerit, quam in Capitolio debuerat deponere. Lupi in urbe uiſi: nocturni ululatus flebiles, canum auditi. Simulachrū Martis ſudauit. Fulmen tota urbe peruagatum, pleraq; deorum ſimulachra decuſsit, homines exanimauit. Vrbs luſtrata. Propter dictaturam Pompeij, ingens ſeditio in urbe fuit. Obſequens capite 122, ubi conſulum nomina ſunt corruptiſsima.

3905. 58.

C. Iulius Cęsar cum Lusitanię pręesset, equus insignis fissis unguibus anteriorum pedum, & propemodum digitorum humanorum, natus est, ferox admodum atque elatus: Quē natum apud se cum aruspices imperium orbis terræ significare domino pronunciassent, magna cura aluit. Nec patientem sessoris alterius, primus ascendit: Cuius etiam signum pro æde Veneris genitricis postea dedicauit. Ex eo Cęsar in maximam spem ueniens cum consul esset, reuersus ex Lusitania leges populares tulit.

DIe toto ante sereno, circa horam undecimam nox se intēdit, deinde restitutus fulgor, turbinis ui tecta deiecta, pōte sublapso, homines in Tyberim præcipitati. In agris pleræq; arbores radicitus euersæ, Lusitani & Gallæci deuicti.

M. Lic-

910. M. Lici. Craſſus cū ducere uellet à Corris exercitū aduerſus 53.
Parthos, pullum ei traditum eſt paludamentum, cum in
prælium euntibus aureum aut purpureum dari ſoleret, Mœſti et
taciti milites ad principia conuenerunt, qui uetere inſtituto cū cla
more & alacri uultu accurrere debebāt, Aquilarū altera uix, cōuel
li à primipilo potuit, altera ęgerrime extracta in contrariam fere-
batur partē, & ſeipſam cōuertit. In ipſa igitur ſtrage legiones prę
cipue interiere, multa ſigna amiſſa & Romanorū infiniti miſere
trucidati ſunt.

CRaſſus cum eo tempore, quo Cæſar in Britanniam traiecit,
& barbaros bello uicit, in Parthos ſtudio & cupiditate pe-
cuniæ quęrendæ exercitū duceret, ad Zeugma iuxta Euphratem
prodigia horrenda euenerunt. Nam aquila aurea (ſic enim appel
latur ea, quæ ſacellum habet perexiguū, in quo collocata eſt, quæ
longiſsimæ haſtę affixa geſtatur in omnibus exercitibus ex dele
ctu comparatis: cuius quidē haſtæ pars inferior peracuta eſt, ita
ut poſsit in terram figi) ea in quā aquila, cum Craſſo Euphratem
tranſire noluit, ſed terræ perinde adherebat, atq; ſi in ea nata fuiſ-
ſet, donec eam multitudo, quæ circumſtabat conuulſit, ipſaq; ui
conſequuta eſt. Pręterea pons, antequam omnes tranſirēt fractus
eſt. Vnde mox contra Oradem regem bellans cum filio Craſſo
cunctoq; ferè exercitu interijt, & à Parthis, qui eius cadaueri aurū
in os infundebant, turpiter irriſus eſt.

3911 M. Craſſus ad Parthos profectus, cum Euphratem tranſi- 52
ret, multa prodigia neglexit. Cum etiam coorta tēpeſtas,
ſignifero ſignum arreptum merſiſſet gurgiti, & offundente nim
borum caligine prohiberentur tranſire, pertinaciter perſeuerans
cum filio & exercitu, interijt.

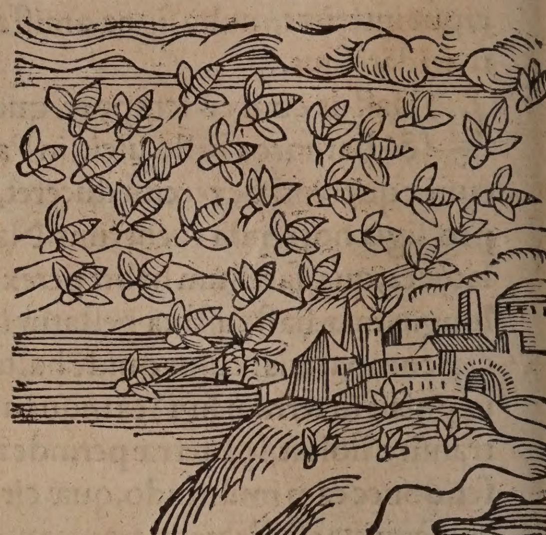
3915 LAna & lateribus pluit ut Plinius lib. 2. cap. 56. ſcribit iuxta 48
Cariſſanum caſtellum, ubi poſt annum T. Annius Milo oc
ciſus eſt. Bellum ciuile ortum, quod magnis iam dudum diſſen-
ſionibus ac molitionibus parabatur.

CÆſar cū infeſta contra Pompeium arma ſuſcepiſſet, multa
quoq; alia prodigia apparuerūt. In delubris enim deorū ſua
ſponte ſigna cōuerſa militarē clamorem ſtrepitūq; armorum ma

gnum Antiochiæ et Ptolomaide ediderũt. Pergami abditis delubris ſonus auditus Trallibus in æde Victoriæ, ſub Cæſaris ſtatua inter coagmenta lapidum iuſtæ magnitudinis palmam enatam legimus. Quibus adparuit cœleſtiũ numen & Cæſaris gloriæ fauiſſe, et Pompei errorem inhibere uoluiſſe.

CN. Pompeius belligerans cõtra Cæſarem cum à Pyrrachio egreſſus eſſet, fulmina aduerſa ſibi audiuit, apum examina

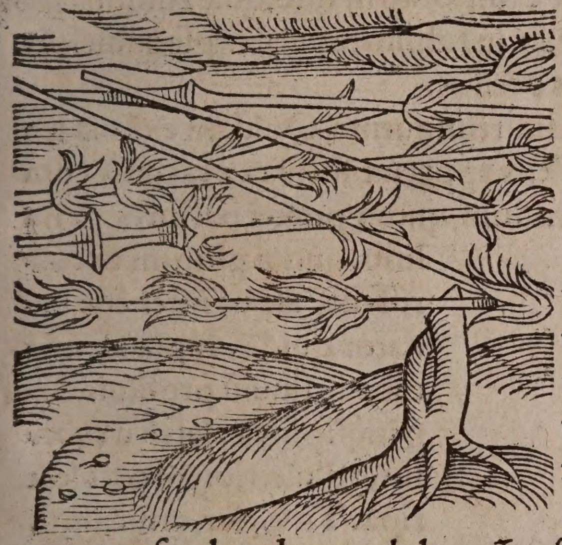
ſigna ſua obſcurabant, ab ipſis altarib. taurus immolandus fugit, flamma quędam clariſsima ab eius caſtris ad Cæſaris exercitum ferri uiſa eſt, Quæ prodigia ruinam Pompeio cõtra Cęſarẽ pugnanti prædixerũt.

MVla pariens, diſcordiam ciuium, bonorum interitum, mutationẽ legum, turpes matronarũ raptus ſignificauit. Incendium, quo maxima pars urbis deleta eſt, prodigij loco habitum. Nocturni terrores in exer-

exercitu fuere. Ipſe Pōpeius pridie pugnę die uiſus in theatro ſuo ingenti plauſu excipi, mox acie uictus, in Ægypto occiſus.

918 IVlio Cæſare cōtra Pom 45
peium pugnante, cōſtat eius exercitū lapidea ſaxorum grādine, penè obrutū eſſe, in cuius caſtris cuſpides ſua ſpōte arſiſſe memoriæ proditum eſt. Nec multo poſt Iuba rex cū 3. legionibus 800. equitib. frenatis, & 30. elephantis numeroq; leuis armaturæ ingenti, ad Scipionem & Labienum reuerſus, haud procul ab eorū caſtris conſedit. Cæſar hoſtes fugat, & eius poſtea ad Leptim naues concremantur.

FVneſta illa pugna q̄ ad Pharſalū facta eſt, magnis q̄dē & multis fuit ſignis antea p̄mōſtrata. In Elide em̄ ſimulachrū Victoriæ q̄d in tēplo Mineruæ fuit, à ianua auerſū, eo die q̄ ſic dimicatū eſt, ſua ſpōte ad ualuas ſe cōuertit. Antiochiæ in Syria bis eodē die tāt⁹ eſt clamor circa urbē audit⁹, ut cū armis ſit populariter in muros diſcurſū. Ptolemaide in tēplo tymp. exaudita ſunt. Patauij C.

Cornelius

nelius augur quū capturus auguria resedisset, primo conspectū ad suos repente conuersus, iam res ipsa conficitur inquit, iam ueri opus ineunt, mox repetito auspicio lymphatica uoce exilijt clamitans. Vincis Cæsar. Ea res quum stuporem astantib. incussisset, detractā ille capiti coronam, non prius repositurum relatus est, quā res acti fidem astipulata esset. Liuius sic accedisse author est. Plinius peruenisse strepitum ait duarū acierū ex aduerso confligentiū ad auguris sensum in Patauinis montib. sedentis, ausiꝗ ob id affirmare, aut mundanam machinam breui solutum iri, aut Cęsarem cum Pōpeio conflixisse. Sub id tempus quo est in Pharsalia dimicatum, Cassius subito accessu concremauit 35. Cæsaris naues, quibus M. Pomponius Messanæ præerat, ueniss etꝗ Messana in hostium potestatem, nisi Pharsalicæ pugnę nuncius peropportune fuisset in insulam allatus.

3920 Decimæ legionis aquilæ Gn. Pompeij filio, quæ fulmina tenebant, uisæ dimittere, & in sublime auolare: ipse adolescēs Pompeius uictus, & fugiens occisus. 43

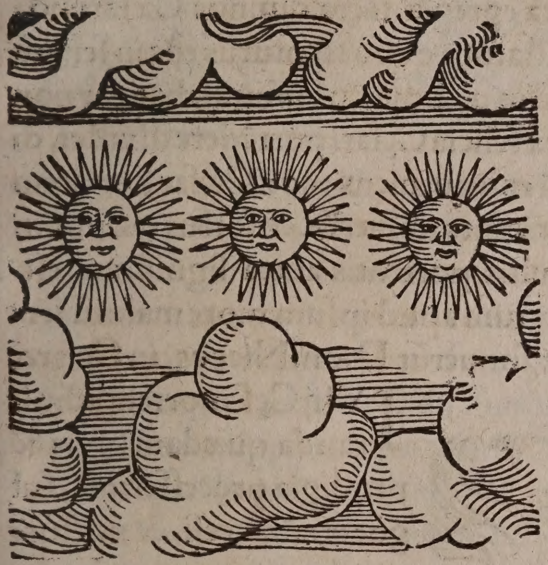
IVlio Cęsare Rauennam iam relinquente, Quidam eximia magnitudine in proximo sedens apparuit fistula ex calamis compacta canens, ad quem audiendum, quum præter pastores, ex militib. quoꝗ plurimi occurrissent, atque inter eos uenator quidā, rapta ab uno tuba in fluuiū prosiluit, ingētiꝗ spiritu classicū exorsus, ad ulteriorem pertēdit ripā. Tū Cęsar, eatur, inqt, quo deorū uocāt ostenta, et inimicorū iniquitas. Iacta est alea. Phāsmatis huius author est Tranquillus. Plutarchus nocte quæ Rubiconis transitum proxime

præcessit, Cæsarem per quietem sibi uisum subito matri stuprū inferre, quod insomniū alij in Hispania tum quum quęstor esset, obti-

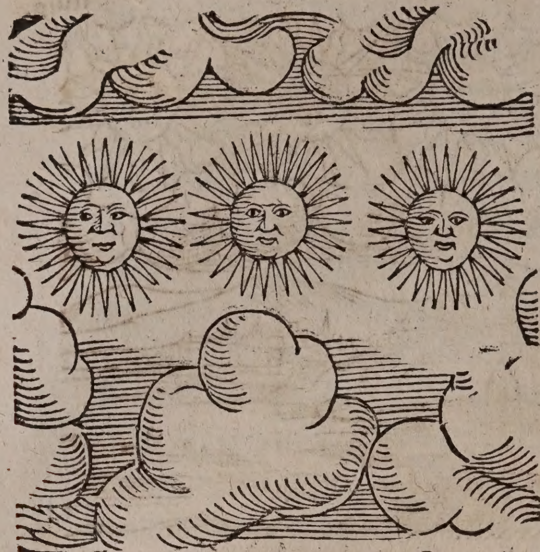

obtigiſſe memorãt, eumq́ à coniectoribus admonitum, futurum ut terra quæ omnium parens eſſet, aliquãdo ipſius poteſtati ſubjiceretur, ſed quodcũq; illi oſtẽtum eſt oblatũ, minus tum inſigne fuit quàm ea quæ circa urbem aut facta aut nunciata ſunt. Nam & ſanguinem pluiſſe proditũ eſt, ſudaſſe deorum ſimulachra, plura loca è cœlo tacta Mulã peperiſſe. Et Rubicone Cæſar Ariminũ digreſſus ante oppidum occupauit, eoq; Tribuni plebis ex urbe pulſi ad eum uenerunt, qui in concione ſpecti uehementer militũ animos ad ultionem inflammarunt.

3921 ROmæ tres ſoles exorti, paulatim in eundem orbem coierũt. 42
Et inter cętera portenta, quę toto orbe facta ſunt: bos in ſuburbano Romæ ad arentem locutus eſt, fruſtra ſe urgeri, nõ enim frumenta, ſed homines breui defuturos. Mox Antonius aduerſum Cæſarem Auguſtum bellum ſuſcepit.

ROmani cum poſt multa egregia facta diuinos Cæſari honores decreuiſſent, die ſtatuto quo accepturus eos in ſenatũ uenturus erat ſacrificauit, ſed in uictima quã immolabat cor non inuentũ eſt. ubi licet auruſpex felicia Cęſari portẽdere dixiſſet, diuerſum tamẽ accidit, in curiã enim ueniens mox Cæſar honorem decretũ accepturus, trib. et triginta uulnerib. cõfoſſus occubuit.

3921 CÆſari futura cædes multis portentis antea ſignificata eſt. 42
Martis enim arma, quæ tum apud ipſum more maiorũ ſeruabantur, quia pontifex erat, ſonuerũt Dion. Nicęus, in Cęſare.

IVlij Cęſ. mortem admiranda quædam ſigna & prodigia pręceſſerunt, fulgores nãq; cœli, & nocturnos ſtrepitus, per multa delatos loca, ſolitarias in forũ aues delapſas, in tãta cõmemorare calamitate fortaſſis indignum eſt. Strabo uero philoſophus ſcribit cõplures ignitos apparuiſſe homines: Extitiſſe quendã militis ſeruum, ex cuius manu ingẽtem emicuiſſe flãmã, quod

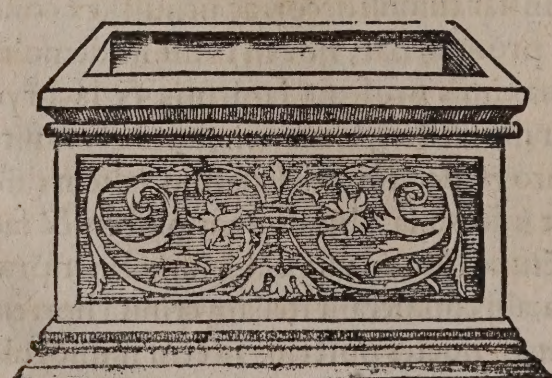
quod qui intuebantur, concremari hominē existimabant: ut uero extincta est, eum nihil mali habuisse liquebat. ipsi quoque Cęsari immolanti cor nusquam apparuisse uictimæ, quod dirum sanè erat prodigium. Nullum enim animatium sine corde natura cōstare certū est. Multi præterea tradidere, ei à uate prędictum, ut magnū idib. Martijs discrimen pręcaueret. Ea die Cæsar cū in senatū iret, uatem salutauit, secūq; cauillatus: Martiæ quidē, inquit, idus aduenere: cui ille, submissa uoce: uenere utiq;, sed nondum præteriere, respondit.

Pridie apud M. Lepidum cœnans, cū discūbens quasdā de more subscriberet epistolas, incidente sermone quęnam optima mors esset, cunctos præueniens, magno cum clamore, inexpectata respondit. Illo deinde penes uxorem (ut assolet) dormiente, omnes pariter cubiculi fores atque fenestræ patefactæ sunt. Strepitu ac splendore (illucescebat enim luna) perturbatus, Calpurniam sensit profundo sopore iacentem, incertas uoces, & inarticulata somno suspiria emittentem: Ipsa uero se ipsum lugere existimabat, quem inter ulnas trucidatum haberet. Quidam hoc mulieri uisum obtigisse negant, uerum, ut Liuius refert, ante Cæsaris domum sacellum quoddam instar tumuli decori ac uenusti, ex consulto senatus instructum prominebat, hoc in somnijs demolitum cernens Calpurnia, maximis prosequi lamentis, & lachrymis uidebatur. Cum igitur illuxit dies, Cæsarem supplex orauit, ut si fieri posset, foras ne progrederetur, aut senatum saltem differret, sin sua parui faceret insomnia, alijs diuinationibus & sacrificijs rei sciscitaretur euētum. Plut. in uita C. Cęsaris. Inter præcipua & crudelia prodigia, alij enumerant stellam crinitā horrendæ magnitudinis, quæ septem noctes post eius necem nimio fulgore,

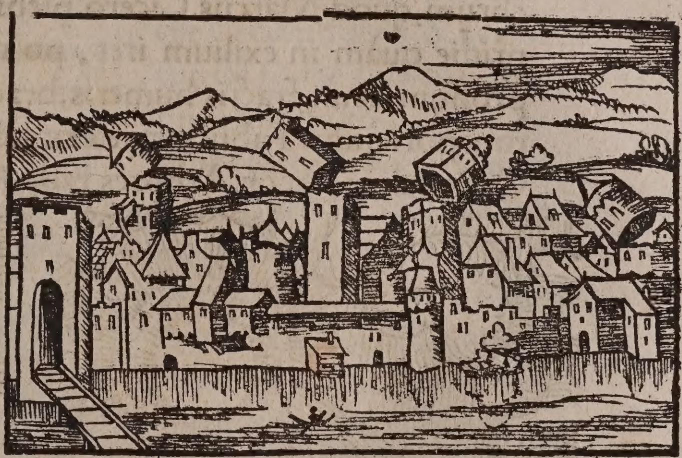

gore & magno mortalium
metu apparuit. Solis præte
rea lumen caligine obſeſsū.
Toto nanꝗ illius anni ſpa-
tio pallens globus, & ſine
ſplēdore oriēs, imbecillē &
tenuem ex ſe emittebat calo
rem, inde aēris intēperies,
maximaꝗ frugum cruditas
extitit. Plutarch. in uita Cæ
ſaris. Plinius lib. 2. cap. 30.
Cum in colonia Capua de-
ducta lege Iulia Coloni, ad
extruendas uillas, uetu-
ſtiſſima ſepulchra diſijce-
rent, idque eò ſtudioſius
facerent, quod aliquātum
uaſculorū operis antiqui
ſcrutantes reperiebant. Ta
bula ænea in monumento,
(in quo dicebatur Capis
conditor Capuæ ſepultus
eſt) inuenta eſt ſcripta lite-
ris græcis uerbisꝗ hęc ſen
tentia. Quandocunꝗ oſſa
Capis detecta eſſent, fore
ut Iulio prognatus ma-
nu cōſanguineorum ne-
caretur, magnisꝗ mox
Italiæ cladibus uindicare
tur. Cuius rei ne quis fa-
buloſam aut cōmentiti-
am putet, author eſt Cor
nelius Balbus familiariſ-
ſimus Cęſaris. Proximis
diebus

diebus equorum greges quos in traijciendo Rubicone flumine conſecrarat, ac uagos & ſine cuſtode dimiſerat, comperit pertinaciſſimè pabulo abſtinere, ubertímq; flere, & immolantẽ monuit, caueret periculum quod non ultra Martias Idus proferretur.

Pridie autem Idus eaſdem, auem regaliolum cum laureo ramulo Pompeianę curiæ ſe inferentẽ, uolucres uarij generis ex proximo nemore perſequuti ibidẽ diſcerpſerũt. Ea uero nocte cui illuxit dies cædis, & ipſe ſibi uiſus eſt per quietẽ interdũ ſupra nubes uolare, alias cum Ioue dextram iungere. Et Calphurnia uxor imaginata eſt collabi faſtigiũ domus, maritumq; in gremio ſuo confodi, ac ſubitò cubilis fores ſpõte patuerũt. Cẽteſimo die ante mortẽ eius fulmen cecidit iuxta ſtatuã eius in foro, & de nomine eius ſuperſcripto C literã eius capitalẽ abrupit. Eadẽ die cum iret in Capitoliũ datæ ſunt ei literæ indices mortis imminẽtis. Quæ dũ referrentur occiſus, in manu eius inuentæ ſunt nondum ſolutæ.

C. Octauius teſtamento Cæſaris patris, Brunduſij ſe in Iuliã gentem adſciuit. Cumq; hora diei tertia ingẽti circumfuſa multitudine Romã intraret, ſol puri ac ſereni cœli orbe modico incluſus, extremæ lineæ circulo, qualis tendi arcus in nubibus ſolet, eam circũſcripſit. Ludis Veneris genitricis, q̃s ꝓ collegio fecit, ſtella, hora undecima, crinita ſub ſeptentrionis ſidere exorta, conuertit omnium oculos. Quod ſidus, quia ludis Veneris apparuit, diuo Iulio inſigne capitis conſecrari placuit. Ipſi Cæ-

ſari monſtroſa malignitate Antonij conſulis multa perpeſſo, generoſa fuit ad reſiſtendum conſtantia. Terræmotus crebri fuerunt, fulmine nauali pleraque tacta, turbinis ui ſimulachrum, quod Marcus Cicero plebiſcito ante cellam Mineruæ pridie quàm in exilium iret, poſuerat, diſſipatum membris pronum iacuit, fractis humeris, brachijs, capite, dirum ipſi Ciceroni portendit. Tabulæ æneæ ex æde Fidei turbine euulſæ. Ædis Opis ualuæ fractæ. Arbores radicitus, & pleraq; tecta euerſa.

Fax cœlo ad occidentem uiſa ferri. Stella per dies ſeptem inſignis arſit. Soles tres fulſerunt, circaq; ſolem imum corona ſpicæ ſimilis in orbem

lis in urbem emicuit: & postea in unum circulum sole redacto, multis mensibus languida lux fuit. In æde Castoris nominum literæ quædam Antonij & Dolobellæ consulũ excussæ sunt, quibus, utrisq; alienatio à patria significata. Canũ ululatus nocte ante pontificis maximi domum Lepidi auditi: ex his maximus à ceteris laniatus, turpem infamiam Lepido portendit. Hostiæ grex piscium in sicco reciproco maris fluxu relictus. Padus inundauit, & intra ripam refluens, ingentem uiperarum uim reliquit. Inter Cæsarem & Antonium ciuilia bella exorta.

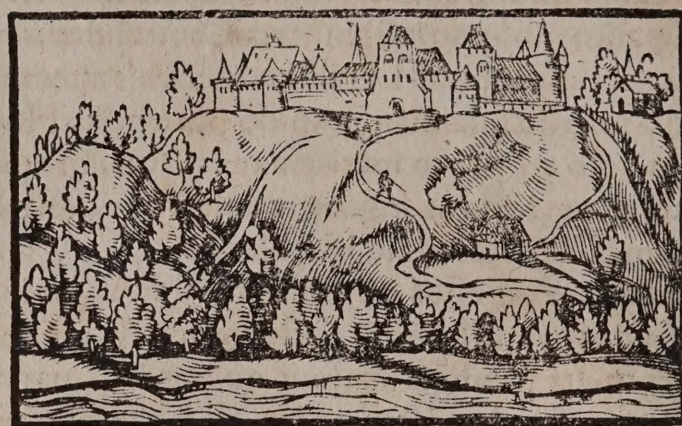
3922 OCtauianus Augustus post initum cum Antonio ac Lepido fœdus contra Iulij interfectores, anteq; cum exercitu Romã ueniret, multa prodigia uisa sunt, quibus eorũ magna potẽtia & grauissimi casus, demõstrabantur. Nã Lepido anguis gladiũ Cẽturionis cuiusdã cõplicauit, & lupus ingressus in castra, intra tentoriũ Lepidi cænantis uenit, ac mensam cõplexus, amplissimam potentiã eius ostendit: sed in ea conseruanda difficultatem. 41

Antonio uero, fossa lacte circumfluens, & cõcentus de nocte auditus, magnas animi uoluptates significauit, ob easq; exitum perniciosum. Sed Cæsari aquila statim inito cũ ambobus fœdere, supra tẽtorium stetit, moxq; coruos duos aduolantes, qui ex alis eius plumas euellere conabantur, occidit. Itaq; ex utroq; uictoriã portendit.

REfert præterea Xiphilinus in Dionis compendio, multa prodigia à Dione recitari ad longum, quæ Augusti Cæsaris & Antonij temporibus uisa sunt, & præsertim tum, cum Brutus & Cassius Romanorum amissam libertatem recuperare contra Cæsarẽ & Anton. conati sunt. Vbi Xiphilinus hoc unũ refert, quo commutationem rerum significatã putauit: flumina scilicet quæ-

dam, in Italia in contrarias partes fluxisse, quædam autem exaruisse prorsus.

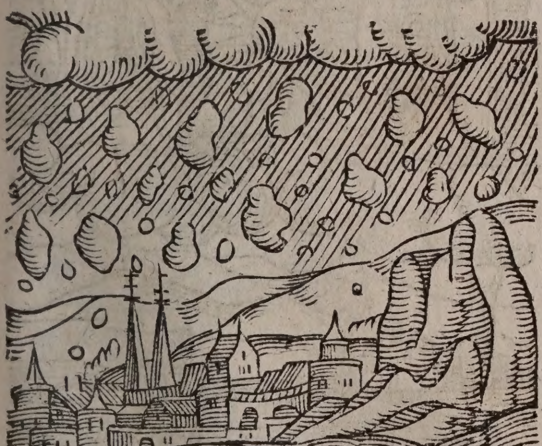
Brutꝰ & Cassius posteaquā collatis castris in Europā ex Abydo ꝓperarēt, Bruto terribile ostētum est noctis silētio oblatū. Sedebat solus in tabernaculo, de euentu belli uehementer sollicitus, & iam fortè animum in aliquam eiusmodi rei meditationē intenderat, quum sibiipsi intentus præsensit ad se unum quendam ingredi. Tum uero ad strepitum cōuersus (nam non multum luminis aderat) uidere se arbitratus est feri corporis imaginem astare. Commotus est Brutus horrēdo dæmonis aspectu, interrogare tamē ausus quis hominū deorumúe esset? Quid præterea sibi uellet? Sum ille (inquit submurmurans) tuus malus genius Brute: in Philippis me uidebis. Tum Brutus interritus, uidebo ait? ac simul imago illa è conspectu abijt. A pueris inde qui in tabernaculis erant sciscitatus Brutus, an aliquem ad se uenientē uidissent? aut foras exeūtem? quum illi utrunq; negassēt, admiratiōis plenus dedit se quieti. Postridie

quumpri-

quumprimũ illuxit Caſſio, eam phãtaſmatis ſpeciem enarrauit, ille Epicuri rationibus innixus, ut inanẽ & nullius mométi aſpernatus eſt. Nec diutius cõmorati in Europam circa Nigritem Ænum (ut Appia. ſcribit.) biduo copias traiecere, inde ab Æno ad Serrium montẽ, omnia quę interiacẽt perpetuo uictoriæ curſu armis ſubigunt. Norbanus ab hoſtibus propemodum circumuentus præſidio deceſſit, fuiſſetq́ omnino clades aliqua inſignis accepta, niſi Antonius ſubſidio affuiſſet.

ROmæ lupi per medium forum discurrerunt, animalia urbi minimè assueta. infans recēs natus loquutus dicitur. Simulachra deorum quędam sudore, alia sanguine manarunt, inanes uoces auditę, armorum strepitus, equorum cursus, quum equos cerneret nemo. Lapidibus pluit, & circa solē prodigia quædā facta dicuntur. Tres soles simul orti, in unum coiuere. Accersitis ex Hetruria uatibus, unus remp. in regnū relabi cecinit, omnesq; ut olim subiectū iri, p̄ter se unū, atq; ita cōpresso spiritu extinct9 est.

CÆsari cū honores decreti essent, & imperium aduersus Antoniū, immolāti duplicia exta apparuerunt. Sequutę sunt eum res ꝓsperæ. C. Pansa Cos. statua equestris Antonij domi corruit. Equus phaleratus in ipsius conspectu festinās concidit. Quidam è populo sanguine uictimarum prolapso, respersam cruore palmā proficiscēti dedit. Funesta hæc ipsi ꝓdigia fuerūt.

Qui mox

Qui mox aduerſus Antonium dimicans, in mortem uulneratus eſt, armorum, telorumq́ ſpecies, à terra uiſa cum fragore ad cœlum ferri. Signa legionis quæ relicta à Panſa ad urbis præſidium erant, ueluti longo ſitu inductis araneis uenire uiſa, fulmine pleraque icta. In caſtris Cæſaris luce prima, in culmine prætorij ſuper linteum conſedit aquila: inde circumuolantibus minoribus auibus excita, de conſpectu abijt. Oraculo Apollinis uox audita: lupis rabies hyeme, æſtate frumentum non demeſſum. Veterranis Cæſari conſulatū flagitantibus, terribilis tumultus Romæ fuit. Cæſar cum in campum Martium exercitum deduceret, ſex uultures apparuerunt. conſcendenti deinde roſtra, creato cōſuli iterū ſex uultures cōſpecti: ueluti Romulo auſpicijs nouam urbem condituro ſignum dederunt. Reconciliatione inter Cæſarē, Antonium, Lepidum facta, fœda principum fuit proſcriptio.

TRes ſoles uiſi. Plin. lib. 2. cap. 31. Occiſores Iulij ab Octauiano uincuntur, qui & ipſi ſibi mortem conſciſcunt, pereuntq́ ijſdem pugionibus, quibus Iulium interfecerant.

TRallis terræmotu conſederūt. Indi ab Auguſto p legatos amicitiā poſtularunt. Auguſt. Calabriā & Gallos uectigales facit, Cyzicenos libertate priuat.

ANte bellū q̄d ab Octauio cōtra Antoniū gestum est, bubo in urbe uolauit ad Concordię tēplum, deinde ad reliqua, in quibus etiam cōsidebat. Æthnæ ignibus multæ ciuitates finitimę diro incēdio absumptę. Draco biceps in Hetruria pedū 85. longitudine uisus, qui cum multa iam uastasset, fulmine est percussus. Antonij statua, quę in Albano collocata erat, cum esset lapidea, multum sanguinē emisit. Illico cœpit Cęsaris cū Antonio bellū cuius apparatus oēs uicit superiores, qui cum biduo certauissēt apud Actiū ubi nūc est Nicopolis inter se, Antoniani uicti sunt.

3923 MVla Romæ ad 12. portas peperit. Canis æditui mortua, à cane tracta. Lux ita fulsit intempesta nocte, ut tanq̄ die orto, ad opus surgeretur. In Mutinensi uictoriæ Marianæ signum meridiem spectans, sua sponte conuersum in septentrionē hora 40

quarta cū hæc uictimis expiarent, soles 3. circiter horā tertiā diei, uisi, mox in unū orbē cōtracti. Latinis in Albano mōte cū sacrificaret, ex humo, à pollice Iouis cruor manauit. Per Cassium & Brutū in prouincijs, direptionibus sociorū, bella gesta. Notatū est prodigijs loco fuisse, q̄d P. Ticius prætor propter dissensiones collegæ magistratū abrogauit, & ante annū est mortuus. Cōstat enim neminē qui magistratū collegæ abstulerat, annū uixisse. Abrogauerunt autē hi: Luc. Iunius Brutus consul, Tarquinio Collatino: Tib. Gracchus, M. Octauio Cæcinnę: P. Tarquinius, P. Marullo: Tullius, Bruto & Cassio, pugnā aduersus Cæsarem & Antonium molientibus. In castris Cassij examen apium consedit. Locus, aruspicum iussu interclusus, interius ducto uallo.

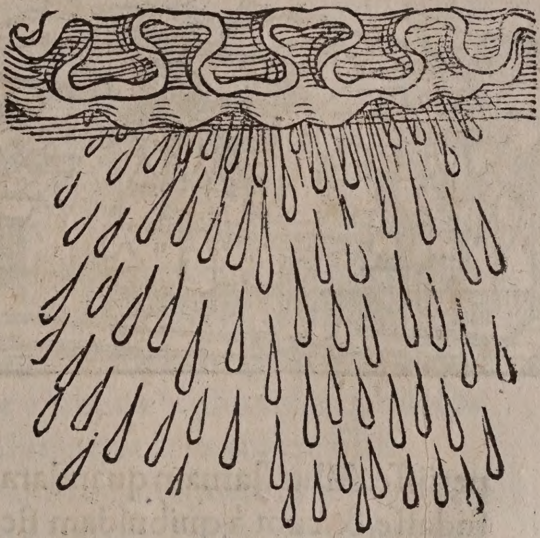
Vulturum

Vulturum, & aliarum alitum, quibus ſtrages cadauerum pabulo eſt, ingens uis exercitum aduolauit. Puer in põpa Victoriæ cultu cum ferretur, ferculo decidit. Luſtratione lictor peruerſis faſcibus lauream impoſuit. Brutianis in prælium egredientibus, Æthiops in porta occurrit, & à militibus cõfoſſus: Caſſius & Brutus interierunt.

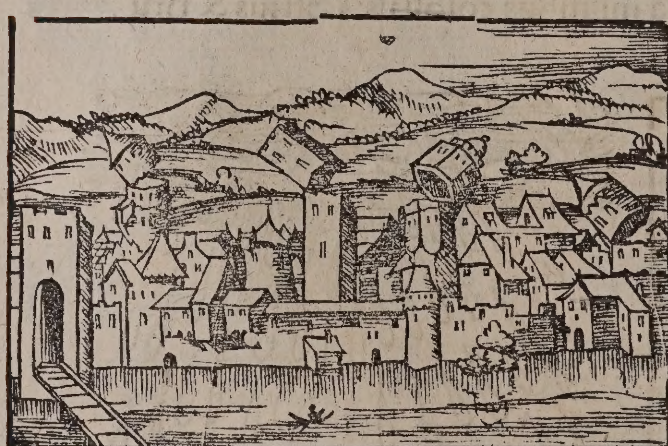

3928 ANno eo quo M. Vipſanus Agrippa cum L. Caio (quem 35
alij Caniniũ Gallũ uocãt) cõſul erat, in urbe multa portẽta
nunciata

nunciata ſunt,ſed in primis cõplures Delphinos ad Aſpidẽ oppidum Africæ concertantes inter ſe iuterijſſe,in eodemq́ oppido pluiſſe ſanguinem, eundemq́ ſtatim à uolucribus in uarias partes allatũ eſſe memoriæ proditũ eſt. Porrò quod Liuiæ (quæ Cæſaris uxor erat) euenit, magnam Octauio attulit uoluptatem. Nam aquila in ſinum eius coniecit gallinam albam, quę ramum lauri gerebat, in qua baccæ erant. Quæ res cum magnum aliquid ſignificare uideretur, Liuia gallinæ magnã curam habuit, ſeuitq́ laurum, quæ cum creuiſſet, laureã ſuppeditabat ijs, q parta uictoria triumpharent. Eodem anno Antonius ex Syria in Italiam uenit, propter bellum Sexti, à quo magna clades Cęſari illata eſt. Herodes in Iudæa Hieroſolymã cepit, ac reliquum anni in ſubigenda prouincia conſumpſit.

ANte bellum Antonij cum Cæſare, mira prodigia fuiſſe certum eſt: conſtat enim Piſaurum urbem non longè ab Hadria, in qua Antonius colonos deduxerat, hiatu terrę abſorptam

perijſſe. Albæ ſtatuam quandam Antonij lapideam multos dies ſudaſſe, & cum à quibuſdam ſiccaretur, non deſtitiſſe ſudorem emittere. Patris dum ibi Antonius eſſet, Herculis fanum fulmine tactum arſiſſe. Athenis ex pugna gigantea Bachum ui uentorum excuſſum in theatrũ decidiſſe. Eadem tempeſtas Eumenis

& Attali

& Attali Colossos, qui Athenis erant, Antonio transscriptos humi prostrauit, & quidem solos ex multis. Præterea etiam Cleopatræ nauis, quæ Antonias dicebatur, signum horrendum habuit: Nam cum sub puppi hirundines nidificassent, superuenere aliæ, & primis per uim expulsis, nidos destruxere. Iapidæ, Dalmatæ, ac Pannonij in potestatem à Cæsare redacti.

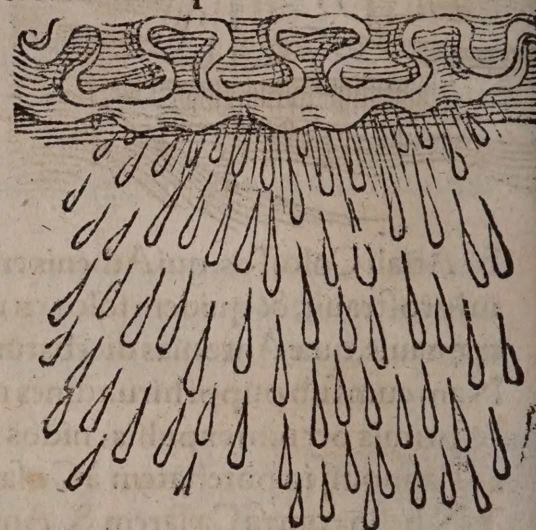
IN bello contra Cæsarem & Antonium, M. Bruto tũ alia horrenda prodigia uisa sunt, & præter cætera aquila quædã apum plena, conspecta est, & tribuni militaris cuiusdam repente brachium mira suauitate rosei odoris manantem, uidit. Quod cum plures absterfissent, nihil tamen desijt. Duas etiam referũt aquillas in medio utriusq; exercitus spatio, ante prælium congressas, simul pugnauisse: Quas cũ uidissent, omnes in præliũ profectas, silentium ambo castra tenuerũt: Permagnum et incredibile fermè: cessisse tamen aquilam è partibus Bruti profectã, atq; fugisse narrant. Mox sequuta est infelicissima Bruti clades, post quam sibi ipsi manus intulit. Hæc testatur Publius Volumnius philosophus, qui ex initio Bruto commilitauerat & ex eodem Plut.

3934 HIs diebus trans Tyberim è taberna meritoria fons olei terrã 29
exundauit, ac per totũ diem largissimo riuo fluxit. Hoc tempore uerum Augusti imperiũ inchoatur, quo bellis ciuilibus finis impositus est, unde Augusti appellationẽ Senatus addidit Octa-

uio, propter successum & felicitatem eius in rebus gerendis. Functius ex Orosio, Eusebio ac alijs, qui tamen in temporum supputatione hic, ut in alijs etiam, mirum in modum dissentiunt.

3935 Terræmotus in Iudæa magnus, quo hominum triginta millia periere. Iosephus de bello Iudaico li. 1. ca. 27. uictis ac fugatis apud Accium Antonio ac Cleopatra, Ægypti regnum in Augusti potestatem uenit, ac Romanorum prouincia facta est. 28

IN Ægypto imber non solum aquæ sed etiã sanguinis de cœlo cecidit, in qua regione ne ros quidẽ antea ceciderat. Præterea draco miræ magnitudinis, ut primum ab Ægyptijs uisus est, statim mirũ in modum sibillauit. Stellæ quoq; uisæ sunt, quas Græci cometas uocãt. Apparuerunt etiam imagines hominũ mortuorũ, & simulachra Deorũ mœsta fuerũt. Postremò ipse Apis (deus) mugitus ingentes et miserabiles edidit, ac uim lachrymarũ profudit. Eodẽ anno Octauius Cæsar deuicto Antonio totũ Ægyptũ

subegit

ſubegit & tributariam fecit, eiq; præfecit Cornelium Gallum, triumphauit de Ægyptijs Romæ & ornamenta Cleopatræ reginæ in templo poſuit.

MArcus Antonius cum Cæſarem aduerſus quẽ militabat, ad ſingulare certamen fruſtra puouocaſſet, ea poſtea nocte, cũ iã fermè intẽpeſta eſſet, cũctis ſilentibus, & ob timorẽ futuri euentus, magna cura anxius ſubitò concentus quoſdã omnis generis organorũ ferunt auditos, & ſimul clamorem ueluti cœtuũ quorundã cantu & ſaltatu ſatyrico ſtrepentiũ. Fuiſſe aũt hoc aiunt à media urbe ad eã portam, quę Cęſaris caſtris erat appoſita, tandẽ per hãc portã ingenti clamore eam turbam egredi uiſam. Et mox Antonius rebus deſperatis, cũ Ero ſeruo fruſtra ſe interficiẽdum præbuiſſet, ſibi ipſi manus crudeliter intulit.

3938 OCtauius Cæſar poſteaquam Auguſtus eſt cognominatus, ei ſubito de nocte prodigium non paruum extitit. Tiberis 25

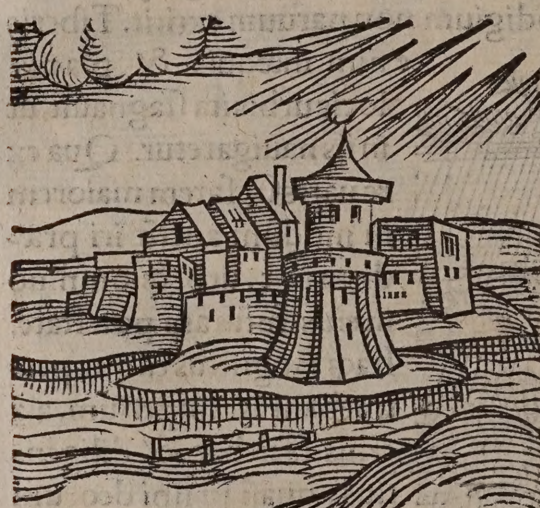
enim inæquis & planis locis urbis ita ſtagnauit, ut in ijs nauigaretur. Qua ex re uates Cęſarem maiorem in modum auctũ iri prædixerunt, urbẽq; omnino in eius futuram poteſtate. Itaq; Auguſtus eã quę pertinebant ad imperium, alacrius faciebat, & diligentius, quaſi id ſibi deorum ac hominum conſenſu datum eſſet.

SVb Auguſto Cęſare, cetus latitudine pedum uiginti, triplicata uero longitudine, atque in omnibus præter caput, mulieri ſimillimus, ex Oceano in Celticam uenit.

3940 FAuſta q̃dã D. Auguſti annis, è plebe Oſtię duos mares totideq; fœminas enixa, famẽ, q̃ ſecuta eſt, portẽdit, haud dubiè. 23

3949 SVb Apẽnino, in uilla Liuię uxoris Cęſaris, ingenti motu terra intremuit. Fax cœleſtis à meridiano ad ſeptentrionẽ exten- 15

taluci, diurnæ similem in noctefecit. Turris hortorum Cæsaris ad portam Collinam de cœlo tacta. Insidijs Romanorũ Germani circumuenti, sub M. Lollio legato grauiter uexati.

3954. DRusus Tiberij frater, ab Octauio Augusto contra Celtas 9.
missus, qui trans Rhenum incolunt, captis rebus omnib. quæ factę essent obuiã, usque ad Albim fluuium est progressus, ubi quædam mulier inusitata magnitudine fertur ei occurrisse, atq;

ſe, atque ita dixiſſe. Quò pergis Druſe cupide & inexplebilis? nō enim potes hæc omnia ex fatis uidere, quamobrem recede, nã tibi adeſt exitus uitæ et rerum tuarum omnium. Itaq; Druſus, cum diligenter etiam atque etiam reuerteretur, tamen in itinere morbo extinctus eſt.

IN Germania, in caſtris Druſi examē apium in tabernaculo Hoſtilij Rutilij præfecti caſtrorū con ſedit, ita ut funem pretendentem, prefixamq; tentorio lanceã amplecteretur. Multitudo Romanorum per inſidias ſubiecta eſt.

3961 IMperãte Auguſto, crebro & paſsim plus ſolito pleraq; oſtenta, prodigiaq; in cœlo & in terra uiſa ſunt, Conſulti Aſtrologi, uates, ſacrificuli, & ipſa etiam aliorū oracula, reſponderunt, principem dominumq; terrarū naturam parturire. Romani id ad Auguſtum referebant. Prudentiores de Chriſto uiuentium rege, & domino mundi interpretabantur. 1

3962 ZAcharias ſacerdos domini iuſtus ac pius, cum domino ſacrificaſſet in templo. Vidit angelum Domini à dextris altaris ſtantē, qui precationes ſuas quas ꝓ Elizabetha uxore ſterili ad Deum fudit, exauditas eſſe nūciauit. Parituram enim eã mox filium Ioannem magnū Dei prophetam, quem ab officio ac uirtutibus latè deſcribit. Quod cum credere nollet, ad eum uſq; diem mutus factus eſt, donec implerentur ipſo facto quæ prædicta erant. Luc. 1.

Poſt Chriſtum natum.

CVm Ieſus Chriſtus æternus & coæqualis Dei filius, Saluator mundi mortalẽ noſtrã induit naturã, natus ex Maria uirgine, Bethlehemi ciuitate Dauidis, anno 2. ſupra quadrageſimũ imperij Auguſti 8. Calend. Ianuarias, quo die tum, ut Plin. ait, bruma erat, literatores hyemale ſolſtitiũ uocant. Paſtoribus in Galilęa noctu uigilantib. ac gregem cuſtodientibus, apparuit Dei angelus, qui timore (ob diuinũ ſplendorẽ) perculſos, his uerbis alloquutus eſt: Nolite timere, Ecce nuncio uobis gaudium permagnũ, ac omni populo. Natus eſt enim uobis hodie ſaluator Chriſtus dominus in ciuitate Dauidis. Inuenietis infantẽ pannis inuolutum ac poſitũ in præſepio. Et ſubitò facta eſt cum angelo multitudo militię cœleſtis. Laudantiũ Deũ ac dicentiũ: Gloria in altiſſimis deo, & in terra pax hominibus bonę uolũtatis. Quo tẽpore ſanè omnia oracula cõticuiſſe atq; defeciſſe, cultores etiam deorum Gentiliũ teſtes ſunt, Strabo, Plutar. & alij pleriq; omnes.

1 ANno quo Chriſtus ſaluator natus eſt, die 13. (ut Vincẽtius lib. 7. refert cap. 91.) Magi ex Perſia & Chaldæa uenientes ex Sabæa regione ſtella duce ſplendidiſſima Hieroſolymã, regi Iudæorum, aurum, thus, & myrrham obtulerunt, cuius rei miraculo, non tantum Herodes et incolę Hieroſolomytani, uerum etiam tota Iudæa cõmota eſt, hęc autem ſtella, ut Fulgentius memoriæ prodidit, fuit à cæteris diſcreta, locumq; habuit neq; in firmamento cum ſtellis minorib. neq; in æthere cum planetis, ſed in aëre uicina terræ locum ſuum occupauit.

6 TIberij equus in cõflictu belli ore flammas interdum emittere uiſus eſt.

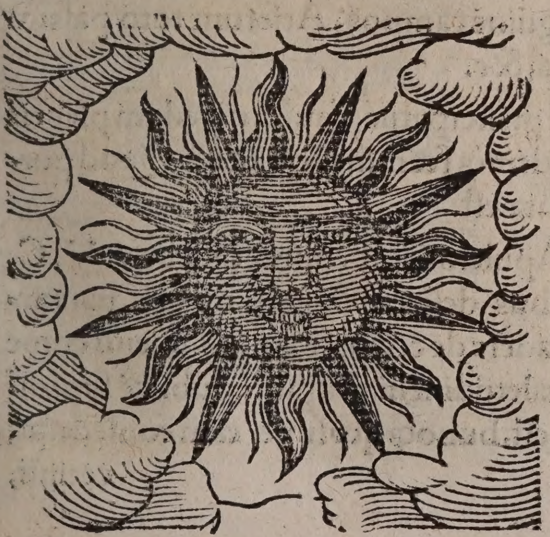
Magni

MAgni terræmot9 Romæ facti sunt. Tiberis pontem disturbauit, fecitq; ut urbs septem dies nauigaret. Herode mortuo intercutis morbo, scaturientib. ex corpore uermibus. Archela9 eius filius ab Augusto in eius locũ substituitur & Tetrarchæ quatuor factæ sunt. 7.

ECclypsis solis est facta: mox Archela9 Iudęorum rex in Viennam Galliæ relegatur ab Augusto. Iudæa Tetrarchis committitur & Augustus Cæsar moritur, anno ætatis septuagesimo sexto. Adeò dira Romanos inuasit fames, ut Cæsar lanistarum familias, omnesq; peregrinos, seruorumque maximas co- 10.

pias, exceptis medicis ac præceptoribus, trudi urbe præceperit.

12. IN Cypro plurimæ ciuitatum partes terræmotu conciderunt. Germani à Lolio superantur. Tiberius Cæsar Vindelicos & eos qui Thraciarum confines erant Romanas prouincias facit. Anno Christi decimotertio. Quintilius Varus, à Germanis duce Arminio cęsus est. Quam cladem uaria portenderunt prodigia, inter quæ etiam cometa fuit. Postquam enim Manilius libro primo ostendit cometas; tumultus & bella tum externa

tum intestina portendere, subijcit exemplum, dicens: Vt fœdere rupto, Cum fera ductorem rapuit Germania Varum, Infecitque triũ legionum sanguine campos, Arserunt toto passim minitantia mundo Lumina, &c.

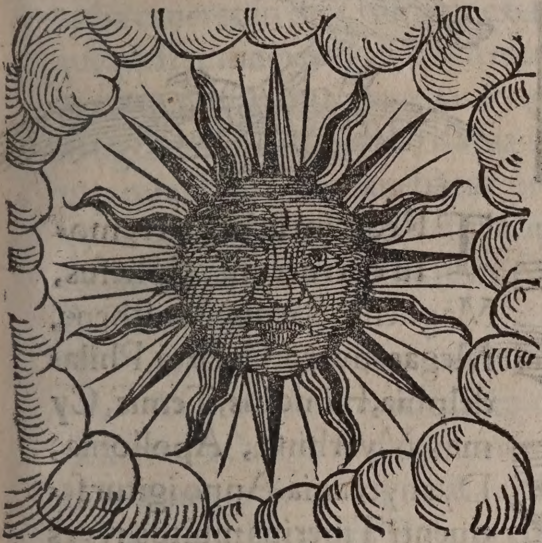
16. SVb finem diui Augusti principatus, Fausta quædam plebeia Ostiæ, duos mares totidemq; fœminas enixa est. Quod portentum ingens fames sequuta est.

SExto Pompeio & L. Apuleio Coss. anno uidelicet. V. C. 766. Sol totus hominibus deficere & cœli magna pars ardere uisa est, ignitæ trabes cadere de cœlo, & sanguinolenti cometæ uisi sunt, cum propter ualetudinem Augusti publicè supplicaretur, curia clausa reperta est, buboq; qui super eam consederat,

cecinit,

 Anno Domini.

cecinit, & fulmen quod cecidit in ſtatuam Cæſaris poſitam in Capitolio, primam literam è nomine Cæſaris deleuit, ex quo aruſpices reſponderunt eum poſtero die participem fore alicuius diuinitatis. Idq; conncíebant ex eo quod prima litera eius C uidelicet, centum apud Latinos, reliqua pars Hetruſco ſermone Deum ſignificabat. Eodem igitur die uel poſtero Auguſtus mortuus eſt, non tamen abſque dati ueneni ſuſpitione.

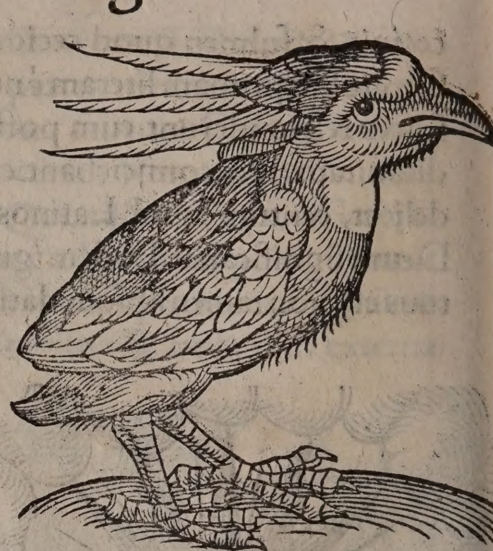

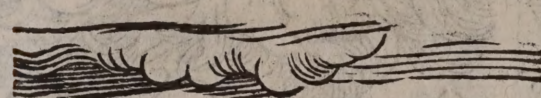

20,

TRedecim urbes terræmotu corruerunt, Ephesus, Magnesia, Sardis, Mosthene, Megaechyero, Cęsarea, Philadelphia, Himolus, Temis, Cyme, Myrrhina, Apollonia, Dyahyrcania. Anno igitur sequenti Tiberius multos reges ad se per blandities euocatos nunquam remisit, in quibus Archelaum, Cappadocem, cũ ius regno in prouinciam uerso Mazacam nobilissimam ciuitatem Cæsaream appellari iussit.

20. IN Calendis quibusdam cum Romæ multi essent in Seiani domo, qui consulatum cum Tiberio obtinebat & magna arrogãtione se extollere in dies magis magisq́ uidebatᷣ, lectus positus in aula, ubi salutabatur, propter multitudinem sedentium fractus est, felesque exiens transiuit medius. Seianus cum ipse descenderet in forum, peractis sacrificijs, ac auspicijs habitis, nullæ aues prosperę, sed corui circũuolarunt & cecinerunt, & deinde aduolare domũ eius & super eam considere uisi sunt. Ex statua Seiani prodijt

prodijt fumus poſteaquam caput abſciſſum eſſet, & magnus inde ſerpens prorepſit. Cumq́ eidem ſtatuæ ſubito alterum caput repoſitum eſſet, funiculus in collo eiuſdem ſtatuæ religatus eſt repertus.

M. Iulio uel Iunio ut alij, & L. Norbano Balbo Coſs. anno V.C.771. Calendis cuiuſdã menſis prodigiũ non paruũ extitit, quo Germanici interitus prędicij quodãmodo uidebatur. Nam eo die Norbanus conſul, qui ſemper in id incumbebat, ut tuba caneret, in eoq́ ſtudioſe exercebatur, prima luce, cũ iam domi adeſſet magna hominum multitudo, tuba canere cœpit, quę res omnes pariter conturbauit, quaſi conſul bellicum cecini ſſet. Augebat timorem, quòd ſtatua Iani ceciderat, quodq́ per id tempus quædã oracula canebãtur pro Sibyllinis, quib. ualde omnes commouebantur. Dicebatur autẽ his oraculis, fore, ut ter trecentis annis pręteritis ciuiles ſeditiones inter Romanos ſuſcitarẽtur, & furor Sybariticus. 21.

L. Claudio principe, in Britãnia ſimulachrũ Victorię, quod Camuloduni erat, ſubitò conuerſum retro, quaſi hoſtibus cederet. Facta igitur rebellione repente, Inſulanorum ad 70. Romanorum ſociorumq́ millia cæſa ſunt. 22.

Quum duces qui Polynicem ſequuti ſunt conuiuiũ agerent, aquila quędam deſcendens telum Amphiarai in ſublime tulit, moxq́ dimiſit, id autem humi fixum in laurũ uerſum eſt, quo in loco quũ poſtridie dimicarẽt, Amphiaraus unà cũ curru abſorptus eſt. Id apud Tryſimachum tertio ędificiorũ libro ſcriptũ eſt. 23.

Dum Chriſtus inclinato capite patri ſpiritum tradidiſſet, ut ex Euangeliſtis apparet, ab hora ſexta uſque ad nonam ſol amiſit ſplendorem ſuum: quod eo tempore cõtra naturam erat. Nam primum durabat eclypſis tres integras horas, deinde non poterat eſſe naturalis, quod luna eo tempore erat 14. & ideo plena, & tunc in oriente, quando ſol in occidente. Proinde Dionyſius Areopagita Athenis dixiſſe fertur: Aut mundus peribit aut Deus naturę patitur. Ethnicorum teſtimonijs factus eſt etiam eo tẽpore (ut Euſebius refert) non in Iudæa tantum ſed etiam in Bitinia terræmotus, & in urbe Nicęna ædes plurimę corruerũt. Et 33.

ut Flegon olympiadarũ ſupputator ſcribit, tãta fuit ſolis defectio, ut dies ſit in noctẽ uerſus, & ſtellę in cœlo uiſæ ſunt, petræ ſciſſæ ſunt, mortui egreſsi de ſepulchris, uelũ tẽpli, quod ante ſancta ſanctorũ erat, ſciſsũ eſt, à ſummo uſq; deorſum. Et forte etiã uelũ appẽſum ante fores tẽpli, q̃d ad tegẽdas fores appoſitum dicit Ioſephus, cũ interior ſciſsũ eſt. Nã in Euãgelio Nazareorũ ſuperliminare tẽpli infinitę magnitudinis fractũ eſſe legit, auditasq; uoces in aëre, trãſeamus ab his ſedibus. Petrus Cõmeſtor & Vincẽtius lib. 8. cap. 45. Phlegon Olympiadarum ſcriptor antiquiſsimus.

34.

PAulus cui adhuc Sauli nomen erat, cum acceͤpiſſet à principe Sacerdotũ literas, quarũ autoritate in Chriſtum credentes duceret Hieroſolymã captiuos, dũ Damaſcũ (in quo magnus credentium numerus erat) cum ſatellitibus properaret, ſubito cœleſti impetu proſtratus in terrã, audiuit uocem clamantem de cœlo, Saule Saule quid me perſequeris?

perſequeris? durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare, & ab illo tempore oculis captus, ſuorum auxilio, ductus eſt Damaſcum: ubi tribus diebus ac noctibus, nec uidit, nec manducauit, nec bibit quicquam, donec uiſum ab Anania diuino auxilio recepiſſet, tunc demum enim ceciderunt ab oculis eius quaſi ſquamæ & uiſum recipiens, conuerſus atque uas electionis factus eſt.

CAligula imperator cum diuinos honores ex mera ſuperbia ſibi aſcripſiſſet, deorumq; ueſtes induiſſet, templum quoque ſibi in urbe faciendum curauit; & domum in Capitolio, quo poſſet unà cum Ioue habitare. Sed indignatus poſtea quod ſibi habitanti cum Ioue ſecundas partes darentur, alterum templum in Palatio ſibi ædificauit, & cum Iouis Olympij ſtatuā in ſuam formam tranſferre uellet, non potuit, eò quod nauis quæ ad tranſuectionem eius parata erat, fulmine percuſſa eſt & fracta. Præterea quoties ibatur ad eam ſtatuam tangendam, multus riſus audiebatur. 40.

CLaudius Romanorum imperator cum Neronem Agrippinæ filium adoptaſſet, eumq; ſibi poſtea generum faceret, emancipata filia, ne fratres matrimonio coniungi uiderentur, ma- 48.

gnum prodigium extitit. Cœlum enim mirum in modum ardere uiſum eſt. Cometa uiſus eſt, pluitq́ ſanguinem, & fulmen de cœlo in ſigna prętorianorum militum cecidit, templumque Iouis Victoris ſua ſponte apertum eſt. Mox Claudius imperator inſtinctu Agrippinę à Locuſta uenefica eſt ueneno ſublatus, & deinde ex ſingulis generibus magiſtratuum ſinguli mortui ſunt.

50.

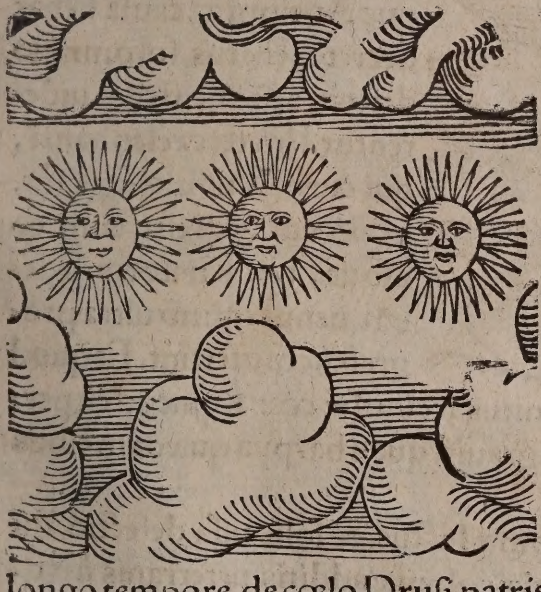

PHœnix in Ægypto uiſa eſt, ea Tiberio Cæſari mortem denuntiare putabatur. Etenim ſequẽti anno grauiter ægrotauit: Cui Caius, metuens ne conualeſceret, poſtulanti cibum non ſuppeditabat, quod aſſereret eum caloris indigere, quem cum grauibus ueſtimentis cooperiret eum ſuffocauit.

NOua inſula 30 ſtadiorum in mari apparuit, antea nunquam uiſa. Iudæorũ in ſeditione triginta millia necata diebus Azymorum, & eorum pars ex urbe à Claudio eiecta.

Tres

TRes ſimul ſoles appa- 51.
ruerũt, ſtatimq́ʒ ſimul
in eundẽ orbẽ coierũt. Ma
gna fames facta Romæ.

IN Britannia per dies ali 53.
quot oceanus cruore ui
ſus eſt fluere. Et mox Ro-
manũ pręſidium ab inſula
nis, qui ſubito rebellarant,
eſt occiſum.

CLaudius Cæſar quo 56.
menſe ueneno interce
ptus eſt, cometa apparuit
longo tempore. de cœlo Druſi patris monumentum eſt tactum.
Sacrificanti iocinoris caput defuit, quod futuri periculi omen cer

tissimum fuisse memorant. Sic etiam Caius princeps cum sacrificaret, caput in iocinore non inuentum, paulo post futurum periculum prædixit.

60.

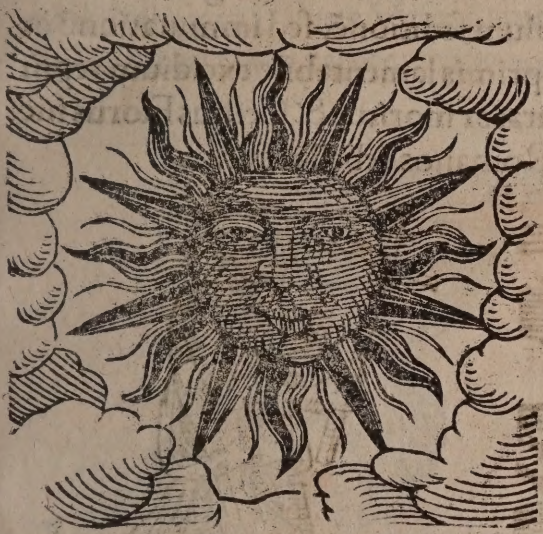
NEro Romanorum imperator cum iam Agrippinam matrem interfecisset, in mediis sacrificiis quę Agrippinę causa fiebãt decreto senatus, sol omnino defecit, adeo ut stellæ uiderentur. Præterea elephanti, qui currũ Augusti egerant, in circum ingressi, cum eo usque, ubi senatores sedebãt, uenissent: nõ ultra progressi, cõstiterunt. Et quod maxime conijcere licet, diuinitus accidisse: cœna, quæ ad eũ perferebatur, tota fulmine deflagrauit, quasi harpya quædam cibos ei eriperet.

TErræmotus magnus Romæ factus, & solis uisa defectio, Eusebius. Capua ac Nuceria coloniæ additis ueterranis à Romanis firmatæ, uectigalia remissa ac S. C. factum de spectaculis in prouincia faciundis.

Lucio

LVcio Fonteio Capito- 61.
ne, Vipsanoq; Consu-
lib. puer qdã octo annos na
tꝰ 45000. passuũ à meridie
trãsiuit ad uesperũ. Iuliꝰ So
linus ca. 6. Itẽ eclypsis solis
facta pridie Calend. Maij.

QVinquennale ludicrũ 62.
ad morem Græci cer-
taminis institutũ, & Nero-
neũ appellatũ, Cometes dũ
spectacula eduntur effulsit.
Hũc aũt regis mutationẽ si-
gnificasse iudicauerũt. Vn-
de cũ Rubellius Plautus ab
omnib. Cęsar futurus crede
ret, huic Nero consuluit, ut
Antistia cõiuge ac familia-
rib. in Asiã ad auitos agros
proficiscat. Iisdẽ igit dieb. ni
mia luxꝰ cupido, infamiam
ac periculum Neroni tulit.

ANte mẽsam Neronis 64.
fulmen cecidit, post

annos igitur duos Nero, ut ſimilitudinē ardētis Troię inſpiceret, plurimam partem Romanæ urbis incendit.

66. NEronis Imperatoris tempore oceanus cruento aſpectu fluxit, & humanorum corporum effigies in littoribus relictę ſunt. Simulacrũ Victorię Camuloduni retrò cōuerſum eſt, quaſi hoſtib. cederet. Fœminę per Angliã furore turbatę, adeſſe exitiũ canebant, adeò, ut Inſulani ad ſpē & ueterrani ad metũ traherent.

LAodiceia Hieropolis & Colloſſe Aſię urbes terrĕmotu corruerunt. Prodigia diuerſi generis & cometa apparuit mēſes ſex, pręter morem cometarũ, qui tanto tempore uideri nō ſolēt. Antea quoq; ſub Claudio uiſus eſt cometa & tres ſoles, qui haud dubiè portendebant tres propter principatũ imperij, breui concertaturos. Equidem ad eundem modũ arbitror ingentem cometam illum ſignificaſſe non ſolum ſeditionē, ſed immutationē in toto imperio Romano, & in primis lamentabile excidium regni Iudaici. Albinus Iudeę procurator moritur & Ceſtius Florus ſuccedit, ſub quo Iudęi contra Romanos rebellarunt.

68. QVidã Ananię filius Iheſus nomine, uir plebeius & ruſticus ante quartũ belli Hieroſolymitani annũ, cũ ciuitas in pace et abũdantia perduraret, in die feſto tabernaculorũ repēte clamare cœpit. Vox ab oriente, uox ab occidēte, uox à quatuor uētis, uox ſuper Hieroſolymã & templũ, uox ſuper ſponſos & ſuper ſponſas, uox ſuper populũ. Et indeſinenter die noctuq; per omnes plateas circumiens, hęc clamabat, uſquequo quidã primores, uelut

infauſti præſagij indignatione commoti, correptum hominem multis uerberibus afficiunt. At ille nequaquam pro ſe aliquid lo quens, nec deprecans, eaſdem uoces, abſque timore ullo repetebat, unde ad Romanorum iudicem ductus, eiuſdem iuſſu flagris ad oſſa uſq; laniatus, neq; preces, neq; lachrymas fudit, ſed priora crebrò repetēs magno affectu ac clamore adiecit inſuper, ue ue Hieroſolymis.

Anno quo Nero excidit principatu, oleæ & prata in cōtrarias ſedes tranſiere. Petrus ac Paulus in prima Chriſtianorū perſecutione martyrio coronati, tertio calend. Iulias. 69

Ante mortem Sergij Galbæ, quum opidatim uictimæ cæderentur, taurus ſecuris ictu conſternatus, rupto uinculo eſſedum eius inuaſit, & totum crure perfudit. Mathematici eo anno ex Italia pulſi. Titus Veſpaſianus à patre rebus Iudaicis (ut Ioſephus libro ſexto capite ultimo author) præfectus eſt. 71

Cum Otho Syluius Romanorum imperator contra Vitelliū bellū gereret, ferunt pter cætera prodigia, quæ tum accidere, auem eximiæ magnitudinis, quanta nūquam antea uiſa fuerat, per multos dies uiſam eſſe. Otho igitur, cum nihilominus manus cum Vitellio cōſeruiſſet, deſiderata ſunt utrinq; in prælijs ad Cremonam factis, hominū quadraginta millia.

Vitellio imperante ſiniſtra apparuerūt prodigia. Nam & cometes apparuit, & luna contra rationē ſtatuti temporis bis deficere uiſa eſt. Quarto eñ et ſeptimo die obſcurata eſt. Preterea in oriente atq; in occidente duo ſoles uiſi ſunt eodē tēpore, qrū hic imbecillis & palidus, ille potens & clarus erat. Inuēta quoq; ſunt in

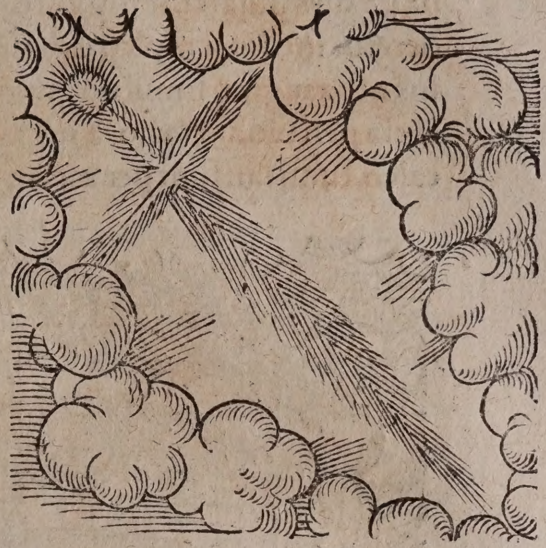
Capitolio multa & magna ueſtigia quorundam Deorū, qui ex eo deſcendiſſe uidebantur, renunciatumq́ eſt à militibus qui ea nocte in excubijs eius fuerāt, templū Iouis ſua ſponte cum magno fragrore apertum eſſe, atq; ob eam cauſam nonnullos cuſtodes perterritos & exanimatos fuiſſe.

PReterea Vitellij atque Veſpaſiani milites cū cruentiſsimo prælio pro imperio Romano decertarent, capto iam Alieno proditore, qui Cremonā urbem ceperat, non tantum lunæ inter preliandum facta eſt defectio, ſed etiam plane atra atq; ſupra communem cōſuetudinem ſanguinolenta uiſa eſt.

VItellius Romanorum imperator antequam contra Veſpaſianos milites pugnaret, dum ſacrificaret atque ad milites ſuos concionaretur, magnus numerus uulturum irruit, extaq́ue ſacrificij diſcerpſit, ac ipſum fere imperatorem de tribunali deturbauit.

Cæte-

CÆterum cum Viennæ pro tribunali ſederet, etiã dira prodigia apparuerunt, quæ exitiũ maximum imminere demonſtrarunt, ſupra caput enim & humeros principis reſidẽs gallinaceus magno terrori fuit cunctis : ſuperuolarunt præterea fœdæ aues tamq́ multæ ut penè tenebras afferrent. 71

72 HIeroſolymæ urbis excidiũ multis ſignis & prodigijs eſt demonſtratum, nec ſignis tantum, ſed prophetica etiã uoce, ut pœnitentia agi potuerit, & dira ſcelerũ ultio declinari propiciato numine, niſi obſtinatio amentiã peperiſſet, amentia rerum omniũ obliuionem, ut pietatis & iuſtitiæ immemores cæci in ſuũ exitium ruerent. Sydus gladij figura in cœlo apparuit urbi imminens. Azimorum die, qui octauus erat mẽſis Aprilis. Nona noctis hora circa maximam aram templi tantum lumen effulſit, ut

ſit, ut dies putaretur illuxiſſe. Eodem die cum bos ad aram traheretur medio templo peperit. Ænea porta interioris templi, cuius oſtia uiginti ſimul uiri remoliebantur, ferreis ſeris, æneoq; occluſa peſſulo, ſexta hora noctis ſua ſpōte patuit, & ad undecimū calen. Iunij uiſi ſunt per aërem diuerſis cœli regionibus uagari, & armatæ acies tranare nubila.

Nocte quæ diē Pentecoſtes præceſsit, ſacerdotes intimum templum ſubeuntes ſacrorum cauſa, ſtrepitum primò quendam ſenſerūt, inde et uox eſt ex proximo reddita, dicētis, Migremus hinc. Etſi nō deſint qui ſub id tempus hoc accidiſſe tradāt quo Chriſtus paſſus eſt. Ieſus quidam Anani plebeij ruſticiq; hominis filius, quum ad ſolenne ſacrū ueniſſet, quo in templo ſtatuebātur Attegiæ, phanatico ſpiritu repētè impulſus (ut ante annos aliq̄t) exclamare cœpit: Vox ab oriente, uox ab occidente, uox à 4. uentis, uox in Hieroſolymā & templum, uox in ſponſos & nouas nuptas, uox in omnē populum. Hæc interdiu noctuq; uociferans urbem circuibat, ſæpiusq; correptus uerberibus, ab ijs qui uocem ut ciuitati ominoſam, auerſati, nihilo ſecius id faciebat. Product9 inde ad Romanū

præ-

præſidem, & ad oſſa uſq; flagello laceratus, nec ſupplex quicquã locutus eſt, neq; lachrymam ſupplicio dedit, ſed tantũ illud in ore eſſe, ue ue Hieroſolymis. Albino aũt qui tũ iudex erat, quærẽte ex eo quid ſibi uellet, aut cur ita inſaniret, nihil reſpõdit. Per quę ſtultus ab Albino iudicatus ac dimiſſus eſt. Ipſe ſeptẽ continuos annos haud adijt quenquam, ſed uelut orationẽ meditatus aſsidue illud dicere, ue ue Hieroſolymis, nec in aſsiduã querela eſt unquam raucus factus. Poſtremò urbe à Romanis circumſeſſa, quum muros circuiret, ue ciuitati clamitãs, ue templo, ue uniuerſo populo: factum eſt ut & illud inſolens adiecerit, ue mihi etiã, atq; in ea uoce hoſtili tormento ictus cõcidit. Titus Hieroſolymis captis, incenſisq;, ac maiore ex parte euerſis, præſidio ad circumiectam regionem, relicto, ad Euphratem uſq; proceſsit.

AContias (ſpecies cometæ à iaculi ſimilitudine nomen habẽs) fuit, de qua quinto cõſulatu ſuo Titus imp. Cęſar pręclaro carmine perſcripſit, ad hunc diẽ nouiſsimè uiſa. Plin. lib. 2. 77

TRes ciuitates Cypri terremotu corruerunt, & 78 lues ingẽs anno ſequẽti facta, ita ut per multos dies in Ephemeridem decẽ millia fermè mortuorum hominum referrẽtur. Mox Anno ſcilicet Dñi 80. Veſpaſianus poſteaq; Colonias deduxiſſet, mortuus eſt profluuio uentris, in uilla propria circa Sabinos, anno ętatis 69. poſt quem Titus in imperatorem electus eſt.

ANte Veſpaſiani ſenioris mortem uiſus eſt cometa, & monumentum Auguſti Cæſaris ſua ſponte apertum eſt. 81

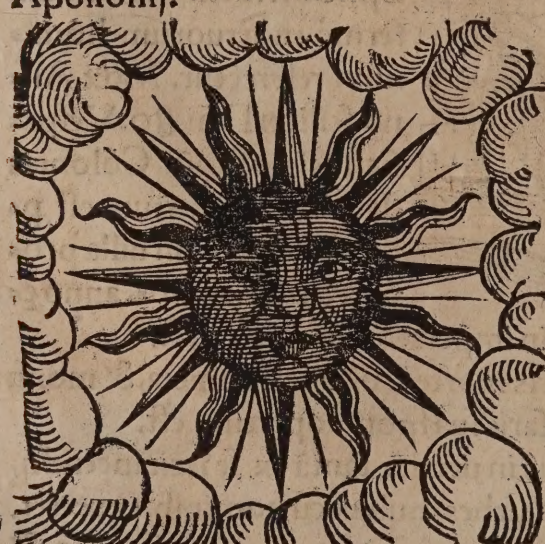
MOns Veſuuius ruptus in uertice tantã ex ſe iecit incendij, 81 ut regiones uicinas & urbes multas cũ hominib. exureret. Anno ſequenti Muſonius Ruphus à Tito reuocatur ab exilio, & Roma pernitioſo incendio deformatur. Titus imperator morbo pe

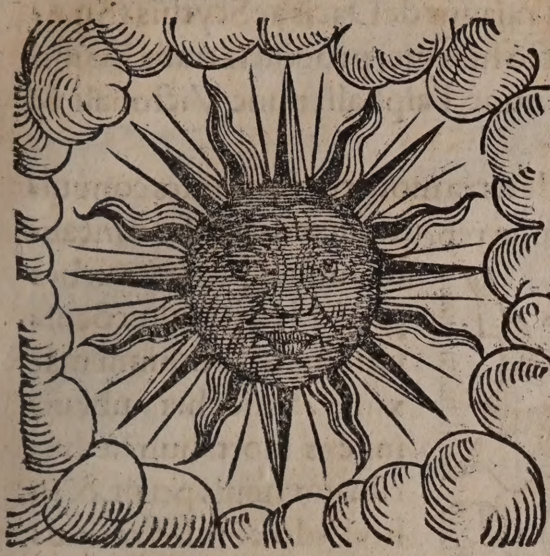
bo perijt in ea uilla in qua pater, anno ſcilicet ætatis ſuæ 42. De Veſeui autem montis pernicioſo, horrendo, atque pluſquam prodigioſo incendio quod Titi Veſpaſiani temporibus factū eſt, leges Xiphilinum copioſe in uita Veſpaſiani.

98 THepetion Gymnoſophiſtarum dux ſenior, præcepit arbori ulmo, ut Apollonium Tyaneum, ſalutaret, illa ſalutauit diſtincta quidem uoce, ſed tenui & fœminea. Philoſtratus in uita Apollonij.

MVlta ſigna atque portenta Romæ & toto orbe facta, Domitianus occiſus in palatio & per ueſpiliones ignobiliter apportatus, anno ætatis 36. clypeique & imagines eius paſsim ubique per Romam in terram ſunt deiectę, & à populo per ignominiam conculcatæ.

99 EO quo Cocceius Nerua. 13. Roman. imp. in hortis Salluſtianis diem obijt. Eclypſis ſolis facta eſt. Aurelius

lius Vict. Eutrop. Post hũc Traianus imper. regnauit à Nerua adoptatus, qui probitate adeò spectata fuit, ut postea semper quoties imperator designaretur, publicis uotis optari soleret, uti felicitate Augustum, & probitate Traianum adæquaret.

CLemens tertius Pontifex Romanus cum à Domitiano ad Traiani tertium annum peruenisset, ab eodem exilio mulctatus, in insula ubi duo millia Christianorum offendit, ad secanda marmora damnatorum, & aquæ penuria laborantium, humũ dextro pulsauit pede, ex quo statim scaturĳt fons. 103

TErremotu quatuor urbes in Asia sunt subuersæ, Elea, Mirhina, Pitanæ, Cyme: & Greciæ duę, Opuntiorũ scilicet, & Ori 107

torũ anno sequenti. Vnde anno 110 Traiano aduersus Christianos persecutionem mouente Symon filius Cleopę, qui in Hierosolymis episcopatum tenebat, crucifigitur, cui Iustus succesit.

TRes Galatię ciuitates terræmotu erutę. Pantheon Romæ ful 112

mine concrematū. Eo anno Traianus de Dacis ac Scythis triumphauit. Daciam Decibalo uicto subegit, prouincia trans Danubium facta, in his agris quos nunc Taiphali, nunc Victohali & Terungiti habent.

114 ANtiochiæ adeò horrendè terra mota est, ut montes conuulsi subsederint, alibi flumina repente fluxerint, defecerint alibi, multæ præterea urbes penè ad excidium cōcussæ sunt, sed omnium maxime Antiochia, ubi uis ingens mortalium ædificiorum ruinis perijt, & in his Pedo cōsul. Traianus à quodam Genio monitus, qui sese illi forma augustiore humana obtulit, ab initio in apertū euasit, ac plures dies quibus terror ille tenuit, in Hippodromo permansit, inde sub initiū ueris Parthi bello repetiti sunt.

HVnc terræmotum præcessere fulmina, flauereq; uehementes uenti atq; insolentes. Inde mugitus terræ maximus, post fremitus maris horribilis auditus est. Terra sublimè tolli cœpit, ędificia sursum erigi atque præcipitari in terram. Iudæi tum gens olim Dei domestica, nunc opinione sua calamitosior, arma corripiūt per orbem Romanum, Romanis rebellant, Mesiam suum, quem adhuc populus infelicissimus expectat, adfore credebant, nonnihil & spei in Christianis collocabant, qui ut cultores unius Dei, tū à Romanis uarijs afficiebantur pœnis. In Lybia circa Cyrenem, cultores deorum Romanos, Grecosq; sine discrimine subito inuadunt, statim trucidant, nec cæde contenti, humanis carnibus uesci cœperunt. Horū intestinis, stillante adhuc sanguine, tincti, pellibusq; uelati, multos per medium usq; ad uerticem dissecant, plures bestijs dilaniandos obijciunt, alios inter se digladiari cogunt, ducenta & amplius ibi hominū millia eo furore, armis Iudæorū perempta sunt, ingēs itē in Ægypto cędes patrata.

Ter-

TErræmotu Nicome- 121
dia ruit, et magna pars
Niceæ urbis, ad quarū in-
ſtaurationē Hadrianus de
publico eſt largitus, & bel-
lum contra Sauromatas ge
ſtū. Hadrianus imp. in Ly
biam quæ à Iudęis uaſtata
fuerat, colonias deduxit.
ITerū terræmotu facto, 123
Nicomedia ruit, & Ni-
ceæ urbis plurima euerſa
ſunt. Hadrianus in Lybiā,
quæ à Iudæis uaſtata fuerat, colonias deducit. Et anno ſequenti Hadrianus Athenienſibus leges ex Draconis et Solonis reliquorumq́ libris iura compoſuit.

NIcopolis & Cæſarea Paleſtinæ urbes terræmotu concide- 129
rūt. Anthinous nobilis ac eximię pulchritudinis adoleſcēs, in Æegypto moritur, qui poſteaq́ ab Hadriano imp. honorificē ſepultus, in deos relatus, & eius nomine urbs appellata eſt.

ANtonini cognomento Pij, Romanorum imperatoris pul- 140
cherrimū alioqui principatū, multæ et uariæ clades partim

cœli, partim hominũ iniuria ortę, fœdarunt. Fames enim dira erat & terræmotus ingens, q̃ Rhodus & alia illustria loca, horrende concussa sunt, incendium urbis, 340. urbanis insulis perpetua flamma consumptis. Narbo in Gallia, Antiochia, & forum Carthaginis per idem tempus deflagrarunt. Tyberis insolenti auctũ omnia loca inundauit. Natus et biceps infans. in Arabia iubatus serpens uisus, qui sui dimidium à cauda deuorauit. Quatuor feri leones se ultrò in Arabia capiendos præbuerunt.

160 ANtonino pio Romanorũ imperatore regnante, paulo ante mortem eius in Bithynia atq; in Hellesponto ualde horribilis terræmotus factus est, in quo ut aliæ ciuitates permultæ uehe-

menter laborarunt, maximè tamen Cyzicum funditus concidisse, eiusq; urbis templum maximum omnium atq; pulcherrimum corruisse ferunt. Erant aũt columnæ eius templi crassitudine quatuor ulnarum, altitudine cubitorũ 50. singulæ ex singulis lapidibus factæ. Dion Nicæus & Xiphilinus in uita Antonini. Præterea ferunt eodem tempore è mari mediterraneo fluctum in culmen mõtis longo interuallo disiunctum peruenisse, proiecisseq; spumam longissimè in continentem, limpido ac trãquillo mari.

162 LVcius Aurelius Commodus cum Athenis sacrificaret, ignis ab oriente ad occidentem in cœlo ferri uisus est. Vologesus Parthorũ rex quasdam prouincias Romanorum populat. Mox Seleucia à Romanis capta est.

Visæ

VIsę sunt eo tēpore apud Premam cruces sudasse lachrymis, 170
porci canesq; ecclesiā uiolasse, quod in religionem uersum est: Nam uix poterant ab altaris crepidine repelli. Visi sunt & lupi in suburbanis gregatim ululantes, horribiliq; iurgio certasse cum bubonibus. Hæc ab omnibus sinistra iudicabantur in episcopum respicere. Decima quarta ergo die ante obitum suū Goslariæ positus, ex consuetudine sua, nec potionibus, nec phlebotomijs contineri uoluit, quare grauisimo dyssenterię morbo correptus, & usq; ad ossa attenuat9, suæ adhuc immemor salutis, Reip. negocia usq; ad extremam sui transitus tractauit horam.

MAgna persecutio in Asia facta est, in qua præter alios infinitos, Polycarpum, Pionium ac Iustinū philosophum, martyrio coronatos legimus.

M. Antoninus philosophus Romanorum imperator cū in- 171
genti prelio cum Quadis congrederetur, ingens pluuia atq; ignis de cœlo cecidit in pugnantes, quorū alij aqua ad bibendum aptisima recreati, alij igne penitus combusti sunt. Non autem ignis attingebat Romanos, & si forte cū eis misceretur, extinguebatur subito, neq; imber iuuabat Quados, sed non secus inflabat eos atq; oleum.

ANtonini imperatoris temporibus, statim post diram Chri- 173
stianorum persecutionem, fuit ingens terræmotus, & flumi

num diuersorū crebræ hincinde inundationes crebrescebāt, his secuta est magna lues, quæ multas latè prouincias deuastauit. Et maximè Italiam, quam adeò contriuit, ut passim uillæ & agri sine cultore & habitatore iacuerint. Ab armis deniq; nulla usquam quies erat: sed per omnem orientē, Yllyricum, Italiā, & Galliā, bella mirum in modum feruebāt. Luem precedentem statim subsequebatur ingens locustarum agmen, quo omnes agri p diuersas regiones infestabantur. Marcus Aurelius frater Antonini, & Cæsar in Germania & Sarmatia bella agitantes, periclitantur nimia siccitate. milites crebris fulminibus & cœlitus prolapsis ignibus, effugantur.

182 POst mortem Aurelij & Antonini imperatorum Smirna urbs Asię, magno terræmotu corruit, ad cuius instaurationem decennalis tributorum immunitas data est. Sequuta est tanta per urbem pestis, ut penè usque ad internetionem Romanus exercitus deletus sit.

TAnta per totū orbem pestilentia fuit, ut pene ad internetionem Romani exercitus deleti fuerint. Ad hęc terræmotus, inundationesq; aquarū genus humanū, ac orbē terrarum afflixerunt, ut nisi hisce malis M. Aurelius, Antoninus Pius

decimus

decimus sextus Romanorum imperator rector contigisset, de Romano imperio actum fuisset. Locustæ quinetiam infestæ agris, depastæ sunt prata & arua. Tempora hisce diebus fuere periculosissima, & plane climacterica.

LEgimus apud Herodianũ Cõmodi temporibus stellas per totũ diẽ apparuisse, quasdam etiam in longũ ꝓductas, medio quasi aëre suspẽsas. Quod argumentũ erat nõ accensę, sed si tersæ & coactæ nubis. Accẽsa enim in nocte uidet, die cũ ꝓcul absit, euanescit. Sequuta est magna strages Parthorum Cõmodi dolo, nõ uirtute. Inde bella ciuilia, oppressis anni spacio qnq; Cesarib. bello trib. Didio Iuliano, Pescenio Nigro, Albino: duob. fraude, Cõmodo ipso & Pertinace. 187

ROmæ in Capitoliũ fulmẽ ruit & magna inflãmatione facta Bibliotheca & uicinę quæq; ædes cõcrematæ, post trienniũ Commodus imperator multos interfecit, & mox (anno scilicet Domini 195) in domo Vestiliani ipse quoque strangulatur. 190

APparuere quędam in cœlo prodigia. Stellę iterũ per diem perpetuò apparuerunt: pręterea animalium omne genus, minimè suam naturam seruãtiũ, cũ figura corporis prodigiosa, tum membris haudquaquam congruentibus edebantur. Maximum autem 192

nefas cum in præſens dolorem attulit, tum in futurum peſsimo augurio uniuerſos conterruit. Nam cum neq; imbres ulli, neque nubes, tantumq; exiguus terræmotus anteceſsiſſet, ſeu nocturni caſu fulminis, ſiue igni aliquo in ipſo terrarum motu uelut extrito, totum de improuiſo Pacis templum conſumptum incendio eſt, quod unum ſcilicet opus, cunctorum tota urbe maximum fuit, &c.

194 IVlianus imperator pridie quã occideretur à Perſis, cum nocte ſurrexiſſet ad ſacrificiũ, ignem è cœlo deſcẽdere uidit. Reſponderunt interrogãti uates, ut uel ſaltem in diem alteram diſceſſum differret, quod ille non tam contempſit, quàm facere coactus eſt deficientibus alimentis, frumentũ enim naufragio perierat. Verũ ignis è cœlo cadẽs ſemper clades & mala maxima pronũtiat, ſeu quod ab eiſdẽ cauſis proueniat, ſeu quod ex corruptis uaporib. factus, ubi q̃ete opus eſt exercitui, urget & inficit, uel quia mentes ſenſus moueant. Satis eſt nunquam in irritum deſcendere. An forſan hominum iſtud contingit diligentia, qui infortunia ad miracula referunt, aut ad dæmonas.

PErtinax quo die è uiuis exceſsit, ſacrificanti non modo cor uictimæ, ſed hepar etiam defuit.

ANte triduum, quàm Ælius Pertinax Romanorũ imp. occideret, in piſcina ſibi uiſus eſt uidere hominẽ cum gladio infeſtantem

feſtantem. Et ea die qua oc=
ciſus eſt, negabãt in oculis
ſuis pupillas cum imagini=
bus, quas reddunt ſpecta n=
tibus, uiſas. Et cũ apud La=
res ſacrificaret, carbones ui
uaciſſimi extincti ſunt, cũ
inflammari ſoleant: & ut
ſupra dictum eſt, cor & ca=
put in hoſtijs non eſt reper
tum. Stellæ etiam iuxta ſo=
lem per diem uiſæ ſunt cla=
riſſimæ ante dies quàm obiret.

IVlianus cum poſt mor= 195.
tem Pertinacis imperato
ris aſtu & fraude Romanũ
arripuiſſet imperiũ, & tu=
multus iam ciuium in Iulia=
num ortus eſſet, qui alio=
rum etiam contra tyran=
num atque parricidam im=
plorabant auxilia. Calen=
dis Ianuarij repente circa
ſolem tres ſtellæ ſunt uiſæ
adeò perſpicue, ut omnes
Iuliano exitiũ nunciare di=
cerent, quod factum eſt: ab Albino enim qui Britanniæ, Seuero
qui Pæonię, & Nigro qui Syriæ præerat, liberata republica à Iu=
liani tyrannide.

SEuero imperante aquila quæ in ſtatua militari conſede= 196.
rat, in ea licet abigeretur, conſtitit, quouſque capta eſt, a=
peſque in ſignis militaribus & maxime in ſtatuis Nigri fa=
uos finxerunt. Pugnatum eſt ſtatim apud Cyzicum ubi Æ=
milianus à Seueri ducibus uictus & interfectus eſt. In angu=
ſtijs præterea Nicææ & Cij, prælium magnum uariumque fa=
ctum

ctum eſt, in quo Nigriani Seuerianos cruento prælio uicerunt. Tertium prælium apud Pylas Ciliciaſ factum, in quo Seueriani contra Nigrianos triumpharunt.

EOdem imperante ignis repentinus in aëre, qua parte ſpectat ad Septentrionem, eſt uiſus, ut eo plerique urbem totam comburi, multi cœlũ ipſum ardere exiſtimarent, quod cœlo ſereno pluuia rori ſimillima, colorisq; argentei in forum Auguſti defluxit, cuius aqua moneta ærea inuncta, argentea per triduum uidebatur. Bellum ſtatim ciuile Seueri imperatoris cum Albino Cæſare coortum, in quo exercitus Romanus magnam cladem accepit.

203. IN monte Bœbio (aliàs Veſeuo) ignis maximus, ineoq; tãtus mugitns extitere, ut Capuam uſque audirentur. Vide plura apud Xiphilinum in uita Seueri.

DEcimo Seueri princi- 204.
patus anno, cetus mã
ximus appulit in eum por-
tũ quẽ Auguſtũ appellant,
in eoq; captus eſt. Cuius ce-
ti figura introducta in am-
phitheatrũ, quinquaginta
urſos abſorbuit. Præterea
cometes Romę per multos
dies uiſus eſt, fuitq; opinio
eum, magnum aliquod ma
lum portẽdere. Plautianus
ob inſignem licentiam &
crudelitatem interfectus eſt.

SEuerus Romanorum imperator cum iam in Britanniã profi- 208.
ciſceretur, fulmen in ſtatuam ipſius quæ ad eam portam col-
locata erat qua exercitũ erat educturus, quæq; ſpectabat in uiam,
qua illuc itur, cecidit, treſque literas de nomine eius deleuit. Ita-
que Seuerus, ut uates prædixerant, ex Britannia nunquam re-
uerſus eſt.

DIadumeno Macrini imperatoris filio, in agro ambulanti, a- 219.
quila pileum abſtulit, quem in capite cuiuſdam regię ſtatuę
depoſuit.

depoſuit. Mox Opil. Macrinus præfectus prætorij, poſt Baſsiani necem cum filio Diadumeno imperauit menſes 14. tantum, ac ab exercitu occiſus eſt uterq;.

220.

ANtoni9 Caracalla Romanorum imperator paulo antequam à ſuis interficeretur, fores iocinoris uictimæ clauſæ ſunt, atque cum exiret per portam, à leone (quem educauerat quemq; ad menſam lectūq; admittebat, interdumq; publicè deoſculabatur) tunica deprehenſus atque ne ulterius iret, lacerata ueſte, detentus eſt. Alexandriæ ubi tum erat, magnum incendium omnem interiorem templi Serapidis partē inuaſit, in quo tamen ſolus gladius quo Antoninus Getam fratrē interfecerat, cōflagrauit, cæteris omnib. ab ignis iniuria conſeruatis. Præterea Romæ factis ludis Circenſibus, ſimulachrum Martis, quod erat habitu triumphali, decidit. Quod etſi fortaſſe minus admirationis habet, tamen id multo eſt maximū, quòd Praſini milites uicti, ut uiderunt in ſummo obeliſco graculum maxime garrientem, eum omnes ſpectare, ac repentè uno ore, quaſi premeditati eſſent, ita conclamare cœperunt. Martialis, aue Martialis, oportunè te uidimus. Id enim factum eſt non graculi cauſa, cui Martialis nomen aliquando fuit: ſed quòd in eo, tanquam diuino quodam afflatu Martialem percuſſorem Antonini ſalutaret.

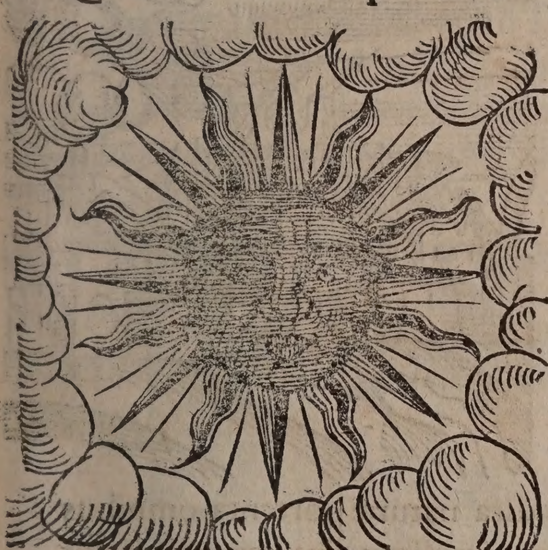
STella per multas noctes (imperante Macrino) uiſa eſt ab occidente in orientem ſolem. Macrinus igitur in bello contra Artabanum bis turpiter uictus, magna pecunia pacem coemere eſt coactus. Et mox alterum coortum Romanis non cum barbaris nationibus, ſed ciuile bellum in quo milites tumultuari cœperunt, quòd Macrinus minus erga ipſos comis atque huma-

humanus eſſet, quodq; non daret eis pecuniam tam amplam ut
cæteri dediſſent, &c.

AMonius Alexãdrinus 229
philoſophus & Chri
ſtianus, Aſinum animalium
omnium ſtupidiſsimum, ſa=
pientiæ auditorem habuiſſe
dicitur, teſte Suida apud
Volaterra. libro decimoter=
tio cap. 3. Anthrop.

EClypſis ſolis facta tan= 241
ta, quæ tenebras ſicut
nox induxit. Eo anno Gor=
dianus iunior puer 13 anno=
rum, Cæſar eſt adiunctus.
Maximinis uerò ad Aquileiam à militibus occiſis, & iſti duo à ſe=
natu creati militum ſeditione, non longe pôſt ſunt interfecti.
Quibus extinctis, imperauit Gordianus annos ſex.

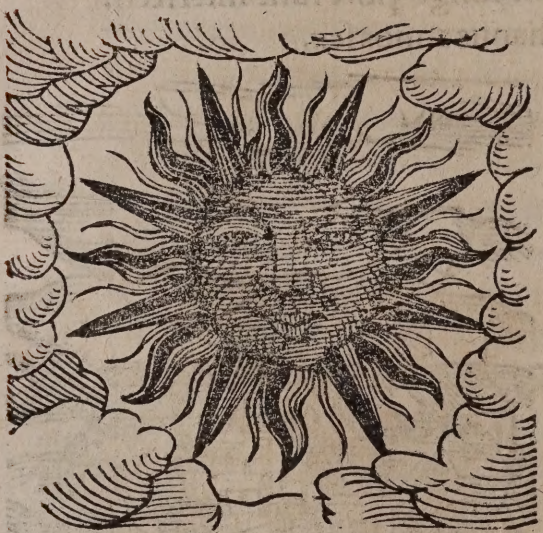

DEfecit ſol Gordiano principe, ita inſigniter, ut tenebris ter 243
ræ inductis nihil omnino poſſet agi niſi luminibus accen=
ſis. Eſt & terra ſub eo adeò horrendè concuſſa, ut urbes quędam
ſubito hiatu ſint cũ populis abſorptę, Capitolinus autor eſt, quod

miror ab Euſeb. prętermiſsũ, qui naturę hęc portenta diligenter eſt executus. Senatus nuncio de Gordiani morte accepto, Marcũ uirum grauitate & ſapientia ſingulari imperatorem conſtituit, qui paucis diebus quibus fuerat imperium adeptus, uita deceſsit.

254

AEtna mons uulgo Montgibel, ſuis mirus incẽdijs, cum ſit materia plenus ſulphurea, quæ humidis generatur nutrimentis, exarſit altero poſt ſanctæ Agathę Catinẽſis martyrium anno. Thucydides ab eo tempore quo Gręci Siciliam tenuerunt, tres Ætnę ignis inundationes cõmemorat: de quib. poſt Strabonẽ, Oroſiũ, Eutropiũ, lege etiã Sebaſtianũ noſtrũ Munſterũ in opere Coſmog.

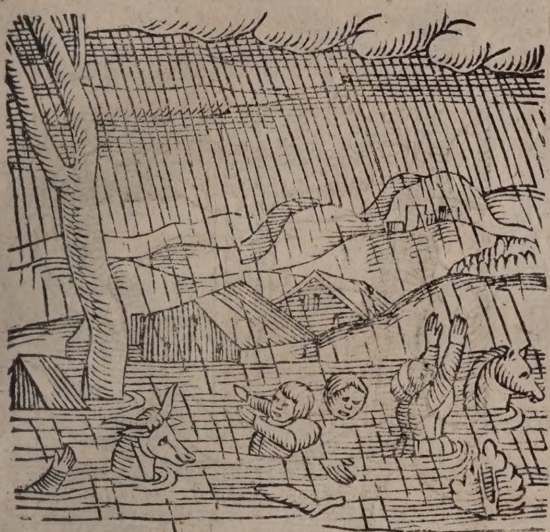

258 VAleriani perſequutionem dira naturæ portenta omnibus terris præceſſerunt. plures enim dies ueluti tenebris iacuit terra obuoluta, auditumq́ꝫ tonitruum terra mugiente non cœlo tonante, ſecutusq́ꝫ, ut ſolet, motus terræ ingẽs, quo plura ædificia cũ habitatoribus ſubito terræ hiatu abſorpta ſunt, multiq́ꝫ mortales nimio terrore exanimati, ſed id malum Aſiam pręcipue habuit

buit

buit obnoxiam, mota eſt Roma, mota & Lybia, terræq; hiatus uaſtiſsimi plurib. extiterunt locis. Maritimas urbes ſubitũ mare obruit. Peſtis inde orta, ſed Romæ & in Achaia præcipuè laboratum, quina millia funerum uno die ſunt elata.

TErræmotus multi maximiq;, & tenebræ multis diebus. Peſtis itẽ maxima urbem Romã, & alia loca afflixit. 264

AVrelianus imperator, cum aduerſus Chriſtianos nouam meditaretur perſequutionẽ, fulmine, quod iuxta eũ comitesq; eius ruebat, nihil ad meliora flexus, ſed ſcriptis iam mandatis in Chriſtianorũ perniciem, à ſuis Byzantium inter & Heracleam occiditur. 278

TErræmotu horribili apud Tyrum & Sydonem multa opera conciderũt, & populus innumerabilis oppreſſus eſt. Eodem anno menſe Martio in diebus Paſchæ, eccleſiæ ſubuerſæ ſunt, & magna eſt Chriſtianorum facta perſecutio. 306

308 APud Daphnem amœnum illud & ambitioſum Antiochię ſuburbanum, uiſu relatuq́ horrendum natum eſt Conſtantij imperatoris temporibus monſtrum, inſans ſcilicet, ore gemino, dentibus cum binis, & barba, quatuor oculis, breuiſsimis duabus auriculis.

315 COnſtantinus Magnus contra Maxentium, qui ob libidinem & crudelitatē maximè populo infenſus erat, pugnans, in æthere crucis uexillo conſpecto, uocem audiuit, ἐν τούτω νίκα, In hoc uince.

320 CIrca hæc tempora in Laterano uiſa manus inuiſi authoris, qua ad parietem ſcribebatur cunctis uidentibus ſimul ac legentibus: HODIE VENENVM ECCLESIAE INFVSVRVS EST. Et hoc illa die dum Conſtantinus Magnus imperator Syluestro pontifici dedit Eccleſiæ Romanæ palatium Lateranum, urbem Romam ac Italiæ prouincias. Malleolus de nobilitate.

323 CIrca annum Domini trecenteſimum uigeſimumtertium, Arrius Presbyter de Eccleſia eiectus, peſtilentem hæreſin excitauit, & longè latequè ſparſit. Hanc hæreſin cometas præceſsiſſe,

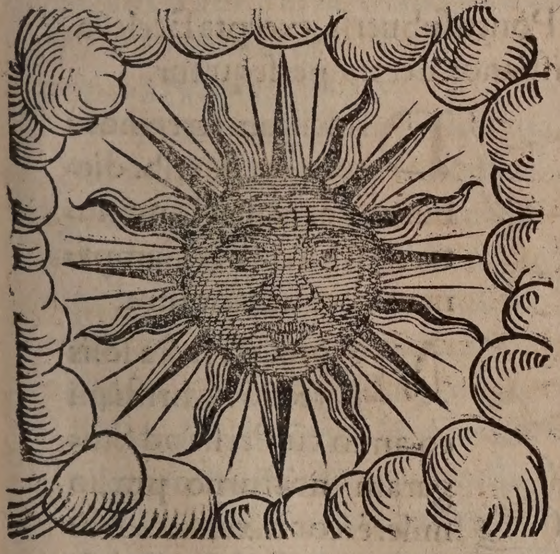

cessisse, Peucerus scribit in libro de Diuinatione.

TErræmotus multas urbes obruit. Franci à Cõstante perdomiti & in pacẽ recepti sunt. Impietas Ariana Cõstantij regis fulta præsidio, exilijs ac carceribus ac uarijs afflictionum modis, primum per Athanasium, deinde per alios episcopos persecuta est. 340

CIrca annum Domini 341. denunciata est mors Constantini imperatoris per stellam crinitam, quę inusitatæ magnitudinis aliquot mnesib. refulsit. Orosius lib. 7. ca. 19. Eutrop. 11. Niphus imperatorẽ anno Domini 324. scribit mortuũ esse. Luctuosum bellũ & motum qui sequutus est principis obitũ portendit. 341

ECLypsis solis facta est, & terręmotus multas urbes subuertit. Bellum contra Persas graui Romanorum damno gestũ est. 343

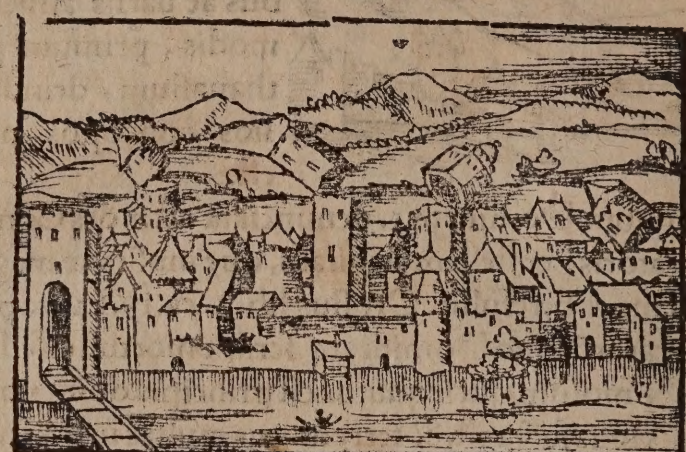

TErræmotu multæ ciuitates orientis conciderunt. Arriana hęresis ex hoc tempore Constantij imperstoris pręsidio, exilijs, car- 343

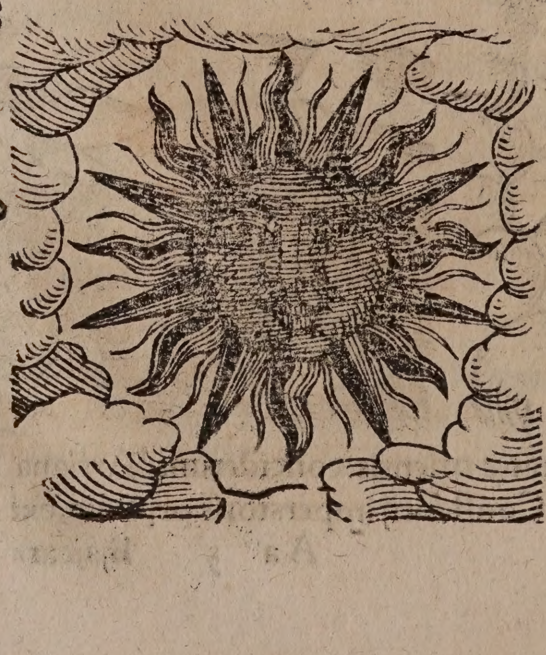
lijs, carceribus, & uarijs afflictionū modis, primo Athanasium, deinde omnes non suæ partis Episcopos persequuta est. Franci à Cōstante perdomiti. Hermogenes magister militiæ, Constanti nopolim tractus à populo, ob Paulum episcopum, quem regis imperio ac Arrianorum factione pellebat.

344 TErræmotus Antiochiam præcipue & orientis partes anno iugiter commouit. Concilium Arrianorum Antiochiæ habitum, in quo Nicenum damnatur.

347 NEocæsarea terræmotu in Ponto subuersa, excepta Ecclesia. Sapor Persarum rex Christianos denuo persequitur.

348 DIrachium terrēmotu corruit, & trib. diebus ac noctibus Romanu tauit, plurimæq; Campaniæ urbes uexatæ sunt.

350 MAgna est facta solis defectio. Christiani eo anno cū Persis ad Singaram nocturno prælio misere conflixerunt. Nisibis obsessa à Persis: & Bizabdæ, Amidaque captæ sunt

ptæ ſunt. Maximus Hieroſolymorum epiſcopus moritur.

Concilium Nicęum ſecundũ, ab Arrianis contra Chriſtianos 362
congregatum, hoc anno terræmotu diſsipatum eſt. Nã Eudoxius, ut refert Functius, olim Germaniciæ urbis in Cilicia pręſul, poſt mortem Leoncij Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopi ſedem illam inuaſit, palamq; Arrianã hęreſin oppreſsis orthodoxis, in Eccleſiam reduxit, abſente quoq; Conſtantio imperatore, atq; in occidẽtis partibus bella gerẽte, ipſe Eudoxius clam agit apud potẽtes Palatij, ut in Nicæa Synodus Epiſcoporũ congregaretur, ſperans fore, ut congregati Arriani, eam quæ antea in eadem urbe ędita erat confeſsio, hoc conuentu unanimi conſenſu damnarent, ut deinceps ſucceſſu tẽporis ſub nomine Nicęnæ fidei priore concluſione erepta, poſterior hæc in precio eſſet, ſed Deus qui Eccleſiæ ſuæ curam gerit, hoc malum cito auertit. Congregatis enim epiſcopis, ac ad tractandum de propoſito paratis, terræmotus tantus totã undiq; concuſsit urbem Nicænã, ut magna pars ædificiorũ rueret, multosq; mortales in ea cõmorantes opprimere, quo infortunio urbis, aduenæ perterriti, quiſq; ad ſua receſsit.

Nicomedia terræmotu funditus eſt euerſa, uicinis urbibus ex 363
parte uexatis. Paulinus Treuirorũ epiſcopus in Phrygia exulans moritur. Facta eſt magna fidelium perſecutio, in quibus uera fides damnabatur.

Vera lana pluuiæ mixta de nubibus fluxit. Athanaricus Go- 364
thorum rex Chriſtianos in ſua gente perſequitur. Hilarius Pictauis, & Euſebius Vercellenſis epiſcopi mortui ſunt, & magna fames in Phrygia ſecuta eſt.

Nicomedia & pars Nicęæ urbis terræmotu collapſa. 366

IVdæi cũ inſtinctu atq; iuſſu Iuliani templum Hieroſolymitanum reſtaurare iam uellent, terręmotũ primum ingentẽ ortum 367
eſſe dicunt, qui tam horrendus fuiſſe dicit, quod eius cõcuſsionẽ ex ipſis fundamentis lapides eiecerit, uicina ędifica ſoluerit, atque magnam hominum multitudinem ędificiorum ruinis oppreſſerit. Cæterum cum iterum ſtructuram mox experirentur, ignis ex ipſis fundamentis exiliens, & alius item de cœlo imminens, plures quàm terræmotus, conſumpſiſſe fertur.

Igni porrò cœlitus demiſſo, mallei, ſcalptra, ſerrę, ſecures, aſcię, & quæcũq; ad ædificationem cõmoda, operarij cõportauerãt, celeriter in cineres redegit, quod incendium die toto graſſatũ eſt. Sed aliud etiã acceſsit miraculum, nam proxima nocte ſua ſponte ueſtes Iudæorum crucis ſignis radiorũ inſtar conformatis, ſunt conſignatæ. Itaq; omnes, ueſtitum tanquam ſtellis uariegatũ & la-

nifica arte atque ſolertia diſtinctũ, habuere, quo illuceſcẽte die uiſo, eluere atq; detergere crucis notas conati, nihil egere.

Iterum grauis terræmotus ingruens lapides reliquos ex fundamentis eiecit atq; diſsipauit, atq; inſuper ſæua quędam oborta procella, calcẽ et ipſum innumerabiliũ medimnorũ in aërem uẽtilando, diſpulit. Item qui ſubitò ex partibus inferioribus proſerpſit ignis, innumeros quoq; temporis momento, conſumpſit.

IVulianus imperator apoſtata, cũ in Thraciã proficiſceretur,

ubi

 Anno Domini.

ubi ad eius regionis mõtes peruenit, eo tempore cum post uindemiam Vergiliæ occiderent, uites gemmis & uuis recentibus germinarunt, & ros ex aëre in ipsum comitesq; eius ita diffusus est, ut gutta quælibet in sagis illorũ crucis formã repræsentaret. Ceterũ per uuas immaturas prodigiosè intẽpestiuũ eius minimeq; diuturnum imperium est designatum. Crux aũt Christianorum doctrinã cœlestẽ esse, omnesq; ea cõsignari oportere portendit.

IVlianus Apostata cũ sacrificaturus solennẽ hostiam mactaret, in ea crucis signum corona circumdatum apparuisse ei dicitur, quod eis, qui illi operam dabant, non paruum incussit timorem: Christi potentiam doctrinamque nostram perpetuò duraturam, suspectã habentibus: quod corona uictoriæ signum esset, & circularis forma omni ex parte initium capiens, atq; in seipsam desinens, finem nullum portenderet.

TErræmotu per totum orbem facto, mare litus egreditur 369

& Siciliæ

& Siciliæ multarumq́ insularum urbes & innumerabiles populos oppressere. Procopius qui apud Constantinopolim tyrannidem inuaserat, apud Phrygiam Salutarem extinctus est, & plurimi Procopianæ partis cæsi atq; proscripti. Damasus Romanæ ecclesię episcopus ordinat̃, & mox Vrsinus à quibusdã episcopis cõstitutus, Sicinũ cũ suis inuadit, à quo Damasianę partis populo cõfluente, crudelissimę interfectiones diuersi sexus perpetratę.

370 MAximum fuisse motũ in toto penè orbe tẽporibus Valentiniani, Valentisq́ imperatorũ, grauissimi authores testantur, in quo illud insigne fuit, quod disiectis aquis, paterent abdita maris: & quęcunq; antea solem uiderant, ualles montesq́, tunc illustrarentur. Eodem impetu translatæ naues, etiã super tecta Alexandriæ, unam uidit iam uetustate corruptã duobus millib. passuũ, iuxta Methonẽ Ammianus Marcellinus. Eo anno Valẽs contra Procopiũ q in Bythinia tyrannidẽ exercebat, bello adortꝰ est.

371

GRando miræ magnitudinis Cõstãtinopoli decidens, multos homines ac pecudes extinxit. Item lana uera pluuijs immixta apud Atrebatas de nubibus decidit.

372 VAlens Romanorum imperator cũ cõtra Procopium belligeraret, grando maxima lapidib. ingentib. persimilis decidit, et motus terræ graues uarijs in locis maximum Nicęę Bithynorũ urbe, ea uniuersa prostrata, damnum dedere. Nec multũ intercessit temporis, quum alius terræmotus obortus, idem Germæ Hellesponti ciuitati fecit. Hæc porrò omnia turbarum ecclesiasticarũ fuerũt indicia, de quib. Niceph. Anno ꝓximo Hartanaricus rex Gothorũ in Christianos persecutione cõmota, plurimos interfecit, & de proprijs sedibus in Romanorũ solum expellit. Vincentius lib. 15. cap. 51.

Come-

COmeta facto, factus eſt terræmotus ferè per totum orbem, 377
propter quem mare littus egreditur, & Siciliæ multarũq;

inſularũ urbes & innumerabiles populos oppreſsit. Eo anno Valentinianus auguſtus Saxones in terra Fancorum oppreſsit.

CVm Valentinianus imperator in Sabaria urbe eſſet, noctua 382
ſuper cacumen balnei ſedit, mœſtum & lugubre canens: aderat ipſe imperator, ob id non defuere qui ſaxis & ſagittis illã impeterent, & quamuis colimarent, non potuere illam unquam abigere: itaq; paulo poſt, uixq; una intermiſſa die, repentè interijt, affuere & alia ſigna, ſed communia: hoc uerò euidentiſsimũ.

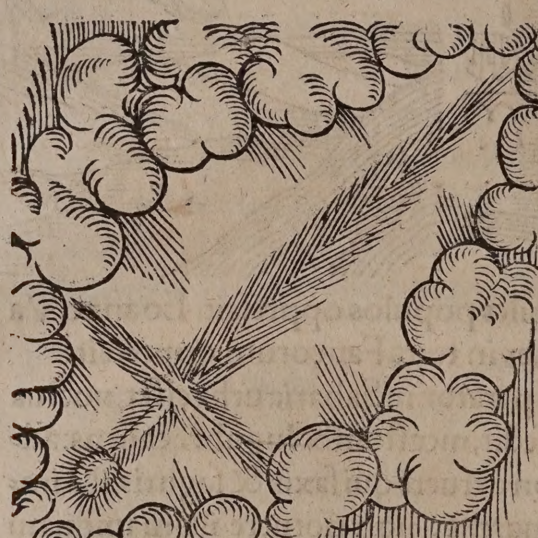

THeodoſij imperato- 384
ris temporibus terribile ſignum in cœlo columnæ per omnia ſimile apparuit, & eo anno Gregorius Naſianzenus epiſcopus obijt.

STella à ſeptentrione 389
gallicinio ſurgẽs & in modum Luciferi ardens, priuſquam ſplendens apparuit, uigeſima die deſijt eſſe. Per idẽm tẽpus gran

do crepitans per biduum continuum plurima cecidit, pecudum arborumq; pernicies. Longobardi eorum ducibus defunctis, primum ſibi regem crearunt Algemundum, Aronis filium. Templum Serapidis apud Alexandriam, Theodoſij imperatoris edicto ſolutum eſt.

393 THeodoſio imperante prodigia inſolita uiſa ſunt, quæ futura orbi mala portenderunt. Primum nanq; inopinata & inſolens ſtella in cœlo mediæ noctis tempore prope luciferum refulgens apparuit, circa eũ ipſum, qui Zodiacus dicitur, circulũ. Ea, quod propter coruſcantes radios ingens & lucida eſſet, non admodum Lucifero ceſsit. Paulatim uerò ad eã ingẽs etiam aliarum ſtellarũ uis aggregabat̃. Spectaculum id ſi uidiſſes, apum examini, quæ circa ducem ſuum in orbem obuolitant, contuliſſes. Et quæ ueluti ex mutua & uiolenta concuſsione ab omnibus eis emicuit lux, in unam quandam commiſta flammam euadebat: & gladij prorſus ancipitis, magni & horrendi, cum terrore quodam relucens, faciem reddebat. Quod enim reliquæ ſtellæ in idem reciderent uiſum, & una, eaq; ſola, quæ primum conſpecta fuerat, habitu toto, uelutiradix ad capulum aliquod appareret, & quodãmodo fulgorem exhibitæ illius ſtellæ omnem proferret, perinde atque ex lucerna funiculus ardens, ſic flamma in ſublime tollebatur. Quæ cum ad quadrageſimam uſque diem enſifera ſeu potius enſis formam referens apparuiſſet, euanuit. Eodem etiam duo hominum corpora uiſa ſunt. Alterum quidem in Syria ſupra humanam naturam magnitudine excedens: Alterũ uerò in Ægypto, infra incredibilem ſtaturæ breuitatem conſiſtens. Syrus longitudine cubitorum quinq; & unius palmi excreuerat, quamuis pedes eius

reli-

reliquæ corporis magnitudini proportione non respōderēt, introrsum enim intorti et uarij erant. homini nomen erat Antonio. Ægyptius autem tam breuis fuit, ut perdici persimilis esset, cui tamen tanta inerat prudentia, qualis homini formoso competit, uox à Musis non abhorrebat. Sermo mentis generositatem spectandam exhibebat. Ex his maximus, uiginti quinque expleuit annos: minimus autem non multum ab eis abfuit.

SIgnum in cœlo quasi columba pendens, ardensq; par dies tri 394
ginta apparuit. In urbe Antiochia nocturno tempore simula-

chrum fœminæ habitu uisum est sublimè in aëre errare, magnitudine ingenti, & aspectu adeo truci, ut horrorem multum spectantibus afferret. Id in aëre per urbis plateas currēs, flagello grauiter sonanti, aërem diuerberabat: unde sonitus prodijt qualem edere consueuerunt, qui ad iram & furorem feras conci-

tant, qui earum ſpectacula edunt. Et mox eodem menſe facta eſt magna atque cruenta in ea urbe propter tributũ à Theodoſio extraordinariè impoſitum, ſeditio.

395 HOc tempore terræmotus magnus & admirãdus extitit, qui priores omnes magnitudine, & celeritate & temporis diuturnitate facile ſuperauit. Nam & menſes ſex maxime durauit: & non ex interuallo, ſed motu cõtinuo omnia concuſſit, idq́ per orbem ferè uniuerſum: adeò ut non ſolum in urbe Conſtantinopolitana turres in præceps ierint, & murus uarijs in locis ruptus ſit, uerum etiam circa Cherſoneſum ædificium, id quod Macron

tichos uocãt, omne conciderit, & innumerabilia ubiq́ locorum, magnorum operum, templorumq́ ædificia peſſum ierint. Terræmotus iſte Alexandriam quoque attigit. Antiochiæ autẽ impetu uehementiore imminens, præcipua quæq́ ſpectacula maximè comminuit. Et innumerabiles accidere caſus, non terra tantum uerumetiam mari. Alicubi enim terra dehiſcens, uicos frequentes abſorbuit: alicubi fontes nõ exigui ſubitò exaruere, quibuſdam in locis ubertim aqua profluxit, quæ ibi antea eam ſolita non fuerat. Arbores multæ unà cum truncis ſuis radicitus euulſæ. Aggeres plurimi derepentè exiſtentes, in montes ingentes conformati. Mare terminos ſuos tranſgreſſum piſces ingentis magnitudinis mortuos, ueluti funda eiecit. Inſulæ plu-

læ plu-

læ plures unà cum incolis suis submersæ, hodie quoque non apparent. Naues undis confertim decedentibus in arida medio mari mobiles consistere uisæ. Cladem ex eo terræmotu, plurimum sensere Bythinia, Hellespontus, utraque Phrygia, & Orietis pars maxima: sicut dictum est. Inuasit quoque occidentis regiones plures. Et cum longo duraret tempore, non ea qua cœperat uehementia grassari perseuerauit, uerum sensim de impetu aliquid remisit, donec prorsus conquieuit. Cladis eá talis fuit. Bizantij autem in maximum coniecti metum, à ruinis ædificiorum sibi timentes, muros reliquerunt, & extra urbem in Campo, qui dicitur, morati sunt, unà cum imperatore Theodosio & Patriarcha Proclo continuis precibus incumbentes, Deumq; ut propitius eis esset, & ab imminente calamitate orbem liberaret, obtestantes. Et cum aliquando motu eo grassante, terra ueluti fluctuans concuteretur, & homines per metum eam ex fundamentis ipsis extirpatum iri uererentur, & omnes litanijs & supplicationibus deditì collachrymarent, & ex profundo intimoq; animo misericordiam diuinam implorarent, tum miraculum præter opinionem omnium, quod sensum & metum omnem excedit, subsequutum est: subitò namq; è medio inspectantibus omnibus, diuina quadam ui, puer in aërem sublimis, ad cœlum usque tractus, ita ut iam non appareret, sublatus, diuinam uocem, qua angelis Deum laudibus ferre mos est, audiuit: eaq; uoce percepta, rursum priore per aërem uia, reuersus descendit, & episcopo Proclo ipsiq; imperatori, et multitudini omni supplicationib. operanti, Deumq; hymnis celebranti, ab angelis canentibus se uerba hæc audisse renunciauit: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS IMMORTALIS, MISERERE NOSTRI. Quæ ubi Proclus iutellexit, statim ad eum modum psallere iussit: & terræmotus statim etiã consistit, omninoq; conquieuit. Imperator porrò Theodosius, & inter fœminas admiratione omnium digna Pulcheria, tanto miraculo perculsi, constitutione imperiali confestim, ut per orbem omnem diuinus hymnus iste concineretur, decreuerunt. Et ex eo tẽpore Ecclesia Christi eum acceptum, non quolibet tantum die usurpat, sed etiam cuiuslibet

carminis & laudis Dei initio, ante omnia pleno ore præmittit. puer uerborum eorum miniſterium exequutus, ſtatim uita defunctus eſt, & in magna eccleſia quæ Pacis nomen obtinet, conditus: Locus autem in quo ille in ſublime actus eſt, poſtea ὕψωμα θεῖον, id eſt, diuina exaltatio uocatus eſt. Notum uentum pro urbe Conſtantinopolitana ſpectans.

396 ALgemundi primi Longobardorum regis temporibus, meretrix quędam unico partu ſeptem puerulos enixa eſt, & in piſcinam proiecit necandos; quos Algemūdus rex, dum forte fortuna inueniſſet unū ex illis, haſta detractū ſeruauit, nutriciq́ꝫ, omni ſtudio alēdum tradidit, cui Lamiſsio nomen inditum eſt, qui cum adoleuiſſet, ob ingenij magnitudinē, poſt Algemūdi mortē, regni ſucceſſor factꝰ eſt.

398 THeodoſio imperatore regnante, anno cōſulatus Arcadij tertio & Honorij ſecundo, in orientis partibus apud Paleſtinam prouinciam, in caſtello Emaus, natus eſt puer perfectus, ab umbilico & ſurſum diuiſus, ita ut haberet duo pectora, & duo capita, & unuſquiſque ſuos ſenſus: Vnus edebat & bibebat, & alter non edebat, unus dormiebat, & alter uigilabat, nonnunquam ſimul dormiebant, ſimul ludebant ad alterutrum, & flebat uterque, & percutiebant inuicem. Vixerunt

autem

autem annis fer mè duobus, & unus quidem mortuus eſt & alter ſuperuixit dieb us quatuor.

CONſtãtinopolis iram Dei reformidãs, ignẽ ſuper nubẽ terribiliter fulgente, ad pœnitentiã conuerſa, euaſit. Ruffinus militiæ magiſter oriẽtalis rebellans, à Stillicone interemptus eſt. Gildo Africæ comes rebellans conſueta ſtipendia Romanis ſubtraxit, quem non multo poſt Stillico interficiens, Africã in ius priſtinũ redegit. 398

TErremotus per dies plurimos fuit. Cœlum ardere uiſum eſt. 400
Poſt Theodoſium Magnum Arcadius oriẽtis imperator fa-

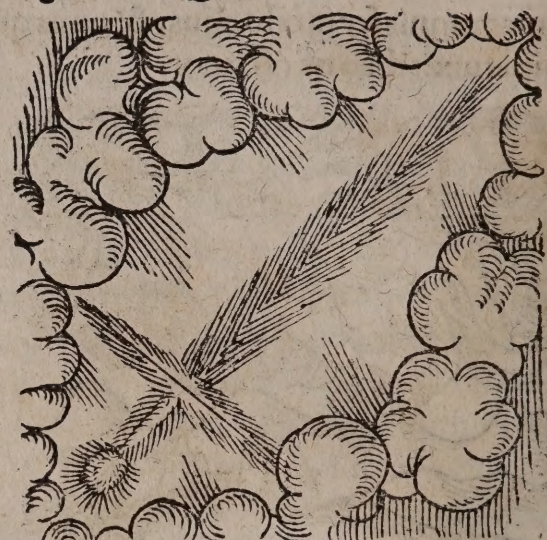

ctus eſt. Et Viſigothi Hunniq; Romanorũ prouincias multis incurſionibus depopulati ſunt.

GRando uehemens apud Conſtantinopolim, & eius ſuburbana cecidit 30. die ſeptẽb. et 4. die poſt grãdinẽ defuncta eſt Eudoxia Auguſta, ut Socrates in hiſtoria tripartita author eſt. 407

411 ROmæ fœmina gygãteæ magnitudinis, de parentibus mediocris ſtaturę nata, multis ſtupori erat. Vãdali duce Croſco Gallias peruagati, multas urbes ac eccleſias deuaſtarunt.

412 GAinas fortiſsimus ille Scytha qui Romanũ inuaſit magno cũ exercitu imperiũ, cũ eam ob cauſam quod Arcadius Romanorũ imperator Arrianis templũ in urbe Cõſtãtinopoli concedere nollet, Bizantiũ expugnare atq; penitus diripere conaref, eas inſidias ſtella enſis ſpeciem referens portendit, quę ſupramodũ ſplẽdida fuit (qualem nunquã antea apparuiſſe in literarũ memoriã relatum eſt) ſupra urbem ipſam relucẽs & à ſummo propè cœlo ad terrã ipſam pertingẽs. Eo anno cum Roma à Gotthis Alarico duce obſideretur & diripereť, cædes tanta facta eſt, quanta ætas nulla à ſeculo condito nouit. Eam porrò cladem ſtella illa gladij formã habẽs precesſit. Nõ enim milites tãtũ interiere neq; in aliqua orbis parte mala hæc conſtitere, ſed omne genus hominum conciſum eſt, & tota periijt Europa: Aſiæ quoq; pars nõ exigua attrita eſt. Plurima enim Lybiæ, potiſsimum uerò quæ Romanis tributaria & ſubiecta fuit. Interitus nãq; multitudinem hoſtilis barbarorum demetiuit enſis. Reliquã autem fames & peſtilentiæ, nec non agreſtium ferarum greges, abſumpſere. Præterea motus terræ ingẽtes funditus urbes & domos euertẽtes, permul-

tos

 Anno Domini.

tos in ineuitabile exitium coniecere. Multis etiam in locis terra hiatibus rupta, ſepulchrum incolis extemporaneum ſpontaneumque facta. Inſuper aquarum pluuialium illuuiones, & apud alios flammeę ſiccitates, apud quoſdam fulmina coniecta, uariã & inſuſtentabilem edidere calamitatem. Quinetiam pluribus in locis grando ſaxis

manuarijs maior, & circiter octonarum librarum pondus trahens, deferri uiſa eſt. Deniq; niuium uis & frigoris immanitas quos plagæ aliæ nõ præripuerũt, occupatos extinxere. Quę omnia euidenter ſatis diuinã deprædicarunt indignationẽ: De quibus ſigulatim commemorare, ſupra uires hominis fuerit. Tum uero tantum etiam ſolis deliquium fuit, ut ſtellæ etiam medio die refulſerint, quod deinde tanta ſiccitas eſt ſubſecuta, ut more inſolito, multi mortales, & alia etiam animalia interierint. Quum autem ſol defecit, fulgor quidam, ſimul in cœlo apparuit, coni

ſiue metæ ſpeciem gerens: quem inerudití quidam cometam, crinitamque ſtellam eſſe dixerunt. Nihil enim quæ in eo uiſa

ſunt, cometæ ſimile fuit. Nec fulgor is in comam abijt, neque ſtellæ prorſus ſpeciem retulit: ſed ueluti Lucernæ cuiuſdam magnæ flamma per ſeipſam ſubſiſtere uiſa eſt, nec radij eius aliqui ſtellæ cuiuſquam formam ſubiere. Ipſo quoque motu uariauit. Nam ea parte qua ſol per æquinoctium oritur, fulgor is moueri cœpit: & inde iuxta eam, quę in Vrſæ cauda ſita eſt, ſtellam ultimam ſenſim euadens, ad occidentem curſum tenuit. Poſtquam autem cœlum eſt dimenſus, motu ſuo quatuor menſibus longius perfecto, diſparuit. Vertex eius aliquando quidem in magnam & acutam longitudinem abijt, ut coni rationem excederet: nonnunquam autem ad menſuram illius contractus eſt. Alia quoque monſtroſa præbuit ſpectacula, quibus à natura ſolitarum apparitionum diſceſsit. Videri autem cœpit ab æſtate media, ferè uſque ad Autumni finem. Idipſum quoque miraculum ingentium bellorum, & incredibilis hominum interitus indicium fuit. Deinceps uero terręmotus eſſe cœperāt, qui non facilè cum eis qui antea extiterant, conferri poſſent. Cum terræmotibus ignis quoq; cœlo quaſi rupto delapſus, ſalutis ſpē omnem præcidit, cladem tamen hominibus non intulit. Diuina namq; benignitas, uento uehementi demiſſo, & igne undiquaq; prouoluto, in mare eum abiecit. Videre tum erat ſpectaculū nouum fluctus

ipſos,

ipsos, perinde atque regiones quasdã marinas plurimũ igni ardere, quoadusq; flãma prorsus in undis extincta est. Quum in multis terræ locis, tanti essent terremotus, laquearia & tecta ędium, à se ipsis, ita magno cum sonitu, & fragore dirimi uisa sunt, ut qui intus in domibus erant, clarè oculis cœlum conspicerent. Et post eiusmodi rupturã, ita rursum sunt inter se aptè coniuncta, ut nemini tàm nouæ rei significationem aliquam præberent. Idem etiam in nauibus, & domorũ pauimentis, multis in locis accidit. Quędã namq; granaria in partibus inferiorib. habitantes, frumẽto confertim, & subito in eos per rimas patẽtes effuso, suffocarũt, solumq; ipsum tam commodè compactũ reddiderũt, ut homines addubitarẽt, unde frumentũ illud, quod cædẽ talẽ patrarit, profluxerit. Adhæc alia quoq; eius generis mala tũ nouo prorsus modo extitere, quæ satis ostenderũt, nõ naturali aliqua ratione hęc (sicuti Gręcę supstitionis sectatores delirantes dicũt) puenire, sed diuinę indignationis flagel-

flagella ea hominib. immitti. Multis certè quidē eo tēpore uisum est, irato ea Deo accidisse, propter tam apertā, quæ maximo illi Ecclesię luminari Ioanni illata est, iniuriā. Siquidē & imperatoris coniugem Eudoxiā, tum uitā excedere contigit, uermibus escam factam, & urnam, cui imposita est, moueri cernere erat, Deo uidelicet eū, qui per illā in ecclesia concitatus fuerat, motū ostendente. Romā eo anno à Gothis uastatā esse autor est etiā Cassiodorus, Blōdus, Haloāder, & alij. licet aliter sentiāt Funccius, & qdā alij.

412 POst Arcadij imperatoris mortem Vtice terra diebus 7. mugitum dedit. Stilico regnum Honorij imp. affectans, filio suo Tucherio, Reip. pernitiosus efficitur, barbaras gentes ipse alias regno immittens, alias cōsensu suo fouēs, unde solito grauius earum & maximè Vandalorum rabies per Gallias exarsit.

413 VTicēsi in litore apud Africā dēs Gygātis inuētus est tam ingēs, ut si minutatim in modios nostrorū dentiū cōcideret, cētū dētes inde fieri posset. Vandalis Galliā incursantibus, cōgressi Franci, Modigisilū regē cū 20. millibus Vandalorū extinxerūt.

416 IVdęus qdā cū quęstꝰ causa sępe in multis hęreticorū Ecclesijs baptisatus fuisset, & demū etiā ad orthodoxorū, sub eadē intētione baptizādus uenisset, aqua fontis subito disparuit, & iterū allata aqua fonteq; repleto, iterū atq; iterū aqua disparens, uirtutē Dei, & Iudæi perfidā ostēdit, Honorius imp. sopitus in Africa hæreticus, pacē reddidit ecclesijs. Perēpto à suis Athanulfo Visigothorum rege, Sigericus regnare cœpit.

417 OCcidentales quidam, ultimo anno cycli decennoualis pro embolismo communem annum tenentes, & per hoc in Pascha celebrando aberrantes, diuino miraculo ad ueritatem reuocati sunt, In quadam enim Italiæ Ecclesia ubi annuatim sabbato

sanctæ

ſanctæ Paſchæ hora baptizandi ſolebat aqua diuinitus manare, & ſtatim ex ſeſe redire, nullo deductorio penitus adparente, nunc temperius iuſto, id eſt 7. Calendas Aprilis Paſcha celebrantes, aqua non emanans expectatione totius diei ac noctis fefellit. Legittimo autem die paſchæ hora baptizandi aqua ſolito emanans 10. Calend. Maij, Paſcha celebrari oſtendit.

COmeta uſque ad menſem Septembrem uiſus eſt. Quo anno Iudæi omnes ab Alexandria pulſi ſunt, factione Cyrilli epi- 418
ſcopi. Vnde multæ ac nefariæ cędes exortæ ſunt. Heraclianus conſilio Sabiniani in Africa claſſem 4700 parans, Romam applicuit, à Marino turpiter fugatus, ſcapha Carthaginem petens, à militibus interemptus eſt.

MEmorabile eſt quòd Iudæis Cretam inhabitantibus, hoc 434
anno accidit. Seductor enim quem quidam ipſum Cacodęmona fuiſſe putant, totam eam inſulam anno integro peragrauit, Moſen ſe eſſe dictitans, qui Iſraelitas olim per mare rubrum eduxiſſet ex Ægypto, miſſumque ſe denuo, ut diſperſos Iſraëlitas ad terram ſuam reduceret, cumq; miſeri Iudæi ſpe falſa ducti, nimis cito crederēt ſeductori, omnia ſua bona aliis reliquerūt, ſtatoq; tempore omnes cum paruulis & uxoribus ſeductorem, qui eos præcedebat, ſequebantur. Ventum erat ad rupem quandam

mari

mari imminentem, ibi Pſeudomoſes pręcipiebat eis, ut inuolutis ſe ueſtimentis, in globorum modum de rupe uerſus mare, demitterent: Iis ſine mora obtemperantibus, multi in ipſis lapidum acuminibus colliſi interiebant, multi aquarum uorticibus abſorpti, ſtultitiæ ſuæ pœnas dabant, periiſſent multi plures, niſi Chriſtiani piſcatores quoſdã in mari periclitantes, mortiq; iam propinquos nauibus excepiſſent, hi enim refocillati ad ſuos redeuntes, dolum periculumq; eis reuelarunt, quibus agnitis, omnes furore accenſi Pſeudomoſen ad necem quæritabant, qui nuſquam comparens, ſuſpicionem dedit ſe dęmonem fuiſſe erroneum, humana forma, ut commodius quæ uellet, efficeret, apparere ſolitum. Hac tanta calamitate moti, multi ex Cretenſibus Iudæis, ad fidem Chriſti ſunt conuerſi.

434 COmeta apparuit & mox poſt paucos dies apud Toloſam ſanguis fluxit. Gizericus Hipponem Africę obſedit, atque tertio obſidionis menſe Beatus Auguſtinus epiſcopus diem clauſit extremum. Diaco. lib. 1.

444 COnſtantinopoli per quatuor menſes, terræmotu terra fluctuante, quidam coram omnibus orantibus in aëre diuina uirtute ſublatus eſt. Piratæ Siciliam longe lateq; deuaſtarunt. Romæ defuncto Xyſto pontifice, Leo primus in ſede pontificia ſucceſſor factus eſt.

Cometa

Anno Domini.

COmeta aſsiduè multis diebus micante, in oriẽte terręmotus 448
factus eſt. Attila Hunnanorum rex, Bledam fratrem ac con-
ſortem ſuum uocans, magnam partẽ Italię bello adflixit. multas
præclaras urbes diripuit, & tandem congregatis exulibus, Ve-
netiæ in mari conduntur.

TErræmotus penè aſsidui, & ſigna plurima in cœlo uiſa ſunt. 454
Veſpere ab Aquilone cœlum efficitur rubeũ ut ignis inter-
mixtis per igneum ruborem clarioribus lineis, in haſtarum ſpe-
ciem deformatis. Luna obſcuratur. cometes apparet, & multa a-
lia horrenda. Et anno ſequenti Attila Hunnanorum rex Vuala-

metis Ostrogothorum regis, & Ardarici Gepidarũ regis, & aliarum gentium auxilio fultus, à Pãnonijs egressus, occidentale imperium inuadit.

457

SVper insulã Britanniæ stella miræ magnitudinis apparuit, cuius radio glob. igneus draconi similis adhærebat. Ex cuius ore duo radij procedebãt, quorum unus ultra Galliam se extendebat, alter uerò uersus Hiberniam tendens, in septem minores radios terminabatur. Saxones post mortem Aurelij Ambrosij regis, à pactione fœderis soluti, inuaserunt ciuitates & promontoria, ac ab Albania usque Eboracum omnia deuastarunt.

462 LEone iam alterum annum imperante, ingens terræmotus & fremitus usq; adeò extitit, ut multæ quidẽ in locis omnib. ruinæ cõsequutæ sint, Antiochia autem omnis ferè concuteretur. Clades ea ueluti præmiũ futurorũ malorũ fuit, propterea quod ciues ipsi à

ipsi à diuinis legibus alieni, tanquam beluæ ferianimis essent, & uecordiæ intẽperijs omnibus agitaretur. Grauissimus enim qui unquam fuere omniũ terrẽmotus urbẽ eam inuasit, quingentesimo sexto ab ea condita anno, decimoquarto mensis Septembris die, quarta noctis hora, ab eo terræmotu qui sub Traiano fuit, trecentis quadraginta septẽ annis exactis. ille namq; cũ centesimo uigesimonono, suis legibus, ut libera rep. ea urbs uteretur, eam afflixit. iste autem sub Leone quingentesimo sexto anno eam oppressit, sicuti hoc à studiosis repertum est. Et domos eius ferè omnes disiecit, quum quidem populosissima foret: ita ut in ea solitudo nulla, aut locus

quisquam inhabitabilis, aut neglectus esset. Magnificentissimè autem exornata fuerat, propter ambitiosam multorum principum liberalitatem, qui operibus ibi extruendis, inter se concertarunt, & de gloria superare alij alios conati contenderunt. Conciderunt igitur imperiales domus una atq; altera, aliæ periculum euasere, unà cum uicino lauacro, quod sanè urbem incommoditate pristina liberauit, propterea quod reliquæ balneæ uiolenta inundatione ei incommodassent. Disiectæ quoque quæ pro imperatorijs ædibus fuere porticus, & quod eis impositum erat tetrapylum. Præterea Hyppodromi pro foribus turres & quẽdã eis insistentes porticus. In ueteri autem urbe domum aut porticum ullam non attigit. Coucussit insuper & Traiani & Seueri & Adriani lauacra. Plurima item ædificia & porticus in ea quẽ Ostracina dicitur uicinia, atque etiam quod uocatur Nymphæum, quæ omnia copiosissimè Ioannes Rhetor in suis historijs refert. Terræmotus istius gratia, & propter ædificia diruta, imperatorem ferunt urbi ei mille auri talenta tributi annui remi-

ſiſſe, multam quoq; pecuniam ad publica ędificia renouanda de-diſſe. Eadem tempeſtate, Thracia etiam, & Helleſpontus, Ionia omnis, & quæ uocantur Cyclades inſulę cõcuſſæ ſunt. Ædificia plura in Cnido & Coo collapſa. Cõſtantinopoli uerò & in pro-

uincia Bithynia imbres immenſi, in tertium & quartum diem iu-gibus aquis cœlitus in fluminum morem decidentibus, duraue-runt: montes in planiciem deciderunt, uici maximi diluuio di-ſparuerũt. Ex ingenti purgamentorum copia in quibuſdam la-cubus inſulæ extiterunt: ſicuti in Boane, quæ ad Nicomediã eſt, accidit. Alia pręterea multa accidere. Signa quoq; in cœlo con-ſpecta. Nubes enim tubę ſpecie ad dies quadraginta uiſa eſt. Quo tempore cinere etiam Cõſtantinopoli, nubibus in ignem uerſis, pluit, qui cinis palmę minoris propè altitudine in tegulis iacuit: id quod euidentiſsimũ indicium imminentis incendĳ fuit. Itaq; cum tremore omnes urbe egreſsi, Deũ precibus placarũt, ignea pluuia Deum abolere uelle omnia dicẽtes. Porrò Deo ad miſeri-cordiam conuerſo, flamma extincta, & cinis horrendus in ter-ram delatus eſt. De hoc Procopius etiam Cęſarienſis alicubi me-morat, ex Bebio eum mõte ortũ habuiſſe ſcribens, unde ille quũ plurimus redditus eſſet, uento uiolento in ſublime actus, eo loci ubi ille cõquieuit, deciderit. Fortaſſe aũt & Deus illũ ita in ſubli-mi aẽre iactatũ, in ea loca quę pœna coẽrcẽda erãt, cõiecit. Terræ

quem

quē diximus motu ita ingruēte, imperator Leo ſibi metuens circa S. Mamantē tabernacula poſuit, ad ſex menſes ab urbe ingrediendа abſtinens, eoq; modo ſe diuinam iram declinaturū exiſtimans. Sequutum eſt perniciosum planè urbis Conſtantinopolitanæ incendium. Maiorianus imperator contra Vandalos in Africam exercitum mouit. Theodoricus territus nūcijs, relicta Emerita, Gallias repetijt, ac pace fugata, cæde furens: eccleſias, urbes ac uillas omnes uaſtauit atque incendit.

LEonis imp. anno 4. apud Tholoſam Galliæ urbem, ex eius medio ſanguis tota die largiſsimo fluxit riuo: quòd Gothi pro portento ſiue perditionis ſigno acceperunt. Proximo anno Theudemer Suenos & Scyros in ultionem fratris occiſi, uſque ad internitionem debellat. 464

ANno imperatoris Leonis ſexto, pictor quidam cum ſaluato rem ſecundū ſimilitudinē Iouis depingere uoluiſſet, aruit tota eius manus, Vincentius lib. 21. cap. 55. ex Sigeberto: qui tamen ad annum 463 poſuit. Seuerus Rauennæ à Ricimere imperator occidentis factus eſt. In Gallia uillę, greges ac alia multa fulmine tacta, ac duo iuuenes in unū aduſtione cōcretis corporibus inuenti ſunt, Iordanis in lib. annaliū & Cuſpinian9 in cōſulibus. 466

ANno Leonis imp. undecimo, Viennę auſtrię horrendo ter remotu aliquot tēpla & domorū aliquot palatia coruerunt: & feritas luporum aliarumq; ſyluaticarum beſtiarū toto anno per urbem uagantium, homines deuorabant. Adhęc palatium regis die ſancto paſchæ cœleſti igne conſumptum, ad cladē multum terroris addebat. Mortuo Vterprendagone Britonū rege, Arthurus eius filius in regno ſublimatus eſt. 471

488 AB Humerico Vandalorum rege, in Theodorici ac Venantij consulatu, Christiani acerrimè infestantur, in qua persecutione multis linguę sunt mutilatæ, quibusdam quoque penitus abscissę, qui diuinitus tamen curati, etiam sine linguis loquuti sunt, Sigisbertus et Marcellinus. Hac tēpestate Tyrānus Honorichus morte satis miserabili, sed tantorū scelerū dignissima, uitam octauo regni sui anno finiuit, nam putrefactū & ebulliens uermibus, non corpus tantum, sed partes etiam corporis eius uidebantur mandare sepulturæ.

VAria signa in cœlo & insoliti cometę apparuerūt. Theodoric9 Ostrogothorū rex à Mesia egressus & in Italiam profectus, Ordoacem Italiæ regem bis sibi congressum, in fugam uertit, & Papiæ inclusum ad triennium ibi obsedit. Eorico Visigothorum rege mortuo, Alaricus filius regni successor factus est.

490 IN Mineo Hispaniæ fluuio pisces capti sunt, in quorum squamis eius anni æra inscripta erant. Eo anno Feltheus & Fenā Rugio-

Rugiorum rex, Herulos patria eijcere conabatur, quem Odoacer uicit, & occidit, gentemq; Rugiorum pene deleuit.

DEuterus Arrhianus episcopus, cũ Constãtinopoli Barbã quendam baptizaret, et male distinguens trinitatem, diceret: Baptizo te Barba in nomine patris per filium in spiritu sancto: aqua disparuit. 504

His præterea temporib. in Aphrica diuina ultio in Arriano quodam apparuit Olympio, qui dũm corpus aquis balnealibus abluens, indigna quædam & blasphema de sancta Trinitatis fide uerba euomeret, ueniente subito ignito cœlitus iaculo, uisibiliter combustus est. Neocæsarea terræmotu corruit. 506

ALexandriæ multi utriusq; sexus homines arrepti à demone, repente quasi canes latrabant. Vitalianus Aquilonis præfectus, contra Anastasium tyrãnidem assumit. Hunni Baber dicti, Caspias portas egressi, Armeniam, Cappadociã, Galatiam & Pontum depopulati sunt. 515

520

ANastasius ex humili sorte, orientis imperator factus, illapsus uerò in hæreses, orthodoxis multas intulit iniurias, maculauitq; imperij decus illuuie Eutichianæ hæresis, quapropter diuinã ultionem commeruit, qui fulmine tactus interijt.

527 IN septimo imperij Iustini Cęsaris anno, 29. Maij die, in ipsa meridie motus

terræ unà cum concutiente ebullione Antiochiæ incũbens eandemq; funditus quassans, deformẽ, atq; horrendam reddidit: et quicquid in ea eximium fuit, in solum coniecit. Ad quam cladem fulmen quoq; accessit, ita ut ea mala calamitatem inter se diuisisse uiderentur. Bonam enim ciuitatis partem terræmotus & concussio solo æquauit. Si quid uerò clades eæ intactum reliquissent, ignis imminens consumpsit atque admirando modo in cineres redegit.

Antio-

ANtiochia iterum grauiſsimos terręmotus pertulit, quum deinde à Iuſtiniano debitã conſequuta eſt curam, ſeu prouiſionẽ, et Theopolis, id eſt, dei ciuitas nominata. Vnuſquiſq; enim ciuium CHRISTI nomen pro forib. inſcribens, eo modo tærræmotũ diſpulit, quũ Deus religioſo cuidam homini, oraculo hęc uerba foribus inſcribere præcepiſſet: CHRISTVS NOBISCVM: STATE. 529

BEnedictũ iuniorem ſanctitate clarũ rex Totila pro Chriſto perſequẽs, cũ eũ cũ cella ſua cõburere uoluiſſet, in clibanũ ardentem eum proiecit, qui inde die altero illęſus, etiã ueſtib. illęſis exiuit. Gothi Romã obſident anno integro. & Vitiges Coſroem Perſarũ regẽ cõtra Roman. ſollicitat, Procopius li. 2. de bel. Perſ. 538

MEnſe Decembri cometa in Sagittario uiſus eſt. Tũ in Italia cum Gothis belligeratum, quę gens tandem à Narſete, auxilijs Lõgobardorum extincta eſt. 539

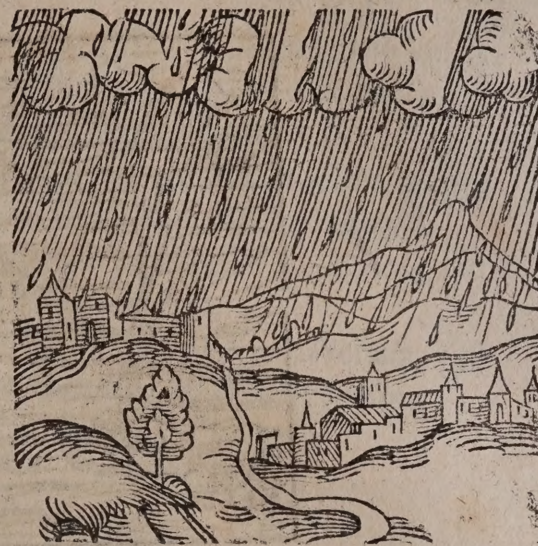
CVm Narſes aduerſus Iduald Brentorum regem iam bella ſuſcepiſſet, in Longobardia & Liguriæ præcipue partibus miraculoſè apparebant ſubito quædam ſignacula per domos, hoſtia, cruces, uaſa, uel ueſtimenta: quæ ſi quis abluere conaretur, magis magiſquè apparebant. His ſtatim ſubſequitur horrenda peſtis, 541

quæ

quæ immaniter hinc inde grassabatur. Anno uero sequenti cœperunt nasci in inguinibus hominũ, uel in alijs delicatioribus locis glandulæ, in modum nucis seu dactyli, quas mox subsequebatur febrium intolerabilis æstus, ita ut in triduo homo extingueretur. Si uero aliquis triduum transegisset, habebat spem uiuẽdi. Erat autem ubique luctus, ubique lachrymæ: nam & uulgi rumor habebat fugientes cladem uitare. Relinquebãtur domus desertę habitatoribus, solis catulis domum seruantibus. Peculia sola remanebant in pascuis, nullo astante pastore. Cerneres pridem uillas seu castra repleta agminibus hominum. Postera uero die uniuersis fugientibus, cuncta esse in summo silentio. Fugiebant filij cadauera insepulta parentum relinquentes: parentes obliti pietatis uiscera & natos relinquebant æstuantes. Si quẽ forte antiqua pietas perstringebat, ut uellet sepelire proximũ, restabat ipse insepultus: & dum obsequebatͬ, perimebatͬ. Dũ funeri obsequiũ præbebat, ipsius funus sine obsequio manebat. Videres sæculum in antiquum redactum silentium: nulla uox in rure, nullus pastorũ sibilus, nullæ insidiæ bestiarum in pecudibus, nulla damna in domesticis uolucribus. Sata trãsgressa metendi tempus, intacta expectabant messorem: uinea amissis folijs radiantibus uuis illęsa manebãt, hyeme appropinquante. Nocturnis seu diurnis horis personabat turba pallantium. Audiebatur à pluribus quasi murmur exercitus: nulla erant uestigia commeantiũ, nullus cernebatur percussor, & tamen uisum oculorũ superabant cadauera mortuorum. Pastoralia loca uersa fuerunt in sepulturam hominum, & habitacula humana facta fuerunt confugia bestiarum.

IN diuersis Galliarũ locis diuersa signa uisa sunt. Cometes apparuit die sancto Paschæ, cœlũ ardere uisum est, uerus sanguis ex nube defluxit in uestimenta hominum. Cosroes Persarum rex quarta uice in Romanorum terras inuadit, & à Belisario repellitur. Belisarius persico bello præfectus, Sisauranum deditione accepit.

Terræ-

TErræmotus uniuersalis factus est per totũ orbem, quo inter cæteras urbes Epidamnus etiam, quę nunc Dyrrhachium dicitur, plurima sustinuit damna: Et item Corinthus, quę in terra Grecia sita est, idem uerò & Anazarbus quæ secundæ Cilicium genti præest, pertulit. Quas urbes magna pecunia Iusti-

nus imperator restaurauit. Sub eodem imperio Edessenorum quoque Foelix ciuitas, quæ maxima simul & populosissima in prouincia Obscœnorum est, mirifica Scirti, qui eam præterfluit, amnis exundatione, in tantum est afflicta, ut quum multa ędifi-

ędificia ſecum conuulſa ille abſtraxerit, tum infinitam hominum multitudinem abſtulerit atque ſubmerſerit. Quos poſtquam unda rapuit, confeſtim inſtar torrentis, per mediam urbem profluens, euanuit. Quod ubi malum conquieuit, tabula marmorea apparuit, hieroglyphicis literis hæc ſignificans.

Σκίρτος σκιρτήσει τε κακὸν σκίρτημα πολίταις. id eſt,

Saltabit ciui ſaltum ſaltator acerbum.

Viſa uerò eadem tempeſtate eſt Gigātei generis mulier quędam, cuiuſuis hominis ſtaturam excedens, longitudini ei proportione latitudo etiam reſpondebat. Artabanes Africā ac Carthaginem à Gontharidis tyrannide liberauit. Beliſarius rurſus ad Italici belli adminiſtrationem electus. Heruli Sclauinos apud Iſtrum uicerunt.

545 IN Thracia quatuor milliarijs mare exundās, multos homines abſorpſit. Romam Totilas obſedit. Obſeſsi fame maxima preſsi. Vi etiam obſeſſa Placentia à Gothis, ac tam graui fame afflictata eſt, ut ſe inuicem comederent. Qua neceſsitate coacti Totilæ ſeſe dediderunt.

546 TErręmotus magnus Cōſtantinopoli. Roma à Totila capta, muri pars tertia deiecta, urbs deſolata, quam Beliſarius uacuam occupauit ac muniuit.

TErræmotus Bizantij & alibi crebriores fuere. Nilus exunda 547
uit ut ante hac nunquam. Hunni & Totila ſęuiunt in Italia atque Illyrijs, qui uſque ad Epidamnum uaſtantur miſere.

ARboris quæ dicitur Sambucus, flores, grana, & fructus, in 550
flores grana & fructus uitis transformantur, authore Sigiſberto. Sclauini denuo in Romanorum terras ingreſsi Romanos cędunt, ac tandem apud Bizantium fugantur.

SÆui terręmotus in Gręcia fuerunt, & in Bœotia atq; Achaia, 551
& ſinus Criſſæus ad extremum concuſſus eſt, loca plurima

& urbes in præceps abſorptę ſunt, pleriſque locis terra ſubmerſa peſſum iuit, atque alicubi quidem chaſmata rurſum coierunt, alicubi uerò hiatus perpetui permanſerunt. Alboinus Longobardorum rex Iuſtiniani auxilio cum Gepidis conflixit, Chunimundum regem eorum occidit, ac Gepidum nomen penè deleuit.

PVer quidam in oriente Iudæorum filius, cum à coëuis ſuis 552
Chriſtianorum filijs, ad hoc adductus fuiſſet, ut in eccleſia uirginis Mariæ, Chriſti ſaluatoris corpus & ſanguinem perciperet, propter hoc à pratre ſuo proiectus in fornacem ardentem, illęſus inde à Chriſtianis extractus eſt. Contra Theodori ueſaniam Conſtantinopoli ſynodus congregatur. Narſes magno cum exercitu ingreditur, ac ad Taginam Gothos uicit.

554 TErræmotus quadraginta diebus Cõstantinopolim concussit. Franci ad Parmam duce Bucelino Herulos ceciderunt. Bucelinus autem à Dagisteo uictus est.

555 LAnceæ species in cœlo apparuit à septẽtrione in occidentem. Bucelinus & Amingus Francorum duces à Narsete miserè interfecti sunt.

556 MEdardo Nouiomensi & Tornacensi moriente, cœlũ apertum est, & diuina micauerunt luminaria spacio duarum horarum, Sigebertus in chronicis. Lotharius Francorum rex rebellantes contra se Saxones ac auxiliantes Thuringos, graui pugna & excidio perdomuit: ac paulo post Tridenti in itinere obijt.

557

PRodigia plurima extitere. Ingentes terræ motus, concussiones & hiatus, stellarum faces admirandæ, atque exundationes maris, quod prope ad quatuor miliaria in Thraciam excurrit. Et castellus cæcus nouas quasdam res peragebat, atque cuilibet suum tribuebat, et arcaniora quædam signis commonstrabat.

Ter-

TErræmotus decē die- bus & noctibus Cō ſtātinopolim affixit. Auā res Conſtantinopolim ſe- dem petentes ueniūt. Nar ſes Amatum Narbonenſi Galliæ, Francinonem Ciſalpinæ præfecit. 558

TErræmotu Beryto ciuitas corruit. Coi inſulæ cōcuſſæ. Eo anno Lotharius tertiā reddituū eccleſiarū partē ſibi uēdicat. 560

MVlta ſigna in ſole & luna apparuerūt. Peſtis miſerabili ſtrage Italiam ac pręcipue Liguriam affecit. Regnum iterum diuiſum inter filios Lotharij Francorum regis. 565

HAſtę igneæ in cœlo uiſæ ſunt, portendētes irruptionē Longobardorum in Italiam. Eodem anno Etherius, Auitatus ac medicus Iuſtiniano inſidias ſtruentes, interfecti ſunt. 567

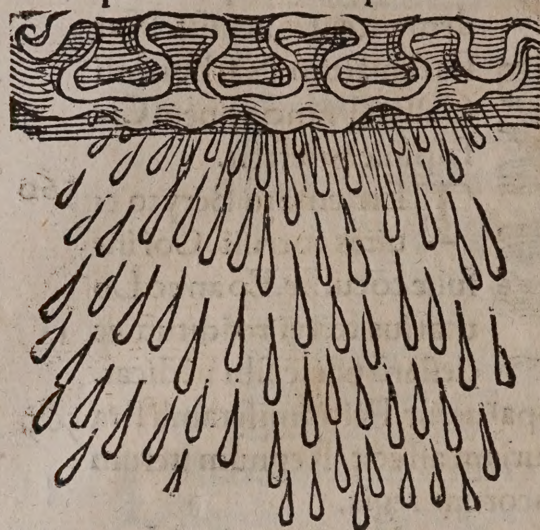

APud Londinēſes in Anglia, arbores ardere ignib. uiſæ ſunt. In Eboraco fontes ſanguiflui. apud Cātianos puer in matris utero riſit. Quæ prodigia contra Angloſaxones ueriſsimè à Mer 570

lino Caledonio interpretata ſunt. teſtis huius rei eſt Baleus.

E cœlo ſanguis manaſſe dicitur, quum per idem tempus Longobardi duce Abuino ſeſe in Italiam effuderunt, ubi amplius 200. annis poſtmodum regnum obtinuerunt.

IGneæ acies in cœlo per Italiã uiſæ ſanguinẽ emanãtes, ac deinde plurib. dieb. cõtinuatis imbribus, tãta aquarũ ui auctus Tiberis, ut magna ſtrage populi, humiliora loca Romæ ſubmergeret, & ſimiliter in qbuſdã alijs ciuitatibus. Leuigialdus Gothorũ rex, rebellãtes Hiſpaniæ ciuitates regionesq́ ſubegit. Lõgobardi ingẽti multitudine cũ filijs & uxorib. et alijs barbaris nationibus ſub Albuino eorũ rege Italiã per Sirmiũ ingreſsi, eã poſsiderunt.

TVbæ ſonoriferæ auditæ in cœlo. Tẽpora hiſce dieb. extitere turbulẽtiſsima. D. Greg. orbi finẽ imminere, & diẽ illũ maximũ Chriſti inſtare opinabat. Lõgobardi nemine obſtãte Italiam inuadũt. Paulus Aqleienſis Patriarcha aufugit, tẽpla Chriſti euerſa ſunt, ſacerdotes occiſi, ac monachi pedib. in crucẽ acti, diaconi capite trũcati, uulgus & agricolę, ꝗ caput Caprę cõſecratũ adorare, immolare dijs, & de carnib. dijs immolatis ueſci nollent, interẽpti ſunt. Pręter Rauẽnã et Romã, Italia ſub imperiũ Lõgobardorũ redacta eſt, q̃ adhuc ab ipſis Lõgobardiã uocari uulgò ſolet.

573 IN eo bello q̃d Romani cõtra Perſas geſſerũt, plurima ꝓdigia Rom. futuras clades portẽdẽtia, tũ uiſa ſunt, bos et recẽs natus in initio belli cõſpectus eſt, ex cuius ceruice duo capita eminebãt.

Perſę

Perſæ magno prælio circa Sagarthon à Romanis uicti ſunt. Heribertus rex obijt. Inter Hiſpanos & Francos magna contentio de paſcha celebrando orta eſt.

TErtio anno Tyberij Cōſtantini imp. Antiochiæ rurſum maximus terræmotus circa meridiem coortus, publicas & priuatas ædes ad ipſa fundamenta uſque concuſſit, minime tamen in terram proſtrauit. Ipſa uerò uniuerſa Daphne, quaſi ſucciſiuum eius opus facta, corruit. Leonogildis Sueuos in principio regni ſui, uicto Andeca rege eorum, Hiſpania expulit. 579

Ignis per cœlum diſcurrere uiſus eſt. Hormiſda rex Perſarū incurſans prouincias Romanorū, ignominioſè uictus à Romanis: propoſuit edictū, ne rex Perſarū per ſe ultra exeat ad prælium. 580

ANno Tyberij Conſtantini quarto, lupi Burdegalā urbem ingreſſi, neminem metuētes deuorauerunt canes. Mox

Longobardi alpes transgreßi Romam infestant, & duces Longobardorũ Gallias aggrediuntur, & uario bellandi genere Longobardi inter se colliduntur.

583 TVronis de fracto pane sanguis effluxit. Mumulus Amato suffect9, Lõgobardos redeuntes uicit; Auares Sirmium ceperũt. Tiberius imperator dũ in amentiã incurrit, diem suũ paulo post obijt.

MAuricio imperium multis prodigijs diuinitus est prædictum, in multã enim noctem rem diuinam eo faciẽte, atq; incensum offerente, in basilica sacri Deigenitricis templi, quod à Iustiniano apud Antiochenos nomen habet, uelum quo sacrosancta mensa contegitur, igne comprehenso arsit. Ita ut in stuporem & consternationẽ coniectus Mauricius, ad eam rem expauesceret. Gregorius aũt eius urbis hierarcha, qui ibi presens astabat diuinum quiddã id esse, atq; res nouas & sublimes denunciare dixit. Quum uerò in oriente aliquando Mauricius esset, Christus ei euidenter & manifesto apparuit, & ab eo ut contumelias sibi illatas uindicaret, petijt. Quæ sanè certa de imperio eius diuinatio fuit. A quo nanque CHRISTVS uindictam, præterquam ab imperatore atq; eo tantopere in illum pio, exhibendã eflagitaret? Alia præterea memoratu digna, qui eum in lucem produxerunt, de eo renunciarunt. Pater namq; retulit, quum procreaturus eum esset, in somnis se maximam uitem uidisse, quæ ex cubiculo suo orta, emerserit, omnisq; generis maturos botros circumcirca pendentes, protulerit. Mater uerò ipso partus tẽpore, è terra nouũ quendam, & uariantem suauitatis odorem redditũ esse dixit, illud insuper, quod anicularum est, & mihi propè incredibile, addẽs: persępe eam, quę Empusa uocatur, alius uerò Gilo dixerit, infantẽ ex

cubi-

cubiculo ueluti eum deuoratura, extuliffe, nihil tamē detrimenti ei afferre potuiffe. Quin & Simeones ille, qui propè Antiochiam ftationem in columna habuit, quantū uix alius quifquam, bonis operibus peragendis commodifsimus, & omni uirtutū genere clarifsimus, non modo multa per diuinationem dixit, fed fecit etiam, quæ imperiū eius defignarūt. Eodē anno Ioannes Myftaco orientis prefectus, Perfas ad Nymphiū fluuiū uicit. In Frācia Fredegūdis nouercæ imperio Clodoueus natu poftremus regius iuuenis necatus eft. Auares Cōftantinopolim uenientes, ftipendia 100000 auri fingulis annis à Romanis fibi dando pafcifcuntur.

Diluuiū ingens præfertim apud Venetias & Liguria Calendis octobris & magna tonitrua, & Romę maxima peftis fecuta eft, ferpentū fœtore ad litora piectorū. In Nilo fluuio animalia mafculina ac fœminina uifa funt, quę ufq; ad lumbos humanā 586

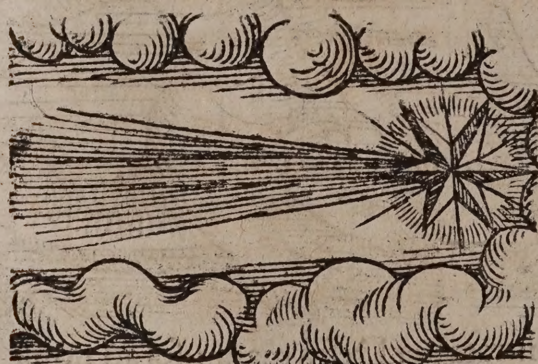

effigiem portendebant, & adiurata per Deū à mane ufq; ad nonā fe uidenda prębuerūt. Longobardi regē fibi præficiūt Atharim Dephonis filium qui Flauius dictus eft, à quo Flauij deinde reges appellati funt. In Frācia Fredegundis eiufq; adulter Landrichus Mag. equitum regem noctu à uenatione redeuntem, ad Calam trucidandum curarunt. Caianus Sigidonem euertit.

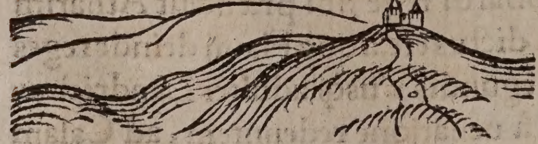
IN Italia & Romę pfertim dirę tēpeftates ortę funt. Vnde Longobardi Romā obfidētes afsiduis ībrib. turbinūq; ui deterriti 589

obsidionem dissoluere coacti sunt, & tanta est aquarum uis subsequuta, ut innumerabilis pene hominũ pecudumq; multitudo per Italiam, & Romæ maxime, perierit. Cadauerum corruptione, pestis subsecuta est: qua etiam Pelagius pontifex, posteaquam pontificatum 11 annis obtinuisset, mortuus est.

CVm apparuisset per mẽsem cometa, multi principes moriũt, & anno ab illo quarto Mahumetus: qui postea tanquã magnus Dei propheta Sarracenis leges dedit, in Arabia nascitur. Hormisdę filius, capto patre, Persarum regnũ inuasit. Romani etiam à Persis uicti.

590 NImiæ pluuiæ inundarunt, & ita quidẽ, ut omnes dicerent ultimũ iudicij diem, præ foribus esse, tanta enim clades fuit, ut nullus grauiorẽ à seculo fuisse meminerit. Magnus etiam draco in modum ualidæ trabis, cum innumerabili serpentium

tium multitudine, per Tyberim in mare descēdit, à quibus suffocatę bestiæ maris, & ad littus proiectę, putredine aërem corruperunt.

ANno sequēti Hormisdam regem Persarum à Persis excæcatum, filius eius Coldroe occidit, & ad Mauritium imp. confugit, eiusq; uirtute Persas debellauit. 591

EOdem tēpore Tyberis fluuius, ita Romę ripas suas excelsit, ut sup muros urbis influēs, maximā partem regionis occuparet, & plures domos euerteret. De fœtore quoq; secuta est plaga pessima, quam inguinariam uocāt, quę tanta fuit, ut etiam ipsum Papam Pelagiū occideret, & passim subtractis habitatorib. plurimæ domus in urbe uacuę remanerent.

REgnante apud Longobardos Agilulfo rege, uēnit ingens locustarū magnitudo in territoriū Tridentinū, quæ maiores erant quam ceterę locustæ. hæ omnes herbas ac segetes agrorū depastæ sunt: & hoc anno fuit ingēs siccitas à mense Ianuario usque ad Septembrem, factaq; est frumentorum penuria, ut fame quamplures perierint. 593

IN Gallia quidam in sylua cædens ligna, adeò à muscis infestatus est, ut per biennium amens fieret. Deinde sub religionis habitu exhibebat se pseudoprophetam: deinde magum, deinde etiam sanitates infirmis dabat, & Christum se

esse

Anno Domini.

eſſe dicebat, pro eo ſe adorari iubebat, nolētes ſe adorare cum populo qui ei multus adhærebat, impetebat hoſtiliter, poſtea tamen à quodam fideli occiſus eſt, & ita ſequaces eius diſperſi ſunt. Hoc anno Recharetus rex Viſigothorum, terminos Romanorum depopulatur. Gothi ad catholicæ fidei unionē rediere. & Chianus Thraciam denuo inuaſit.

PRæcedente maxima ſiccitate, locuſtarum irruens multitudo, aruorum omnium prouentum abſumpſit. & hinc in Italia famemirum in modum eſt laboratum.

694

EOdē Agilulfo regnante mēſe Ianuario apparuit ſtella cometis, mane & ueſpere ꝑ totū menſē. Quo mēſe etiā Ioannes Archiepiſcopus Rauēnæ obijt, & Euin dux in Tridento. & iiſdem temporib. Baioarij uſq; ad duo millia uirorū, dū ſuper Sclauos irruūt, ſuperueniēte Cacano, omnes interficiūtur. Patricius Romanus primus Italiæ Exarchus cōtra Lōgobardos à Romano populo creatus eſt, qui magiſtratus

antea

antea non erat. Agilulfus cũ Cachano Hunnorum rege pacem firmauit, illam ipsam per legatos è Pannonia postulante.

GRegorius Papa qui post Pelagium Romanæ sedis gubernacula accepit leuita, dũ post septiformẽ letaniam ordinasset, intra unius horæ spacium dum hi Deum deprecarentur, octoginta ex eis subito ad terram corruentes, spiritum exalarunt. Priscos iterum Sclauinos ad Istrum cedit ac præda ingenti milites ditat. Caianus cum Agilulfo Longobardo pacem firmauit. 595

COnstantinopoli puer natꝰ, quadrupes: & alter duos uertices habẽs, quę prodigia portendũt aduersa locis, in quib. nascuntur. Thassilo à Childeberto ordinatus rex Beioariorũ, deuictis Sclauis, triumphum obtinuit.

SOl ab ortu usq; ad meridiẽ diminutus est ad tertiam sui partẽ. Longobardi in Cassinum montem irruentes diripuere omnia. Gallicanus in Italia, Romano patricio mortuo successit, ac pacem cum Longobardis fecit. 596

PRodigia multa atque horrẽda hoc tempore uisa sunt, quæ futuras Machumeti calamitates, q hoc anno in Arabia natus est, portẽderũt. Nã uno eodẽq; anno, cometa horrendo aspectu Byzantij uisus est. Guntranus preterea morit cui testamẽto successit Hildebertus fratris filius. 597

Maria

601 MAritius Romanorum rex cum paulo poſt obiret pręceſſerunt multa prodigia. Primum enim cometa maximus uiſus eſt plurimis coruſcans diebus. In Thracia eodẽ tempore mulier puerum genuit monſtroſum prorſus, naturæq; ipſius piaculum. Oculis namq;, palpebris, & ſupercilijs caruit, neque reliqua

corporis conſtitutione formam & effigiẽ iuſtam habuit: quippe cui neq; manus, neq; brachia eſſent, & cui ad coxendices cauda piſcis illis innata dependeret. Quod portentum ubi Mauritius imperator uidit, interfici id iuſsit, gladiumq; ſtatim exoſculatus eſt. Mater autem quæ monſtrum ipſum protulerat, quandoquidem ſua culpa ad inopinatum miraculum nihil contuliſſet, crimine abſoluta eſt. Tum etiam ex imperialibus equis præſtantiſsimus, & aureo ornatu ſpectatiſsimus, de repente concidens, ruptus eſt. In ſuburbanis autem imperantis ciuitatis uicis, alia quoque monſtra nata ſunt: puer uidelicet, quatuor pedes habens, & biceps alter, uterque uerò ferro conciſus eſt. Decimonono imperij Mauricij anno, Mena præfecto Ægyptum gubernante, etiam in flumine Nilo portenta quædam extiterunt. Poſtquam namque præfectus in Delta (locus hic apud Ægyptios pręclarus, ex literæ eius figura nomen adeptus) uenit, & in ipſo diluculo ad amnis ripam iter fecit, ſubitò ex fluminis alueo uir quidam horrorem ſecum afferens, prodijt, uultu Giganti ſimi-

ſimilis, aſpectu graui, capillo ſubflauo, & canis reſperſo, pectore ingenti, dorſo & brachijs heroicum quiddã prę ſe ferens, atq; pubetenus quum ſubinde ex undis ſubſiliret, ſpectandum ſe prębens, reliquo uerò corpore ſub aqua latens, ueluti erubeſceret, ſic arcana naturæ occultauit. Eum ubi dux cõſpexit, ſolenniter eum identidem adiurauit, ſi quidem dęmonium eſſet, ut è conſpectu abiret, & in ſolitudinẽ ſe reciperet: ſin creatrix aliqua uis id pro-

tuliſſet, ut ne prius ſpectandum ſe ſubduceret, quàm omnes inopinato aſpectu ſatiati eſſent. Itaque animans id (hominem enim dicere non auſim) diutius conſtitit adiuratione cõſtrictum, ſeq;

omnibus conſpiciendum dedit. Tertio deinde die, ſub auroram, aliud etiã animãs ſub muliebri forma (nam id natura ſatis indicabat) ex undis emerſit. Nã uultus ipſius lenitas, comę prolixitas, nec nõ reliqua corporis cõſtitutio, & capilli partim cõplicati, partim ſoluti, formæq; ſplendor, fœminam eſſe denunciabant, ſed coma ei ſubnigra, facies candida, naſus mediocris, & digiti in manibus decentes erant. In ore tenera florebant labia; ubera leniter intumeſcebant, & papillæ à pubertate recenti paululum prominere cõſpicienti uidebantur. Reliquas mulieris partes flumen occultabat, arcana thalami cõiugalis myſteria, ſpectatoribus, perinde atq; eis qui ſacris ſecretioribus initiati nõ eſſent, ſubducẽs. Dux igitur ipſe & cohors eius uſque ad occaſum ſolis, ſpectaculo eo oculos pauere, quo tempore & animalia ea intimos amnis receſſus ſubiere, quum ſilentio ſeſe uidenda exhibuiſſent. Muta namq; taciturnitate, conſpectu ſui amatoribus prębuerũt. Ex omnibus uerò infauſtis hiſce indicijs imperator grauem rerum exitum coniectãdo colligebat. Etiam tum futuri caſus metu perturbatur, propterea quòd, qui diligẽter hiſtorias cõſcripſere, haudquaquam commoda rebuſpub. eiuſmodi prodigiorum oſtenta eſſe, memoriæ prodiderant. Non multũ interceſsit temporis, quum Priſcus & Commentiolus regionum Europę pręfecti, ſoluta ea, quã arte quadam cum Chagano Abare pepigerant, pace, clam id iubente principe, ratibus Iſtrum traiecerunt. Atq; ubi primùm in Viminaciũ (inſula ea eſt in Iſtro flumine ſita) delati, & deinde ſubitò cum barbaris & quibuſdam alijs cõgreſsi ſunt, unius menſis ſpacio plurimis pręlijs ſupra triginta millia Abarũ, Gepidum, & Slauinorũ interemerũt, eorundemq; ultra quindecim millia ceperunt: & uictoria tali potiti, qualem uix unquam aliquis ab hoſtibus reportaſſe cognitus eſt, retroceſſerunt.

603 TAnta apparuerunt prodigia quanta nunquam antea, quibus futuræ calamitates protendebantur. Nam & cometes uiſus eſt perlucidus menſe Septembri ac Nouembri. Anno eodem igitur Mauritius imper. à Phoca occiſus eſt, ac deinde Bonifacius tertius pontifex magna contentione impetrauit, ut Roma caput eccleſiarum & diceretur & haberetur.

Dum

 Anno Domini.

DVm Gregorius Agilulfus Longobardorũ rex cum Theodorico, Francorũ rege pacem iniſſet, peſtis grauiſsima Rauennam & eos qui circa oram maris erant uaſtauit, & ſequenti anno totum agrũ Veronenſium adeò attriuit, ut dimidia hominũ pars nõ relicta ſit. Paulus Vuanefridus li. 4. cap. 15. Tũc ſignum ſanguineũ in cœlo apparuit, quaſi haſta ſanguinea, & lux clariſsima per totã noctẽ cũctis aparuit, & Theodopertũ Francorũ regem cũ Clothario patruele ſuo belligerantem grauiter afflixit. Sequenti anno Agilulfus dux qui Farualdo apud Spoletum ſucceſſerat, moritur.

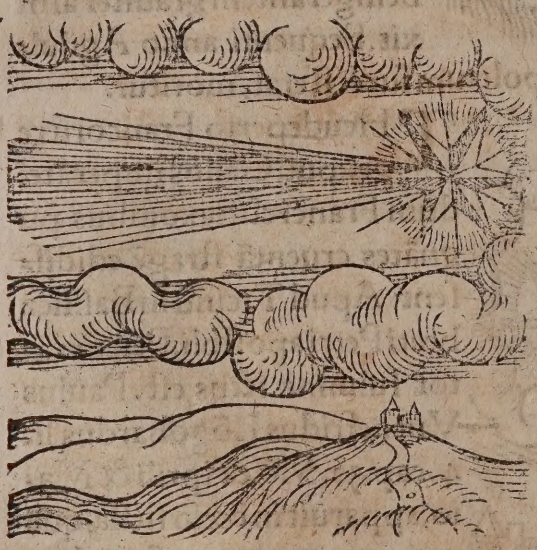

THeudeperto Francorũ rege apud Gallos imperãte, dum Franci cũ Saxonibus pugnãtes cruentã ſtragẽ edidiſſent: Apud Ticinũ in Baſilica beati Petri apoſtoli, Petrus cãtor fulmine ictus eſt. Paulus Vuanefridus Lõgobardus li. 4. cap. 32. Mẽſe Aprili & Maio, apparuit in cœlo ſtella, quã cometam uocamus, & eodem anno Seuerꝰ patriarcha Aquileienſis diẽ ſuũ obijt, eodẽ deinceps anno menſe Nouembri & Decembri iterum cometa apparuit. & eodem tempore Candidiano defuncto, apud gradus, patriarcha Epiphanius creatus eſt, & ſic illo tẽpore duo patriarchæ Romanis eſſe cœperunt. 604

LOtharius & Theodericus cum prælia inirent inter ſe & 30 hominũ milia cæderent: in eo prælio, angelus Domini euagi- 605

natũ gladiũ ſuper populũ tenẽs uiſus eſt. Moritius imp. cũ inter-
fectus eſſet, graſſant per Romanorũ prouincias Perſę ac Hunni.

617

Cometes per mẽſem apparuit. Tum Coſdras Perſarũ rex Hieroſolymã diripuit. Polydo. Vergil. lib. 3. prodigiorũ. Hoc anno etiã Perſæ totã Paleſtinam deuaſtarunt. Zachariam patriarchã cum ornamentis ac populo abduxerũt. Sigebertꝰ hunc eius aũt in annũ Chriſti 615. retulit.

Sigebertus infans filiꝰ Dagoberti Francorũ regis,
633 40. dierũ, à ſancto Amando baptizatus, tacentib. cunctis, Amẽ reſpõdit. Terręmotus uehemẽtiſſimus, in Paleſtina factus. ſignũ in cœlo uiſum gladij formã habens, quod 30. diebus uerſus meridiẽ ſtetit, q̃ Sarracenorũ potentiã ſignificatã putãt. Inter Romanos ac Sarracenos bellũ ĩplacabile ortũ. Dagobertus rex Sclauos debellauit idololatras. Codouallo Britannorũ rex auxilio Pendę Merciorũ tyrãni, à Nortũbris defecit. Eduinꝰ in clade occubuit.

639 Antiochia iterum circa horam noctis tertiã unà cum ſonitu multo ingẽs terrę cõcuſſio & ebullitio ſubito coorta eſt, &

uniuer-

uniuerſam urbem ex fundamentis ipſis conuulſit, & cum quæ in
altum ſublata fuerant ædificia deiecit, tum uerò quę firmamẽtis

ſuis profundius innitebã
tur ex inferioribus locis in
ſublime excutiẽs proiecit:
ita ut ſtructuræ omnes ſan
ctiſsimę eccleſiæ præcipi-
tes peſſũ ierint, & ipſum
duntaxat hemiſphærium
loco ſuo ꝑmanſerit: quod
Euphræmius epiſcopus è
Daphnes luci tignis, quũ
ſub Iuſtino terræmotus
graſſatus eſſet, conſtruxe
rat. Alijs namq; terrę con-
cuſsionibus in parte ſeptentrionali labefactatum fuerat, eaq; de
cauſa tigna, quæ id ſuſtinebant, habuerat. Ea tum ingenti uehe-
mentiq; motu ita humi proſtrata ſunt, ut hemiſphęrium haud ali
ter quàm regula quædã in ſuũ locum reſtitutũ ſit. Quin & ædifi-
cia multa in regione urbis, quæ Oſtracina dicitur, concuſſa cor-
ruere: atq; id etiam, quod nomini ſuo reſpondet ψηφίον, id eſt, pſe-
phion dictũ: item ea quę uernacula lingua Bryſia nominata ſunt,
& inſuper ędes quoq; Deigenitricis uicina, ubi media porticus
ſola mirificè eſt cõſeruata. Labefactatæ etiam admodũ ſunt om-
nes in planitie turres, mœnibusq; alijs, pręterquã ſolis propugna
culis intactis atq; in eis ipſis propugnaculis, ſaxa quędã in diuer-
ſam partẽ conuerſa, nõ conciderunt. Multę præterea aliæ ſacræ
ædes cladẽ eam ſenſerunt: & utrunq; publicũ lauacrũ, ex pulcher
rimo ſtatu, ad eam quæ ex diametro eſt, deformitatẽ collapſum.
Magna uero etiam multitudo ruinis oppreſſa eſt, adeò, ut nõnul
li cõiecturam ex annona capientes, circiter 60000 hominũ ea cã
lamitate interijſſe putẽt. Gregorius ipſe urbis epiſcopus, pręter
ſpem omnẽ ſeruatus eſt. Nã tectũ & habitatio, ubi cõſederat, om
nis paulo pòſt cõcidit: neq; periculũ id quiſq; euaſit, pręterquàm
ipſe, & qui ei pręſtò erãt, qui ipſum unà cum lectulo ſublatũ, funẽ
demiſerunt, quum alius terræmotus, locum alium ruinis ad id pa-

tefeciſſet, per quē periculū imminēs effugerunt. Alia res ſalutaris urbi ei accidit, benigno & miſericordi Deo bonitate & lenitate ſua minas comprimente, miſerationisq; & miſericordiæ uirga caſtigare hominū uitia ſtatuente. Nam nullū exortum eſt incendium, cum quidem multus ubiq; in urbe eſſet ignis, in focis ipſis ſcilicet, priuatisq; & publicis lucernis, fornacibus, balneis, culinis, & officinis aliis, in quibus opifices artes ſuas exercent. Multi autem ex claris & inſignibus uiris eo terræmotū interiere, quorum unus etiam fuit Aſterius, concuſsionibus eiuſmodi & ruina exanimatus. Hoc anno Sarraceni occuparunt Syriam. Hyaidus Meſopotamiā Romanis ademit. Iudæi omnes, qui Chriſtū profiteri nollent, à Dagoberto Francorū rege ex Gallia pulſi ſunt.

648 PRocella ingens Cōſtantinopolim, & agros hortosq; adiacentes, euulſis arboribus & herbis, uaſtauit. Sarraceni Africā inuaſere fugato Gregorio tyranno, eamq; ſub tributum egerunt. Rodulphus Toringiorum dux, tributa negans, à Sigiberto Auſtraſiæ rege uincitur tributumq; dare cogitur.

650 IGnitus lapis quaſi maſſa candentis ferri ab occidente uolitās uenit, & draco ingens à multis uiſus eſt. Annis proximis Liutholphus dux Othoni patri ſuo rebellat. Adelbertus comes occiditur. Hungari Noricam, Franciā, Italiamq; depopulantur.

653 ANno Conſtantis imper. undecimo, cinere pluit; unde metus magnus Conſtantinopolim inuaſit, ignis de cœlo cecidit, & peſtis ſtatim grauiſsima tribus æſtiuis menſibus graſſata eſt. Viſus eſt etiam reuera malus angelus ciuitatem circumiens, qui quoties uenabulo domos inhabitantium percuſsiſſet, tot eadem die homines leto tradebantur. Conſtantinus imperator miſſo Exarcho ad Italiam, Dei eccleſiam impugnat. Martinus papa cum imperatori Conſtanti

Constanti resisteret, ab eo in exilium actus moritur & uacat sella pontificia menses. 14.

ECclypsis solis facta est hora 10. quinto nõnas Maij Indictione septima. Sæua lues & pestilentia Britãniã inuasit. Deusdedit archiepiscopꝰ obijt. Constans ob tyrannidẽ in pios sacerdotes, & fratris necẽ suis exosus, Romã petit. Constãtinus imperator multos Longobardorũ capit. Beneuentum obsidet, ibiq; Grimoaldus rex exercitum eius grauiter atterit. 662

ANno Constantini quinti imp. quarto, iris atq; ignis apparuit in cœlo mense Martio adeò horrendæ magnitudinis, ut mortales ultimum consummationis diem prestò esse clamitarent. Eius anni pestis magna hominum ac iumentorum clade Ticinum afflixit. Ac Sarraceni in Romanorum fines irruentes, omnia deuastarunt, atque Cizicum ceperunt. 673

674 ANno eiusdẽ quinto, in Italia tãtæ pluuię, & tonitrua fuerũt, ut homines & pecora solo fulgore interirent. Tãta pręterea imbriũ atq; pluuiarũ fuit copia, ut homines neq; triturare, neq; in horreis frumẽta recõdere potuerint. Quo factũ est, ut ex ipsis pluuijs, denuo legumina renascerent, & ad maturitatem deuenirent.

676 AB Augusto per tres integros menses stella horrenda radijs cœlos penetrans, ab oriente solis, ad gallicantum usq; ad solis occasum apparebat, quem Epidimia labes in regionibus orientalibus subsequuta est.

COelum maximo spectantium terrore decẽ dies est uisum ardere, et mox eo triennio, crinita stella trib. mensib. apparuit,

ceciderunt q; cœlo imbres perpetui, & tonitrua horrẽda, qualia nũquã hominũ memoria fuerãt audita, crebérq; casus fulminũ, quib. expiãdis sæpè Theodatus supplicationũ indixit populo, & ipse solenni more pompã secutus est. Obijt diẽ Theodatus magno dolore ciuitatis, anno põtificatus sui quarto, & in Vaticano situs est. Donus est inde sedem adeptus. Sarraceni Liciam, Ciliciamq; bello fatigant. Pestis magna Ticinum afflixit.

677 LOcustæ magnis agminibus per Syriam & Mesopotamiam uolitarũt. Proximo anno Balinicus architectus Romam uenit ex Heliopoli Syriæ, qui ignem marinum inuenit, quo deinde usi Romani, Sarracenorum naues combusserunt.

682 TEmporib. Constãtini quarti principis, statim post uniuersale sextũ Constãtinopolitanũ conciliũ, per octauã inditionẽ, luna ecclypsim passa est, solisq; defectio eodem penè tẽpore hora diei quasi decima, quinto nonas Maias. Moxq; subsequuta est grauissima pestis, quę trib. mensib. adeò grassata est, ut etiam parentes

rentes cum filijs, atq; fratres cum sororibus bini per feretra positi Romæ ad sepulchra ducerentur. Pari etiam modo Ticinum depopulata est: ita, ut cunctis ciuibus per iuga montium fugientibus, in foro & per plateas ciuitatis, herbæ & frutices nascerentur. Eodem præterea anno Muhamas Sarracenorum Ammiras moritur, post quem Girith filius eius administrationem accepit. Constantinus Heraclium & Tyberium fratres ab imperij cõsortio dimouit, ac cum Tyberio filio regnare cœpit.

ANno eiusdem Cõstãtini decimosexto, mons Vesuuius igneus in regno Neapolitano, olim bonitate uini celebratus, semper emittens fumũ & ignes, sicut Ætna in Sicilia iterũ exarsit. Ægyptiorũ maxima multitudo Aphricã ingressa, Carthaginẽ spoliatã prius penè diruit. Egfridus rex Nordanimbrorum à Pictis perimitur. Picti, & Scoti, & Britones Anglos uexant, ac libertate quam olim per Anglos perdiderant, recepta: multam Angliæ partem deuastant. 685

STella horrẽda circa Dominici natalis diem, circa Vergiliarũ orbẽ apparuit, quę totis dieb. et noctib. usq; ad Epiphaniã 687

dura-

durauit. Benedictus ſecundus Romanorum pōtifex obijt. in cuius locum Ioannes eius nominis quintus ſuffectus eſt. Pipinus & Martinus Auſtraſiorū duces, ab Ebroino uincūtur, ac Martinus contra fidem occiditur. Pertharith Longobardorū rege mortuo, Chuniperth filius in regno ſucceſsit. Edrich Anglorū rege mortuo, externi reges gentium, regnū Angliæ diſperdunt atq; lacerant annis quatuor.

690 AQuæ diluuium fuit in finibus Venetiarum & Liguriæ, cęterisq; regionibus Italiæ, quale maximum poſt Nohæ tempora creditur non fuiſſe. Factæ ſunt lacunæ poſſeſsionum ſeu uillarum, hominumq́ue pariter & pecudum magnus interitus, de-

ſtructa ſunt itinera, diſsipatæ uiæ, tantumq; Atheſis fluuius excreuit, ut urbis Veronenſis muri ex parte una ſubruti fuerint, fuit autem inundatio illa Calendis Nouembr. quin & tantæ

coruſcationes & tonitrua tunc fuerunt, quantæ uix æſtiuo tempore fieri ſolent. Tyberis quoque Romæ in tantum excreuit, ut aquæ eius ſupra muros influerent, & maximas in ea regiones occuparent. Tūc per alueum eiuſdem fluuij cum multa ſerpentium multitudine, draco etiā miræ magnitudinis per urbem tranſiens uſq; ad mare deſcendit. Subſequuta eſt ſtatim hāc inundationem grauiſsima peſtis, quam inguinariam appellant, quæ tanta clade populum deuaſtauit, ut ex inexiſtimabili multitudine uix pauci remanerent.

ANno Iuſtiniani imp. 695
nono, defectio ſolis facta eſt, hora diei 3. ita, ut q̄dam ſtellæ ſuo ſplendore in cœlo ab omnib. conſpicerentur. Iuſtinianus imperator ſanctam ſextam ſynodū infirmare conatur, & Sergium papam in hoc ſibi reſiſtentem, eccleſiam deturbare fruſtra nititur.

MAgnus fuit terræm. 714
in Syria. Cōſtātinus 23. papa morit̄, cui in ſede pōtificia Gregor. ſecūdus, iuxta Platinam, Sigebertum ac alios ſucceſsit: Sunt enim qui Blondum imitantes, Stephanum ſecundum ſubſtituant. Obijt & eodem anno Pipinus, qui filium ſuum ex Alpiade Carolum Tutidem ſiue Martellum cognomento, principatus ſui hæredem reliquit.

719 SArraceni Constantinopolim obsidentes frigore, fame, & peste affliguntur. Cæterum obsidione urbis soluta, Sarracenorum naues prodigiosa grandine submersæ sunt, ita, ut tãtummodo decem euaderent.

722

ANno Leonis quinto in Cãpania Italię frumẽtũ combustũ, ordeũ & legumina quasi pluuia de cœlo ceciderunt. Et anno sequenti Carolus Saxones debellat. Rigobertus episcopus Remensis à Carolo ab episcopatu deponitur. quemadmodũ & Eucherius Aurelianensis episcopus, ꝙ contra Raginfredum iuuare noluisset.

729 DVo cometæ apparuerunt, atque ob id præcipue memorabiles, quod orientem solem unus præcedebat, alter occidentem sequebatur. Gregorius secundus eius nominis pontifex ma-

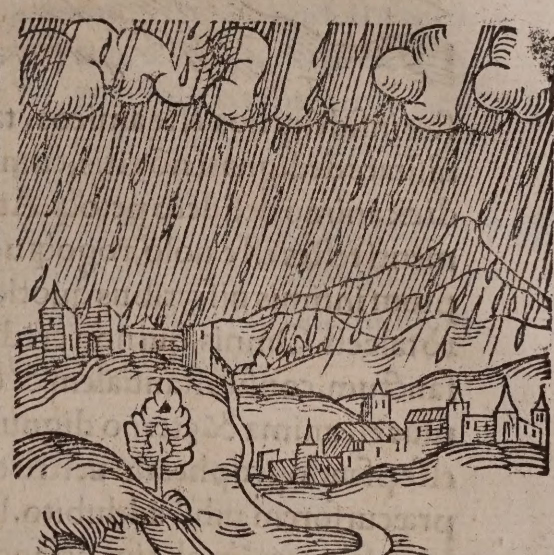
ximus, posteaquã annos decem & sex sedisset, diem suum obijt. Cui eiusdem nominis tertius, natione Syrus successit. Cazari in Sar-

Sarracenos inſurgunt, & magnam eorum ſtragem edunt. Ab Eudone Sarraceni ex Hiſpania euocantur.

IGgnis in cœlo uiſus. Luitprandus Longobardorum rex Romam obſidione cingit, quo timore Gregorius Pontifex Maximus Carolum Pipini patrem in auxilium uocauit. Sarraceni Galliam inuaſere denuo, Auenionẽq; proditione occupant. Martellus urbẽ ui expugnatã recipit, fugato Athino Sarracenorũ rege. 735

TErræmotus ingens Conſtantinopoli ſeptimo Calendas Nouemb. quo templa & monaſteria corruêre, & durauit hic motus anno integro. Leo pontifex 14. Calend. Iulij moritur, cui Zacharias ſucceſsit. 740

COnſtantino imperante, cinis de cœlo cecidit. Conſtantinus quarto nonas Nouemb. Conſtantinopolim ui capit, ac Artabaſdum cũ duobus filijs oculis priuat. Hunni ſeptẽ itinerib. totidẽq; exercitibus Scythiam ingreſsi, Pannoniam repetunt. 744

COmeta in Syria apparuit, quã peſtis magna ſubſequuta eſt, quæ ſenſim omnes maris inſulas, & totam Græciã inuaſit. 745
Mirabile quiddam notatuq; dignum, quod ſingulariter Fuctius refert, hac tempeſtate contigit. Hali Sarracenorum apud Damaſcum princeps, Petrũ eius loci Archiepiſcopum, eò quòd liberẽ Sarracenos atq; Manichæos erroris arguiſſet, lingua mutilatum in ulteriorem Arabiam, ad Eudæmonem exulatum miſit. Hoc

Petrus quidam alius Sarracenorũ ſcriba audiens, magno ſe animo, ut martyrij coronã mereri poſſet, Sarracenis oppoſuit. Nam cũ eo ipſo tempore graui morbo detineret, primores Arabum ad ſe uocauit, quos ex more uenientes, cum et antea rationes tributorum ab eo recipere eſſent aſſueti, in hunc modum alloquutus eſt. Quãuis mihi ſatis conſtet infideles uos eſſe amicos, tamen pro eo quòd ęgrotãtem me uiſitare dedignati nõ eſtis, cumulatã uobis à Deo mercedem reddi ex animo deſidero petoq́ꝫ. Atq́ꝫ uos mei quod nunc condo teſtamenti teſtes eſſe uolo, rogoq́ꝫ uehementer, ut auribus hoc præceptum intimis uiſceribus quotidie ruminandũ recondatis. Id uerò tale eſt. Omnis qui non credit in patrem & filium, & ſpiritum ſanctum, conſubſtantialem & diuinam in monade trinitatẽ, mortuus eſt anima & ęterno dignus ſupplicio. Talẽ uerò Mahomet eſſe pſeudoprophetam ueſtrũ cõfiteor, quem & Antichriſti eſſe præcurſorem nihil addubito. Diſcedite ergo diſcedite, cœlũ uobis teſtor terrãq́ꝫ, ab eius nefandiſsimis nugis & fabulationibus. Hoc enim uobis conſulo, ne ſimul cum illo in perpetuum crucię mini. Hæc dicentem Arabes ſtupore aut ueſania magis, ex rei nouitate perculſi, delirare hominẽ, atq́ꝫ ex languore rationis uſum amiſiſſe rati, parui tum fecerunt. Ac cum haud ita longe poſt ad priſtinum ualetudinis ſtatũ redijſſet, maiori quàm ante hac unquã uoce clamauit. Anathema eſſe Mahemut, & fabuloſum ſcriptum eius, cunctosq́ue ei tam obedientes quàm credentes, æterna ſub maledictione perituros. Cumq́ꝫ hoc ſæpius atque in publico proclamaſſet, à Sarracenis furore agitatis, ui abreptus, capiteq́ꝫ truncatus, martyr ut optauerat, Chriſti effectus eſt.

 Anno Domini.

ANno Constantini imperatoris quinto, in Calabria, Sicilia, 746
& alijs quibusdam locis in uestibus hominum, & in uelis

ecclesiarũ apparuerũt cruciculæ, quasi oleo designatæ: Et eo anno secuta est horrenda pestis, quę in Siciliа incepit ac deinde sensim omnes maris insulas ac totã Græciam inuasit. Et Cachis Longobardorum rex, dum rupto fœdere Romam uexare nititur, à Zacharia pontifice, non solum reprimitur, sed eius instinctu cum uxore & filijs Romam ueniens, monachus efficitur.

TErræmotus Palestinam maxime afflixit, præcipue sanctam 747
ciuitatẽ. pestis Constantinopolitanam urbem uastauit. Saraceni Cyprum classe inuadũt. In Francia Pipinus fratrem suum Griphonem sibi machinas struentem persequitur.

ANno Constantini imp. undecimo, terræmotus terribilis fa 752
ctus est, quo urbes, aliæ quidem penitus corruerunt, alię ali-

qua ex parte subuersæ sunt, aliæ à montanis ad subiecta campestria cum muris & habitatoribus suis integrę & salvę plusquàm sex milliaria transmigrauerunt. In Mesopotamia etiã terra dirupta est, usq; ad duo milliaria, atq; alia terra nimis alba & arenosa de profundo ascendit. Et ex ea animal Mulinum ascendit incõtaminatum humana uoce loquens: & incursionem gentis ab heremo aduersus Arabes pronuncians.

752 IN Francia nocturno tempore uisum est, magnum signũ in cœlo, globus scilicet igneus, à parte Australi declinans à Gallię finibus, in partes Longobardorum. Theodosiopolis & Mitilenæ à Constantino receptæ. Pipinus à Stephano pontifice contra Aistulphum in auxilium ascitus, in Italia Longobardos uicit, eorumq; regem Papiæ obsedit Muruha.

757 TErræmotus in Palestina & Syria. Altero ab hinc anno, nimirum decimo octauo, Constantini accidit, ut Magi quidam ex Maurophoris Persis in tantam delaberentur dementiam, ut sibi ipsis atque aliјs stultè credulis persuaderent, si uenundata substantia omni (in quem usum pecuniã collegerint pauperibus, ne data sit, nec ne incertum est) nudos se de muris ciuitatis deijcerent, tum sine mora eos ad cœlum sursum uolaturos esse, perierunt hac insania permulti, ac tandẽ sedecim ex maiorum principibus per Sarracenorum principem interfectis, dementiæ finis impositus est. Stephano 2. pontifice mortuo,

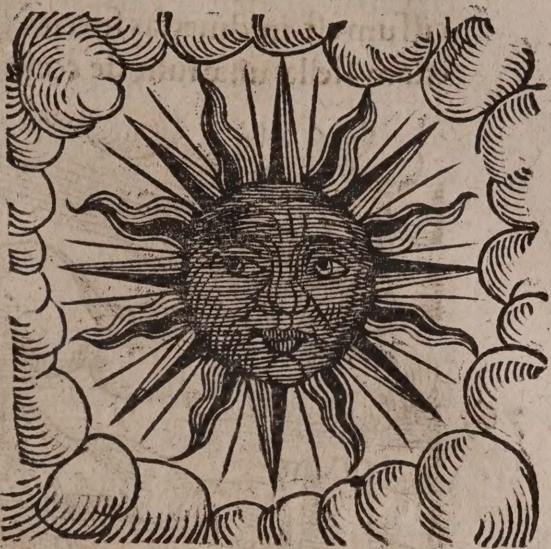

Paulus primus in sede Romana succeſsit. Pipinus fortiter Saxonum munitiones irrumpit, & post multam stragem, eos sibi tributarios fecit. Facta est hoc anno regni Nortũbrici inclinatio. Osoulcus eius rex mox domestica factione oppressus interijt.

Astul-

ASTulphus Longobardorum rex, qui Romanos ſibi tribu- 758
tarios facere conabat, fulgure tactus interijt, poſteaquã re-
gnaſſet annos 32.

ECclypſis ſolis facta eſt 18. Calend. Septemb. hora 9. & anno 760
proximo pridie nonas Iunias hora 6. mox Pipinus rex Fran-
corum Pariſijs moritur & Paulus quoque Pont. Max. Conſtan-
tinus à Bulgaribus uictus nobiles multos cum exercitib. amiſit.
Arabes Armeniam inuadunt.

COmeta in oriente de- 761
cem diebus effulſit: a-
lius in occidente diebus 21.
Chilpingus Auernenſis et
Ami:gus Pictauienſis co-
mites congreſsi militibus
Pipini cum multis peri-
muntur.

COnſtantini imp. an- 763
no 22. gelu magnũ or
tũ à Calend. Octobris, uſ-
que ad Februarium. Vn-
de pelagus Ponti uſque ad
centum milliaria, præ glaciei rigore, fuit in duritiem lapidis uer-

ſum: habens 30. cubitos à ſuperficie in profundum. Nix quoq; per 20 cubitos illud cooperuit, ita ut inde mare confirmaretur, ac pedibus calcaretur. Intra menſem uerò Februarium gelu conciſſum eſt in diuerſas ſpecies, inſtar montium. Hoc ipſo anno etiam ſtellæ uiſæ ſunt de cœlo cecidiſſe, unde homines miraculo territi finem mundi imminere putauerunt. Cometa Docetes in oriente apparuit. Bulgares occiſis principibus ſuis, Zeletin ducem faciunt, qui graui bello à Conſtantino uictus, à ſuis occiditur, ac Paganus ei ſufficitur.

765 ITerum ſtellę de cœlo cadere uiſæ. Secuta eſt ſiccitas magna. Cōſtantinus Bulgares claſſe inuadens, naufragium paſſus eſt, in quo multa hominum millia amiſit. Turci iterum egreſsi cū Arabibus bellauerunt.

776 ANno Conſtantini 35. Saxōib. Heresburch caſtrum obſidentibus, gloria Dei ſuper eccleſiam apparuit omnibus, duobus ſcilicet ſcutis, ſanguineo colore flāmantibus, quoſdam motus ut in bello per aëra, dātibus. Et ſtatim Carolus rex in Saxoniam ueniens, munitiones irrupit. Victoria de Longobardis adepta, totaqúe Italia ſubiugata eſt. Papa ei ius eligendi pontificem, & ordinandi Apoſtolicam ſedem, & dignitatem

tatem Patriarchatus conceſsit. Eodẽ anno Conſtantinus contra Bulgares mouens exercitum, miſerabili morte ac eiulatu interijt.

EOdem tempore dum in Hiſpania à Gallis triſti euentu eſt bellatũ, pridiẽ Calen. Febr. dececimaſeptima luna, ſol circa meridiẽ defecit, quũ triduó ante luna idem paſſa eſſet. Acies eadem nocte apparuere, uiſa eſt & Mercurij ſtella 16. Calend. April. in medio ſole uelut macula quędam nigra. Subegerat Carol9 Magnus Francorũ rex oracu- 778
lo, ut ille ait, monitus, multò maximã Hiſpanię partẽ, quo bello Pãpilonia eſt capta, Oſcá, Lucema, & alię urbes opib. inſignes, magis diuina quàm humanã ope, ut Turpinus ſignificare uidet. Mox Sarracenis ex Aphrica Aigolandi ductu, eam ſibi terrã uindicantibus, iterum à Carolo prouincia repetita eſt, ad Baionamq; Vaſconię urbem, aliquoties eſt ex prouocatione, ac per partes dimicatũ uarioq; euentu: poſtremo, totis utrinq; uiribus in aciẽ deſcenſum, cæſaq; prælio quadraginta hominum millia Christiani nominis, & in his Milonem Anglerium Rolandi patrem.

PLuit ſanguine, qui etiã è terra fluxiſſe tradit. Aliaquoq; multa prodigia narrata ſunt. Hac tempeſtate Conſtantinopoli, uel ut alij ſcribunt, in lõgis Thraciæ muris quidam homo fodiens, inuenit arcam lapideam, quã cum expurgaſſet & reuelaſſet, reperit uirũ iacentem, & conglutinatas arcæ literas, continentes hęc: CHRISTVS NASCETVR EX 782

VIRGINE MARIA, ET CREDO IN EVM, SVB CONSTANTINO ET EIRENE IMPERATORIBVS: O SOL ITERVM ME VIDEBIS. Eodem autem anno quo hęc inuenta sunt Eirene cum filio Constantino ad annos decē regnare cœpit. Saxones rebellauere, à Carolo magno Francorū rege uicti, qui seditiosos usq; ad quatuor millia quingentos ei tradiderunt obsidesq; tribuerunt.

784 ECLypsis solis facta est 15. Calend. Octob. hora 2. & cruces in uestibus apparuerunt. Carolus Magnus per Alemanniā ad

fines Baioariæ rebellantes cum maximo exercitu persequitur. Carolus uenit in Franciam cui & Baioaria subiecta est.

787 IN agrum Fusingensium aëre sereno & tranquillo, diuersi generis ligna de cœlo ruisse, literis proditum est. Moses Ammiras moritur, post quē Aron frater eius Sarracenis imperat. Carolus Franciæ rex Romam ueniens, contra Heregisium Beneuenti ducem, bellum suscipit. Bellum inter Francos ac Auares ortum.

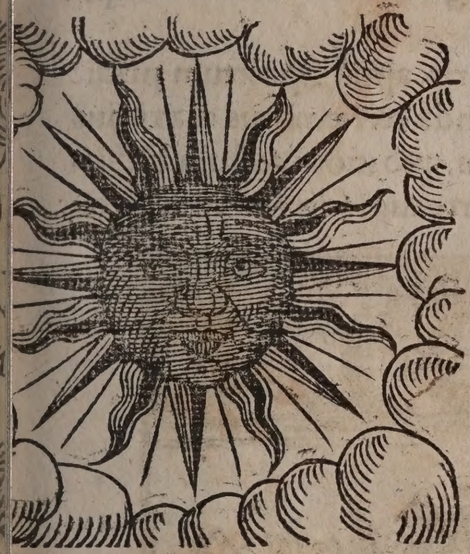
791 TYberis maxima Romę & insolita facta est inundatio, in qua fluuialis aqua in torrētis speciē, p Flāminiā portā (quæ nūc Populi dicit) cū magna hominū & rerum strage, latè longeq; expatiata est, magna pars urbis enauigata cymbis fluuialibus, qbus pōtificis iussu cibaria subministrata sunt pauperib. nequeūtibus in apertū exire, omniq; alioqui ministerio carētibus. Tecta urbis & armenta, in pręceps acta. Obfuit Cataclysmus ille non tantū in

præsens, sed causa etiam fuit, ut sequenti anno sit Romę frumenti

inopia laboratũ. Cõsolat9 est ciuitatē eiusmodi clade Hadrianus pontifex, multa multis dedit, ut calamitas illa minus sentiretur, muros & turres urbis aquarum ui dirutas refecit. Hoc anno etiã terrę motus in Februario Cõstantinopolim quatit. Et Birene filium imperio priuat, & sola regnat. Bellũ Hunnicũ inchoatum est quod octo ferè annis durauit. Arabes Cyprum inuadunt.

EO anno quo Hyrene imperatrix erepto sibi imperio, fœmineo dolore abusa, Cõstantinũ filiũ suũ oculis ac imperio priuauit, atq; Carolus rex Saxones graui prælio uicit: Sol obtenebra 797

tus est per dies 17. Terræmotus in Creta & Sicilia. Itẽ alius Cõstãtinopoli ualde horribilis. Mox Cõstantin9 morit, ac in Hispania Barcinona Sarracenis reddita, à Caroli militibus obsessa est.

DVm Spoleti uersatur Carolus magnus imperator; pridie 800

die Calend. Maij, hora noctis secunda terra grauiter tremuit, tectum diui Petri Romæ corruit, in Italia, Germania, Gallia,

circa Rhenũ urbes pleræq; & uillæ afflictæ sunt. Ob Hiberni temporis clementiam subsequuta est pestilentia. Circa hæc tempora imperiũ ab oriente in occidentẽ translatũ. Gerardus dux Bauariæ in Pannonia Auarib. cõgressus, pimit. Baleares insulę Frãcorũ auxilio à Sarracẽis defendũt.

800 ANno Hyerenę imperatricis tertio in mẽse Iulio contra naturam aspera, & gelu concreta bis fuit pruina, sed nihil fructibus nocuit: & eodẽ anno qui ab Imperatore Constantinopolitano desciuerant, tunc in gratiam redierunt: & Pipinus rex Italiæ ordinatus est.

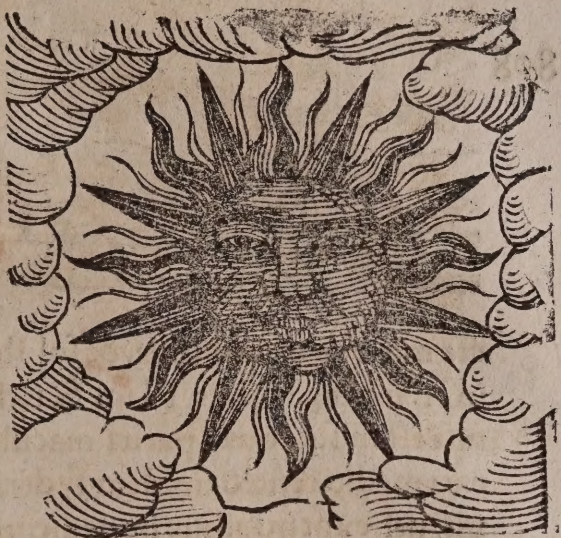
802 ANno 2. Caroli magni imperatoris, apud Spoletum pridie Calend. Maij, hora noctis secunda terræmotus maximus factus est, qui totam concussit Italiam, quo motu tectum Basilicæ beati Pauli Apostoli, magna ex parte cum suis trabibus deci-

dit. Et

dit. Et in quibuſdã locis, urbes & montes corruerũt. Eodem anno quædã etiam loca in Germania circa Rhenũ, & in Gallia contremuerunt. & ſtatim ingens peſtis, per idas regiones ſecuta eſt. Carolus Saxones trans Albim in Franciam tranſtulit, ex quibus Brabantini & Flammingi prognati ſunt.

ANno 3. Caroli magni 803
imperatoris, luna ter obſcurata eſt, & ſol ſemel, acieſq́; miræ magnitudinis, in aëre uiſæ ſunt. Nicephorus fraude imperium occidẽtale occupat, pulſa in monaſteriũ Eirene. Abotriti Saxonũ terrã trãs Albim à Carolo habitãdã accipiũt. In Italia ciuitates Oſtona & Luceria cõtra Carolũ ſentiẽtes, in deditionem acceptæ.

ECclypſis ſolis facta eſt 3. Idus Febr. hora 6. Orta eſt magna 805
inter Godafridũ Normanorũ regẽ & Carolũ Magnũ ſimultas. Egino epiſcopus Cõſtãcienſis mortuus eſt. Saxones ꝑpetuo rebellantes, perpetuo hoc tẽpore uicti ac Romanam religionem

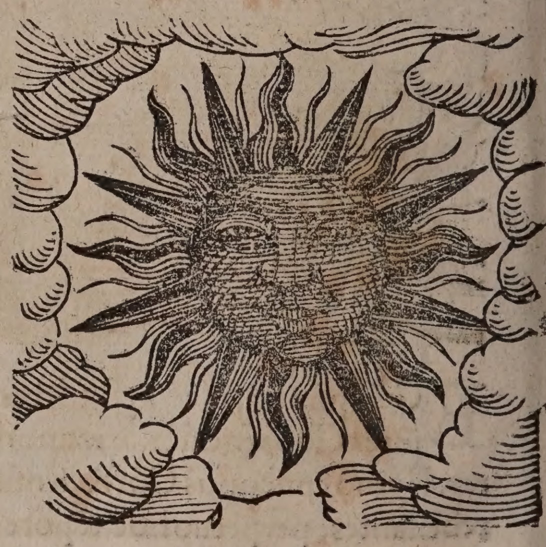
accipere

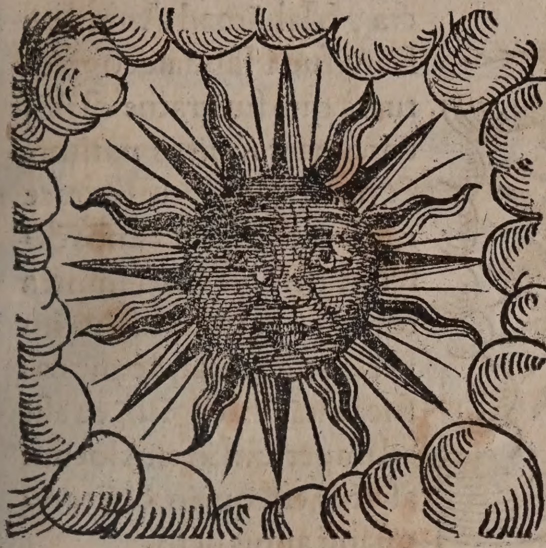
accipere coacti sunt. Carolus imperatoris Caroli filius, Bethemanos sibi rebellantes, deuicit, Lethone eorum duce perempto.

808 ANno Caroli imperatoris octauo, pridie Calendas Februarij, luna 17. facta est ecclypsis solis, in medio die, utroque sydere in 25. parte Aquarij. Item 4. Cal. fuit ecclypsis lunæ, & apparuerunt acies in eadem nocte miræ magnitudinis, & sol stetit in 12. parte piscium, & luna in 11. parte uirginis. Nam & stella Mercurij 16. Calend. April. uisa est in sole quasi parua macula nigra tamen, paululum superius medio centro eiusdem syderis. Sed quoniam primum intrauit, uel exijt nubibus impedientibus, annotari non potuit. Item 11. Calend. Septemb. lunæ fuit ecclypsis hora noctis 3. sole in 5. parte uirginis existente: & luna in 5. parte piscium. Sicque ab anni superioris Septembri, usque ad Septembrem sequentis

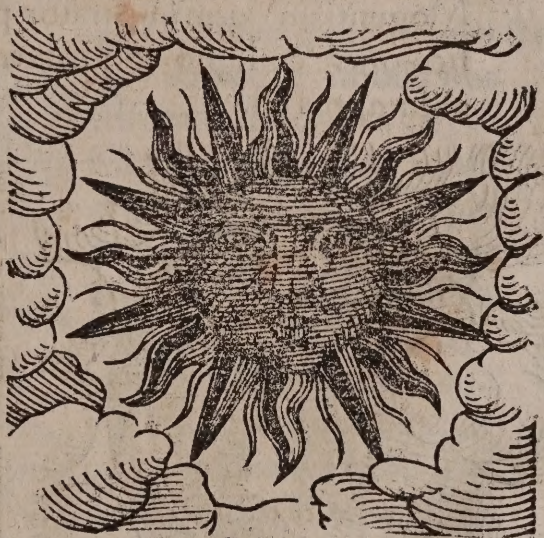
anni

anni luna ter obſcurata eſt; & ſol ſemel. Nicephor9 imperátor orietis rapta Theophania ac à marito diuulſa, eam Stauratio filio iungit, in cuius nuptijs ipſe ſceleratus duas honeſtas uirgines corrupit. In Britannia Eardulphus rex Nordanimbrorum, patria ac regno pellitur. Gothricus Danus, Abrotritos domuit.

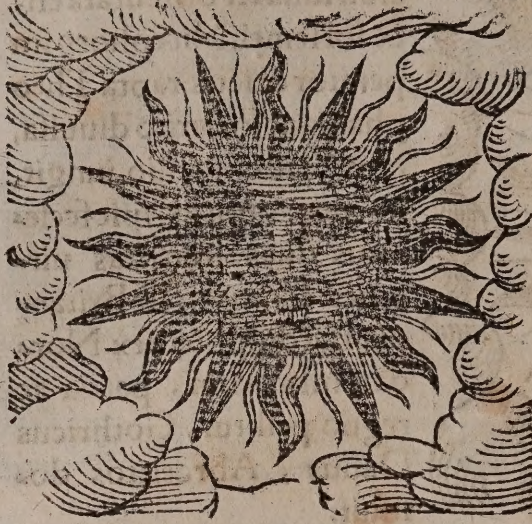
ECclypſis ſolis facta eſt 7. Idus Iunias hora 2. Item eodē anno 810
ecclypſis ſolis pridie Calēd. Decemb. hora 3. Pipinus Caroli Magni filius obijt. Carolus rex Caroli filius obijt, & Hatto epiſcopus ab imperatore Conſtantinopolim mittitur. Bulgares ad Strimonium fluuium Romanos uincunt, Sardicam capiunt. Nicephorus imperator à Bulgaribus uictus interijt.

LOcuſtę gregatim ex Africa uolātes Italiā infeſtarūt. Heming9 rex Danorū morit, poſt quē duo īter ſe de regno cōtendē 811
tes, bello collidūt, in q̄ ad undecim millia Danorū īterfecta ſunt.

ECclypſis ſolis in duodecima parte Tauri quarto Maij die fa 813
cta. Ma-

cta. Mahãmad Ammiras fratri suo Habdale cõgreditur, à quo superatus eũ sibi coregnare inuitus patitur, & hoc bello regnũ Sarracenorũ per aliquot annos discinditur. Michael imperator à Bulgaribus uictus imperio se abdicat, ac monasticã uitã sibi eligit. Leo aũt ad imperium in eius locum ascitus est, qui in oriẽte regnauit annis octo.

814 CArolo Magno inuictissimo Romanorũ imperatori, imminente mortis articulo, sol obscuratus est, ac luna pallorẽ recepit, factus terræmotus maximus, paulo autẽ ante mortem uisus est cometa horrendus, ac alia dira prodigia multa conspecta atq; audita sunt in terris. Eodem preterea anno bellum cruentum inter filios Gotrici regis Daniæ ortum est. Et pons Rheni apud Moguntiam quem imperator per decem integros annos mirifico opere ex ligno construxerat, fortuitò igni tribus horis absumptus est.

Hoc

HOc anno iuges pluuiæ corrupuere fruges, prohibuereq́ eas 820
maturescere, ipsæ in aruis cōputriuere. Illuuies aquarū in autumno sementē fieri inhibuit, atrox pestilentia hominū, boumq́ subsequitur. Cloamir rex Abroditarum & Lupus rex Vasconū damnati capitis, ab imperatore Ludouico in exiliū missi sunt: & in diuersis regionibus dira fame maxime laboratum.

HIc annus ꝓdigijs por- 822
tentisque nobilitatus est. apud Turingos cespes sesquipedalis, subito in aëra sublatus, ab eo loco spacio pedum quinq́ & uiginti integer reperitur. In confinio Saxoniæ & Misniæ terra intumuit in modum aggeris, surrexitque iuxta lacum Aonseum, quasi uallum tribus millibus passuū in longitudinem. Hyems solito longior fuit. Altissima Galliæ & Germaniæ flumina Danubius, Rhenus, Albis, Sequana gelu constitere acutissimo, per gla-

ciem quaſi in continenti trecentis amplius diebus, plauſtra ultro citroque, & uehicula comearũt. Lotharius à patre rex in Ita iam mittitur ad res componendas.

823 INſolita prodigia terruere mentes mortalium. Apud aquas Graneas Palatinæ ædes contremuerunt. In Friſazio pago Saxoniæ, tres & uiginti uici fulmine afflati conflagrarunt. Fulgura tranquillo aëre ſerenoque delapſa, præter ſolitum, domus de cœlo tactæ, homines ac pecora extincta ſunt. Lapidibus grandinauit, circa ſolſtitium æſtuale in Burgundia cruſta glaciei lon-

gitudine pedum quindecim, latitudine ſeptem, altitudine binum de cœlo ruit. ſequuta eſt dira lues.

TVllienſi in territorio, uilla Cõmerciaco puella duodenis poſt ſacram communionem in paſcha à ſacerdote ſuſceptam, primum per decem menſes pane, deinde omni cibo & potu per triennium abſtinuit, & poſt ad communem ho-

nem hominum uitam rediit. Lotharius à Paſchali põtifice Augũ ſtus coronatur. Francofordię comitia celebrantur quibus Ludõ uicus Francorum, Milegaſt & Celeadrogus Vuilzorum reges etiam interfuere.

PAſcalis Romanæ eccle ſiæ pontifex 96. cum ſederet, terræmotus ultimo eius anno magnus factus eſt, multæ uillę & domus cœleſti igne crematæ, homines & animalia ictu fulminum exanimata, fruges grandine uaſtate, cum ipſa quoque grandine ueri lapides immenſi ponderis, ceciderunt: & hæc prodigia maxima hominum peſtis ſubſequuta eſt. 823

POpielus Poloniæ rex uita & moribus infamis, cum ſæpenũ mero optaret in uita, ut à murib. deuoraretur, demum illum conuiuia celebrantẽ, mero madentẽ, ſertis coronatũ, unguentis delibutum, crapula & luxu reſolutum, inuaſerunt mures: de ca-

dauerib. patruorũ, quos i-
pſe & uxor eius regina uene
no interfecerãt. Ingẽti enim
magnitudine egreſsi mures,
in cõuiuantẽ tyrannũ & cõ
ſortẽ eius, & filios, rabidis
morſib· inſiluere, militũ ca-
terua nequaq̃ abigẽte, quo-
niã humano ſuffragio fati-
gato, mures infatigati p̃ſeue
rabãt die noctuq;. Extruũt
ardẽtes foci & in medio eo-
rũ locant Popielus, cõiunx
& filij: illuc aũt & mures p̃
flammas tranſeũtes parrici
dã rodere nõ ceſsabant. Ad
aliud tandẽ elementũ uentũ
eſt. In nauib. abducit occi-
ſor patruorũ Popielus cũ
ſuis in ſtagni altitudinẽ, mu
res tamẽ inceſſanter ſecuti

abductos & naues rode-
bãt, in tantũ, ut aqua perfo
ratis rimis ingreſſa ſubmer
ſionẽ minaretur, ideo nautę
timentes præfocationẽ ab
aquis, deduxerunt nauẽ in
littus, unde alia caterua murium occurrens iuncta prioribus a-
crius infeſtabat. His uiſis defenſores diuinam ultionem cogno-
ſcentes, omnes fugerunt. Popielus autem protectoribus nudatus
recepit ſe in turrim altiorem in Cruſuicza, ubi mures rapido cur-
ſu aſcendentes conſumpſerunt, & uorauerunt duos filios, uxo-
rem & facinoroſum Popielũ. Ecce non eſt poteſtas, aut cõſilium
contra Dominũ, minuta animalia, & imbelles mures Popielum
miſerabiliter cõſumpſerunt, quemadmodum pediculi, uermes,

minutiores muribus Arnolphum imperatorẽ, pulpa, carnibus, & uiſcerib. exeſis, medicis nec quicquã proficiẽtib. ad internitionem uſq; perduxerunt, ſolis cartilaginibus & oſsibus relictis.

IN Gallia ante ſolſtitiũ æſtiuale acre in tẽpeſtatem repẽte cõuerſo, ingẽs fragmẽtũ glaciei cũ grãdine cecidit, cuius lõgitudo pedes qndecim, latitudo ſex, groſsitudo duos pedes habebat. Haraldus lũtiæ rex, dũ Regnerus bello externo occupat, Regnerus Haraldũ regno pellit, qad Ludouicũ imp. fugiens, cũ ſuis baptizatus eſt. 824

IN Galliã miræ magnitudinis decidẽs grãdo, pecora multa & nõnullos homines interemit. Anno ſequẽti Eugenius ſecũdus eius nominis Pont. Max. obijt, qui cũ dieb. 40. eccleſię Rom. præfuiſſet tantũ, ipſe q̃q; morit, in cuius locũ ſufficit Greg. quartus. 825

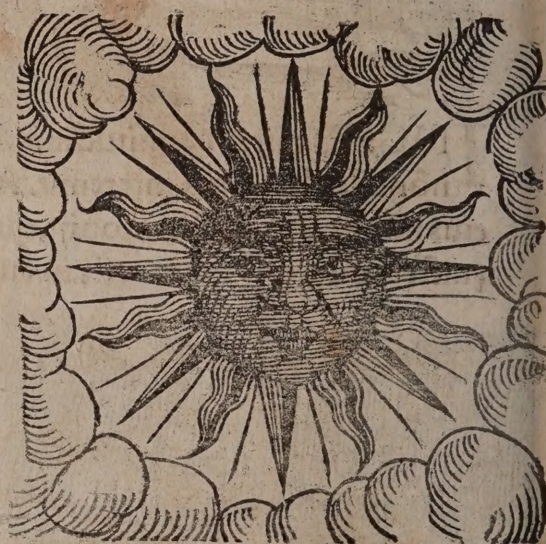

IN Vaſconia annona de cœlo pluit, frumento ſimilis, ſed grana breuiora habuit. Alibi immenſi acerui frumentorum, & omnis generis granorum reperti in campis, quæ ſi pecus guſta- 828

rat, è uestigio peribat, farina inde facta, sub manibus euanescebat. Noctibus auditæ sunt uoces mugientium & lasciuientium, confusi strepitus, circum superiorem fossam. Accedebant continui imbres, in loco alioqui palustri. Ideo quicquid terrę interdiu egerebat, nocte humo relabēte subsidebat. Italicus Ludouici imperatoris exercitus classe in Aphricam transuectus: conserto prelio, magnam Afrorum multitudinem extinxit.

829 TErræmotus Aquisgranū concussit. Quo anno quidā cōspirationē filiorū imperatoris & optimatū cōtra patrē ortā tradūt. Sarrac. Aphrica in Italiā trajcictes Vaticanū Romę diripiūt.

833 ANno Ludouici imp. 19. sol & luna per ecclypsin deficiunt, & eodē anno Ludouicus imp. à suis desertus ac proditus, atq; in potestatem filiorum redactus est. Vnde episcoporū indi-

cio arma deposuit, & ad agendam pœnitentiā monasterio inclusus est. Sed anno sequenti relaxatus, arma et imperiū accipiens, filium Lotharium in Italiam redire coēgit.

837 IN Turingis Galliæ, arbor pedum quadragenum altitudine, crassitudine bis septenum, sua sponte in diuersum locū trāsijt. In Saxonia aliquot millib. passuum terra in speciem aggeris intumuit, terra horrendè mota est, quo tremore uillæ & aggrestia ædificia cœlesti igne deflagrarunt. Lapides grandine mixti, è cœlo lapsi creduntur Ad postremum annū, qui hanc Italicā cladem præcessit, in Gallia ante solstitium æstiuum, portentosa grando

repentè

repentè è cœlo deiecta est, in qua frustum glacie concretū, duodenum longitudine pedum est repertum, latitudine senum, binum altitudine. Sed hæc rerum portenta, non tam Mauranam cladem portendisse arbitrati sunt quidam, quàm impium Lotharij facinus, qui Lodouicum patrem fraude captū hostiliter uinxit, nec ali sceleri prætexit causam, quàm quod Carolus, cui postea Caluo fuit cognomen, sibi ab eo in honore præferretur.

LVdouico imperatore regnāte cometes in signo Libræ apparuit. Normāni Vualachiā insulam uastāt & tributū exigūt. 838

ANno Ludouici imp. 25. cometes in signo arietis apparuit. 839

& per

& per aliquot dies plurimi inſtar ſtellarum igniculi per cœlum diſcurrere uiſi ſunt. Et eodem anno Ludouicus imp. Lothario filio ſub fide ad ſe uenienti reconciliatus eſt, qui dignitatem imperij. & regni coronam à parente accepit.

840 Ecclypſis ſolis facta eſt quarto nonas Maias hora 9. & eodem anno Ludouicus imperator obijt. Vndecimo Calend. Iunij bellum inter fratres de participatione regni exarſit. Druſco Pictorũ rex à Knedo uictus, captus, atq; occiſus eſt, Pictorũq; regnum ad Scotas translatum.

841 Apud Vurtzburgum caput antiquæ Franciæ uicies terra tremuit, grãdine, turbine, inſolita cœli intemperie, homines, pecudes, agri afflicti ſunt. Templum diui Kiliani nonis Iunij defunctæ lucis ſalutationibus horam nonã nunciantibus atq; perſtrepentibus ſacerdotibus, ſubito fulmine afflatũ eſt, ignisq; laquearia lambens, & ſenſim inualeſcens, feneſtram pleriſque euadendi aperuit, ſacerdotes tamen quidam ueſte illæſa extincti ſunt. Cæterum ædes, uix ſeruatis ablatisq; ſacris, igni concremata eſt. Muros deinde ſexto Idus eiuſdem menſis uentus euertit, & ſolo æquauit. Lotharius Ludouici filius, cum in Romanorum imperatorem aſcitus eſſet, à fratribus ad imperium etiam aſpirantibus, debellatus eſt.

ANno Lotharij imp. ſecundo, cometes in ſigno aquarij apparuit, et eodem anno tribus fratribus de perditiōe regni diſſentientibus, conſerit pugna in pago Antiſiodorenſi apud uillam Fōtanedū, ubi tanta cædes utrinq; facta eſt, ut nulla ætas meminerit tantā ſtragem hominum fuiſſe factam in gente Frācorum, ita enim eorum uires tum temporis attenuatæ ſunt, ut ſuos terminos, ab extraneis tueri coacti ſint. 842

FErunt hoc tempore in ciuitate Paderburnenſi uiſos circulos 851
ad ſolem duos, quorum interior eccleſiæ magnitudinem, ex-

terior urbis complexus fuerit latitudinem. Vix dum euanuerāt, exortum eſt incendium, & urbs penè tota cum eccleſia miſerabiliter conflagrauit, uerſaq; eſt dies meridiana in noctem Normāni Flādriā uaſtarūt, et multa alia loca. Fames tā ualida Germaniam attriuit, ut parentes proprios filios ad ſedandū ſtomachum deuorauerunt.

Cira

854 Circa finẽ imperij Lotharij Cæsaris, qui fuit Saxoniæ dux, quædam mulier edidit partum monstrosum, specie uidelicet hominis ac canis integerrime corporib. coniũctis, dorso cõnexis ac dorsis spina solidissimè conglutinatis. Mox secuta est mors imperatoris.

855 Anno Lotharij imp. 15. terræmotus in-

gens factus. Aëris insolita facta commotio. Turbines, grãdines, tempestates, fulmina multa in diuersis regionibus magno omnium incommodo, cœlitus immissa sunt: Quidam etiam homines igne cœlesti consumpti, uestibus tamen illęsis. Et hoc anno imperator partito inter filios regno mũdo renunciauit, ac monachus factus est. Ludouicus autem filius eius olim à Sergio papa in regem unctus imperare cœpit.

Apud Treuiros in ædesacra & sella episcopiater canis uisus, subito nusquam comparuit. Moguncíaci Calendis Ianuarij fuit

rij fuit

rij fuit magnus terremotus qui S. Vrbani templum ac urbis muros diuersis in locis prostrauit.

ANno Ludouici Rom. imperatoris secundo, Coloniæ 17. Calend. Octobris, orta tempestate populo in Basilicam S. 857

Petri confugiente, subitò fulmen instar ignei Draconis Basilicã scidit, ac penetrauit, ac tres homines diuisis quidẽ locis, sed uno ictu consumpsit. Et alios etiã sex eodem impetu semiuiuos reliquit.

HOc anno Dæmoniũ Moguntiacã ciuitatẽ per triennium misere afflixit: desertor ac pfuga spiritus multa miracula edidit, circulatorias præstigias lusit, incolas infestauit. Primo umbra ferialis, à nemine quidem conspecta, lapides in homines iactare, pulsare fores cœpit. Mox sub humana specie pestilens ac nequissimus ille genius delitescens, responsa reddidit, furta prodidit, criminatus quoscũque nota infamæ aspersit, discordias, simultates excitauit. Paulatim horrea, casas omnes succẽdit atq; exussit, sed uni molestior accidit, perpetuo eius lateri quocũq; diuerteret hęrẽs, atq; domum cõburens. Et ut uiciniã uniuersam in necẽ innocentis concitaret, ob scelera illius hunc locum infamem ac deuotum esse prauus mendaciorum faber iactabat. Coactus est homo sub 858

dio manere, ab omnib. enim quaſi lemuribus nocturnis ſacer tecto arcebatur. Atq; ut ille confinib. ſatisfaceret, candens ferrũ manibus portauit, ac cũ non uiolaretur inſontẽ ſe comprobauit, nihilominus tamen in agris frumenta eius in aceruos compoſitos, idem lar contaminatus ac perditus cõbuſsit, & cũ odioſus indies magis atq; magis eſſe pergeret, coacti pagani rem ad pontificem Moguntinũ deferũt. Sacerdotes miſsi, agros, uillas, ſacris ac cõprecationibus ſolennibus, luſtrali aqua, ſaleq; luſtrico expiant atque conluſtrant. Praua ac cõturbata mens primo quidem retinebatur, ac lapidibus quoſdam uulnerauit, uerũ diuinis carminib. incantatus, efficacibusq; ſupplicamentis adiuratus tandem cõticuit, nec uſquam gentium apparuit, ubi diſceſſerunt Myſtæ, ſpiritus alter atq; peſtilens rurſus adeſt interim dum illi inquit, caluaſtri ſacrificuli, neſcio quid immurmurarent, ſub lineo amiculo ſacerdotis (nominatim hunc notabat) qui meo ſuaſu filiam hoſpitis ſui, ſuperiore nocte compreſsit, delitui, atq; hiſce relatis ingenti edito eiulatu, umbra ferialis ex illis migrauit ſedibus, loca rite luſtrata reliquit, tenuesq; euanuit in auras. Eo anno Franci Ludouicum Germaniæ regem ob crudelitatem Caroli, in Gallias euocant, qui uictus à Carolo cum magna ignominia ad ſua receſsit.

864 HYems præter ſolitũ lõga acutaq; fuit. Niue ſanguinea pluit. Sinus Adriatici maris, ubi Veniciæ conditæ ſunt congelauit, à cõtinenti in urbẽ uehiculis, eqs, plauſtris onuſtis mercibus, ultro citroq; comeauit mercator. Hoc anno Lotharius in adulterium lapſus à pontifice miſerè torquetur.

868 TErræmotus ingens factus eſt, et uiſus cometa. Lotharius rex frater Ludouici imp. obijt & Carolus Galliarũ rex regnum eius inuaſit. Michaël imp. Græcorũ mẽte captus amicos occidit.

Hac

HAc tẽpestate grãdines, fulgetra, crebriores solitò territarunt 870
mortales: fruges, homines, pecudes afflixerunt. templum diui Petri Vangionum de cœlo tactum conflagrauit. Parietes solo æquati sunt. Tertio nonas Decemb. hora prima terra intremuit. Moguncíacũ euersum est. Lotharius Francorũ rex Romã ad Hadrianũ pontificem dum properat, ut se recõciliaret ei, ad sacram

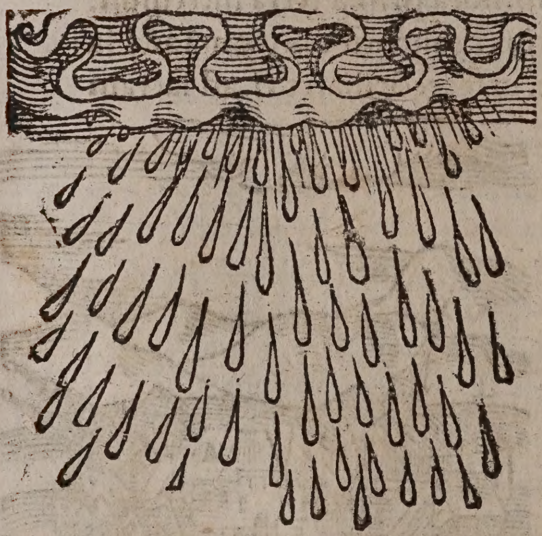

communionem cum suis post cõfessionem fucatã admissus est. Verum eodem anno omnes qui Eucharistiam cum eo temerè ac fallaci animo acceperunt, miserè perierunt, ac ipse etiã Lotharius in redeundo Placentiæ defunctus est.

871 NVbes in aëre quarto Idus Augusti uelut exercitus uibratis inuicem igneis spiculis cõcurrerũt. LOcustæ per Galliã fe rè uniuersam segetes, et arbusta depascentes, eos populos in miserã famem deduxerunt. Ab exercitu Ludouici Germanici uario euentu contra Sclauos bella geruntur.

874 ANno Ludouici imperatoris decimonono, in Italia Brixiæ tribus diebus & tribus noctibus sanguis de cœlo pluisse dicitur. Locustæ iterum Galliam depopulantur innumerabiles cæ

teris locustis maiores, sena alarum tegmina, sex pedes, duos dentes lapide duriores habentes, ut castrorum acies turmatim uolantes, duces cum paucis itinere unius diei præmittentes ad Meter, da loca uenturæ multitudini, circa horam nonam ad locum præuisum uenientes, ibiq; solis ortum expectantes, per spacium unius diei aërem uelabant ipsum solis radium obnebulantes, omnia uiridia in herbis & arboribus uastabant, spacium diurni itineris

neris

neris, 4. aut 5. milliaribus extendentes: Hoc miſerabili ſpectaculo uſq; ad mare Britannicum peruenientes, tandem flatu uentorũ in profundum maris demerſæ ſunt, ſed ęſtu Oceani ad littus reiectę putredine ſua, aëre corrupto multos perire fecerũt. Secuta fames ualida multos conſumpſit inedia, ut penè tertia pars hominum conſumpta ſit in Gallia. Anno ſequenti hyems ſolitò aſperior fuit, & prolixior. nix & gelu à Calend. Nouembris uſque ad uernale æquinoctium.

SIc in Germania prima hoc anno æſtate grandiores ſolitò locuſtæ pollicem uiri implentes, ab oriente externa pabula quęſituræ, occiduum ſolem uerſus tanto ſtridore pennarum peruolárunt, ut aliæ alites crederẽtur, ſolemq; per quinq; millia paſſuum obumbrarent, ſollicitæ ſpectantibus populis, ne ſuas operirent terras, dira meſses contegebant nube, multa contactu adurentes, omnia morſu erodentes, cortices quoq; arborum atq; fores tectorum, centum quinquaginta iugera uno die depaſtas fuiſſe memoriæ proditur, uiginti millibus paſſuum, uno die per aëra inſtructa acie, compoſitiſq; ordinibus ferebantur, terræ incũbentes caſtra faciebant, duces cum paucis itinere unius diei præcedebant agmen, quaſi loca oportuna caſtris capturi. Eadem hora qua antecurſores pridie uenerant, uniuerſæ copiæ poſtridie aderant, ante ortum ſolis à loco cui inſederant, non mouebantur, orto ſole demum per cohortes ſuas proficiſcebãtur. Varro author eſt, à locuſtis in Aphrica pulſam eſſe ciuitatem. Illud quoq; tradit à grauiſsimis ſcriptoribus, etiam longinqua maria ab ĳs tranſiri, continuata plurium dierum profectione, populus Germaniæ inopiæ metu ad diuina remedia confugere coactus eſt. Hoc ipſo anno dira fames per uniuerſam Germaniã, Italiãq; ſupra modum ſæuit. Normanni à regno Ludouici Germanorũ regis tributum exigentes, ab exercitu eius grauiſsimè cæſi ac uicti ſunt.

COmetes ſolitò rutilantior apparuit, & ſubita nimiaq; aquarum inundatio facta eſt in multis locis. Sæua admodũ lues 876
hoc anno plerosq; mortaliũ extinxit, uix tertia pars ſuperſtes euaſit diram peſtem. Aſchoprunnã uicũ in pago Nitenſi ſubita imbrium inundatio, quinto nonas Iulĳ intempeſtã nocte obruit pe-

des, iumēta, homines octo & octoginta in cubilibus, mares, fœminas, pueros, puellas extinxit, casas, horrea, conditoria, templa, arbores radicitꝰ euertit, adeò ut ne uestigium quidem illius apparuerit, cadauera mortuorū tellure pluuiali humore soluta, aliò delata, in finibus alterius pagi inuenta sunt.

878 HOc anno dira lues in boues sæuijt, maxime circa Rhenum, ubi in Vangionū agro, haud procul ab Ingelheim in Vualsheim pago canes uillatici omnes cadauera laniatum, ut fit, conuenerunt, deinde uno die una simul cohorte, nemo scit, quonam gentium ex hisce finibus migrarūt, nec uiui nec mortui, cuiusq; uestigium postea inuentū. Carolus Caluus Mantuæ correptus morbo, accepto ueneno à medico suo Sedechia Iudæo, moritur. Filius autem eius Ludouicus cognomento Balbus secundus regnauit.

880

SOl hora diei nona obscuratus est, adeò ut stellæ in cœlo apparerent. Ludouicus Francorum rex eodē anno obijt qui Balbus cognominatus est, relicta grauida uxore, unde in regno Frāciæ grauissime dissensiones ortę sunt. In sylua Frāciæ Carbonaria, plus q̄ nouem millia Normannorum cæsa.

Ter-

TErtio Calend. Ianuar. Moguncia ci terra intremuit, poſtea 882
15. Calend. Februarij huius anni, ſydus crinitum uiſum eſt.

Mox Normanni adiunctis ſibi Danis, totam Franciam ferè miſeris cædibus replent.

MEnſe Maio cometa apparuit. Mox Hungari in Germa- 905
niam ſæpe incurſiones fecerunt, eamq́ uaſtarunt. Hic cometa, ut multi iudicabant, ſignificauit priuationem oculorum Ludouici regis Longobardorum filij Boſonis, quæ mox ſequuta eſt. Berengarius enim imperator Italicus, eum Veronæ oculis priuauit.

912

IGneæ faces in cœlo, & stellæ micantes discurrentesque præter consuetudinem, uisæ sunt. Vnde non ita multò post Vngari Italiam cum exercitu ingressi multas uicissim intulere accepereque clades. Cometaque solito rutilãtior apparuit. Et sequuta est nimia inundatio aquarum præcipuè in Saxonia.

918 HAtto Maguntinus episcopus cuius dolo olim Adelbertus perierat, cum instinctu Conradi imperatoris, Henricum Saxonum ducem interficere conaretur, post triduum frustratus fulminis ictu interijt.

928 HYems insolitę non tantũ, sed plane stupẽdę frigiditatis fuit. Rodolphus dux Burgundiæ obijt relictis tribus filijs. Leo sextus eius nominis, in pontificem Romanum eligebatur, qui sedit in suo pontificatu tantum menses 7. dies 15.

930

DEcimo sexto Calend. Mart. mane circa gallorum cantum, usq; ad illucescentem diem, conspectę sunt per totam cœli faciẽ, acies sanguineæ, in quadã Galliæ regione. Sequẽti autem mense Hunni Franciã, Burgũdiã & Aquitaniã po-
935 pulari, crudeliter cœperũt.

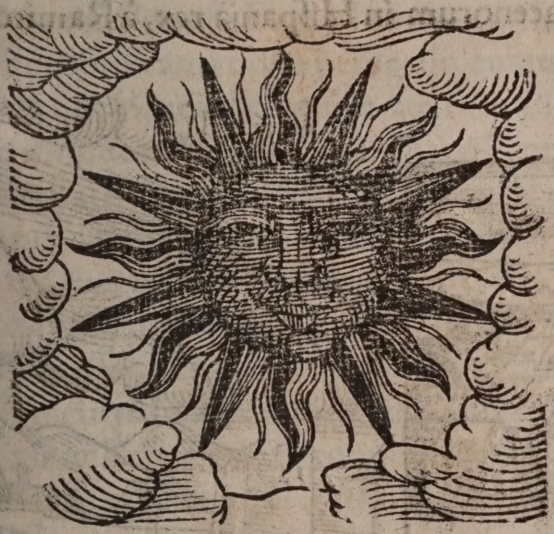
INter initia pontificatus Ioãnis undecimi, fõs sanguinis Genuę ubertim fluxit. Quod prodigiũ portendit nimirum fœdã illam calamitatẽ,

quæ

quæ breui poſt ſequuta eſt. Enimuero Sarraceni ingenti claſſe ex Aphrica profecti, Italiam, ut ſi quādo antea, tumultuoſiſsime inuadunt. Genuam graui obſidione preſſam ui capiunt, propugnatores primo ingreſſu trucidant, multos mortales ex templis, & latebris extractos, ſæuitia iugulant: puellas, matronas, & mares impuberes nauibus impoſitos in Aphricā deportarunt. Sunt qui ſcribant omnes uirilis ſexus poſt in patriam reductos, ſed quo caſu non expediunt. Hungari per idem tempus in Marſis, ut Platina ſcribit, primò Italica præda exuti ſunt, inde ad unūm occidione occiſi.

LEone Romanæ eccleſiæ 127. pontifice ſedente, hominis cuiuſdam ſiniſtra manus ferro amputata, poſt annū pene ad integrum ei dormienti reſtituta eſt, cui pro ſigno miraculi quaſi ſanguinea linea loco coniunctionis notabatur. Sol ſereno cœlo obſcuratus eſt, per feneſtras uerò domorū radios quaſi ſanguineos emittebat. Henricus rex eodem anno moritur, poſt quem Ottho filius imperauit. 937

SOliterum per aliquot dies ueluti ſanguinem emanans apparuit, & ſtatim repentinę plurimorum hominum infirmitates, inaudita morborū genera, ſubſecutę ſunt. Berengarius quartus cum Alberto filio ſuo in Italia tyrannidem inuadit. 940

Cometę

941

COmetæ quatuordecim noctes apparruerunt circa Conſtantiã Germaniæ ſuperioris urbẽ, & peſtis animaliũ mox ſequuta eſt. Hungarorũ cum Baioarijs bellũ exortũ, in quo Hungari deuicti ſunt. Leo ſeptimus pontifex obijt, cui Stephanus 8. ſuccesſit. Hugo Italiæ rex, Romani imperatoris auxilio, Sarracenos uicit, & claſſem eorum exuſsit. Ottho rex Briſacum obſedit, Alſatiamq́ꝫ deuaſtauit.

944 TErræmotus ingens factus eſt 16. Calend. Maias. Ottho Magnus Galliam intrauit & mox Bertolphus Baioariorum dux obijt. Abdaram Sarracenorum in Hiſpania rex, à Ramiro belllo ſuperatus eſt.

IN Italia Cometa miræ magnitudinis adparuit, portendens famem quę ſequuta eſt.

956 IN Italia etiam lapis mirę magnitudinis tonitru & tẽpeſtate turbulenta de cœlo iactus, ingens miraculũ uidentibus prębuit. Anno eodem pleriſque in locis ualida tempeſtate templa concuſſa ſunt.

sa sunt: utriusque ordinis sacerdotes ictu fulminũ interierunt, & plurima horrenda dictu portenta mon strata sunt.

CVm maximi essent in Italia motus, propter diuersas pontificũ electiones. Multa & terrifica tum temporis in tantis Ecclesię Romanæ turbis prodigia facta sunt, Et in his iterum lapis ingens è cœlo cecidit, sæuiente imbrium copia, & signum cruentæ crucis in multorum uestibus ex improuiso apparuit, quæ rerum ostenta insignem aliquam clero calamitatem portendere interpretabantur. Ioannes omniũ Pontificũ qui ad id tempus fuerãt, flagitiosissimus, ãnno sui põtificatus nono perijt, alij quatuor annos & 10 menses attribuunt. Benedictus qui in eius fuerat locum surrogatus, breui Apostolica est sede eiectus. Ottho Romanis iratus, ne legatis quidẽ auditis, qui ex urbe missi fuerant ad ueniam implorandam, omnia circa urbem hostiliter est populari adortus, quo terrore subacta ciuitas Leonem restituit, estq; ab Otthone iuramento adactã, ne quid postea mutaret eorum, quę imperator in re põtificia constituisset. Benedictus sexto mense quàm sedere cœperat, est in ordinem reductus, quem Otho postea secum in Germaniam abdũxit, ne Romæ relictus noui alicuius esset motus causa. Leo sui nominis octauus, qui Otthone autore fuerat pontifex creatus & à Ioannis duodecimi factione eiectus, eiusdem Othonis imperio restitutus, obijt anno primo sui pontificatus, in quo illud fuit insigne, quòd in eo restituendo ius creandi pontificis, à populo & à clero ad imperatorem transijt. 963

TErræmotus factus est & cometa apparuit. Sequenti anno Lotharius rex frater Ludouici obijt, & Carolus Galliæ rex regnum eius inuasit. 968

Cruces

969

CRuces in uestimentis apparuerũt, quædam ut lepra sorduerunt. Sub hoc anno magna in terris fames fuit. Vidẽs autẽ Hatto cognomento Bonosus Moguntinẽsis episcopus, qui antea abbas Fuldensis fuerat, pauperes magna premi fame, cõgregauit in horreo plurimos, & cõcremauit eos: dicebat enim ipsos non multum differre à muribus, qui frumentum comedunt, ad nihil utiles. At Deus tantam tyrannidem inultã non dimisit. Præcepit nanq; muribus, ut cateruatim illum inuaderent, & die noctuq; affligerent, atque uiuum deuorare festinarent. At ille fugiens ad turrim quandam, quæ in medio Rheni consistebat (uocata hęc est murium turris, à tali euentu hoc sortita uocabulum) putans se tutum fore in medio Rheni à morsibus muriũ, quòd

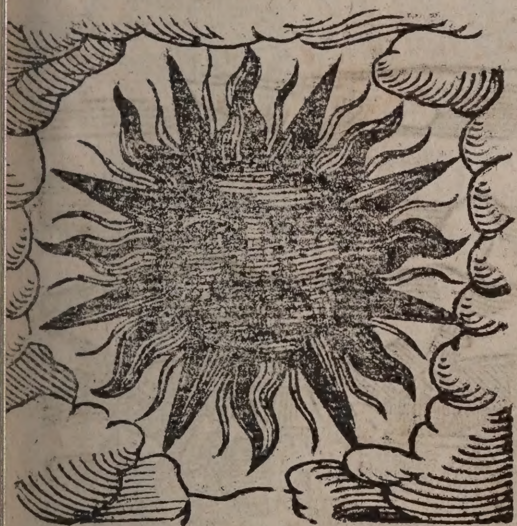

tamen

Anno Domini.

tamen ei minime profuit. Nam uenerunt mures innumeri, per Rhenum natantes, exæquuturi iudicium Dei iustum, quod miser agnoscens, tandem inter mures interijt. Scribunt quidam quòd mures nomen quoque eius delentes à parietibus, & tapetibus abraserint. Quo anno hoc factum sit dissentiunt autores, Verum nos ex Fuldensis monasterij ac Moguntinensium archiepiscoporum annalibus deprehendimus id contigisse dum præfuisset Moguntinæ sedi post Gulielmum Saxoniæ ducem mense undecimo, anno à restituta nobis per Christum salute 969. quo murium infestatione occubuit, & in templo S. Albani sepultus est.

SOlis ecclypsis 11. Calend. Decemb. facta est & anno proximo, signum quoddam ignei coloris in cœlo apparuit. Græci in Calabria ab Otthone uicti ac tributarij facti sunt. Ottho iunior Sarracenos Italia expulit. 969

ANno Otthonis 2. imperatoris secundo gelu magnum fuit à Cal. Nouemb. usq; ad æquinoctiũ uernale. Tunc uisus est cometes, apud uicum Rhegiũ, qui uocatur Calua, & eodem anno Edgarus rex diem suum obijt. 975

ANno Friderici imperatoris eius nominis secundi, sexto, igneæ acies in cœlo uisæ sunt per totam noctẽ 5. Cal. Nou. Mox igitur imperator Apuliã & Calabriã Italiæ prouincias ad 979

ius regni Græcorũ appendentes ad imperiũ Romanum conatus eſt trãsferre, maxime propter affinitatẽ quã per uxorem ſuã Theophaniam cum imperatore Græcorũ habebat.
982 Græci infenſi Otthoni quod eorum prouincias inuaſiſſet, cõducto ſibi Sarracenorũ auxilio, imperatori in Calabria bello congrediuntur, in quo bello omnes ferè Romanorum copiæ uſque ad internitionem quaſi deletæ ſunt. Imperator natando euadere cupiens, à nautis captus eſt ignotus, & ab amico Sclauone liberatus eſt.

983 COmetes hoc tempore apparet, quem fames, peſtis, ac terræmotus ſubſequitur, quo terræmotu Beneuentum & Capua concuſſæ ſunt. Ottho imperator tædio & angore animi deficiens Romę moritur ac de imperatore eligendo inter primates diſſentitur, demum tamen Ottho 3. eius filius electus eſt.

Anno

ANno Otthonis tertij eius nominis imp. ſexto, frequẽs diuer 989
ſorum fluuiorũ fuit inundatio. æſtas poſtea feruentiſsima, unde fruges exaruerunt & fames ingens ſequuta eſt. Nix nimia decidit. annona de cœlo pluit in Albania. Alij etiam piſciculos de cœlo pluiſſe in Saxonia ferebãt. Vandali bis Saxoniã inuadũt.

ANno ſequenti uerò, Carolus dux Remis occupat. Archiepiſcopum (quem Hugo rex præfecerat) & quoſdam primatus capit, & Laudunum religat. Sequenti autem anno moritur, cui Ottho filius in ducatu Lotharingiæ ſuccedit.

IGnis de Rheno aſcendit 991
& uillas proximas abſumpſit. Eodem aũt anno Theophania imperatrix ac Carolus dux Lotharingiæ diem obierũt, ac Carolo filius Ottho ſucceſsit. Anno uerò proximo Remis ſynodꝰ cõgregata eſt, ac imperator Romanus Ottho tertius, Brãdeburgũ obſedit.

VVıderolphus Argen 997
tinenſium epiſcopus,

quē tamē alij Vuilderoldū
uocarunt, cū Baldo in epi-
ſcopatu ſucceſsiſſet: anno
epiſcopat9 ſui decimoſepti
mo (errāt aūt qui duob. tan
tū annis prętuiſſe ſcribūt)
poſt cōſecratū à ſe Seltzien
ſe monaſteriū ad Rhenū ſi-
tū, arcano Dei cōſilio ac iu
dicio, à muribus (quemad-
modū & Hatto Moguntia-
nenſium archiepiſcopus)
duodecima Iulij deuorat9,
ac in Ebersheymínſter cœnobio plurimū à ſe adamato atq; libe-
raliſsimè dotato ſepultus eſt. Eo anno Ottho 3. Italiam ingreſſus
Romam obſedit. Creſcentium ac ſeditioſos digna pœna affecit.

999 ANno tertij Otthonis 16. multa ꝓdigia uiſa ſunt. Terręmo-
tus enim factus eſt ꝑmaximus. Cometes apparuit 19. Cal.
Ianuarij, circa horā nonā aperto cœlo, quaſi facula ardēs, cū lōgo
tractu fulgoris inſtar ſplendens ſuper terrā, & adeò quidē ut tāto

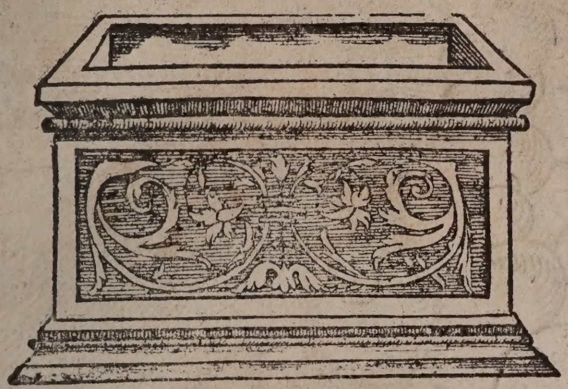

ſplēdore nō modo q in agris erāt, ſed q in tectis etiā irrupto quaſi
fulmine ferirent. Qua cœli ſciſſura ſenſim euaneſcēte interim uiſa
eſt figura quaſi ſerpētis, capite qdē creſcēte cū cæruleis pedibus.

Anno

Anno proximo Creſcēs Patritius Romanus Gregorium 5. natione Saxonem cōſanguineum imperatoris à papatu eiecit, & largita pecunia diuerſis Ioannem epiſcopum Placentinum in odium imperatoris Papā fieri procurauit. Quæ cum intellexiſſet Otho imp. Italiam magno cum exercitu intrauit, atq; ad urbem properans cum Creſcentio bello congreſſus, hominem deuicit, captumq; ante urbem poſt longas uexationes ſuſpendi curauit. Ioannemq; pontificem illegitime factum execauit.

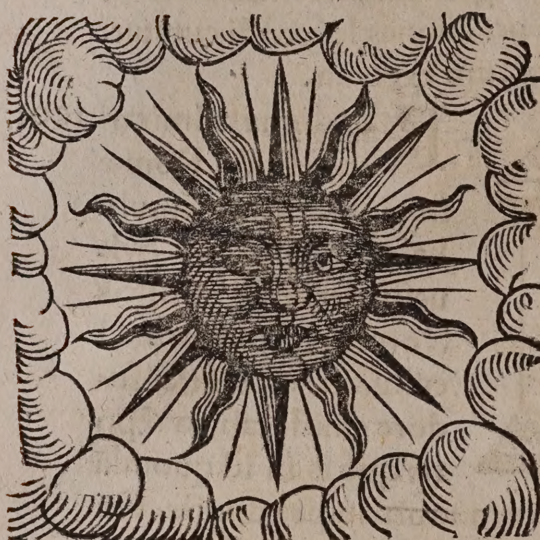
RES digna admirati one eſt, q̄d Romæ in tēplo Lateranēſi, ubi habetur ſepulchrū Syl- 1001
ueſtri ſecundi Pōtificis Romani, ſepulchrū id colliſione oſſium, & ſudore emiſſo ab eo tēpore, quo is in id quondā poſitus eſt, dicitur ſemper Pontificum mortem prædixiſſe. De hoc Syluestri ſecundo, quomodo diaboli beneficio aſſequutus fuerit pontificatum conſule Hiſtoriographos.

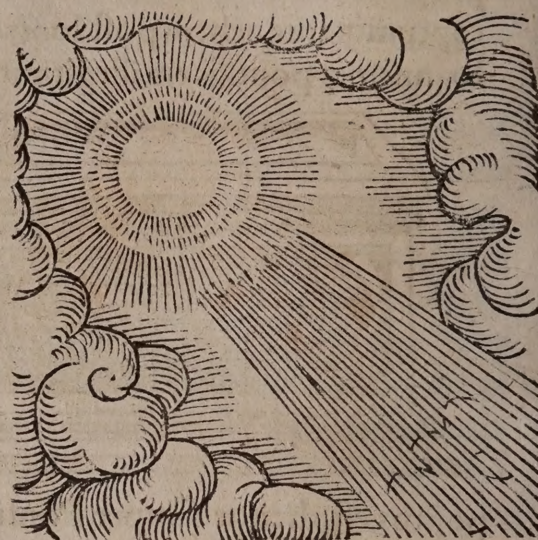

CIrca hæc tempora tanta peſte laboratum eſt, ut plures mortui quā ſuperſtites ſint habiti, quā calamitatem in Lotoringia fons ſaluberrimæ aquæ indicauit, in ſanguinem tum uerſus. Syluester Pontifex obijt, cui ſucceſſit Ioannes 19. 1002

ANno Henrici 2. imper. tertio Cometes primo Octob. horribili ſpecie flammas huc illucq; iactitans, in Auſtrali parte uiſus eſt. 1005
Mortuo Othone duce, ducatus Lotharingiæ comiti Godefrido filio Godefridi datus eſt. Fames ingens uexauit totum non tantū Europā, ſed omnem ferè terrarum orbem. ſequutum eſt bellum quod appellant ſacrum. Hoc inauſpicatiſſimum bellum multis

annis durauit: & magna totius Christiani orbis iactura gestum est. Cõmissæ sunt inter se omnes ferè totius orbis nationes. Occubuerunt utrinq; reges, principes, duces, homines innumerabiles: multum sanguinis fusum est. Hoc bellum descripsit Benedictus de Acolitis Cardinalis.

1009 ANno Henrici secundi imper. 7. Ecclypsis solis facta est hora diei secunda. Thurci Hierosolymam ceperunt. Hungari ad Christianam religionem conuersi sunt.

1010

IN pago Bruhesare in uilla Aufrede continuis 25. diebus fons sanguinẽ manauit ac uicinum uadum omnibus cõspicientibus infecit. Eodem anno Guillerius Angliæ rex diem suum obijt: item Sergius quartus pontifex, cui successit Benedictus octauus.

1011 PAschali Romano pontifice sedente flumen Trena, per totum integrum diem spacio mille passuum, non fluxit, sed perinde quasi aliò cursum flexisset, eam partem aluei adeò per id

interuallum uiginti quatuor horarum deseruit, ut homines ultro citroq́, per siccam arenam graderentur: At postea more suo iterum fluere cœpit.

Item porca enixa fœtum humana facie edidit, pullus gallinaceus quadrupes natus. Sequuti sunt per Angliam & Hyberniã magni motus & in Nordmannia uarijs locis bellatum.

ANno Henrici secũdi imp. nono, in Lotharingia iuxta montem Castrilocum, fonticulus aquæ multis saluberrimus, in sanguinem conuersus est. 1011

Luna cruento aſpectu apparuit. & terra prodigioſè mota eſt. Fax ardens inſtar turris cum magno fragore è cœlo uiſa eſt cadere. Mare latius ſolitò euagatum, urbes aliquot cum multa hominum pernicie inundauit. Fames & peſtilentia dein ſequutæ, tantaq; uis hominum interijt, ut penè plures uita defuncti ſint, quàm ſeruati. Per idem tempus Stephanus rex Pannoniæ, Gillæ coniugis cõſilio & hortatu, Chriſti fidem cõplectitur. Hieroſolyma, Saracenis Palæſtinam totam deuaſtantibus, mox captum eſt.

1012 ANno Henrici 2. imp. 10. in uilla quadam Saxoniæ, Othoperdus quidam in cæmiterio, cum 18. ſodalibus, uiris 15. & 3. fœminis, choreas ducens, & cãtilenas pijs auribus infeſtas obſtrepens, à ſacerdote quodam execratus, per totum annum cum

ſuis ſaltauit, cantauitq;, ſine intermiſſione. Pluuia non cecidit ſuper eos, non frigus, non calor, nõ fames, non ſitis, non laſſitudo eos affecit. Indumenta uel calceamenta non ſunt attrita, & primò uſq; ad genua, deinde uſq; ad fœmora terræ demerſi ſunt. Anno finito filia præsbyterij cum alijs duobus cõtinuo exanimata eſt, cæteri omnes continuis tribus noctibus dormierunt, quorum alij poſtea obierunt. Reliqui autem membrorum ſuorum tremoribus huius rei teſtimonium perhibuerunt. Hoc ſcriptum reliquit Otho-

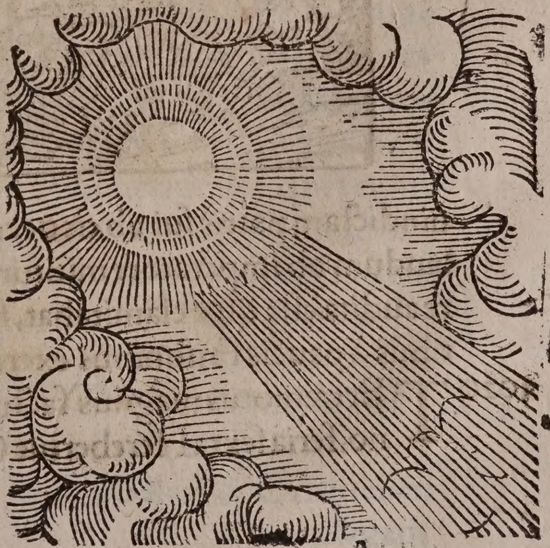
quit Othopertus ipſe, qui fuit unus ex eis. Vincent. li. 26. cap. 10. ex Guellerino. Antoni. tom. 2. titulo. 16. cap. quarto. Boleslaus Saxonibus eodem anno bellum intulit. et Sueno Daniæ rex Angliam inuaſit. Northumbros ac Mercios ſibi ſubdidit.

CIrca Angliam Oceanus nulla cognita cauſa mirandum in 1012
modum creuit. Haud multò poſt inſula in Dacorum ditionem redigitur.

GRandine miraculoſa, & fulminibus multi mortales interie- 1016
re. Ethelredo Anglorũ rege defuncto, Edmũdus regni administrationem accepit.

1017 ANno Henrici 2. imp. 15. Cometes solitò mirabilior in modum trabis maximæ per 4. mēses apparuit. Imperator iterum in Polonos exercitum duxit.

1018 SVs fœta porcellum humana facie enixa. Sequutus est annus pestilēs. Iaroslus Russorū dux ultimò inuasit Poloniam, qui à Boleslao uictus, magna suorum strage domum rediit.

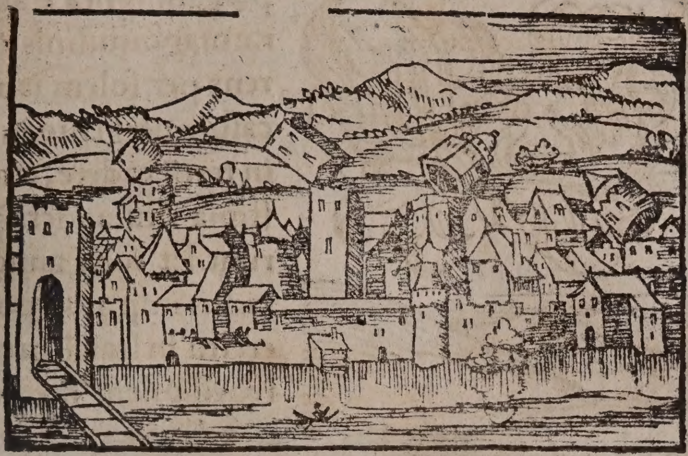

ANno Henrici secundi imper. 16. in Frisonia Theodorico comite filio Arnulphi Gandauensis, debellante Frisones, in

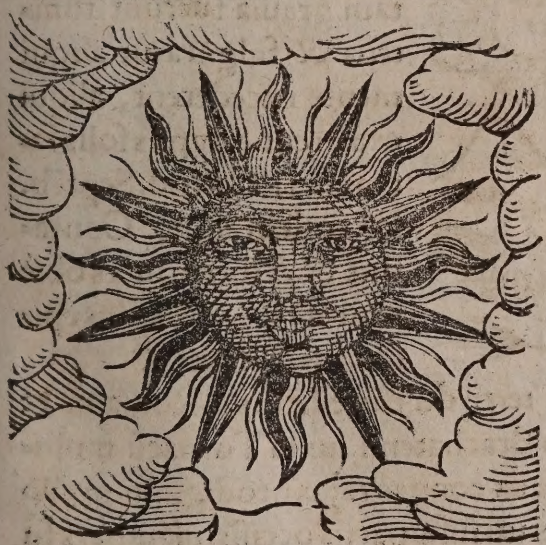
uindictam patris sui ab eis occisi, Godefridus dux ad eum debellandum ab imperatore mititur. Vox in ipso prælio incerto autore audita est: quæ clamitabat, fugite fugite, unde cunctis fugientibus à paucis Frisonibus exercitus fugatur, & dux capitur.

1020 TErræmotus magnus factus est 4. Idus Maias & eodem anno, feria sexta Herebertus Coloniēsis Archiepiscopus obiit, in cuius

in cuius locum Piligrinus successit. Rodolphus rex Burgundiæ insolentia Burgundiorum motus, Burgundiæ regnum Henrico imperatori dare uoluit, sed simulata Burgundiorum beneuolentia uictus, ab incepto reuocatus est.

ANno Henrici 2. imp. uicesimo. Cum Aquisgrani conuentus generalis, uel synodus per aliquot dies celebratur, repente tanta siccitas et intemperies aëris excanduit, ut multi prę nimio ardore deficerent, multa etiam animalia subitò interirent. Pauimento & marmoreis columnis tanto sudore madentibus, ut undiquaq; aqua mirum in modum deflueret. 1022

ECclypsis solis tertia Calendas Iulias hora sexta facta est. Conradus Romanorũ imp. Occidentalem Franciam occupauit. Odonem Campaniæ ducem, qui regnũ id inuaserat, depulit. Ioãnes 20. pontifex obijt, cui Benedictus 9. successit. 1033

ANno Cõradi 2. imper. 15. 8. idus Aprilis, uisa est in cœlo inter Australem & Orientalem plagam 1039

plagam ignea trabs, miræ magnitudinis, quę currens per solem iam ad occasum uergentem, uisa est in terrā cadere, cuius uestigia diu uideri potuerunt. Et eodē anno Conradus imp. magno cū exercitu in Italiā properās, rebellionem meditantes, debellauit, quosdam episcopos in uincula coniecit, & cum Mediolanensis episcopus fuga elapsus esset, imperator suburbia Mediolanensia incendi curauit. Kuonegundis imperatrix 5. nonis Martij, & Hermannus Sueuorum dux Giselæ imperatricis filius obierunt, & Petrus Stephani ex sorore nepos, homo crudelis Vngariæ rex factus est.

CONrado imperatore Italiam adiente, ut rebellionem meditantes debellaret, in die Pentecostes tam grauia fuerunt tonitrua & fulgura ut aliqui mente excederent, aliqui exalarent. eclypsis solis facta est. 11. Calend. Septēb. Et eodem anno Conradus & Albero duces obierunt. itē Reginbaldus episcopus Spirensis.

1042 ANno 5 imperij Henrici tertij dū Benedictus 9. Romanæ ecclesiæ præsidet, in pago Brachatensi iuxta Tornacū multitudines colubrorum, altrinsecus congregatæ, prodigioso prelio inter se concurrunt, & multis utriusq; partis occisis, uicta pars fugiens

giens in caua arbore ſeſe abſcondit. altera pars uerò uincentium
more inſequens, cum ſibilo circumſtrepebat, donec circumiecto
ab hominibus igne omnes cõcremarentur. Anno eodem Petrus
Vngariæ rex à ſuis regno pulſus. cuius rei gratia Bohemi ab im-
peratore ſubacti. Sequenti uerò anno Henricus Francorum rex
obijt. Vincentius: uerũ Sigisbertus Gemblacenſis hęc in annum
Christi 1059. retulit.

ANno Henrici 3. imp. quarto, cometes longos & flamineos 1043
crines permane ducens apparuit, quem cum Elmerius uir
eo tempore ſanctiſsimus

uidiſſet, dixiſſe fert. Ve-
niſti multis martyrib. lu-
gende, dudum eſt quod
te uidi, ſed nunc multò
terribiliorem te intueor,
patriæ huius excidiũ mi-
nitantem. Henricus impe
rator Hungariam ingreſ-
ſus duas populoſiſsimas
ciuitates euertit, plures ſi-
bi ſubiecit ac regem re-
ſtituit. Giſela imperatrix
moritur 16. Calend. Martij ac Spiræ ſepelitur. Petrus Hungariæ
rex à ſuis regno exutus, iterum in regnum amoto Abba, ab impe
ratore reſtituitur.

ANno Henrici 3. imp. 5. in confinio Nortmanniæ & Britan 1044
niæ, portentum uiſum eſt in una uel potius duabus mulieri-
bus. Duo erant capita, & 4. brachia, cætera gemina uſq; ad um-
bilicum, inferius ſingula omnia. Comedebat, ridebat, loqueba-
tur, una flebat, eſuriebat, altera tacebat, ore gemino manducaba-
tur, ſed uno meatu per uentrem eijciebat, una defuncta ſuperuixit
altera, penè triennio, mortuam portans, donec & pondere molis
et nidore cadaueris defecit. Putarũ eſt et à quibuſdam literis etiam
traditum, eodem monſtro Angliæ & Nortmanniæ figuram ob
oculos poſitam eſſe. Quæ licet regiones diuiſæ fuerint, ſub uno

tamẽ dominio erãt, de qua interpretatione copiosius leges Vinc. li. 26. cap. 38. ex Guillerino. Sed hęc Math. Palmerius retulit ad annum Christi 1061. Nicolaus secundus Pont. Max. moritur, in cuius locũ Alexãder secũdus suffectus est. Anno aũt proximo fames ingens per orbem & lugubris pestis grassata est.

1045 HEnrico eius nominis tertio apud Romanos imperante, in Anglia uenefica quædam auguratrix à diabolo rapta est, quã horrendo clamore post se in equũ tractam, per aëra auexit. Cuius uetulę clamor ad aliquot horas per quatuor ferè eius regionis milliaria auditus est. Emma, Eduardi regis Angliæ mater per ignẽ se purgauit, falsò impositi adulterij criminis. de qua leges Polydorum.

1046 SCribunt historici, quod certe non potest haberi nõ monstrosum, Benedictum 9. Pontificem Romanum post obitum uisum fuisse, horrenda imagine uagari, corpore urso, cauda asino similis, rogatus cur incidisset in istam Metamorphosin, respondisse fertur, ea specie oberro, quia in pontificatu sine lege ut bestia uixi. Nauclerus & Platina.

Ter-

TErremotus magnus factus eſt circa Conſtantiam ad lacum 1048
Acroniam ſitam 5. Idus Octob. Godefridus Adelbertum du
cem ſe depredantē perſecutus, & dimiſſa multitudine, cū paucis
inuentum occidit. et Godefridus dux ab imperatore cōſtituitur.
CIrca finem imperij Henrici tertij Romanorum imperatoris, 1055
porca enixa eſt porcellum humano capite. Gallina procrea
uit pullum quatuor pedibus. Et quidam nobilis in curia eiuſdem

imperatoris, dum in conuiuio luxurioſo genio indulgeret licen-
tius, innumerabili glirium ac murium multitudine ex inſperato

circumuentus, ab ijsdẽ diu uexatus, fugatus ac deinde per mare naui uectus, adeò nihil effecit, ut muribus insectantibus magno etiam nautarum periculo sit demum deuoratus. Felix Malleolus de nobilitate ca. 26. Eodem anno Italiã imperator cũ exercitu repetit, & ob Gotfredũ ducem, uxorẽ eius Beatricem obsidem abduxit. Vuilhelmus Marchio, ac Diodoricus comes cum infinita Saxonum multitudine à Luticijs, Vandalis cæsi sunt.

1057 LApides miræ magnitudinis mixti grandine de cœlò ceciderunt & nonnulli hominum fulminũ perierunt. Stephanus

Pontifex Maximus obijt et Ioannes, extra canones largitionibus in eius locum electus est. Conradus imperatoris, filius, Bauariȩ dux obijt.

1058 IN Polonia stella crinita p aliqt dies apparuit quẽ statim mors

Cazi-

Cazimiri eodem anno ſecuta eſt. In Friſonia captis ab imperatore Henrico aliquibus caſtellis, Friſones à rebellione refrenantur.

SExto idus Februarij terræmotus & fulgura facta ſunt circa 1062
Conſtantiam, & peſtis mox mirum in modum graſſata eſt. Hanno Aggrippinenſis epiſcopus, adnitentibus quibuſdam

regni principibus Henricum regem cum lancea & alijs imperij inſignibus à matre imperatrice ui arripuit, ſecumque Coloniam abduxit.

COnſtantiæ ad lacum 1063
Acroniũ, duo infantes maſculus ac fœmella, duobus capitibus, quatuor brachijs, totidemq́ pedibus, membris omninibus abſolutis, ſed circa umbilicum coniũctis corporibus, nati ſunt. Colonienſis epiſcopus factione facta, regem puerũ dolo rapuit, & inpoſterum regnum adminiſtrauit.

1066 COmetes in festo paschali per totũ orbem diu apparuit. Circiter 14. noctes, sequuta sunt uaria mala. Eodem enim anno Guilielmus Nortmanniæ comes Britanniam maiorem, quę nũc Anglia dicitur, occiso rege eius Heraldo expugnauit, totaq; in seruitutem redacta prouincia, ac Normannis ibi positis, ipse in illa regnauit. Anno sequenti rex Romanornm (Henricus tertius, alĳ quartũ appellant) Berthã Othonis Italici filiam uxorem duces, nuptias apud Trybu-rias (oppidũ fuit nõ procul Franckfordia ad Mœnum, hodie uicus) celebrauit. At Rom. põtifex Gregorius 7. regem sæpe uocatum excommunicauit: eiusq;, ut dicitur, cõsilio & authoritate Rodolphus Alemannorum dux, à quibusdam principibus rex creatur. Quo non multò post in publico bello occiso, atq; Hermãno Lotharingiæ principe sibi substituto, & ipse non multò post à fidelibus prioris regis occiditur.

1070 FActꝰ est Siracusis horribilis terræmotus, ꝑ quem urbs sic est cõcussa, ut multa ædificia conciderint, cecidit q̃q; Ecclesia tẽpore q̃ sacra peragebãtur, & opprefsit oẽs fere homines, q in ea erãt. Hũgari cõtra Salamonẽ regẽ suũ rebellionẽ meditantur. Vdo Marchio Brãdenburgum Vãdalis eripuit. Canutus Danię rex Angliã ĩuadit.

Sexto

SExto Calend. Febr. columnæ duæ aurei coloris, cum ſole dextra læuaque ortæ ſunt, & Iris præcedenti nocte ſub Gallicantū uiſa. Conſpiratio principum facta in Henricum quartum Germanorum imper. Gregorius ſeptimus pontifex ſimoniacos anathematizauit, & ſacerdotes uxoratos à diuino officio remouit. 1074

DVm Haraldus Daniæ rex, Harquino bellum inferret, & iam utrinque confligendum eſſet, iaculum uago ancipitique 1076
diſcurſu ſupernè inter auras oberrare conſpectū eſt, & figēdi uulneris locū exploratius proſpicere uidebat. Quod miraculū cunctis immani ſtupore proſequētibus, incertiſque quid nam res tam miraculoſa portenderet: ſubitò caſus in ſolius Harquini caput ſuſpectum omnibus periculum tranſtulit, qui eius iaculi lætali uulnere proſtratus & occiſus eſt.

HEnricus imperator cum Vuormaciæ coactum concilium 1077
24. epiſcoporū celebraſſet, paulo poſt, Dominica palmarū circa horam ſextam ſereno cœlo ſtella apparuit. Henricus imperator Gregorium ſeptimum Papam Hiltebrandum uocatum odio inſectatur, eius facta in cōcilio Vuormaciæ habito reſcidit, pontificēque abiurat. Hildebrandus cōtra imperatorē excōmunicat. Vnde perniciosum inter imper. ac pontificē bellū ortum eſt.

ANno Henrici 4. imp. 25. terræmotus cum graui mugitu fa- 1081
ctus eſt 6. Cal. Aprilis, prima noctis hora, portendens forte ingens malum, quod de toto orbe inſonuit: de bello imp. contra Papam, quo tota Italia hinc inde deuaſtata eſt. Eodem præterea anno Nicephorus, Michaële Orientis imperatore deuicto, Græcis imperat cū tribus filijs. Boleslaus in Vngaria exul, in amentiā lapſus, à canibus ſuis deuoratus eſt.

1084 MOnſtra cœlitus apparuere, uiſus eſt equitũ diſcurrens exercitus, cuius tamen ueſtigia nullo modo poterant agnoſci. Henricus interim in Italia diuerſat, iterũ Romam tendẽs, caſtra fixit ubi ante, ad occidentalẽ portã caſtelli ſancti Petri: captaq́ eſt Roma 4. nonas Iunij, feria ſexta ante octauam Pentecoſtes. Quo tempore papa Gregorius in caſtello Creſcentij, quod tum uulgò domus Theodorici dicebatur, incluſus, expectabat euentum rei. Rex autem in Palatino monte munitionem inſtituẽs, multos eorum quos in præſidio poſuerat, ingraueſcẽte ſuper eos æſtatis inſolito feruore, amiſit: ſed & alios eadem mortalitas abſumpſit.

LOcuſtæ Ruſsiã populant. Alexius Nicephorũ regno exuit, & in monaſteriũ trudit, ipſe uero Græcis imperat. Romani imperatorẽ Henricũ recipiũt ac Hildebrandum de papali dignitate deijciunt.

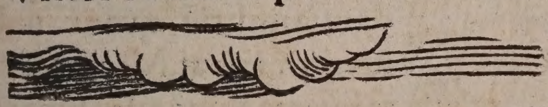
1085 IN Anglia ſub Guilhelmo Conquæſtore rege eiuſdem prouinciæ, tantus fuit terræmotus, ut multa hincinde ædificia corruerint, quo anno deinde fuit preter modũ frigoris aſperitas. Cõtra

Nordman-

Nordmãños bellũ ſuſceptũ. Hẽricus Francorũ rex cõtra Anglũ inſurgit, & utrinq; captis urbibus atq; arcibus, regio depopulat̃.

ANno Henrici 4. imp. 30. nimia aquarũ inundatio, multis in 1086
locis dãno & periculo fuit. Nã in Italia tanta diluuies fuit,
ut etiã rupes liquefactæ, plures uillas ſua ruina deſtruxerint. Eodẽ anno domeſticę aues, utpote pauones, gallinę, & anſeres, &c. à domibus ſe extrahentes, omnes fierent ſyluaticæ. Cuius rei etiã Auguſtinus lib. 3. de ciuitate Dei meminit. Gregorio 7. defuncto Victor tertius in pontificatu ſucceſsit. Ordo Carthuſienſium authore Brunone magiſtro quodam Colonien. initium ſumpſit.

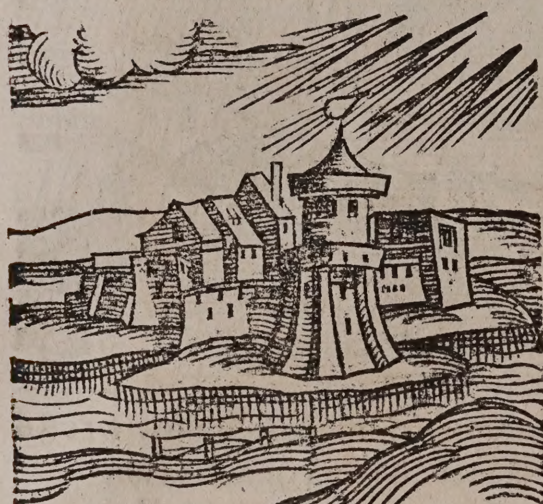

ANno Henrici imp. 33. 1089
poſt terræmotum ingẽs peſtis & maximè in occidẽtali parte Lotharingiæ graſſata eſt, ubi multis ſacro igne infectis, & computreſcẽtibus, atq; excoeſis mẽbris inſtar carbonũ nigreſcentibus hominibus, magna hominũ ſtrages facta eſt. Gulielmus Rufus patri Haraldo in

Anglo

Anglorũ regno ſuccedit. Verum epiſcopi quidã cõſpirationem aduerſus eum faciẽtes, Robertum fratrẽ in eum inuitarunt, quos tamen uicit ac fugauit, cum fratre fœdere icto.

1091 Violentia fulminis apud Salesberiã tectum turris eccleſię omnino deiecit, multamq́ materiam labefactauit. Muſcarum i-

gnotarũ maximi exercitus multis in regionibus uolitarũt. Eodem anno tantũ fuit in Anglia diluuiũ, ex abundantia imbriũ, quantũ nullus meminerat. Mox accedẽte hyeme, fluuij adeò ſunt cõgelati, ut eſſẽt peruij equis, & quadrigis; & plauſtris. Et ſtatim anno ſequẽti, 7. uidelicet regis Guillerij, propter tributa quę in Nortmãnia inſtituerat, agricultura defecit, & ingens fames ſecuta eſt. Cui coniuncta peſtis infinitum numerum hominum pecudumq́ abripuit.

1093 INgens fuit terrę motus 3. Idus Auguſti, qui totam Angliam horrendo miraculo exterruit. Eo terrę motu ingentia ædificia partim corruerunt, partim reſiderunt. Secuta eſt inopia fructuũ, & maturitas frugum tardiſsima, ut uix ad feſtũ Andreę meſſes recon-

 Anno Domini.

reconderentur. Iaculum ignitum à meridie ad Aquilonem per cœlum ferri uiſum eſt Calendis Auguſti prima noctis hora. Vratislaus Bohœmiæ rex equo lapſꝰ occubuit: cui Cõradꝰ frater ſucceſsit. Brizitislaus Bohemiæ dux Sileſiam depopulatur. Varieq́ue his temporibus cum Scotis, Northũbris & Vuallis ab Anglo pugnatum eſt.

ITerum cum ualido uentorum turbine, etiam terremotus factus eſt media nocte 4. Idus Septemb. in multis atque diuerſis regionibus. Pridie nonas Aprilis circa diluculum ſtellæ perplures de cœlo ſimul cecidiſſe in terram uiſæ ſunt, inter quas unam maximam labi in terrã. Cum quidam in Francia ſtuperet & notato loco ubi uiſa eſt labi, aquam ibi fudiſſet, fumum cum fer-

uoris ſono inde exire magis ſtupuit. In comitatu Namucenſi, panem ſubcinericiũ, quaſi ſanguine infectũ, multi deguſtauerunt,

& eo-

& eodem anno ſacro igne multi accenſi ſunt, membris inſtar carbonum nigreſcentibus. Vincẽtius: ſed Sigebertus in annum Chriſti 1095 retulit.

1094

IN urbe Laudunenſi mulier quędã homicidij rea, & propterea etiã in ignẽ miſſa, incendium nullatenus ſenſit, ſed conſumpto igne ipſa illęſa permanſit, Quod factũ aduerſarij lignorũ materiam cauſantes ſiniſtrè interpretantur, iterumq́ ſuccendentes ignẽ circa eam fortioribus lignis, nihil promouerunt. Egreſſa igitur mulier ex incendio non ſolum carne ſed etiam ueſte & carne illęſa omni populo applaudente abducta eſt, & paucis tranſactis diebus extremum uitæ diẽ clauſit. Hiſtoriã copioſius deſcribit Sigebertus Gẽblacẽſis.

EOdem anno fuit magnus tumultus fulgurum in cœlo, & motus urbium in terra. Idibus Octob. apud Ibiceltumbam

ictus

ictus de cœlo emissus, turris latus tanta ui impulit, ut sese ad terram mirum in modum declinaret, deiecit etiã trabem maximam per totam ecclesiam, & Christi crucifixi ibi pendentis caput, cum dextera & tibia deiecerit, secutus est fœtor intollerabilis. Fuit præterea magnus uentorũ impetus ab Euro Austro uenientium 16. Calend. Nouemb. Qui Londoniæ plusquam 600 domos effregit. Collidebantur ecclesiæ cum domibus. Maceriæ cum parietibus.

IAculum insuper ignitũ à meridie ad Aquilonẽ per cœlũ ferri 1094
uisum est Calendis Augusti prima hora noctis. Eo anno Vrbanus 2. pontifex decreta Hildebrãdi quæ prius abrogata erant, restituit. In Gallia ac Germania crudeli peste grassante, magna hominum pars neci data est.

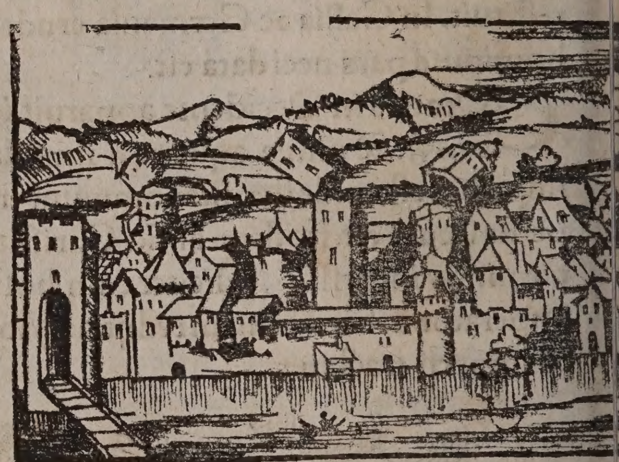
COmetes in Occidente apparuit in principio Octobris die- 1097
bus 8. & nimia aquarum inundatione authumnalis satio impedita est, unde sterilitas omnium frugum, & ingẽs fames, & pestis secuta est. Eodem anno Christianorũ exercitus paganorũ terminos ingressus, feliciter cum hostibus conflixit. Henricus imperator in Germaniam rediјt, ac Moguncíæ de pace in conuentu imperiј tractauit.

COelum multis in locis quinto Calendas Octobris ardere ui 1098
sum est nocturuo tẽpore, & sequuta est animaliũ pestilẽtia,

& segetes nimio imbre & ęrugine corruptæ sunt. Obsessa Antiochia in tantum attenuati sunt Christiani, propter rerum omnium penuriam, ut in magno ac excellenti exercitu, uix centum boni equi inuenirentur. Ordo Præmonstratensium ortus est, & mox Cisterciensis etiam institutus est.

ANno Guillerij 2. Angliæ regis decimo, apparuit cometes Cal. Octob. 15. diebus, maiorem crinem mittens ad Orientem, minorem uersus Euro austrum. Apparuerunt & aliæ stellæ, quasi iacula inter se emittẽtes. Et eo anno Anshelmus lux Anglię tenebras errorum fugiens, Romam profectus est.

1100 SYracusis terræmotu concussis, ecclesia maxima corruit & populi multitudinem oppressit. Guibertus & Vrbanus, qui de papatu Romano contendebant, moriendo suæ contentionis finem faciũt: & Paschalis in Vrbani secundi locum assumptus est. Anshelmus Cantuariensis archiepiscopus in exilium actus est. Balduinꝰ fratri Godefrido in regno Hierosolymitano successit.

1101 INter multa alia prodigia, etiam cometem mirę magnitudinis tum apparuisse affirmant, qui in occasu cadente sole statim apparebat. Ingentia & multa mala sequuta esse produnt historiæ. Ericus Daniæ rex cum uxore Boltilda dum terram sanctam inuisere cupiunt in Cypro mortui sunt. Henricus primus Anglię rex Guilelmo Ruso iam defuncto successit.

Hac

Anno Domini. 1103.

HAc tempeſtate uixit Herluca ſacrata fœmina Boioariæ, in quodam collegio flaminum Auguſtaliū, ſupra Monachiū quindecim millia paſſuū, hęc nocturnis ſuperum inferumq́ꝫ congreſsibus, ſecretiſq́ꝫ conſilijs intereſſe cōſueta, narrare ſolita fuit, (ut refert Auentinus Hiſtoriographus) execratos flamma omnium ardentiſsima excruciari. Quidam etiam ſacerdos expiranti ſimilis triduo in Saxonia diſcubuit, is ubi ad ſe redijt, apud inferos Hyldebrandū, Rudolphum, Hermannū Tyrannos, æternis mactari ſupplicijs reuelauit. Falſi tū Prophetę, falſi Apoſtoli, falſi ſacerdotes emerſere, qui ſimulata religione populum deceperūt, magna ſigna atq́ꝫ prodigia ediderunt, & in templo Dei ſedere, atq́ꝫ extolli ſuper omne id quod colitur, cœperunt. Plura uide de his apud citatum authorem. Fuerunt enim tum temporis tempora periculoſiſsima, noſtris pene ſimilima.

CRebra prodigia terruere mentes hominum. Cœlum ardere frequenter uiſum. Sol atque luna crebrò præter ſolitum defecere. Complures ſtellæ de cœlo in terram cadere uiſæ. Faces ardentes, iacula ignita, ignis uolans, ſæpius per aëra ferri con- 1104

ſpecta ſunt. item noua aſtra. Papilionum caſtra, ignei uermiculi atq́ꝫ ignoti per cœlum uolarunt, qui ſolis lumen in nubium morem abſtulerunt. Fulmine, grandine, uentis, turbine, templa,

ędes, casæ, homines, pecora, agri afflicti, legumina, poma, fruges attritæ. Igneæ acies, turmæ equitum, peditum cohortes, ciuitates, enses, gladij, arma cruenta in cœlo uisa, inuicem conflixere. Sanguinis riuos extitisse dicunt. Sub ipsis flammis, cum panis

clibano esset impositus, ut coqueretur, cum forte panem quidam frangeret, manantis guttas sanguinis inueuit, quod Spirę, sanguinem ex panibus fluxisse, Abbas attestatur. Signum immortale subito uestimentis hominum adhæsit. Fœmina biennio uterum ferens, marem loquentem enixa est.

MOnstrosi partus editi, pecudes, homines bicipites nati. Domesticæ aues, pauones, gallinæ, anseres, ex uicis, pagis, urbibus, ædibus in syluas migrarunt, ibi habitantes efferati sunt. Lupum triginta homines esitasse in annallibus relatum est. Hæc omnia prodigia tempore Henrici quarti Imperatoris Augusti euenerũt. Pleriq; omnes boni, aperti, iusti, ingenui, simplices, tum imperiũ Antichristi cœpisse memoriæ literarum prodidere. Orbis terrarũ tum à cardine bellorum procellis iactatus est. Genus humanum undiq; turbini armorum inuolutum est. Orientales atq; Occidentales inter se armis concurrerunt. Mortales cuncti mutuis se uulneribus afflixerunt. Nordmanni, Galli, Germani, Saxones, Vngri, Itali, Britãni, Christiani occidẽtales, domesticis dissidijs, ciuilibus armis attriti sunt. Græci & Armenij, Turcæ & Arabes, Hispani & Saraceni, Asiatici & Africani, inter se infestis concurrere signis. Hierosolyma bis capta, bis expugnata est. Diluuie, sterilitate, annonæ caritate, fame, pestilentia, sæpius laboratum, ignotis morbis, igne, flamma, ardore inuisibili, homines excruciati, atq; absq; nota adustionis extincti.

ANno Hẽrici quarti imper. 49. in uigilia natalis Domini fa- 1105
ctus est Hierosolymis ingens terræmotus. Et eodem anno Hierosolymitæ magnum paganorum numerum gloriosa uictoria contriuerunt. Præterea duo orbes in modum solis, forma &

lumine, quotidiano soli similes apparuerunt, omniũ colorũ specie radiantes, instar arcus cœlestis. Hẽricus rex patrem imperatorem persequitur. Norinbergam post duos obsidionis menses cepit ac diruit.

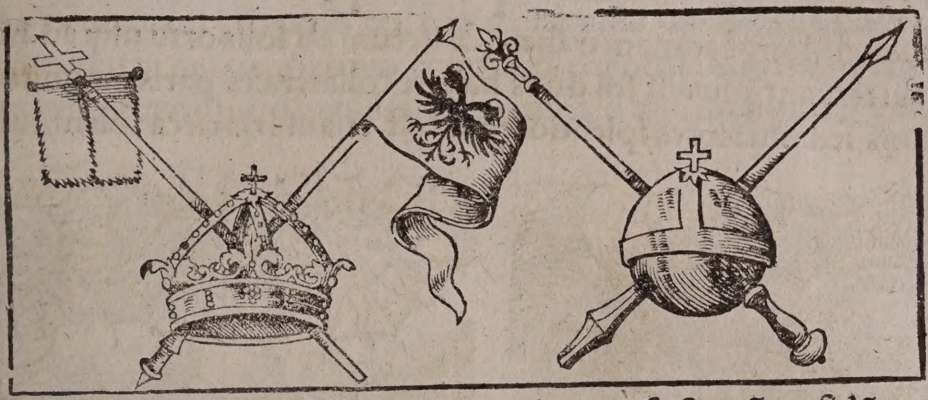

1106

ANno Hẽrici quarti imperat. 50. Nonas Februarij, Cometa per diẽ uisus est in cœlo ab hora tertia usq; ad horã nonã quasi cubito distans à sole. Paulò post Idib9 uidelicet Februarij, apud Barum Italię, stellæ uisæ sunt in cœlo per diem, nunc quasi inter se concurrentes, nunc quasi in terram cadentes. Eodem anno post captam Norinbergam cum Henricus imperator licentius per Alsatiam grassaretur eius fortuna aliquantulũ hæsit. Vrbem enim Rubeaquensiũ (quę dulcissima mihi patria est) & tum multitudine ciuiũ ac armis præualebat, ingressus, dum eius satellites licentius quàm hospites decebat in urbe grassarẽtur, ciuiũ armis oppressus & in fugam cũ suis actus, insignia imperialia, (coronã uidelicet, uexillum cum aquila, aliud uexillum rubeo croceoq; colore distinctũ, pomum

sceptrumq;

sceptrumque aureum) amisit, ac deinde pace facta, cōtra fidē oppidum direptum incendit atque in cinere reliquit. Vt author est Anonius qui Henrici uitam descripsit.

MAre uicenis passibus, alij centenis scribunt, præter solitum 1106
littora inūdauit. His fortasse ꝓdigijs motus affirmare non
dubitauit Fluentinus antistes esse Antichristū natum, qua præ-
dicatione Paschalis motus in Hetturiā ꝓfectus, cōuentuque super
ea re Florētiæ habito, quū appareret hominē nulla alia ratiōe sub-
nixū, quā ut alicuius magnæ rei author uideret, eiusmodi ṕdica-
tione usum tantū admonuit, ut temerario incœpto desisteret. Si-
multas inter Colomannū & Almundū fratres exorta est. Hēricus
quintus Germanorū imperator, Flandriam cōtra Rubertum in-
gressus, Bresburgum obsidione cinxit.
IN Oriēte multa signa & prodigia in cœlestibus uisa sunt Ater 1107
quadraginta dies, & eo amplius Cometa circa noctis initium

uisus est, longè comam trahere, & iterum ab solis ortu usque ad horam tertiam uisus est sol duos habere collaterales paris magnitudinis, sed inferiores splendore, uisa est etiam Iris circa solem, suis

distincta coloribus. Et eodem anno Hugo de sancto Ademaro, Tyberiadensium, cum Damascenorum copijs confligens, letaliter confossus, sed tamen uictor occubuit, in quo cõflictu multi utrinque cæsi sunt. Boamundus de Francia in Apuliã reuersus cum ingentibus copijs Græcorũ fines depopulatus est, & dũ in Syriã pperat, relicto filio eiusdem nominis, uita decessit. Turcorũ copię partes Edissanorũ deuastãtes cũ Tancredo cõflixerunt.

1118

HEnrico primo Angliæ rege imperãte, cometes in Nordmannia per aliquot dies apparuit, aliquãto post duæ lunę suo orbe plenę uisæ, una ad orientẽ, altera ad occidentẽ coruscantes. Hoc anno Alexius imp. qa profi ciscentib. Hierosolymã molestus esset, à Boemundo bello petitur, cũ quo ne grauiora pateret, fœdus icit. Henricus Angl. rex Robertũ fratrẽ Normannorũ ducem prælio uicit, Normanniamque subegit.

Anno

Anno Domini.

ANno quo Philippus rex Francorum, & Anshelmus Can- 1109
tuariẽſis archiepiſcopus obierũt, in parochia Legiẽſi porca
eníxa eſt porcellum habentẽ faciẽ hominis, et alio loco pullus gal

linę quadrupes inuẽtus eſt, & mox multi ſacro igne accenſi ſunt,
membris inſtar carbonum nigreſcentibus.

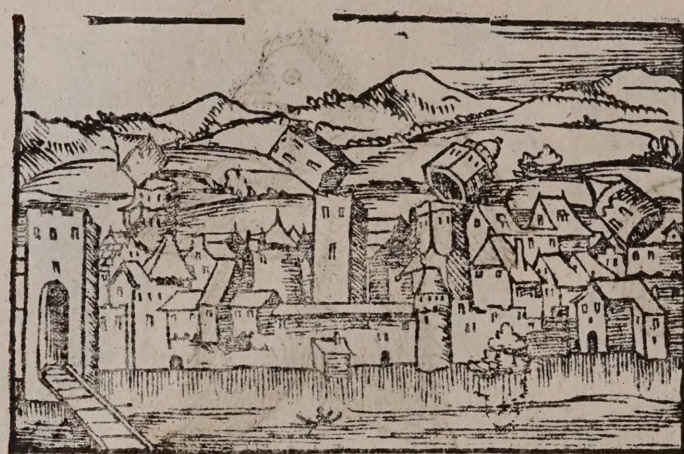

IN mẽſe Iunio Cometes 1110
apparuit, radios ſuos dirigẽs ad Auſtrum, multis conĳcientibus, hoc prodigio portendi futuram regis Henrici expeditionem uerſus Italiam, quę ſtatim ſecuta eſt ad ſedandam diſcordiam, quæ erat inter regnum & ſacerdotiũ. Qua de re copioſe Vinc. li. 27. ca. 10. Abbas Vſpergenſis Nauclerus gener. 38. li. 2.

ROtenburgium ciuitas iuxta Neccarum, terræmotu cõcidit, 1112
quæ poſtea anno 1271. rurſum fuit inſtaurata, per Albertũ
Comitẽ ab Hohenburg. In Anglia natus eſt puer geminus à clu-

ne ad

ne ad superiores partes ita diuisus, ut duo haberet capita, duo cor
pora integra ad renes cũ suis brachijs, qui baptizatus triduo su-
peruixit. Boleslaus Poloniæ rex Pomeranos uicit, & ad 40000.

occidit. Vdalricus Saxoniæ dux obijt ob cuius bona relicta con
tentio orta, multos duces in imperatorem armauit.

1113 ANno Henrici 5. imp. 7. mense Iunio siligines & arbores sa-
cro igne adustę; spem sui fructus mentitæ sunt. Quędam
syluæ ita arefactæ ut incenderent natiuo calore. Et subsequuta est
grauis et diuturna hominũ ualetudo, cũ profluuio uẽtris, & peste
perniciosissima. Hẽricus imperator Saxones bello domat. Cadit.

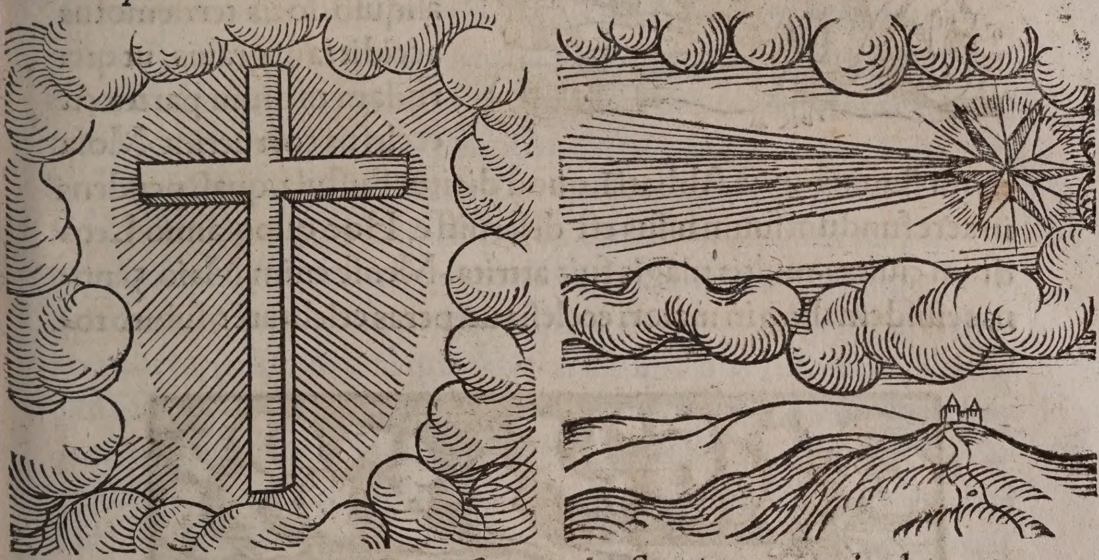

Sigifridus Palatinus iã du
dum ab imperatore in gra
tiã receptus. Pax inter Bo-
hemos et Polonos facta est

1114 IMperante Hẽrico quin
to in agro Hemiliano, et
Flaminio, nec nõ apud Ra
uennam atq; Par mã Italiæ
ciuitates in agris ac intra
mœnia sanguis pluit Idib.
Iunij. Vincẽtius: Eo anno
Veneti maximo cum exer
citu in

tu in Dalmatiam nauigantes & Sibinicum deprędantes, nonnu-
las urbes ceperunt. In pago Brachacensi circa Tornacum nix tan- 1114
tæ magnitudinis cecidit 9. Cal. Maij ut etiam syluas fregerit. Idi-
bus Nouemb. in suburbio Antiochiæ noctu terra dehiscens tur-
res multas, & adiacentes domos multas cum habitatoribus ab-
sorbuit. Et eo tempore Balduinus rex Hierusalem cum Roge-
rio comite Antiochiæ, contra Turcas expeditionem susceperũt.

HEnricus 5. Romanorum imperator, cum contra Saxones ad 1115
syluam Guelficam confligeret die 11. Februarij, Goslarij arx

imperatricis fulmine tacta est, combustus imperatoris clypeus & gladius. In paschate cœlum uasto hiatu discissum fulgorem nitidum demisit, qui cum integram horã duraret, ostendit in medio crucis imaginem aurei coloris. Cumq; iterum iturus esset in Italiam, petiturus à pontifice diadema, cometa sex menses apparuit nuncius calamitatum ac periculorum suorum. Eo anno Henricus dũ Saxones iterũ aggredit, prælio cõmisso cecidit. Hogier insignis miles, à Saxonũ aũt partib. episcopus Halberstatẽsis qui prelio perat occubuere. Ducatus Oriẽt. Frãcię rebellonẽ Vuirtzburgẽsi episcopo ab imp. Cõrado Sueuorũ ducis fratri cõcedit.

HOra noctis prima igneæ acies à septentrione in orientem in 1116
cœlo apparuerunt, deinde per totum cœlum sparsæ plurima noctis parte uidentibus, miraculo & stupori fuerunt.

Hen-

Hēricus imperator ob tūmultū Germania excidit ſedem Romæ locaturus. Hinc res in Germania miſere ſunt deperditæ. Concilium Romę in Laterano eſt celebratum.

1117 MEnſe Ianuario 5. ſcilicet nonas ipſius, in aliquib. locis terræmotus accidit tam grauis, ut quarūdam urbium partes cū eccleſijs corruerint. Moſa etiam fluuius iuxta Abbatiā, quod dicitur Suſtula, quaſi pendens in aëre fundum ſuum uiſus eſt deſeruiſſe. Hoc quoque anno Leodium ciuitas multis plagis fuit attrita. Menſe enim Maio 5. nonas eiuſdem dum in maiori eccleſia ueſperas celebrarēt, ſubitò to-

nitruus cum maximo terræmotu omnes ad terrā ſtrauit, & fulmen ad lęuā templi ingreſſum, non modicas cruſtas de muro hac illac diſiecit. Deinde turrim ingrediens, multas trabiū partes diffidit, ſubſecutus eſt fœtor intolerabilis, adeò ut multò aromatū odore uix potuerit expelli. Item Iunio menſe 7. Idus ipſius menſis circa

 Anno Domini.

sis circa horam nonam nubes pluuiæ subito rupta à monte, quæ dicitur Roberti, subiectā sibi partē ciuitatis penitus oppressam, pessundedit adeò, ut multas domos dirueret, & immensam annonam perderet, et matrem duos infantes, altrinsecus in brachijs amplexam necaret, & alios 8. homines diuersis in locis opprimeret. Pulsantib. uesperis sabbatho, quidam dū caput lauat puero, manus rubent sanguine fluido. A Cal. etiā Iulij, circa horā 6. turbo nimis uehemens, & obscurus ciuitatē cooperuit, & nubes ex abrupto scissa, ita omne tectū Ecclesiæ maioris deiecit, ut & imbribus pateret, & totum pauimentū perfunderet. Illicò fulmen à parte Aquilonis ingrediens, quēdam clericū retro altare sanctorum Cosmæ & Damiani in pulpito legentē, & alterū ante crucifixum orantē, tertiū de scriptorio ecclesiæ proximo egredientē, in ipso ecclesiæ ingressu, extinxit. Ante fores quoq; quendā laicū extinxit. Septimo Idus Iulij. ab hora 5. usq; ad 9. quatuor turbines, à quatuor plagis cœli urbem circūdederūt: uentus etiam magna ui intonuit, & urbē multo imbre alluit. Tertio nonas Augusti primo noctis principio cū quaq; terrarū tonitruus audiretur, & fulgura sępius micarent, in urbem Leodiū amplius ipse turbo desęuit, ita ut homines è stratis exilientes, Ecclesias tristi cœtu cōplerent, & tota nocte supplicationibus intenderēt. Summo uero auroræ diluculo à parte orientis, ignis cum ingenti flamma cinxit tātus, ut omnes diuinitus cremari extimuerūt. Post hoc magnus turbo erūpens ab occidente ipsum ignem uisus est aliquantulum obscurasse. Iterum aūt quasi uictor ignis cum flamma recaluit, et iterum turbine reuertēte paululum dilituit. Tertio etiā ipse ignis recaluit, & tertio nihilominus turbine uictus cecidit. Hoc spectaculum à solis exortu usq; ad horam tertiam uehementer terruit.

Grando & glacies incōsueta Iunio mense uaria Saxonię loca afflixit. Lux solis lucē uincens, & crux in ea apparuit, ipso Paschatis die. Sus fœta in Gallia porcellū enixa est, humana facie, gallinaceus quaternis pedib. ortus. Hyems intolerādi frigoris, et mox fames secuta, luesq; animantiū aggrestium, & domesticorū, innumeræ aues, aperto cœlo dimicantes, exanimes ad terrā fluxērūt. Quadraginta dieb. in Italia tā horrēdè mota est terra, ut uilla 1118

quędã uehementiore motu in aliũ sit locũ translata. Per idem tempus Portus Veneris, oppidum nõ procul à Luna Hetruriæ urbe, marmore nobili, summa ope à Genuensibus in Pisanos conditum, factaq; est Genuensiũ Colonia. Pisani insulas Baleares ceperunt. Boleslaus Poloniæ rex, cum Pomeranis bellum parauit, & Balduinus Hierosolymæ rex 2. patrueli succesit.

MOnstrũ quoddã Namuti natũ est, biceps uidelicet infantulus, tam sexu duplex quã cęteris, simplex autem compage corporis. Tertio Idus Decemb. ad mediam noctem lucentibus

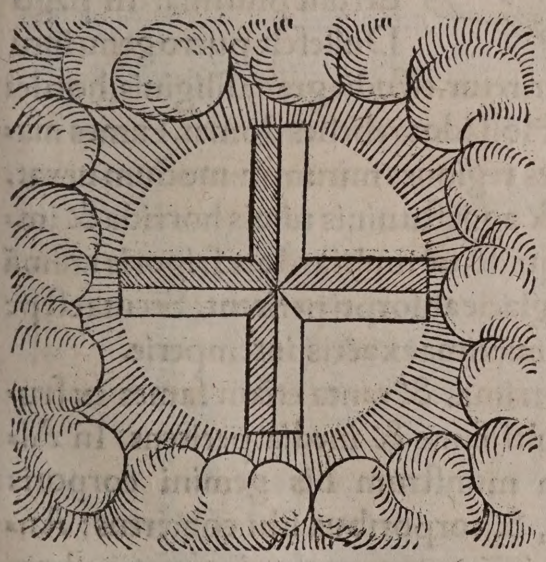

stellis, cœlo sereno 13. luna ecclypsin passa est, & contracto in orbe multis coloribus, sed maxime sanguineo, pene hora integra suffusa est. Decimotertio cal. Ian. 1. hora noctis igneæ acies à septẽtrione, in Orientem uergẽtes in cœlo uisæ sunt. deinde per totum cœlum dispersæ, plurima noctis parte uidentib. miraculo & stupori fuerunt. Et eo anno Paschalis papa moritur, cui successit Ioannes Romanæ Ecclesiæ Cancellarius, cui Gelasij nomen indiderunt. Balduinus secundus Hierosolymæ rex obijt.

PLuit sanguine. Lauans caput cruore manus pollutas inue- 1120
nit. Terra intremuit, urbes, domus euersę. Dormitãtes noctu cubilibus excussi sunt. Tonitrua, fulgura crebra, mortales attonitos fecerunt. Leodij subitò tranquillo aëre turbo coortus, fulmine tres sacerdotes comprecantes in templo uesperi, pridie eius diei, qua Christus triumphabundus cœlos cõscendit, extinxit, mœnia, ædes subuertit, fœtor pestilẽs subsequutus est. Nubes solutæ fluminumque more effusæ, pecudes, casas, uillas, cum hominib. aquis operuere. Nubes sanguineæ, crux, homo candens in cœlo uisus. Exitium orbi terrarũ tum aduentasse credebant. talia prodigia bellum ciuile

portendisse in fastos relatū est. Quæ consequuta sint, uideantur annales Boiorum ab Auentino æditæ.

1121 IGnis immensus in orientali plaga circa auroram per sex horas flammas emisit, donec ex occidente aduenien turbo imbre copioso illum extinxit. Balduinus deficientibus sedulò Christianis ex Europa trāsfretatis multos Christi fideles ex Trāsiordane conuocauit, quos simul cum suis Hierusalem inhabitare fecit. Burdunus antipapa Sutriæ captus à Calisto in exilium missus est. Balduinus 2. Hierosolymæ rex Gazi Turcorum regem cepit, regeq́ Damasci uicit ac cepit.

1124

MVlta & uaria prodigia passim acciderūt, quorū multitudo memoriā superauit, ne ad posteritatem peruenirēt. Inter reliqua autem accidit, ut mense post Pentecosten acre gelu terras affligeret, quo arbores & uites mirū in modum lęsæ. Ostenta etiam in Sole & Luna acciderunt plurima. In pago Dullefelt puero genu intumuit maximè, quod cū aperiretur, effudit grana siliginis, hordei & auenæ. Henricus 5. imp. Hollādos rebelles domat. Fames maxima Poloniam & adiacētes regiones mirum in modum uexat.

1125 HYems solitò acerbior, & aggestu niuis nimis horrida & importuna fuit, & adeò quidē, ut multi ardore frigoris animā efflarent, in uiuarijs pisces glacie absorpti perirent. Secuta est pestis hominum animantiūq́ maxima ex aëris intemperie.

1126 HYems iterum fuit asperrima, & tanta etiam fames ex fructuum penuria, ut multi fame & inedia perirent. In Albania ignobilis muliercula monstrum bis gemini corporis est enixa, auersis uultibus, & corporibus sibi cohærens: Ante quidem effigies hominis integro corporisqúe membrorum

rum

rum homine diſtincta, retro uero facies canis ſimiliter corporis & membrorum proprietate integra. In Brachbanto uilla, alia mulier enixa eſt 4. maſculos uno partu. In Geblacenſi parrochia dum quidam paterfamilias mixturam ſegetum per penuriã faciens, moleret, in ſuę familię uſum, in ipſo opere farina cũ putoris nigredine ardere penitus uiſa eſt. Eo anno Hẽricus 4. imp. Matildem coniugẽ, Hẽrici regis Anglorum filiam repudiauit, et paulo poſt dracunculi morbo diẽ obijt. Et Balduinus Hieroſolymę rex à Sarracenis antea captus, redẽptione facta, ex carcere liberatur.

Tyrum urbem maxima ſtrage populi terræmotus ferè ſubuertit. Proximo anno Honorius ſecundus pontifex Max. 1128

moritur, cui Innocentius secundus in pontificatu successit. Matthia Palme.

1135 OCeanus se effudit in continentem, bonamq; Flandriæ, Holandiæ, ac Frysiæ partem subitò submersit, magna tum ho-

minũ, tum pecudũ multitudine extincta. In Anglia terra tã horride mota est, ut ædificia passim corruerint. Defectus solis & lunæ, quẽ Græci Ecclypsin nominant, præter modum factus est.

ignis in plerisque locis per rimas terræ aliquot dies spirans, neq; aqua, neque alia materia extingui poterat. uentus nimius 5. Calend. Nouembris fuit, qui turres & ædificia multa diruit, & hoc anno Henricus primus Angliæ rex diem suum obijt, Stephano Franco siue Gallo, suo ex sorore nepote, successore relicto. Bellum cum Russis fœdifragis à Boleslao resumptum.

TAnta fuit ſiccitas, ut maior hominum memoria non fuerit: 1137
in diuerſis enim regionibus, flumina quę nauē ferebant adeò
exiccata ſunt, ut ſicco pede perambularentur illorum aluei. In
Francia etiam fontes & putei omnino exiccati ſunt, & multi
hinc inde ſola ſitis penuria perierunt. Lotharius ſecundam expe
ditionem in Italiam fecit. Magnus Noruegiæ rex, ab Araldo exo
culatus, regno exuitur.

CRebra portenta hac 1141
tēpeſtate in cœlo uiſa,
armorūq; ciuiliū ſtrepitus
intonuit. Falſi Prophetæ fa
ctitijs miraculis populo im
poſuere, Iudæos trucidare
conati ſunt, Diu9 Bernhar
dus eoſdē ſeruauit, ab ipſis
abſtinendū eſſe cœleſti ora
culo admonuit; ne ſcilicet
Deū mendacij arguamus,
qui ſe reliquias eorum ſerua
turū pollicetur. Carnibus
pluit, Cometę uiſi, & cœlum arſit, Lupus triginta homines deuo
rauit. Rogerus de Sicilia poſt occupatū Calabrię ac Apulię prin-
cipatū, papā Innocentiū 2. bello capit, ac factā cū eo qualicunq;
pace, ut ab eo in regē coronaret obtinuit. Orta diſſentione, inter
Papam ac Francorū regem Ludouicū, eccleſia Gallicana turbat.

PRodigij loco habitū eſt, uermiculos multos, quos multis re- 1143
gionibus cernere erat, nō longe à terra uolantes, ita ut manu
uel uirga tangi poſſent, groſsitudine quidē muſcis æquales, ſed
longitudine diductiores, quorum tam infinitus erat exercitus,
ut unum penè miliarium in latitudine, tria in longitudine occu-
parent: denſitate aūt ſua ipſam ſolis lucem obſcurare uidebātur.
Per quā prodigioſam uiſionē, illam quæ poſt quatrienniū facta
eſt, Hieroſolymā tendentiū profectionē, quidā interpretati ſunt
figurari. Secuta eſt aūt hominū & pecudū intolerabilis peſtilētia
de aëris corruptione, unde & illa tum nata fuere animantia, quæ

 mortua

mortua auxerunt intemperiem aëris. Signa quoque in cœlo apparuisse ferunt globos igneos uarijs in locis emicuisse, & deinde alia cœli parte se condiderunt. Angelicas multi interpretantur fuisse potestates, qui ad sacram expeditionem inuitarent mortales. Nam Papa in concilio Claromontensi excitauit Gallos. Petrus, natiotione Hispanus, heremita, excitauit cæteras nationes: & se præbuit ductorem, asserens è cœlis missam epistolam, quę ad eam expeditionem nationes hortaretur.

1147 CONrado Romanorũ, & Ludouico Franciæ rege cũ Francię atque Germaniæ aliq̃t principib. expeditionẽ in terrã sanctã iam facientibus, circa crepusculũ facta sunt tonitrua in supercilio mõtis, & tẽpestas maxima, & ecce noctis medio, aqua proruẽs, omnia quę erant in uallis medio, & homines & iumẽta protraxit in mare, residui transierũt Constantinopolim, deinde ad brachiũ S. Georgij. Et Ludouicus rex Franciæ, dirigẽs iter uersus Hierosolymam, magnã partem perdidit exercitus sui. Homines Conradi regis, siti & fame perierũt, rege cum ualidioribus in Gręciã reuertente. Alter exercitus eiusdẽ signationis, nauigio trãsiens, rogatu regis Galitiæ, Vlixbonam cepit, anteà Sarracenis, indeà Christianis inhabitatã. Bellum ortũ est inter fratres Russiæ duces, in q̃ Stephanus Geisę Vngarię regis filius Isaslao q reliquos fratres bello fatigabat, auxilio tulit. Emanuel Cõstantinopolitanus imp. perfidè Conradũ 3. imperatorẽ Germanorũ & suos tractauit, gypsum farinæ miscens, ex quo exercitus miserè perijt.

CONrado 3. Romanorũ imp. & Ludouico Gallorũ rege, in Asiã magno cum exercitu ꝓficiscẽtibus, dira prodigia uisa sunt, qb. uaria belli incõmoda, prędicta sunt. Vesperè enĩ quodã

nebula dēsissima, cooperiēs castra, maximè obfuit. Preterea, uniuersa papilionū tegmina quæ sub diuo fuerant, adeò sanguine re-

spersa comparuerunt, ac si sanguinē cōpluisset. Quod uidēs rex cęteriq; principes, cōiecerunt, se ad maximos labores & mortis pericula euocatos. Nec fefellit eos coniectura. Nō enim multo pòst, appropinquante nocte audita sunt in mōtis supcilio fragor tonitruū, sonitusq; tēpestatis: Et in medio noctis torrens auctior erumpēs, quicquid uallis humilior habuit, in momento eluit, & in mare proiecit.

LAuduni, tertio nonas Iulij factis tonitruis, in monasterio S. 1148
Vincentij monachis diurni officij cursum cōplentibus, duo ex his subito fulminis ictu corruētes expirauerunt, aliquidā tacti uel tanto periculo territi in morbos inciderunt, & demū post longam ægritudinem obierunt. Fulmine etiam altaris lintheum urente, & sacrarium penetrante, in alijs ..iam locis hominibus, animalibusq; fulmine pereuntibus. Eodem tempore Hierosolymis in templo Domini, & in monte Oliueti, fulminasse certum est. In territorio Gebenensi lupus quidam corporis magnitudine, & animi ferocitate alijs dissimilis, sua rabie in ipso hominū conspectu, triginta diuersi sexus & ætatis homines dilaniauit, atque deuorauit. Eodem anno obsessa & expugnata à Francis & Germanis Damascus, qui & à Saracenis antea deuastatus. Noradinus post discessum imperatoris & regum, Antiochiā obsedit.

ECclypsis lunę fuit undecimo Cal. Aprilis, circa horā nonam 1149
noctis, quā statim uentorū intēperies sequuta est, per 4. dies cōtinuos: audita sunt & uisa crebra tonitrua & fulmina. Ex quibus in territorio Verniorum iuxta Gandanū, sacerdos quidam dum missam celebraret, fulmine ictus occubuit. Apud Remenses

clericus

clericus quidā eadem tempestate perijt. Eodem anno Ludouicus

Francorum rex, cum in Palestina fortiter contra Saracenos pugnasset, & iam in Franciam redire constituisset, in naues Grecorum incidens captus est. Eugenius 3. pontifex, in Italiam regressus, cū Romanis uario euētu cōfligit. Raimund9 Antiochię princeps Calendis Augusti contra Turcas egressus, multis suorū captis atque occisis, in insidijs eorum & ipse miserè est interfectus. Turci caput eius circumferentes, omnia fermè uel ciuitates quæ sui iuris erant, in deditionem recipiunt præter Antiochiam.

1150

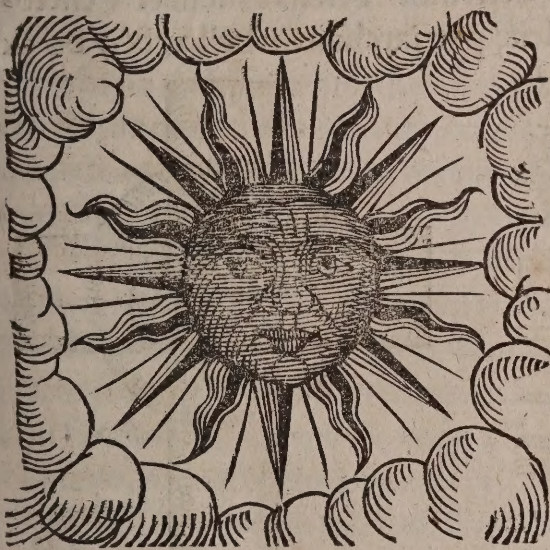

CVm hyemali gelu terra uehementer induruisset, cespis plurimę lōgitudinis & latitudinis de terra subito auulsus, longè ad alium locum translatus est. Et anno sequenti regina Hierosolymorū infidelibus plus iusto fauens, multarum cladium in terra sancta autor fuit, contra quam Balduinus filius eius & rex insurgit, & captis munitionibus, demum Hierosolymam intrare permittitur. Reatina ciuitas post longam obsidionem à Rogerio Siciliæ rege, destructa est.

1152 TErræmotus fuit in partibus Italiæ. Conradus Germanorū rex obijt, cui Frideric9 primus dux, eius nepos successit. Cōgnomento Barbarossa. Rogerius Siciliæ rex obijt, quemadmodum &

dum & Balduinus Hierosolymę rex qui è uiuis excessit quinto Calendis Octobris. Massamuti (quos quidā Moabitas uocant) post usurpatum Mauritaniæ regnum, regemq́ patibulo affixū, etiam regem Bulgiæ occidentes, regnum eius inuadunt, ipsamq́ Siciliam, Apuliam, Romamq́ ipsam inuadere minantur.

ROBertus de Botua uir 1154
omni plenus nequitia, spiritu Zelotipię succēsus, cum uirum quendam sibi familiarissimum cum uxore intra domunculam comburendos includi imperasset, Illic instar puerorū triū antiquorū, ardente domo, & flamma super capita eorum, in modū lucidę nubis uolitāte, illęsi homines māserunt. Sol per totum diem Calend. Octob. obscuratus est.

IN Burgundia factus est terræmotus nocte una, quo multa ędificia corruerūt. Anastasius quartus pontifex obijt. Henricus Normannorum dux in Anglorum regem à Theobaldo Cantuariensi archiepiscopo inungitur. Anno autem sequenti rex Francorum 1155

corum Ludouicus Henricũ Nordmanniæ, cum quo bellauerat, in amicitiam recepit.

1156 Regnante Henrico secundo Angliæ rege, Calendis Octobris, per tres ferè horas uisi sunt tres circuli circa solẽ quibus subinde euanescentibus, duo soles creari uidebãtur. Quo prodigio dissidium regis, & Thomæ Beketti Archiepiscopi Canthuariensis pronunciatum est portendere. Præterea signum crucis apparuit in luna, & statim Albericus miles Beluacensis uir sanctiss. pro fide Christiana passus est martyrium. Et Fridericus imperator Mediolanum ferè per septem annos obsedit, atque destruxit. Vitalis Michaël Venetorum dux, Vlrichum Aquileiæ patriarcham in bello, & 700 ex

Foroiuliana nobilitate cepit, atque Foroiulienses tributarios fecit. Mediolanum à Friderico Barbarossa imperatore oppugnatum atque in fidem receptum est.

Nix

Anno Domini. 1157.

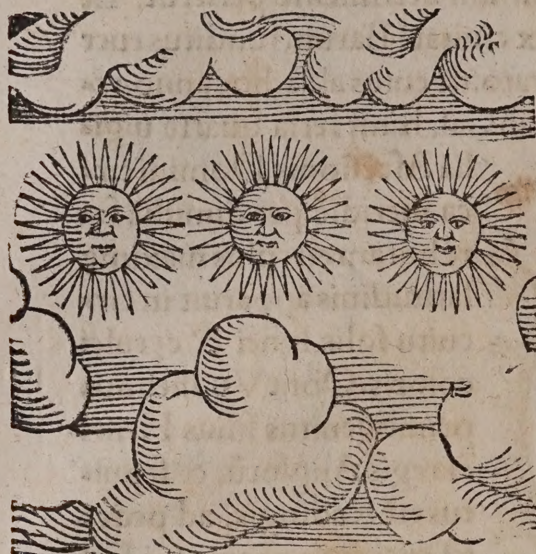
NIx magna & frigus inſolitũ fuit, peſtis & ſicca ęſtas indeſequutę ſunt. Facta eſt Romæ maxima Tyberis inundatio, qua multa hinc inde, magno hominum detrimento perierũt. Et eodem anno Guillelmus Sicilię rex ciuitatẽ Barum funditus euertit, excepto tẽplo D. Nicolao ſacrato. de cuius alijs, hoc anno, rebus geſtis lege Sigebertum. Tertio Cal. Iunij feria quarta uigilia Aſcẽſionis Domini circa meridiẽ per dimidiã ferè horam circulus maximę latitudinis apparuit in circuitu ſolis ignei & cerulei coloris.

Obijt Vuilhelmus primogenitus filius Henrici regis Anglorũ, & ſepultus eſt Radingis, ad pedes Hẽrici regis proaui ſui. Fulgura & tẽpeſtates mẽſe Iulio frequenter in Normannia acciderũt: Vnde in pluribus locis meſsis perijt & homines fulgurati interiere. Subſequuta eſt abundantia pluuiæ, quæ cœpit medio menſe Auguſti, quæ impediuit & collectionem meſsium, & ſubſequentem ſeminum ſparſionem. Ex qua iugi inundatione pluuiarum, quæ diu durauit: multę turres & eccleſię & antiquæ maceriæ in Normannia, & Anglia corruerunt. Radulphus de Fulgerijs cepit in quodã conflictu Eudonem Vicecomitem de Ponehait, & hac de cauſa maior pars Britannorum receperunt Comitem Conauum in ducem Britanniæ, excepto Ioanne Dolenſi, qui adhuc pro uiribus Conauo, & coadiutoribus eius reſiſtit.

MEnſe Septemb. uiſi ſunt tres ſoles unà cœlo omniũ ſereniſsimo, & paucos poſt dies eiuſdem menſis tres lunæ, & in luna medium locum occupante alba crux, Vnde ex Pariſienſi & Bononienſi Gymnaſijs, nec non Venetiarum quoq; doctores naturaliumq; rerum quã doctiſsimi perſcrutatores uocati, prognoſtica interpretarunt: innuentes Cardinaliũ diſcordiã in electione

ſummi pontificis futurã, & principũ quoq; electorum, in electione Romanorũ regis, Nec fefellit euẽtus homines ingenio acutiſſi

mos. Paulo enim poſt contra Alexandrum Romanum pontificem Maximum, quatuor alij non ſine maxima populi ſeditione eligebantur, durauitq; annos 17. Subſequuti ſunt quoq; nõ pauci terræmotus, à quibus non tantũ ciuitates & caſtra, imò etiam nationes quaſſatæ, concuſſæ, & penitus in quibuſdam quoque locis euerſæ ſunt.

CAnutus Vualdameri Magni filius, poſteaquam cum cognatis ſuis Suenonę, & Vualdemaro de regno Danię dimicarẽt: Viſa ſunt magna ſigna in cœlo, uerſus Aquilonem, ſpecies quaſi ignearum facularum, & humani cruoris ſimilitudo rutilantis. Nec fefellerunt portenta, ſtatim enim Sueno rex uaſtauit Vuagiorum terram, & omnia longè latèq; bello uaſtata ſunt.

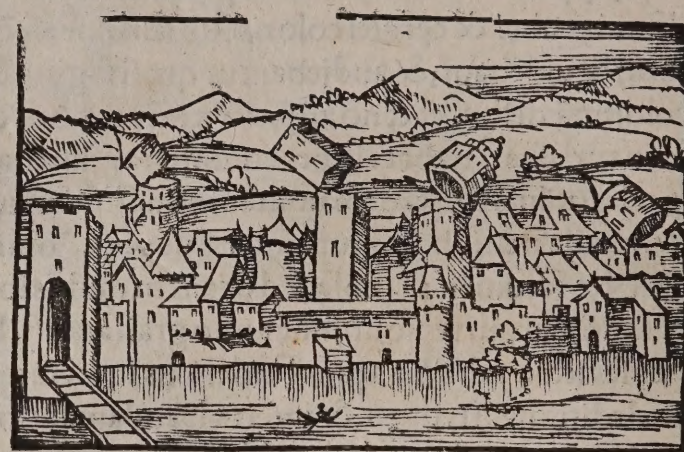
SAbbato infra octauas paſchæ in Abrincatio uilla quæ uocat̃ 1158
Landa Aronis, circa meridiem quaſi de terra emergẽs turbo maximus, queq; proxima inuoluit & rapuit. Ad ultimum quaſi quedã columna rubei & cerulei coloris ſub turbine aſcẽdente in ſublime ſtetit, & uidebant̃, & audiebantur quaſi ſagitte & lancee in ipſam columnã defigi, licet nõ appareret intuentibus quis eam agitaret, & in turbine q ſtabat, ſuper columnã apparebant quaſi diuerſæ ſpecies uolucrũ in eadem uolitantium. Subſequuta eſt illicò in eadem uilla peſtis hominum inter quos & Dominus uille occubuit. Nec ſolum in illa uilla, ſed etiam in multis locis Normannie, & finitimarum regionũ, hoc anno graſſata eſt. Eo anno Mediolanenſes iterũ rebellãt, quos Fridericus imperator denuò obſeſſos in deditionem redegit, & interea Laudam muris firmauit. Agareni ciuitatem Almariam in Hiſpania quam amiſerant, obſidione cum nonnullis caſtellis, iterum ceperunt, fugato Auforſio imperatore Hiſpaniarum.

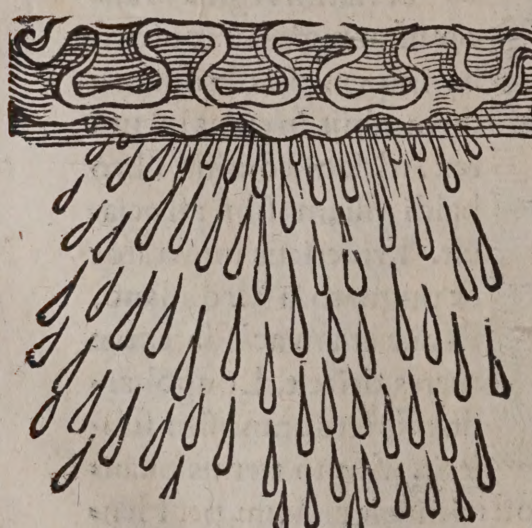
FActa eſt ecclypſis lune 1160
& ſtatim regina Franciæ uxor regis Ludouici, filia imperatoris Hiſpaniæ diem obijt, in cuius locum rex Adelam comitis Theobaldi filiam ſibi aſſociauit. Fridericus imperator ex pugnato iã Mediolano, Papiæ etiam ac Placentiæ turres deiecit, Longobardiamq; ferè omnẽ ſibi ſubiecit. Sueno tertius Silandiæ rex, à Canuto regno pulſus, poſt triennale exilium, per Henricum Leonem Saxoniæ ducem, in regnum reducitur.

FActus eſt terræmotus Calend. Ianuarij in pago Conſtanti- 1161
no caſtro ſancti Laudi circa horam primã. Hoc anno menſe Maio pax facta eſt inter Henricũ Anglie, ac Ludouicũ Gallie reges, renouatis prioribus pactis. Philippus Ludouici Francorum

regis frater obijt. Mortua & Constantia regina Franciæ labore partus superstite filia cuius causa mortem accelerarat.

1163 MEnse Iunio in Britannia minori scilicet in Recello, sanguine pluit: & de ripis cuiusdam fontis ibidem effluxit, necnon etiam de pane. Guillelmus rex Siciliæ transiens de Sicilia

in Apuliam cum magno exercitu, Roberto de Baseuilla fugato cum complicibus suis, ciuitates & castella quæ à se defecerant recuperat. Fame ac peste maxime laboratũ. Ramaldꝰ de Castellione Antiochiæ, dum incautè in terram Agarenorũ intrat, multis suorum

ſuorum occiſis & captis; ipſemet quoque captiuus abducitur.

APud Senonas die Pa= 1164
raſceues, cum ageret Alexãder pontifex Romanus diuinum officiũ, horribiles factæ ſunt tenebræ, & dum lector paſsionem Dominicam perſonaret, perueniretq́; ad eum locũ, Conſummatum eſt: fulgur tam ſtupendum cecidit, & tantus fragor intonuit, ut Alexander dimiſſo altari; & lector omiſſa paſsione, ac omnes qui aderant fuga ſibi putarẽt cõſulendũ. Quo etiam tempore Archiepiſcopus Colonienſis, Padeburnẽſis, Mindenſis, & Monaſteriẽſis epiſcopi, & Hericus dux Saxoniæ, obſident arcẽ Arnsbach, quòd Henricus comes multa aduerſus ſingulos cõmiſerit, & fratrẽ puerũ in carcere tenuerit, in quo mortuus eſt. Capit arx & euertit, Henricus aũt exulatũ abit. Poſtea tamẽ reuerſus in gratiam, recepit arcem: quam poſt obitũ cõſignauit eccleſiæ Colonienſi, quæ totam hodie tenet ditionem antiquæ illius nobilitatis. Boleslaus Poloniæ rex Brutenos bello domat.

OCtauo die Auguſti in 1165
epiſcopatu Dolano de cœlo pluuia ſanguinea decidit. Eo anno bellum Vandalicum iterum iuuante Henrico Leone Saxonũ duce, à Vualdemaro fortiter geſtum.

IN Ruthenẽſi pago, quędam tempeſtas graui flagello caſtigauit populũ. Lupi etiã feroces ab uberibus

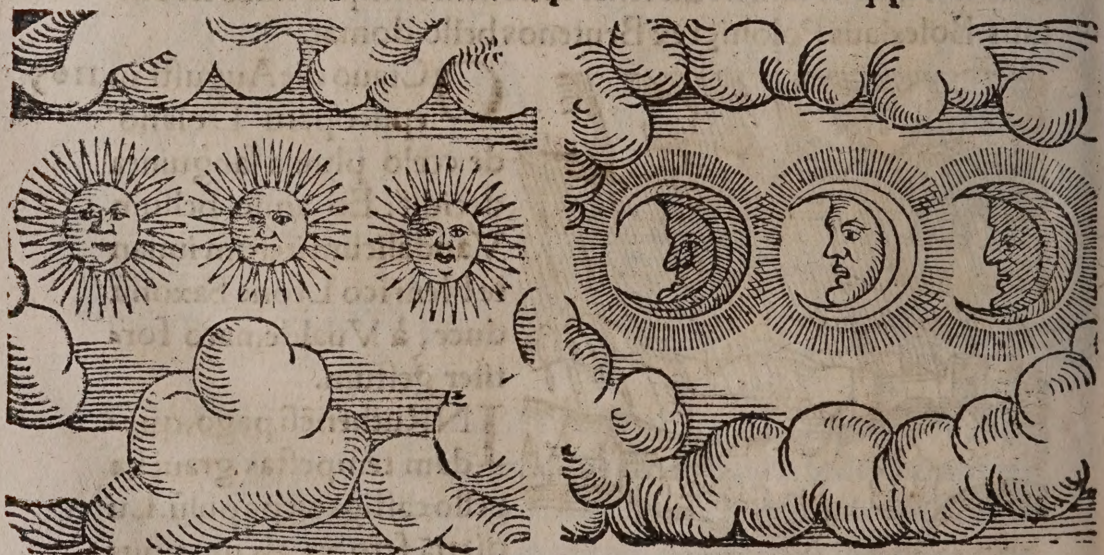
 matrum

matrũ paruulos rapiebãt, & diris morsibus deuorabant. Valenses Henrico regi fidem non seruantes, terras promissas latrocinio infestãt. Richardus de Hũmer Conestalus Hẽrici regis conuocatis Baronibus Normãniæ, & Britãniæ mẽse Augusto castrum Com
1168 bore in Britannia cepit.

STellæ duæ ignei coloris quarũ una erat magna, altera parua apparuerũt in occidente, fueruntq; quasi cõiunctæ, postea disiunctæ, longo deinde spatio apparere distantes, in uigilia natalis Domini. In octauis Pentecostes, inter Angliæ ac Frãciæ reges, in Vilcasmo frustra de pace tractatum est, re infecta ac intestinis odijs gliscentibus discessum est, uentum ad arma, igni ferroq; utrinque sæuitum maxime.

1169 TRes soles simul uisi sunt in occidente nonis Septemb. & post duas horas deficientibus duobus, is qui medius fuerat solus occidit, similiq; modo annis proximis tres lunæ apparuerunt.

Terræ

TErræmotus multas urbes, & eccleſias, oppida & uillas ſubruit, & multa millia hominũ terrę hiatus deglutiuit. Maiorẽ autẽ partẽ ædificiorũ caſu operuit. Eodẽ etiã anno in Sicilia urbs Cathama ante horã primã ſubuertit, q̃ Epiſcopus & clerus, Abbas de Mileto, cũ 40. monachis, & de plebe circiter 15000. morte repẽtina perierũt, plura etiã caſtella in eadẽ inſula ipſa hora cũ innumerabili populo cõcuſſa ſunt. In partib. quoq; trãſmarinis, terræmotu magna Chriſtianorũ pariter & Paganorum pars perijt, urbes multæ ſubuerſæ ſunt. Contremuit Antiochia & Hieruſalem. Et eodem anno rex Angliæ S. Thomam ab exilio reuocauit & ut Papæ & Ludouico regi Francorum promiſerat, pacem conſtabiliuit. Romani uero Albam funditus deſtruxerunt.

SAcerdos quidam in Danorũ terra, quæ dicitur Alfse, aſsiſtẽs ſacro altari, cum ſubleuaſſet calicem, ſumpturus hoſtiam, ecce uiſa eſt, in calice ſpecies carnis, & ſanguinis. Ille timore perculſus, poſteaquam Põtifici, & clero calicem uidẽdum obtuliſſet: Pontifex proteſtatus eſt, grauem Eccleſię imminere tribulationẽ, & ſanguinẽ Chriſtiani populi infundẽdum. quod breui etiam factum eſt. Vix enim elapſi erant dies quatuordecim, Sclauorũ exercitus in regionem irruens, omnia occupauit, eccleſias ſubuertit, & populũ omnẽ in ſeruitutẽ redegit, reſiſtentẽ aũt gladio & igni perſequutus eſt.

TErremotus maximi & ingens aquarũ inundatio per Germaniã facta. Eodem tẽpore etiã Callina ciuitas Sicilię terremotu cõcuſſa, & ita proſtrata eſt, ut magnus mortaliũ numerus ibi perierit. Rex Daniæ Rugiã inuaſit & idololatriã extinxit. Menardus primus Liuoniæ Epiſcopus ab Alexãdro terio Pontifice Romano ordinat. Galliæ ac Anglię reges in Epiphania domini pace facta, reconciliati ſunt, 1170

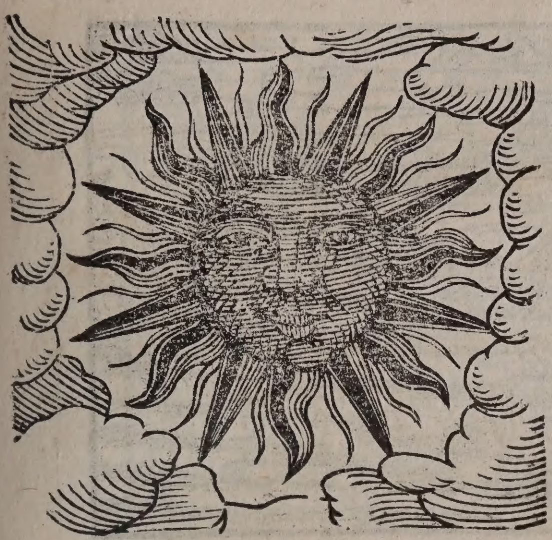
1171 TErræmotus multi iterum uarias prouincias quassarunt, & præcipue Syriam atque Siciliam in quibus plurimæ urbes diu nutarunt, & quædam maxima strage corruerũt. Ossa cuiusdam gigantis in Anglia per alluuionẽ detecta sunt, cuius corporis longitudo 50. pedum erat. Saladinus Calypham Ægyptũ dominum suum interemit & regno suo potitur. Florentini Senenses ad Ascianum uicerũt. Canutus olim Angliæ Daniæq; rex, inter diuos relatus.

1173 CAlen. Ianuarij crebra audita sunt tonitrua, & diuersa loca, sacra & prophana diris fulminibus tacta sunt. Et eodem anno & die sequenti S. Thomas Cantuariensis pro Christiana religione, & fidei sanioris confessione, martyrio coronatus est. Qui tamen anno sequenti ab Alexandro Pont. summo canonizatur, & hinc totum Angliæ regnum Papæ seruile factum est.

1175 AEtna mons igneus iterũ arsit, quando sonantibus ruinis, terra adeo fuit concussa, ut ipsius diuæ Agathæ domorum lapsu sacerdotes omnes obruti sint. Hocce temporis Alexander Pontifex, Fridericum primum imperatorem, qui aliâs Barbarossa dictus est, calcat pedibus, cuius collum pede comprimẽs, ait: Scriptũ est: Super aspidem & Basiliscũ ambulabis, & conculcabis leonem & draconem, ac tum demum eum absoluit. Fridericus contra dixit, exhiberi à se eam humilitatem nõ Alexandro, sed Petro. Ad quæ respondit Alexander: Et mihi & Petro, ac sic inter Imperatorem & Põtificem pax constituta est. Verum scio hæc Robertum Abbatem Montensem Sigeberti Gemblacensis continuatorem ac Stumpfium in annum Christi 1177. retulisse.

 Anno Domini. 1177.

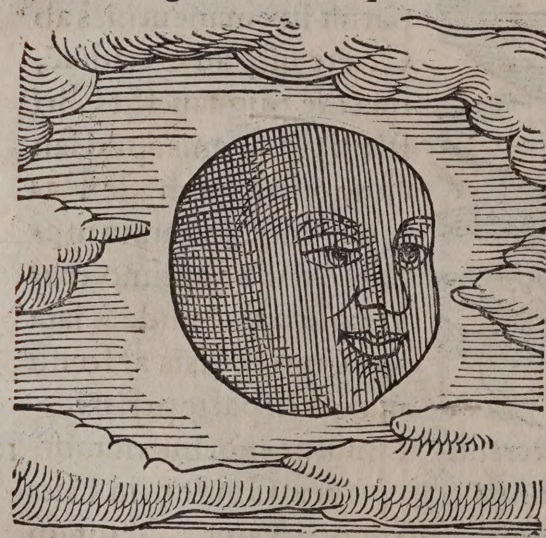
FActa est ecclypsis solis hora sexta, Idibus Septemb. Ortum est bellum Emanuelis imperatoris Constõtinopolitani cum Sultano. Circa festũ Pentecostes Longobardi & maxime Mediolanenses magno cũ exercitu insectantur Fridericum imperatorem, qui cũ in urbe Papiensi esset, fugiendo uix euasit. In nocte sancti Andreæ factus est uentus uehemẽs & in ipsa festiuitate, ac in p̃dicta uigilia apparuit lux mane ueniẽs ab Oriẽte usq; ad Occidẽtẽ, qua die pugnauerũt Christiani cũ Paganis apud sanctum Georgium de Ramula. Fuit hoc anno in æstate simul ac autũno maxima siccitas, unde & sata agrorum, messis ac fœnũ maiore ex parte periere.

OCeanus Anglicus ita excreuit, ut multos exorbuerit mortales. Hoc anno Saladinus Ægypti rex Guidonem Hierosolymorum regem, bello ardentissimo uexauit, & totam Christianam Rempub. mirum in modum afflixit. Augenenses hæretici sacramentorum contemptores ac matrimonij detestatores, circa Tholosam conueniũt, cum quibus Theologi ac sacrarum literarum periti, ex quibus Petrus legatus Romanus potissimus erat, congressi, ad meliora reuocarunt. 1178

Deci-

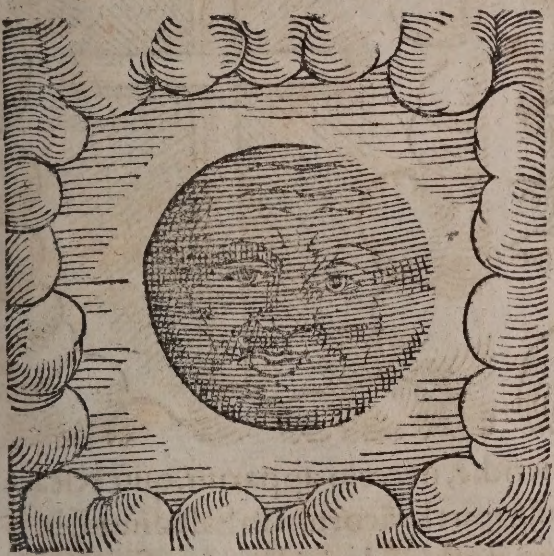
1179 DEcimoquinto Calend. Septembris facta est ecclypsis Lunę post octauam horam noctis dominicæ. Hyems secuta est omnium frigidissima in qua nix durauit usque ad purificationē Mariç uirginis. Fuit & exundatio aquarum maxima, ac potissimū apud urbem Cenomanensem & Andegauensem, ubi pontes fluuiorum rupit, ac ædificia innumera cum magno hominū numero auexit. Emanuel imperator Constantinopolitanus, uindicauit se de Solimanno Iconij, à quo antea fugatus erat. Petitus etiam maximo exercitu nunc Solimannus, adeò in fugam etiam uersus est, ut Iconij urbem uacuam plane militibus reliquerit.

1180 HOc anno factus est in Anglia bis uel ter terræ motus circa festum S. Michaëlis. Quo etiā anno magna discordia facta inter Angliæ regē & suos filios propter castellū Clareuallis, q̄d erat de feudo Andegauen. Richardus autem comes Pictauensis clam firma-

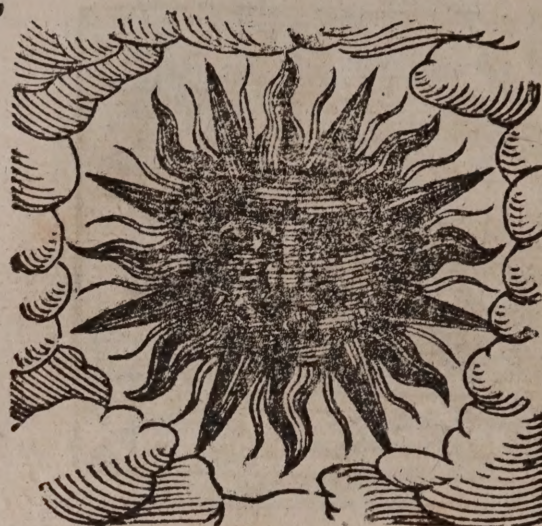

firmauerat illud. Rex Henricus senior misit exercitum in Britanniam, & obsederunt turrem Rhedonensem & ceperunt, ac combustam reædificarũt, & munierunt. Proterea Comes Britanniæ magnam partem ipsius ciuitatis combussit: & abbatiam sancti Georgij & Becherel castrum Rollandi de Dinam.

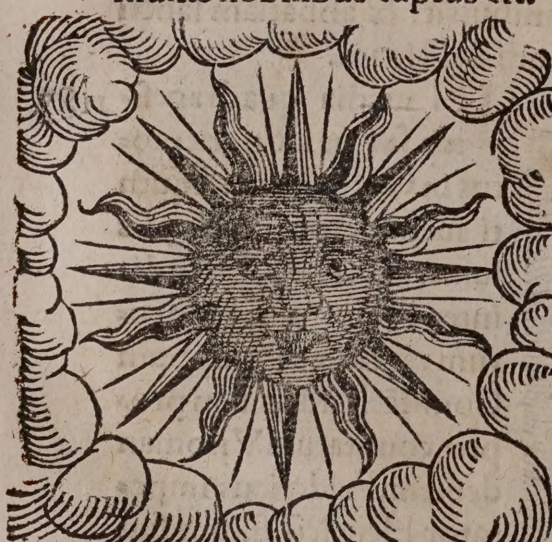
IN media quadragesi- 1185
ma factus est terræmo-
tus in Gothia, et in sequen
ti mense Aprili ecclypsis
lunæ. Orta est discordia
inter Philippum Franco-
rum regem, ac Philippum
Comitẽ Flãdrensem pro-
pter comitatum Viroman
densem. Fridericus impe-
rator Henricũ filium suũ
Italiæ ciuitatibus præfe-
cit. Bela tertius Hunga-
riæ ac Bohemiæ rex, capto
Vladamiro duce Haliciensi, mittit Andreã filium, qui Haliciensem ducatum occupauit.

Eccly-

1186

ECclypſis Solis facta, cum maxima peſtis in Polonia & Ruſcia ſubſequuta eſt. Lucio tertio pontifice mortuo, Vrbanus quartus in ſede Romana ſucceſſor factus eſt. Hyems huius anni fuit calidiſsima, quo factum, ut terræ fructus ſolitò maturius prouenerit. Meſsis enim in Maio, uindemia autem in Auguſto erat.

1187 ECclypſis Solis facta in die Ioan. Baptiſtę, hora ſexta diei. Balduinus Hieroſolymæ rex à Saladino Aſiæ ac Syriæ rege cum multis nobilibus captus eſt.

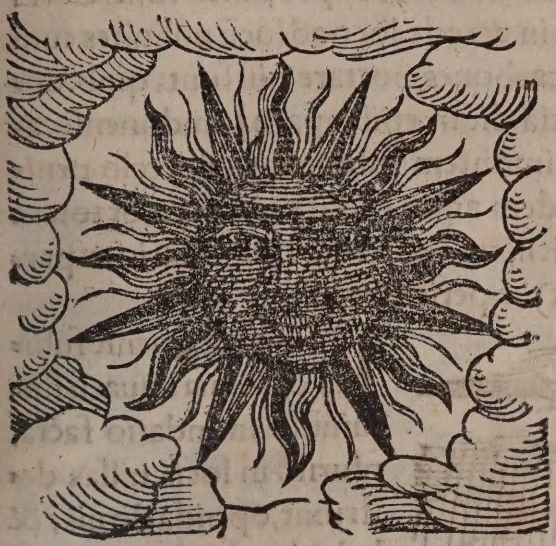

1190 IN Anglia crux circiter meridiē, in cœlo apparuit, quū Ricardus rex Anglorum ac Philippus Frācorum in Saladinum bellum comparabant. Hoc anno poſt Friderici Barbaroſſæ imperatoris mortem, Henricus 6. filius in imperio ſucceſsit. Colonienſes aūt ac alij rebellarunt. Luneburgū Germaniæ, ac Berna (Heluetiorum hodie) Vchtlandie, ciuitates ædificatæ ſunt.

Solis

Anno Domini. 1193

SOlis est magna facta defectio. Saladinꝰ post longam Christianorum factam persecutionẽ & cædes perpetratas apud Damascum obijt, & eius regnum à filijs diuidit. Quapropter Saphandinus Saladini frater, grauatus, eò quòd nullam regni partẽ sibi Saladinus reliquisset, eiusdem filios regno pepulit, et ipse solus in futurum regnauit. Henricus imperator accepta à Richardo Anglię rege pecunia, exercitũ cõscribit, in Apuliã mouet, ac Salernũ expugnat. Pax perpetua inter Polonos & Vngaros confirmata, unde Russia Polonis cessit.

IN pago Belluacensi inter Claurum montẽ & Compenniũ tantæ pluuiæ cũ tonitruis, ac fulminib. tẽpestatibusq́; factæ sunt, 1194
ut omnem hominũ memoriã superarint. Lapides enim ad quantitatẽ ouorũ quadranguli mixtim de cœlo cũ pluuia cadentes, ar

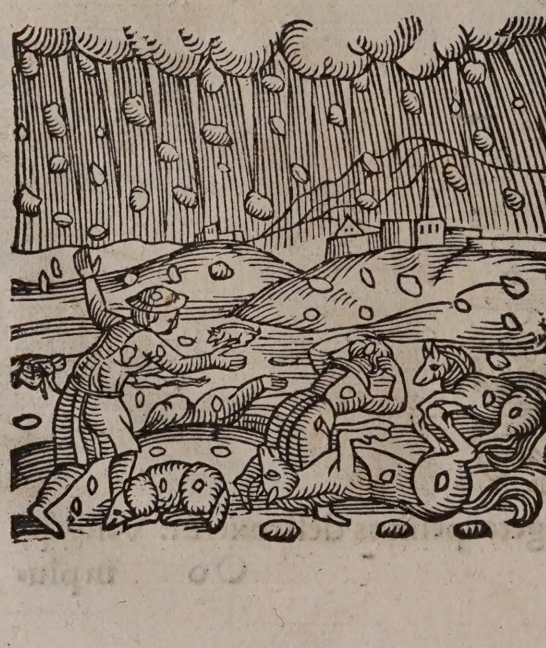

bores fructiferas, uineas et segetes penitus destruxerũt. Villę q́q;

in plurib. locis à fulminibus destructæ, atq; cõbustæ sunt. Corui etiã immensæ multitudinis in aëre de loco ad locũ uolitãtes cum rostris uiuos atq; ardentes carbones portare uisi sunt, quib. domos incendebant. Eo ipso etiã die in episcopatu Laudunensi castrum quoddam, circa Clauimontem fulminibus de cœlo penitus, destructum est. Et eodem anno Hẽricus imperator totam Apuliam Calabriam atq; Siciliam (quæ iure hæreditario ex parte uxoris eum contingebant) imperio suo subiugauit.

1196

IN Martio mense subita & nimia aquarũ fluminũq; inundatio facta, plurib. in locis uillas destruxit, oppida diruit, & habitãtes in eis magna ex parte extinxit. Eodẽ anno Philippus Augustus Deodatus Frãcorum rex duxit uxorem Mariã, ducis Marouiæ, Bohemiæ, Marchionisq; Histrię, filiam. Henricus Leo dux Brunsuicẽsis ac Luneburg. in die S. Sixti obijt, cui successit filius Henricus qui et comes Palatinus Rheni fuit.

1197

EXortę tempestatis ui, lapides cum pluuia de cœlo ceciderunt. Henricus imperator Christianis subsidia in Syriam mittit, quæ ꝓximo deinde anno, mortuo Rom. Henrico reuertunt̃. Quapropter Christiani qui in Syria remanserant, destituti omni auxilio eius prouinciæ dominium

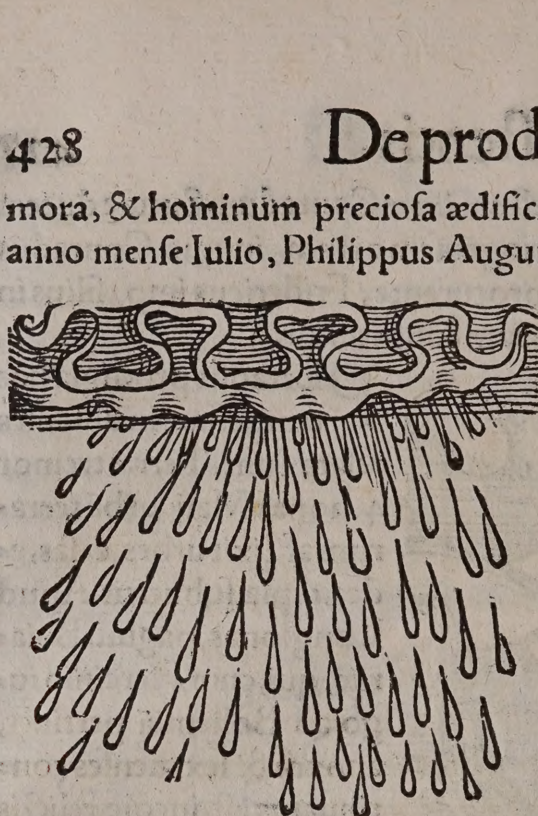
nium penitus amiserunt. Bellum inter Conradum Sueuię ducem ac Bertholdum ducem Zeringensem ortum, in quo Conradus obijt. Henrico imperatore procurante, Fridericus imp. filius in cunis uagiens, rex Romanorum constituitur.

PLeraque prodigia hac tempestate in annalles relata sunt. Terræ tremor 4. nonas Maij, orbē terrarum afflixit urbes, casas, ędes, tēpla subuertit. Apud Longionas, pagum Boiariæ, qui, cum Hercinio iugo ad Bohemiā pertinet, annum & sex menses continuatus est, incolę relictis ædificijs, sub dio atq; Ioue frigido manere coacti sūt. Apud Rossetū, dum sacrificulus solito more missam celebraret, uinum in hominum conspectu mutatū est in sanguinem, et panis in carnem; sic olim Augustæ Rhetorū hostia sacra in carnem cruentā uersa est. In Vermendesio miles quidā, qui mortuus fuerat, reuixit, multaq; futura multis prædixit, & postea etiam sine cibo & potu longo tempore uixit. In Gallia circa festum Ioannis Baptistæ, ros in nocte de cœlo cadens, mellis dulcedinē superabat. Mense aūt Iulio, orta est tempestas ualida, tantæq; magnitudinis lapides de cœlo ceciderunt, ut suo impetu à Tremblaco usque ad monasteriū Chale, & loca adiacentia non segetes modò, uineas, sed ipsa etiam ne- 1198

mora, & hominum precioſa ædificia, deſtruxerunt. Et eodem anno menſe Iulio, Philippus Auguſtus Deodatus Franciæ rex cōtra omnium opinionē, ipſiusq; regis edictum Iudæos in priſtinum ſtatum Pariſijs reſtituit, & eccleſias Dei grauiter perſecutus eſt. Philippus Barbaroſſæ filius contra quē electus eſt, & à Papa cōfirmatus Otho dux Saxoniæ, et regnarunt magna diſcordia annis decem, & Otho ad Moſellam demum fugatus eſt.

1200 Terræmotus ingēs meridiano tempore excitatus, aliquot diebus conſequentibus, multa ædificia in Polonia, et in uicinis regionibus conquaſſauit. Quæ res inaudita propemodū in his regionibus, prodigij loco habita eſt. Eodem anno Cōſtantinopolis à Gallis, & Venetis capta. Imperator Conſtantinopolitanus Alexius, regno pulſus, Haliciā ad Romanū confugit. Alſatiam uaſtauit Philippus imperator Barbaroſſę filius, ac munitiones quaſdā expugnauit Rubeaquenſium, ac Ferriburgi arcis, q̃ in ipſo oppido eſt, muros fregit, ferroq; ac flāmis infeſtauit omia, ut copioſe in urbis Rubeaquēſis dulciſsimæ patrię deſcripſione alibi annotauimus.

1202 Die trigeſima Maij menſis fuit terræmotus quo uox etiā terribilis audita eſt incerto authore. Magna quoq; pars urbis

Achonenſis cū Palatio regis corruit. Tyrus penè ſubuerſa eſt. Ar
chas oppidum munitiſsimum ad ſolum uſq; diruit. Tripolis ma
xima pars ruit, & magna hominum pars ſuffocata eſt. Hunc ter-
ræmotū ſecuta eſt magna agrorū ſterilitas, apud exteros ingēs fa
mes, famem autem horrenda peſtis. Innocentius tertius Pontifex
excommunicat Philippum imperatorem bis, ac imperatoria ma
ieſtate priuat, ſubditos autem ſuos abſoluit.

TEmpeſtas horrenda per loca plurima, profligat ſegetes & ui 1205
neas. Philippus imperator Othonem cōtra ſe à Pontifice In-
nocentio tertio electum bello inſectatur, eum Coloniæ Agrippi-
næ obſidione cingit, Verum Otho in conflictu quodam cum Co
lonienſib. habito clam fuga elapſus, ad Angliæ regem ſe contu-
lit, Philippus autē Colonienſes ſubegit, ac Aquiſgrani ab Archi-
epiſcopo, rex coronatus eſt. Lituani, quorū nomen hoc tempore
primum agnoſcitur, Ruſsiam magno exercitu inuadunt, ſed ui-
cti diſcedunt. In Germania Cōradus Epiſcopus Herbipolenſis,
à ſuis miniſtris occiſus eſt.

PRidie Calen. Martij, fuit ecclypſis ſolis hora 5. diei, & ſequen 1206
ti menſe Adela regis Philippi mater obijt, Quæ in Burgun-
dia ſepulta eſt iuxta patrem ſuum Theobaldum. Menſe Decēbri
pniciosa in multis Italię ſimul & Gallię locis, facta eſt fluminū in
undatio, quæ nō pontes tantū, & laquearia hincinde ædificiorū
fregit, ſed quāplures etiā domos, ac lapidū moles euertit. Ioannes

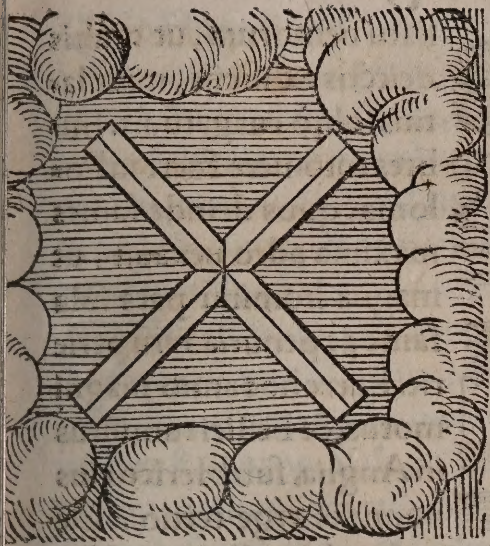
Richardi frater Normanniæ dux & Angliæ rex, Anglia egressus, contra Philippum Francorum regem bellum suscipit, iterum ob militum pestem factę sunt duorum annorum induciæ.

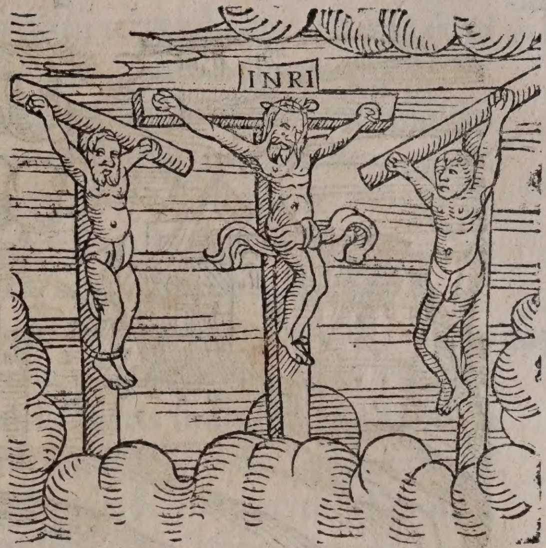
1207 IN festo sancti Nicolai, in Gallia magna audita sunt tonitrua, quorũ impetu, multa sacra & prophana ædificia, fulminibus incensa, atq; prostrata sunt. Sequuta est, aquarũ mirabilis & perniciosa inundatio. Eodem anno Satellia ciuitas munitissima à Paganis capta & deuastata est. Philippus Barbarossæ filius imperator Germanorũ Babenbergæ occidit, in cuius locũ Otho quartus substituit, qui solus imperauit annos quatuor Philippi filiam in uxorem sibi copulans, magnam Germaniæ partẽ ad se traxit.

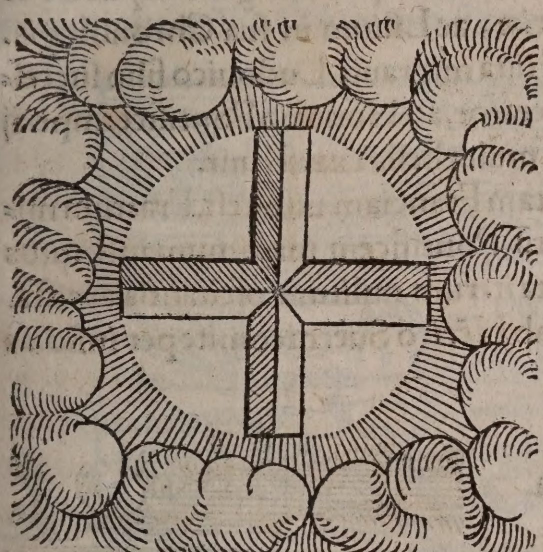
1211

APparuit in Polonia grãdis Cometes mẽse Maio .18. dieb. durãs, & supra Poloucos, Taniã & Russiã gyrans, caudãq; in occasum porrigens & aduentum Tartarorũ significans. Vnde sequenti anno gens Tartarorũ in diem illum ignota, occiso, ut fert, ꝓprio rege Dauid, de submontib. Indię confluxisq; pluribus nationib. septentrionis ad Polucos (quos alij Gothos appellant) uenit. Vtraque Sarmatia grauiter multis bellis afflicta est. Poloucij & Russi à Tartaris uicti sunt, in clade Conradus Crispus Henrici Barbati Vratislauiensium ducis filius interijt.

1218 IN prouincia Coloniensi, et diocœsi monasteriensi, in uilla, Ledon Frysiæ, mense Maio crux triplex apparuit in aëre, una candida uersus aquilonem, alia uersus meridiem eiusdem coloris, tertia uerò medio colore depicta, habens crucis patibulum, & figuram hominis in eo suspensam, eleuatis bracchijs, & extensis, cum infixione clauorum in manibus & pedibus. Capite

pite autem inclinato, quæ
media erat inter alias. Eo-
dem tēpore in uilla quadā
Frysiæ apparuit crux cęru
lei coloris iuxta solē, item
alia huic planè similis, sed
paulo post in diocœsi Tra
iectēsi. Et statim contra Sa-
racenos Christiani nomi-
nis hostes, susceptæ sunt
grauiores expeditiones, ad
Christianæ fidei defensio-
nem. Vinc. lib. 31. cap. 73.

Otho imperator naturę debitum soluit, & Fridericus mox in im
perio confirmatus est. Conradinus Hierosolymæ & Syriæ rex
Sarracenus, omnes Christianos Hierosolymæ degentes miserè
occidit.

IN Anglia & alijs regionibus finitimis multa uisa sunt prodi- 1221
gia. Apparuit enim Cometes immensæ magnitudinis, terra ue
hemēter mota est, audita sunt cum magno cœli fragore, crebra to
nitrua, quæ cū raro in Anglia, ęstiuo etiā tēpore audiant, eò fit ut
quoties cient, loco prodigij habeant, itē imbres cōtinui, cū tanto

flatu uentorum, ut multis deiectis ædificijs, mare latius solitò euagatũ sit. Imbres toto uere fuere in Polonia, quos deinde fames maxima adeo uexauit, ut magna hominũ pars sola fame ac penuria rerũ perierit. Fuere hoc anno magni motus, & bellici tumultus in Anglia, sub Hẽrico eius nominis rege tertio. De quibus leges Polydo. Vergil. libro 16. Anglicæ historiæ, ac Lilium in sua Chronologia. Philippus Francorum rex è uita migrauit, Ludouico filio successore relicto. Fridericus imperator, ab Honorio Pontifice imperij dignitate priuatus est, unde multa bella exarserunt.

1223 COmeta crudelis per totam Franciam uisus est. Fratrum minorũ ordo per Honorũ Pontificem maximum institutus ac confirmatus est. Damiata iterum militum oscitantia amissa. Vualdemarus, Daniæ rex, ab Hẽrico Suerni comite per insidias captus est.

Sub

SVb Honorij tertij Pontificis exitū terra adeò grauiter in Alpibus in Saluiorū gente mota est, ut quina hominū millia sint ædificiorum ruinis obtrita, ex lateribus montiū, molibus auulsis, atq; in subiectas ualles cultu frequentes, cum pernicie hominū & pecorū prouolutis. Ludouicus dux Bauariæ Henrici regis procurator & tutor per imperium efficitur. Henricus Barbatus Vratislauiæ dux Lenskoni rebellat, & pax paruo constitit. 1225

ORta est tempestas maxima uentorum, procella fulgurum, coruscatio, & fragor tonitrui, quæ passim multas ædes uel incendit, uel subruit. Insuper tanta maris inundatio est suborta in Phrysia, quanta à Noę tēporibus non fuit, quę inuoluit omnē terram maritimā Phrysię & Hadelerię, & omnē terram limosam atq; palustrem, Albis & Visurgi, submersa. Tūc perierunt hominum multa millia, & iumenta sine numero. Diuites ac potentes 1230

euis loci, dum securè delicijs ac uoluptatibus indulgerent, subita tempestate correpti atq; absumpti sunt, erat autem decimus dies Februarij, quando hæc tēpestas omnes aggeres manufactos disrupit, & maris intemperiem in mediam terram effudit. Eo anno Vladislaus Leskonogy, à Vladislao Otthonis fugatus, regnoq; maioris Poloniæ exutus est. Franciscus nudipedorum monachorum Patronus, circa hæc tempora à Gregorio nono pontifice canonizatur.

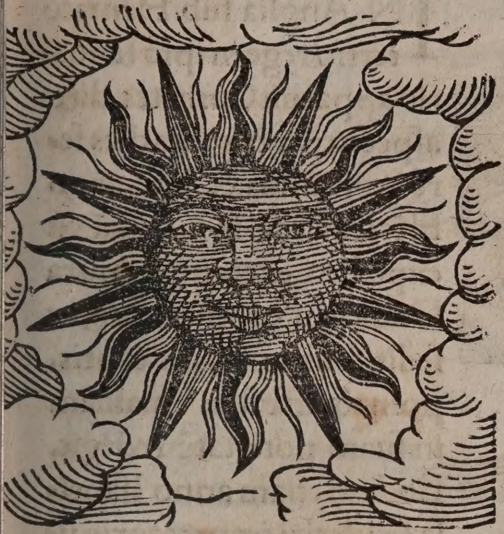
Hac

1233 HAc tempeſtate prodigia pleraque futuras calamitates portenderunt. Magna peſtis in homines, pecudesq́ iuxta debachata eſt. Vniuerſa flumina gelu conſtiterunt, acuto, uernoq́ demum calore ſoluta, caſas, horrea, pontes, mœnia, arbores ſubuerterunt. In Rathſtadio oppido in Alpibus Noricis, quas Taurum incola uocat, infans cornutus natus eſt, uagitus atque ploratus eius quatuordecim ante dies quàm ederetur auditus.

In agro Fruxinenſium meridiem uerſus, murium agreſtiū ingens uis, examē ſubitò natum meſſes populatur, ſegetes, herbas, fœnum, radicitus depaſcitur, indefugatis accolis, execratum locum mutare, auitos lares deſerere agricolæ coacti ſunt. Tertio nonas Iulij, Sol interuentu Lunæ duas horas continenter occultatus eſt. Luna ſex angulis, uerſus Orientem protenſis uiſa eſt. Pridie quoque nonas Octob. rurſus Solis radios Luna interpoſitu ſuo auferente terrę meridie ſtellæ quaſi noctu colluxere. Pleraque alia huiuſcemodi prodigia in annalles faſtosq́ue relata ſunt. Factiones, fraudes, ſcelera, cædes, bella ciuilia, quibus omnia diuina humana commixta, Reſpublica Chriſtiana diſcordiæ malis contuſa, prædæ paucorum libidini facta eſt, conſequuta ſunt. Videantur annalles Boiorum, quæ diligentiſsimè Auentinus exequitur.

1239 SOlis magna eſt facta defectio. Anno proximo Gregorius nonus Pontifex maximus cum annos quatuordecim ſediſſet mortuus eſt, cui ſucceſsit in pontificali dignitate Celeſtinus quartus. Factiones Gibelinorum pro imperatore, ac Vuelphorum pro Pontifice in Italia ortæ, multarū calamitatum cauſæ fuerunt. Epiſcopus Colonienſis ab imperatore captus eſt.

IN Saxonię ſyluis uerſus Daciã, in deſerto muricæ (nemore) 1240
quędã animalia capta ſunt monſtroſa, ferè in omnib. habentia
figurã hominis. Ex qb. fœmina quidẽ mortua eſt canũ morſibus
a cuenatorũ uulneribus. Maſculus aũt captus eſt domeſticus, ſup
pedes interdũ erectus gradiẽs. Didicit loq impfectè ualde & non
multa uerba, habuit uocẽ exilẽ ſicut capreolus. Rationẽ nullã ha-
buit, de ſeceſſu & egeſtione ac alĳs talib. uerecundabat. Appetĳt
autem coire cũ mulieribus, & has publicè qualeſcunq; eſſent, tem
pore libidinis opprimere tentauit. Albertus Magnus & ex eo-
dem Geſnerus libro 1. hiſtoriæ animalium de quadrupedibus.

IN Saxonia uiſus eſt Cometa iuxta polũ ſeptentrionalẽ, qui ſuos proĳciebat radios inter orientẽ & meridiem, magis dirigendo eos ad orientẽ. Sequenti anno Tartarorum rex in Polonia magno exercitu incurſione facta, igne & cæde omnia cõplet. Poſtea per Morauiã in Vngariã iter capiens eam tribus annis miſerè afflixit.

In An-

1241

IN Anglia sub Henrico tertio rege in ipso Ianuario apparuit Cometes, diro aspectu per triginta dies ferè continuos & hoc anno Hẽricus rex in Vualliã cũ expedito exercitu, contra Dauidem proficiscitur, ac seditionis autorib. captis, pœnaq́ affectis, Vualliam in suam potestatẽ redegit. Eodem etiam anno Isabella Friderici imperatoris uxor, eademq́ Henrici soror, moritur, cum mira fuisset etiam solis defectio. Gregorius nonus pontifex obijt, in cuius locum Celestinus quartus suffectus est. Fridericus Fauentiam, Parmam, & Bononiam munitissimas Italiæ ciuitates expugnat, Bononiense studium Paduã transfert. Bathi Tartarorum rex, Poloniam magnis uirib. ingressus, populatione, igne, cædeq́ omnia cõpleuit.

MOns quidam maximus in Burgundia imperiali à monte dehiscens uallesqúe coartans, multa hominum atque pecorum millia oppressit, currens præterea per multa miliaria ad quinque millia hominũ suffocauit, ac tandem deuastatis omnibus, ad alios montes mirabiliter reuersus est. Anno igitur proximo Sarmatæ ingenti multitudine eorum fines egressi, cædibus primo ac rapinis Græciæ prouincias inuasere, mox inde per Pannoniam deprædantes in Germanos quasi seua nymborũ procella feruntur,

ac maxi-

ac maximis cladibus illas prouincias afficiunt. Celestinus quartus Pont. Max. naturæ debitū soluit, & in eius locum Innocentius quartus electus est. Hugo puer Christianus à Iudæis in Britannia crucifixus est in Christi saluatoris contemptum ac Christianorum contumeliā, ob quod scelus, multi Iudæorum occisi partim, partim fugati sunt.

1248 IN Anglia horrendo motu terra concussa est, quo multa ædificia corruerūt: quæ res quanto rarius in insula contingere solebat, tanto tunc pro maiore prodigio habita est: sed in Gallia multo grauius ea labes facta est. Anno sequenti Ludouicus Francorum rex, in Ægypto contra Sarracenos fortiter militat. Vuilhelmus Lōgasparta in Asiam cū selectis militibus proficiscit. Alexander Scotorum princeps moritur.

1254 COmeta in Germania per aliquot menses uisus. Ventus præter solitū uehemēs, siluas, casas, domos, arbores euertit, mortalibus uniuersis, & pecoribus maxima detrimēta inuexit. Cœlo sereno tacta fulmine castra. Cum ad montem Attinū collatis Florentinorum & Pisanorū signis decertatum est, monstrū in agro Veronensi æditū, ex equa quadrupedem fœtum humano capite. Ad cuius murmur, uagitū, & confusum humanæ uocis sonitum occurrens ruris illius accola, & nouo attonitus spectaculo, execto ingenti gladio monstrum occidit, quam ob causam ad iu-

dicium tractus & de monſtruoſi partus origine, & de accidendi cauſis interrogatus, horrore atque abominatione rei tantum ſe fe ciſſe reſpondit, quo audito ſuſpitionem omnem ademerunt.

1255 IN Anglia mare præter ſolitū excreuit, apparuit Cometes ingens, ac crebrò loca eminentiora de cœlo tacta ſunt. Quæ prodigia ſequuta eſt ſtatim in Anglia mors Gualtheri Eboracenſis antiſtitis, uiri magnæ uirtutis, qui annos 40. eam prouinciā pontificalem obtinuerat. Genuenſes Piſanis iuncti, armata claſſe Venetias obſident ac illorum naues & litora deprædantur.

Ado.

ADoleſcens quidã Friburgi in Miſnia ut ſuis potiret amori= 1260
bus, à Mago in locũ ędium deſertũ deducit, cui cũ ſpectrũ
puellæ illius, quã amabat imagine, per malefici incantationes ſe
obtuliſſet, amator ille perditus, manũ ei porrigens, à malo dęmo
ne parietibus alliditur, & miſerabilem in modũ necatur: qui eius
quoq; cadauer tanto in Magũ impetu proiecit, ut ſemianimis lon
go tempore iacuerit. Hoc horrendum punitæ libidinis exem=
plum, ad deterrendos ſtultos adoleſcẽtes, refert Siffridis pręsby

ter, qui Alberti primi imperatoris temporibus uixit. Eo anno Be
la quartus Vngariæ rex Othacaro Bohemorũ regi bellũ infert,
& ab eo uictus Hamburgum fugit, in Italia Guido Nouellus
Florentinorum dux factus. Vuelforũ ſectatores Florentiam relin
quunt, Florentia autem Manfredo ſubditur.

STella quam Cometam Græci uocant inſigni magnitudine ſu 1264
pra tres menſes apparuit, & eadem ipſa nocte qua Vrbanus
eius nominis quartus Romanorũ Pont. Max. obijt extincta eſt.
Bõdogodar Soldanus Chriſtianos in Syria debellat. ſecuta prę=
terea eſt acerba peſtis, qua pecora ac homines perierũt. In Pruſſia
Cruciferi aduerſa fortuna uſi, qui pene à barbaris deleti ſunt.
Ruſſorum facta eſt in Poloniam incurſio. Maſſouia à Littuanis

& Brusfsis uastata est. Mouit è Gallijs cũ exercitu Carolus, superatoq; Mãfredo (rege Siciliæ) regnũ Neapolitanũ occupauit. Biennio post Pæni in Hispaniã traijciũt, magnasq; clades inferunt, tandemq; fugati ac cæsi, in Hetruria quoq; magni tumultus excitati, ac pælia facta sunt. Anno tertio à Cometa, Banducar Babyloniorũ atq; Assyriorum rex, Armeniam ingentibus copijs inuasit, Antiochiam expugnauit, stragemq; ingentẽ Christianorũ edidit. Vide plura quę scribit Pontanus in Cõmẽtarijs in centũ sentẽtias Ptolomei.

1265 BAsileæ Rauracorũ, perniciosa Birsi fluuij inundatione multũ damni oppidanis illatũ est. Hẽricus episcopus Basiliẽsis, ac Rodolphus Habspurgensis post longas dissensiones arma arripuere. ortum igitur bellum intestinum etiam in urbe, in qua nobilium factiones gliscebant, ac albę stellæ sodalitium Rodolphi. Psitaci uero episcopi partes defenderunt. De qua seditione copiose leges apud Stumpfium in Heluetiorum Chronicis.

1268

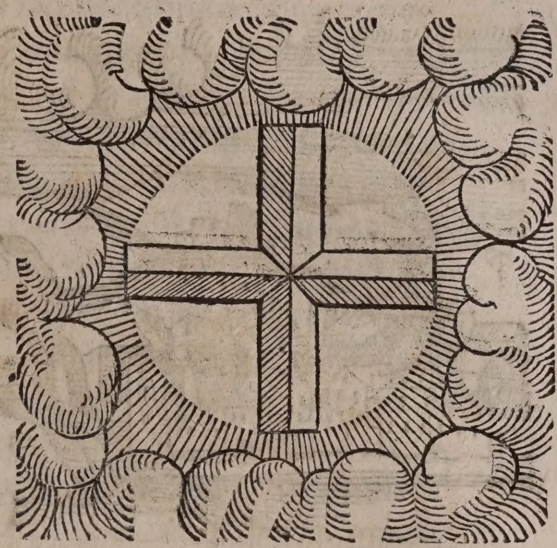

CIrca hæc tempora ex ouo ꝓuenit anser mõstrosę formę quẽ se uidisse refert Albertus, cum dupli ci collo, quaternis pedibus & alis, dorso uno, ut uideret anser unus aliũ deferẽs: sed non diu uixit.

1269 IN Cracouiensi regione (ut à Martino Cromero li. 9. Polonicæ historię scriptum est) honesta quædã matrona Margarita Virboslai

boslai comitis uxor triginta ſex pueros uiuos uno partu edidit, uigeſimo die mẽſis Ianuarij. Sexta uero die Decẽbris crepuſculo nouus & inſignis ſplendor, in figurã crucis efformatus, cœlitùs nõ modò urbẽ, ſed omnẽ circumcirca regionẽ illuſtrauit. Caliſſę intra octauũ diẽ natalis Chriſti natus eſt uitulus cũ duob. caninis

capitibus atq; dentib. & ſeptẽ pedibus uitulinis: capitũ autẽ maius quidem in loco ſuo, minus uerò ad caudam ſitum erat. Ab eius cadauere canes atq; uolucres abhorruere. In Sileſia uerò apud Machalouũ pagũ, & inter Odrã, & Nyſſam fluuios, triduo ſanguine pluiſſe dicitur. Hoc anno graue bellum inter Boleslaum ducem Poloniæ, & Caliſsiẽſem. Item Saxones, ſiue Marchiones Brandenburgenſes, recruduit. Sulentia expugnata, & incenſa, & æſtas eius anni tota ferè continentibus pluuijs, & inſolita aquarũ inundatione, nõ modò ſegetibus, uerum etiã pecudibus & iumentis pagiſq; & oppidis, plurimum incommodi attulit.

1274 IN Anglia poſt terræmotum, quo multa ædificia corruerunt, ſanguine in Vuallia pluit, quaſi prodigium exitiale illę genti, cuius ſanguine breui tempore poſt, ea regio paſsim maduit, ſub Leolino Griffinigio, qui nouas ſeditiones in Anglia fecit, & Francos ſibi ſocios fecit.

1274 IN Germania prope Lauffenburgũ oppidum in finibus Heluetiorum ad Rhenũ fluuium ſitum, natus eſt infans manibus ac pedibus anſerinis, horrendo capite.

1276 RHenus fluuius ex uehementioribus imbribus adeò intumuit, ut alueum ſuum prætergreſſus, multa hinc inde in planicie auulſerit atque auexerit, Baſileæ pontem fregerit, ibidemq; circiter centum homines magno impetu ſubmerſerit. Grandinis impetu circa montem Boccetium in Heluetijs non terrę ſata tantum ſed pecudes ac armenta infeſtata ſunt.

1275 IN Cracouienſi territorio puer quiſpiam dentatus eodem quo natus eſt die, diſtinctè & articulatè locutus eſt, donec religioni Chriſtianæ initiatus, & dẽtes, & ſermonis uſum amiſit. Alius uerò ſemeſtris in urbe Cracouiẽſi proloquutus, Tartaros aduenturos, & Polonorũ capita pręciſuros eſſe prędixit: Rogatuſq;, diuinitꝰ id ſe ſcire, & ſibi quoq; illud malũ impẽdere, reſpõdit, Quod poſt annũ duodecimũ demũ eueniſſe ſatis cõſtat. Hoc anno fuit bellũ Sileſicũ. Poleſsienſis terra & Pruſsia à Maſouijs, et Cuianijs deua-

deuaſtata eſt. Poſtea Rudolphus imp. bellum Boëmis intulit.

IN Polonia circa Cracouiã apparuit in ea nocte media, in qua 1276
initium anni eſt, cœlũ clara & nõ iniucunda luce ad breue tem pus reſplendens, in lacu deinde quodã dæmonem quendam à Piſcatoribus exemptum fuiſſe memoriæ proditum eſt. Ad eum hyberna glacie cõcretum, uicinis cum ſacerdotibus uexilla, cruces, & reliquias ſacras, quibus uis dæmonum, propulſaretur, ferentibus piſcandi gratia, conueniſſe. Immiſſo autẽ reti, primo quidem tractu, cõtendentibus piſcatoribus, tres piſciculos, altero nihil niſi rete cõuolutum, tertio deniq; monſtrum horrendum, caprino capite, & in ſpecie ignis ardentibus oculis extractũ eſſe fert. Territis aũt & diffugiẽtibus cunctis, ſpectrum illud ſub glaciem ſeſe immerſit, ac toto lacu diſcurſans terribilem ſtrepitum & ſonitum edidit: afflatiq; ab eo nonnulli homines fœda ulcera retulerũt. Obijt hoc anno Boleslaus Pudicus Poloniæ rex, Boleslaus item Pius Caliſsienſium dux, item Boleslaus Caluus ſeu Rogatra Legnicienſium dux. Ottocarus ſecũdus Bohemorum rex in Auſtria, cõmiſſo cũ Rodolpho Cæſare, & Ladislao rege Vngarorũ prelio, ꝓditione ſuorũ, occubuit.

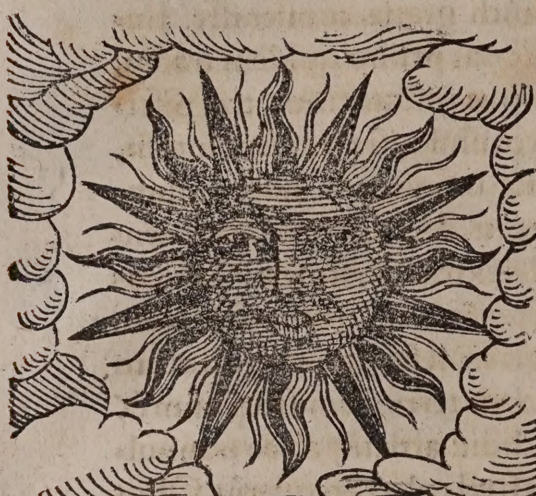

IN Argoia Heluetiæ ꝓuincia, nobilis quędam matrona leonẽ crudeliſsimũ animal peperit, quod quidem Ioannes Stumpfi in Heluetiorum Chronicis, anno qui à natiuitate Christi 1278. eſſe factum ſcribit, licet alij hiſtorici in aliud tẽpus reijciãt. Eo anno defuncto Ioan. 21. Põtifice, Nic. 4. in eius locũ electus eſt. Bel- 1278

lum inter Rodolphum Cæsarem & Otacarum Bohemorum regem ortum, ac in campis Austriæ trans Danubiũ cruento prælio conflictũ. Rodolphus uictor Sueuorum Alsatumq́ uirtute factus est. Otthocarus uerò strenuè pugnans occubuit.

1278 SOl defecit, quum luna triduo ante idem passa esset, & Mercurij stella uisa est in medio sole, uelut macula nigra. Per idem tẽpus, Carolus Magnus ex Hispania uictor rediens ad Pyreneos

montes, Vasconum insidijs exceptus, ingentem accepit cladem. Cæsar Pontifici Romandiolam & Exarchatum Rauennatẽ concesit, qui Bertholdum Vrsinum nepotem suum Romandiolæ comitem declarauit. Senatorium munus sibi Papa retinuit.

1280 ALphõso Arragonũ regi huius nominis secũdo, in Ouitensi templo crucem aureã sine humano artifice apparuisse memoriæ proditũ est. Eo anno rex cum Caroli Magni auxiliaribus copijs, superatis Sarracenis, fines Austurũ depopulãtibus, Vlyssiponam Lusitaniæ ciuitatem, suæ ditioni subiecit.

AD populũ prędicãte plebano Thuricẽsijs ecclesię, apud tũbas martyrũ ibidẽ patronorũ, lapis uiolẽter nullo mouente cõfractus, tãtũ legit̃ fecisse sonitũ atq; fragorẽ, ut omnis populus cõcussus metu tremuerit, ac si testudinis arcus corruerint. Eodẽ anno tertio Octobris maior pars Turegi igne cõsumpta, ac insup dissensionib. ciuiũ seditione populi, irruẽtib. censuris Ecclesiastici sine excõmunicationib. mirũ in modũ cõcitata, ruinę patuit.

Eodem

EOdem anno cum in Traiecto homines utriuſq; ſexus, in ponte fluminis choreas licentius ducerẽt, ac ſacerdotem, qui ſacrã ſinaxin ad ęgrotantem deferret, contemnerent deriderẽtq;, ponte fracto, in Moſam ꝓcipitati, circiter 200. ex illis diuina ultione abſorpti, cõtẽptæ ſimul religionis, ac leuitatis ſuæ pœnas dederũt.

FErunt Tyberinũ amnem Romæ adeò inſolenter auctũ, ut ad 1281
Pantheũ, quod nũc diuæ uirginis ac omniũ ſanctorũ eſt templum, aram maximã quaternis pedibus & amplius ſupergreſſa ſit fluminis alluuio. Nicolaus quartus eius nominis Põtifex Maximus, anno ſui pontificatus tertio menſe octauo obijt, cui ſucceſsit Martinus quartus. Hamburgum Saxoniæ incendio maxima parte conſumptũ eſt. Anno ſequẽti Piſæ à Germanis dirutę.

IN Martini quarti Papę pontificatu ex illuſtri quadã fœmina 1282
põtificis neceſſaria, natus eſt puer uilloſus, & in ſpeciẽ urſi unguiculis armatus, q̃ mõſtrifico partu permotus põtifex omnes urſorũ imagines, q̃ fortè in eius domo fuerũt, iuſsit deleri, manifeſto argumẽto receptę ab ea imaginatiõis ĩ cõceptu. Incidit id mõſtrũ in 1. Martini Põtificis annũ, q̃ tẽpore in Tyrrheniæ ora apud Centumcellas captus eſt piſcis, abſoluta leonis ſpecie, qui mare extractus, humanã uocem ululatu expreſsit, ad Põtificis conſpectum

delatus eſt, qui in urbe ueteri tunc fortè erat. Obſtupuit Põtifex et omnis multitudo q̃ illi apparebat inſuetã beluę formã, pręſertim Pelagicæ, ſed ita uulgò perſuaſum uideo, nihil naſci in aliqua natũræ parte, q̃d non idẽ & in mari cernere ſit. Genuenſes & Lucẽſes

à Cæſare

à Cæsare libertate sunt donati. Tartari Pannoniã inuadũt omnia usq; ad Pestum uastantes. Pisæ à Germanis dirutæ. Siculi Gallorum insolentiam ac lasciuiam non ferentes, Ioanne Prochitio authore (qui à Petro Arragonum rege ad hoc paratus erat) omnes Gallos, ad campanę pulsum, uno uesperi interfecerunt. Apud Forumliuium eodem tempore Galli cæsi sunt.

1285 IN Italia grauissimus terræmotus factus est, quo multa ædificia hincinde penitus ad terrã prostrata sunt. Durauit terræmotus sua cõcussione, per aliquot dies, erat tũ Bonifacius Pontifex Reate, unde Columnius antistes aliquanto prius eiecerat, hic ueritus tectorum ruinam, patenti atrio sibi casam construi iussit ex

materia tenuissima, ut ne casus quidẽ multum timeri posset, perseurauitq; in aperto esse plures dies. Apparuit inde Cometes magnitudine insigni, & hæc in cætera Italia. Veneti per id tempus, aut certè non multò prius posteriusúe, exeuntibus inducijs quas in aliquot annos cum Genuensibus pactas habuere, cõfestim ad retinendum maris imperiũ publicè classem instruunt. Pisani nauali p̃lio à Genuensib. uicti 50. triremes & 12000. uiros amisere. Tartari iterũ Pãnoniã inuaserũt, omnia usq; ad Pestũ deuastarũt.

1285 DVm Carolus Gallorũ rex cũ exercitu Hispaniã inuadẽs, cũ Petro Aragonũ rege bellum gereret, grandiũ muscarum agmen uarij coloris, Gallos impetens, aculeis nõ secus ac gladijs

occi-

occidebant. Multis preterea alijs malis oppreſsi, de uictoria deſperantes, diſceſſerũt ac in itinere paſsim cateruatim conciderũt. Inter quos & ipſe Carolus lãguore cõfectus, lectica delatus, apud Ampuras defecit. L. Marineus Siculus lib. 11. de Hiſpaniæ regib.

IN agro Conſtantienſi, mulier humano capite leonem peperit. 1290
Rudolphus imperator comes Habſpurgenſis per ſuos milites arces Clanx & Vuilberg in Abbacella Tubertal, atq; caſtrum Yberg in Turtal, cõtra abbatẽ Vuilhelmũ Sangallẽſem occupat.

HOc anno tertio nonas Aprilis, quo die tum Paſchalia erant, 1295
nix alta terras operuit, grandines inſolitæ attriuere fruges.

Pridie

Pridie nonas Septēb. tellus intremuit. In Alpibus Rheticis quindecim caſtella, arces euerſæ, fames Boios afflixit.

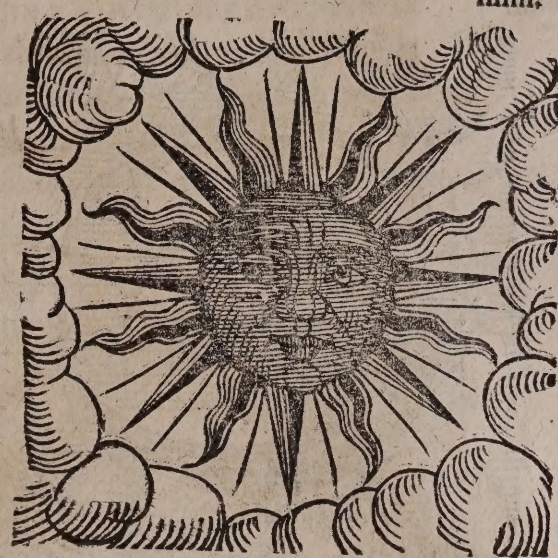
1298

COmetes futuræ maximæ cladis indicium in cœlo apparuit, afflictionem Chriſtianorum indicans. A Iudæis ſacra Chriſtianorum furto ablata, ludibrio habita, atq; in mortario piſtillo contuſa, cruorem emanaſſe, memoriæ proditū eſt. Iudæi Norinbergæ ac in Frācia Orientali, gladio ac incēdio extincti ſunt. Scoti Vallaceo duce ad libertatem aſpirantes, Anglos Scotia deturbarunt, caſtra oppidaq; ab eis receperunt.

1300 ITerū Cometa uiſus eſt, hoc anno q̄ à Pōtifice annus Iubilæus reductus eſt. Varij motus in Italia fuerūt. Concitata apud Belgas multitudine opifices & infimæ conditionis homines à Francis defecerūt, & domini prouinciæ facti, ingentes regis Francorum copias ſuperarunt & crudeliſsime interfecerūt. Bonifacius Pōtifex eius nominis octau9 Philippi Franc. regis auxilio à Scarta Columnenſe, Ananiæ captus & in carcerē cōiectus eſt, quē tamen Ananienſes ciues tertia die liberarūt. Albertus imperator in Heluetia magnum conſcripſit exercitum contra Hollandos.

1301 HOc anno Calend. Decemb. uentus uehemens ædificia, caſas euertit. Subſequitur maxima aëris trauquillitas, cœli ſerenitate & calore inſolito, adeò ut in Ianuario arbores frondeſcerent, poſtea aquarum eluuies ingens fuit. In Italia ortæ ſunt factiones Alborum ac Nigrorum, ut prius Vuelforum & Gibellinorum.

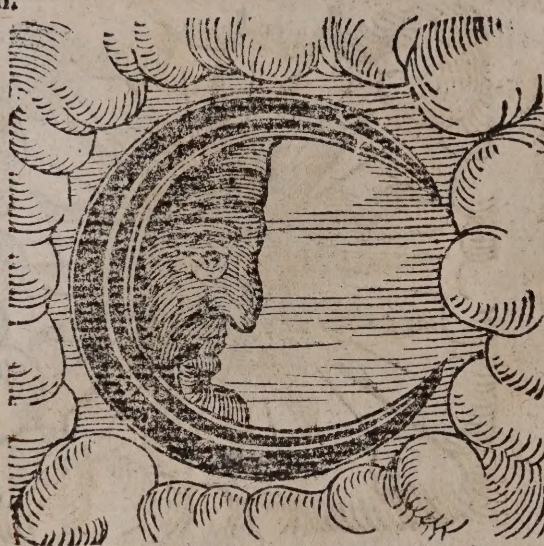
Stumpfius, in ſuo Chronicorum opere, iterum Cometæ meminit, quem magnam cladem in Flandria factam deinde, portendiſſe ſcribit.

1304 COmeta tribus mēſibus uerſus ſeptentrionē apparuit. Hoc anno Danubius Reginoburgij uerſus Aquilonem exoſa fluctibus tellure, curſum intendit, aggere ingētis molis ex lapidum cumulis, tignis, & arborum truncis congeſto, ad priſtinum alueum coactus eſt. Bonifacio octauo Pōtifice mortuo, Benedictus undecimus ſucceſsit, qui Philippum Pulchrum Franciæ regem excommunicatum à Celeſtino, abſoluit. Edoardus quartus Anglorum rex Scotiam ſubiugauit, cui Odomarum Valentinianum Pembruchi comitem præfecit.

1305 ITerum Cometa in hebdomade paſsionis Chriſti apparuit, quē peſtis per uniuerſum ferè orbem ſequuta eſt. Curia Romana Auinionem in Gallia translata. Venceslaus Bohemorum rex Olomuncij interfectus eſt.

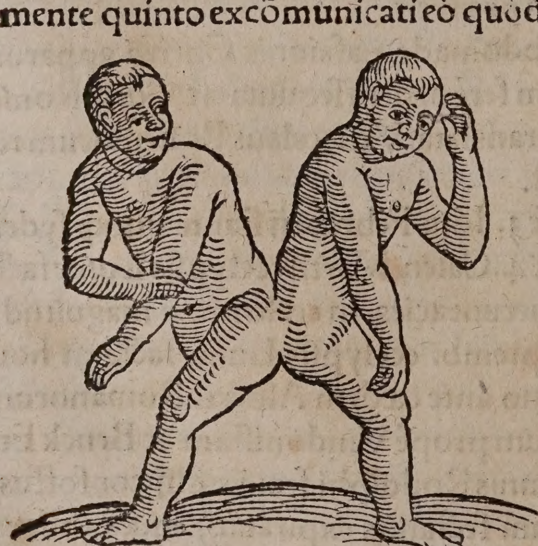
1307 ECclypſis ſolis facta eſt 3. Idus Februarij ſtante utraque ſydere in 25. parte Aquarij, & 4. Calen. Martij ecclypſis Lunæ facta eſt, & eadem nocte apparuerunt acies, in cœlo miræ magnitudinis. Iterum 12. Calend. Septemb. ecclypſis Lunæ facta eſt hora noctis tertia. Eodem anno ante cædem Alberti Romanorum regis (qui ad Ruſſam fluuium propè Vindoniſſam ac Bruck Ergouiæ oppidum, dolo Ioannis Rodolphi fratris filij confoſſus, in gremio mulieris militiam ſectantis expirauit) eques aulicus impetitus à crabronibus, ab equo deſilijt & euaſit, equus uerò à

crabronibus occiſus eſt. Eques autem Badenam Ergouiæ oppidum, Heluetiorum comitijs hodie nobilitatum, ueniens, malum omen Alberto expoſuit, quod cum loco cedens, uitare conaretur, iam dictis inſidijs occubuit. Paulo poſt eodem anno Hoſpitalarij S. Ioannis Rhodum à Sarracenis receperunt.

1309 Solis perpetua ardens per cœlum delabitur. Henricus ſeptimus imperator Italiam intrauit, omnem Longobardiam accepit, ac Mediolani ferrea corona coronatus eſt. Vngari à Clemente quinto excõmunicati eò quòd Carolum non recepiſſent. Donaldus dux inſulanus Robertum Briſæum Scotorum regem bello laceſſens, captus eſt.

1310 Circa hæc tẽpora in agro Florentino puer natus bicorpori effigie, gemminis capitibus, quaternis manibus, circa genitales partes cõnexus, ſic ut non niſi in geminos pedes deſineret, & hic quidem partus diebus (ut perhibent) paucis uixit.

Cometa

COmeta per 14. dies apparuit, qui à septētrione uersus meri- diem discessit iuxta motū Martis. Milechius in secundū lib. Plinij naturalis historię. Mons maximus in Burgundia imperiali, à monte dehiscēs, uallesq; coartās, multa agricolarū millia oppressit, ac currens per multa milliaria, circiter quinq; hominum millia suffocauit, ac tandem ad alios montes, mirabile dictu, reuer 1313

sus est, ut refert author Fasciculi temporū, ac Chronicorū etiam Norinbergensium. Eo anno Florētia ab Alberto imperatore obsessa. Robertus Britanniæ rex Scotorum syluestriū loca subegit, & fames maxima per totum triennium Lituaniam & adiacentes regiones grauiter afflixit.

COmeta horribili specie, tres cōtinuos mēses flagrauit, post Hērici septimi mortem, is bellū designauit ciuile, q̄ Ludouicus Bauarus, et Fridericus Austriacus dissentiētibus electorum suffragijs simul electi, de imperio 8. annos 1314

decertarunt, donec tandem Friderico in prælio capto, solus Ludouicus imperium retinuit. Eo regnante mox alij effulserunt duo, alter anno 1337. alter biẽnio post. Secuta hos est prēter atrocem pestem, perniciosa dissensio Electorum, qui à Clemẽte Pontifice incitati, deposito Ludouico Carolum quartum crearunt, mox & eodem amoto, Guntherum comitem Schuuartzburgensem accersiuerunt, quæ res nouos peperit tumultus, & iterum ad arma concursum est, breui post tamen ueneno sublatus Guntherus imperium Carolo concessit.

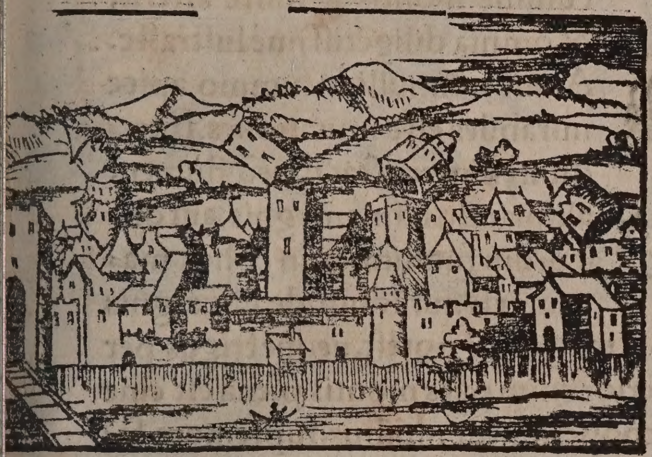
TRes Lunæ apparuerunt in cœlo, Eodem anno rex Franciæ Philippus obijt, De imperatore deligendo contentio facta est post Henrici obitum, in qua quidam Ludouicum Bauarum, alij Fridericum Austriacum delegêre. Quamobrem inter eos bellum fuit, durauitq; annos octo, quo tandem Ludouicus obtinuit, & regnauit solus annos 24.

1316

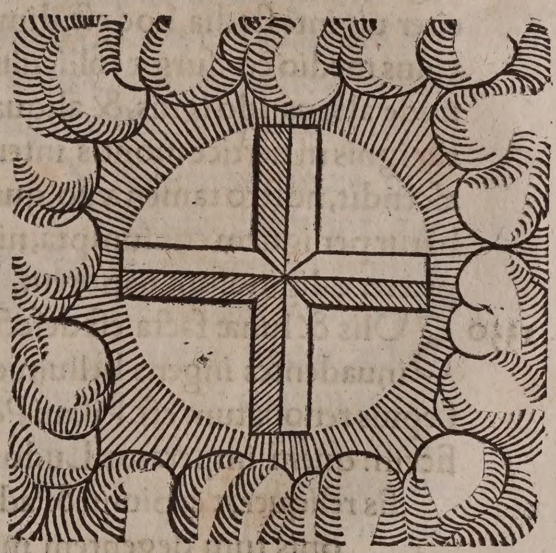
IN pago uallis superioris Arni nomine Tertanio monstrum est natum habens duos pueros uno umbilico ad inuicem iunctos, cui ab uno latere & genitalia erant membra, & bina quoque pendebant inualida crura, ab altero uerò latere crus solum exibat imperfectum, uixitq; diem unum. Ludouico Francorum rege mortuo succedit Ioannes eius filius adhuc puer diebus 20. post quem Philippus Ludouici frater annis quinque. Eodem quoque anno Ioannes uigesimussecundus eius nominis Pont. Max. in Pontificem est electus cum uacasset sedes annos duos & menses tres.

IN ipsis Iunij Calẽdis factus est in Germania terribilis terræ- 1322
motus. Die uerò eiusdem mensis quinto uisus est circulus ru-

beus circa orbem solis, & propè comparuere duæ cruces eminen tes. Eodem autem anno per omnes Sueuiæ ciuitates imperiales incendia sæuierunt, aquarũ inundationes, latrocinia, seditiones.

HAc tempestate factis quatuor profundissimis hiatibus, ma- 1329
gnum prorupit ignis flumen ex Ætna monte. Ignis eius no-
ctu horrendum habet aspectum, nec lucet ut alius ignis, interdiu

autem obſcurè ardet, haud ſecus quàm accẽſum ſulphur, qua materia mons eſt plenus. Veteres multa de hoc mõte ſcribunt. Strabo uerò potiſſimum, qui & in cacumine montis ſe fuiſſe aſſerit, & omnia diligẽtiſſimè luſtraſſe. Aiunt nonnulli in ſummo apice mirabiles eſſe mutationes. Interdum enim eructat igneũ flumen, aliquando flãmam ignis, aut obſcurum fumum, quin & hoc maximè eſt mirãdum, de illius ignis calore, quod ille nullo frigore temperari poteſt, neque frigus per calorem illum diſſolui. Superior enim pars montis plena eſt cinerum, qui hyemali tempore cooperiuntur niuibus, ſupremum faſtigium montis eſt planum, comprehenditq; per circuitum, circiter uiginti ſtadia, hoc eſt, dimidium milliare Germanicum, in cuius medio conſurgit colliculus quidã, ex cineribus congeſtus, unde aliquando ignis, & aliquando fumus exhalat, noctu uidetur ignis in uertice montis, interdiu ferè fumus quidam obſcurus aſcendit, noſtro tamen æuo, quando materia combuſtibilis putabatur per ignem conſumpta, nihil uiſum eſt ex monte aſcendere, præter caliginoſum uaporem.

1330 Solis & lunæ facta eſt defectio. Græci Teutones eodem anno inuadentes ingens bellum excitarunt, quod proximis annis ſæpius renouatum eſt. Piſani Petrum Corbonẽſem falſum Pontificem: quem imperator Ludouicus in Germaniam trãſiens Piſis reliquerat capiunt, & ad Ioannem Pontificem Auinionis tum degentem mittunt, apud quem ſuum errorem confeſſus, uitam ſuppliciter exorauit, donec triennio poſt, honeſto carcere aſſeruatus interijt.

SEptimo Calendas Iulij, cõtinua fulgura atq; coruscationes ter 1333
ruere mortalium mentes, multosq; extinxere, sacris atq; uicti-mis, uici, urbes lustratæ, quidam equo uectus, reclinato capite in collum equi, fulmen euitauit. Eluuies quoq; aquarum præter solitum agros inundauit. Eodem anno Coustantiæ ad lacum Acronium propter læsos ac male tractatos Christianos, nouem Iudæi interfecti, sex aquis submersi, atq; duodecim combusti sunt.

ARnus continuis imbribus immensè auctus, tres Florentiæ pontes cum murorum urbis parte ac proximis fluuio ædificijs, maximo ciuium terrore prostrauit. Anno proximo Ioannes uicesimus secundus Pontifex & Philippus Francorũ rex unà cum Venetis in Græcorum defensionem classem armarunt, qua superatos Turcas represserunt.

1335 TAntæ magnitudinis pisces, seu cete fuerint, seu alterius generis, Lubecum appulerunt è mari, ut nonnulli eorum uiginti, aliqui decem & octo, quidam etiam uigintiquatuor pedum longitudine uisi sunt, idq; prodigij loco, ac si aliquid portenderet, habitum & obseruatum est. Hamburgæ sub idem tempus fuit seditio atq; tumultus non mediocris ex eo quod Ecclesiastici magistratui aduersantes, sua opinione ac uoluntate in omnia adulteria censuram agere animaduertereq; uellent. Quam cōtrouersiam tamen ac litem Bremensis Episcopus composuit.

1337

DIrus Cometes per quatuor menses apparuit, cui accessit alius, qui cum hoc per tres amplius menses Iunium, Iulium, Augustum, effulsit. Quippe aliâs sanguine etiam pluisse traditur. Locustarum quoque tunc ingens uis ab orientis ora erupit, senas alas habebant, dentibus gemmarum in morem nitentibus armatæ erant, nubium in morem

Solis conſpectum auferebant, longitudine quinq; ac triginta mil-
lia paſſuum, latitudine decem occupabant, acie inſtructa aëra ſul-
cabant, in terra caſtra metebantur, antecurſores itinere unius diei
locum aptum caſtris occupaturi, legiones anteibant, quæ in co-
hortes diſtributæ, cum ortu Solis proficiſcebãtur, nona demum
ſuper tellure ſedebant, ubi annona deficiebat, aliò migrabant.
Hyemis frigore coactæ latebris, æſtate redituræ, ſe condebant.
Quarto demum anno Ciconiarum, Graculorum, Cornicum,
Monedularum, & huiuſmodi uolucrum agmina illas deuora-
runt, herbas, arborum frondes, ſegetes, fœnum, per uniuerſam,
qua longe lateq; porrigitur Germaniã, tres æſtates depaſtæ ſunt,
fruſtra cœlum æris crepitu, tintinnabulis arceſcitum. Rotuuila
nobilis ac conſiſtorio imperiali nobilitata ciuitas, fulmine in-
cenſa ac miſere uaſtata eſt, licet cœleſti flamma 60. tantum homi-
nes conſumpti ſint, Peſtis Norinbergæ multa hominum millia
abſumpſit.

COmeta uel ſtella cri- 1340
nita iterũ in cœlo ui-
ſa. Franci ab Anglis ſupe-
rati decem millibus truci-
datis. Peſtis Florentiæ 16.
millia urbanæ multitudi-
nis extinxit & per agrum
fœda ſtrage deſæuit. Sarra-
cenorum 200000 ab Hi-
ſpanis in Granatæ regno
occiſi.

FRigus in hyeme tan- 1341
tum fuit, ut militan-
tibus Cruciferis in Liuonia, nares, digiti, &c. ex frigore perie-
rint. Conſtantiæ ad lacum Acronium eodem anno grauis ac per-
nicioſa ciuium erga magiſtratum fuit ſeditio. Norinbergæ di-
ro incendio 400 ædificia conſumpta ſunt.

IN graui & atrociſsimo Venetorũ cũ Genuẽſib. bello, cũ nauali 1343
iã utrinq; ꝑlio cõfligerẽt, coruorũ uĩ ingentẽ aiunt ſupra claſsẽ
aduer-

aduersis agminibus inter se conflixisse, ac partem alteram adeò uexatã, ut plumæ cruorq́ fusus Venetas triremes resperserit, remigẽ adhæc ex sua in proximam nauim transilientem, ab immani pisce exceptum, & deuoratum. Genuenses à Venetis ad Corsycam uicti Mediolanensi Archiepiscopo se suosq́ submiserunt.

1344 IN mense Septembri, coruorũ pulli implumes in nido reperti sunt, quod Auentinus in rebus Bauaricis magni prodigij loco obseruatũ putat. In oppido Veldkirch non procul à lacu Acronio sito, casma uel ignis de cœlo in urbis plateas cecidit, uerũ cum magno omniũ stupore ac metu intueretur à ciuibus, iterum à terra in cœlum absq́ ullo detrimento, (ut Stumpfius in Chronicis refert,) sublatus est. Fame hoc anno in Sueuia potissimum ac Heluetia maxime laboratum.

1345

TErręmotus ingẽs in diè cõuersionis Pauli Germaniam quassauit, pagi & arces multæ corruere. Item bufones pluuiæ immixti, ceciderunt.

INgenti etiam eodem diè motu terræ ad octauum scilicet, Calẽd. Februarij plèraque ædificia publica & priuata Venetijs corruere, aliqua terrifico aspectu acclinarunt, & in his sacrarum ædium turres, uno atque altero loco, inde dies quindecim plus minusúe terra mota est, quo contigit, ut omnes ferè grauidæ mulieres, quæ tum in urbe erant, abortũ fecerint, inde fœdissima pestilentia inuasit urbem, inguinariam dixere: fuit ea uis morbi adeò letalis, ut ex omni languentium numero uix centesimus quisque mortem euaserit. Ex Scythia primum orta dicitur, inde per oram Pontici maris, & Hellespontum grassata, per Gręciam demum & Illyricum Italiæ insinuatur. Sab. lib. 8. Enneadis 9. Gualtherus Athenarum dux appellatus, decem mẽses Florentiæ tyrannis

tyrannidem obtinuit. Angelus Acciolus Florentinos liberauit. Philippus Francorum rex, Vſurariorum bona fiſco tradidit.

INgens uapor magnitudine horribili boreali mouens regione, magno aſpicientium terrore, per cœlum uiſus & delapſus eſt in terrã. Et eodẽ anno beſtiolę quędã multiplicato numero in oriẽte de cœlo ceciderũt, quarũ corruptione & fœtore execrabilis peſtilentia ſubſequuta eſt, quæ per tres integros annos per totũ ferè mundum debachata eſt. Primo enim in Aſiã apud Indos paſsim per prouinciã irrepens, uſq; in Britannos, & omnes gentes adeò deſęuitut uix decimus quiſq; ex milleſimo homine ſuperſtes manſerit, & pleraq; loca prorſus derelicta ſint. Florentiæ aũt ſexaginta hominũ millia abſumpſit. In Germania autẽ hoc anno tanta fuit peſtis per Europam graſſans, qualem in hiſtorijs nemo legerat fuiſſe inter mortales. Fuerant aũt de ea infamati Iudæi, quòd eam prouocauerint fontibus infectis, & propterea cremati ſunt ubi- 1348

que lo-

que locorum, quidam inuenti fuerunt, ceu omnium maleficiorum authores, atq; in Hispania de ueneficijs cōuenisse. Itē de nece multorum puerorum, de falsificatione super debitis instrumentorum & monetę, unde plebs furēs omnes traxit ad supplicium. Cremati multis sunt in locis Iudæi, & cum euadere se non posse uiderent, incluserunt se in domibus, & se ipsos cremauerunt unà cum locis uicinis. Dicitur Moguntiæ hinc tantum excitatum ignem, ut magna campana in Ecclesia sancti Quintini ex igne defluxerit, etiam inuenti fuerunt sacculi in fontibus ueneno pleni, quapropter fontes & putei obstruebantur, & loco aquæ putealis, homines utebantur aqua fluuiali & pluuiali. Multi etiam ex Iudęis utriusq; sexus baptizati sunt, pauci amore Dei, sed potius timore pœnæ. Ciuitates Imperiales diruerunt domos Iudęorū, & ex lapidibus earū, atq; cæmiteriorū ipsorū construxerūt turres & muros. In summa, omnia erāt plena tumultib. propter Iudęos.

1349 OCtauo Calend. Febr. in Norico qua Pannonię, Illirico, Dalmaciæ, Carnis, Histrięq; cōtinuatur, maximus terręmotus, uespertinusq; fuit, durabat, nec ante dies quadraginta sistebatur, uarieq; terra quatiebatur, miraq; edebantur opera: Morauia Boiaria superior sensit: sex atq; uiginti urbes & castella prostrata esse, in acta eius anni relatum est, homines cum pecoribus interierūt. Mœnia, templa, ędes subuersa sunt, totæ urbes corruerunt, urbibus deuoratis, agrorumq; tractu hausto, uillę elisæ, animalia permulta quę intra fuerant exanimata sunt, hiatus subsequutus, partim remansit, partim cūcta sorbuit, ita inducto solo, ut nulla uestigia extēt. Quinquaginta amplius homines uaccas uillicas mulgētes, cum uaccis extinctos diriguisse, & corpora à spiritu terreno in salarias statuas redactas apud Charinos. Hæcq; simulachra sibi & Cancellario Austriaco conspecta esse, refert Conradus de Meydenberg eius tempestatis insignis Philosophus & Mathematicus, sęuissima mox in uniuersum orbem terrarum grassabatur pestilentia, plerique mortalium extincti sunt, quarta pars uix superstes fuit, & subitò lue rapti, dicto citius interiebant, pueri puellæ læti mira referentes, animam afflabant, pagi, uici, ad solitudinem redacti sunt, quidā iræ cœlesti hæc attribuebant,

uulgus

 Anno Domini.

uulgus à Iudæis fontes in perniciẽ populi Chriſtiani intoxicatos credidit, quamobrẽ in pleriſq; uicis, oppidis, Iudæi igne concremati ſunt. Duodecim millia Iudæorum pœnas crudeliter dediſſe in regionibus dictis, horum temporũ ſcriptores referunt. Bueſſarij (uulgò Pœnitentiarij dicuntur) tum hominum genus dirum, ſuperſtitioſum ſubitò apparuere, quingenti nonnunquã, aliquando mille uiri, mulieres cõuolabant, oppidatim bini procedebãt,

nudi ſuperiora uſq; ad umbilicum ſe uerberib. duriter cędebãt, tot dies quot quiſque annos natus erat. Sãguine quoq; pluit hiſce diebus, & riui cruenti manarunt. Apud Kelhaim in ripa Danubij torrens ſanguinolentus (qui iuxta conſcios ſecretorum naturæ nil aliud eſt, quàm uapor uuidus, qui confuſus halitu terreno igneoq; rubeſcit) erupit, nunc temporis ad rei memoriam extat ibi templum lapideum, cui eſt à ſacro ſanguine cognomen.

1350

VIllacū Germaniæ urbs terræmotu corruit, & per Pannoniam atque Italiam nonnullæ ciuitates nutarunt, in quibus multa ædificia funditùs corruerunt. Philippus Francorum rex obijt & Ioannes primus filius eius regno successit. Iubileo Romæ celebrato, uix decimus ex mille, peste superstes fuit. Gunther comes Schuuarceburgensis imperator factus Francofordiæ ueneno perijt.

1352 COmetes sub ipso Septentrione, mense Decembri apparuit, quo extincto graues uentorum æstus subsecuti sunt, & cœlestis trabs priore ardente parte per cœlum labi uisa. Ludouicus Philippi Tarentini principis filius, postquam contra Ludoui-

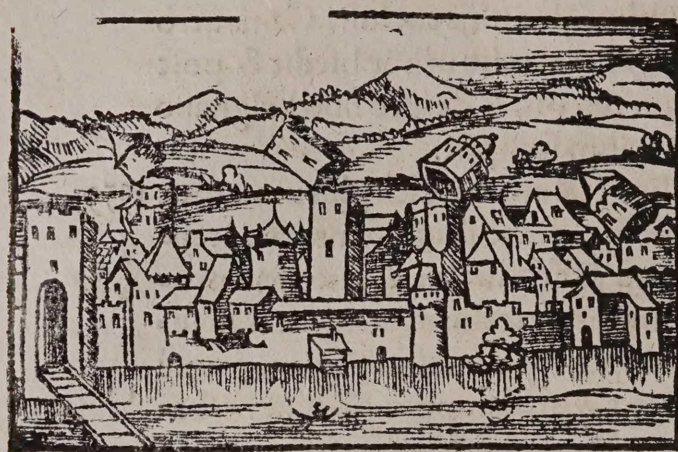
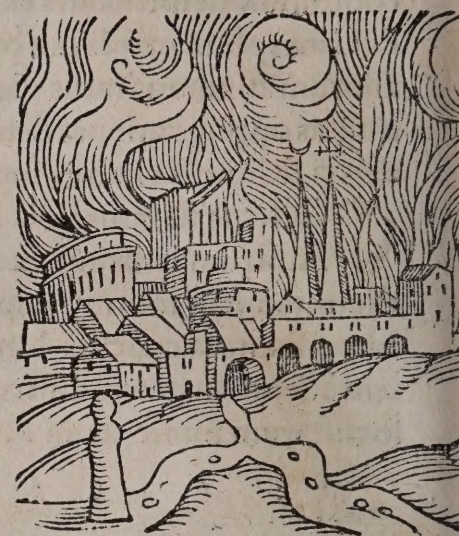
cum Pannoniæ regem Apuliæ regnum obtinuit, atq; Clementis Põtificis nomine Neapoli inūctus, regiā potestatē accepit. Præterea hoc anno Frignanns Mastyni filiꝰ ex pellice natus, dū pater Belzamū Teutonicorū oppidū recreādi animi causa se cõtulisset: conspi-

cōſpiratione inter ciues excitata, ipſe urbis dominiū occupauit, & Canē ipſum patrē cum omnibus alijs filijs excluſit. Canis uerò aliorum auxilio adiutus cōgregato exercitu urbē obſedit & poſt multas oppugnationes demum recepit, & de ipſo filio Frignano alijsq; ſeditioſis ciuibus ſupplicium ſumpſit.

COeleſtis flamma poſt ſolis occaſum inter Zephirum atque Auſtrum latiſsimè excreſcens, terribileq; oſtentans incendium, tandem murmure magno per cœlū ruit. Anno item proximo flamma cœleſtis longum per ſe trahens extinctum licuitem à Septentrione in auſtrum repente ferre uiſa. Infinitus propè locuſtarum numerus in Africa Cyproq; apparuit, quæ herbarum & arborū depaſcentes ſuccos, magnam frugum ſterilitatē fecere. Solis eodem anno magna eſt facta defectio. Ioannes Vicecomes Mediolanēſium præſul & bellicoſiſsimus tyrannus moritur. Marinus Falceianus Venetiarū dux, cum uſurpare ſibi uniuerſam reipublicę licentiam quæſiuiſſet, ſecuri percuſſus dignum ſuę uitæ exitum inuenit. 1353

IPſa die ſancti Lucæ Euangeliſtæ, hoc anno per Germaniā factus eſt horrendus terræmotus, in quo etiā Baſilæa Rauracorū decies grauiſsimè concuſſa eſt, circa horam autem noctis undecimam templū Cathedrale, ac multa alia urbis ædificia corruere diuerſis in locis, in quibus circiter 100 homines miſerè periere. Ortum eſt etiam (ne una calamitas ſola eſſet) pernicioſum urbis incendium, quod cùm nulla ratione extingui poſſet, aliquot diebus edax flamma impunè (quaſi in ciuium perniciem coniuraſſet) hincinde urbem magno incommodo affecit. Liechſtalium oppidum quod duabus à Baſilæa miliaribus diſtat, eodem 1356

tempore corruit, cum multis finitimis ecclesijs. Corruere etiam ad aliquot miliaria diuersi generis arces utpote, Homberg, duæ Telsperg, 3. Vuartenberg, Farnsperg, Gilgenberg, Münchensperg, Leüwenberg, Hertenberg, Mersperg, Tierstein, Leüwenstein, Bischoffstein, Vuildenstein, Neüwenstein, Engenstein, Richẽstein, Birszeck, Hagẽbach, Brombach, Froburg, Haselburg, Landoser, Munstral, Steinbrun, Bůttingen, Hertwiler, Dorneck, Pfefficken, Büren, Landtskron, Münchenstein, Vualdeck, Berenfels, &c.

1357 SIc etiam in Hispania & pręcipuè Sibylię & Cordubæ plurima ædificia terræmotu conciderunt. Angli in Parisiensi agro Francos superant & Ioannem eorum regem cum Philippo filio ceperunt. Eodem præterea anno bulla à Carolo quarto Norinbergæ constituta ac confirmata est. Richardus dux Vualliæ Ioannem Francorum regem cepit non procul à Channa Anglorum castello. Ius Teutonicum in castro Cracouiensi à Casimiro institutum.

1358 EXundatio magna aquarum in Scotia. Ludouicus Brunsuicensis & Luneburgensis obijt. Constantiæ ad lacum Acronium pestis ad integrum annum mirum in modum grassata est. Vuasserburgum castrum non procul à Constantia deuastatum.

Huius

HVius anni dira ſiccitate,tanta fœni penuria per Germaniã laboratũ eſt,ut magna iumẽtorũ pecorumq́ pars fame pe- 1363
rierit,pars detractis è tectis ſtraminibus uix ſeruata ſit. Eius præterea anni hyems tam frigida,ut lacubus per Heluetiam glacie obductis ferè omnibus,aues aquatiles in oppidorum etiam plateis uictum quęrentes,caperentur à ciuibus.

IN Auguſto per Heluetiam tanta cicadarum aduolauit copia,ut inſtar niuis omnem terram obtegerent, ac agrorum fructus infeſtarent. Eodem anno Leopold9 dux Auſtriæ introductis in Germaniã Anglorum 40000. Argentinam obſidione cinxit, ac cõtra Heluetios fruſtra incitauit. Stumpſius. 1365

HEluetia pernicioſis terræmotibus hinc inde magno omniũ metu ac horrore cõcuſſa eſt. Baſilea aũt eius impetu iterum grauiter quaſſata primo Iunij, quinta autem die poſt, inſolitus circulus circa ſolem uiſus ſupra quem duo cruces rubei coloris eminebãt. Eo anno Schaffhuſia Heluetiæ ciuitas diro flagrauit incendio, in quo circa 70. homines periere. tertia uix ciuitatis parte ab incendij improbitate relicta. 1372

COelum tota nocte crebrò ardere uiſum. Sydus crinitũ effulſit. Carolus quartus Romanorũ imperator migrauit ex 1375

hac uita. Clades ingentes ſubſequutæ. Ciuitates Italiæ Florentinorum ductu à Pontifice Romano pleræq; defecerunt.

1374

BAſileæ Rauracorũ doleatoris cuiuſdam ſeruus, ob furtũ apud magiſtratũ accuſatus, atq; lata ſentẽtia in patibulo ſuſpenſus eſt. Verũ cum paulò poſt iudex à carnifice interrogatus, num latæ ſentẽtiæ ſatis factũ eſſet. Iudex ſatisfactũ corã omni populo (ut fieri ſolet) affirmauit, ac ſuſpẽſum iterũ deponere iuſſit, ut facto ſepulchro terræ mandaretur. A patibulo igit̃ in feretrũ depoſitus, dũ ad ſepulturã defert̃, reuixit. Verũ ciuis q ſuſpẽſum accuſauerat ob furtũ ſibi ablatũ, dũ fraude ac fuco nõ caſu hoc accidiſſe iudicat, indignabũdus carnificẽ confodit, et ſic ſuſpẽdens in ſuſpẽſi ſepulchro tumulatus eſt.

POſnaniæ baſilica cũ adhærente ſibi turre, dextra de cœlo tacta, ita ut prupto culmine, & angulo turris, parua fiſſura facta in fornice, in ſacellum regiũ fulmẽ penetraret: ac cęteris rebus intactis, ſolas Præmislai regis, & Rixæ uxoris eius imagines confringeret. Hoc anno in Polonia & Poſnanię peſtis mirũ in modũ graſſat̃. Zemouitus Maſouiorũ dux, diris deuotus, q̃d non bonorũ Eccleſiaſt. inuaſores exercuiſſet. Iaroslaus poſtea diem obijt.

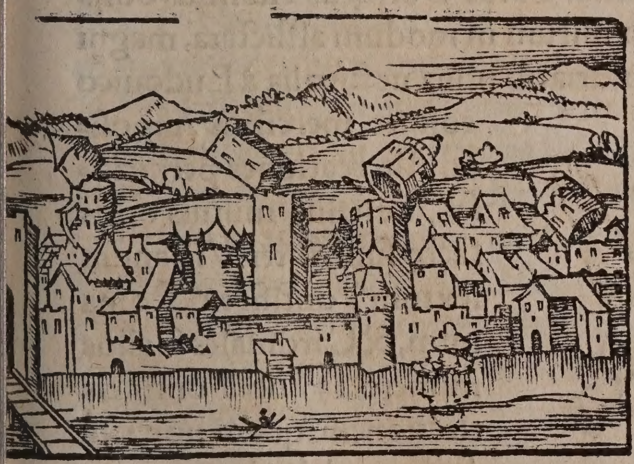
IN Heluetia fluuiorũ diuerſorũ inundationibus, multa depopulata ſunt. Rhenusq; fluuius adeò intumuit, ut ſuo impetu Baſileæ Rauracorũ duo pontis iuga auexerit, atq; inferioris Germaniæ urbes multis damnis affecerit. Eodem anno locuſtarũ

inęſtimabilis multitudo mẽſe Auguſto ab oriente ueniens totam fermè deuaſtauit Galliã, quę maiores erant q̃ cætere locuſtæ, habebantq; ſena alarũ remigia, & mirũ dictu eſt, ut caſtrorũ acies, diſtinctis ordinibus per aẽra ferebant̃, uel terræ incũbentes caſtra metiebantur. Duces cum paucis exercitũ itinere

nere unius diei præibant, quaſi loca apta multitudini prouiſuri. Circa horã nonam ubi duces pridiè uenerant, inſidebãt. Nec à loco occupato mouebantur, quouſq; ſol ſuũ repræſentaret ortum. tunc per turmas ſuas proficiſcebanť, ut in paruis animalibus diſciplinã militarem cerneres. Segetibus ueſcebantur, quæ ab eis ita depaſtæ ſunt, ut ueluti immani tẽpeſtate cõſumptę uiderẽtur, ſpaciũ diurni itineris quatuor aut quinq; miliaribus extendebanť. Peruenerunt autẽ uſq; ad mare Britannicum, ſuperficiem terræ cooperientes, in quo, dante deo, uiolento uentorum flatu impulſæ, atq; in profundũ aſportatæ, demerſæ ſunt. Æſtu uerò atq; refuſione Oceani reiectæ, littora maritima repleuerunt, tantaq; congeries facta eſt, ut inſtar montium cumulatæ coaceruarentur. Ex eorum autem fœtore ac putredine aër corruptus diram peſtem finitimis generauit, ex qua multi perierunt. Fames maxima Italiam annis duobus preſſit.

CAlendas Iunij, magnus atq; horrendus terræmotus fuit in 1387
Heluetijs, ubi etiam paucos poſt dies, ingens circa ſolem circulus diro aſpectu uiſus eſt. Sequuta ſunt diuerſi generis bella, fames, ac perniicioſæ hinc inde inundationes, quæ incolis damnum inferebant.

1378 ORtis in Heluetia multis inundationibus, Rhenus Basileæ lacerans Rheni pōtem, duo eius iuga quibus fulcebatur, auexit. Birsus præterea ibidem adeò intumuit, ut in foro piscario cimbis hinc inde ac nauibus ab una domo in aliam ciues ueherentur. Eodem anno bombardarum machinarum bellicarum usus à monacho Germano inuentus est.

1381 IN Anglia subitò ortus est terræmotus, quo multa passim ædificia corruerunt. Hoc anno sequuta est sub Richardo secūdo Angliæ rege, perniciosa seditio. Totus Occidens ciuilibus odijs gliscebat, tota Anglia peste mirum in modum afflictata, magni motus fuerunt etiam in Flandria ob noua uectigalia à Ludouico comite mercibus imposita. Altercationes perniciosæ, non sine mutuis odijs factę sunt, inter Vrbanum sextum Pontificem Romanum, & Cardinales Gallos numero 13. ob Pontificis electionem, quam non ritè factam arbitrabantur.

1389 EO anno quo inter Venetos ac Genuenses (q denuo

denuò arma reſumpſerāt) pax certis cōditionibus facta eſt, eo ipſo die quo pax firmata, infans natus eſt crura brachiaq́ꝫ quaterna habēs, uixitq́ꝫ quo ad ſit ex ſacro baptiſmi fonte ſublatus. Leopoldus dux Auſtriæ ab Heluetijs uictus, magna cū nobilitate occubuit. Galeacius uicecomes Mediolanenſis, interfecto Barnaboue effertur.

COmeta apparuit, q Veru appellat̄, ſatis ſingularis cum coma & radijs ſurſum erectis, capite deorſum pendente. Hūc inter cæteros Cometas qui apparere ſolēt, aſtronomi peſsimū dixerūt. Sed quia nō mane ſed tēporē ueſpertino apparuit, ſignificabat tardè euentura illa quę communiter mox eueniunt. Fortaſsis idem ipſe eſt quem ſub Carolo ſexto Frācorum rege, in Septentrione apparuiſſe Gaguinus lib. 9. de Francorum regibus memorię prodidit. Eodem anno 22. Martij, grauis terręmotus concuſsit Heluetiā. Septem annorum pax inter duces Auſtriæ ac Heluetios in uiginti annos extendebatur. Proximo uerò anno, clades Sigiſmundi Hungariæ regis cum Gallis fuit. 1391

IN Gallia Belgica non longè ab urbe Leodio, conſtanti fama geſtum ferunt, quod Ænæas Syluius, qui deinde pius Pontifex dictus eſt, in ſua Europa literis mandauit. Nidum ſiue in arbore, ſiue in rupe falco ſibi parauerat, ouaq́ꝫ fouens pullos auidus expectabat, hunc corui ſuperuenientes loco deturbauere, ouis eius effractis ac uoratis. Spectauerunt id è proximo bubulci, fugientḗq́ꝫ trepidū falconē annotauere. Poſtridie (mirabile dictu) falcones coruiq́ꝫ, quaſi ex toto orbe ad pugnā uocati, iſti ſeptentrionalem, illi meridionalē partē tenentes, ordinatis aciebus, & tanquā rationis capaces eſſent alijs qui cornua obſeruarēt, alijs qui media ducerent agmina diſpoſitis, atrox ac ferociſsimum 1392

prælium

prelium in aëre commiserunt. In quo cū modo corui, modo falcones cederent, & iterum resumptis uiribus, certamen instaurarent, totus undique subiectus ager & pennis & cadaueribus obtectus est. Ad extremum uictoria penes falcones fuit, qui non solum rostris, sed etiam unguibus acerrimè decertātes, coruos omnes ad internetionem deleuere. Exin paruo tempore interiecto, cum duo de Leodiensi ecclesiā contendentes, alter à Gregorio tertiodecimo, alter à Benedicto duodecimo in episcopum electus: erāt enim inter illos de Rom. Pōtifice disceptationes, & ambo cū copijs in eundem locū pugnaturi uenerūt. Ioannes dux Burgundiæ alterū armis iuuit, alterum Leodiensis populus sequebatur. Pugnatum est collatis signis, summa utrinque contentione, horrendum cruentumq́ prælium factum. In quo tādem uictor Ioannes dux triginta millia hostium cæsit.

1400 IN quadragesima apparuit horribilis Cometa longam habens caudam. Sequutæ sunt ingentes calamitates, uarij & inauditi

morbi. Homines correpti sunt pustulis quibusdam, leprosi nolebant ut hoc morbo obnoxij cum ipsis uersarent, sed horrebant eos. Hoc anno amnes exaruerunt. Sequēti uerò, magna pestis sequuta est. Eo anno ex Alpibus presbyter quidam alba ueste indutus, magnam secum trahens multitudinem, in Italiam descendit, quam

dit, quam Alborum sectam Bonifacius nonus pontifex eradicauit, igne exusto sacerdote.

COmeta apparuit multum excellens, & uisus est uersus occidentem, mox inclinato iam sole ultra nostrum horizontem, & anno sequẽti omniũ tyrãnorũ crudelissimus Tamerlanes sęuit in partib. oriẽtalibus, & in Turcorũ et Sarracenorũ utriusq; sexus homines, talem cõmisit cædẽ, ut de solis capitib. murũ facere t. D. Malleolus Turicensis in libro suo cui titulũ fecit, de nobilitate. De hoc Cometa Pontanus sic scribit: Ne autẽ quæ remotissima sunt à nostra memoria, semper referãtur, priusquam Tamyris, siue ille Tamerlanes uocatus est, Scytharũ ac Parthorum rex, cum innumerabili manu Asiã inuaderet, longinquis è terris mouens, in orientis cœli cardine ingens Cometa uisus est, qui ortum uersus ferret, hunc haud multò post Asiæ penè totius clades sequuta est. Hãc historiã eleganter describit Camer. de Ostentis. 1402

COmetes in cœlo est uisus. Galeatius Mediolanensiũ dux continuans adhuc per suos duces in Florentinos bellum, apud Malegnanum Mediolanensis agri oppidum moritur. 1403

IN Sabinis biceps uitulus natus, in Piceno infans cum sex dentibus ortus. Tum Turcæ nostra passim loca capere cœperũt. Polyd. Vergil. lib. 3. Prodigiorum. 1406

PVella biceps in Boiaria Aquilonari inter Danubium atque Alemannum amnes, in Sanderstorff nono Calend. April. 1413

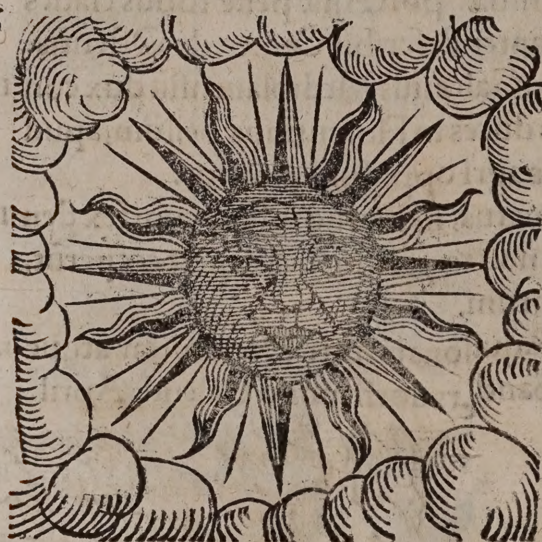

nata

nata est in mola pagi, quæ & quaterna brachia, totidem manus & pedes habuit. In Heluetia tanta insolitarũ auium copia aduolauit, ut uolantiũ alis, solis splendor obtectus, tenebræ inducerentur. Ladislaus Apuliæ rex eo anno post obsessam Hadiani molem, Romam occupauit.

TEmpestas uentorum imbriumꝗ insolita, non. Augusti hora secũda pomeridiana Misenæ, in templo Cathedrali duas turres, cũ septẽ campanis deiecіt, in tectis imbrices tegulasꝗ, in domibus fenestras & ualuas grando diminuit, in collibus & hortis arbores radicitus turbo euellit. Albis & Trebisa extremi pontis partem sustulerũt. Vici oppidani ad cœnobium usꝗ Franciscanum fuerunt nauigabiles. Anno proximo concilium Cõstantiense auspicatum est.

1415

INsignis ecclypsis Solis, feria sexta post corporis Christi facta. Ioãnes Hufs ex Bohemia assertor ueritatis aduersus Pontificẽ, cõtra saluũ conductũ, ac fidem à Sigismũdo Vngariæ rege datã, in cõcilio Constantiensi post datam fidei suæ confesѕionẽ combustus est, die 6. Iulij. Eius uerò discipulus Hieronymus de Praga 30. Maij, ibidem Christi martyr factus est. Ludouicus Delphinus efflauit animam cui Ioannes frater successit.

1416 VIgesimoprimo Iulij die, quæ diuæ Magdalenæ sacrata erat, grauissimo terræmotu Basilæa Rauracorum concussa est, ac adeò quidem, ut magna ciuiũ pars ex urbe fugiens ad montes, alij in syluas agrosꝗ, quasi in tutum sese reciperent.

Dux Saubaudiæ cum Vualesianis pacem inijt.

Quartò

Quarto Decembris, Rheni ex imbribus uehementiorib. tanta facta eſt inundatio, ut Lauffenburgi & Briſaci pontes magno impetu deiecerit, ac magna hominum iumentorumq; clade, in Hollandia circiter 30. ciuitates ac pagos lacerarit. Imperiũ Romanum contra Bohœmos quaſi hæreticos, bellum ſuſcepit, auxiliãtibus Tigurinis ac alijs quibuſdam Heluetiæ ciuitatibus. 1421

Decimotertio Calend. Decemb. noctu ſubitò Oceanus uentis fluctus & procellas tollentibus, inundauit, uniuerſam

Suithollandiam aquis operuit, pecora ſimul & homines interiere, pagi tribusq; eccleſiaſticæ, quas Parrochias nominant, amplius ſeptingenta cũ tẽplis, collegijs, monaſterijs, ſacerdotibus, monachis unda obruti ſunt. Sigiſmundo Bohœmiam repetẽte magno cũ exercitu, arx Zollerenſis per integrum annum à ciuitatibus imperij obſeſſa, dedita ac deſtructa eſt. Bellum inter Bauariæ duces fuit.

1422 MAxima Tyberis exundatio. Mox concilium generale Papiæ indictum, ac deinde Senas translatum est.

1424 VIgesimaquinta Iulij tanta est facta Rheni inundatio, ut Basileæ in ipso Rheni ponte manus lauare ex profluente licuerit: ubi etiam pontis ædificia magna lapidum mole ędificata auexit, & minoris Basileæ mœnia superarit. Eo anno Basilięses cũ 1000. selectißimis militibus ad Ludouicum Palatinum Rheni contra Marchionem Badensem profecti sunt.

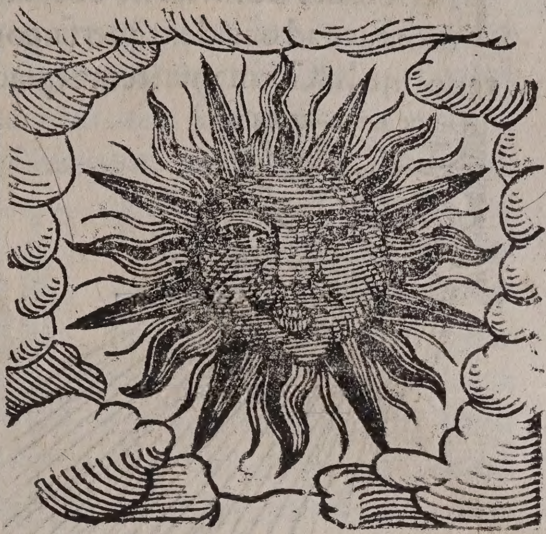
1427 HYems sine frigore, qua circa festum Nicolai arbores & fruges floruerunt, sequenti æstate pestis uehementißima inuasit. Veneti cum Florentinis fœdus icerunt. Carnignola ad Venetos defecit.

1428

DEcimotertio Decembris, Basilæa Rauracorum terræmotu iterum adeò fuit concussa, ut non tãtum domorum tegulas de tectis, sed magnam etiam caminorum partem in terram deiecerit, aliquotq́; in urbe ædificia laceraue rit. Niuis deinde copia per Germaniam quædam ędificia in terrã prostrata sũt. Eo anno Ioanna puella 20. annorum arma arripiens Carolum regem Frãcorum septimum, cõtra Anglos ac Burgundiones magnificè defendit, capta tãdem ab Anglis Rotomagi crematur.

1432 ALbis hoc anno bis effluit. Sexto Cal. Martij alueus Misenæ pontem superat, quæ inundatio durauit quatriduum. Iterum 11. Calend. Augusti cataracta cœli totum Pontum euertit, muros meridiem uersus deijcit, durauit ea uis aquæ usque ad diem quintum. Fit harum inundationum mentio in Vandalia Crancij. & in Georgij Fabricij Chemnicensis Misniacis.

Magna

MAgna ſolis facta eſt defectio. Paulus Guiniſius qui luce damnabatur, dolo ſuorum captus ad Mediolanenſem ducem deducitur, & unà cũ filijs diuturno carcere maceratur. Mediolanenſis claſsis Genuæ comparata in ipſo quoque Genuenſium litore Venetis Florentiniſq; ſuperantibus profligatur, undecim nauibus longis in fuga interceptis. 1432

WYlę in Turgauię oppido uitulus biceps procreatus eſt, & eiuſdem oppidi portis per dies plures, ſpectaculi gratia, affixus eſt. Eodẽ anno in Turgauia fame laboratum eſt maximè & adeò quidem ut eſus carnium ciuibus à ſacerdotibus contra leges ac cęremonias pontificias ſit diebus ieiunij cõceſſus: quò latrantem fame ſtomachum facilius reconciliarent. Vnde etiã Conſtantienſes 1700. perſonas publica eleemoſyna ſingulis dieb. ex Turgauia aluere. 1433

IN Polonia Cometes nō obſcurus, plus quā per tres mēſes per- nox, face ad occidentē uerſa, comparuit, & eo anno Vlatislaus rex obijt. In Germania ſecuta quadriennis frumēti penuria. Eodē

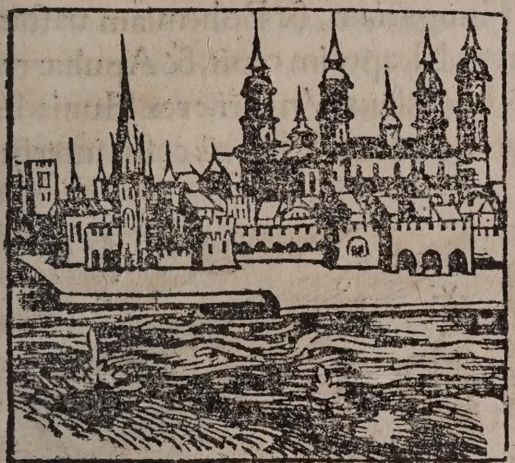

anno naſcit̄ Henricus poſtremus Fridericus Saxoniæ ducis electoris filius, q obijt adoleſcēs. Cōcilium Baſilienſe auſpicatum. Sigiſmundus Vngariæ rex imperator Rom. iādudū factus hoc anno ab Eugenio Pōtifice coronatus eſt.

HOc præterea anno cōtigit, mirum dictu, q̄d Æneas Syluius in ſua Europa ſcribit. In agro enim Bononienſi pirum quandam aridam ex minoribus formicis paſtus cauſa, complures aſcenderant, ſuperuenere maiores non paruo numero, quæ illas partim occiderunt, partim deiecerunt. Poſt duas fermè horas, tāta minorum formicarum uis exorta eſt, ut totus ager nigro tectus agmine uideretur. Acceſſere ſtipatę omnes, & arboris undiq; ſtipitem circūdantes paulatim aſcendere cœperūt. Maiores formicæ ubi hoſtes adeſſe animaduerterunt, conglobatæ supernè pugnam expectauerunt. Poſtquam ſimul acies conuenere, commiſſo prœlio maiores morſu rabido, modo illas modo iſtas è minoribus interemere, totasq; breui ſpacio confecerunt, ut cadentium morientiumq; cumulus, ad piri radices non paruus in terra ſuccreuerit. Sed cum pertinacius inſtarēt minores, ſemperq; acies aciem premeret, uigintiq; aut plures unam ex hoſtibus circumdarent, & à tergo & à fronte pugnantes, undequaque latera confoderent, uictæ tandem maiuſculæ, & ad unum omnes necatæ, illati prius temerè prælij pœnas dedere. Hęc acta ſunt ſpectantibus Romanæ eccleſiæ copijs, cum Petri Cathedram Eugenius quartus teneret.

Iterum

ITerum in Germania ripam tranſcendit Albis 8. Cal. Iulij, multorum pecorũ hominũq; ſtrage & interituo. Ian. Viteleſcus Patriarcha, Romã omnemq; eccleſię terrã recepit. Vnde Genuenſes ſpreto Philippo, ſe in libertatẽ uendicarũt. Genuẽſes Alphõſum captum Philippo Mediolanenſi mittunt, qui illum liberè dimiſit. 1434

IN Heluetia propè caſtrum Mellingen in fluuio Ruſa uiderunt incolæ cruoris riuulum erumpentem. Sequutũ eſt per Heluetiã epidimia labes, q̃ Tiguri breui circiter 3000. homines abſumpſit. In alijs uero eiuſdem regionis locis dira incendia, aliaq; calamitates ortæ ſunt.

SIgiſmundus Vngariæ rex ac Germanorum imperator cum Vlmam Sueuorum magna ſolennitate ingreſſus eſt. Eodem die quoddam genus piſcium Vngaricorum in Germania incognitum à piſcatoribus ad imperatorem delatum eſt. Miratus eſt imperator. Hi ſunt inquiens, regni Vngariæ ueri regnicolæ nobis obuiando cateruatim occurrẽtes, ac nos in regnum noſtrum requirendo nunciantes. Ipſo autem imperatore inde recedente, piſces diſparuerũt, & nũquã in Germania poſtea uiſi ſunt. Sigiſmundus uerò eodem anno die Lunæ uigeſimonono menſis Decembris defunctus eſt. 1337

COmeta in Polonia apparuit. Functius in concilio Baſilienſi contra Eugenium quartũ hoc anno pontifex creatur Felix quintus Conſtantiæ ad 1439

lacum Acroniū decem mensibus peste 400. hominū perierunt.

1440 IN ecclesia Thuricensi apud Heluetios Cathedrali, duodecimo Septembris in ipsa ecclesiæ dedicatione, auditus est ingens strepitus ac clangor incerto authore. Secutū est bellum Tigurinum cum Suitensibus ac Glaronensibus.

1443 TErræmotus Poloniam, Hungariam, & Bohemiam uastat. Alphonsus Arragonum rex Neapolim cepit, & Apuliæ regnum obtinuit pulso Renato. Ladislaus Vngariæ rex Huniadis auxilio Turcas uicit, & anno ab hoc altero à Turcis cæsus interijt.

1444 HOc temporis tractu Cometa solstitio æstiuali uisus, mentes mortaliū perterruit, excidia, bella, cladesq́ futuras portēdit. In Boiaria rubigo, cœleste frugū malum, nullo minus noxiū, siligin ē exussit. Erucæ dirum animal uisæ, quæ erodunt frondem & florem arborum, & depastam arborem turpi facie relinquunt. Romę quinto decimo Calend. Octob. pons Tyberinus corruit, aquis obruti interierunt quingenti sexaginta homines, qui eò Secularibus ludis, quos Nicolaus contra decretum Constantiensis senatus aperuerat, confluxerant.

In

IN Rauracorum agro circa leprosorium S. Iacobi, propè Basileam, magnus armatorum atque confligentium strepitus, clamorque bellicus ad triginta noctes continuas sine authoribus auditus est. Post mēses igitur duos, Ludouicus Delphinus magno Armeniacorum exercitu ad dissipandum Basiliense concilium irrumpens, cruentissima cum Heluetijs, eodem loco quo ante strepitus nocturnns auditus erat, strage conflixit. Eodem anno medio mense Augusto, in montibus & pascuis intollerabiles & grandes niues ultra triduū durantes uiolenter irruerūt. Multa pecora frigore perierunt. Basilea iterum terręmotu uigesimo Nouēbris, in festo S. Andreæ concussa est. 1444

ALbis inundans prid. Id. Maij, multas uillas perdit, ex agris greges & armenta abripit. 1445

DEcima septima Aprilis mare in tantam rabiem excitatum fuit, ut post Dordracum eruptionem sibi fecerit, dissoluerit factos aggeres, liberumque in terram acquisierit ingressum, 1446

perdiderit terras & homines, oppida & uicos, submersę tunc fuerunt sedecim Parochiæ, & interierunt circiter centum millia hominum unà cum pecoribus, & rebus suis, sensit tūc Dordracum non uulgare malum. Fridericus tertius Romanorum imperator Heluetijs bellum indixit, cui ciuitates imperij, quia res tota ad domum Austriæ & non ad imperium pertinebat, auxilia de-

 negarunt.

negarunt. Eodem anno ars Typographica in Germania inuenta est, præclarum Dei donum, quo non minus religionem quàm omnia artiū ac facultatū studia in primis ꝑmouere Deo placuit.

1446 Vicesimo septimo Ianuarij circa Zofingen, Lenzburg, Sursee, Araunc intẽpesta nocte est uisa instar meridiani diei fulgurosa claritas ad moram unius horæ, intonantibus, fremendis tonitruorum coruscationibus, & uentorum ualidis concussionibus: mox iterum tenebræ secutæ sunt. Primo Februarij in oppido Sursee, dum homines primo diluculo ecclesiam uisitarent, in cæmiterio & aliàs in duabus domibus, multum coagulati sanguinis reperierunt. Februarij tertio die in monasterio ibidem uicino Ebersegprope Sursee mane ambitus monasterij plenus iacuit mortuorum cadaueribus, quo tremendę cognito disparuerunt. Item mense Iulio quidam Suitenses circiter uiginti de oppido Zug exeuntes, Thuricensibus damnum illaturi, Merops auis duobus præ cæteris prę eminentibus appropinquabat, & capitibus eorum morsu cohærens continuò, insedere laborabat, qui uiolenter ipsam abijcientes, & demum occidentes, uersus montem pergebant. Thuricenses in insidijs latitantes, eos aggressi duos illos interfecerunt. In fine huius anni die uidelicet Mercurij, post natiuitatem Christi, Basileæ Rauracorum Birsus fluuius, adeò suo impetu urbem inuasit, ut in foro piscario sex domorum ędificia cum multis bonis auexerit.

1448 IN Germania circa diui Georgij festum, ex crebrioribus niuibus decẽ dierum spatio omnia ita glacierum asperitate obducta sunt, ut frigissimā alioqui hyemem facile superarẽt quę tamẽ, mirum

mirum dictu, terræ fructibus nequaquã obfuerunt. Eodem anno bellum inter Albertũ Marchionem Brandenburgenſem & Noribergenſes ortum eſt, in quo principes Marchionẽ, ciuitates uerò imperij Noribergenſes defendebant. Inuicem autem plurimæ cædes, rapinæ, atque pernitioſa incendia facta.

NEapolis in Cãpania, 1448
nobilis illa & uetuſta ciuitas, quæ olim Parthenope appellata eſt, paſſa eſt horrendum terræmotũ, in quo aliquot millia hominũ perierunt, & graue damnũ ſuſtinuerunt. In Sueuia ac præſertim circa Auguſtam Vindelicorum ingens grando circa diui Mathei feſtũ bis in die ingens damnum dedit, cum lapides ſua magnitudine gallinarum oua longè ſuperarent. Ortum eſt in Heluetia bellum inter ducem Sabaudiæ ac Friburgenſes. Rinfelda ciuitas à nobilitate Auſtriaca aſtu capta eſt. Caſimirus Poloniæ rex in feſto Ioannis Baptiſtæ in regem coronatus: ac Chriſtiernus comes Aldenburgenſis, in Daniæ ac Nortuegiæ regem electus eſt Anno uerò proximo Tartari Poliam ac Ruſsiam inuaſerunt.

QVarto Calend. Septemb. diei hora ſexta, ſolis facta eſt defe- 1449
ctio. Alphonſus Arragonum, Apuliæ & Siciliæ rex obſidione Plombini maritimi oppidi ſuper tres mẽſes fatigatus, cum ex ſuis multos amiſiſſet, & cæteri labore & æſtu maxima ex parte languidi, imminentem Florentini populi exercitum formidarent, obſidionem diſſoluit, & totum exercitum in Romanum agrum reduxit. Franciſcus Sfortiæ filius Mediolanenſium copiarum dux, Venetorum exercitum in quo quindecim ferè bellatorum erant millia, non longe à flumine Addua iuxta Carauazium oppidum ſuperat.

Terra

1449 TErra non uno in loco ualidè cõmota eſt, quibus acceſsit terroribus minaciſsima prędicatio Roberti Minoritanæ obſeruationis. Nunciabat is Romano populo cæteriſq; Italię populis iratum numen, cuius uoce prophetica tanquã è cœlo miſſa, tota commota eſt Roma, aliæq; ciuitates quàmplurimæ, in quibus ſupplicationes ad deorum iras placandas inſtitutæ ſunt. Amadeus dux Subaudię, qui in Baſilienſi concilio in Pontificem maximum electus erat, Friderici Cæſaris autoritate motus, ob publicã pacem honori renunciauit, ac ſe in monaſterium contulit. Quare ſublatum eſt ſchiſma quod decem iam annis durauerat. Tartari Poliam & Ruſsiã populantur, occupatis Polonis bello Valach.

1450 EQuuleus anno Iubileo ante portam apud Vrbetellos, quę Romam uergit, prægnans, frequenti aſtante populo dum pareret expirauit. erat autem Hermophroditus, quamuis fœminei ſexus nullum in eo ueſtigium cerneretur. Mox oppidum à Iacobo Picinino per proditionem (in bello Senenſium) captũ, & multum in eo bello hinc inde cruoris effuſum eſt, multiquè in perpetuum exacti exilium. Angli à Francis ad Formianum uicti. Normannia uniuerſa poſt triginta annos demum in Francorum poteſtatẽ redijt. Angli Aquitania expulſi.

1453 BIzantium antequam in ponto ab immaniſsimis Turcis, terra mariq; oppugnaretur, compertum eſt apud Comum citerioris

teriorís Galliæ urbem, uergente ad occaſum die ingentem canum multitudinem per aëra ferri, poſtquam diuerſorum pecorũ armenta, ſpecies peditum, primò leuis armaturæ, deinde haſtatos ſcutatosqúe ſubſequi, equitesqúe in turmas diuiſos ingenti inſtructa acie proſequutos, horis fere tribus imaginem aduentantis exercitus præbuiſſe. Quo de prodigio copioſe Alex. ab Alex. libro tertio capite decimoquinto. Eodẽ anno Vngari Bohemi ac Morauij Fridericum Imperatorem in Noua ciuitate Auſtriæ obſederunt, regemq́ eorum Lanislaum ab eo receperunt.

VAria ſunt nunciata prodigia. In Sabinis menſe Februario 1456
uitulum capitibus duobus, Romę ſanguinẽ apud Veneris

portam, in Liguria autem carnes pluiſſe referebant. In agro Piceno eodem tempore, ortus infans dentibus ſex, facie inſolitæ ma-

tæ magnitudinis , futuræ calamitatis , quæ postea secuta est magna profecto indicia. Militum quorundam in Austria conspiratio orta est, qua decem annis Austria mirum in modum uexata est.

INter Florentiam & Senam apud oppidum quod Cassiam appellant, anno post Iubileum sexto, uisæ sunt nubes uiginti cubitis à terra sublimes, inter se mirabili uentorum impetu agitatæ, depugnare, & alteræ alteras pellere & mutatis sæpe uicibus pelli quæ pepulerāt. Interea summa & incredibili spiritus uiolentia domorum tecta per inane iactari, muros deijci & saxa ingentia loco moueri, uetustissimas oliuas & antiquissima quercuum robora radicitus conuelli atque confringi, homines & iumenta non paruis spacijs per cœlum ferri, ac raptari. Æneas Syluius in descriptione Europæ cap. 54.

1456

MEnse Iunio Cometes gradu decimoquinto Cancri in oriente per mensem uisus. Augusto mense uentorum uis ingēs in Florētino ac Volaterrano agro, plures uillas diruit, Cassianumq; oppidum magna ex parte deiecit. Terræmotu Campaniæ, Samnitum, Apulārum, Polignorūq; urbes omnes multis cum oppidis contritæ, plurimæ funditus euersæ. Mahumetes Turcarum imperator contra Christianos exercitum ducens, ad Taurinum oppidum, quod nunc Albam uocamus, ad confluentes Sauum Danubiumq; situm, fugatus, castrisqúe exutus est.

Ad la-

AD lacum Benacum̄ (haud procul à Salodio) mōs magna apertura ad imū dehiscit. Cometes quē nigrū appellant Iunio mense, gradu uigesimo Pisciū per mēsem uisus. Venetijs patricij nōnulli ambitu damnati. Alphonsus Arragonū & Siciliæ rex classē triginta triremium Genuā ad exules reducendos parās aduersarios confregit. Petrus de Monte Brixiēsis presul Romę moritur. Ladislaus Vngarię rex dum se ad nuptias parat, ueneno extinguitur. Christiernus Daniæ rex, Suetiæ regnum suis adijcit. Casimirus rex Marieburgum occupat. 1457

VEnetijs magna est atq; crudelis orta tempestas, in qua turbo insolit9, naues plerasq; ītra ipsas penè domos submergit. Et eodē anno Mahumetes Turcarū imp. expulso Thoma Paleologo & fratre secū deducto, Pelopōnesum occupat: & Trapezūtio rege capto & interempto Pontū obtinet. Et proximo anno Genuenses electo Prospero adurno principe à Gallis deficiunt. 1460

1462

IN Polonia minore quãdam die sol, cum ad occidentem uergeret, plus quàm duabus horis, imago Christi crucifixi, cum gladio ab occidente, ad meridiem in aëre tendere uisa est. Caput siue calua diui Stanislai aliquoties dum in solenni supplicatione circũferret, sudasse dicit. Hoc anno sequuta sunt duce Boriuoio Scrinino, grauia latrocinia per Poloniam. Gandauenses Sambiã uastarunt, & Pomerania multis aduersis rebus utrinque uexata. Secutũ est etiam prælium cruentum à Polonis ad Puscum factum, & alia mala quamplurima.

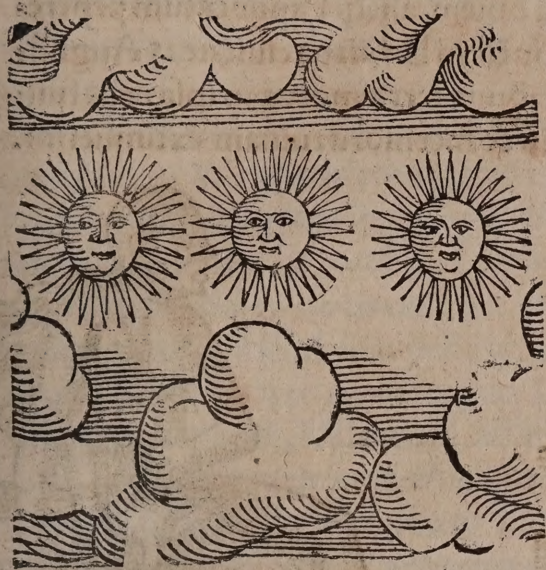
1466

QVinto Decẽbris circa horam noctis undecimã in regno Neapolitano, Apulia, ac Beneuẽto tantus factus est terremotus, ut templa deorũ, Palatia, aliaq́; ędificia multa, magna hominum & animalium strage deiecerit.

1469 SEptimo Augusti apud Heluetios in Vualesia magna ac insolita facta est Rodani inundatio, quæ eius regionis incolis hinc inde multum damni intulit, pontesq́ue omnes non lacerauit modò, sed penitus etiam auexit. Tiguri eo anno uigintiquatuor domorum ædificia diro incendio periere.

ROmæ sol trigeminus uisus multorũ mẽtes turbauit. Eodem

anno

anno Georgiꝰ Scāderbous uir bellicis artibus clarus, ui proruētes in se Turcas cęde ingēti prosternit. Frāciscus Sfortię filius Mediolanēsiū dux moritur, ob Mediolanēsis ducis obitum bellum excitat̄ in Italia: Florentię enim dū primores ciuitatis de honore cōtendūt, uulgus cōspirat & partib. adhęret, alijs Petro Medices Cosmę filio, alijs Lucæ Picio fauentibus, ad arma igitur concursum, mox reconciliatis inter se Luca Picio & Petro Medice nobiles plures urbe pellunt. In Germania inter duces Brunsuicēses ac ciuitates Hansę uocatę bellum ortū. Seditiones ac bella ciuilia Angliam deuastarunt.

Romæ in principio Iunij grando insolitę magnitudinis, quorū grana uncias duodecim appenderunt, cecidit, quo anno Mahumetes Turcarum imperator cum magna nauium classe & equitum 100 millib. Euboeā adortus, Chalcidem trigesimo die expugnāt. Mathias Pānonię rex Bohemos magno p̄lio afflixit. In Gallijs magnū belli incendiū inter Ludouicū regē & Carolū Burgūdię ducē excitat̄. 1470

In quibusdā Germaniæ locis ex grādine lapides in terrā cecidere, qui sua magnitudine anserina oua superabāt, quibus urbes, ac aruorū sata magnū incommodū acceperūt. Eo anno rex Portugalię magna classe in Mauritaniā traiecit. Tingam Argillāq; oppida expugnauit. 1471

1471 MVlier quædam Brixiæ canem, aliaq; Papiæ catum pepere-
re, & hoc ipso anno & mēse in Brixiana ciuitate 15 Augusti
die, hora uigesima secūda, magnus terræmotus in ipsa urbe fuit:
& adeò grandis, ut ciues ædiū & mœniorū ruinam extimuerint.

Quo quidem anno, & grandines multæ, ibidem & alijs multis
in locis strutionum ouis grossiores cecidere.

1472 BErnæ in Italia puella nata est uno capite duabus posteriori-
bus corporis partib. totidēq; pudēdis. Cometa in principio

anni circa festum S. Agnetis apparuit, igni rutilans, crinibus lon gis nigrisque, in occidentalem uergebat plagam, cuius quidem cor pus primùm circa Libræ principiũ fuit, postea se in septentrio nem flexit, durauit diebus 80. Verùm isto nondum dissoluto alter apparuit, cui erat coma ignita quæ in Arietis signo posita uidebatur, & caudam in orientalem plagam porrigebat. Sequen ti anno siccitas incõparabilis sequuta est, & pestis, bellaque cruen tissima plurimis in locis euenere. Hoc anno Carolus Lotharin giæ dux apud Nanseium peste absumptus est. At Carolus Bur gundiæ dux morte eius accepta, Lotharingiam armis tentat. Non multo post, Vssonus Cassanus Parthiæ atque Armeniæ rex, ad Euphratem profectus, eo consilio ut Asiam inuaderet, collatis signis cum Mahumeto Turcarum rege ita dimicauit, ut qui ingentem inferret & acciperet cladem. Duo enim potentissi mi exercitus, duo maximi duces, in paucis diebus bis conflixe runt. Eodem tempore Alphonsus Portugaliæ rex, satis magna classe in Africam traijciens, duas urbes Tingin & Argillam ui cepit, oramque Tingitanam armis subactam imperio suo adiecit. Carolum quoque Burgundionum ducẽ aduersus finitimos quos dam populos regulosque eo impetu mouisse arma, ut multorum etiam annorũ bellum excitauerit, quod nuper eius morte finitum est. (Cęsus aũt est ad Nanseium 6. Ianuarij, quo die & anno etiã ducem Mediolanẽsem in templo cęsum esse scribunt.) Hũc Co metam in suis commentarijs in Centũ sententias Ptolemęi non tantum, sed carmine etiam doctissimo descripsit Pontanus cum ijs rebus quæ secutę sunt, interpretatus est eum etiã Eberhardus Schleusinger Physicus Tigurinus in libello suo de Cometis.

Aestate ob siccitatem & æstum nimium syluæ incensæ, flu mina siccata, ita ut Danubius in Hungaria meabilis fieret. Iacobus Cypri rex obijt, relicto filio infante, sub cuius tutelæ no mine Veneti Cypri regnum occuparunt. 1473

Die Petri ac Pauli apostolorũ qui erat uigesimus nonus Iulij, nimia uentorum uehementia in Germania multa ædificia ad solum usque prostrata sunt, Augustæ autem Vindelicorum S. Vdalrici templũ deiectum, in quo Parrochus, cum triginta alijs 1474

 interijt.

interijt. Lacerauit tantus uentorum impetus, non tantum Germaniæ arbores ac syluas cum reliquis, sed à Rheni tractu in Hungariam irrumpens, eius terræ accolas multis damnis domi ac foris, affecit. Carolus Burgundię rex Nussiã obsedit. Ludouicus Frãcorũ rex, cõtra Carolum Burgundię ducẽ, primò cũ Heluetijs confœderatur. Petrus de Hagenbach eques, ob suã tyrannidẽ Brisaci accusatus, degradatus, ac postea, ut meritus erat, decollatus est.

1475 IN Veronẽsi agro infans fœmina orta est binis genitalibus, duplici uẽtre, quaternis brachijs, id monstrũ parẽtes multũ diuq́; ꝑ Italię urbes, quęstus causa, circũtulere. Bartholomęus Pergamas dux clarissimus eodẽ anno morit̃. Carolus Burgundiorũ dux Lotharingiã occupat. Ferdinãdꝰ Magnus Hispaniæ rex, Hispanię regnũ cũ Alphonso Portugallię rege diuidit. Matthias ac Vladislaꝰ reges pacẽ firmarunt inter Vngaros ac Bohemos. Chronicon Polonię. Cracouia insigni incendio deformata est. Eduardus Anglię rex, à Carolo Burgundiæ duce in Galliam uocatus, cum Ludouico rege amicitiam inijt, ac cum eodem fœdus fecit.

1476 LOcustę & exundatio Isulę, totam uastauerunt Poloniã. Hoc anno ipso in Frãconia, atq; in cõfinibus syluę Ottonicę, fuit timpanista quidã adolescẽs, nomine Ioannes Behẽ, homo illite-

ratus,

Anno Domini.

ratus, paſtor pecorum, apud uicum Niclashauſen, qui ſectatores plures nactus, ſimulatam quandam religionem cõfingens, docere cœpit uulgus mobile, uitam cleri eſſe ignominioſam, ſcãdalis plenã, & Deo abominabilem, telonia & uectigalia, cenſus, red ditus, decimas, & tributa non eſſe perſoluenda, omnes aquas & nemora omnibus eſſe libera, ac nonnulla alia ſpargebat in populum, eaq; ſibi à uirgine Maria reuelata eſſe prędicabat. Quamobrem magna plebis multitudo ſequuta eſt eũ, creditũq; eſt uulgò, cœlitus hominem doceri à Deo, ut qui nullas didicerat literas, diſputabat cũ ſacerdotibus, nec de ſua ſententia cedebat, doctrinam Dei eſſe aſſerẽs: Populus qui nouitate gaudere ſolet, undiq; factis uotis concurrebãt, & paſtor ille in diebus feſtis maximo concurſu hominũ, longum ſermonẽ in odium cleri deducebat. Aiũt una concione ad eũ ſupra 30. millia confluxiſſe, artifices ex officinis, arator à ſtiua, puellæ à falce & colo, quaſi numine quodam rapti, neſcijs & inuitis parẽtibus, dominis, & magiſtris, abeũt rectà ad Niclashauſen, cõmunitates oppidorũ & uicorũ, cereos, priuati annulos aureos, redimicula, armillas, pecunias, puellę plerũq; alterũ criniũ plegma offerebãt. Verũ Rodolphus Herbipolẽſis Epiſcopus, maturè doctrinæ ſerpẽti occurrẽdũ exiſtimãs, quodã die cũ nemo circa eũ eſſet diſcipulorũ, miſsis exploratoribus, iuſsit eum captum Vuirtzburgum duci, & in carcerem cõijci, & con-

demnatum ad ignem comburi ut hæreticum, post cuius mortem hæc peregrinatio uirorum & mulierũ cessauit, & Episcopi Herbipolensis atq; Moguntinus diuiserunt inter se dona ab imperita plebe oblata.

1478 Stella Veneris solitò decentior, decurrere uisa est. Locustę p Italiã uagatæ, Brixiẽsem agrũ penitus deuastarunt, unde maxima lues per totã Italiam uagata est adeò, ut Venetijs supra triginta hominũ milia perierint. Alphõsus Calabrię dux unà cum Friderico Vrbini duce Florẽtinos debellat, eorumq; agros ac urbes igni ferroq; longe lateq; depopulatus est.

Eodem anno secundo idus Iulij Luna ecclypsi laborauit, nec minus totum fermè lumẽ Solis quarto Calendas Augusti latuit, quod Astronomiæ imperitis maximo miraculo pauoriq; fuit. Veneti graui Hetruriæ bello impliciti, in Macedonia & fo-

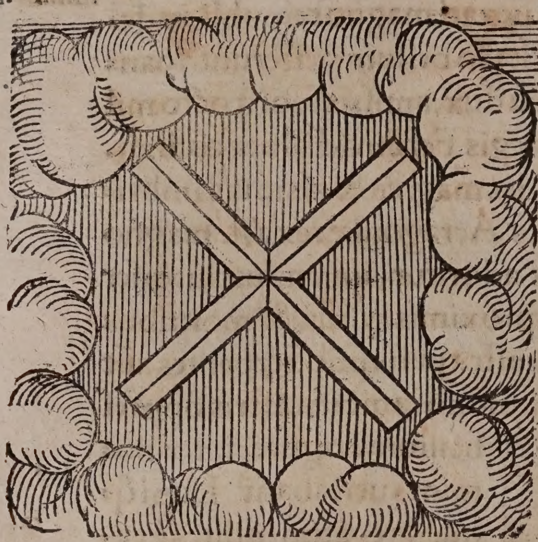
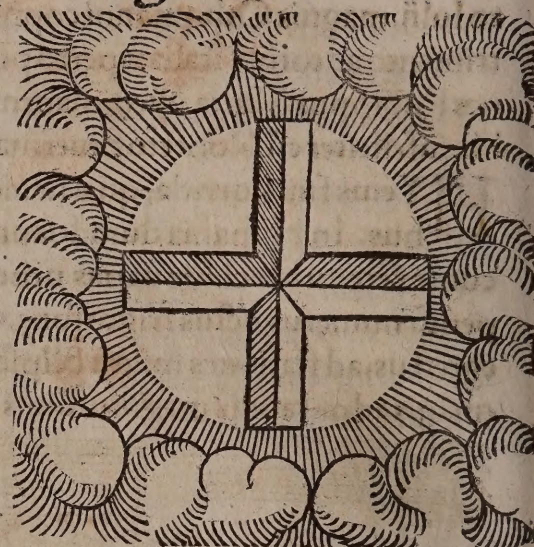
ro Iulij, magnis Othomanni copijs uexati magno reipublicæ detrimento ac totius Italiæ aperto periculo bellum geſſerunt. Ioannes Philippus Maria Mediolanenſiũ dux, amiſsis ſuorũ octo mil lib. infeliciter cũ Roberto Seuerina regis Ferdinãdi duce cõflixit.

HYems fuit horrida, quæ ſæuiebat magnis & aſsiduis imbribus. In Hiſpania dum Ioannes Arragoniæ rex 18. magno cum exercitu hincinde uarias urbes adoritur, ingens uariusq; ſerpentũ numerus actus frigoribus, è proximis ſyluis, & montibus egreſſus, ad ſtationes militũ & ipſa caſtra perrepſit. Serpentes aũt quãuis admirabilis magnitudinis, innoxij tamẽ in caſtris oppreſſi nimio frigore, inter homines uerſabant, Lupi q̊que gregatim milites è caſtris non procul egreſſos ſæpius inuaſere. Multorũ etiam fontium, quibus milites in caſtris utebantur aquæ, paludis & lacuũ qui aderant exhalatione corruptisq; uaporibus infectæ, nonnullis nobilibus oppinatæ mortis cauſa fuere. Poſtremo p horrenda uox & humanæ perſimilis, noctibus fere ſingulis audit, quæ nihil præter horrorẽ. mœſticiãq; portẽdẽs, magnum timorem militibus fortiſſimis incutiebat.

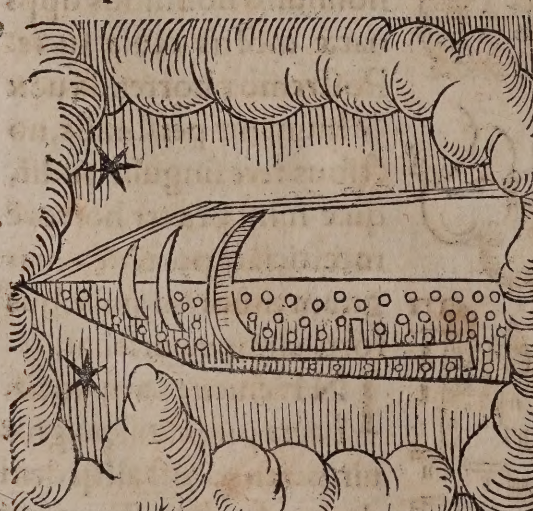

IN Heluetię uarijs locis, i aere pugnãtiũ magnis uirib. acies. Poſt aliq̃t deinde menſes diuerſi generis cruces ac globi ignei, q in terrã cadẽtes rerũ ueſtigia

conſpicientib. multis reliquerunt, uiſa ſunt, quod in Baſilienſium annales memoriæ publicæ retinendæ cauſa, relatum eſt. Eodem anno Heluetij contra ducem Mediolanenſem qui peditum equitumq; ſelectiſsimorum 15000. eduxerat, circiter diui Martini feſtum, ad Teſinum amnem manus conſerentes, interfectis Mediolanenſium 1400. uictores non tantum euaſerunt ſed præda etiam opulentiſsima potiti ſunt.

1479

IN Arabia cometa in modum trabis acutiſsimæ, ac uarijs quaſi punctis diſtinctæ, cum falce phœnaria uiſus eſt. Eodem anno totam Carinthiã uaſtarũt Turcę. Cruciferi cõtra Polonos bellum pararunt. In Vngaria fœdus inter Matthiam ac Vladislaum renouatum.

1480 IN Creta inſula (ut à Coccio Sabellico lib. 1. Æneid. 1. Rapſod. traditum eſt) & ea quidem parte qua ad meridiem obuerſa eſt, operarij quidam dum immanis arboris truncos ad

cos ad

eos ad naualem fabricam radicitùs eruerent, inuenerunt humanum caput terræ reconditum, inſtar dolij magnitudine, idq; imperiti homines quum temerè attrectaſſent, confeſtim putri uetuſtate ſolutum, in puluerem abijt. Verum dentes ſtupendæ magnitudinis, ad inſulæ magiſtratus delati, rei fidem fecere, quorum unus Venetias miſſus, etiam hodie in priuata domo, pro miraculo oſtenditur. Hoc anno Turci claſſe Apuliam inuadunt, Lidrutum expugnant, & magnam calamitatem Calabriæ cultoribus adferunt. Rheni inundatione periculoſiſsima, Scafhuſię, Keyſerſtulæ, Lauffenburgi, Seckingiæ ac Rinfeldiæ ciuitatibus Rhenanis pontium omnium ædificia demolita ſunt. Baſileæ autem tria iuga de ponte ablata.

HOc anno uentus nullus fuit per totam Germaniam, & annonæ abundantia magna. Graculi & Picæ magno numero ad aliquot miliariorum ſpacia in aëre cõfligentes, eius belli quem Galli cum Britannis geſſerunt oſtentum præbuere. Verum hoc ipſum alij in annum Chriſti 1484. referunt. 1482

IN die diui Gregorij, duodecimo Martij uidelicet, adeò propter Solis ecclypſim ſunt omnia obſcurata, ut deficiente iam die, candelæ accenderentur, in urbibus gallinæ, foris uerò diuerſi generis aues, ad ſolita ac nocturnæ quietis loca, ſeſe reciperent. Durauit autem hęc ecclypſis ad quartam horæ partem, quam ſtatim ſecuta eſt ingens rerũ omnium penuria, fames, ac pernicioſi hincinde tumultus. Sixtus quartus Pontifex obijt cui ſucceſſit Innocentius octauus. In Vualeſia Heluetiæ peſtis 1400. arripuit breui admodum tempore. 1485

In Pa-

1486

IN Palatinatu non procul ab Heydelberga in pago quodã Rorbachio, gemini utriuſque ſexus obuerſis tergoribus annexis, nati ſunt. Maximilianus Henrici filius, in Romanorum regem coronatus eſt. Albertus Bauariæ dux, Ratisbonam Germaniæ urbem munitiſsimam ad Danubium ſitam occupat.

1487 BIceps infans Patauij natus eſt, in quo præter naturæ luxuriem nihil alioqui fœdũ aſpectu. Omnia magis tetra in puero, qui per eoſdem dies Venetijs editus eſt, ore pluriuariam ſciſſo, & præter multa fœdiora relatu, genitale membrum habuit uertici agnatum, atq; ob eam rem non placuit in apertum referri. Et (ut ſæpe euenit, ut animis ſemel religione imbutis omnia aurium oculorumq; ludibria pro portẽtis habeantur) percrebuit rumor, gallinam ad Apoſtolorũ ædem gallinacei cantu infauſto omine edidiſſe, extincto confeſtim eius domino, qui leuiter ægrotabat,

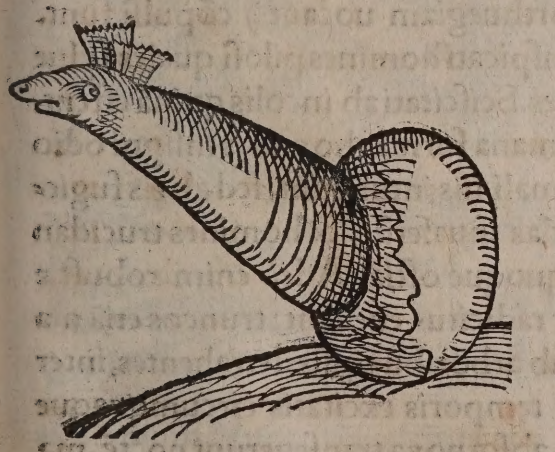
eaq;

eaque interfecta repertũ aiebant ouũ in proximo, in quo Basilisci species esset inchoata. Affirmabãt alij natũ in paricidæ domo Basiliscum, quem pertinaci incubatu gallus exclusisset, sed hæc uulgò credita, tanquã parũ constaret Aphricæ id malum esse, nec totius,

ut quidam scribunt, sed Cyrenaicæ tantum. Patauij horrendè terra concussa est, conciditque eo motu ædes Carmelitanæ uirginis. Et res Italiæ per id tempus ita se habebant, quum ad ortũ & occasum solis, & ad septentrionem externæ gentes, magnis quatiebantur bellorum motibus, ac nescio an grauius etiã quàm nuper in Italia. Circa Syriam Baiazetus Othomannus res Meruphitici regis infestabat bello, bisque intra annum, in finibus utriusque regni est inter barbaros acie dimicatum, fuitque utrumque prælium Turcis infestũ. Maximilianus Brugis dolo captus ac obsessus, sed breui aduentãtibus copijs patris, liberatus est. Regnum Granatæ ab Hispanis bello obtentum, eiectis Sarracenis.

IVxta Lucernam nobile Heluetiorum oppidum in uilla quadam cui Emmen nomen est, ex ouo galli monstrum (cuius effi 1488

Vũ giem

giem ex Sebastiani Brandi collectaneis mutuauimus) procreatū est. Magna insolitarum auium copia in Turgoia ac alijs Heluetię partibus apparuit. Eodem anno ab Alecuuico principe à Sultz, Y stetense castrum munitissimum (quod in Klettgoia situm) obsidione cinctum. Maximilianus Rom. rex à suis in Flandria captus, & mox à Friderico patre Romanorum imperatore liberatus est.

1489 CVm Iacobus quartus, Scotorū rex (is regnare cœpit anno salutis M. CCCC. LXXXIX.) legatos ad regem Gallorum mitteret, essetq; inter eos primus, Iacobus Ogiluius gymnasij A-

berdonensis alumnus, per trāsuersum naue acta tempestate ad litora Noruagiæ (sunt qui Northuegiam uocant) cōpulsi sunt. Vnde in montibus ab his conspicati homines pilosi quales syluestres esse feruntur, discurrentes. Sciscitati ab incolis quinā essent, responderunt beluas esse humana forma, homines insigni odio prosequentes, uerum die nil mali his intulerunt, sed ab eis fugierunt: noctu uerò gregatim uillas inuaserūt, & homines trucidantes deuorauerunt. Effregere quoque ostia. Adeò enim robustæ sunt, ut mediocrem arborem radicitus euellant: truncos etiā magnarum arborum manibus ab arboribus ipsis detrahentes, inter se pugnant. Magnis itaq; tum temporis excitatis circumquaque ignibus, excubijsq; dispositis absq; noxa transfegerunt noctē, mane fa-

ne facto, & uento fauente, in Galliam quò iter erat, iuerũt, ut Cardanus lib. 1. de rerum uarietate cap. 4. nobis memoriæ tradidit.

FVit anni huius hyems citra omnium hominum memoriã rigida, & niualis, iacuerunt inſolubiles niues uſq; ad initiũ æſtatis, in quibuſdã locis urbanis, concretumq; eſt circa urbem Venetorum ſtagnũ quàm longè lateq; patet uſq; ad mare, tam alta glacie, ut ex Margaria uico & alijs circũiectis locis pedibus curruq; ad urbem iretur, diſſerenauit poſt caſum niuium in plures menſes, circumuehebantur uenales aquæ, ut aſſolet, in cymbis, uerum rigore concretæ ac ſecuribus diffractæ, ut magis oculorum æſtimatione uenderentur, quàm menſura. Paluſtres & marinæ uolucres in paludibus deprehenſæ, minoraq; animalia intolerandis frigoribus paſsim interiere. Quieſcebat per id tempus Italia pacẽ ubiq; parta, quum Venetis nouus terror à mari ortus eſt. Otthomannica claſsis quum minime expectaretur, Helleſponti faucibus egreſſa, præterq; Græciæ oram uehẽs, haud procul Corcyra tumultuoſè conſedit. Nec ita multò poſt Baiazetes rex cũ ingenti exercitu terreſtri ductu in Epirum uenit. Matthias Hungariæ ac Boëmiæ rex apoplexia obijt. 1490

POntanus teſtem citat, qui affirmarit allatum ſibi arietem exenteratum, qui præcordia et inteſtina geminata habuerit.

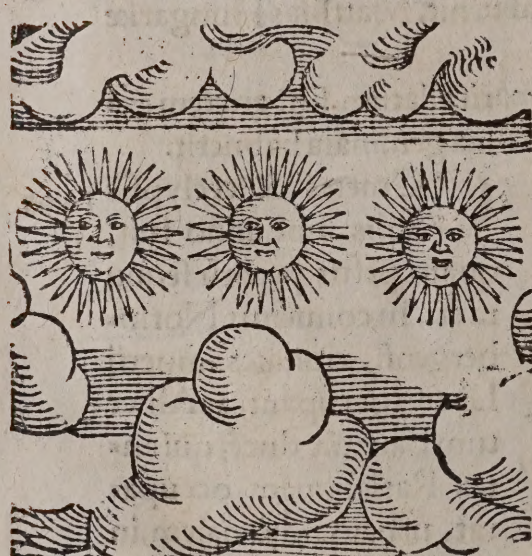

COmetes & ecclypſis Solis, hoc anno fuit, quàm peſtis pecorũ ſequuta eſt. In conuentu Norinbergenſi, ciuitates imperij Licum occupant, ac Albertum Bauariæ ducẽ, qui antea Ratisbonam occuparat, urbem imperialem, in integrum, ad ipſorum confœderationẽ, reſtituere cõpellunt. Vladislaus Caſimiri Poloniæ regis filius, in regnum Hungariæ aſcitus eſt. 1491

1492

SEptimo Nouēbris in Suntgoia Alsatiæ superioris limitibus prope Ensheimum oppidum, iudicio imperiali uel consistorio Ferdinandi Romanorum ac Hungariæ regis nobilitatū, lapis ex cœli nubibus ingenti cœli fragore in terram cecidit, duorum centenariorum pondere cum dimidio, qui effossus deinde ac in eiusdē oppidi templo catena in locum sublimem suspēsus, etiam hodie miraculi loco conspicitur.

POst medium Decembrem in Polonia tres Soles in meridie uisi sunt: deinde Cometes duorum mensium spacio post occi

dentem Solem apparuit. & hoc anno Hanselicus & Maximilianus Cæsar à Vladislao Vngarorum rege uicti sunt. Cazimirus Poloniæ rex animam exhalauit. Cracouiæ magna pars urbis ad occidentem Solem uergens fortuito incendio conflagrauit, dira ꝓlues & pestis pecudum atq; pecorum Poloniam peruasit.

Antea

ANtequam apud Florentinos Laurentius Medices inſignis, atque ob multas animi dotes nunquã ſatis laudandus princeps obiret, mortē fermè hæc anteceſſerunt, quanꝗ & alia quoque uulgò ferantur. Nonis Aprilibus hora fermè diei tertia, triduo antequàm animam edidit Laurentius, mulier neſcio quæ, dum in æde ſacra Mariæ Nouellæ, quæ dicitur, declamitanti è pulpito dat operam, repente inter confertam populi multitudinem expauefacta conſternataꝗ conſurgit, lymphatoꝗ curſu, & terrificis clamoribus: Heus Heus, inquit, ciues, an hunc non cernitis ferocientem taurum, qui templum hoc ingens flammatis cornibus ad terram deijcit? Prima porrò uigilia, cum cœlum nubibus de improuiſo fœdaretur, continuè Baſilicæ ipſius maximæ faſtigium, quod opere miro ſingularem toto terrarum orbē teſtudinem ſupereminet tactum de cœlo eſt, ita ut uaſtæ quæpiam deijcerentur moles, atque in eam potiſsimum partem, quã Medicæ conuiſuntur ædes ui quadam horrenda, & impetu marmora immania torquerentur. Qua autem nocte obijt Laurentius, ſtella ſolito clarior ſuburbano imminens, in quo is animam agebat, illo ipſo temporis articulo decidere extinguiꝗ uiſa eſt, quo compertum deinde eum è uita emigraſſe. Quin excurriſſe quoque faces trinoctio perpetuo de Feſulanis montibus, ſupra id templum, quo reliquiæ conduntur Medicæ gentis ſcintillaſſe nonnihil, moxꝗ euanuiſſe dicuntur. Quid quod leonum quoque nobiliſsimum par, in ipſa qua publicè continentur cauea, ſic in pugnam ferociter concurrerit, ut alter peſsimè acceptus, alter etiam letò ſit datus. Arreti quoque ſupra arcem ipſam geminas per diu arſiſse flammas, quaſi Caſtores feruntur: ac lupam identidem ſub mœnibus ullulatus terrificos edidiſſe à Politiano ſcriptum eſt.

ROmæ gemini nati, ſimulꝗ uno corpore coniuncti aduerſis 1493
inter ſe manibus ac facie, qui pauculos uixerunt dies. Et non multò poſt puella uirgo filium ſemicanē peperit. Quæ ſane prodigia ſignificarunt cædes & flagitia quæ poſtea ſub Alexandro ſexto Romano pontifice facta ſunt.

1494 BErheldiæ in ditione principis illustrissimi Palatini electoris, in uilla non procul ab Heydelberga 14. Calend. Ianuarij nati sunt gemini pectoribus sibi affixis, unico umbilici dependentis uinculo constricti.

RVbeaci in uetustissimo Alsatiæ oppido, ex quo natus sum, cum Episcopi Argentinensis (qui suo iure ex Dagoberti Francorum Christianissimi regis liberalitate hoc oppidum ut adiacentem regionem, quam inde Munusdatum nuncupant, obtinet) Epitropos uel dispensator, ob rationes malè redditas in ius capitale traheretur, ac ipsum iudicij tempus iam instaret, ab amicis atque cognatis apud Episcopum ita supplicatum est, ut liberè dimittēdum hominē sit ab eo impetratum. Verū cū hæc sententia literis ad Senatum Rubeaquensem tardius quàm conueniebat, esset declarata, eodem quo nūcius uenit die iam suspensus erat. Verum cum id contra Episcopi sententiā ignotā tum temporis iudici, factum esset, Senatus iussu, à carnifice iterum de

patibulo

patibulo depoſitus, ac ſacra proceſsione monachorum Franciſcanorum à loco ſupplicij in urbem magno cum ciuium etiam luctu, ac lachrymis deportatus, in eorundemque cæmiterio honeſtiſsimè ſepultus eſt. Viſa ſunt tum temporis ad octiduum à uiciniorihus, ac ijs potiſsimum qui Pfaffenheimum pagum inhabitant, nocturno tempore uaria circa ſupplicij locum ſpectra, ac ad ſummam infimamque patibuli partem non tantum ſine authoribus lumina, ſed flammæ etiam è terra erumpentes, ac alia quædam quæ ſæpenumero à ſanctiſsimæ memoriæ uiro D. Conrado Pellicano auunculo meo chariſsimo (qui Franciſcani etiam ordinis in patria fuit) recitata nobis ſunt. Eodem anno dum Maximilianus ſolus regnaret, magna Gallorum ſtrages apud Salinas Burgundiæ à Germanis facta eſt.

IN oppido Germaniæ Rottwil, ad Hirciniam ſyluam ſito, infans duob. capitibus, quatuor manibus, duob. pedibus natus 1494

eſt. Cracouiæ menſe Septembri mulier quædam in platea, quæ à ſancto ſpiritu nomē habet, infantē exanimē peperit, cuius dorſo ſerpēs uiuus inhærebat, arrodēs ac depaſcēs cadauer. Altera uero in ſuburbana uilla, cui Nigræ nomen eſt, ad duodecimum Calend. Nouembr. monſtrum edidit, cætera quidem humana

figura, ſed collo & auribus
leporinis, & uno grãdiore
inteſtino, totũ uentrẽ occu
pãte, diducto rictu ſpirãs.
Hoc anno Fridericus imp.
obijt. cũ Turcis immaniter
graſſantib. ſemel iterũq; cõ
flictũ. Cracouia horrẽdo i-
cẽdio edaci uulcano cõſum
pta. Tartari Podoliã & Vo
lyniam depopulati ſunt.

1495 MAgna nobiliũ falco-
num unà uolantium
copia propè Pfird in Suntgoia uiſa eſt, quod ideò prodigij loco
habitũ eſt, quòd hæc auis quaſi ſolitaria ſit, ac à ſuorum etiã con-
uictu ac conuerſatione ut plurimũ abhorreat. Eius prodigij in-
terpretatio à Sebaſtiano Brando ad Maximilianum inuictiſsi-
mum Romanorum regem ſcripta eſt.

PRope Vuormaciam ad dextram Rheni partem in uilla Bir-
ſtad, quæ ſita eſt inter Vuormaciã & Benshaim, mulier quæ-
dam monſtrum enixa eſt, quarto idus Septemb. Erant duæ puel-
læ corporibus integræ, ſed in uertice fronte tenus cõnexæ inſepa
rabiliter,

& se mutuo inspicientes, has D. Munsterus Moguncię se in sua Cosmographia anno 1501. uidisse scribit, easque tum temporis circiter 6. annorum fuisse asserit, cogebantur simul incedere, simul dormire & surgere, & quũ una procederet, altera retrocedebat, nasi utriusq; sese fere cõtingebant, oculi uerò non indirectũ, sed in latera tantum torqueri poterant, quia paululum supra oculos frontes cohærebant. Extensa est uita illarum ad decimum usque annum, & quum tunc una moreretur, illaq; à superstite resecaretur uiua, aut ex accepto in capite uulnere, aut potius ex uulneris fœtore & putrefactione corrupta in cerebro, sororem paulò post est per mortem subsequuta. Occasionem huic monstro dedit huiusmodi euentus: Colloquebãtur duæ mulieres, inter quas una uterum gestabat, & superueniens tertia ex improuiso, concussit colloquentiũ capita, unde pregnans terrefacta, fœtui concussionis dedit signum. Parauit hoc anno Turca contra Christianos magnũ exercitũ. Proinde in comitijs Vuormaciẽsibus, de defensione Germanię consultatum est.

ROmę in amne Tyberino monstrũ inuẽtum est corpore humano, capite asinino, cuius man9 una humanæ, altera uerò elephantino pedi similis erat. Pedum alter aquilinos ungues, alter calceũ corneum bouinũ exprimebat. Vẽtrẽ habuit fœmineũ, mammis egregiè ornatum. Totum corpus autem squammis erat undiquaq; obductũ, excepto uẽtre, ac pectore, circa posteriora habẽs caput senile barbatũ, & aliud p̃terea instar draconis flãmas expuentis. Maximiliano inuictißimo Romanorum regi insignis ac insolitæ magnitudinis cerua donata est, quam Germanico ac Latino carmine doctißimo descripsit Sebastianus Brandus. 1496

In

1496 IN Suntgoia fertiliſsima Germanię prouincia, in pago Lãſer, porcus uno capite, quartuor auribus, duob. oculis ac linguis, octo pedibus, corpore, à capite ad umbilicum uſque coniuncto, ad poſteriores partes uerò ſeparato, natus eſt.

IN pago quodam qui ad Argentinenſem ſpectat epiſcopatū, cui Sugenheim nomē eſt, duobus ab Argētina miliaribus, anſer mōſtroſæ planè formę in ouo inuētus, duob. capitib. totidēq; linguis, collo unico, quatuor pedibus, q̃rum duo eū locū occupabant, ubi in alijs alę emergūt. Reliqui uerò circa podicē (ubi duplex etiā ad eijcienda naturę excrementa exitus erat) apparebāt, aliæ uerò duę circa collū expanſę. Eodē etiā tēpore ac loco porcus ſex pedib. anſerinis ferè ſimilib. natus eſt.

MVlier quędam Æmylia nomine ciui cuidā Ebulano nupta, poſt duodecimum matrimonij annum in Æmylium mutata eſt, ac deinceps uiris cōuerſata, artes uiriles in patria exercuit, uxorēq; propriā,

reſtitu-

reſtituta dote, iuſſu Ferdinandi regis Siciliarũ duxit, ut autor eſt
continuator Euſebianæ Chronologiæ. Eodem anno Vladiſlaus
Vngarorum rex, facto diuortio cum Beatrice Arragonenſi, pe-
cunia alteras à Papa impetrauit nuptias, filiam domini de Gan-
dala Vaſconis uxorem ſibi iungens.

INter Cæſenam & Bertonoriũ, tertia diei hora, ad quintũ Ca- 1496
lend. Febr. tres lapides aduſti coloris horrendo ſonitu è cœlo
cõciderũt, pręceſsit horũ caſum ingẽs ſonitus, & uelut fragor ru-
entis materię. Fuerũt qui unũ fuiſſe crederent, cęterũ ſuo caſu in
partes diſsiluiſſe. Significarũt id nõ ſolũ literę ad multos de eiuſ-
modi oſtẽto priuatim Venetias miſſę, ſed pars una lapidis colore
aduſto, multis ſpectare uolentibus eſt in mediũ prolata, quanquã
neq; aurium neq; oculorũ ſenſus apud doctos ęque ualuit ac uetu

ſtas quę ſimilis teſtis eſt ꝓdi
gij. Proditũ memoriæ eſt in
Thracia oli ad Egos flumẽ,
ſaxũ uehiculi inſtar è cœlo la
pſum, q̊d Anaxagoras Cla
zomeni9 ſagaci uir ingenio,
iã antea caſurũ dixerat. Per
idem tẽpus nouũ morbi ge
nus cœpit in tota Italia uul-
gari, ſub primũ Gallorũ in
ipſam terrã deſcẽſum, prio-
re anno inchoatũ, & ob eã
rẽ (ut credere eſt) Gallicus
nuncupatus. Nã unde primũ fluxerit parum (ut uideo) cõſtat.
Dira lues, & quã nulla ſit ætas antea experta, poſt uarios crucia-
tus, puſtulæ corpus inficiebant, q̃bus in fœdiſsima ulcera abeun
tibus, ſupra quam exprimi poſsit, fœdebantur humana corpora.
non Elephantia, non lepra, huic malo conferri poteſt, & quod
omnium calamitoſiſsimum eſt, trahebatur morbus in plures
annos, infectaq; corpora, neque uita neq; fœda lue defungeban-
tur; pauci pro numero ægrotantium extincti, ſed multò paucio-
res à morbo ſeruati, nec tantum Italia eſt ea clade concuſſa, ſed
Germã

Germania, Dalmatia, omnisq́ Macedoniæ & Græciæ ora, uigeſima ferè pars hominum id malum eſt experta.

1497

IN pago Dirliſtorf ſexto die Decembris, qui diuo Nicolao Epiſcopo ſacratus eſt, natꝰ eſt puellus corpore quidem bene cõpacto, cui tamen brachia pedesq́ ob naturę defectũ non cõueniebant. Dextra enim manus cum omnino deeſſet, eo loco quo pollex eſſe ſolet, carnoſus tumor inſtar uerticuli aut nucis paruæ eminebat. Siniſtræ autem manus pars dimidia, in tres tantum digitos ſed plane coniunctos, ut quoque pedes in totidem digitos deſinebant. Educatus autem, non tantum cibum potumq́ monſtroſis manibus capere, ſed numerare pecuniã, ſubducere rationes, eaſdemq́ elegantiſsimis literarum caracteribus rationum libro aſsignare potuit, quemadmodũ alia omnia, quę aliàs manuũ auxilio ab hominibus fieri ſolent. Viuit adhuc domini ſui liberalitate adiutus, anno 1557. quo hęc ſcribimus, iam natus 60 annos, uiuidus adhuc ac obeſo corpore ſenex.

1498

IN ditione Vuerdenberga monſtrum fœminei ſexus natum eſt, capitibus duobus, brachijs quatuor, pectore & uentre uno, pedibus duobus. Eo anno Eberhardus iunior, dux Vuirtenbergenſis fugatus, ac Vlricus fratruelis eius ſuffectus eſt.

Vitulus

 Anno Domini. 1499

VItulus prodigiosus, duob. capitibus, ante & post Cracouię nat9. Tartari in æstate Poloniam uastant. Et fœdus Vngarorũ Polonorum ac Valachorũ contra Turcas ictum est.

MVlierē quandã Germanã Dorotheã nomine, in Italia gemino partu uiginti filios edidisse memorię traditũ est, altero q̃dem nouē, undecim altero. Quę dum hanc prolē gestaret utero, ob ingēs pōdus, solita est eã fascia collo & humeris appensa tumidã aluum, & adusq; genua prolabentē, subleuare, ut Ioãnes Frãciscus Picus Mirandulanus princeps, in cōmentarijs suis, in hymnũ secundũ autor est, q̃ octo infantes simul Ægyptias fœminas etiã peperisse, & earũ unã quatuor partub. triginta filios ꝓtulisse, ex antiq̃rũ monumētis hausit. Atq; ĩ agro Mutinēsi, Antoniã quãdã, quadraginta filios edidisse, dũ ageret ipsa annũ quadragesimũ, ac sępe uno partu ternos atq; quaternos, ex historia cuiusdã Episcopi Nouocomensis recitat.

IN Alsatia non procul à Tabernis uisum est caput tauri, toruis oculis, inter cuius cornua, stella insolitę magnitudnis emicuit. Ortum est bellum Maximiliani cùm Heluetijs, quod copiosè in Heluetiorum Chronicis describitur.

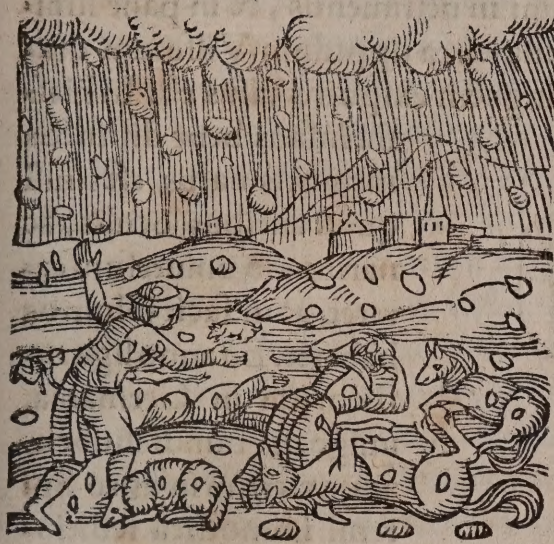
LVcernę Heluetiorũ uigesimoprimo die Maij, Draco igneus immani specie, patulis auribꝰ, crassitudinè uituli, lõgitudine uerò octo cubitorũ ad pontem Russi fluuij uolare uisus est. In Iulio mẽse Maximilianus Romanorũ rex magno cũ exercitu in Heluetiam irrũpens, Engadinũ ferro flãmisq; miserè deuastauit. Heluetij partim Meronam properant, partim Hegoiã depopulant̃.

1500 IN Polonia Cometa in septentrione sub signo Capricorni decem & octo diebus, horrendæ magnitudinis apparuit, & hoc anno Tartari Russiam & Poloniam deuastarunt. Iudæorum bona dirrepta à cruce signatis militibus. Cracouiensis arx fortuito incendio, conflagrauit, & Moschus Lituano bellum intulit.

1501 ALbis Germanię fluuius decimonono Cal. Sept. ita excreuit, ut Misenę in foro à fœminis appellato, lintrib. ac cymbis nauigaret. Iugum pontis unũ è maioribus, aquis euertit. in Germania multis in locis notę Dominicę crucis & in signum passionis Domini, uestimentis & corporibus tam uirorũ quàm mulierum inopinatò apparuerunt. Vnde multi fidei ac religionis mutationem significare iudicarunt.

VIgeſima nona Iunij die in agro Tigurino, apud Heluetios, grando ſtupendæ magnitudinis, non tantum agros ac uineas infeſtauit, ſed feras etiam ſylueſtres, armēta pecoraq́ diuerſi generis in terrā cum hominib. proſtrauit. Sic uigeſimo ſecūdo Iunij, ac potiſsimū circa Bernā, Solodorū, ac Bielā ciuitates, ex magna cœli tempeſtate grandines cecidere, lapidibus, qui ſua magnitudine gallinarum oua ſuperabant. Fuit huius anni hyems uehemens, ut aues cœli, ac animalia in ſyluis habitantia frigiditate torpeſcerent, penitus & ex his multa interirent. Æſtas præterea circa Ioannis Baptiſtę feſtum tam feruens, ut arbores, ac diuerſos terræ fructus abſumeret, ſyluas hinc inde accenderet. Anno Domini. 1502

IN pago Goſſouu, agri Tigurini apud Heluetios, mulier honeſta maſculos duos, duobus capitibus, uno quidē corpore, umbilici uinculo cōiunctos, quatuor manibus, totidēq́ pedibus, 1503

1503 IN Germania cruces iterum in ueſtimentis, & in pane ſimilaceo apparent. In Bauaria circa oppidum Vilſecum draco ingens coronatus atque ingnem exſpuens uiſus eſt. In Haſſia infans bene diſtinctis membris natus eſt, niſi quod auribus, oculis, ac naribus in uniuerſum careret, ac in facie ſolum os haberet. Eo anno liga ruſticorum in Germania, uulgò der bundſchuoch, ac præſertim in agro Spirenſi immodicā ſeditionem concitauit in ſuperiores. Pius quartus pontifex obijt, cui ſuffectus Iulius ſecundus, miles melior quam ſacerdos.

1505 PHilippus Flandriæ princeps, cum iam Ioannam Elizabethę Caſtellę reginę ex Ferdinando filiā in matrimoniū duxiſſet, atq; iam cum eadē ex Flādria ſoluēs, in Hiſpaniā aliquot nauium claſſe properaret, mala ſubitò tēpeſtas uētis cōtra ſe flātibus orta eſt. Claſsis aliquādiu iactata fluctibꝰ, ad extremū maxima uētorū ui ſuperante diſſoluta eſt, ac naues alię aliò uerſę circa Anglicanū

littus appulerunt. Nauis prætoria cùm duabus alijs ad occiduam insulæ oram delata, se in Vynmuthum portum recepit. At rex marinorum fluctuum improbitate ductus, in cymbam conscendit atque à suis in terram uectus est. Hæc tempestas loco prodigij à uulgo habita est, quando uis uentorum quæ mare concitaret, ex pinnaculo turris diui Pauli Londini, aquilam æneam quæ lanceæ infixa ut pinna, uentorum flatu facili motu indicabat, euulsit, deiecitque in terram, quæ cadendo alteram aquilam proximæ tabernæ signũ fregit. Hinc iam tum persuasum est religiosis portẽtorum obseruatoribus, Maximilianum imperatorẽ qui aquilã gerebat, insignem facturum esse iacturam, qualis procul dubio fuit amittere Philippum filium, quod anno proximo factum est. Eodem anno dux Geldriæ rebellans in Arnheim obsessus, Cęsari sesubdidit. Granatæ populus ad fidẽ Christi coactus est. Maximilianus Vngaros rebelles, capto Posonio, ad suas partes retraxit, ac pacem fecit. Ludouicus Francorum rex rupto fœdere, Longobardiam inuasit.

COmeta apparuit mense Augusto, inter septentrionem & oriẽtem sub Vrsa maiore, rutilans atque utrumque signum Leonis & Virginis occupãs. Sed paucis diebus uisus est. Cuius quidem prognosticon fuerat casus illustrissimi principis & ducis Philippi Maximiliani imperatoris filij, regis Castellæ & archiducis Austriæ atque Burgũdiæ, nec non belli Maximiliani cum Venetis & Gallis. Postea eo anno capta est à Baiazeto urbs Methone, uicta deinde, ingẽs classis Christianorum missa aduersus Turcas. Exarsit bellum ciuile inter Baiazetum patrem & eius filium Selimum. In Italia uerò anno quo fulsit captus est à Gallis Ludouicus Sfortia dux Medio- 1506

 lanensis.

lanensis. Atq; hi euectus proximi fuerunt Cometæ, quare eos pręcipuè significatos arbitrabantur. In Germania aliquātò post exortum est bellum Bauaricum. mox exarsit & bellum Venetum, in quo quàm uariæ uices extiterint, quantis aduecti sint cladibus Itali & Galli, quæ regū fuerint adfectiones, historiæ ostendunt.

1509

HOc anno 14. Septemb. terręmotus grauissimi octodecim diebus cōtinuis murum Constantinopolitanæ urbis qua parte mare spectat, cum omnibus adiacentibus domibus disiecit, fossatumq; ruderibus impleuit, ac terrę æquauit. Arcem in qua Gazophilacium imperatoris quinq; turribus munitissimis custoditur, & insignis domus qua leones nutriuntur, destruxit, cuniculos qui per montes ac longa itinera è Danubio aquas in urbem euehunt maximis laboribus, & impensis fabricatos ita concussit, ut ingenti thesauro reparari nequiuerint. Sinus quoq; maris, siue brachium (ut uulgò loquūtur) inter Constantinopolim, & Peram uiolentia terræmotus adeò infremuit, ut in utramq; ciuitatem mare ultra muros aquam inijceret, sed & domus tributaria iuxta muros urbis in mare tota decidit, ut nullum illic apparuerit uestigium, maxima item pars turris plumbeæ in Pera corruit. In Calliopoli munitissima arx penitus rupta est, nec ulla domus illic integra mansit, feruntur Constantinopoli tredecim millia hominum tum obruti, perijsse. Iulius secundus Pontifex ecclesiæ Romanę, urbes quas Veneti antè obtinuerant, in suam potestatem redegit. Ludouicus duodecimus Francorum rex, Venetos uicit, ac multas Italiæ ciuitates cepit. Bellum Valachiæ cum Sigismundo Poloniæ rege cœptū. In Anglia defuncto Henrico septimo, Henricus octauus successit. Basilius Moscus, Plescouiam ciuitatem maximam occupauit.

Bernę Heluetiorũ quatuor prædicatorij ordinis monachi, ꝑpter hæreſim, ac malis artibus cõfictam religionem, incendio cõſumpti ſunt. Maximilianus Cæſar, Veronam, Patauium, Teruiſium, & alias urbes permultas à Venetis recuperat.

ONacrotalum autem cygno multò maiorẽ in omnib. expeditionibus Maximiliano Romanorum regi præceſſiſſe, ac caſtris quaſi locũ ſignaſſe certum eſt, unde & hæc auis manſuetiſſima in aula Cæſaris quam potiſſimum ſibi elegit, boni omnis ſpe, debito uictu multis annis ſuſtentata eſt, quæ ante paucos annos adhuc Mechliniæ publicè ali grandæuã, Culmãnus Geppingenſis uir eruditus ac humanus, in ſua ad Geſnerum epiſtola teſtatur.

CEciderunt magno omnium miraculo ac ſtupore è cœlo la- 1510
pides circiter 1200. in agro fluuio Abduæ contermino, ex his (ut Cardanus de rerum uarietate ſcribit) unus 120. pondo, alius ſexaginta, delati fuerũt ad regis Gallorum ſatrapas, pro miraculo plurimi, quorum color ferrugineus, durities eximia, odor

sulphureus, p̄cesserat in cœlo ignis ingens hora tertia: decidentium lapidum strepitus hora quinta exauditus, ut mirum sit horis duabus tantā molem in aëre sustineri potuisse. Intra uiginti menses pulsi ex Mediolano Galli. Triennio post reuersi, uaria prius fortuna, inde iterum pulsi, ad excidium profligati. Vrbs Mediolanēsium in cuius finibus ceciderant lapides, uectigalibus, incendio, fame, obsidione, peste nunquam aliâs uexata grauius.

TErræmotus magni quatiunt Florentiam, Rauennam, Venetias, Forum Iulium & pleraq; alia loca, cum magno incolarum terrore in Italia. Et eodē anno Mirandula recuperatur à Gallis, & Mutina Maximiliano regi traditur. Bononia deficit à Pontifice. Tripolis in Africa obtinetur ab Hispanis. Taurici Tartari Lituaniam ad Vilnam usq; uastant.

1511 MEdiolani die sereno ac splendido, stellæ mirum in modum micantes in cœlo uisæ sunt. eodem mox anno Galli ex urbe pulsi sunt.

RAuennæ natum eſt mōſtrum, cornu in capite, alas habebat, brachia nulla, pedem unum, ut auis rapax, oculum in genu, ſexum utrūq;, in medio pectore ypſilon & crucis effigiem. Aliqui interpretati ſunt, cornua ſuperbiam, alas leuitatem & mentis

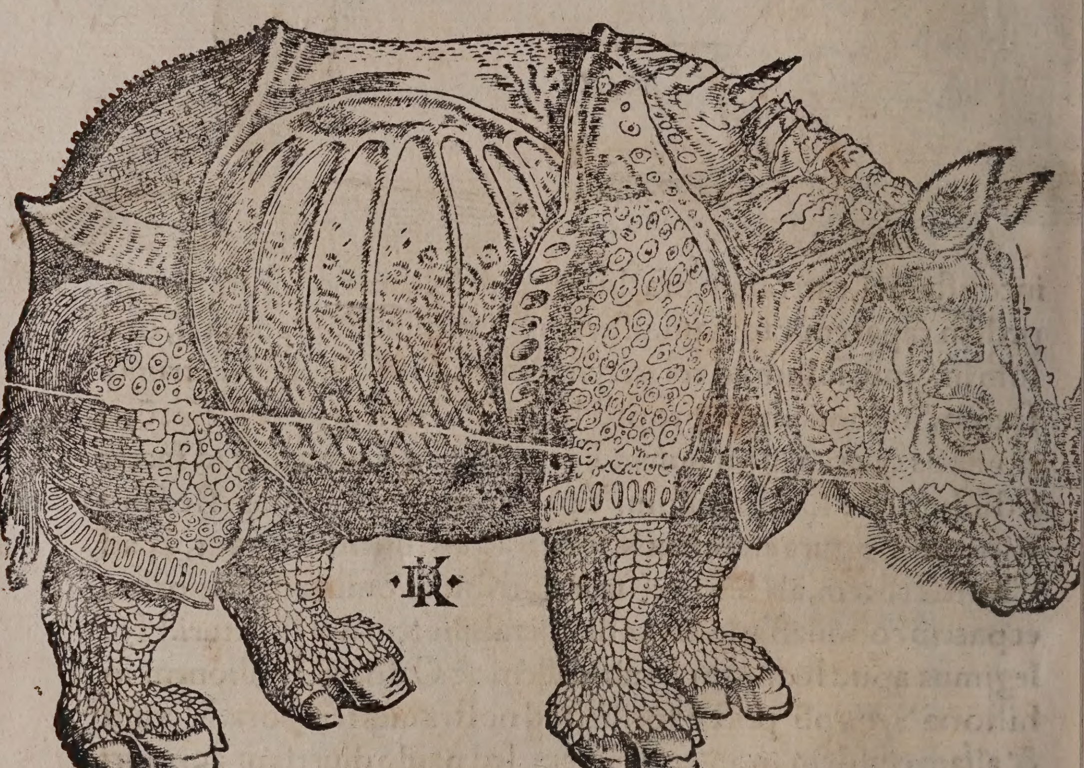

inconſtantiā, carentiam brachiorum, defectum bonorum operū, pedem rapacem, rapinam, uſuram & omnimodam auaritiā, oculum in genu, ſolum ad res terrenas mentis defectionem, utrunq; ſexum, Sodomiam: Et propter hæc uitia Italiam ſic bellicis cōtritionibus quati, regem autem Franciæ non ſua uirtute id facere ſed ſolum eſſe Dei flagellum. Ypſilon uerò & X, ſigna eſſe ſalutis, nam Y figura eſt uirtutis. Ideo ſi ad uirtutem recurrant, & ad Chriſti crucem, ab his preſſuris & tribulationib. reſpirationem et pacem conquaſſationibus deſiderabiliorem ſint habituri. Hęc legimus apud Ioannem Multiuallem ac Caſparū Hedionem in hiſtoria Synopſi poſt Sapellicū ad noſtra uſq; tempora. Verum & aliam eiuſdem monſtri effigiem, ſed paulo diuerſam ac priori non in omnibus reſpondentem cum interpretatione carmine expreſſa uidimus, quam & hoc loco adijcere placuit. Poſt uarios Italiæ tumultus bellicos ſummus Pontifex Rauennam obtinuit. Concilium Gallicanum celebratum eſt Turoni, quod tamē Lugduni demum continuatum eſt. Tripolis in Aphrica ab Hiſpanis obtenta.

Eodem

EOdem anno Auguſtæ Vindelicorum uirgo 40. annorum, dum ſe abſq; cibo atque potu uictitaſſe ad multos menſes diceret, quibus nec dormiuiſſe unquam ſanctè affirmabat, nõ tantum ignobile uulgus ſed Cęſarem quoq; ipſum Maximilianum ac multos imperij Romani principes adeò decepit, ut poſt cuſtoditam ac iam aliquoties exploratam, reuera ſpiritu Dei eam duci atque ali crederent. Verum cum paulo poſt fucus, qui ſuberat, detegeretur relicta Auguſta patria, in Heluetiã fugit atq; Friburgi in Vchtlandia (ut digna erat) aquis ſubmerſa eſt.

1513 EManueli Portugaliæ regi potentiſsimo Cal. Maij ex India allatus eſt Rhinoceros uiuus colore buxeo ſiue uermiculari, te-

ſtis clypeatis tectus, magnitudine elephanti, crurib. tamen breuioribus, omniq; ex parte armatus, animal in ea regione uix antea uiſum, unde et miraculi loco non ab incolis tãtum, ſed à uicinioribus etiam omnibus conſpectum eſt.

1514 COlmariæ imperialis Alſatiæ oppidi ad Illum fluuium ſiti,

natus

natus eſt infans uirilis ſexus, ex cuius pectore aliud integri hominis eiuſdemq; ſexus corpus omnibus membris abſolutum, ad genua uſque propendebat, ſolo capite in alio corpore infixo.

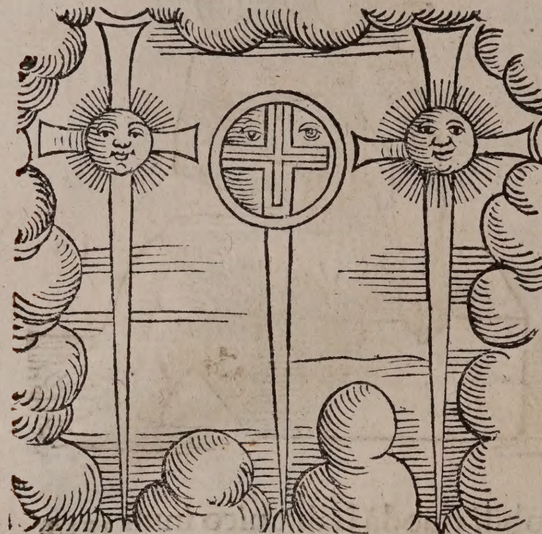

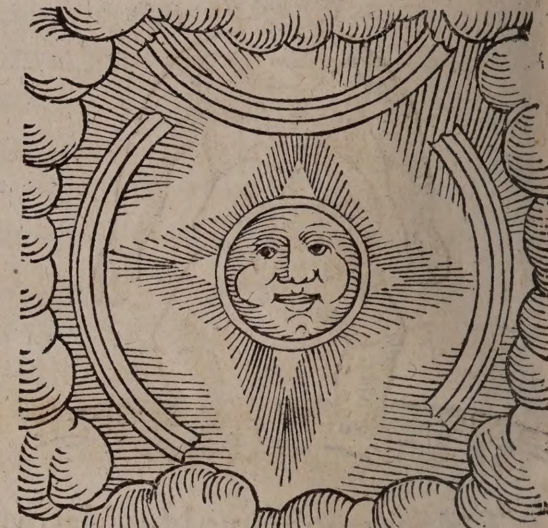

IN Sarzano quinto Idus Martij nobili quodã Italiæ uico inuſitatæ magnitudinis mõſtrũ uiſum eſt, q̃d copioſe Cælius Rhodiginus in lectionũ antiquarũ lib. 24. deſcribit. Fuit aũt infans biceps in quo multa mira conſpiciebant. Primũ quadrimeſtris magnitudo, mẽbra omnia cũ proceritate reſpõſum habẽtia, abſoluta, amuſsitataq;. Facies utraq; ſimilitudinis propè indiſcretæ. In capitib. crines aliquãto longiores ac nigricantes. Inter utrunq; caput ex collimitio humerorũ tertia ſurrigebatur manus. Sed quæ aures lõgitudine nõ excederet, nec integra uiſebat omnino. Reliquũ corpus prorſus benè compactũ, ac citra ullam maculæ fœditatem. Poſtridie allatus Rhodiginũ eſt. Quia uero uiſenda res erat, placuit mitti ad Hiſpanorũ ducem, qui in proximo uicaria regis fungebatur poteſtate, id uerò ut citra putredinis timorem poſſet obiri, exenterare præmortuum neceſſe fuit. Inibi ergo mirum aliud, cor quidẽ ſimplex, ut aſſolet, at iecur duplex, ſicuti & lien. Nã in uiſcere hoc uiſam quandoq; duplicationẽ uel in uno, credimus Ariſtoteli. Verùm in hoc genus monſtris mira quidem, ſed naturalis tamen à peritis rerum afferri ratio ſolet. 1514

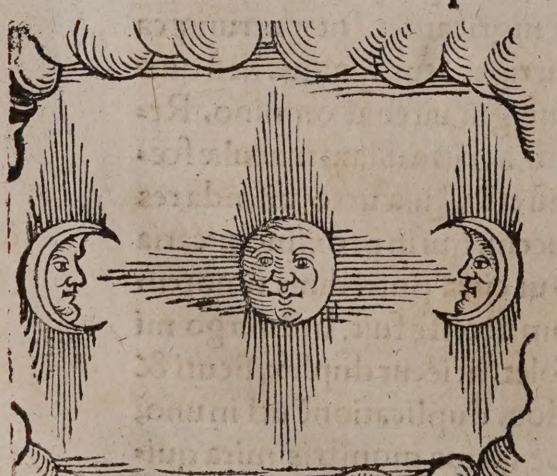
Hoc anno Italia, intonãte altius bellorũ procella, multis annis late uastitatẽ dedit, ac intestinis discordijs flagrantibus multa undequaque incommoda passa est.

1514 PRidie idus Ianuarij in ducatu Vuittenbergensi, circa tertiam horam diei, tres soles in cœlo uisi sunt, quorum medius sua

magnitudine reliquos superabat, in his autem omnib. gladij sanguinolenti atque candentis figura undequaque eminebat. Idibus Ianuarij circa horam octauam pomeridianã Rotuillæ in præclara Germaniæ ciuitate, quæ Consistorio ac iudicio imperiali nobilitata est, sol horrenda specie uisus est, quem uarij ac diuersi etiam

coloris

coloris semicirculi circumdabāt. Decimo autem Januarij, ac decimoseptimo Martij iterū tres soles. Vndecimo uerò Ianuarij ac decimoseptimo Martij tres Lunæ uisæ. Quorū omnium significationes ac prognostica publicis literarum monumentis, per Jacobum Stopelium, artium ac medicinæ doctorem, medicumq́ Memmingensem edita sunt. Eo ipso anno in Germania Sueuica factio, quam uocabant den armen Kuontzen, ducem Vuittenbergensem exagitauit. Iudæus Pfefferkorn dictus, Halæ Saxonum, quod Euchari stiam prophanauerat, combustus est. Mascorum supra 40. millia à Polonis ad amnem Boristhenem cæsa sunt. Smolensko arx Lituaniæ munitissima, Moscō prodita est. Sophi in maiori Armenia Turcos magna strage uicit.

EManuel Portugaliæ rex Vlyssipone præbuit ludum atq; certamen elephantis cum Rhinoceronte, spectaculum admiratione dignum atq; in ea regione nunquam uisum, in quo tamē elephans succubuit. Munsterus lib. 5. Cosmogra. 1515

IN Germania uisus est iustæ ętatis uir, cui aliud caput ex umbilico exereret, quod pro more alterius quoq; cibum caperet. Huius meminit Iacobus Ruoffus in libello de hominis conceptu, ex quo eam quam uides imaginem mutuauimus. Eo anno Franciscus Galliæ rex pace cū Heluetijs facta, eos 700000. coronatis, additis insuper aliquot præfecturis donauit, annuasq́ pensiones promisit. 1516

CVm Ratisbonæ ad Danubium fluuium sitæ, eiectis Iudęis ex illorum sinagoga templum in diuæ uirginis honorem erigeretur; quod formosæ Mariæ templum appellabant, mox magna à Germanis finitimis eò peregrinatio facta est. Confluebant indies multi, qui furore quasi ac insania correpti, sua relin-

quentes, quod domi attrectauerant, secum ad templum adferebant. Faber lignarius domi laborans, cum optaret se Ratisbonæ

esse quò Mariam salutaret, arrepto forte quòd tum ad manum erat instrumento, mente iam captus, se in pedes dabat, nec ulla ratione ab instituto suo reuocari poterat. Sic ferrarius cum lima uel alio instrumento, faber cum malleo, cum subula sua calceator, materfamilias cum colo, aut olla in qua coxerat, ancilla cum tripede aut situla, alij uerò cum alijs rebus, quib. tum occupati erãt. Eorum multi itineris imperiti ad aliquot miliaria ieiuni aduolarunt. Sanatę sunt ibi male habentium infirmitates. Acceperunt ibi uisum cæci, surdi auditum, saltauerunt in discessu claudi, ac ad uitam mortui reuocati sunt. Durauit hæc peregrinatio ad octennium, deinde ad nihilum redacta est. Tu lege plura apud Sebastianum Francum in imperatorum rebus gestis, ubi hanc peregrinationem non minus doctè quam elegãter depingit. Ego cũ anno 1541. in comitijs ibi celebratis illustrissimi principis Ludouici Palatini electoris aula essem, theologorum tum (ob institutum in religionis negocio colloquium) amanuensem agens, uix umbram tam præclaræ peregrinationis uidi, templum tum temporis erat purgatum omnibus illis instrumentis, quibus adorantium hactenus liberalitate adornatum fuerat, ingentem tamen molem, maguo plaustrorum numero senatus iussu propter impedimenta, ac loci angustiam, à ciuibus amotam intelllexi.

Vicesi-

VIcesimasexta die Iunij, Nordlingenses ingenti affecti sunt 1517
damno. Nam excitatus horrendus uentus, simulq; terremotus grauis concurrēs, deiecit Parochialem Ecclesiam ad sanctum Emeranū dictam, atq; intra mœnia ciuitatis, & extra ad duo mil-

liaria, strauit duo millia domorum & stabulorum. In syluis uerò & hortis innumeras radicitus euulsit arbores, reliqua eminētiora ædificia, quæ non deiecta sunt ui uentorum, pro magna parte sunt concussa & commota, atque deinde infirmiora reddita. Grandinis diro impetu circa Rhenum omnia deuastata sunt, unde mox dira fame ac rerum omniū maxima penuria laboratū est.

IN Saxonia in festo natiuitatis Domini circa cœnobium Vinariense, media nocte cœlo sereno crux punicei coloris in cœlo uisa est. Editæ sunt eo anno Martini Lutheri conclusiones contra indulgentias pontificias, unde multæ in Ecclesia Christiana dissensiones ortæ sunt.

NOuum & inauditum morbi genus ortum, sudatoriam uel 1518
Anglicam pestem dixere, primum Brabantiā & loca finitima, mox magnam Germaniæ partem inuasit. Fuit ea uis morbi adeò letalis, ut quosdam ante duodecim horas, plurimos ante uigesimam quartam horā, ex quo sudare cœpissent, absumpserit. Sed nusquā sæuijt Atrocius quàm Antuerpię, in qua urbe tridui spacio, quadringētos aut quingentos homines extinxit. Langue-

bant in domo una ſeptem, octo, plures etiam. Miraculi loco habitum eſt, ſi unus mortem euaſiſſet. Immunes erāt pueri & ſenes ab hoc malo. Qui media ætate eſſent, aut nō multò infra hanc, hi incidebant in morbum prandentes, dormientes, comeſſantes, genióꝗ indulgentes. Tantum malum erat, ut ipſi medici faterentur ſe neſcire quid eſſet. Hoc anno comitia Auguſtæ erāt, in quibus de ſucceſsione Caroli imperatoris, de cauſa Vlrici ducis Vuirtenbergenſis, ac Martini Lutheri doctrina actum eſt. Dux Vuirtenbergenſis bis ex ſuo principatu expulſus eſt.

1519 TRauenus fluuius inferioris Germaniæ, adeò exundauit, ut Lubeci à Piſtorio Prato totum plauſtrale ſcutorū genus auexerit, multumꝗ damni cellis, & apothecis iniecerit. Tiguri Heluetiorum ad Calendas Ianuarij hermophroditus nat9 eſt, propè umbilicū magnū crudę carnis tumorem, & paulò inferius muliebre, ſuo autē ſolito loco uirile membrum habens.

EX Sabaudia in Heluetiā uenit quidā iuſtæ ætatis, integra forma, mēbris benè cōpactis omnibus, ex cuius tamen uētriculo præterea aliud hominis corpus ita propendebat, ut caput tātū, atꝗ brachia ſola deeſſent. Circūtulit uir bonus hāc molē, magno hominū undequaꝗ cōfluentiū ſpectaculo, & admiratione per regiones diuerſas, ex corpore miraculoſo quęſtū faciens.

Anno Domini. 1520

VIennæ Austriæ per mensem Septembrem diuersi generis prodigia cœlestia uisa sunt. Primo enim eius mensis die, à tertia usq; ad quintã horã post meridianam Sol duplici circulo uisus est. Quarto die circa primam fax ardens. Quinto Ianuarij cir

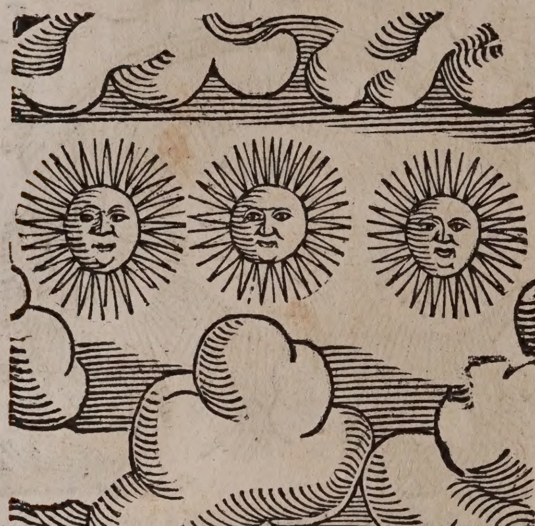

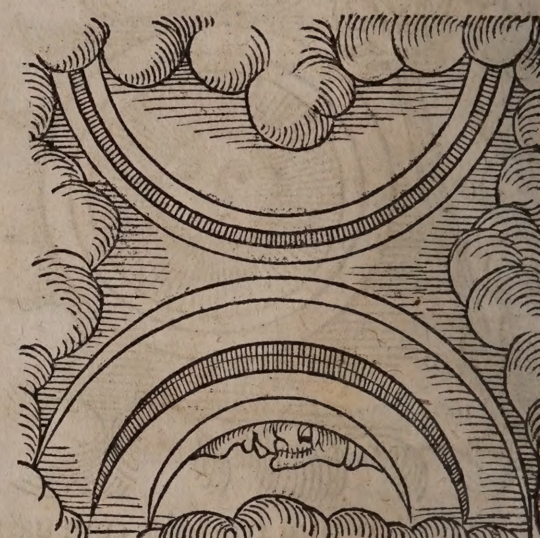
ca Solis ortum tres soles cum uarij generis iride. Sexto circa tertiam pomeridianam iterum sol cum duobus magnis circulis uisus est. Philosophi Halonem maximum uocant. Sexto circa nonam noctis Luna cum crũce signata, & circulo inclusa, cui maior semicirculus in parte superiori erat. Septimo circa ortum diei,

tres soles uisi sunt, Philosophi Parahelios uocant, à sexta autem usque ad septimam iris cum trigemina Luna. Quæ prodigia à Pamphilo Gengenbachio, cum imaginibus ad Carolum regem missa atque per Germaniam publicata sunt.

1520 VVIssenburgi ad Rhenum in meridie magnus atque horrendus armorum strepitus atque concursus in aëre resonans à ciuibus auditus est. Vnde multi metu consternati, arreptis suis etiam armis confluxerunt, urbem ab hostibus cinctam obsidione putantes.

CVm Carolus 5. Romanorũ imperator, Aqsgrani coronatus est, area circa solem cum iride uisa est. Christiernus secundus Daniæ ac Noruegiæ rex occiso Stenone Suetiam obtinuit, Holmiam crudeliter affligit, ac mox metu coactus relicto regno in Germaniam fugit.

Erdfordiæ ad solem uisa sunt gemina parelia. Trabs ardens horrendæ magnitudinis in cœlo conspecta est, quæ desuper in terram sese demittens, consumpsit plurima. Inde reuersa in aë-

rem formam circularem induit. Proximo anno Turca cum ingenti exercitu Hungariam inuadens, Albam Græcam proditione cepit. Lutherus hęreseos in comitijs Vuormaciensibus accusatus, sese ueritatis Euangelicæ testimonijs, coram imperio Romano defendit. Caroli V. imperatoris milites Mediolanensem non arcem tantum, sed ciuitatem etiam, pulsis Gallis, receperunt.

Accidit Mediolani uigesimo octauo die Iunij horribilis casus. Erat supra fornicē portę arcis, Iouis turris, nō solum ad 1521
propugnandū munitissima, sed aspectu etiā pulcherrima, qppe in cuiusfronte pter alia ornamēta locatę essent tutelariū diuorū marmoreę imagines, ad amussī sculptę, cū insignib. Sfortianorū ducum, qui tantā molem fundauerāt. Forte aūt cum intra turrim seruarentur in usum tormentorū, plurima pulueris sulphurei uasa, fulmē de cœlo ipsam tetigit, & murum scindens, igneam materiam accendit, cuius impetus nō solum turrim euertit à fundamentis, sed mœnia etiā, & arcis cubicula, ac reliqua ędificij membra proxima humi prostrauit, saxaq; circumuolitantia duos arcis præfectos, qui de more paulo ante ad salutandum uirginem

matrem ; in sacello iuxta portam conuenerant in area deambulantes occiderunt. Alios quoq; è militibus, qui ibidem auram captabant (erat enim æstas & diei uespera) interfecerunt, aliorum capita, thoraces, brachia, & crura fregerunt, adeò ut è ducentis propugnatorib. uix duodecim è tam magna clade euaserint. Neq; tantæ ruinæ fragor ciuitati fuit ignotus, quin & ipsa ualido terręmotu cōcussa, magnum plerisq; iniecit timorē, ne tota eo impetu corrueret, quo sedato, cū fulminis ardor uehemēs uersus arcē uisus fuisset, innumeri eò cōcurrentes, omnē aream, quæ ante ipsam arcem erat latissima, saxis opertam repererunt, admirabanturq; aliquot lapides, quales decem boum iuga uix loco mouere potuissent, quingentos & amplius passus iactos fuisse, fundamenta turris euulsa supra portam stare, ipsius fastigia in imo conspici, neq; id sine Dei nutu euenisse existimabant.

1521 HAdrianus pōtifex cū in Palatij sacellū Romę ad solennes natalis diei Iesu Christi cęremonias pagēdas ingrederet, ianuæ illius sacelli supliminare q̄d marmoreū erat, post eiꝰ ingresśu illico decidit, ac nōnullos custodię suę milites cū maxīo ipsius timore occidit. Eo anno post captā Rhodū Caierbeiꝰ statī defunctus est. Cui Acomathes Bassa, q̄d ad ministratiōne attinet, successit.

1522 IN Turingiæ diuersis locis agri ac ualles à magna muriū copia mirum in modum deuastata sunt. Christiernus Daniæ rex, Stenone interfecto cum regnum inuasisset, Holmiam grauiter afflixit, qua de re copiose Zieglerum leges.

1523 VItulomonachus monstrum terribile, natum Vualtersodorsi uno à Fribergo lapide, pago ditionis Cellensis, uilla rustici, cognomento Stecheri, de quo monstro D. Martinus Lutherus libro

rus libro edito, ſuam expoſuit ſententiam. Scimus etiam natum Porcoſacerdotem tertiodecimo anno poſt Hali in Saxonia, ipſo die Paſchatis. Circa autumnum in regno Granatę magnus caſtrorum ac ciuitatum numerus terra abſorptus eſt, ac Neapoli in diui Galli feſto tanta cœli tempeſtate ſęuitum eſt, ut caſtella, arces ac ingentia hinc inde ædificia ruperit.

QVinto Calend. Nouēb. in regno Neapolitano, Cometa apparuit, & cœlum ex crebris corruſcationibus, tonitruis, ac fulminibus in terram delapſis planè ardere uiſum, tremuit terra,

& ſecuta eſt ex ruptura nubis inundatio tanta, ut lapides ex montibus ſexcentorum centenariorum pondere penitus cum domibus ac caſtellis quindecim millib. & quinquaginta tribus, atq; cũ hominum, armentorum, pecorumq; innumerabili multitudine, per triginta duo miliaria Italica auexerit.

ROmę tertio nonas Nouembris in ripa Maiori, uiſum eſt monſtrum marinũ ſexus fœminei cũ mammis, capite tamen hirſuto, magis ſimiam quam hominem refferente, cum auribus caninis. Eo anno Rhodus inſula Solymanno Turcarum imperatori dedita mẽſe Ianuario, maximo totius Europę detrimẽto ac miſerando luctu.

1523 CVm in Pãnonia (ut Fincelius ſcribit) noctu quidã ruſticus curru ueheretur, & cadente diurna luce, cogeretur in agro pernoctare, excuſſus ſomno erectoq; corpore ſtans, uidit in aëre duos principes digladiãtes, alterum procero & ualido corpore, alterum ſtaturæ minoris, ſed regium diadema capite geſtantem, quorum alter grandior & fortior uictum interemit, & coronam capiti detractam terræ illidit, ut in partes diſsiliret. Poſt triennium Ludouicus Vngariæ rex in prælio turcico fuſus ac profligatus eſt, qui etiam aduerſum ſibi prodigium in corpore ſuo circumtulit. Natum enim infantem cutis nulla texit, ſed caro fuit cruda, ut neceſſe fuerit medicos arte cutem obducere corpori, quo exiſtimatur regni amiſsionem ſignificatam eſſe.

TIguri Heluetiorum ſexto nonas Maij tres ſimul ſoles, uarijque ſimul circuli in cœlo conſpecti ſunt, ac eodem anno, eiectis ex templis omnibus idolis, nouam Euangelij reformationem, per omnem ſuam ditionem Tigurini inſtituerunt.

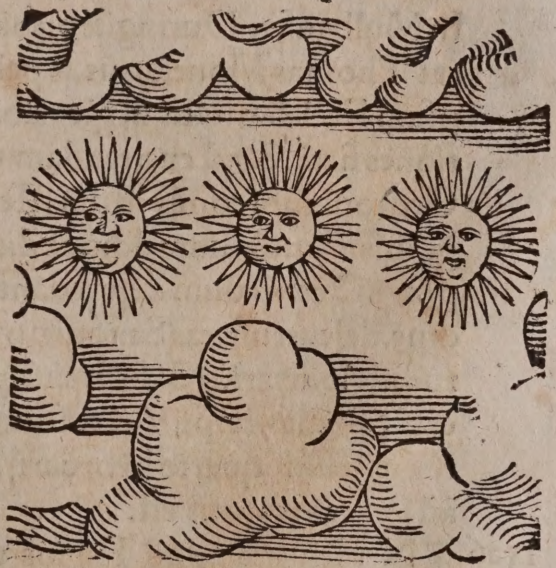
Villa-

Villachium Germaniæ oppidum pernicioſo incẽdio cõſumptum, ac Labachiũ ad dimidiam partem diro incendio deformatum eſt. In Haga uerò comitis Hollandiæ, mulieres ob uectigalium portoriorum exactionem, pernicioſam excitarunt ſeditionem.

IN Hircinię ſyluę q̃dam pago nõ ꝓcul à Kniebis, infans mõſtroſus natus eſt, 1525 uirilis ſexus, in cuius corpuſculo circa pectus aliud pręterea corpus mẽbris omnibus abſolutis, propendebat ad genua uſq;, ſolo capite in alio corpore tecto. Peruenit monſtrũ hominis ad uirilẽ uſq; ætatẽ hinc inde miraculi loco, ac Argẽtinæ adhuc in nũdinis circa Ioãnis Baptiſtę feſtũ, anno 1555. ac ſequẽti q̃ hęc ſcribimus apud nos Baſileę in nũdinis diuo Martino ſacratis conſpectũ eſt.

ANte mortem Ludouici Hũngarię regis, in Hungaria duo parelia conſpecta ſunt quæ procul dubio ſignificarũt, tres reges, Ferdinandum uidelicet, Ioannem, ac Turcarum imperatorem, dimicaturos eſſe de regno. Iobus Fincelius.

1525 IN Saxonia menſe Maio, iris noctu ſupra Locham adparuit. Infans Vuittenbergæ ſine capite natus, atq; alius inuerſis pedibus. Eodem anno dux Saxoniæ Fridericus Sapiens diem obijt. Viſus eſt Halo qui ſolem ingenti magnitudine cingeret, iridis ferè formam induens.

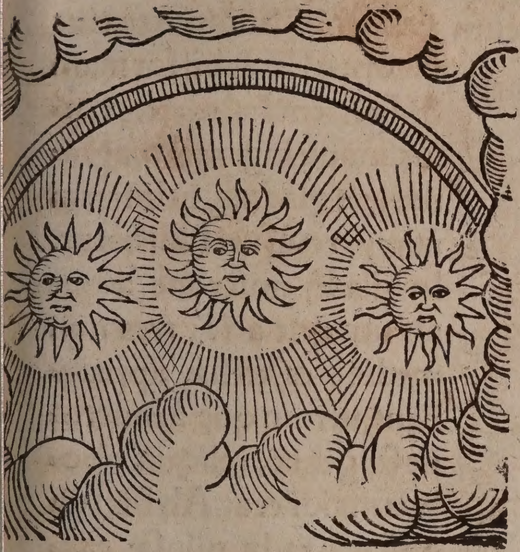
IN Auguſto Sol per aliquot dies ut igneus globus in cœlo comparuit. Hoc ipſo anno in Germania horribiles, & ante nunquã auditi motus à ſeruis ruſticis in Alſacia, Sueuia, Francia. Thuringia, & in illis terris quæ ad Rhenum ſitæ ſunt, excitabantur. Motus hi magna ui & armis principum ſunt repreſsi, adeò ut intra menſes ferè tres ſupra centena millia ruſticorum conciderint in conflictu, non aliter atque pecora trucidati. In Mulhauſen Duringiæ oppido, concionator Eccleſiaſticus erat Thomas Monetarius, is palam docuit reſtauraturum ſe collapſum Eccleſiæ ſtatum, gloriabaturq; priuatim ſibi à Deo reuelationes fieri, & ad euertendam tyrannidem impiorum, gladium Gedeonis ſibi commiſſum eſſe. Eduxit turmatim cohortes uulgi, iuſsitq; nobilium domos diripi, & monaſteriorum bona compilari. Cæterũ dum deprædantur, paſsim plebeiæ copiæ ſine ordine, deleuerunt eas Saxoniæ principes, & Landgrauius Heſſorum. Monetarius & ſocij eius plerique capti ſunt, & capite truncati, pœnas impij ſui inſtituti dederunt. Franciſcus Galliæ rex uigeſimoquarto Februarij à Caroli v. imperatoris militibus ad Papiam captus eſt.

1526 IN Heluetia apud Tugios uigeſimo Iulij die turris pulueris bombardici de cœlo tacta, ingentem urbi cladem dedit.

SIc in Septemb. menſe fulmen è cœlo lapſum, feriens Baſileæ turrim quandam redundatem, multis uaſis bombardico

puluere repletis, in momento oculi fregit illam, disiecitq; lapides
magnos & paruos in urbem, non sine graui læsione omnium
quæ in propinquo erant, Interierunt duodecim aut tredecim ho-
mines, & aliquot pecora, qui ea hora in campo iuxta turrim uer-
sabantur. Quædam etiam domus quadratis turris lapidibus ta-
ctæ, non modicum senserunt detrimentum, adiacentes uineæ fue
runt subitò sic tonsę, ut putares uites falcibus resectas. Fœdus
Mediolanensiũ, Gallorũ, Anglorũ, Venetorũ ac omniũ Longo-
bardię ciuitatum, cõtra Carolũ V. imp. ictum est. Interfecto Lu-
douico Vngarię rege à Turcis, regnũ Vngarię inuasit Ioãnes Ze
pusiensis Vaiuoda. Sigismũdus Polonię rex Dantiscũ ueniẽs, se-
ditiones puniuit, ac sacrificulos in pristinã dignitatem restituit.

NOn procul à Kauffbüren nobili Sueui oppido tres soles 1527
cum uarijs circulis cœlestibus uisi sunt.

CIrcumferebantur tum uaria passim uaticinia, quibus collige
bat eum annũ rerũ mirabilium futurũ. Nunciatũ est quoq;
prodigiũ, auditũ uidelicet in cœlo fragorẽ, quasi armatorũ inter
sese concurrentiũ. Et paulo post, cum ad diuorũ delubra, obsecrã
tionum ferijs supplicationes è more haberent, sol ingenti ac nebu
loso orbe sereno cœlo circũquaq; inclusus apparuit. Quę ꝓdigia
cũ ab alijs aliò (ut quisq; animũ affectũ habebat) ad reges & mo-
narchas referrent, postea extitere quidam, qui ea peculiariter du-

bias Vltraiectinorum res, & mirabiles motus, uicissitudinesque, quæ in hunc annum inciderunt, portendisse affirmarent, de quibus copiosè Lambertus Hortensius Montfortius libro tertio rerum Vltraiectinarum doctissimè scripsit.

Agmina locustarum magno uentorum undiquaque flantium impetu ex Turtia in Poloniam delata sunt, habentium cæsias ac aureas alas quaternas. Hæ non minus hominibus quàm pecudibus noxię, post se pestem reliquerunt. Cōspecta præterea multis in locis duo parelia, gemina iride cincta. Iobus Fincelius.

1527 VNdecimo die Octobris, mane circa horam quartam in ea Vuestriæ parte, cui comites Rheni præsunt, terrificus Cometes à multis uisus est, durauitque hora & quarta eius parte. Oriebatur à subsolano, ascendens meridiem occidentemque uersus, sub septentrione maximè conspicuus. Longitudine erat immensa, colore sanguineo in croceum desinente. Summitas eius incuruati brachij formam & speciem habebat, in cuius manu ingentis magnitudinis gladius, ueluti iam iam percussuri uidebatur. In gladij mucrone atque ab utraque acie, tres non mediocres stellæ apparebant, uerum quę à mucrone fulgebat, reliquis duobus maior erat. Ab his sub obscuri radij pilosæ caudæ figura cōspiciebantur.

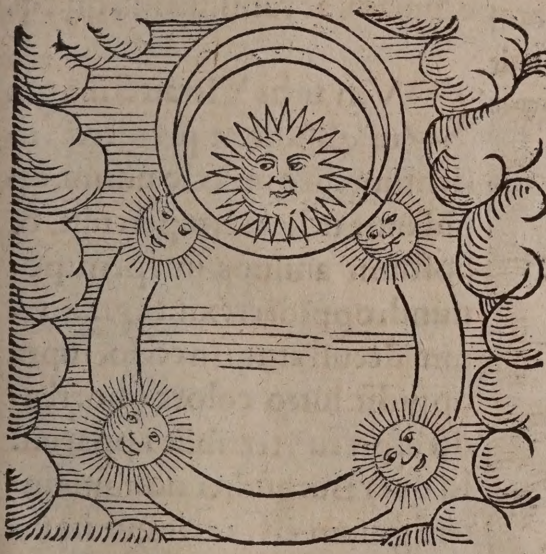

In lateribus à summo ad imum usque, radij in speciem ferè hastarū deformati & gladij minores, diluti sanguinis colore, inter quos humanę facies comis barbisque hispidę, nigricantis nubis colore cernebant. Hęc simul tanto terrore horroreque mouebant ac rutilabant, ut nōnulli spectatorū timore metuque propè exanimati dicant. Hunc insignis astrologus Petrus Creusserus, Ioan. Liechtenbergij insignis astrologi discipu-

diſcipulus, interpretatus eſt. Subſequuta eſt Turcica Tyrãnis, & incurſiones hoſtium acerrimæ cum ſanguinis hincinde effuſione. Roma urbs ab exercitu Cæſariano duce Borbonio obſeſſa & capta, direptaquẽ eſt. Pontifex obſidionis neceſsitate coactus, in Angelica arce captum ſe dedidit Cæſarianis, ſed eum pro ſingulari clementia ſua liberũ dimiſit Cæſar, ac priſtinæ dignitati reſtituit, ut Chriſtiani orbis publicę trãquillitati cõſuleret, quidã ſcribũt 40000. aureorũ millibus redemptũ eſſe ab hoſtibus.

Die decimonono Iulij Auguſtę Vindelicorũ ingens tẽpeſtas orta, ex qua grãdinis lapides inuſitatæ magnitudinis, multã ac pniciosam cladẽ domi ac foris intulere. Viſa eſt octauo Iunij cœlo ſereno; area circa ſolem, iridis ſimilitudine nõ obſcura. Secuta eſt ſiccitas magna. 1528

Decimo ſeptimo Calẽd. Iunij, Tiguri Heluetiorum metropoli, multi ſimul ſoles atque circum eos tres circuli, conſpecti ſunt: Eodemq; anno ſequuta eſt inſolita in Heluetia (regione armentis atque pecoribus aliàs refertiſsima) carnium caritas, atq; penuria tanta, ut ex Vngaria boues uocarent. Anno uero proximo Tigurinorum aliorumquẽ confœderatorum, contra 5. Heluetiorum pagos, bellum inteſtinum exarſit.

Anno Domini.

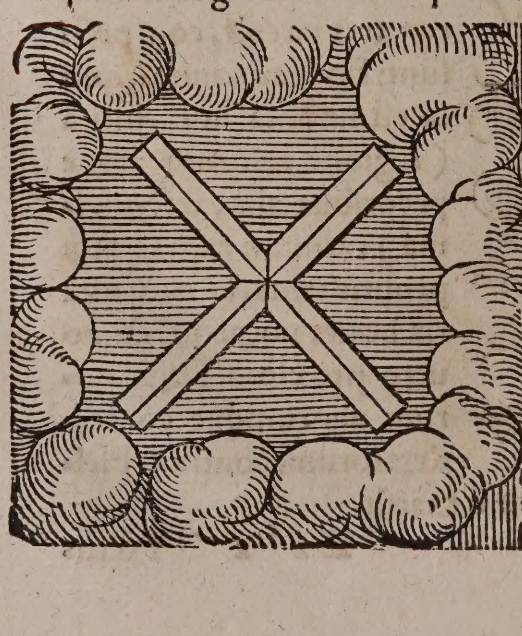
1528 NAtus eſt infans qui brachijs inuniuerſum careret, reliqua corporis forma rectiſsimè habens. Pedes huius cũ ad uigeſimum annum ætatis perueniſſet, manuum officio fungi uidi-

mus, accipiendo, ſecando, ori inſerendo, nec non etiã alea & chartis ludendo. Quod & alter quidam ore & mento pręſtare potuit.

EIuſdem etiam agilitatis mulier Francfordię ad Mœnum anno Christi 1556, uiſa eſt, quæ manibus omnino carens, arrepto pede calamo, literas non tantum elegantiſsimè pingere, ſed tractare colum, nere, numerare pecuniam, ac ſubtiliſsima quæq; pedum digitis conficere potuit.

CVm urbs Vltraiectina graui obſidione premeret̃, oſtentum dirũ in cœlo uiſum, oppidanos uehemẽter perculit, & hoſtium animos in ſpem potiundi oppidi erexit. Signum enim decuſſatum in cœlo, ſupra oppidũ luteo colore (horrendũ aſpectu) terribile apparuit. Id quia Burgũdici nominis inſignium eſt, utrinque ita interpretati ſunt, oppidum breui Burgun-

 Anno Domini.

Burgundionum ditionis futurum. Fuere tamen inter Hattēnos, qui id in longè diuerſam religionem uerterent. Tutelaris ei loco D. Andreas eſt: perſuaſum indè multis fuit, cum diuum præſens oppido auxilium, ut obſidione ſolueretur, allaturum. Mane circa lucis principium porta Hænuerſa, quia magnis operibus hoſtium fœdè deformata, diuꝗ; quaſſata, ac propè decuſſa fuerat, procidit, cuius ruina aditus armatis in oppidum, per apertum, planumꝗ; iter, patefactus fuit.

NOno Ianuarij circa decimam noctis horam in Germania, chaſma quod uoraginem uel hiatum cœli philoſophi uocant, uiſum eſt, quod Iouianus Pontanus doctiſſimè deſcripſit. 1529

PRopè Eſſelingā Neccari monſtrū natū eſt, infans uidelicet uno capite, quatuor aures, quatuor brachia, quatuor item crura pedesꝗ; habēs. Comitia regni Germanici apud Spirā celebrantur de rebus fidei, ac ſtratagemate contra Turcas. Pluuioſa æſtas hoc anno terræ omnia naſcentia miſerè paſſim peſſundedit.

IN feſto Matthiæ Apoſtoli circa noctis initium Vratislauiæ uentorum immenſo impetu cacumē turris diuæ Elizabethæ, cum magna lignorum ſtrue, mole cupri ac ſtanni (ex quibus obductum erat) in terram deiecit, de qua tempeſtate plura leges in miraculis Iobi Fincelij.

 Baſileæ

1529 BAsileæ Rauracorum 14. Iunij, Birsus fluuius, (qui suum per urbem, ob multas cõmoditates transitum habet) continuis siue imbribus, siue nubis ruptura, adeò intumuit, ut ruptis hinc inde laqueatis ædificijs, naues onerarias in urbe ferre potuerit, ac totã urbis partem, quæ in plano erat, domorumq; ædificia, ad curiã usq; magno cum damno oppleuerit, ad cuius inundationis memoriã, in foro frumentario, ipsoq; curiæ senatoriæ ingressu, ænea tabula cum inscriptione erecta est.

1530 SPiræ episcopalis Germaniæ ciuitatis, quæ ad Rhenũ sita est, excitatus à monacho piscator, ut media nocte per Rhenũ nauicula cum fratribus suis eundem monachum duceret, piscator promissa pecunia uictus, nauẽ parauit, ac impositos monachos in medium Rheni ratem duxit. Verùm cum atrox tẽpestas orta esset, nauclerus uitę periculum timens Deiq; implorãs auxilium, à monachis uerberibus tractatus est. Et demum diuino auxilio ad littus uenit, uerum monachus cum socijs in conspectu nautę illicò euanuit. Nauta uerò se re exanimatus, orto die à puero domum ductus, eodem die obijt. Hoc spectrũ elegãtissimo carmine descripsit lib. 2. Elegiarũ Georgius Sabinus Brandenbugensis.

MEnse Ianuario serpens monstrosus septem capitibus coronatis, ac duobus pedib. instar draconis, cuius

cuius typũ imago hæc cum magnitudine refert, ex Turcia ad Venetos primum perlatus, deinde Frãciſco Francorum regi donatus, ac ſex millium ducatorum propter raritatem æſtimatus eſt.

Romæ 8. Octob. ſubita inundatione multa in urbe, ac in Cãpo, præſertim Flori periere adeò, ut multi etiã de uitæ incolumitate dubitarint. Sic quarto Iulij Baſileæ Rauracorum Birſus fluuius alueum ſuum egreſſus multis incõmodis ciuitatem eiusq; accolas affecit. Cronbergiæ infans in utero materno lachrymare apertiſſimè auditus, ut refert Fincelius.

EOdem anno Cometes in Germania, Italia, & Gallia, uiſus eſt circiter ſextum diem Auguſti, & primum aliquot diebus mane ante ortum ſolis apparuit, inde ſequutus eſt ſolem, & ſub ueſperum poſt occaſum ſolis circiter tres ſeptimanas uiſus eſt, uſq; ad tertium diem Septemb. Curſus eius fuit per Cancrum, Leonem, Virginem & Librã, ubi deſijt uideri, neq; apparuit amplius poſtea. Nõ multò poſt in Octo. exortum apud Heluetios bellũ eſt. Seditioſi ruſtici ſe uiunt undiq; in Germania.

IN Lõbardia tanta luporũ copia inuẽta eſt, ut peregrinari iã multis hominib. deuoratis tutũ non eſſet, ac cũ nullis inſidijs capi poſſent, ultionis diuinæ pœna iudicata eſt. Stumpfius.

1530 BRabantiæ, Hollandiæ, ac Flandriæ loca littoralia maritimaq́ꝫ, Selandiam propemodum uniuerſam, dira aquarum obruit alluuio, ruptis aggeribus, mari & fluminibus paſſim inundantibus, cum magna & hominum & rerum ſtrage, non tantum pagi ſed & oppida Flandriæ atq́ꝫ Selandiæ enauigata ſunt cymbis fluuialibus. Ferunt maria omnia adeò inſolenter per id tempus aucta ut ternis aut quaternis pedibus ſupergreſſa ſint aggerem. certumq́ꝫ eſt, fuiſſe paucos admodũ in Selandia, quos

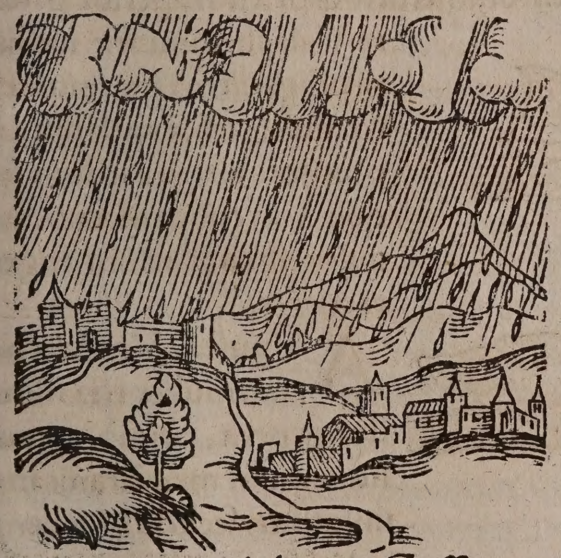

tam ſæua hæc tempeſtas non deprehenderit. Si noctu ueniſſet tam ſubitus & grandis cataclyſmus, non dubium quin plurima hominum millia fuerit abſorpturus. Eodem anno Mechliniæ mortem obijt Cæſaris Maximiliani filia Margareta, anno ætatis 51. Romæ præter tonitrua ingentia, & crebros ignes tanta uis aquarum cœlo decidit, ut altero ſe perituros diluuio metuerint homines. Tyberis ſe effundentis impetu, & publicæ & priuatæ domus corruerunt. Atrox uis tempeſtatis huius ſecum rapuit, & in alueum fluminis deportauit etiam ædificia, quæ trium aut quatuor fictilium lapidum denſitate conſtabant. Si qui uitæ ſeruandæ ſtudio & cupiditate conſcenderant tecta alta domorum, hos uentorum uiolentia humi decuſſos, Tyberinis undis abſorbendos dedit. Locis urbis depreſſioribus aquæ, in triginta trium aut ſex pedum altitudinem ſeſe extulerant.

Vnde factum eſt, ut frumenti, quod tum erat in urbe, plusquàm tria modiorum millia fluctus abſumpſerint, præter uinaria uaſa, quæ diſſoluta effuſo liquore aquis innatabant, & alia permulta precioſiſsima, quę in pœnarijs hæc tempeſtas reperit. Hoc anno Florentia ab exercitu imperatoris & Papæ expugnata. Turca in Auſtriam irrumpens, à Germanis in fugam actus eſt.

GRando inſolitæ magnitudinis 4. Septembris Baſileæ Rauracorum de cœlo cecidit, cuius crudelitate uites adeò infeſtatæ ſunt, ut eo anno uini penuria maxima ſit inde laboratum. 1531

Eodem anno facta eſt inter Baſilienſes ac Solodorenſes grauis diſceptatio, ac inde propter limites bellũ, quod tamen ab alijs Heluetiæ ciuitatib. confœderatis ſopitũ eſt. Ioan. Oecolamp. mox eccleſiæ Baſilienſis & renouati Euãgelij ſummus paſtor, apoſtematis dolore, piè ac ſanctè Deo ſpiritũ reddidit, ac Oſuualdum Myconiũ uirũ eruditione, ſanctitate ac innocentia uitæ inprimis clarum, ſuæ eccleſiæ ſucceſſorem reliquit.

LIſibonæ in Portugalia in cœlo ſigna ignea ac crueta diuerſi generis uiſa ſunt, ac ſanguineę guttæ ex nubibus in terram ceciderunt.

In Heluetiæ quodam pago quem patria linguâ Goſſauu uocant, prope Groningam natus

natus est mõstrosus infans ad uigesimumnonum Augusti diem, duobus scilicet capitibus, ternis brachijs totidemq́ pedibus. Cometa uisus per totum Augustũ, caudã meridiẽ uersus erigẽs. Orta sunt in Heluetijs intestina, ac plusquã ciuilia bella, cõcursum est armis infestis prope monasterium Cappel, ubi Tigurini cum suis magnam suorum acceperunt cladem, in qua & Hulricus Zuinglius pro patria ac religione pugnans occubuit.

1531 EOdem anno & mense in litore Hollandiæ, non lõge ab Herlemo, mare piscem eiecit mortuũ, longitudine pedum sexaginta octo, crassitudine triginta, oris hiatui, tredecim pedes tribuerunt. Idem annus Ludouici matris Frãcisci primi Gallorum regis morte, ac uictoria Poloniæ regis cõtra Vayeuodã Muldaniæ Turcæ tributariũ, & Valachos insignis fuit. Valachi bis cũ Polono manus cõseruerũt. Polonus utroq; prælio superior priore Valachorum sex millia profligauit, ex quo numero multi cæsi, capti sunt q́; plurimi: altero, ipsum q̃que Vayeuodam duobus uulneribus saucium fugere coëgit.

AVgustæ Vindelicorum mulier tria monstra peperit, primò caput humanum membranis inuolutum, secũdò bipedem serpentem, cui Lucij caput, corpus

corpus ranæ & pedes, cauda lacertæ, tertiò porcum omnibus partibus integrum.

MOnstrum horrendũ quadrupes, humano capite barbato ac cristato, aquilinis pedibus, manib. ferè leoninis, cauda canina, corpore giluo in flauũ declinante, anno 1 5 3 1. salutis, in ditione Episcopi Salceburgensis, in saltu quem Hanesbergium uocant, captum est, feritatis insolitæ. Hominum enim aspectum fugit, seq; in tenebras, ubi potuit abdidit, tandem cum ad cibum capiendum neq; cogi, neq; allici posset, paucos post dies inedia periijt. 1531

MOtu terræ cõcussa est tota ferè Lusitania, Vlyssiponæ corruerũt 1000. et 50 domus ex omniũ spectatiss. plus sexcẽtę ruinã minatę sunt. Tẽpla oĩa in lapidũ aceruũ redacta traduntur.

Hic mot9 terrę dies octo durauit, et q̃tidie p interualla rediijt, ut septies aut octies interdiu huic piculo fuerĩt obnoxij incolę, unde relicta urbe, hoĩes in cãpis sub dio agere sũt cõpulsi. Adhęc ex locis illis,

illis, quidam ſcripſerunt certos hiatus factos, unde peſtilentiſsimus aër exhalaret, atq; hinc atrocem ortam eſſe peſtilentiã. Hoc

anno mẽſe Auguſto uiſus eſt Cometes in Germania, Italia & Gallia, ad occidentem tribus hebdomadibus circiter ſextum diem Aug. & primũ aliquot dieb. mane ante ortum Solis apparuit, inde ſequutus eſt Solem, et ſub ueſperũ poſt occaſum Solis. Curſus eius fuit per Cãcrum, Leonem, Virginem & Libram, ubi deſijt uideri, nec apparuit amplius poſtea. Eodem anno agente Aquiſgrani, à coronatione Ferdinando rege, tum ratus Turca ueniſſe tempus, quo rem Chriſtianam uel modico conatu affligeret, in Hungariam recurrit, Viennam iterum tentare uolebat, ſed imp. Carolus & Ferdinandus Cæſar, cum ad ſuos ſcripſiſſent, ut uiderent, ne maius aliquod detrimentum Chriſtiana Reſp. pateretur, duces caſtra caſtris contulerunt, cum hoſte in aciem deſcendere, fuit id felix prælium, copiarum Solymanni parte multò maxima, aut capta aut cæſa. Rex Chriſtiernus magna claſſe in Daniam profectus ad repetendum regna ſua, dedidit ſe in manus patrui ſui Friderici regis Danorum. Item & Chriſtierni regis filius, qui in Cæſaris aula alebatur, obijt. Et illis ipſis diebus mortem obijt Galliæ regis mater Ludouica, Sabaudiæ ducis Caroli conſanguinea. Sunt qui hunc Cometam infelix illud & calamitoſum Heluetiorum bellum portendiſſe dicant, quo bis à Tigurinis (qui enim quinque præliorum mentionem faciunt, uani ſunt & mendaces) infeliciter pugnatum eſt. Appianus obſeruationes de illius Cometæ motu ſcripſit. Extat etiam Theophraſti Paracelſi de hoc Cometa iudicium. Mentionem autem eius faciũt Milichius Carion, Scleidanus, & Lauaterus.

 Anno Domini. 1532

NOn procul ab Oenipõte (ut Iobus Fincelius annotauit) hæ uiſæ ſunt imagines. Aquila ſtans in colle ac intrepidãs; huic è regione obuiabant aliæ tres uelut hoſtiles imagines, quarũ prima camelus erat, reſpectans & flammã in orbem circumdatus. Altera lupus flammã ore euomens, flãmineo itidem orbe ſeptus, hunc ſequebatur leo, cui uir cataphractus ſtans in aditu montium blandè contrectabat iubam, & uiciſſim blandiri huic leo uidebatur, pedem uelut ſalutabundus porrigens. Caſparus Peucerus de Tetratoſcopia.

OLiſsibonnæ crebra ac cruẽtiſsima prodigia uiſa ſunt & inter cætera uehemens etiam terræmotus urbem quaſſauit. Non procul ab Iſena Thuringiæ oppido, in aëre uiſa ſunt uetus arbor, ac eques aliam arborem uiuentibus folijs geſtans, quem ſecutus eſt canis uenaticus, ac poſtea magna atque atra crux propè pagum uel uicum quaſi fulmine incenſum. Fincelius.

MEnſe Septembri iterum Cometes uiſus eſt, in Virgine ac domo Mercurij, per aliquot ſeptimanas, duabus horis manè ante exortum Solis & ad Orientalem plagam, qui durauit totos tres menſes. Erat admodum terribilis flamma, nam & magnitudine & duratione uincebat alterum Cometam, quem ſuperiori anno uideramus. Hunc deſcripſit & interpretatus eſt medicinæ doctor clariſs. Achilles Gaſſarus, & Ioannes Virdungus Haſtiodus inſignis Aſtrologus.

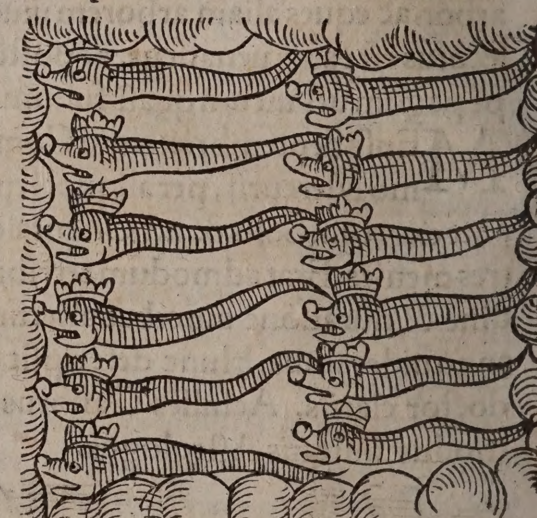

VIſi ſunt die 11. Aprilis, hora diei ſecunda, tres ſoles cõſpicui ac ſplendidi Venetijs, cũ duab. iridibus, nõ cũ capitibus deſcẽdẽtib. ſed ſoli oppoſitis, qrũ prima citò deſijt, altera in medio cœli parua cõſtitit, horarum duarum & plus ſpacio, altera uelut corona, altera ut ſemicirculus plano terræ æquidiſtans

præter aliorum morē, Soles uerò ipſi pellucidi, ut intueri nequā-quam poſſent, ſicut nec qui in medio erat. Qui ergo ad ſolis lęuā habebatur ualde lucidior, maiorq; ac ſplendidior, uiſus eſt uerſus auſtrum: qui uerò ad dextram, boream uerſus ſpectabat, minor nec tam ſplendens, hunc tamen in fine magis perſeuerantem au-ctumq; animaduertimus. Sic tamen ut ambo ſimul deſijſſe uiſi ſunt, uterq; tamen maximos radios per cœlum, & ad terrā exten-debant, colore omnium ad rubedinem declinante.

1532 SEptimo Calen. Maij in Heluetia circa Solis orientem albus ac criſtalinus circulus uiſus eſt. Et eodē anno bellū maximo ap-paratu in Turcos, ſine fructu tamen, ſuſceptum eſt. Ioannes dux Saxoniæ elector imperij obijt. Stumpfius & Fūctius in Chron.

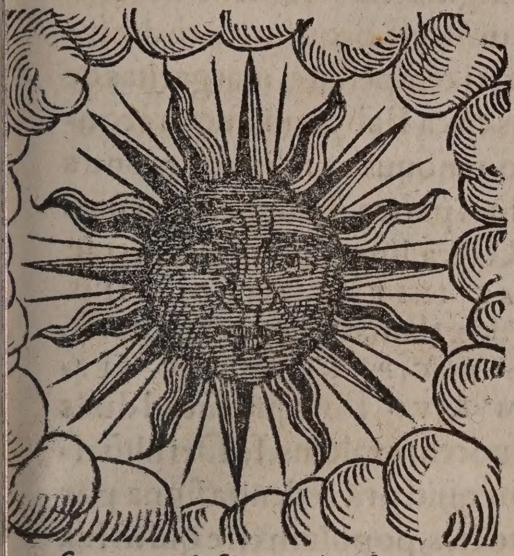
IN multis regionibus Dracones uolantes in aëre gregatim uiſi ſunt, coronis tecti, habentesq; roſtra ſuilla, interdum numero 400. unà uolarunt. Iobus Fincelius de miraculis poſt renatum Euangelium.

MOnaſterienſes in Vueſtphalia in cœlo ſereno equitē arma-tum equo inſidentem cōſpexere. Grauida quædam mulier in Germania furore ſimul coniuncto amore concitata, maritum dormientē interfecit, & ſiniſtrum eius latus cum brachio ad fœ-mur uſq; eadem nocte deuorauit, reliquā uerò corporis partem ſale conditam in aliud uſq; tempus ſeruauit. Peperit paulo poſt

gemel-

gemellos, uerum ob crudele ac inauditũ facinus, perpetuis clauſa carceribus. ibi uitam dolore ac inedia conſumere coacta eſt.

IN Babyloniæ regno, circa Radubios quos Palycaſtos appellant, prouinciȩ Lalaſsiæ, ad ſeptimum diem Martij menſis in-

fans ex obſcuri planè nominis fœmina Rachiena nomine natus eſt: ſpecioſa quidem forma, lucentibus contra naturam oculis ac dentibus. Ea aũt hora qua natus eſt, nõ elementa tantũ, ſed omnes cœlorum uirtutes cõmotæ ſunt, ac horrenda ſigna ediderũt. in medio enim noctis apparuit Sol inſolito ſuo ſplẽdore, quaſi in ipſa diei meridie, qui deinde in tenebras adeò uerſus eſt, ut in Ba-

bylonia per integrum diem minori miraculo non uisus fit. Deinde est iterum conspectus cum insolitæ figuræ atque diuersi generis stellis hincinde in cœlo oberrantibus. Supra domũ uerò in qua editus est puer, præter alia signa ignis etiam cœlestis de cœlo cadere, atque homines consumere uisus est. Sequenti uerò die facta Solis ecclypsi, ac magna aëris irati tempestate, margaritas de cœlo pluit. Tertio die draco igneus circa Babyloniã uolare conspectus est. Apparuit præterea mons nouus ac reliquos montes altitudine excedens, qui mox in duas partes diuisus est, in cuius medio inuenta est colũna, in qua Grȩca lingua inscriptum erat: HORA NATIVITATIS VENIT, AC INSTAT MVNDI FINIS. Decima tertia aũt natiuitatis hora, uox clamãtis in aëre audita est. PARATE CORDA VESTRA AD EXCIPIENDVM. AC BEATI QVI CVSTODIVNT VERBVM EIVS. Postquã aũt ad duos menses uixisset infans, instar senis uocem exaltans, se Dei filiũ esse profitebatur, ac cũ interrogaretur quid præcedentia signa portenderent. Margaritas de cœlo cadẽtes, populum esse qui in sua uerba iuraret. Draconem aũt uolantem suos aduersarios significare respondit. Curauit omnes morbos, uisum restituit cæcis, ac ad uitam reuocauit mortuos uerbo suo, ac dum uerũ se scripturȩ diuinæ, ac mysteriorũ reconditorũ, interpretem esse dixisset, per totam Babyloniam contra patrias leges pro Deo adoratus ac cultus est. Hæc transtulimus ex magni Meysini Rhodiensis epistola, quam non tantum ad sui ordinis milites, sed ad omnes Christianæ fidei principes etiam scripsit, quò præcauerent, ne contra uerbum Dei falsis à prophetis, ac sathanæ artibus atq; ludibrijs humanum genus deciperetur.

IN Sueuiȩ pago, quem lingua patria Christantzhouen uocãt, non procul ab Ysna oppido sito, septem annorũ puer sæpenumerò in extasin lapsus est, qui post multa corporis tormenta, pectoris cõcussiones ac sudores ad se rediens, magno omniũ cõcursu, ac admiratione, sibi cœlitus reuelata recitauit. Profitebatur autem se iussu diuino eò impelli, ut iam puer posthabitis omnibus uitæ periculis, Dei ueritatem enũciaret populo, qui hactenus seniorum per uerbũ Dei admonitiones respuisset. Locutus est igitur po-

tur populo non publicè, fed in priuatis ædibus, nō pueriliter, fed magna cū grauitate, multa de Deo, eius opificio, iuftitia, gratia, lō ganimitate. Item de Iefu Chrifto, cuius pafsionem fuo ordine, à cœna dominica uſq; ad finem recitare potuit. Vocauit circūftantes lectū (in quo cubabat) ad pœnitentiam, cū iam extremi iudicij diē præ forib. effe diceret, illud ipfum enim fe habere ex trium radiorum ftella, quam fe uidiffe referebat, inter quos radiorū primus, qui rubei coloris fuiffet, fignificaret bellū, ac cruētifsimam hominum ftragem. Secundus qui albi coloris, ingentem hominum peftem, quam uix tertius euadere poffet. Tertius flaui coloris, cuius tamen fignificationem reuelare noluit. Mirum in modum in facrificulos inuectus eft, ut qui Chriftum crucifixum, ac femel pro peccatis mortalium oblatum, in miffa iterū offerrent, & quatuor tantū obolis uenderēt. Cum deteftaffet omnium idolorum cultum, fuperbiam, faftum, ufuram, fcortationem, adulterium, ebrietatem, atq; alia flagitia, quibus in fanctam Dei legem peccatur, ad amorem proximi, humanitatē, beneficentiā, manfuetudinē fibi aftantes adhortari cœpit. Inter cætera tamē letale etiā uenenum euomuit, dum referret multa cōtra fanctam trinitatem ac Chrifti Saluatoris meritum, de intercefsione uirginis Mariæ, de tenebris inter infernū ac piorū habitacula, ac alia multa, quib. per puerum innocentifsimum fub ueritatis prætextu execrandus Sathan, quò imponeret fimplicioribus, letale uirus effudit.

MEnfe Iulio fulfit ingens Cometa, fpargens flammam uerfus brumalem occafum, adeò longā, ut circiter octo gradus occuparit. Fuit aūt candidus & flammā miræ longitudinis efficiebat feu enfis, feu perticæ fpeciem, eratq; Milichij iudicio, propriè ξιφίας. Hūc interpretati funt, Nicolaus Brugnerus et Achilles Gaffarus medici. 1533

1533 SChiltachiũ Sueuię oppidũ triduo ante paſcha diaboli inſidĳs ueneficæ miniſterio incenſum ac penitus abſumptũ eſt. Diabolus ad tempus conſuetudinem cum illa uetula habens, à nemine præterea uiſus eſt, licet multos ſubinde ſit allocutus, ac aliquoties

quoties tymbano in oppido per plateas ac uicos ſit uagatus atq; auditus ab omnibus. Venefica autem paulò poſt deprehenſa tanti ſceleris miniſtra, in Oberdorf in ardentem rogum deiecta pœnas dedit.

MEdiolani anno 1533. die 11. menſis Decembris, tam immenſa grando, tam crebra fulgura atque tonitrua ſæuierunt, ut homines quaſi amentes tum metu tum ſuperſtitione diſcurrerẽt. Maius tamen fuit prodigium Paduæ, quàm Mediolani. Hæc autem Cardani iudicio, bellorum metus ac nouorum uectigalium damna portendunt, ſi nullum aliud terribilius ſignum adiungatur. Non enim talia præter naturam ſunt, ſed ſolum extra temporis conditionẽ.

IN Germania inferiori ex nimia pluuia diræ per omnem regionem circa Antuerpiam inundationes ortę longe lateq; uaſtarunt omnia. Mox ortum Antuerpiæ horrendum incendium quo diuæ Mariæ templum abſumptum. Quod elegantiſsimo carmine à Cornelio Grapheo conſcriptum eſt.

Epiſco-

EPiscopizellæ Turgauiæ apud Heluetios oppidi, dum exenteraretur lepus iam grauidus, inuentus est lepusculus uno capite ac corpore, sed quatuor auribus, & octo pedibus, quorum quatuor suo loco erant, sed reliqui quatuor in dorso eminentes, alium quasi leporem referebant. Visus est à multis ibi, ac deinde Tigurum miraculi loco ad amicos missus est.

IN Heluetia decimooctauo Iulij albus ac cristallinus circa solē circulus instar iridis cœlo sereno uisus est. Eodē ferè tempore Clauennę apparuit puella formosissima sacerdoti cuidam, sub falso Mariæ deiparæ uirginis prętextu, quæ tamen iam à tantæ sanctitatis uiro impregnata, fucum demum prodidit. Sacrificulus uerò ut dignus erat, rogo ardenti iniectus suæ impietatis pœnas dedit.

PRope Episcopicellam Turgouię haud ignobile oppidū, uigesimo sexto Nouembris, ex grauissimo terręmotu, Siterus fluuius (quem patrio nomine die Sitter appellant) transitu ac suo alueo interiecto, ex concussione terrę, monticulo impeditus, unde ad dimidium miliare in plano ex inundatione quasi lacus factus, infestauit multa, donec adeso aquarum strepitu monticulo in pristinum alueum etiam laborantium auxilio fluuius reuerteretur.

1533

BAſileæ Rauracorũ, magiſtratus noſtri liberalitate uictũ habuit uir iam grãdæuus, qui cũ utroq; pede claudus eſſet, atq; erecto corpore inambulare nequiret, ſuſtẽtaculis ligneis adiutus, rependo ab uno loco in alium totum corpus traxit.

DEcimaſeptima die Iulij, & aliquantò poſt, Cometes longa cauda Lubeci uiſus eſt. Et ſequenti anno laudandus ille omnibus modis ac pacificus rex Fridericus fatis ſublatus eſt. Memorabile autem & hoc eſt, quod Iuſtinus Goblerus libro de Lubecenſium rebus geſtis ſecundo annotauit. Mortuo rege cum balſamo unctum, ac cæteris linteis corpus inuolutum, picatoq́ue ſarcophago incluſum eſſet, tamen corpus iſtud ſanguinem fudiſſe adeò, ut uaſis excipere ſanguinem, neceſſe fuerit. Hæc cum præter naturam in mortuo corpore ſeu cadauere cõtigerint, ſignificari aliquid proculdubiò tali portẽto uoluit Deus, tanquam manifeſto externo ſigno, nimirum, horrendam illam plagam ac cædem, quæ non longè poſt euenit, ac ſecuta eſt. Quippe multiplex calamitas, bella & ſeditiones poſtea in his partibus & Lubeci extiterunt. Eodem prætere anno in Hungariam & Auſtriam Turcarum tyrãnus irrumpit. Henricus octauus Angliæ rex, Caroli V. imperatoris Romani nouercam repudiauit, ac diſſuadentes aliquot cõſiliarios capitis pœna mulctauit.

MEnſe Decembri Baſilea tribus terræmotibus concuſſa eſt. Salodori Heluetiorum religionis gratia magnum in urbe diſsidium factum eſt, ac hinc aliquot pagorum ac urbium noua confœderatio deffendendæ fidei facta eſt.

Claræ

CLaraualla Galliæ urbs, circa meridiem fulmine tacta, adeò flagrauit incendio, ut trium horarum spacio cum templis, arce, ac curia sit absumpta. Ciues uerò cum fuga salutē quęrerēt, magna ex parte lęsi, multi uerò cùm per portam urbis fugere nequirent de muris in fossam urbis sese præcipitantes interiere miserrimè. In Polonia multæ ac perniciosę fuere inundationes quibus agri urbesq; deuastatæ sunt. 1534

CRacouię in uicinisq; regionibus illis magna uis aquarū fuit quę multos labores hominū ac agros uastarunt. Turbatū est armis regnum Daniæ, eo bello etiā Lubecenses implicíti fuerunt. Barbarossa Tunissę regem Altzachenum eiecit ex regno, & regnum eius direptum occupauit.

IN Slesuico Holsatię oppido, tertio Iunij cœlo sudo diuersi generis animalia uisa sunt, magna uidelicet leonum ad omnes plagas cōcurrentium copia, cum equite cataphracto atq; hastato,

haſtato. Conſpectũ & ibi caput abſq; corpore corona imperatoria ornatum. Deinde caput apri dentibus incuruis, geminiq; dracones ignẽ expuẽtes, punicea crux, ciuitates atq; arces hinc inde ardentes, aquila, ac leo ſupinus coronã in capite habens, cui gallus roſtro oculos effodit, ac totum caput demum à corpore ſeparauit. Apparuit deinde monoceros ac pauo ſine pedibus, qui mox in draconem uerſus eſt. Qua de re copioſius leges Iobum Fincelium in ſuis miraculis.

1534

IN oppido Seckingẽ tribus miliarib. ſupra Baſileã ad Rheni ripã ſito, gemini nati ſunt coniunctis lateribus, qui tamẽ propter matris grauiter parturiẽtis dolores non diu uixerunt.

TErtia die Iulij in oppido Scheſuuitz à meridie cœlo ſereno, conſpecti ſunt in aëre leones ex locis diuerſis cõcurrentes ad cõflictum, & iuxta illos cataphractus eques haſtam quatiens infeſtam. Non procul ab equite iacuit caput humanũ ſine trunco, ornatum diademate imperatorio. Modico interuallo poſt apri caput aculeatum uiſum eſt, & duo dracones uomentes ignem. Deinde unicæ & ampliſſimæ urbis effulſit imago, poſitæ ad lacum, claſſeq́ue & terreſtribus copijs obſeſſæ, & ſupra hãc crux ſanguinei coloris paulatim conuerſi in atrum. Alius item eques prodijt igneo flagrans colore, diadema geſtans in capite imperatorium, quem inſequutus eſt equus ſine ſeſſore, poſtea in ampla planitie duæ ardentes enituerunt arces uicinę alto monti, ad quem hæſit aquila grandis dimidiũ ſui corporis poſt montis latus abſcõdens, aliquot ibidem pulli aquilarũ, cãdido colore nitidi apparuerunt, item leonis ſupini caput inſignitũ corona, gallus gallinaceus roſtro feriens fodiẽsq; caput, tãtiſper donec id à trũco corporis ſolutũ dilaberet,

& euane-

& euaneſceret, corpore diu cõſpicuo. Aſtiterunt & alij leones, & iuxta apri caput monoceros paulatim cõuerſus in draconem, aliaq; plurima inuſitatæ figuræ & magnitudinis animalia. Arſit & in celſa rupe arx duobus cincta exercitibus, & uiſa eſt integra regio frequentibus oppidis, arcibus & uicis referta: Sed mox totus tractus, in quo hæc ſteterant igne correptus, conflagrauit, & ruinæ uaſtæ terræ ſtagnum ampliſsimum obruerũt, extantibus tantum turribus eo in loco, in quo antea magna illa urbs apparuerat. Ad ripam lacus grandis camelus bibenti ſimilis conſtitit. Hęc ſcribit Caſparus Peucerus de Tetratoſcopia.

IN Polonia fuerunt exundatiões maximę, cæteris terris ꝑ totã Europã areſcẽtibus. Anabaptiſtæ monaſteriũ Vueſtualię occupauerũt. Huldricꝰ dux Vuirtẽbergenſis à Philippo Landgrauio Haſsiæ, cõtra regem Ferdinandũ, reſtituitur. Henricus Angliæ rex à ſummo pontifice defecit. Friderico Scãdiæ rege mortuo, regnum uarijs bellis agitatum eſt.

IN uigilia natalis domini Staffurdi, q̃d eſt Saxoniæ oppidũ, diabolus, ut Fincelius ſcribit, humana ſpecie, paſtorem eccleſiæ eius loci Laurentium Donerum confeſsionem audientem acceſsit, orans ut eius quoq; cõfeſsionẽ audiret. Admiſſus, atroces in deũ blaſphemias euomuit. Verũ uerbo Dei cõfuſus abire coactꝰ eſt.

MEdiolani cum mortuus eſt Fran- 1535
ciſcus Sfortia ſecundus interdiu,
ſtella ſubobſcura in cœlo uiſa eſt. Cum

igitur

igitur abſq; filijs obijſſet Sfortia, tranſijt in principē Conradum imperatorem, ciuitatis regnum, uariato rerum ſtatu.

1535 IN Vuirtenbergenſi ducatu, poſtquam hoſpes in diuerſorio in cœna carnes porci à cane rabioſo læſi ſuis appoſuiſſet: ij qui guſtauerunt ſubitò in ſimilem furorem conuerſi, ſe inuicem mordicùs arripientes lacerarunt. In die uerò S. Ægidij in Sileſiæ oppido Olſten horrenda tempeſtas ingruit, quam omnibus numeris depingit Iobus Fincelius in ſuis miraculis.

BRemopyrgi Marchię urbæ, annotante Fincelio, infans natus eſt, ita in corpore circũflua & laxa carnis mole, ut indutus ſago militari Germanico crederetur.

IN Luſatia non uſqueadeò procul ab oppido Iuben, altera poſt feſtũ Pentecoſtes die, cœlo ſereno circiter horã ſecundam pomeridianã, armatę acies à Septẽtrione meridiem uerſus uiſæ ſunt, auditi in cœlo bellici ac pugnantium clamores.

Referunt

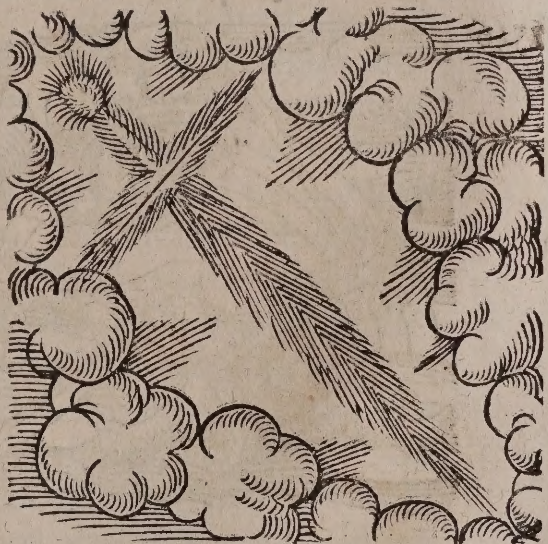
1535

REferunt in agro Alexandrino, poſt prodigioſam grandinem, nouum quoddam auium genus apparuiſſe, nec certè abſque euentu correſpondente. Namq; tot modis miſera illa ciuitas uexata eſt, tot genera barbarorum experta eſt, uiditq; incognitos nobis Iaziges Metanæſtas, nec adhuc cum iam uigeſimus annus finem accipiat, ſpes ulla mitioris fortunę refulget.

SVpra Vinariam tres trabes igneæ in aëre ſereno uiſæ ſunt. Pridie autem eius diei, qua monaſterienſiũ urbs capta eſt, conſpecta eſt ſudo cœlo crux ac gladius ſtrictus urbi imminere. Keſsuilę in Turgauia mulier uno partu quatuor filios enixa eſt qui in Chriſtianorũ numerum à ſacerdote ſolenni more recepti ſunt.

OCtauo Cal. Auguſti in Heluetia circa Tigurum magna fuit atq; crudelis cœli tẽpeſtas, omnia micabãt in aëre ignibus, audiebantͣ horrenda tonitrua, ceciderũt flãmæ inſolitæ magnitu

dinis in terram, quibus Bülachiæ Lotſtetiæ, ac Graſslikonæ propè Adelfingā quinq; domorū ędificia penitus abſumebātur.

1553 MEnſe Iulio in oppido Smeluuicenſi dū populus ante prandium in æde ſacra eſſet, ingens lumen repente refulſit, fulmenq; in eodem duos exanimauit, ac circiter triginta ad terram ſuo impetu atque exhalationis uehementia in terram proſtrauit, qui tamen Dei bonitate contra hominum exiſtimationē ſunt ſeruati. Quorundam etiam ueſtimenta aduſta ſunt illæſis corporibus.

HOc anno Monaſteriū ab Anabaptiſtarum perfidia liberatum. Dux Mediolanenſis obijt. Carolus imperator Tuniſium Africę capit. Dux Sabaudię à Bernēſibus regno exutus eſt.

1536 IN Hiſpaniæ quodā oppido die Februarij mēſis ſeptimo circa horā noctis ſecundā ut ex alijs Fincelius recitat, uiſi ſunt cœlo aq̄ſo ac nubilo duo adoleſcētes armati, gladijs cōgredientes, quorū unus habuit in lęua manu parmā aquila inſignitā cum inſcriptione, REGNABO. alter uero ſcutū prælōgum cū inſcriptione, REGNAVI. Verum cū monomachiam inſtituiſſent, aquilā habens, proſtrato hoſte uictor demū euaſit, ut Fincelius autor eſt. uerum nos ſimile quiddam accediſſe anno Chriſti 1556 legimus, de quo infra ſuo loco dicemus.

Calen-

Anno Domini. 1536

CAlēdis Aprilis in Sicilia Ætna mons terræmotu concussus, tantam ignis copiam eiecit, ut ad 6000 passus longe lateque deuastata sint omnia, potissimum uerò D. Leonis monasterium funditus deletum est.

IN ea Sarmatiæ parte quam recentiores hodie Podoliam uocant, magno uentorum impetu tanta locustarum copia ex ponto Euxino in terram delata est, ut segetes omnes agrorum longe lateque depascerent. Secuta est pestis hominum iumentorumque maxima.

EO ipso tēpore, quo Fœdus Schmalcadense sancitum est, hæ uisæ sunt in aëre fulgere imagines, quæ exitum fœderis effigurasse iudicantur. Primò equites obseruati, quib. rustici successerūt clauis armati. Secūdò excelsa ad aquas eminuit turris, nec procul ab ea uir quidam hauriens aquam, quem postremò insequutus magnus draco. Priores duę species citò euanuerunt, reliquæ diu sese conspiciendas prębuerunt. Horū autor est Casparus Peucerus, de Tetratoscopia. Eodē anno Carolus imp. Marsiliā obsidens, peste pellit. Rex Portugallię magnā Indię partē obtinuit.

IN agro Tigurino natus est infans ei planè similis qui in Heluetijs etiā in pago Gossouu ante sexennium natus est, uno scilicet corpore, duob. capitib. tribus manib. totidēque pedibus. Eo anno secuta sunt perniciosa in Heluetijs incēdia, de quibus Stumphius.

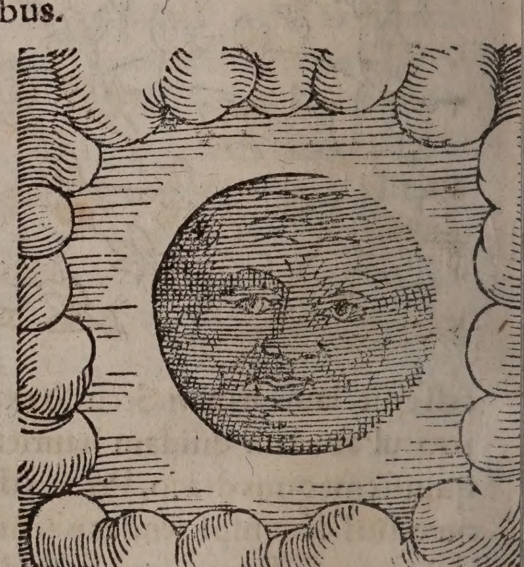

1537 FRancoforti ad Viadrum puella à diabolo obſeſſa, pecuniam Marchionicã integro menſe deuorauit, tandẽ etiã aciculas.

IN uilla Nepritz nõ procul ab oppido Vuurtzenſi ſito ad Moldam, natus eſt infans ſine pedibus.

FVit lunæ ecclypſis uigeſima quarta Maij quã doctiſsimo carmine deſcripſit Georgius Æmylius Manſfeldenſis.

SEptimo Calen. Iunij hora quarta pomeridiana arx uetus Heybergenſis in qua olim Rubertus Romanorũ rex habitauit, fulmine tacta eſt, in qua cum circiter 400 uaſa pulueris bombardici eſſent,

eſſent, uno impetũ totum caſtrum deiecit, nouę arcis aliquot ędificia lacerauit, ac urbẽ Heydelbergẽſem multis damnis ac incommodis affecit. Hanc tẽpeſtatẽ doctiſsimo carmine expreſsit Iacob. Mycillus, quem tum temporis ibi in academia profitentẽ Græcas literas audiui.

PRidie idus Decem. Pontificis Romani arx ad pontem Ælium ſita, cum fulminis afflatu incenſa eſſet, dici non poteſt quantum damni tum ædificijs proximis, tum intra mœnia hortis intulerit. 1537.

CAlendis Februarij in Italia uiſa eſt aquila per aërem uolans, quę dextro pede lagenam, ſiniſtro uerò ſerpentem inuolutũ ac implicatum geſtaret, quem ingens picarũ copia ſecuta eſt.

LVxit & eodem tempore crux Burgundica in cœlo diuerſis coloribus. Iobus Fincelius in ſuis miraculis.

1537 ROmæ tonitru tempestuosum prẹter temporis statum audi-
tum est. In superiore Germania ingens & intempestiua a-
quarum inundatio exæstuat.

AEtna mõs iterum exarsit, quãdo ni mirũ incredibilis magnitudinis i-
gnea massa de incẽso sulphure facta, ex ipsius Ætnẹ nouis factis crateribus, cum maximo fragore prolapsa, quẹ ab aërea a-
liquantulũ cõdensata superficie, nõ qui-
dem uelociter, sed pasim ruebat, colles, nemora, saxa ac rupes, pagos etiã duos (mõs enim pagos multos cõtinet) com-
bussisse audiuimus, ac deniq; mõtis cacu mine, flãmis cõtinuis unà ex parte prola pso ampliorẽ factum craterẽ. Ipse ignis globus quẽ incẽsum sulphur esse cõstat, interdiu subnigrũ, noctu aũt igneum totũ horrendumq; sese spe-
ctantibus ostẽdit. Tonitrus plurimis diebus cõtinuos mortales terrentes exaudiri, atq; adustis nigrisq; cineribus, nõ Siciliam mo dò, uerum & Calabriẹ partẽ opertam, cœlumq; totũ infestisimo fumo, hi qui terras illas habitant, sunt testimonio. Cohibitus fuit ignis multis annis, atq; interim in radicibus montis multa bona-
rũm arborum genera succreuerunt. Sederunt & Catanenses in magna quiete, at cum ignis uiolentia erumperet, & Vulcanus of-
ficinam suam reformare conaretur, omnia circum montem gra-
uisimè fuerũt lẹsa, arbores, nemora, homines & pecora. Rationẽ naturalẽ huius tam mirabiliter ardẽtis ignis afferũt Philosophi. Principum Germaniæ cõsilio, bellũ frustra cõtra Turcã est susce ptũ. Mare in regno Neapolitano octo miliaribus Italicis siccatũ.

COmeta apparuit in Ianuario in signo Pisciũ per Germaniã uesperi uersus occidentẽ, qui caudã uersus orientẽ erigebat. Maio mox alius uersus occidentẽ, in Tauro nõ ꝓcul à capite Dra conis qui uersus meridiẽ comã erigeret, & trib. septimanis dura-
ret. Basilea Rauracorũ magno terrẹmotu cõcussa est, qui tũ oppi danis tamẽ nihil dãni intulit. Anno proximo fuit ẹstas maxima,

quæ

quæ durauit à Martio usq; ad natiuitatis Christi festũ. Exaruere fontes ac flumina maxima; incẽsa sunt solis ardore domorum ędificia ac syluæ, uindemia optimo uino ditissima fuit.

IN Francia inter Pabenbergam ac syluam Turingicã 16. Ianuarij, stella stupendę magnitudinis in cœlo uisa est, quæ paululũ in aẽrẽ demissa circuli albescentis formam induit, ex quo postea magno uentorum impetu excitatæ in terram flammæ ea tãtum cõbussere, quæ aliàs edaci flamma non consumi solent, utpote, hastarũ cuspides, catenas ac capistra equorum &c. Aliàs ue hominem lęsit nec ulla ędificia accendit. Authore Iobo Fincelio. 1537

PVteolanorũ regio, fere toto biennio magnis terræmotibus adeò agitata est, ut nulla in ea superesset domus integra, nullũ ædificium, quod non certã & proximam ruinã minaretur. At uerò anno 1538. quinto & quarto Calend. Octobris perpetuis diebus, noctibusq; terra cõmota est, mare passib. ferè 200. recessit, quo quidem loco & ingentem pisciũ multitudinem accolæ cepere & aquæ dulces prosilire uisę fuerũt. Tertio tãdem Cal. Octob. magnus terræ tractus, q inter radices montis, quẽ Barbarum incolæ appellant, & mare iuxta Auernum iacet, sese erigere uidebat, & montis subitò nascẽtis figurã imitari. Eo ipso die hora noctis secũda

iſtę terræ cumulus, aperto ueluti ore, magno cũ fremitu, magnos ignes euomuit, pumicesqꝫ & lapides, cineriſqꝫ fœdi tantam copiam, ut quæ adhuc extabant, Puteolorum ædificia operuerit, herbas omnes texerit, arbores fregerit, pendentẽqꝫ uindemiam, ad ſextum uſqꝫ lapidem in cineres uerterit. Aues quoqꝫ & nonnullas beſtias interemerit, fugientibus per tenebras Puteolanis cum natis & uxoribus, & magno gemitu eiulatuqꝫ Neapolim ſeſe recipientibus. Qui quidem cinis ad 60. ferè paſſuum, millia exhalationis ui proiectus eſt. Atque, quod mirum uideri poteſt, propè uoraginẽ, ſiccus: longè uerò, lutoſus & humidus cecidit. Verùm quod omnem ſuperat admirationem mons circum eam uoraginem, ex pumicibus & cinere, plusquã 1000. paſſuum altitudine, una nocte congeſtus & aſpectus eſt, in quo multa quidem inerãt ſpiramenta, è quibus duo nunc ſuperſunt, alterũ iuxta litus, quod procurrit ad Auernum, alterum in ipſo montis medio. Auerni magna pars operta cinere, balnea illa tot ſeculis celebrata, quæqꝫ tot ægris ſalutem præſtabant, cinere ſepulta iacent. Durauit & hoc incendium ad aliquot menſes poſtea, cum aliqua tamen interpollatione.

1538 NAtus eſt quidam, & ad perfectam uiri ſtaturam excreuit, capite & humeris tantum geminus, ita ut caput alterum ante, alterum retro eſſet, mira inter ſe ſimilitudine. Barbis etiã & ocu-

lis ſeſe

lis ſeſe referebant mutuò. Idem erat cibi appetitus, fames eadem, uox ſimillima, idem uxoris quam habebat, & excernendi utriſq; capitibus erat deſyderium. Annum excedebat trigeſimum quan do hunc uidere contigit.

Simile quoque monſtrum in Bauaria anno 1541. conſpeximus, erat autem mulier uiginti ſex annorum, duobus capitibus, quorum tamen unum ſatis deforme erat. Hæc dum men dici habitu hoſtiatim uictum quæreret, propter grauidas, dato uiatico abire ex finibus iuſſa eſt.

Colmariæ nobilis Alſatię ſuperioris ac Romani imperij op pidi in ædibus Thomæ Eberlini, die Iouis ante feſtum paſchatis, qui fuit 18. Aprilis, ipſo uidelicet profeſto ſalutiferæ paſſionis Ieſu Chriſti, ex aſsiduis gallinę in producẽdis pullis, laboribus, demũ inter cęteros ex ouo pullũ eduxit quatuor pedibus, totidemq; alis, uno capite ac corpore, ſed ex duob. cõ flato, duplici naturæ exitu. Fuere non inerudití uiri, qui monſtrum eo potiſsimùm die natum, quã communione ſacramentorum fidẽ in recordatione paſsionis Chriſti teſtãt ecclefia, ad ſacramẽtorum uerũ uſum accommodarunt. Quemadmodum enim hæc proles ex duobus corporibus in unum corpus deſinit, cui unicum caput datum eſt: Sic in communione ſacramentorum per fidem in mortem IESV CHRISTI, ac fuſum eius ſanguinem nos uniri in unum corpus cum Chriſto, qui unicum caput eſt ſuæ eccleſiæ, quæ multa habet membra ac potiſſimum multas alas, quibus reliqua membra corporis tuentur, ac ab omnibus inſultibus conſeruantur. Quatuor alas ac pe des ſignificare uoluerunt quatuor Euãgeliſtarum cõſonantiam in de-

in describenda cœna Dominica, qua ecclesia fidelium sine ulla uerborum contentione, uera, uiuaque fide erigitur ac confirmatur. Quemadmodum enim hic gallus quatuor pedibus innititur, sic etiam fidelium congregatio, quatuor Euãgelistarum pedibus, ac nullo alio ab aliis falsè conficto. Et ut duo colla habet, quæ in uno capite conueniunt, non aliter Christi ecclesia unum caput habebit, Iesum Christum, à quo regitur, consolatur, liberatur, ac perpetuò conseruatur.

1538 IN Germania in aëre passim uisa sunt, uiri in cœlo armati, gladii ac funera. Versus orientem uerò stella insolitæ magnitudi-

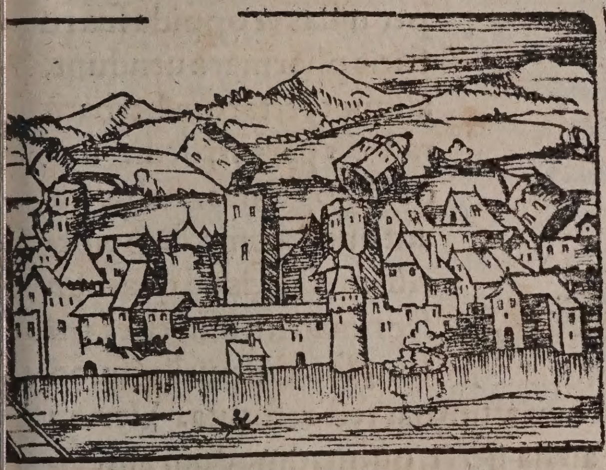
nis radiis sanguineis, ac iuxta eandem crux sanguinea signumque militare in aëre uolitans.

ANte primam expeditionem Landgrauii, honestissimus uir Consul Schmalkaldensis ut Casparus Peucerus in libro de Diuinationibus memoiræ prodidit, uidit noctu quasi coram, has species. In mensa senem inclinato capite dormientem, & in scamno propinquo cubantẽ leonẽ, atque in eodẽ conclaui multitudinẽ uirorũ longis uestibus deliberãtium de leone, cõtra quos tandem insurgens priorib. pedib. leo, quasi inuasurus illos, de scãno prosiliit, illi globo facto opponũt se leoni & impetentẽ pugiunculis fodiũt, tandẽque superiniecta sella cõcluso leoni caudã amputant, sed nõ multò post eluctatus ex sella caudam recipit, ubi cum me-

tu qua-

tu quaſi leonis, uiri illi ſeceſsiſſent extra conclaue, leo rediJt in priorem locum ſcamno inſiliens. Deinde cum aliquoties ingreſſi & egreſsi rurſus, uelut deliberarent de tollendo leone, iritatus ille cum impetu irruit in eos, quibus uociferantibus, & metu ad dormientem ſenem brachia protendentibus, expergiſcitur ſenex, & erecto capite dextræ manus motu minitatur leoni, quo uiſo, leo retrocedit, & ſubinde reſpectans ad ſenem, conſiliensq́ in ſcamnum, in figuram Chriſti ſtantis & concionantis uertitur, coram quo cum uiri illi proſtrati fuiſſent, tanquam ueniam petentes, & conſequuti, unà cum cæteris ſpeciebus euanuerunt.

Baſilea Rauracorum iterum terræmotu concuſſa eſt uigeſimo Ianuarij. In Heluetia horrenda orta ſunt incendia, de quibus leges Stumpfium in Chronicis Heluetiorum. 1538

IN Heluetia ac potiſsimum in agro Tigurino ingens grando, cuius lapides gallinarum oua ſuperabant, longe lateq́ deuaſtauit omnia. Ex Chronicis manuſcriptis. In Algoia, Sueuia, atq́ Heluetia pernicioſa orta ſunt incendia.

IN uilla quadam Roëd propè Spiram imperialem ciuitatē ſitam ad Rhenum, puella quædam Margareta, cum iam ferè decimum ætatis ſuæ annum attigiſſet, capitis & uentris dolore, ad feſtū diui Michaëlis eſt correpta. Dolor autem is longior quàm intol- 1539

intolerabilior extitit, ut quæ lecto incumbere non ſit coacta. Cibum tamen per id tempus magis magisq; faſtidire cœpit, & alui excrementa minui. Itaque ad natiuitatem uſque Dominicã, cum adhuc comediſſet, nullum planè poſt id tempus aut cibũ inſumpſit, aut per aluum excrementum eiecit, à potu tamen nondum abhorrebat animus. Verum cum proximo anno qui 40. fuit, capitis & uentris dolor adhuc hæreret, & ſub proximam quadrageſimam manus & pedes quaſi cõtracti officium ſuum amplius non præſtarent, ſollicitus de filiæ ſalute parens conſiliũ & opem doctorum expetens, iuſſus à uetula quadam bis die balneo ex certarum herbarum decoctione uti. Quo cũ fruſtra per 18. dies uſus eſſet, inde deſtitit. Nõ multò poſt ex eo genere hominum fœmina, quæ circulatorũ more paſsim hinc per uillas et oppida ſua ruſticis pharmaca uendunt, aliquot certarum herbarũ radices parenti dedit, unde facto balneo, cũ bis diē antemeridianis & pomeridianis horis ad quartam ſeptimanam uſus eſſet, priſtinæ ſanitati puella (quod ad manuum & pedum officium attinebat) eſt reſtituta. Verum cum hæc non multò poſt Paſcha fierẽt, quemadmodum ante cibum, ita iam ſubinde & ipſum potũ faſtidire cœpit, & adeò quidem ut poſt Pentecoſtes feſta (cum multo ante comedere deſierit) ne biberit quidem, aut urinam miſerit. Fuit anni huius quadrageſimi curſus & maximè æſtas, ſi qua poſt hominum memoriam alia calidiſsima & ſiccißima, quæ res eo tempore potu planè puellam abſtinuiſſe admirationi magis locum dare potuit.

Circumacto anno 42. Romanorum rex Ferdinandus ad comitia imperialia Spiram uenit, de puella audiuit, rei admiratione adductus, puellam unà cũ parente Februario menſe ad ſe uocauit. Fuit

puella

puella iam duodecimum annum tranſgreſſa, & pro ea ætate, ſtatura et habitudine iuſta, oculis cæſijs, & pro ruſtica, uultu nō illiberali, ingenio planè puerili & ſimplici. Cum autem rex de tanti temporis ieiunio percunctando, omnia eadem, quæ à cæteris dicta comperiſſet, & non nobilium modo omnium, ſed & phyſicorum ſuorum captum res excederet, Reipub. intereſſe putauit, rem, ſumma cum diligentia inquiri. Itaque in quoddam hoſpitium duci & obſeruari uoluit. Poſitis ueteribus ueſtimentis, nouis à rege datis, induta eſt, Sepe ad ſumendum cibum inuitata & potum, ſemper renuit. Quin & rei admirationē auget, poſtquam nihil comedat aut bibat, copioſe narib. & oculis (cū interdum fleret) humores profluxiſſe. Accedit eò quod toto corpore ſcabie et puſtulis phlegmaticis laboret & calide admodum hypocauſto gaudeat. Somnum naturalem capit & quietū. Verū ad aëris inſpirationē & reſpirationem, ſtomachus & uenter inferior (qui paulò cōtractior erat) non perinde ut cōuenit dilatabatur. Viſcera tamen ipſa, ut hepar & ſplen nihil uitij (quod tactu deprehendi potuit) habuere. Os ſemper ſiccum habuit, nec quicquam unquam expuit. Cum autē iam ad duodecimum uſque diem ſumma cum diligentia obſeruaretur, & nullius rei minus quàm cibi & potus deſiderium eſſet, idem tamen pulſus & uultus, & eędem corporis uires perſiſterent, Ferdinandus rex cum ad ſe uocaſſet, datis muneribus non ſine admiratione domum remiſit, quæ longe poſtea nec bibit nec comedit quicquam.

1539 IN Belgico mense Octobri à secunda hora pomeridiana usq; ad quartã sanguine pluit. In Heluetia Cometa apparuit in Maio mense, caudam obscurã atq; subalbam uersum meridiem uertēs.

IN pago quodã Fiegenstal ditione Episcopi Eystetēsis, Huldaricus Neufesser eius loci accola, cũ uarijs in corpore doloribus, atq; tormētis diu uexaretur, demũ inter cutem ac carnes corporis clauum ferreum iustæ magnitudinis manu deprehendit, quem & retinuit, donec ab eius loci chyrurgo ferro uiam faciente, è corpore extraheretur. Verum cum dolores magis magisq; acrescerent dolorum crudelitate uictus, rationes quæsiuit, quibus seipsum ferro uel laqueo demum liberaret, quo factum est ut ab amicis ad tempus sit probe custoditus. Verum cum id negligentius fieret, quàm res ipsa postulasset, in ipso diui Matthæi festo mane intra septimam ac octauam clam arrepto cultro, sibi ipsi gutture perforato, manus intulit, attamen à suis post festũ (ut dicitur) aliqua ratione recreatus sine omni cibo ac potu, salua tamē semper ratione, usq; ad tertiũ diem Octobris uixit. At posteaquam iam sole ad occasum uergente animam exhalasset, postero die Fiegenstallum ad sepulturam delatus, ibidem in cœmiterio à uicinioribus chirurgis duobus, amicorum ac magistratus iussu, aperto iam corpore eiusq; membris hinc inde exploratis, in stomacho inuenerunt iustæ magnitudinis lignum, tres diuersi generis cultros, unum quidem rubigine obductum, capulo nigro, alterum cui manubium à ferro deciderat, tertium capulo omnino ferreo, quemadmodum doleatores uti solent. His adiunctum erat ferrum in longitudinem extensum, formæ quadratæ, cuius tamen extremitas in duas partes aliqua ratione acuebatur. Preterea duæ aliæ ferri laminæ rubedine obductæ, quibus adiunctus erat capillus quasi de capite iam primũ abscisus. Quorũ omnium imagines ad uiuum ea etiam latitudine ac longitudine, qua inuenta sunt hic adiecimus. Carolus quintus Romanorum imperator Galliam transiens liberalissimè à Frãcisco Valesio rege tractatur. Rotuuila Germaniæ ciuitas cum nobili à Landenberg grauem contentionem habuit.

1540 MEdiolani uitulus biceps natus est, habebat autem capita perfecta duo, unumquodq; habuit suam linguã, ac dentes, nares, oculos, aures, sed iũcta erant capita in occipitio, quorũ unũ masculi rotundũ, alterum fœminæ oblongum, speciem diuersi sexus præseferebant. Animal uitula erat exenteratũ, ac ex matre excisum: occisa quod diutius partum traheret, quàm ut seruari posit. Superuixit, ut referebãt, fœtus dimidio horæ, & erat in caupona Cancri. Translatum est eo anno regnum ad Cęsaris filium qui uxorem habet, multisq; incommodis à Gallis acceptis, quia uitulus laborem significet, & sexus, multorum ducum infelicitatem, & fugam, atque amissas absque expugnatione urbes, & arces, prouinciamq; absque prælio. Hæc Cardanus de rerum uarietate lib. 14. cap. 75.

HEmnitij 25. Iunij ingens fuit terræmotus quo multa domorum ædificia concussa sunt. In Germaniæ quibusdam locis 25. Decem

25. Decembris stella splendidissima ante auroram in ipsa luna uisa est, ex qua die proximo duæ emergentes inflexum lumen magni splendoris edidere.

HOc tempore fœtum uidit Hassia editum 5. idus Ianuarij, 1540
geminis capitibus reflexis in dorsum, quorũ sese facies obuersæ inuicem minaci aspexerunt uultu.

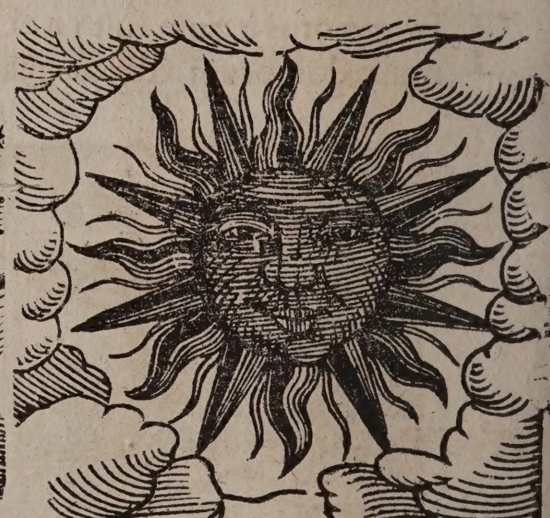
TErræmotus iterum fuit 14. Decembris in Germania, quo multa domorum ædificia quassata sunt.

1540 CArdanus memoriæ prodidit ſe uidiſſe hominem, qui annõ 1540. damnatus pœna capitali, biſq; claua percuſſus cadente etiam ſuccula, ſeruatus ſit corã populo oppidi Caſtrinoui prouinciæ Turonenſis. Prædixerat hoc futurum antequam duceretur, aſtãſq; ſupplicio, ab ea die quę uigeſima octaua fuit Nouembris, peregrinatus eſt ex uoto ſaucius, tamẽ paululum euaſit. Fertur & hoc Corauagij accidiſſe iam circiter ab hinc annis 30. depicta ibi res eſt, & ad beatam uirginem tãtum prodigium refertur. Eius autem prodigij cauſas, ſi ſcire iuuat, leges apud Cardanum lib. 14. de uarietate rerum cap. 76.

HVius anni ęſtas ualde torrida & ſicca fuit, ſupra æſtates multas præcedẽtes, fœni, olerum, & reliquarũ rerum naſcentiũ, ex quibus eſculenta confici ſolent, propter ingentem ſiccitatem magna fuit penuria, licet uini precioſiſsimi ac fortiſsimi paſsim etiam in locis abiectiſsimis, copioſus & ſiliginis tolerabilis fuerit prouentus. Multi eius caloris & ſiccitatis cauſam fuiſſe iudicant Cometam eo anno conſpectum, & ecclypſin Solis magnam, quæ accidit ſub initium æſtatis, ſeptimo die Aprilis, cuius initium fuit ante ortum Solis, & durauit duabus horis integris poſt Solis ortum. Pragæ in Bohemia regalis arx cum templo Ca-

thedrali ſumptibus regum Bohemorum magnificentiſsimis extructa, atque exornata incendio conflagrauit. Adeoqúe multis

in locis

in locis crebra incendia extiterunt, & de multis tanquam de incendiarijs ſupplicia ſumpta ſunt.

CVm de læſa Maieſtate ciues urbis Gandaui inferioris Germaniæ accuſarentur, Carolus V. imperator eam ipſam ſuam patriam tumultuantem compeſcuit, nã gladio cæſis ſeditionis authoribus, abolitisq́ urbis nõ nullis priuilegijs, arcem præſidij loco in ea urbe condidit, qua contumaciores in officio retineret. Vuormatiæ principum ac epiſcoporũ Germaniæ couentus, ac in religionis negotio colloquium habitum eſt, in quo potiſsimum de peccato originis diſputatum, ac ueræ iuſtificationis tractatio Hagnoiam, ac deinde Ratiſponã tranſlata eſt. 1540

ANnõ quadrageſimo primo die decimonono Februarij Friburgi Myſorũ editi gemelli, iuncti totius anterioris thoracis cohæſu. 1541

IN ducatu Mediolanenſi canes circiter uiginti Alexandriæ confluentes facto ordine quaſi militari, uelociſsimo curſu Mediolanum contendentes, homines ac beſtias magna rabiæ agreſſi, obuia quæq́ lacerarunt.

IN Germania propè Alberſchuuiler, nõ longè à Landauio oppido, uuæ in uindemia inuentæ ſunt barbatæ, quæ primũ ad Lu

douicum Bauariæ ducem electorē dono missæ, deinde uerò à Ferdinando rege, ac imperij principibus in comitijs Spirensibus miraculi loco conspectæ, ibidemq́ue ab Henrico Vogther insigni pictore, ad uiuum in hunc modum expressæ sunt.

1541 IN Sardinia insula, ea ipsa nocte qua Carolus quintus Romanorum imperator in Mauritaniam soluturus uenerat, uitulus duobus capitibus in oppido Lagara natus est.

ANno quadragesimo primo circa tertiam à meridie pareliorum facies uisa. Sol uelut in centro consistebat, eum duo cingebant circuli lucidi, in ambitu interioris utrinque nitebat παρήλιον, ceu ad extremum terminum diametri per centrum solis traiecti constitutum, exteriorem arcus iridis colore uarius, effigie falcis, cornibus in septentrionem uersis inscindebat. Quæ coniunctiones regum & principum, qui motus sint sequuti notum est.

IN Germania propè pagum Malsch non procul à Spira imperiali oppido, in uinea quadam, culmus quindecim spicarum suis aristis egregiè ornatarum, absque ulla satione inuentus est.

Texto-

TExtoris uxor in Miſniæ Friburgo in uico Frāciſcano gemel- 1541
los peperit anteriorib. corporis partibus in mutuo cōplexu coniunctos, decimonono Calend. Februarij. Secuta annonę difficultatē ſubita uilitas, nā cū tertio Cal. Auguſti frumēti modius aureo Rhenano & dimidio uenderet, intra dies ſeptē minꝰ dimidio emptus eſt. Eodē anno illuſtris dux Henricus decimoquinto Cal. Sept. Dreſdę obijt, ac ſepelit Fribergi in tēplo diuę uirginis.

IN Heluetia uallis quædā magno terręmotu cōcuſſa eſt, ac ad montē Appenninū ſulphuris fœtidiſs. riui in planum defluxere, qui tamen non durauerunt.

EOdē anno Vuilhelmus Rogendorfius, Cazianerū ſecutus, Germanos milites Turcis prodidit. Buda fruſtra oppugnari tentata. Pragę magnū incendiū ortum, Ferdinando regi magnum damnum intulit.

IN ducatu Vuirtēbergenſi nati ſunt gemini, coalitu pectoris ad umbilicum uſque connexi. 1542

Eadem

1542 EAdem in regione horrendæ imagines, inter quas etiã uirgæ uel faces celerrimo motu hinc inde in cœlo ferri uisæ sunt.

DEcimoquarto Iunij, Budę uehementissima tempestate, sancti Stephani turris fastigiũ ruptũ atq; ad terram deiectũ est.

IN Bilsen Bohemię oppido ut Peucerus de Teratoscop. memorię tradidit, natus est infans similis imagini Christi crucifixi aut pendentis in cruce, qui collum tortum, & in latus inflexum habuit, quẽadmodum pingitur imago filij Dei, de cruce ablati, ut difficulter ipsius ori propter obliquitatẽ cibus inferi potuerit, crura etiã transuersa & inflexa habuit, quæ etsi aliquoties seiungerentur, sua sponte tamen ad priorem figuram relapsa sunt. Vixit aliquandiu Viennæ Austriæ.

SVb finem Septembr. locustarum uis ingens tanquam nubes quædam multis in locis uisa, quę initio alis carẽtes, post qua-

tuor adi-

tuor adipiſcebant, quæ uno agro depaſto, mox inde auolantes, alium atq; alium ſubinde occupabant, omnia humi naſcentia abſumentes, præterquam quòd uitibus haud ita multum nocere potuerunt. Ea calamitas agrum Mediolanẽſem peruaſit. Itidem ex Polonia in Sileſiã id genus locuſtarũ irruentiũ; menſe Nouembri parẽ aut etiam maiorem iacturam agris intulit, quæ initio Octobris in Miſniam ad oppidulum Oſcheuuitz ſeu Oſsitium, haud procul à Torga graſſatę, grauem plane odorem poſt ſe reliquerunt, ne auibus quidem maioribus tolerabilem, tandem autumnali frigore contabuerunt, & ſuibus pabulo fuere. Scribunt hiſtorici ſubinde huiuſcemodi peſtes in hominum culta inculta'q; incidiſſe, ſed nunquam tamen ſine mali præſagio, iræ'q; diuinæ iudicio.

SAnguine hoc anno pluit in Diœceſi Monaſterienſi ad caſtrũ nomine Saſſenburg, non procul à Vuarendorff.

In Fri-

1542 IN Friſia nouus quidã propheta extitit, qui nominabat̃ Georgius Dauid, ſe Dei nepotẽ nuncupans, & cum feris & auibus quacunq; lingua colloquebatur, ab ijs uíctum accipiens. Aſſerebat cœlum eſſe omnino uacuum, ſe autem ad id miſſum, ut filios regni cœleſtis cohęredes adoptaret, alia multa plane abſurda, & uana deblaterans. Hoc anno bellum Turcicũ ſine fructu geſtum eſt, Bellum inter Mauritium ac Ioannẽ Fridericum Saxoniæ duces aliqua ratione ſedatum. Henricus dux Brunſuicenſis à Ioanne Friderico Saxone bello petitus, ac ex ſuo principatu fugatus eſt.

1543 OCtauo idus Februarij matutina hora quinta, eademq; minuta, Scaffhuſiæ Heluetiorũ nati ſunt infantes duo, uterq; fœminei ſexus, capitibus duobus, brachijs quatuor, totidemq; pedibus diſiunctis, uno uerò ſolido corpore, à collo ad umbilicum uſque, umbilici ſubtus uinculo propendente.

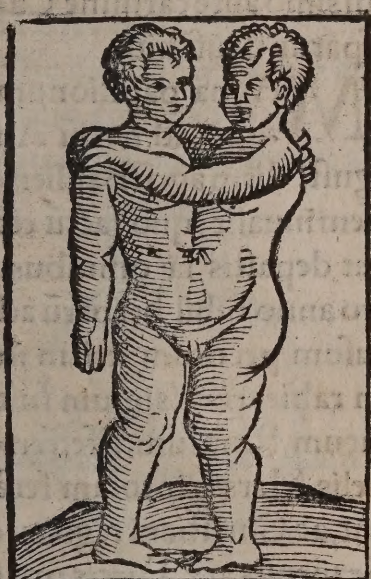
LOcuſtarum ingens copia in Miſniam ac Marchiam ruens multum damni agris hinc inde intulit. Hoc ipſum eodem tempore in Lucano etiam agro factum, in quo tanta copia inuenta eſt, ut in aliquibus locis, quemadmodũ Iobus Fincelius annotauit, glomeratæ cubiti altitudinem ſuperarent.

QVarto nonas Maij non procul à Pfortzheymio Marchionis Badenſis haud ignobili oppido, in pago Zeſenhuſen

inter

inter quartam & quintam post meridiem, ingẽs Cometa uisus est, sua magnitudine lapidẽ molarem facile superãs. Qui caudam suam aduersus Aquilonem dirigebat. Ex quo desuper ignis instar magni draconis descendens in terram, proximum riuum plane exhausit, & inde in agrum quendam uolitans, magnam frugũ partem, absumpsit, indeq́ꝫ se recipiens in altum, harum rerum uestigia horrenda post se conspicienda reliquit.

IN pago Rinach non procul à Basilea Rauracorum mulier gemi- 1543
nos edidit cõcretis corporib. duobus, supra umbilicum, quatuor brachijs, tamẽ à lumbis deinde in duos pedes tantum desinebant. Fuit masculus ac egregie à Sebastiano nostro Munstero in Cosmographia sua descriptus. Vnde & Stũpfius in suũ etiã Chronicorũ opus trãstulit. In die conuersionis Pauli in Belgico (licet non desint qui Cracouię scribãt) natus est infans ex honestis & nobilibus parentibus teter admodum & horribilis aspectu, flãmeis & radiantibus oculis, ore naribusq́ꝫ bouinis, cornu figura exertis ac prominentibus, dorso pilis caninis hispido, simiarum faciebus in pectore extantibus, quà mammarum locus, oculis felium subtus umbilicum hypogastrio adfixis, tetris ac minacibus canum capitibus ad utrunq́ꝫ cu-

bitum & pedis utriusque patellam antrorsum spe-ctantibus στεγανόπους & στε-γανόχειρ, figura pedum cy-gni, cauda sursum refle-xa, & recurua longitudi-ne ulnæ dimidiæ, editus in lucem quatuor horas uixisse, & tandē his emis-sis uocibus, Vigilate, Do-minus Deus uester aduē-tat, expirasse dicitur. Hoc monstrū describit Caspa-rus Peucerus, de Terato-scop. & Mūsterus noster in Cosmographicis, elegā-tissimo autē carmine Ca-sparus Bruschius.

1543 MAgna papilionum copia ad tertiū Augusti diem agrū Basiliensem inuasit, quo factū est ut depastis iā omnibus, eo anno nihil herbarū ad usum pecorum etiam in aruis inuentum. Hæc autem animalium rabies potissimum fuit circa Minchenstein, Arlesheim, Tornacum, Rinacum, Pfeffenheimum pagos. Hoc anno sæuijt crudelis Mars per totam ferē Europam. Smalandij Gustano rebellant, ac Christiani regis auxilio ad imperata facienda coguntur. Granensis arx Turcis prodita. Carolus imp. ducē Iuliacensem debellat: Gallū in Germania inferiori aggredit. Gallus in Picardia Heluetiorū auxilio, oppidū Landersy cōmeatu contra imper. iuuat, ac simul regionē Litzelburgēsem subiugat. Vuilhelmus dux Cliuēsis Gallo adhęrēs Carolo imp. in Brabātia negotiū facit ac Antuerpiā obsidiōe cingit.

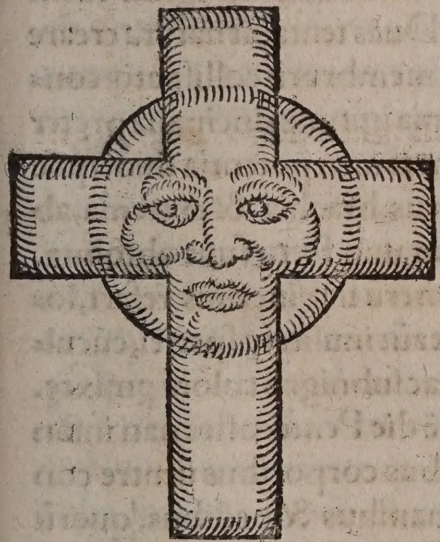
Quinto

QVintoidus Aprilis Glaronæ, in nobili Heluetię opido, hora ante meridiem undecima, cœlo omnino ſereno, albus ac criſtallinus circulus, cuius centrum à dextra ad ſiniſtram uſque pars iridis, natiuis ſuis coloribus occupabat, per medium ſolis, ad horas quatuor integras, ire uiſus eſt. 1544

SEptimo Aprilis, hora octaua poſt meridiem, cœlo ſereno uiſum cœli prodigium in ciuitate Vuyl in Turgauia luna uidelicet, in cuius corpore alba crux ſplendebat.

MEdiolani mēſe Ianuario ut Cardanus refert, nata eſt puella biceps, reliqua aūt omnia unū corpus referebāt. nam bina

 crura,

crura, bina brachia, uulua una, ſed tamẽ cũ Gabriel Cuneus chirurgus diſſecuiſſet, primò quidẽ gulam interiorẽ (ſunt qui meri uocant) ac cum ea uentriculũ inuenit geminatũ, ſed tamen in fundo coibãt, ibi pylorus unus, attamẽ ex eo inteſtina gemina exoriebantur, ut uterq; ordo duplicatus eſſet, illorũ prȩterquã in recto: nam in illo rurſus in unum coibant, ſicq; ad anum finiebatur. Erant autem feces in ambobus, pulmones gemini uiſebantur, atq; hi nulla ex parte in unum coibant. Cor paulo altius quàm in alĳs eſſe ſolet, ν literam græcã referens: bifidũ ſcilicet, ſed tamen in una ſede. An uterq; uentriculus ſuperior in eo eſſet, haud explorauit. iecur craſſum ualde oblongum, ſed abſq; penulis ſeu additamentis, atq; ideo informe: ſpina dorſi duplicata, diſtabatq; una ab altera digiti magnitudine, unaquȩq; ſuo inſeruiens capiti, & uſq; ad crus, quod ſibi in directo erat, ferebatur. Dentes inferiores, anteriores quatuor, ſuperiores autem duos tantũ ſed magnos, uerum inferioribus duriores, ac paulò ſolidiores, ſed tamen qui neq; ipſi dentis exquiſitam prȩferrent duritiẽ habuit: renes duplicati, uteres & ueſica minimè. Orta eſt menſe nono, & abſoluta, ac etiam corpulenta. Verum in ipſo ortu, ob errorem obtorto collo unius ab obſtetrice, idem dies eademq́ue hora fuit qua tenebras mortis & uitæ huius lucem experta eſt. Manifeſtum eſt igitur idem in his contingere quod in fructibus. Duas tentauit natura creare puellas, in ipſo exortu principalium membrorũ colliſa atq; conſtricta ſunt omnia, præter caput, omnia igitur principalia prȩter cerebrum in unum coiuerunt, fuerunt tamen potentia duo, quæ autem poſterius creata ſunt, uelut uterus, brachia, & extrema, ab uno tantum principio, & tanquam in uno fœtu ſunt abſoluta.

1544 IN multis Germaniæ locis magna iterũ ut Fincelius refert, locuſtarũ copia infeſtauit agros. Erãt aũt inuſitatȩ ſpeciei, cucullatȩ uidelicet ĩſtar monachorũ, giluo ac ſubnigro colore pmixtȩ.

HEydelbergȩ ad Neccarum flumẽ die Pentecoſtes nati infantes duo cõiuncti & maſculi, duobus corporibus uentre conglutinatis duob. capitibus, quatuor manibus & pedibus, quorũ mater Catarina, pater uerò Caſparus Besler faber. Baptizati ſunt ambo, quorum unus Ioannes, alter uerò Hyeronimus nuncupa

tus est, uixerunt diem unum cum dimidio. Defunctis uerò à medicis membra interiora per secationem uisa, cor tantum unum inuentum est.

AD oppidum Silesiæ Nissam grandines increpuerunt inusitatæ planè magnitudinis, unde terra longe lateq́ eius regionis uastata est. Sic etiam die decimosexto Iunij, ex atra cœli inclementia orta tempestas, ac grandinum tanta uis, ut in Suntgoia ab oppido Brundtrut, ad Rhenum usque, quicquid frumentorum in agris, ac botrorum in uineis erat adeò prostrauit, ut uites amputatæ penitus, in agris uerò ne stramen quidem pecori relictum sit. Die proximo non minori damno Brisgoiam ac Marchionis Badensis ditionem, tertio uerò uallem Limosam affecit. Secuta est magna rerum omnium caritas, ac Basileæ uini mensura decem & sex obolis, medimnus frumenti uerò duobus coronatis gallicis cum dimidio uenderetur. 1544

QVinto Calend. Septembris, Argentinæ nobilis Alsatiæ metropolis, infans fœminei sexus, horrendo, mōstroso, atque in superiori parte, aperto planè capite, lato ore, bouinis oculis, naribus aquilinis natus est. Eo anno Carolus imperator Turonium ui captum incendit. Cleuensem ad obedientiam adepto ducatu Gellerensi, reduxit, Proditione Marchionis de

Quassa Caroli exercitus ad Carniolam cæsus est. Henricus Angliæ rex Gallos bello uexauit. Imperator Carolus per suos Hispanos Africæ regnum obtinuit.

1545 ALtero die post Pentecosten in Silesia hęut Casparus Peucerus de Teratoscopia author est, uisæ sunt imagines. Duxit ab oriente instructã aciẽ ursus, cui ab occasu leo armata manu occurrit, intra exercitũ utrunq; lucidissima emicuit stella, mox cõgressi inter sese utrinq; dimicarunt acriter, ut distillare ex sauciatis corporibus sanguis ubertim, & exanima concidere cæsorum uiderentur cadauera. Inter præliandum, aquila ex præcelsa rupe supra copias leonis sese uibrare alarum remigio uisa est. Vbi depugnatum esset quasi dirempto certamine, leo rursus inter suas effulsit cohortes, ursi nulla apparuit species, sed prostrata & sparsa iacuerunt cadauera, qua alter exercitus constiterat, quibus adstiterunt senes canicie spectabiles & uenerandi. Finito prælio reduxit exercitum ad occasum leo, quo aliquo usque progresso, quidam albo & ornato uectus equo à copijs redijt ad pugnæ locum, atque in eum equum iuuenem cataphractum ibi stantem collocauit & uersus ortum procedentem comitatus, cum cæteris speciebus euanuit.

IN Saxonia mense Februario infans natus est horrendo aspectu, corpore quidem integro & bene compacto, sed contusis, laceratis, atque laxatis membris omnibus, excepto capite oblongo ac quasi Turcico pileo insignito. In Polonia uigesimo nono Martij circa horam octauam antemeridianam, horrendum fulmen de cœlo iactum, uniuersam Poloniam commouit. Mox apparuere tres punicei coloris cruces in cœlo inter quas cataphractus miles flammeo gladio contra exercitum sibi

oppositum

oppositum pugnauit ac uicit, ac deinde uictor à dracone horrendo deuoratus est. Refulsit statim etiam casma ingens in toto cœlo ad horam ferè integram. Apparuere demum tres irides cum suis coloribus: quibus angelus alatus insedit ad dimidium horæ omnibus conspicuus, qui tamen deinde cum reliquis, continuo nubium concursu euanuit.

nuit. Hæc scribit Fincelius de miraculis, post renatũ Euangeliũ.

SEptima die Augusti circa undecimã post meridiem horã, horrenda in Mechlinia urbe accidit tẽpestas, qualis uix unquã est audita. Nã edito tonitruo tantus tremor concussit eam, ut maior pars hominũ putarit imminere extremũ iudicium, aut instare urbis exterminiũ. Cõsequutum enim est horribilem illum nubium crepitum, fulgur quoddam nebulosum & fœtor sulphureus intolerabilis, neq; sciebat quisquam, nisi hi quos tẽpestas & fatum

apprehenderant, quid factum erat, donec tandē rumor in urbe percrebuit, fulmen cœli tetigiſſe Arenæ portā, in qua repoſita fuerant ſupra octingenta uaſa pulueris bombardici, quorū ſubita conflagratio tantam in urbe fecit confuſionem, ut nemo unquam mirabilius uiderit ſpectaculū. Porta illa Arenaria diſſoluta fuit, in momēto oculi, in minutiſsimas partes, nec tantū turris fundamenta, quin & uicinorum murorum lapides fuerūt ex fundamento euulſi, & in omnem urbem diſperſi, ſed & foſſarū aquę ſubitò fuerunt ui caloris incenſi pulueris arefactæ. Mane itaq; ſequētis diei, undiq; inuenta ſunt per circuitū diſsipatę turris cadauera defunctorum, quorum trecenta fuiſſe putātur, & ſeſquicentum grauiter uulnerati. Inuēta quoq; fuit mulier in tempeſtate illa, uolens cubiculi ualuas claudere, quæ ſubita ui amiſit caput. Erāt aūt in hoſpitio quodam aliqui ludētes cartis, qui in uniuerſum extincti ſunt, præter matrēfamilias, quæ in cellam uinariam deſcēderat, ut creuiſiam apportaret. Inuentus quoq; fuit uir quidam in ſpelunca abſconditus, qui poſt triduū progreſſus interrogauit, num mundus adhuc cōſiſteret? In ſumma, erat miſerum ſpectaculum uidere urbem illam egregiam, tam miſerè uaſtatam & dehoneſtatam. Nulla ferè fuit in urbe Eccleſia, quæ non graui læſione fuerit quaſſata, domus uiciniores penitus fuerunt proſtratæ, imò integræ plateæ ſubuerſæ.

1545 ROtuuilæ nobilis Germaniæ oppidi, cum Euangeliū à quibuſdā grauiter inſectaret, ac multi profitentes ſe fide ſola in Ieſum Chriſtū ſaluari, ex urbe emigrarent relictis bonis, diabolus magno ciuium timore inambulare urbem uiſus eſt, timendum autem erat, ne capitalis ille hominum hoſtis, ac mille artifex, ut alibi fecerat, ciuitatem incenderet.

IN urbe Argelia tempestatis impetu in arce deiectum est caput 1542
statuæ, quæ ducis Saxoniæ imaginem referebat. Thermæ Fiderenses in Pretegoia crebrioribus imbribus, uel ruptura nubis adeò sunt demolitæ, ut omnibus magno labore amotis, ipse fons uix inueniri potuerit. Eo anno Henricus dux Brunsuicensis, auitum regnum repetens, à duce Saxoniæ ac Landgrauio Hassiæ cęsus ac captus est.

EOdem anno mulier quædam Viennæ Austriæ, nomine Margareta, filia Vuolffgangi Karlingeri, ciuis Viennensis, uxor uerò Georgij Vuolczeri hospitis eo tempore ad ædes Rubri Cancri appellatas, grauida facta cum ante diui Bartholemæi festum ualentem & strenuè se mouentem usq; ad festum diuæ Luciæ sacrum infantem sensisset, partus doloribus cruciata, matrem & suas ad se uocauit, ut iã parturienti mature adessent. Quę cũ aduenissent præsente obstetrice elaborauit ad parturiendũ. Verũ in nimium uehementibus conatibus, fragor quidam increpuit, qui argueret magnam uim fœtui illatam. A quo fragore uiuacitas fœtus deprehendi amplius non potuit. Interim grauiter laborare cœpit, & lac adcurrens ubertim ubera repleuit. Atroci igitur & ineuitabili onere doloribusq; acerbis implicita mulier, per quadriennium usque ad annum Domini 1549. semiuiua perdurauit, defluxu continuè putrilaginoso laborans. At frustra tentatis omnibus remedijs, à chirurgis ac medicis docto-

ribus

ribus demum, anno 1550. 10. mēsis Nouembris die, hora 12. pomeridiana, sectione facta paulo supra umbilicum, ubi sanies aliquandiu emanauerat, in latere dextro per tractū musculi recti, contentum semiputridum fœtū ex materno utero extraxerunt, mater successu temporis sanata est optimè, & adeò quidē ut suos menses porrò legitimè habuerit & spes sit denuò concepturam & fœtū edituram. Tota hæc historia lectu dignissima, per Matthiā Cornax doctorem ac physicū Viennensem, ad Ferdinandum inuictissimum Romanorum, Hungariæ ac Bohemiæ regē conscripta est.

1546 IN Acken oppido Saxoniæ ad Albim, infantes fœmoribus lateroteneus concreti uisi sunt, qua crura subnectuntur coxæ, eo situ, ut dexter, sinistra manu humero dextro alterius incumberet, sinister, dextram thoraci alterius transuersim prætenderet.

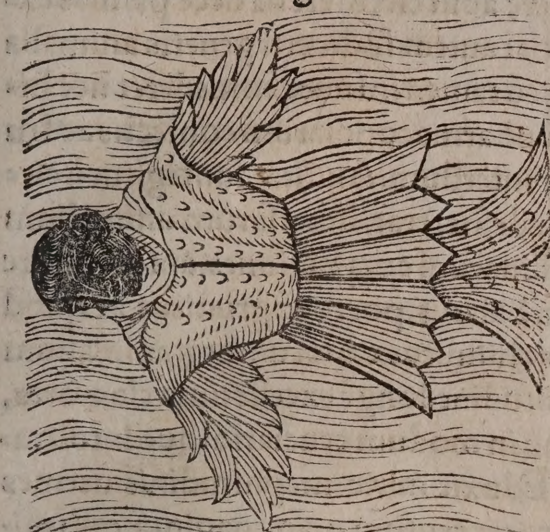

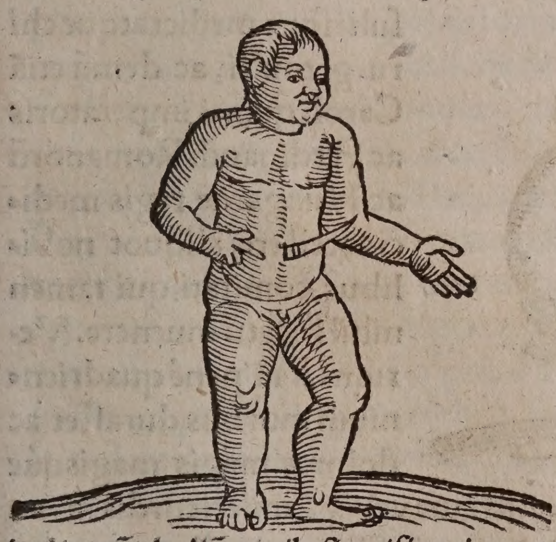
In Pan-

 Anno Domini. 1546

IN Pannonia inferiori chasma ad horæ spaciũ uisum est quod magnã ignis copiam in terram deiecit. Supra ignem autẽ uisus est atri coloris bos qui ignem mingeret. In Hungaria ex uuis, cunctis uidentibus sanguis emanauit, Fincelius.

IN Dania hoc anno nõ procul à Coppenhagẽ, præclaro oppido, captus est piscis marinus capite humano, sed instar mauri subnigro, uestitu suo exprimebat monachũ. Erat enim cappa uestitus circa collum, ac habitu punctis quibusdã ornato, brachiorum ac manuum loco habebat pinnas natationi accõmodatas. Inferior aũt pars hoc est cauda, in piscem desinebat longitudine trium ulnarum, postquam captus est, uixit dies tres, ac ad Daniæ regem miraculi loco missus est. Verũ credo eũdem esse quẽ Casparus Peucerus in libro de Diuinationibus, ac Iobus Fincelius in suis miraculis ad annũ Christi 1550. posuere, quẽ tamen in ipsa eius facti descriptione 1546. captum legi.

ANte bellũ Germanicũ, q̃d Carolus 5. imp. aduersus ducẽ Saxoniæ & fœderatos gesit, ut Marcus Frytschius in meteologicis refert, natus est infãs in pago quodã Frãcorũ, cui exempto ex aluo matris culter iacuit in uẽtre, eminens cuspide extra uentrem, qui & paulatim facta suppuratione extractus est. Omnes iudicarũt bellũ ciuile significari, mutuasq; ciuiũ inter se cædes, qui uelut in uiscera sua ferrũ postea strinxerunt.

Est

1546 ESlingæ haud ignobilis Germaniæ ciuitatis, puella quædam Ioannis Vlmeri filia Margareta nomine, ex graui morbo ac uentris uehemẽtiorib. doloribus, adeò se intumuisse finxit, ut uentris moles totã faciem obtegere ac in circũferẽtia decẽ palmas excedere à multis uisa sit. Dicebat autem se diuersi generis animalia suo sanguine alere in uentre, cũ tamen ipsa nec comederet nec biberet quicquam, sed tantum pharmacopolarum confectis ac fructuum odoribus recrearetur interdum. Auditæ sunt igitur à circumstantibus lectum in quo defixa erat, diuersarum animalium uoces. Gallorum cantus, gallinarum cocyzationes, anserum strepitus, latratus canum, ouium balatus, porcorũ grunitus, ac quod magis est, bouum mugitus ac hinnitus equorum atq; animalium multorum hominem magnitudine longè excellẽtium clamores, à quibus se continuò mirum in modum cruciari atque intolerabili motu torqueri aiebat. Eduxit miræ magnitudinis uermes atque serpentes ex latere circiter centum quinquaginta, quò miraculo fidem faceret. Eius igitur rei rumor cum non modò apud oppidanos, sed extra urbem in pagis ac uicinioribus locis, atque mox etiam per totam ferè Germaniam percrebuisset, à multis indies exteris, non minus miseratione quàm miraculo, tanta uirginis moles cõspecta, ac multis munerib. ditata est. Cõsulti sunt medici atque chirurgi multi, ac demũ etiã Caroli quinti imperatoris ac Ferdinandi Romanorũ ac Hungariæ regis medici accessere, aliquot nobilibus comitati, qui tamen nihil fucatũ inuenere. Verum cũ iã penè quadriennium morbus durasset ac dolores magis magisquè

incrudescere uideretur: Magistratus urbis (misericordia ne, an suspicione mala motus nescio) uocatis filiæ parentibus, interro-

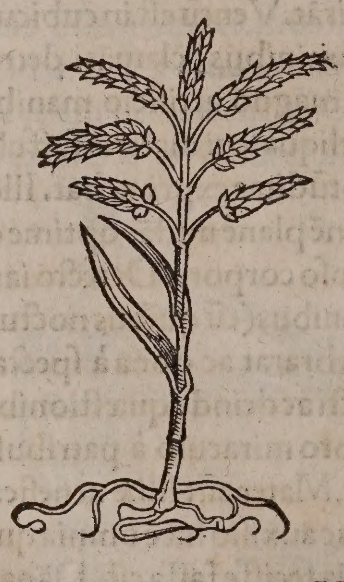
gauit

Anno Domini.

gau't eos num consilio medicorum, filiam sectione facta, à tantis cruciatibus liberari cuperent. Cui pater, uir bonus ac innocens, respondit, filiã diuinæ benignitati ac legitimis remedijs medicorum committendam. Mater uerò mali conscia noluit ut nautæ periculo quicquam tentarent, & quod magis est, contra eundem se diuinam imploraturam ultionem dixit, si neci traderent filiam adhuc iuuenculam. Missi sunt etiam ad laborantem, qui in memoriam reuocarent, se multoties medicorum implorasse auxilium, eos igitur iã præstò esse ut quacũq; ratione, morbi improbitatem aut lenirent, aut diuino auxilio prorsus tollerent. Verum illa à matre prius subornata, respondit se morbi improbitatem ac crucem à Deo sibi impositam patiẽti animo absq; ulla medicina laturã, donec diuina benignitas esset contenta, cũ iam ad quadriennium diuino auxilio solo omnem morbi crudelitatem superasset. Verum magistratus Eslingensis patris responsione cõtentus, demũ doctorẽ medicinæ, cum chirurgis tribus ac obstetrice misit ut puellæ aluum sectione inquirãt. Ventũ est in cubiculum, in quo tumidã inuenere ligatã linteaminibus, clamãti detraxere tegmina, ferrũ adhibent, ac uentrem magno artificio manibus fabricatũ inueniũt, puluinaribus ac reliqua leui materia suffultum, cum uarijs arcubus quib. uentris rotũditas exprimebat. Illo igit ab obstetrice detracto, uiderũt uirginẽ planè nudã, optimè compacto, ac supra quã dici posit formoso corpore. Detecto iam fuco parentes, cum filia ac conscijs omnibus (cũ quibus noctu, alijs dormientibus largiora conuiuia celebrarat ac dona à spectatoribus leta absumpserat) in carcerẽ ducti ac deinde quæstionib. examinati sunt. Vẽter in curiã latus, ac pro miraculo à patribus conscriptis cõspectus atq; adseruatus est. Mater aũt filiæ uenefica tormentis examinata satanæ instinctu ac auxilio hæc omnia quę per quatuor annos facta sunt lucri gratia fecisse fassa est. Dãnata igitur iudicis sententia, fracto prius collo, publicè combusta est. Filia autem perforatis prius ignito ferro genis muro inclusa, atque in eodem perpetuis carceribus damnata est. Parens, qui se ab uxore ac filia in eum usque diem quo nefandum facinus detectum est, deceptum esse sanctè affirmabat, propter innocentiam liberè di-

miſſus eſt, alij uerò capti, qui inſontes erant ad ſua abire iuſsi, alij uerò pro delicti grauitate puniti ſunt. Hæc ideò inter huius anni prodigia numerare placuit, nõ quidem quod reuera prodigium ſit, ſed quod prodigioſum uideatur, aſtutam uetulam lucri cupiditate uictam, ſatanæ ductu potuiſſe ſuis nugis atq; ludibrijs per quatuor integros annos infatuare nõ ignobile ac imperitum uulgus tantũ, ſed tot principes ac magiſtratus, totãq; Germaniam demũ, ex qua deinde in alias nationes fama inanis ſparſa eſt. Vnde diſces non tantũ ſatanæ mendaciorum omnium parentis uerſutias, ſed magiſtratuum omniũ ferè, in rebus grauioribus, ac potiſsimum in operibus diaboli extirpandis ignauiam, unde fit ut nimia ſecuritate immerſis, facile ſeductor omnem ueritatem obſcuret, et eius loco inanem mendaciorum fucum obtrudat.

1546 BAſileæ Rauracorum in agro quodã uiduæ apud nos in diui Albani ſuburbio habitãtis, ſiliginis ſtipula, ſpicarũ ſeptem inuẽta eſt, quarũ ea quæ in ſummo erat reliquas magnitudine longè excellebat. Hoc anno defuncto iam Martino Luthero 18. Februarij, Carolus quinus imperator Hiſpanico exercitu in Germaniam irrumpens, dum inobedientiam aliquot principum ſe caſtigaturum prætẽdit, Germaniã uarijs artibus expilat, atque pecunia militibusq; exhaurit.

DEcimo Februarij in Miſniæ oppido Belgern ac locis finitimis, noctu chaſma ab arcto rubore ſplẽdens ad duas horas reſplenduit, radiosq; in terram demiſit. Conſpectæ ſunt eodem etiam tempore tres trabes diuerſis coloribus in nubibus oberrantes.

Apri-

APrilis 24. Halberstadij in Saxonia uisus est globus atri coloris, ex luna media, uersus Septentrionē magno impetu ferri.

HAmburgenses nautæ 15. Decembris in medio noctis globum ardentem instar Solis ad meridiem properantem uidere, qui tantum radijs æstum emisit, ut nauigātes nequaquā ferre potuerint, sed procidentes in faciem, nauis etiam incendium metuerint. Hæc Iobus Fincelius in miraculis suis post renatum Euangelium recitat.

IN Heluetijs in aëre conspecti duo exercitus, duo etiam leones inter se grauiter concertantes, quorum alter alteri caput mor-

dicus auulsit. Alba preterea crux in lõgitudinem extēsa, in cuius extrema parte erat uirga, quasi flabellū referens.

DVodecimo Aprilis die, Sol hoc ipso anno per tres dies, ut globus igneus post meridiē in cœlo comparuit, adeò quòd stellę etiam conspicerētur. Marcus Frytschius.

1547 LOuanij septimo idus Aprilis gemelli nati, distinctis corporibus uni adhærentib. capiti. Horum meminit Casparus Peucerus de Teratoscopia.

DIe 24. Aprilis nõ tantum in Saxonia, Turingia, Misnia, sed apud nos etiam in Heluetia Sol non tristi modo, sed plane sanguinolento uultu ad quatuor ferè integras horas magno multorum stupore uisus est. Quem diem cum in Calend. meũ historicũ annotassem, deprehendi postea eodẽ die Ioãnem Fridericum Saxoniæ principem, sanctissimum atq; constantissimum in fide heroen, ad Milbergam à Cæsare in clade cruenta captum esse.

EOdem tẽpore in Germania aliquot locis ut Fincelius scribit crucis imagines in uestimẽtis uisę sũt.

IN Ploa Voitlandię oppido infans natus est monstrosus, in eo enim neque dorsum neque uenter apparuit, præterquã quod intestina circa pectus ex aperto corpore longè dependerent, pedes uersus

caput

caput inclinauit, umbilicum in mola sinistræ tibiæ habuit, capite fuit acuminato, ad similitudinem cidaris aut tiaræ.

Calendis autem Octobris in Saxonia mane circa Solis orientem uisa est in cœlo tumba mortui atro panno tecta, superimposita rufsi coloris cruce, quã præcesserunt, ac secuti sunt lugubri uestitu ornati homines, cum tubis tantum strepitum atque 1547

sonum edentes, ut clangor etiam ab incolis facilè sit auditus. Hęc autem dum fierent uisus est etiam miles cataphractus horrendo aspectu, qui gladio euaginato pãnum album aliqua parte secuit, ac deinde quod reliquum erat, ambabus manibus in duas partes lacerauit, atque deinde cũ reliquis, ab hominũ aspectu sublatus est.

AD oppidum Bitterfeld uitulus in agro repertus, oculis, naribus & auribus humanis, uertice tonso & miniato, rictu & pectore uitulino, cruribus anterioribus uitulinis, posterioribus humanis & breuibus admodum, sed utrisque desinentibus partim in ungulas uitulinas, partim in humanos digitos, qui ungulis suberant, & separatim propendebant. Hoc monstrum describit Casparus Peucerus lib. de Teratoscopi. Sic apud Cælium Rhodiginum legimus, apud Sibarim olim pastorẽ nomine Crathin ex frequentioribus cum capra cõgressibus (quod turpe fœdumque dictu est) caprã quidẽ humano capite patri simillimo, cor

pore uerò caprino matrem referente, genuiſſe. Quem poſtea du ctor caprarius ac anteſignanus hircus, zelotypia laborans, ob-

lata occaſione humi pro more dormientem, maximo impetu cornibus inuaſit, ac corriualem crebrioribus ictibus uulneratum interfecit. Cælius lib. 25. cap. 32. Lectionum antiquarum.

1547

Miſenæ tēplum Cathedrale 5. Calend. Iunij fulmine ictum hora quinta pomeridiana, turres, tectum, campanæ incendio conſumptæ, cum eo die gratiæ actæ eſſent, atque in eodem, TE DEVM LAUDAMVS à canonicis ac ſacrificulis eſſet cātatum, de capto Ioāne Friderico Electore. nullum aliud fulmen aut anteceſsit, aut ſecutum eſt, Georgius Fabricius Chemnicenſis in Miſniacis.

In Ita-

Anno Domini 1547

IN Italia nõ procul à Roma, idibus Decẽbris circa horam tertiam pomeridianam, cœlo sereno uirga sanguinea, & crux rubea, sub cuius uertice aquila alas suas uibrabat, in aëre conspecta est, tribus feré integris diebus.

EO autem anno Tridentinum Conciliũ à Cardinalibus & Episcopis Romanę curiæ, continuatum est. INTERIM, nouus Papatus ad Germaniæ interitum Augustæ Vindelicorum promulgatur.

AD Salã mense Maio sol clarissime fulgẽs, duos globos circa se igneos habuit hinc inde sese mouentes, quorũ grandior demum ipsum solem adeò texit, ut planè ferrugineus appareret. In quibusdã Saxoniæ locis uisus est ignis de cœlo in terram atque urbes cadere. Iobus Fincelius.

FOemina nata in Argelia, cum comitante marito proficisceretur Lipsiã in pago Oberstorf sito, inter Mansfeldiã & San-

 gerhusium

gerhusium cruciari cœpit dolore parturiētis, enixa est igitur puellam, infantem pulchrum, & aspectu delectabilem, nisi quod in dorso exanthemata rubra adparerent, latitudine grossi Ioachimici. Cum autem uixisset infans quatuordecim dies, ei caput ita creuit, ut quotidie maiori tumore oneraretur, donec & oculi circumflua carne prorsus intecti nihil uidere possent. Quinto igitur mense cum adhuc superstes esset, filo explorata est circumferentia capitis, quam ęquat hæc linea duodecies explicata, quæ imagini adiecta est. Hęc Iobus Fincelius scribit de miraculis post renatum Euangelium.

1548

Decimo octauo Calen. Maij, intra sextā & septimā Mysenę natus infans diuiso in fronte craneo, unico crure sine labijs, oris loco exiguum habens foramen, reliquo truncatus corpore.

In syluis Aurelianis Galliæ, linx inuenta est quæ breui admodum tempore tantam hominum copiam deuorauit, ut uicini periculi metu attoniti, domi latitantes prodire non sint ausi.

Basilea Rauracorum nono Februarij die, mane post quartā, leui terræmotu cōtremuit, quo tamen ė somno excitatus, in lecto me ferri, aut ab alio cum stramine in altum aliqua ratione me mcueri putabam. Terręmotu hæc fieri ignorassem, nisi idem alijs contigisse eodem temporis momento intellexissem.

Decima Februarij die, uisus est in Saxonia ignis cœlestis, in aliquot urbes incidere.

In Saxonia iterum duo exercitus Quendelburgij uisi sunt in aëre, inter se hostiliter concurrentes, sunt & alia diuersi generis prodigia in aëre conspecta. Marcus Frytschius in Metheoris annotauit.

ROſenfeldę in ducatu Vuirtenbergenſi haud ignobilis oppidi, uigeſimotertio Iulij die, primũ luna iam plena contra naturã tunc temporis ſanguineo colore, & in eadẽ brachij ſubnigri cum manu expanſa imago uiſa eſt. Quæ cum iam naturalẽ ſplendorem recepiſſet iterũ cum trabibus ſubnigris tribus per tranſuerſum recta quaſi linea deductis, conſpecta. Deinde his omnibus euaneſcentibus, tertiò crux Burgundica, nigra, ac poſtremò ſupra lunam, ex utraque eius parte duæ aliæ lunæ, ſed multo minores, apparuerunt. 1548

HOc anno in Saxonia feliciter à Carolo imperatore pugnatũ eſt, afflicta ab Hiſpanis Germania. Frãciſcus potẽtiſsimus Franciæ rex obijt, cui filius Henricus eius nominis ſecundus ſucceſsit. Sic Hẽrico octauo Anglię rege defuncto, eius filius Eduard9 V. puer adhuc p gubernatores regnũ paternũ adminiſtrauit.

ANno quadrageſimonono quidã honeſti uiri Brunſchuicenſes cũ noctu iter facerẽt, lunã uiderunt circumdatã eſſe conſpicua ſpecie, quę nominatur Halos, & iuxta eam duo παρασελήνας, ipſam uerò lunam quater circumuolui, deinde iuxta παρασελήνας igneum conſpexerunt leonem, aquilam fodientem ſibi pectus. His ſucceſsit horribilis ſpecies inflammatarum urbium, & circa has cameli, figura Chriſti pendentis in cruce cum latronibus, & circa eam cœtus hominum quaſi Apoſtolorum. Extrema 1549

ſpecies

ſpecies omnium maxime terribilis fuit, Stetit uir truculentus ſtricto gladio minitans ictum puellæ, quæ ante ipſum ſpecie ſupplicis, lacrymans petere uidebatur flexis genibus ne feriretur. His ſimiles & alibi uiſæ ſunt. Horum omnium autores ſunt, Caſparus Peucerus de Teratoſcopia, & Fincelius. Sunt autem hæc etiam omnia publicé per Germaniam, cũm pia ad pœnitentiam adhortatione Nicolai Melderi, & Flacci Illyrici, edita.

1549 IN Pannonia, cum uiperę ac lacerti in hominum corporibus naſcerentur, magna hominum copia cum remedium deeſſet,

cruciatibus ac doloribus. multis, extincta est. Quidam demum ad solem expositi, serpentes calorem naturalem sentientes, euomuerũt ac liberati sunt. Inuenta est etiam magna hinc inde serpentum

copia in ędibus, qui cum fustibus & flãmis impeterentur ab incolis, serpentũ unus aliorũ nomine, uoce humana apertisq; uerbis dixisse fertur: NIHIL EFFICIETIS CONTRA VLTIONEM DIVINAM PVGNANTES. Hæc Iobus Fincelius, Franciscus Bebeccius, atq; Ægidius Aquila monumentis prodiderunt.

IN oppido Voitlandię sub auroram in æthere sereno ut Fincelius scribit, cõspectus est procerus uir habitu & ornatu principis Germani, supra quẽ ad alterũ latus leo, ad alterum uerò agnus adparuit, qui se mutuò amplectentes, gestu & uultu amoris indicia præbuerunt. Sertum etiam in nubibus apparuit, quod arripere princeps conatus est sed frustra. Gladium autem qui sub pedibus 1549

pedibus eius diu uisus erat erecto capulo, arreptũ terq; quaterq; contorsit in aëre uibrauitq;, donec totũ ostentum mole nubium sepeliretur. Iobus Fincelius.

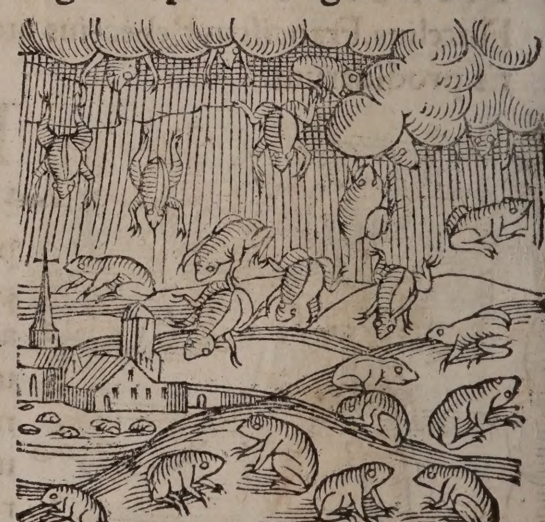
1549.

MVndæ Saxoniæ oppidi, die sanctæ Vrsule dicato, homo quidã ignotus horrendo uultu, sordioribus uestibus amictus, sine tunica gestãs baculum, per omnes plateas currens, alta uoce pœnitentiã clamitans, ad uerbum Dei amplectendum, ac detestandũ idolorum cultum adhortatus est.

HOc anno simiarũ aspectu, & ursinis obsitos uillis toto dorso partus se uidisse Peucerus testatur, & præterea qui exertas ac ceu dependentes tenerẽt linguas, instar uitulorũ recẽs iugulatorũ. In agro Brunsuicẽsi ex scaturigine copiosus sanguis effluxit.

IN Alsatia superiori non procul à Colmaria ciuitate imperiali, magna ranarum bufonumq; copia de cœlo in terram cecidit, quæ ab

quæ ab eius loci incolis, fustibus atque sudibus primum deleta, & deinde ne inde aër inficeret, magistratus iussu in unũ aceruũ collecta, à carnifice excoriatoribusque, in foueã coniecta est. Eo anno Paulus tertius Romanus pontifex Alexander Farnesius antea dictus, obijt, in cuius locum Iulius tertius suffectus est.

CIrca hæc tempora equum uidit androginũ Antuerpię Cardanus, & canem qui intus testiculos habebat, ad uenerem enim promptus erat, nec tamen testiculos habebat, qui tangi possent. Ambo aũt erant amicorum, sed equi pręstat formam describere: Is erat Primiuali uicecomitis, unum habebat tantum testem loco proprio, cum mammis tumidis, ut equæ habẽt. Inde uuluã proprio loco, & ex uulua penis emitebatur. Hinniebat ad equas & forma masculina erat, prõptus & erectus capite, crassiore aũt corpore, colore griseo (ut uocant) caput magnum, penis non maior palmo cum illum exereret. Emptus aureis triginta sex. certum erat cum auerso esset pene, coire illum non posse. 1549

NAtus est puer in agro Tigurino, ditione Kiburgensi, parochia Vuisnangna, uico Teillurga, Maij die uigesimo sexto, qui erat dies Dominicus ante Ascensionẽ Domini, circa duodecimã noctis horam, parentibus Ioanne Vualtero & Barbara Saxeria cõiugibus. Hic puer à parocho loci Henrico Mesicommero baptisatus, & Henricus appellatus est. Incrementum eius per

infantiam & primos pueritiæ annos omnibus miraculo fuit. Nam cum hoc tẽpore sex tantum annos ętatis absoluerit, proceritate tamẽ adolescentem annorum quatuordecim ęquat, crassitudine & corpulentia superat. Vox ei ampla & ualida. Genitalia non minora quàm circa annum uicesimum esse solẽt, pubertate etiã hispida. Nec dum

creſcere deſijt. Annos quinꝗ natus onera magna iam portabat, utpote mediocrē ſaccum (quem noſtri modiū uocant, eſt autem quadruplus ferè ad modiū ueterum Romanorū) tritici. Frugū in areis triturę quas, perticis noſtri flagellāt, & moderādo aratro inſtar uiri adulti ſatis. Ingenium adhuc puerile eſt. Parentes homi nis mediocris modum non excedunt. Hoc ita ſe habere ciues Ti gurini hoc tempore pleriꝗ omnes nouerunt, & puerum à patre adductum plurimi ſpectarunt. Et Conradus Geſnerus medicus Tigurinus (qui pro ſua erga me beneuolētia ac humanitate hanc pueri deſcriptionem mihi communicauit) quinquennem domi ſuæ uidit, accerſitū ut ampliſsimo uiro Vlricho Fuggero Kirch- bergæ & Vueiſſenhorni comiti thermis Ergouianis curandæ ualetudinis gratia utenti, ſpectandum mitteret: ac hoc publi- cè teſtaretur, cum ſciret nonnullos eſſe qui de pueri ætate, & rei ueritate dubitarent.

1550 IN Carinthia nō procul à Clagēfurto atꝗ Villaco oppidis, de- cimo Calend. Aprilis, ante feſtū palmarum, ad horas duas inte gras annonam ſelectiſsimam de cœlo pluit, quæ à regionis inco- lis collecta, atꝗ ad uictum hominum accommodata eſt.

IN feſto palmarum hora tertia poſt meridiem in ditione ducis Brunſuicēſis duo parelia cōſpecta. Amplus enim circulus ſo- lem ſuo ambitu cingens, ad utrunꝗ latus recta quaſi linea pareliū exhibuit,

exhibuit, ac tres iſtos ſoles trabs prælonga eiuſdē coloris in medio perſtrinxit, utrunq; in acumen deſinens.

Tertio Auguſti in ditione Abbatis Vrſini, pago Riedenſi tribus miliarib. à Kauffburen Sueuiæ oppido, fabri cũ iuſctam uxor, gemellas omnibus partib. abſolutas, ſed uentre, ad collum uſq; coniunctas peperit, Quæ ſua longitudine poſt partum tres ulnæ Sueuicę partes ſuperabant. 1550

Globi ignei tres in Miſnia Lipſiæ in aëre de nocte uiſi,, quos multi ſtudioſi atq; etiã clariſsimi uiri conſpexere, autore Marco Frytſchio.

Intra Norinbergam Fichtuuangium, & Anoltzbachium, tertio idus Auguſti, die ſereno, uiſus eſt ſol uarij quidem coloris, ac ſuper eundem uaſculum ſanguine plenum, quo ſol cõſpergebatur, circa aquilam, expanſis alis, uarijsq; coloribus depictam, pedibus autem carentem. Paulo aũt inferius arcus cœleſtis conſpectus, ac iuxta eundem eques qui una manu equum, altera uerò canem uenaticum album duceret.

1550 SEptimo Calen. Iulij in Germania propè pagum Bertholdſzdorff nõ procul ab opdido Coburg, in piro arbore iuſtę magnitudinis ac proceritatis, pira ad maturitatẽ iam properantia inuenta ſunt, quorũ in ſummitate alij etiam flores quaſi ſecundi fructus eius anni indicia, erant.

IN Saxonia ad Trebinium 19. Iulij nõ procul à Vuittenberga muſarũ diſciplinarumq́ omniũ uero emporio, multa prodigia cœleſtia uiſa ſunt. Cerui enĩ inſignis ſpecies, pugnantiũ acies utrinq́ magno impetu, atq́ clamoribus concurrentiũ, q̊rum ſan-

guis inſtar pluuiæ in terrã decidit, ſol horrenda ſpecie, qui & tum tẽporis in duas partes findi, atq́ aliqua ex parte ad terrã ſeſe inclinare cõſpectus eſt. Duodecima Cal. Iulij. Vuittẽbergę gladius ſanguinolẽtus ac machina bellica rotis impoſita, etiam in cœlo conſpecta ſunt, ut ſcribit Iobus Fincelius.

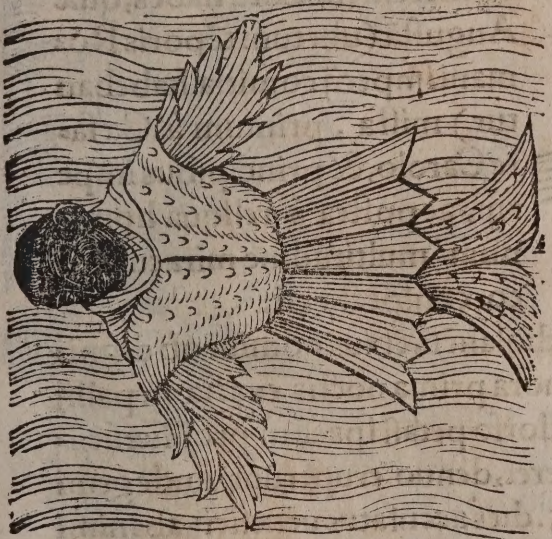
EOdẽ loco circa Ioannis Baptiſtę feſtũ, inter ſextam ac nonam horã cœlo ſereno crux nigra, cum telo miſsili inſtar hami in anteriori parte reflexo, conſpecta eſt. Eodem anno in

no in Saxonia inter Halam ac Merſpurgum, menſe Iunio inuentus eſt fons in prato ſcaturiens ſanguinem, qui tamẽ manibus aliquantulum tractatus, in colorem flaueſcentẽ mutabatur. 1550

IN Myſorum quodam oppido ciuis noctu cum cæmiterium pertranſiret, uidit tumulum ſubitò intumeſcentem, ex quo uocem apertè dicentẽ, VE, VE, VE, VRBI. Vnde homo timore atq; ſtupore captus in ſyncopen incidit. Iobus Fincelius.

IN mari Balthico non procul àb Haffnia, piſcẽ humana faciẽ, capite circumtonſo inſtar coronæ monachorum, corpore ſquamis cucullæ ſpecie obſitis captum affirmat Caſparus Peuc. libro de Teratoſcop. Fortaſſe idem ipſe eſt de quo ſcripſimus ſupra in anno Chriſti 1549.

IN Siennia minoris Poloniȩ pago, duodecim miliaribus à Glogauu oppido ſito, cum panes cultro diuiderentur in menſa, ſanguineis guttis inde manantibus, tota menſa repleta eſt.

1550

FRiberge infans natus est obſcœno uultu, qui in fronte & occipite maſsã carnoſam, duram & prominentem habuit.

IN ditione principis Palatini Electoris ad diẽ uiſitationis Mariæ in pago Horchſam, in ualle Zelliana, infans muliebri ſexu natus eſt mõſtroſo aſpectu, ſine oculis ac auribus, lato ac aperto ore, corpore ubique lacero, uulnerato, ac in pleriſq; membris excoriato ſimili.

IN Germania circa pagũ Rikenſchouẽ, nõ procul à Landauia oppido, capta eſt columba, nõ tantũ quatuor pedes, ſed duplicẽ etiam naturę ad eijcienda excremẽta exitũ habẽs, quæ Auguſtã (ubi tum tẽporis Romani imperij comitia habebantur) miſſa, primum à Cæſare Carolo, & principibus imperij, ac poſtea à reliqua hominum multitudine miraculi loco conſpecta eſt.

CIrca hęc tẽpora cuidã Mediolanẽſi, cuius nomini ob dignitatẽ pepercit Cardanus, hora prima noctis exacta in pallij cõſueta depoſitione, ſcintillę à dorſo petaſi ſparſim proſilierũt, iterũq; repoſito pallio dũ amoueret, denuo eruperunt, unde gemi nato timore pculſus eſt. Infra 15. dies accuſatus ueneficij, ab inimicis quęſitus ut occideret, uoluntariũ ſuſcepit amicorũ cõſilio exilium. Hęc Cardan9 de rerũ uarietate, li. 14. ca. 69. Hoc anno Paulus terti9 põtifex obijt, cui Iulius terti9 Februario ſucceſsit. Madeburgum

deburgũ ad 15. mẽses à Mauritio Saxonię duce, ac Alberto Iunio re Brandẽburgensi Caroli 5. imperatoris iussu obsessum, ac mox rebus Madenburgensium paccatis, bellum in authorẽ Carolum contra omnium expectationem uersum est. Carolus igitur qui iam dominabatur glatulabundus, apud Ænipotem ab hoste circumuentus uix fuga euasit.

Decimo Ianuarij die Martpurgi Hassiæ suborta est ingens aquarum illuuies, à qua multis in locis pontes lapidei penitus demoliti & abducti sunt. 1551

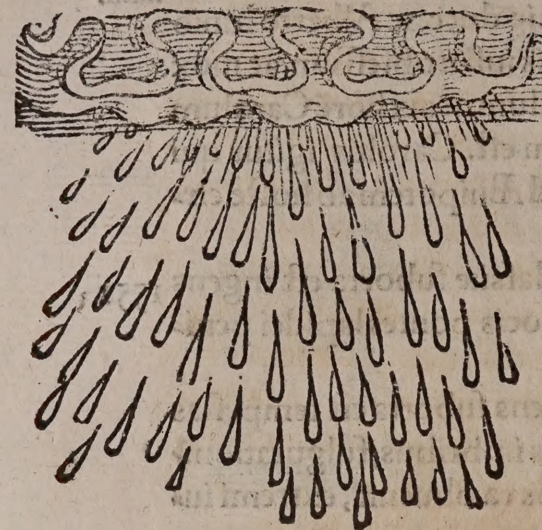
Decimo tertio Ianuarij die, uehemens suborta est tempestas multis in Germaniæ locis, crebris imbribus, fulgurationibus & tonitruis, adeò quòd multi quos ea obuenit, extremi iudicij diem suboriturum arbitrarentur.

Vicesimo octauo Ianuarij die, Lisiboni in Portugallia uirgæ sanguineæ, nec non horrendi ignes in cœlo conspecti sunt,

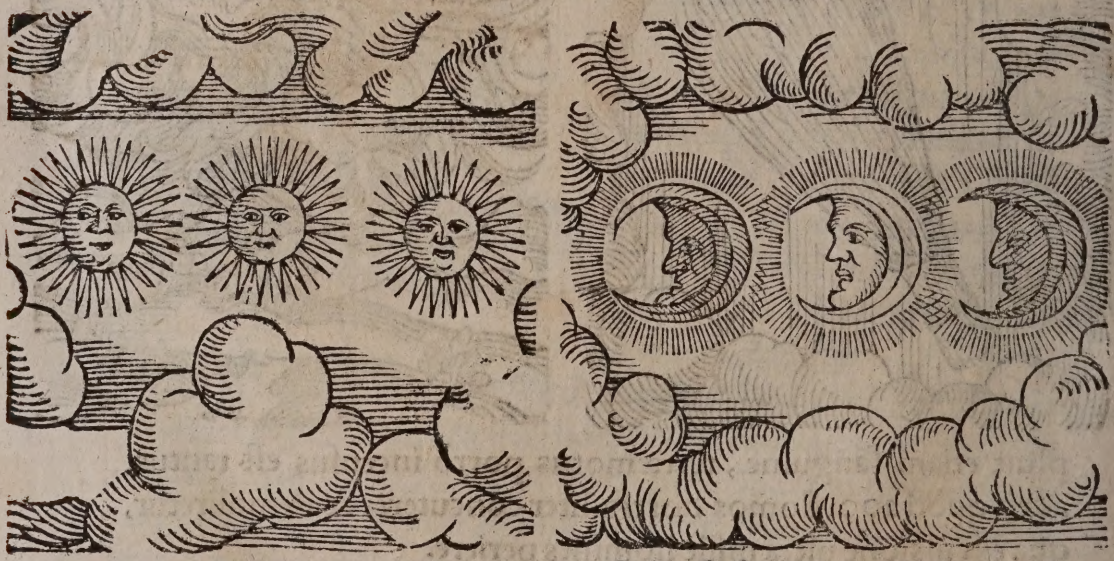
pluit etiam sanguine, terræmotus porrò incensus est tantus, adeò quòd 200. domos horribiliter concuteret & demoliretur, qua excussione ultra mille homines periere.

Creutzburgi ciuis quidam honestus, æde fulmine tacta, ab eodem assidẽs mensę, interijt cum cane qui ei ad pedes prostratus iacuit. Infans uerò prope assistens patri nequaquam læsus est.

VIcesimo primo Martij die, Magdeburgi mane circa horam septimam, septem irides uisæ & tres Soles, uesperi uerò Lunæ tres, quarum prima quæ uerior Luna fuit ciuitati Magdeburgo, altera uerò sanguinea, pago Desdorff, tertia eademq; sanguinea nouæ ciuitati effulsit.

VVittenbergæ Saxonum 12. Calend. Aprilis tres Soles cum uarijs circulis cœlestibus uisi sunt. Græci parelia uocant. Hæc ad uiuum in philosophiæ naturalis studiosorum gratiam depingere hic placuit. Licet hæc fortaßsis alibi aliter uisa sint.

In mul-

 Anno Domini. 1551

IN multis Germaniæ locis cruenta apparuerũt prodigia. In Saxonia cruor manauit quemadmodum etiam in Frãcia. Preterea Kittingi, Bosphori ac in uicinis Franciæ locis ante festũ Pen

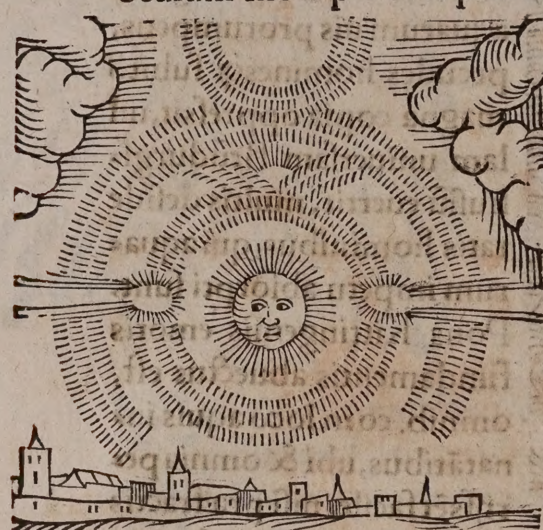
tecostes è nubibus ingens, aquarum uis prorumpens, pecudes hominesq; subitò magna copia oppressit, uillam uniuersam Brũdurgshusiũ euertit, multis desideratis hominibus, qui aquarum impetu absorpti sunt. Pons Kittingensis emotis fundamentis abuectus est, omnib. eo in loco aquis innatãtibus, ubi & omnia perijssẽt facile, nisi præfractis muris oppidi, aqua suum inuenisset exitum, quinq; tamẽ domos euertit penitus. Bosphori trigesies ac amplius cœlum intonuit, ac fulminauit, oppidũ incendit maioreq; partẽ absumpsit. In Ro

tolsee tres ędes aquarũ impetus in terram prostrauit, hominesque cum pecorib. abripuit. In minori Neccaro quinq; domicilia auexit cum sex infantibus ac animalibus quibusdam. Speckfurti quindecim homines, labefactatis multis ibi ædificijs. Pabenbergæ septem domus euertit, atque agros uineasque infestauit maxime. Quam inundationem copiosius Iobus Fincelius in suis miraculis prosequitur.

Vigesi-

1551 VIgeſima octaua Februarij die Antuerpiæ, nobilis inferioris Germaniæ emporij, tres Soles cum uarijs atque diuerſis circulis uiſi ſunt, quorũ delineationem, Phyſicæ ſtudioſis ad oculum hic exprimere placuit.

IN Maio menſe in Turingia inter Gotam & Iſenacum ex continua imbriũ copia, flumina tã ſubitò creuere ut in pago Theutlebio, quinque caſas cũ colono ac quinq; filijs euerteret. Schuuazenhuſiæ autem, in agris armenta paſcentes pueros ſeptem cum iumentis ſubmergerent.

REcens ante confœderationẽ principum Germanicorũ cum Gallico rege, circa tertiam à Solis exortu 21. Martij, conſpecta parelia, quę nitore propemodum Solem antecellebant. Erant arcu cõnexa iridis uariato coloribus, & in occaſum uergente, quẽ conſequebant̃ duo alij corniculata ſpecie, minores multò & anguſtiores, ijſdem inſignes coloribus, ſeq; exteriore contingentes ambitu. Eorum alter conuerſis in Solem cornibus, auerſis alter atq; in occaſum porrectis diutius unius horæ ſpacio cernebat̃. Quæ portendit euentus oſtendit. Caſparus Peucerus de Meteologia.

MEnſe Maio creberrimi & impetuoſiſsimi imbres ceciderũt in ualle Ioachimica, & Schlacenuualdo, qui clades tantas fodinis attulerunt, ut æſtimari illæ non potuerint. Similes inundationes ad Albim & alibi acciderunt, tanta enim mole paſ-

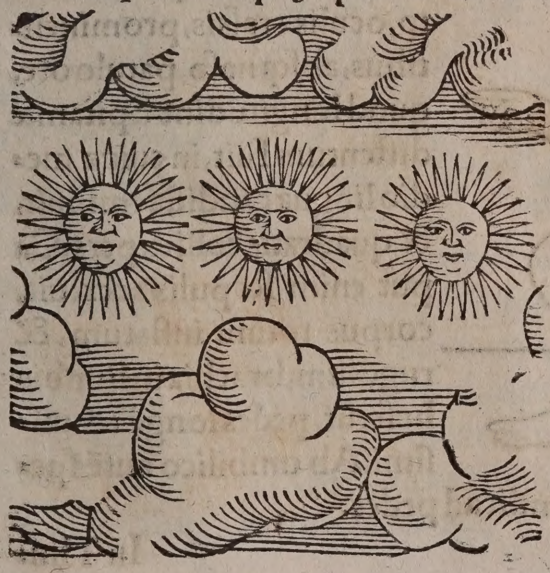
ſim flu-

sim flumina creuerunt latè insurgentibus undis, ut tantam in eo loco accidisse prius nemo meminerit.

VVitstadij quod pagus est ditionis Megalopyrgẽsis, in ferijs Pẽtecostes, coloni in taberna poculis indulserũt, inter quos rustica mulier cũ ebria Deum conuitijs incesseret, eiusq; nomine mira petulãtia & leuitate abutereẽ, ac inprecationibus et ludibrio luderet, subitò à diabolo per ianuã in sublime rapta est, q̃d omnes uiderunt ingenti perculsi pauore, cũq; multi in uias excurrerent, euentũ rei expectãtes, uiderũt mulierẽ aliquandiu libratã in aëre, uersamq; deinde precipitẽ in terrã ferri, extinctam collo fracto. 1551

MIsenæ infans puella (ut Fincelius scribit) quinto ante partum die in materno utero claros eiulatus edit, 15. Cal. Nouembris annum dimidium superstes, pustulis, sanguine fluentib. obijt. Secuta biennij pestis. Eodem anno bis parelia uisa, prima 12. Cal. Aprilis, altera 13. Cal. Ian. Secutũ bellũ cõtra Cesarẽ.

In Sa-

1551 IN Saxonia diabolus in uarias rerum species noctu transformatus in plateis uisus est, pulsans fores ac ianuas diuersorum, atque dum nunc funus ducere, nunc lachrymas ac eiulatus lugentis more, effundere sit auditus, dici nō potest quantopere homi-

nes eluserit. Vitulus biceps nascitur mense Decembri in Schinna pago quem Longum nominant, proximè Fribergum.

IN Marchiæ uilla Dammenuualde propè Vuitstock, coloni cuiusdam coniunx mōstrum quod describit Fincelius, edidit.

Infans toto corpore fuit spadiceo colore, capite cornuto, oculis crassis, prominentibus, absq; naso, patulo ore, quod longitudine Spitamæ distentum fuit, in cuius medio lingua candida eminuit, & quadrata, colli expers. Caput enim scapulis accreuit, corpus totum inflatum, & rugosum, brachia in lumbis hęserūt, pedes longè tenuissimi. Ab umbilico autē species laxi intestini longè dependit ad pedes.

 Anno Domini. 1551

IN Thuringię uico uitulus natus est sextipes, massam carnis è latere dependentem gestãs. Eodem loco uehemens tẽpestas orta segetes agrorum longè latecp prostrauit, crebrò fulminatum de cœlo. Ex quo etiam globus ardens prolapsus, terræ magno omniũ metu incubuit.

AB Indis à quibusdã lucri gratia, Pauyon (ita enim uocabant) animal monstrosissimum in Germaniam ductum, à multis per Sueuiam potissimum publicè numerata pecu

nia uisum est. Hirsuto corpore, capite horrendo, aurib. breuioribus, pedib. quatuor in ima parte fissis, ac instar humanorũ in digitos quasi diuisis, cauda pbreui atcp erecta, cuius imaginẽ ad uiuũ ab Augustano q̃dã pictore ac sculptore expressã adijcere placuit.

BErnę Heluetiorum equuleus quincp pedibus uisus, & apud nos Basileæ Rauracorum bos, à quodam circulatore quinque pedibus circumductus est.

1551 HOc anno Henricus ſecundus Francorum rex, cum Mauritio Saxonum duce Electore, Alberto Brandenburgenſi atq; alijs quibuſdam Germaniæ principibus confœderatus, magno cum exercitu ad defendendam Germaniæ libertatem contra Hiſpanos, & ad liberandos captiuos à Cęſare principes in Germaniam irrupit, conciliumq; Tridentinum diſsipauit.

IN Gallia duplices ex gallina pulli inuenti ſunt, quatuor uidelicet alis, totidemq; pedibus, ſed capite unico.

CIrca oppidum Klagendorff ad Villachū ſitum in Dominica Iudica, frumenti grana ad duas horas integras de cœlo pluit,

pluit atq; ad ſex ferè milliaria horum copia terrā inſtar niuis craſ- Anno Domini.
ſitudine palmi terram texit. Molis āttrita ſunt, ac panis inde optimus decoctus. 1552

TErtio Auguſti inter decimam ac undecimam noctis horam, Mildeltoftoni in Anglia, nat9 eſt infans duobus corporibus atque capitibus, quatuor manibus, unico uētre, umbilico, ac aluo ad eijcienda naturæ excrementa. Ab una parte corporis duob. pedib. iuſtā proportione formatis, ab altera unico pede tantum, ſed ex duobus conflato, ac nouem digitis ornato.

MEnſe Februario in domo Ludouici dheitgi felis domeſtica inter reliq̃s fœtus numeroſos enixa eſt catellum, uiuū monocephalon, bicorporē, octipedem, utriuſq; ſexus, corporib. inuicem complexis, & in unū caput (ut dixi) coeūntibus, ſic, ut ſeſe mutuò oſculantiū ſpeciē referrēt, q̃d ſanè pleriq; ſalutis, copię, & cōcordiæ p̄ſagiū eſſe crediderūt.

IN Dominica S. Bartholomæi in Hollandia magna ortā tēpeſtas, lapides grandinum unius librę pondere in terram deiecit diuerſarū formarum. Quidam enim lapides ſolis referebant figuram, quidā coronę ſpiceæ, alij uero alias formas induebāt, qui deinde ſolis ardore liquefacti fumū ediderūt fœtidiſsimū quo totus aēr infectus eſt, atq; animalia multa hinc è medio ſublata ſunt.

1552 DIe 16. Septembris Basilea Rauracorũ circa horam sextã pomeridianam concussa est terræmotu, haud tamen magno, & eodem anno plusquã mille homines peste grassante obierunt.

MEnse Ianuario diuersorum fluuiorum inundationibus multa periere. Ienæ Sala ędificia multa prostrauit submersis hominibus ac animalibus. In Belgico oppidũ penitus deletũ. Mœnus, Fronhusij prope Marpurgũ multa submersit põtesq; deiecit.

IN Hasia Germaniæ haud ignobili ac Euangelica doctrina potisimũ nobilitata prouincia, Vuitzenhausiæ tertio post festum trium Regũ die, infans masculus biceps, collo duplici, duobus capitibus, ac corpore optime cũ reliquis membris compacto natus est.

STagnũ ad Martis Pyrgum sanguine non semel manare uisum. In Frãcia sanguine & carne pluit. In Misniæ multis oppidis atque ad Muldam potisimum terræmotus facti,

quibus

quibus multa concuſſa ſunt, Contremuit & uallis Ioachimica in qua corruerunt multa.

INter Bingium oppidũ Druſi Auguſti Cæſaris priuigni morte nobilitatum, ac Moguntiam, tanta auium inſolitarum ac un- 1552

quam antea uiſarum copia uno impetu aduolantium uiſa eſt, ut alarum motu ſolem obtexerint, tenebras in ipſa meridie induxerint, ac eius epiſcopatus ſolum omnino obduxerint.

DEcimo nono Maij hora à meridie q̃nta, eo uidelicet die, quo Saxoniæ dux à Cæſaris captiuitate liberatus eſt, ſubita

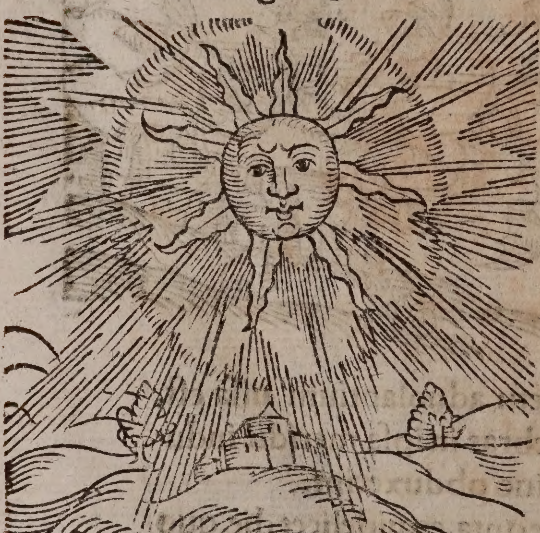
Vuittenbergæ tempestas orta, de cœlo lapidatum, ac post multas cœli corruscationes, fulmine crates ad portã arcis (ut uocant) disiectæ ac in tenuissimas particulas contritæ sunt.

1552

BOnnæ inferioris Germaniç, haud ignobilis, atq; ad Rhenũ quatuor miliaribus à Colonia Agrippina siti oppidi, decimoseptimo Cal. Iunij biceps uitul9, duob. scilicet corporibus, capitibus, caudis, sed tribus tantum oculis natus est.

MEnse Iunio Schonfeldij Sol mane exoriẽs, uisus est tanquã urceus stillans cruorẽ in terram, per quem duæ trabes transuersim trãsiere.

MEchliniç, inferioris Germaniç oppidi percelebris, undecimo Calend. Martij, circa horam post meridiem tertiam, Sol horrendo aspectu, primum ceruleo, ac deinde sanguineo colore magnoq; circulo, cum iride uisus est.

TRactus montiũ Suditorum crepusculi tẽpore 12. Cal. Maij, cum locis uicinis terræmotu concutitur, quem etiam mediocriter

diocriter ſenſit Miſena oppidum. Eodem anno circa duo hominum millia peſtilentia extinguuntur. Mulier in morbo ſuprema parte corporis ſanguinem ſudauit.

FRibergum concutitur terræmotu. in uico Vinario adoleſcens quinque annos uno in loco ſtetit, impreſsis etiam ſolo ueſtigijs, ſexto ſedere cœpit, ſtupidus & rarò quietus, & auerſans conſpectum hominum, hoc ipſo anno peſte extinguitur. Hoc Georgius Fabricius Chemnicenſis in Miſniacis de Fribergo oppido ſcriptum reliquit. 1552

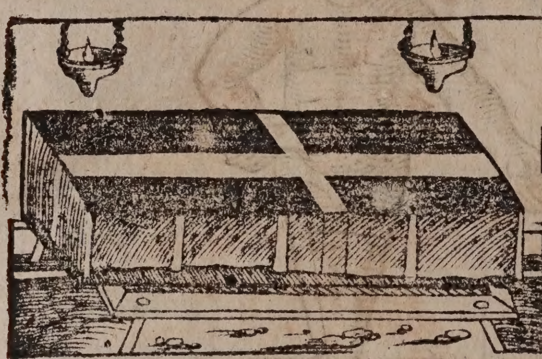

VVidensbachi, quod diſtat miliare unū à Schleuſinga, monſtrum natum eſt ex muliere imagine infantis abſq; pedibus, quorum loco habuit cuſpidem demiſſam, à fœmoribus etiā cuſpides prominentes habuit. Cuius meminit Iobus Fincelius de miraculis poſt renatum Euangelium.

APud nos Baſileæ epidimia labe graſſante, doleatoris cuiuſdam in uico ad Spalas nominato, habitantis ſeruus, peſte etiam correptus eſt, qui cum poſt aliquot dierum ęgritudinē, deficiente ſimul ſanguine ac ſpiritu, animā exhalaſſe uideretur, eius mox corpus cum riguiſſet, è lecto in cubiculi pauimentū poſuerunt donec ſepulturæ mandaretur. Interea autē dum conſodales, de cōmilitonis morte certiores facti, cōſultarēt qua ratione terræ mandandus eſſet, In cubiculo qui mortuus eſſe uidebatur, ſyte-

cticus fortaſsis ad aliquot horas, cum ad ſe rediĳſſet, ignorãs ubi terrarum eſſet (nam in obſcuro atque opaco habitationis angulo ſepoſuerant) qua potuit uoce clamauit: Heu quã frigida regio in qua uerſor, Heu male calefactum hipocauſtum in quo frigoris ardore pereo miſer. Familia autem raucam atq; ignotum clamorem audiens, capta formidine (nam ſerui malum genium in cubiculo eſſe putabãt) cum cubiculum intrare non auderẽt, homo miſer ex ſuo angulo per terram prope lectum repſit, arripiensq; inde manu puluinar, ad terram proſtratus capiti ſuppoſuit, ac à ſuis poſtquam animum timore uacuũ receperant, inuentus rediuiuus, adeò curatus eſt, ut etiam hoc, quo hęc ſcribimus anno, uiuat uxorẽ habẽs ac filios. Simile ferè apud nos, in minori tamẽ Baſilea ante annos circiter 19 contigit, ubi quatuordecim annorum puella, quę in Vineatica Tribu habitabat, cũ peſte obĳſſet, inſuta multasq; horas ſepoſita in terra iacuiſſet, dũ ſepultura paratur, rediuiua ſeipſam, dũ ſola eſſet, liberauit ex linteaminum uinculis, in quibus iam dudũ inſuta ad multas horas, tempore omniũ frigidiſsimo, iacuerat, lectumq; iterũ ingreſſa, cũ ueſpilliones feretrũ attuliſſent, pro more terræ mandaturi, magno ſtupore ac miraculo rediuiua cõtra omniũ expectationẽ, in lecto audacter loquens inuenta eſt, ac deinde aliquot annos uixit. Dicebat autem ſe reuera mortuam fuiſſe, ac uidiſſe inferni diuerſa tormenta, peccatorum pœnas, atq; quoſdam ſibi quam optime notos (quos nominabat etiam) ibi ſupplicĳs torqueri, cum tamen eo tempore adhuc uiuerent. Adiecit inſuper alia quædã anilibus fabulis planè ſimilia, unde magiſtratus prudentiſsimi mandato, ne nugis ſeduceretur mobile uulgus, ſilere iuſſa eſt.

1552 IN ciuitate quæ ſita eſt ad radices montiũ, quos Sudetes uocat Ptolemæus, in aditu Luſatiæ ſuperioris, Budiſsina nomine, duobus ab exortu Suevi fluminis miliaribus. Sub occaſum ſolis,

decimotertio Auguſti, cum fragmen nubis auulſum præcipitiq́ delatum motu & rapido in ualles piſcinis frequentes, obruiſſet, compleuiſſetq́ue alueos, tum rupiſſet aggeres, aquę exitu patefacto, in uicinum undatim decurrere Sueuum, qui ſubitò &

de improuiſo prorſus, auctus his, eleuatuſq́ue in altitudinem, nullis ante memoratam annalibus, cum per decliuia ex altis montibus celeriore alioquin feratur uortice, incitatus ruentium aquarum copia atque impetu, ſpacio duorum milliarium quicquid fuit pontium, ædium, hortorum, ripę uicinum, funditus ſubrutum, diſiectumq́ue ſolo adæquauit, ut ne ueſtigia quidem ædium, hortorúmue reliquerit, & ſimul triginta duos meſerit homines propé oppidum abreptos, cæteri in uicinos euaſerunt colles. affirmant in toto illo tractu plures centenis obrutos, atq́ extinctos eſſe. Octiduo circumacto, turbines ſequuti ſunt uentorum tanti, ut ualidiſsima ab imò mota conuulſerint ac diſcuſſerint ędificia, & proceras arbores magno numero aut radicitus euulſas proſtrauerint, aut cõtortas fregerint, aut uelut inſciderint medias. Octiduo ante diẽ natalẽ Chriſti, cœlũ deſcẽdere & crebris fulgere ignibus, moxq́ horrendo ſummũ templũ feri fulmine uiſum eſt. Tota hyeme peſtis ſęuit uiolentiſsima. Tremores concuſſæ terræ (quos magna bella ſemper pernicioſaſq́

ſeditio-

seditiones denunciasse historię tradunt.) Eodem hoc anno Sudetes montes, atq; in illis extructa senserunt oppida, nō unos binosúe, sed plures ac cōtinuos, tremiscentibus ceu ad uentorū uibratus uehementiores ædificijs. Hæc copiose scribit Casparus Peucerus de Meteorologia.

HOc anno in cruentissimo Caroli imp. cum Henrico secūdo Gallorum rege bello, Teruanū Picardię oppidum munitissimū in Maio à Carolo obsidione cinctum, & deinde in Iunio demum captū est. Metis Gallo dedita, à Carolo frustra obsessa est, militib. hyemis ardore percūtibus. Albertus Marchio Brandenburgensis marte crūeto cōtra Norēbergēses, Herbipolensem & Bombercēsem Episcopos sęuijt. Senis in Italia ab imp. diu obsessa, ac propter Turcas regno Neapolitano insidiātes liberata est.

1553 BAsileæ Rauracorū uigesimotertio Ianuarij die circa horam noctis octauam, uidimus lunam magno circulo inclusam, qui instar iridis durabat ad horas tres integras. Sequebatur mox niuis ac frigus maximum.

RHenus 19. Iunij, ex crebrioribus imbribus alueū suum adeò excessit, ut non tantum aruis agrisq;, sed ciuitatibus infinitis ad fluuiū ædificatis multū damni intulerit. Periclitabāt aliqua ratione Basilea, quæ totum Rhenum excipit, dū ferè furientis fluuij impetus minoris urbis mœnia attingeret, ac forū pene piscarium

maioris

maioris Basileę attingeret, maxime tamē Neoburgū in nostris regionibus. Eodē tēpore magna q̊q; inundatione periclitabat̄ Rubeacum Alsatię uetustissimū oppidū, patria mea dulcissima. Nā cum ibi torrens uersus meridionalē plagam, in urbē duplici fossa cinctam, impetū fecisset, prope Franciscanorū monasterium, mœniorum aliquā partem ad solum usq; in fossam coniecit. At cum ciuium concurrentiū uiribus, tantus inundationis impetus inhiberi nequiret, demū occidentem uersus singulari Dei beneficio, ruptis muris exitum commodissimum, extra urbem tamen, inuenit. Postero die magna piscium copia in agris, pratis, paludibusq; hinc inde, ac in sicco etiam inuenta est, Nec defuere etiā qui in cellis uinarijs pisces in urbe ceperint.

NOn procul à Norinberga in pago quodam qui à tono nomen habet (lingua enim patria uocant zuo dem Thon) in agro uillici Hofeleri inuentum est caput brasicæ, cui decem ac sex ex uno caule alia capita ab ipsa natura distincta suis folijs accreuerunt, quæ pro naturæ miraculo ad eius loci magistratum delata, ac aliquot millibus ostensa sunt. 1553

QVinto Iunij Erfordiæ sanguine pluit. Coburgi intra quintam ac sextam post meridiem diuersi generis species hominum in cœlo sereno, ac deinde dimicantium acies, cum expansis alis aquila, conspectæ sunt.

Lunebur-

1553 LVneburgi infans natus est distorto ore, unde lingua fissa, seu duplex exerta est. Simile monstrum ibidem natum est, anno 1550.

HErbeslebij in Thuringiæ pago uigesimo Martij gemellæ natæ sunt uentre concreto ac fascia carnea in unum quasi colligatæ, medio corpore se mutuis amplexibus retinentes. Baptisatæ sunt, ac post horas duas Deo reddiderunt spiritum.

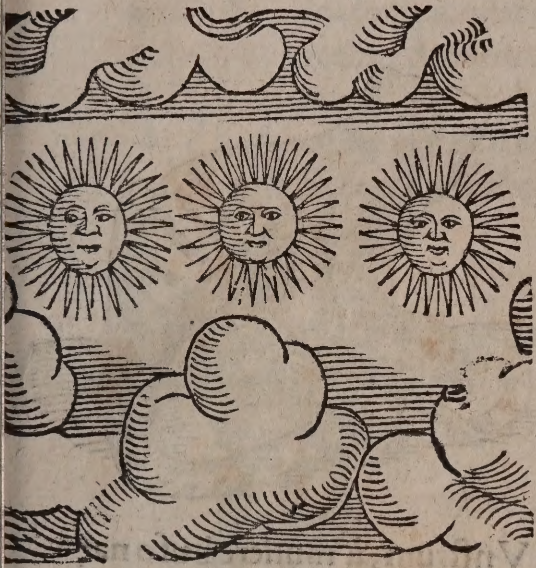

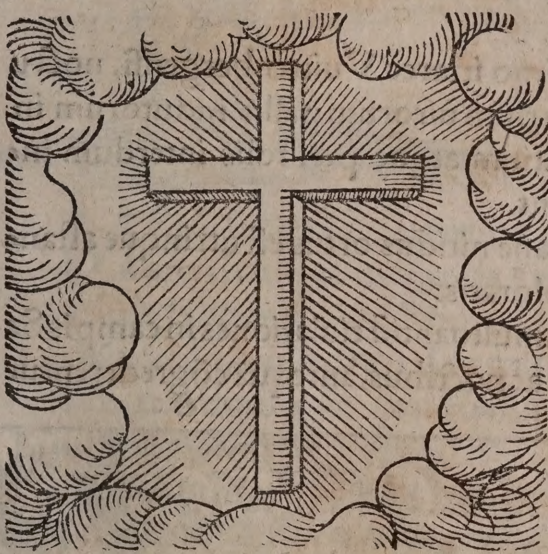

MEnse Iulio gemini in cœlo serpentes conspecti sunt se mutuo rodentes, caudis implicatis, in quorum medio crux ignea refulsit.

CVm Madeburgũ graui obsidione premeretur, post festum Paschæ sol uisus est paulo post exortum lucidus, & ingenti circulo lacteo circumdatus, hunc circulum penetrauere quatuor semirides exquisitissimis coloribus (ut natura illarum fert) distinctæ. Hæ postquam apparuissent per semihoram euanuerũt. Sol autem naturali lumine recuperato, consuetum suum cursum peregit.

DIe sabbathi præcedente Palmarum festum, mane inter septimam & octauam ibidem tres soles nemine non aspiciente comparuere. Quorum medius lucido planè colore extitit, uterque autem collateralis rubeo ac sanguinolento. His uerò occidentibus, cum iam noctesceret, tres lunæ conspectæ sunt. Id longè maio-

gē maiorē hominibus horrorē incuſsit, quòd ea quæ noctu accidunt, natura horribiliora uideri ſoleant. Colores harum deſcribi non poſſunt, quod uarij atque incerti eſſent, eouſque quo per aliquot horas conſtitiſſent, exinde exteriores momento in ſanguinem commutatæ, priusq̃ in oblongos radios diſſolutæ, diſparuere. Ea uerò quæ in medio illarum ſteterat, perdurauit, naturalem ſuum ſplendorem retinens. Hæc quia certis etiam ac phyſicis de cauſis eueniunt, Aſtronomi diſcutere nouerunt. Nos neque prodigium fuiſſe dicimus neque negamus etiam, ſed cuique hac in re iudicium eſto.

EO tempore uerò quo dux Anhaldinus Georgius epiſcopus 1553
Merſburgenſis, magni nominis uir, in Domino obdormiuit, Vuittenbergæ in cœlo, noctu punicea crux conſpecta. Menſe autem Septembri Vuittenbergæ in ipſa arce uiri flammantis ſpecies inambulare uiſa.

1553 IN uilla quadam Thyringica, ad Vnſtrum, à muliere bufo natus eſt caudatus.

OCtobris uigeſimo ſeptimo in arce Vuittenbergenſi, noctu ad tres integras horas trium uirorum pallis indutorum in principem aulis inambulantium atque peribolis interdum incumbentium ſpectra uiſa ſunt.

MEnſe decembri Sol mane nitidus ortus eſt utrinque aſtantibus arcubus bene coloratis.

CLamores bellici atq; tumultuantiũ eiulationes in campis Saxonicis aliquot diebus ac noctibus, antequã cõgrederentur

armis

armis ibi principes, ac ederetur ſtrages cruentiſsima, auditę ſunt, ut Iobus Fincelius de miraculis ſui temporis teſtatur.

DEcimotertio Calend. Sextilis in Miſniæ pago quodã Zie= 1553
heſt, non procul à Pirnauu, natus eſt infans duobus capiti=bus, membris omnibus abſolutis.

MEnſe Iulio ante pugnam Saxonicam, Vuittenbergæ lux in arcis triclinio multoties ſine autore apparuit. Lypſiæ octauo Iulij ſanguine pluit. Pridie ante pugnam, uentorum procollis Mauritij Saxoniæ ducis duo tentoria, alterũ quo utebatur pran=dens, alterum in quo coquebatur, alijs omnibus illęſis, ad terram proſtrata ſunt, autore Fincelio.

MAuritius Saxoniæ princeps, & imperij Romani elector, cum iam uicinorũ patrocinio, Albertũ Marchionẽ Bran=denburgiũ, Germaniã diuerſis in locis igne ferroq́ſ ęuientẽ, per=ſequitur, cum eodẽ in diocœſi Hildeshemenſi fortiter cõgreſſus, fuſo fugatoq́ eius exercitu, captisq́ hoſtiũ ſignis 68. demum in ipſa clade, bellici tormenti ictu, quem in latere dextro acceperat, tertia poſt eam die, fortiter occubuit. In eadem pugna, Carolus & Philippus, duces Brunſuicẽſes Hẽrici filij, & Fridericus dux Lunebergenſis, interierunt. Portenta tantæ calamitatis fuere multa. Canum rabies, qua ad mortem uſque certarunt, fremitus in aëre, ſanguineæ in herbis & arboribrs guttæ, hominum &

equorum in illo cãpo, in quo conflictus fuit, nocte intempesta auditi clamores, eiulatus item nocturni in oppidis. In arce Perlini de statua Mauricij, nulla ui adhibita delapsum est caput. Ipse quoque uiro cuidam optimo in flagrante domo per quietem uisus fuit. Hæc scribit Georgius Fabricius Chemnicensis in Misniacis.

1553 ANte Mauricij necem in Thymigræ quodam uico, uiri proceri imago inter nubes apparuit, ab eo paulatim cepit manare sanguis, deinde scintillæ ab eius corpore emicuerunt. Ad extremum in minutas partes diffluxit. Iobus Fincelius de miraculis post renatum Euangelium.

TRactus ad Albim decimo sexto Calend. Septembris inter septimam & octauam uesperi terræmotum grauissimũ sentit, quo cacumina ędificiorum ita strepebant, quasi desuper omnia corruerent.

Casparus

 Anno Domini.

CAſparus Peucerus ſe uidiſſe ſcribit anno 1553. uitulum felium aſpectu tetro & horrido, amplo ſub collo promiſſoq; aqualiculo ceu προλόβῳ, eoq; albo & molli, canino & nigro pilo, teſtibus inuſitatæ magnitudinis, figura teſtium uerris, duplici ordine diſtinctis.

IN die trium Regũ Stetini monſtrum, in ſuburbio natum eſt tali forma. Capitis loco maſſa informis erat, mobilis, ut exta ouilla. Loco unius auriculæ brachium ſtabat, loco faciei cincinus ſimilis pilis felinis, & lupi piſcis oua, per quæ inferius lucebant ocelli uitrei & renidentes, os contractiſsimo erat foramine, ſine labijs, naſus quoque minutiſsimus erat, abſque collo. Alterum brachium è latere prominebat. Sed neque pectoris neque dorſi effigies aderat, præterquam quod lineola notabatur rachi, nullius erat ſexus, nec androgynus. Cætera monſtrum, brachia & longi pedes continuo oſſe rigebant, ſine iuncturis, cubitis & poplitibus. Manus & imi pedes erant molles, & penduli tanquam bis fracti, ſimiles unguibus curuis, & aduncis. Lutræ, mortuus editus eſt infans quanquam uiueret in aluo materna antequam ederetur in hanc lucem. Hoc monſtrum deſcribit Iobus Fincelius de miraculis poſt renatum Euangelium. 1554

IN Ianuario in oppido Butzau duo parelia uiſa ſunt. Sic Miſenæ parelia conſpecta octauo idus Ianuarij quæ obſcura nube ſtatim contecta ſunt. Georgius Fabritius in Miſniacis.

1554 PRima Febr. die Cathalani Galliæ urbis, post lustrationẽ exercitus, quã rex Galliarũ eò loci fieri mandauerat, mirum circa lunam ostentũ uisum est. Nam ignis incendiũ uehemens ab orientis parte subortum, ad occasumq; uergens, lunę se in modũ maximæ facis obiecit, sęuijt incendium hoc ignis magno cum fragore, scintillas in aërem crebrò proijciens flãmiferas, nõ aliter ac faber dum candens ferrum mulcere intendit.

DEcimo nono Febr. Nebrę duę crucis imagines coloris punicei in cœlo uisę sunt. Eodẽ uero die in oppido Thuringię

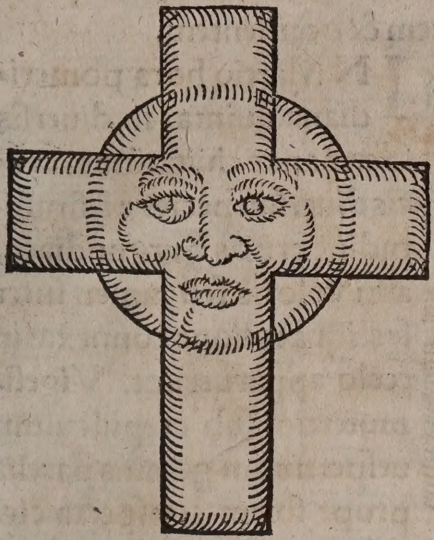

Griessense, in medio sole, qui tum clarissimè fulgebat, crux puni

cea quæ

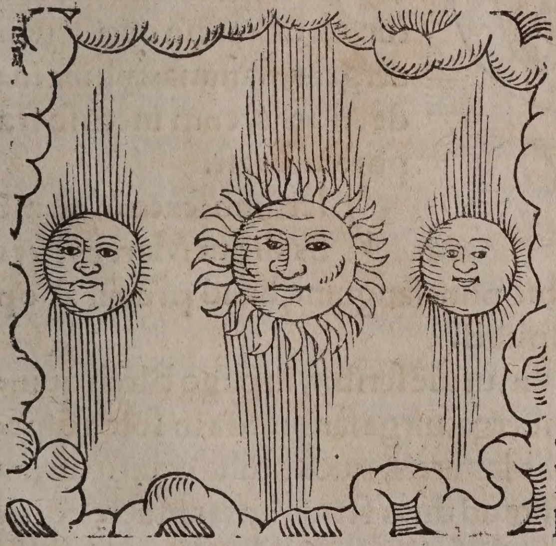
cea quæ ſua magnitudine totum ſolis corpus obtexit. Ab utroq; autem latere trabs ingens cũ uarijs circulis cœleſtibus. Iobus Fincelius de miraculis.

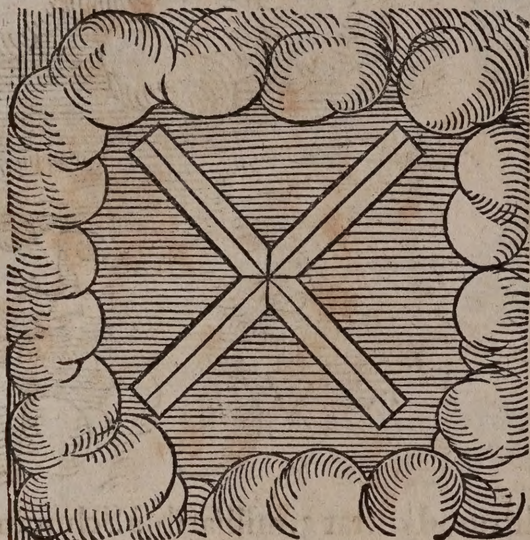

NOno Aprilis Sultzfeldij quod diſtat 3. milliarib. à Schuuinfurto oppido imperiali, nocte duæ paraſelinæ conſpectæ ſunt, & multò poſt uicus pernicioſo incendio perijt.

IN Bauaria ac finitimis regionibus menſe Martio, diuerſi generis ſoles cũ quibuſdã circulis cœleſtibus uiſi ſunt. Primũ quidem Ingolſtadij Martij ſexto, intra octauam ac nonam antemeridianam duo ſoles cum iride conſpecti. Quemadmodum & Norinbergæ uigeſimo tertio Martij die (qua ſalutiferæ paſsionis Ieſu Chriſti memoria celebrata eſt) circa primã poſt meridiẽ. Quo tamẽ tempore adhuc arcus alius occaſũ uerſus ac ſoles cryſtallinis circulis incluſi ad tres horas apparuere, cũ trabe in iuſtã lõgitudinem extenſa. Alia deinde forma Ratiſponę hęc omnia Octobris 8. uiſa ſũt: Quorũ prin

cipiũ fuit hora poſt meridiem prima, operatio inter ſecundam ac tertiam, finis hora quarta. Soles uerò emiſere radios prælongiores ab una parte, inſtar Cometæ, medius quidem uerſus Septentrionem, collaterales uerò ad orientem & occidentem.

1554 IN Martio hora pomeridiana quinta, in diuerſis Germaniæ ciuitatibus, crucis diuerſæ ſpecies ad ſimilitudinẽ crucis Burgundiacę, albi coloris ſed tamen inter ſe aliqua ratione connexæ in cœlo apparuerunt. Vigeſimotertio ſub crepuſculum ueſpertinum gemina parelia prope ſolem conſpecta circulo cœleſti undiq; cincta.

SChaluni nobilis ac militaribus rebus præclari Gallię oppidi, ſexto idus Martij intra ſeptimam & octauam horã pomeridianã, circa lunã ignis ardens, cui lanceæ cuſpis ineſſe uidebatur, ab oriente in occidẽtem uergens, flammasq; hinc inde eijciens, cum incenſo fragore uiſus eſt.

VIceſimo ſexto Maij mẽſis die ut Marcus Frytſchius in ſuis Meteoris ſcribit, pluit ſanguine, haud procul ab oppido Germaniæ Dunckelſpuhel.

VNdecimo Iunij mẽſis die, ut idẽ ſcribit, in pago Blech quinque milliarib. à Norinberga, uirga ſanguinea in ſole cõſpecta eſt, cũ ſtellis ſiue globulis lazureis, quos multa equitũ turma uexillis lazureis inter ſe utrinq; ad duas ferme horas in aëre hoſtiliter concurrens, ſubſequuta eſt, fuit ea rerum facies in cœlo tum tempo-

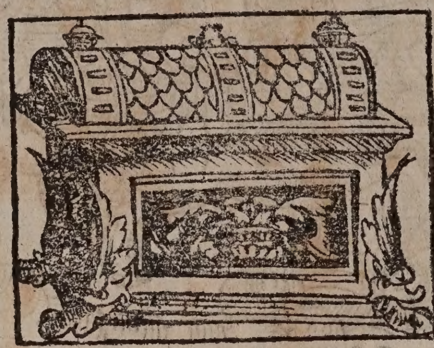
tẽporis, multi exiſtimarunt ſuborituꝝ ſummi examinis diem.

SIc Ienæ 13. Iunij hora quinta pomeridiana ſol ſanguineo planè colore uiſus, ad quẽ cõcurrẽtes magno numero globi ignei ab Auſtro & Aquilone ad Boream, eius ſplendorem obnubilaue rũt. Poſtea uero trabes duæ tranſuerſæ in ſole conſpectæ rubei plane coloris. De quib. copioſius leges apud Iobum Fincelium. 1554

VIgeſima tertia Iulij Mediolani accidit res mira, cui & Carda nus ipſe interfuit. Iacobus Philiphus Cernuſcus, cloacã ſub terra effodi, & cõcamerari iubet, fornicib. extructã, ubi perfecta eſt, ut fornix cõſolidaret, cõcludi iubet, poſt uiginti dies aperit, iubet ut lignei arcus extrahãtur, deſcendit cõductor ſcala immiſſa, ubi ad mediũ ſcalæ peruenit, cõcidit mortuus. Dñs cum uideret illum nõ reuerti, & ipſe deſcendit, & ubi eõ peruenit, ſtatim cõcidit. Aſtantes tertiũ immittunt, qui cum in medio ſcalæ eſſet, dixit: Bono animo eſtote, etiam reliquos educã, ſed ubi ſub fornice caput eduxit, ſtatim mortuus concidit, concidit & quartus. Quintus, qui uocatur Matus, ſonat illorũ lingua ſtolidũ, uir admodũ robuſtus deſcendit, ſed caput nõ cõcidit, uncoq; extraxit unũ è mortuis, inde factus audacior redijt, deſcenditq; eodum, ut caput conderet, ſtatim corruit. Hunc ſtatim extractum adhuc ſpirare deprehendentes, paulatim auxilijs adhibitis, reuocauerũt ad uitã ſenſumq;, mutus tamẽ ad ſequentẽ ortũ ſolis mãſit. Illud magis mirũ, q̃d cloaca ad aquã uſq; ſcaturientẽ deſcendit. Eſt aũt

in cora

in corte Soli torrido exposita domus è regione cauponæ Ptocodochij. Detexerũt mãdato magistratuũ, tutò ex ore antri aqua inspicitur. Canẽ fune immiserũt, semimortuus extractus est. Quoniam causa nulla certa apparet, sunt qui Basiliscum inesse putent.

Iam duobus mensibus elapsis, cũ sepelientes anum Lachiarellę, uilla est propè urbem Mediolanum X. M. P. inuenerunt duas arcas pannis linteisq́ plenas, annis iam propè 30. bellorum metu abscon ditas. Quas cũ apertas curiosius, ut moris est, reqrerẽt, nihil incorruptũ inuenere. Cęterũ quotquot interfuere, aut quę recondita arcis essent, seu tunc, seu etiam post tractauere, intra triduum mortui. Hęc Cardanus ipse describit de rerum uarietate, lib. 1. cap. 9.

1554 Vigesimoquarto Iulij die, cõparuerũt in aëre circa horã noctis decimã in Palatinatu Rheni superiore, ad Bohemicã syluã, uiri duo cataphracti, q̃rũ alter altero erat quãtitate corporis ma-

ior, ad umbilicũ stella insignit9 fulgida, mucrone aũt igneo cõspicuus, inter quos statura minimus inito graui prælio cõcidit, ita ut ne à terra quidẽ minimũ se subleuare posset, ac uictori sede allata,

recumbendi poteſtas facta eſt, qui ſedens aliquandiu, non deſijt uictrici manu ſua atq; gladio, uicto humi ad pedes ſuos decumbenti creberrimè uindictam grauiorem minitari, donec uterque tam is qui uicerat, quàm etiam ille qui ſuccubuerat è medio aëre, ſublati euaneſcerent. Marcus Frytſchius in Meteologicis.

QVinto Auguſti hora 1554
pomeridiana nona, propè Stolpen, in auſtrali cœli plaga, militãtium atq; ter infeſtis armis magno clamore cõcurrentiũ acies in cœlo cõſpectæ, quæ ſemper dum pugnandi finẽ facerent, ingens flammarum copia erũpens, militãtium ſpecies uidentibus è cõſpectu ſuſtulit. De hoc prodigio ſi placet, latius leges apud Iobum Fincelium.

VIceſimoſeptimo Auguſti Tiguri Heluetiorum Vualeſius quidam rota fractus eſt, eò quòd latrocinio, prope Vuilam oppidum Turgauiæ, quendã interceperat. Hunc corui uel coturnices ita impetierunt, ut depoſito onere ui repellere coactus ſit. Hæc publicè pro more, cum trahendus eſſet iam ad ſupplicium, prælecta ſunt.

TEmpore pomeridiano, dimidio à Miſena milliario occaſũ uerſus, mẽſe Octobri multi greges ueſpertilionũ per agros erant duobus diebus, cum id animal minimè gregarium ſit, & non niſi crepuſculo uolare ſoleat.

1554 CAtus Basileæ mihi domesticus, cum quatuor uno partu catulos edidisset, postquam post octiduũ in profluentẽ proijciendos mandassem, inuenit ancilla unũ ex his pedibus horrendis, ac quasi in spiram uarijs reflexibus conuersis. Post biennium aũt tres catulos uno partu edidit circa uentrem, non umblici uinculo coniunctos, sed reuera in matris uentre unitos, quos tamen

partus dolore enecatos inuenimus. Fœcundissimum fuit animal, sæpenumero uno anno ter grauidum nunc quinque, aliquando sex parturiens simul, sed postquam ætatis annũ octauum attigisset, plerunque monstra protulit, ac interdum etiam contra naturã matrum, editos catulos, ad currendũ iam aptos, nobis uidentib. deuorauit. Ob quam potissimũ crudelitatem demũ in Rheno à familia submersa est. Horũ imagines ad uiuum expressas reliquis etiam monstris hoc loco adijcere placuit.

FVere hæc forte priuatorũ domesticorumque malorũ dira portenta, eodẽ enim anno, cũ Apophthegmatũ meorũ editionẽ iam ad prælum pararem, egressus musæum, 21. die Decembris dira me paralysis corripuit. Quo sensim in terram dimissus, uno momento non tantum uocem, sed dextram corporis partem, totumque eius sensum & motum à capite usque ad calcem (solo uisu ac auditu exceptis) adeo amisi, ut, nec uerbum unum proferre ad 12. dies, nec pedibus insistere, nec digitum unũ ad tres integros menses lecto

 Anno Domini.

ses lecto infixus, mouere potuerim. Videbantur membra non in ligna sed in lapides durissimos conuersa esse, dum sanguis læsę partis ex humorum frigiditate & neruorum meatuumq; obstructione adeò gelidus, ac induratus, ut nec fricationibus, nec fomentis, nec alijs medijs quibuscunq;, calefieri uix tandem potuerint. Amisi tunc (dictu mirum) humoribus à capite per cerebrum defluentibus, adeò omnem memoriam, ut orationis Dominicæ uerba, literarumq; omnium notæ penitus exciderint (id quod olim Messalæ Coruino ex morbi etiam improbitate contigit, quemadmodum etiã Francisco Barbaro ac Georgio Trapezuntio, qui inter Latinos Græcè loquentes, senio iam confecti in profundam Græcę lingug obliuionem incidere, ut grauissimi authores testãtur.) Meæ autem calamitatis testes sunt, amicissimi mei, qui me animo quidem ac ratione saluũ, sed tantũ nutu loquentẽ non intelligentes, literis alphabetico ordine in tabula creta depictis, admonebant, ut dicturus sinistræ manus indicio, literas suo ordine ostenderem, ut sic ex literis syllabas, ex syllabis uoces integras facientes, inde animi mei cogitata, utcunque tantum elicerẽt: sed Chyronium uulnus ac immedicabile malum uidebatur. Quo factum est ut non ipse modo, sed omnes morbi atrocissimi spectatores, de uita mea desperarent. Verum Deus misericors cuius uirtus in infirmitate nostra perficitur, assiduas meas ac suæ ecclesiæ pro me preces exaudiens, D. Vuilhelmi Gratoroli Bergomatis, insignis medici opera, maiori ex parte restituit. Si quid igitur ex ea uitæ parte quæ adhuc residua mihi est, musis aut obelo dignum à me acceperis, Deo potissimum optimo maximo ac inde Gratorolo medico asscribas uelim. Hæc humanissime lector ideò hoc loco, literarum monumẽtis edere placuit, copiosius forsasse quàm par erat: Quò diuina per me benignitas etiam apud posteros magnificat, Dei nomen sanctũ glorificetur, ac ego etiam (si quid in lucubrationib. meis, non usq; adeò elaboratũ, aut reprehensione etiam dignũ inuentũ fuerit) infirmitatis ac imbecillitatis meæ ratione habita, ab æq̃ lectore facilius ueniã errati impetrem.

FRibergi Misniæ in medio die uisa est imago Domini nostri Iesu Christi sedentis super iridem insigniter suis coloribus 1554

natiuis depictam, ut Fincelius in suis post renatum Euangelium miraculis memoriæ prodidit.

1554 IN uilla Pomeraniæ Rekouu uicina Rugio ad ostium Viadri, equi pullus natus est capite horrendo, in cuius loco oculorum maculæ erãt subruffæ, aures pendulæ, quales sunt canũ sagaciũ, infimis auriculis cuti acretis. Os quoq; erat mõstrosum, labris inflexis, quemadmodũ duæ tudiculæ compositæ, ut lactari nõ posset. Collũ erat tortũ, & sinuosum distinctis colloribus tanquã catenis uariarũ. Iuba erat impexa, plena plegmatibus. Quãdo hinniebat, putabatur hinnire ingens caballus, ac si qui forte ex nobilibus accederent, toto corpore mouebatur, terrãq; pulsabat, tanquam in rabiem uersus, & quasi impetum in ipsos facturus. Erectus stabat, hinnitu terribilis. Ciues & colonos ferre poterat, quibus accessum liberum permittebat. Cutis erat asperior, & uestis uillosa. Loco caudæ alta crista erigebatur, etiam mortuo pullo. Pes imus anterior, unus erat humanus, alter nullus erat, sed tantũ tibia manca. Pedes posteriores erant equini. Triduũ uiuebat deinde extinctus in triuio sepeliebatur. Hæc scribit Iobus Fincelius de miraculis post renatum Euangelium.

HIeronymus Cardanus uir magnæ eruditionis memoirę tradidit Genuę caput balenæ extractum à mari, in litore diu iacuisse, quod adeò prægrande fuit, ut à faucium imo ad os decẽ & nouem

nouem passus numerarentur. Hoc autem monstro, Cardani iudicio, nil significabatur; quàm Cyrna amissa, caput amisso corpore remansurũ. Nam Genua capitis & dominij ratione, & paruitatis uicem subit, Cyrna corporis. Id ostẽtum cum post annum contigerit, si interpretati tempestiuè fuissent, aduersus Turcicam classem arces munire poterant: unde neque insula ipsis, neq; tantum pecuniarum perijsset. Nunc hoc facto, tota Europa in metu cõstituta est, atq; etiam in periculo. Vt igitur omnia superstitionis partes sunt, ita ostenta cum naturali prudentia coniuncta, ad conseruandam Remp. utilissima cura obseruãtur. Neq; enim tantæ beluæ caput abscindi uel à maiori bellua potuit, nec tormento bellico, nec ullo alio casu. Sed si modò ea casu aliquo aut impulsu occisa simul, & contorto collo computrescente corpore relictum caput, quó nam pacto caput ipsum nõ prius computriuit? aut quomodo collũ abrũpi potuit, quod in cetaceo genere maius non parum est capite, adeò ut pisces collo carere dicantur. Demum in tam uastis litoribus quænã singularis uis caput Genuã adegit? nisi conscia quædam fati mens, opportunè pro casibus singula signa distribuens. Hæc scribit Cardanus de rerum uarietate lib. 14. cap. 74.

Prodigium propè oppidũ Zopeda uisum est, q̃d descripsit Fincelius. Sol aũt cruẽtus ortus est, super quẽ stabat splendidũ ædificium, quod incendio deflagrabat. Ad utrunq; latus solis celsa columna erigebat, quales pingi solent colũnæ Herculis (quæ à duob. mõtibus sitis in extremo litore Hispaniæ & Africæ nomẽ habẽt) quas Hercules in eo loco tanquam signũ uictoriæ aduersus latrones collocari iussit. Pictę aũt erant columnæ tanquã iris distinctis coloribus, nõ ta- 1554

men arcuabantur, sed erectæ stabant, quarum bases ad terræ superficiem uidebant pertingere lateque sese explicare. Altero die sol mane rursus ascendit mutato colore, aliquãtulum pallidus. Ædificiũ, ut antea stabat lucidũ & splendens. Columnæ quoque sese iterum ostenderũt mediũ cõplectentes solem, sed nõ ita cõspicue, ut priore die, & uisę sunt pẽdere in aëre, nec amplius terrã attingere.

1554 IN Orphanotrophio, ut Cardanus memoriæ tradidit, Romæ omnes puellę (erant aũt circiter 70) nocte una factę sunt demoniacæ, nec ulla usque nũc, cum iam exacti sint duo anni, curari potuit. Causa igit ex halitu loci prouenire potest, aut ex aqua, aqua enim pilos & humores mutat: potest & esse dolus. Sic idem Cardanus se nosse uirũ testatur, qui puer per sex & amplius annos, dęmonem se uidere simulauit, tũ ut liberius uiueret, tũ ut homines in sui admirationem traheret, atque etiã sic effreni uoluptati operã daret. Multa contingũt in hominibus, sed si quis obfirmato animo secum reputet, talia omnia esse uana & dolis plena, facile subolebit fucus. At dæmone corripi, aut insanire, quis uanũ non esse dubitat? utinam esset. Si ergo hoc absque fuco contigit, futurorũ temporũ & Antistitũ improbitatem declarat. Nã sicut innoxia ætas in pessimũ exemplũ transijt, ita qui prẹesse debẽt religioni, in improbũ sensũ tradent. Vnde nõ solũ execrãdi explodent, et irridebunt, sed etiã dãnabunt. Hæc Card. de rerũ uarietate li. 14. ca. 76.

In agro Bernẽsi apud Heluetios, Ioãnis Gislingeri concionatoris in Bernensium ditione, mihi à multis annis optime noti, uxor, cũ anno nõdum elapso gemellos edidisset, iterum secũdo partu quinque simul peperit, filios uidelicet tres ac duas fœmellas. Quod si cui impossibile uideat esse, legat Frãcisci Pici Mirandulani in Hymnum suũ secũdum cõmentaria doctissima, ac inueniet ex

Germa-

Germana quadam Dorothea nomine, in Italia gemino partu uiginti filios, ab alia uerò quatuor partubus triginta filios olim editos esse. Cuius rei supra suo loco mentionem fecimus.

STetini accidit ut infans in lucē editus noctu baptizaretur, qui diro modo, corporis gyratione, uociferationibus & gestibus uarijs aduersatus est pastori baptizaturo, ut terrorem omnibus 1554

astātibus incuteret. Tādem pastor factis ad Deū ardentibus uotis infantem baptizauit. Habuit ille in uertice massā carnis, imaginē p̄bēs testudinis ruffæ, in ceruice caudā carnosam habuit instar muris, sed albescētē qualis erat cutis sine pilis, capite erat Thersitico, oculis extantibus, de quo scribit etiā Iobus Fincelius in miraculis post renatum Euangelium.

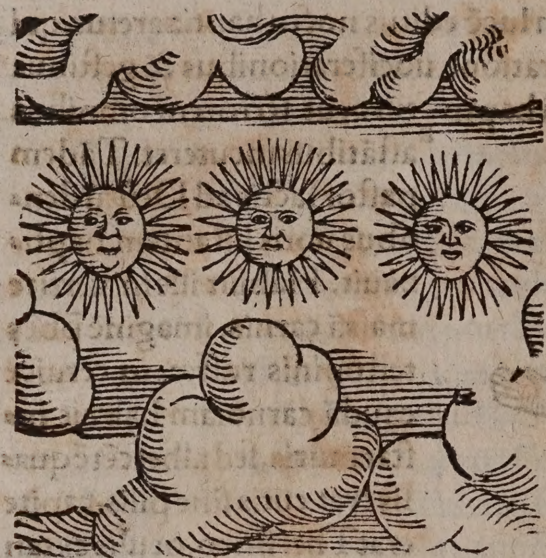
IN Misnia infans natus est absque capite, oculorum effigie in pectore expressa, de quo idem Fincelius.

BAsileæ apud nos in Cinerū suburbio, apud fabrū ex gallina pullū ternis pedib. ac miræ in currendo uelocitatis, uidimus.

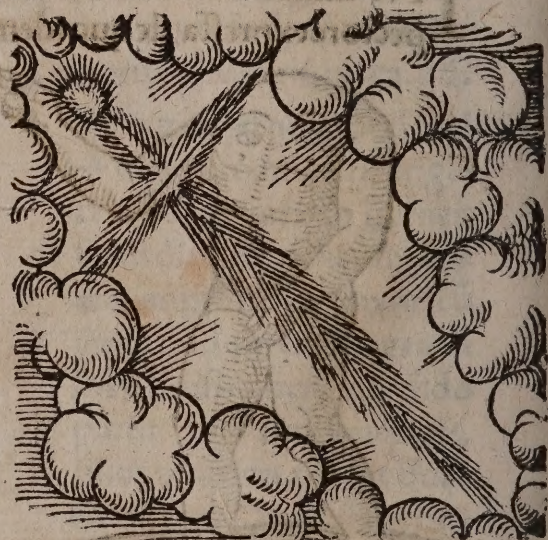
1555 DEcimo Februarij Vinariæ duo parelia uisa sunt. Februarij 15. in pago Pfeffelbach ad Vinariã, ut Fincelius narrat, tale monstrum natum est. A cõiuge pastoris pecudum, puellus fuit

sine facie humana, loco eius carnem habuit glabrã, nisi quod duos oculos grossos & dissimiles extantes habuit, non collocatos in cauitatibus, tetro aspectu, in loco frontis cuspis carnea prominẽs, erecta stetit, mẽtum habuit pendulum, exiguum foramen loco oris, quo omnes uidentes cõterriti sunt, nec fuit baptizatus sed statim sepultus.

HAlberstadij 18. Februarij accidit, ut agnus natus esset, prorsus rotundo capite, tribus oculis, trigemino ore, gemino naso, auribus in tergo pendulis instar caninarum, sed quod maximi prodigij loco habendum est, in tertio ore magnũ oculum ha-

buit, maiorem alijs, ibiq; liuguam prolixam exeruit. uixit unum diem continuo clamore. Iobus Fincelius.

DEcimotertio Martij in Turingia, in cœlo uiſus eſt gadius. Papilionum frequens multitudo circa Fribergum Miſniæ fuit menſe Iunio, qui plantas, arborum folia, & ueſtes lineas ſan-

guineis maculis infecerunt. Quidam etiam ſanguinẽ pluiſſe aſſeuerant. Vt ſcribit Georgius Fabritius de Fribergo oppido.

IN Germania à circulatore quodã lucri gratia, capra circumducta eſt tria habens cornua, quorum duo ſuo quidẽ loco erant, tertium uero ex latere aut uentre potius eminebat.

DVm comitia Imperialia Auguſtę Vindelicorũ, à Sereniſsima Ro-

ma Romanorũ Regia Maiestate Ferdinando celebrantur, septem milliaribus ab Augusta urbe nascitur uitulus Maij uigesimo primo die, in pago quodam Leder nomine, habens duas facies, oculos quatuor, duos quidem in fronte anteriori, in lateribus uero alteros, per omnia alioquin in membris quidem singulis uero uitulo persimilis, qui insuper quàm primum in lucem æditus est, animam actutum exhalauit. Hæc scribit Marcus Frytschius in Meteologicis.

1555 SExto Iunij Vinariæ in fossa arcẽ cingẽte, sanguinis scaturigo ad tres integros dies cõspecta est. Erfordię fons in cruorẽ uersus. Præterea fonticulus quidam inter Vinariam ac Erdfordiam situs, qui anno 1524 ante bellum Rusticorum in sanguinẽ quoq; diro portento cõuersus fuerat, duodecimo ac decimo tertio Iunij denuo cruentus apparuit, ut autor est Fincelius.

DVodecimo Iulij Nebræ in Thuringia hoc stupendum factum accidit, quod Fincelius nobis describit. Coniunx sutoris habitantis ibidem, triduum ingenti dolore sustinuit labores partus, ut obstetrices tres adhibere necesse fuerit, tandem fœtum mortuum enixa est. In ipso autem enisu atque contentione, cum fœtus dimidio corpore exijsset aluo materna, ingens fragor seu sonitus terribilis, qualis est bõbardę, auditus est in aluo parturientis,

turientis, & flammę ignis maximi cum infante eruperunt, eiq́ in natibus pullas amplas inuſsit. Obſtetrici Catharinę Hegēuualdis genas aduſsit, flammæq́ in toto uaporario diſsipatæ fuerunt, ſulphureo odore, implentes totam domum.

VIgeſima ſeptima die Decembr. qui diuo Stephano ſacratus eſt, in pago Freyuuerck, nō procul ab Adorffio Voitlādiæ oppido, biceps infans, quatuor manibus, ac pedibus totidē, abſque ſecreto ſexum prodente (cuius tamē loco umbilicū habebat) à fabri cuiuſdam ferrarij uxore, natus eſt. 1555

MEnſe Decēbri in Pomeraniæ uilla Roſſouu, quę unum tantum miliare à Paſeuualck ſita eſt, ex fœmina monſtrū natū eſt horrendū. Corpus aūt erat uitulinū, caput glabrū ac rotundū inſtar globi, ad ſimiæ ſimilitudinē, mentū hirſutū, prominēs lingua. Pedes autem anteriores erant ſine ungulis, ſolis globulis rotundis, poſteriores uerò bouinæ, cauda uero erat abſque nodis, oſſea ac planè per omnia immobilis.

VIgeſimo nono Decēbris, intra horam decimā ac undecimā noctis, ex magna cœli irati inclemētia orta tempeſtas, tonitruis atque crebrioribus fulminibus adeò ſæuijt, ut in Voitlandia, ac permultis alijs ciuitatibus, eccleſias, ac domorum alibi diuerſa ædificia penitus abſumpſerit. Eodem præterea die aliquot pagi ac arces in Miſnia fulmine tacti atque incenſi ſunt.

ſunt. In Bohemia ab oppido Braga per Sileſiam ferè totam ad miliaria circiter octodecim grando maximam cladem intulit.

1555 IN Marchia non procul à Rhegio monte monſtroſus equus natus eſt, undiq; lacerata cute caligis dependẽtibus, & thorace ſciſsis indutus. Hunc deſcribit Iobus Fincelius de miraculis poſt renatum Euangelium.

GEnuæ apud Allobroges monſtrũ, quale hic ſubiectũ uides, ex Galla quadã muliere, Geneuæ tunc habitante, natum eſt: quod materię redundantis indiciũ fuit. Id monſtrũ binas habuit facies,

 Anno Domini.

facies, hoc est, bifrons erat, qualem Ianum pinxit antiquitas. Quod utrinq; pendet inflatum, intestina sunt ex dorso prodeuntia. Quod autem ex uentris inferiore parte pendet id iecur est, ex fœminæ uulua prolapsum. Monstrum hoc utrumque habet sexum, ad dexteram mas est, ad læuam fœmina. Crura quæ iacere separatim uides, sic discerpta euulsaq; ex ipsa matre dum eniteretur, fuerunt. Ad uiuum expressit Gaspar Maserius pictor, qui tum ibidem cum multis aliis aderat.

VNdecimo Ianuarij Augustæ Vindelicorum uersus montana, cœlum sese aperuit, ac quasi findi uisum est, unde multi extremũ iudicij diem iam præ foribus esse putantes, se diuinæ clementiæ cõmiserunt. Eodem uerò die circa horam noctis nonã, Mickhusiæ in Bauaria, tam dira cœli tempestas ex aëris inclementia orta est, ut luminum iam hinc inde in domibus accensorum, splendorem extinxerit, ac unicus cœli splendor igneus, laborantibus ad tres ferè horas lucẽ præbuerit. Augustæ paulò post crudelia latrocinia in urbe secuta sunt. Macheropœi enim uxor, spe amplissimæ prædæ in suis ædib9, mercatorem quendã bombarda prostrauit. Mox ancilla ferro sibi ipsi mortem consciuit. Præcedenti uerò die iterum Augustæ nuncius publicus præfectum quendam ante urbis portas tormento bellico interfecit. Decimotertio mensis die alius gladio transfixit lanium, quo die etiam Holtzachium ac Vuisinga incensa sunt. Die decimo quinto, S. Catharinæ Syluæ custos bombardæ ictu tactus interijt. Decimo septimo, aurifabri seruus, in flumen se præcipitans, sibi ipsi manus intulit, ac ea ipsa nocte multi in urbe ad mortem usque uulnerati sunt. 1556

1556 IN Algoia Sueuiæ regione non procul à Louuingen, sabbato post festum natiuitatis Christi, ex magna cœli inclementia crebra fulgura uisa, audita tonitrua, & in pago quodam domus ful-

mine tacta atque penitus consumpta est. Cœlum scissum hora noctis nona, magnam ignis partem adeò euomuit, ut multi mortalium metu ac horrore ad aliquot horas, de uita periclitantes, linguæ ac uocis usum amiserint. Eodem etiam die in Bohemia, atque Silesia, dira cœli tempestate, magna hominum pecorumque pars extincta est, ædificia ædium atque templorum multorũ ad terram

decussa

decussa atque prostrata sunt. Incensæ in alijs regionibus Germaniæ urbes, ac magna ex parte cœlesti incẽdio absumptæ. Sanguine pluit, ac camelorũ imagines hominẽ armatũ absumẽtes in cœlo conspectæ sunt. Nõ procul à Lypsia, biceps infans, quatuor manibus, totidemque pedibus, uno autem corpore tantum, natũ est.

PRidie nonas Ianuarij in Germaniæ pago quodam episcopatus Dilingensis, quem patria lingua Oberhauusen uocant, uitulus ex uacca, duobus tantum posterioribus pedibus natus est, tantæ tamen uelocitatis, ut corpore erecto currens, uitulos omnes facilè superaret. 1556

IN comitatu Bœtz propè eiusdẽ nominis castrũ, decimo nono Cal. Febr. ab hora quarta post meridiẽ ad septimam, dira fuit tempestas, crebra tonitrua ac fulmina, demũ de cœlo magno fragore in terram immensæ magnitudinis ignis decidit, atque multa hinc inde combussit. Visi sunt etiam in nubibus cœli peditum equitumque utrinque dimicantium exercitus.

APparuit sub initio Martij anno 1556 Cometes stella, æqualis fermè lunæ dimidio, cum crinibus nõ usqueadeò longis, nec cõstantibus, sed uelut in incẽdijs rutilantibus, ut in tædis dum uẽtus flat. Fusca erat, rubens ac turbida. Quinta die Martij erat iuxta mediũ Libræ, cum illam primùm uidimus. Nona uerò in ipso mundi polo, antea sexaginta partibus ab æquinoctij circulo declinabat. Mota igit̃ est toto quatriduo septuaginta quinque

partibus ab Oriēte in Occidentē, & triginta à Meridie in Septentrionem.

Tum uerò aſsiduè pluit, & cum deſijt pluuia, non apparebat. In Germania apparuit uſq; ad medium Aprilis. A fine Martij ſubſequuta eſt perpetua ſerenitas, uſque ad uigeſimam ſeptimā Aprilis, & tātus calor, ut Iunio menſi ſimilis eſſet tēporis cōſtitutio. Significat aūt Aſtrologorū iudicio, diſsidia circa leges, propter colorem, crines, & motū: & etiā morbos peſtiferos, præſertim in Germania & Pannonia, Aſiaq; ac Grecia, apudq; Boreales nationes. Huius autem Cometę motum, cum circulorum ac ſtellarum fixarum obſeruatione, ut, Viennæ Auſtriæ à Paulo Fabritio Laubenſi ad duodecim dies uiſus atq; deſcriptus eſt, in Aſtrologiæ candidatorū gratiam adijcere placuit.

1556 Tertio Martij in oppido Bergerdorff monſtrum natum eſt, aliqua ratione uitulū referens. Sextipes erat, gemino capite, uno podice. Diſiuncta autem erant capita in longitudine, quorum unum Orientem, aliud uerò Occidentem ſpectare uidebatur. Tres pedes huic, tres alteri inhærebant.

Menſe

MEnse Aprili Rossana Astopiæ ciuitas grauissimo terræmotu, magnaq; inhabitantium clade concussa est, cuius quoque impetu multa in proximis regionibus ad triginta usque miliaria corruerunt ædificia. Decima uerò huius mensis die horrendus terræmotus Constantinopoli, ubi tres dies continuos durasse fertur, multas turres deiecit, templum S. Sophiæ, portamque Hadrianopolitanã infestauit maximè. Tertia die uerò post, qui fuit decimus tertius eiusdem mensis, stella immensæ magnitudinis propè lunam, quam ferè attingere uidebatur, conspecta est. Hunc terræmotum cum reliquis descripsit Valentinus Neuberius Norinbergensis.

IN Heluetiæ diuersis locis, in agro autem ac urbe Basiliẽsi duodecimo Maij, ac sequẽti die in ditione Bernensiũ, non procul à Duno oppido, ros de cœlo cecidit, qui sua dulcedine mel superabat, quod & sæpe antea, potissimum tamen in Gallia anno Domini 1198 factum. Secuta animalium pestis quæ plerunque illa comitatur.

DEcimoquarto Maij, propè Schaphusiã in uico Herblingen sanguine pluit, negabant id quidam factum esse, sed ab inquisitoribus res uera inuẽta est.

SEcũdo Iunij ingens locustarum agmen Germaniæ inferioris aliquot partes uastauit. Fincelius.

BAsileæ Rauracorũ puellus natus est crudeli aspectu, corpore quidem satis bene compacto, sed capite hirsuto, canem, aut catum magis, uel simiam, quàm hominem referente. uixit autem circiter horam dimidiam.

VIcesimo quarto Iulij deforme monstrum uacca enixa est in pago Cleisdorff, distante tria miliaria à Pabenberga, quod

Fincelius quoq; deſcripſit, pedes habuit quatuor uitulinos, caput humanum uirile, atra barba, geminis auribus humanis, & modicis capillis, pectus item humanum & mammoſum. Natum eſt

monſtrum in prędio uiduę nobilis. Sic Volateranus ſcribit, olim ex cane & muliere natum infantē, forma humana ſuperiore parte, inferiore uerò canina, atque expiationis cauſa ad pontificem delatum. Cuius rei Cardanus meminit libro decimoquarto, de rerum uarietate, cap. 64.

1556 ALdenburgi Miſniæ oppidi nono Auguſti, magna orta tempeſtas oppidanos in maximum uitę periculum coniecit. Quo die & infans natus ibidemq́ue baptizatus, ut Fincelius annotauit, qui aliquoties antequā in lucem prodiret, in aluo materna claros omnium ſtupore eiulatus edidit.

DIe ſecunda Septembris hora ante meridiē quinta, apud Locarnēſes uētus turbinis ſiue procella, ex auſtrali parte ueniēs, parietem arcis quæ eſt ad alterā Locarni partē, ita deiecit, ut eius ruina uicinarū ædium pars ſit deiecta. Eodē die ſub horam à meridie ſecundā, nubibus atris ita obductum eſt cœlum, ut dies erepta prorſus uideretur. At paulò poſt tonitrua ac fulmina horrifica, tanti imbres conſequuti ſunt, ut nullus qui uixerit, ſe uidiſſe unquam meminerit, utpote, à quorum iniuria nihil in

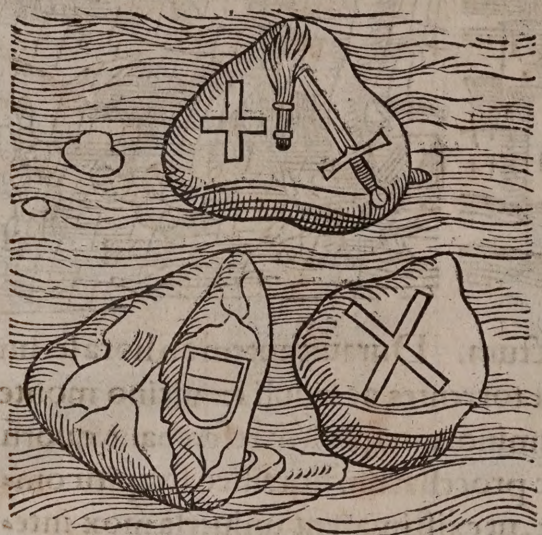

ædibus relictum fuerit intactum. Durauit autem ab hora ſecunda uſque ad ſextam. Interea torrentes ac riuuli ex uicino monte decurrentes, magnorum fluminorum ſpeciem referebant, quorũ fragor adiectus imbrium ac procellarum horrifico ſtrepitu omnium mentes adeò deiecerat, ut exiſtimarent uniuerſa mox interitura. Quantum aũt perículoſa illa inundatio Locarnenſibus ſimul ac uicinis damni intulerit, cum referre longũ ſit, ad hiſtoriam ab ipſis Locarnenſibus, non minus doctè quàm copioſè deſcriptam, lectorem remitto.

1556 QVinto Septembris in Marchiæ oppidulo Custerino, hora nona uespertina innumeræ flãmæ undiq; cœlo emicuerunt. In medio uerò cœlo trabes duæ ignitæ uisæ, ad extremum autem incerto authore uox desuper audita est, VEH, VEH, ECCLESIAE. Iobus Fincelius de miraculis sui temporis.

IN Heluetia die Lunæ post D. Galli festum, nõ procul ab oppido Vuinterthur in Theso fluuio, ferebãt tres silices inuẽtos, in quorũ primo, crux Heluetica, gladius atque uirga, in reliquis autem duobus crux atq; insignia Burgundiaca depicta ac quasi à natura insculpta uidebantur.

IN Hungariæ ciuitate Babatscha 6. Octobris die ante solis exortum, uisa est in aëre duorum puerorum nudorum quidem, sed clypeis militaribus ac gladijs armatorum monomachia, in qua is qui scutum duplici aquila ornatum habebat, armatura Turcica munitũ, adeò prostrare uisus, ut corpus multis ictibus uulneratum è nubibus in terram cadere uisum sit. Eodem etiã tempore ac loco, uisus est arcus cœlestis, naturalib. suis colorib. depictus, ac duo ex utraq; eius parte soles. Horum imaginem damus, ut à Vuolffgango Straucho Norinbergensi cum descriptione urbis data est. Verum his non multũ dissimilia sunt quæ Fincelius in Hispanijs uisa esse

ta esse scripsit, anno Christi 1536. de quibus supra, in eiusdem anni prodigijs, diximus.

BAsileæ uidimus uirum iustæ ætatis, qui in corpore suo adhuc aliud corpus hominis infixum ueluti pectori, omnibus membris absolutis gestaret, solo capite in uero corpore abscondito. Eius mentionem fecimus supra in anno 1525. quo, in Hircyniæ syluæ pago natus est. 1556

IN Decembri mense non procul ab Augusta Vindelicorum, Vrsæ cum Leone certamen, in cœlo uisum est.

SExto Decembris Vuittenbergæ Saxonum, parelia conspecta sunt. Nubes tortuosa distincta per interuallū, colore partim cæruleo, partim puniceo, instar iridis in arcum tensa, quasi æquali interuallo terram cinxit. Sol autem utrinq; cinctus parelijs palido atque subtristi uultu uisus est.

IN oppido diui Galli apud Heluetios, Petrus Besslerus patria Rotmūdensis, et ciuis nō pcul ab urbe S. Galli habitātis seruus, adolescēs impius, temerarius, ac ad uinolentiā in primis pnus, cū die Solis q sanctę Trinitati à ueteri ecclesia dedicat9 est, uigesima prima uidelicet Maij, oppidū cū suis cōsodalib. Sangallēse intrasset, ut ibidem merendam sumerent, nimio uino dementatus (ut uulgó eius fecis homines in conuiuijs facere solent) turbas excitauit, multis coęquales suos aspersit conuitijs, ac demum post diuersi generis in Deum blasphemias, illud insuper adiecit etiā: Si

post-

posthac domino meo seruiero, diabolo corpus ac animã meam deuoueo. Verum cum in urbe pernoctasset, mane decocta crapula, aliqua ex parte in memoriam reuocauit, quę hesterno uesperi ac dicta simul ac facta à se forent. At cum nullas alias rationes inueniret quib. seipsum ale ret, quàm si ad domini sui labores (quos antea tamen execrarat) reuerteretur. Vrbem iam egressus, nõ procul ab ædibus domini sui, à uiro quodam horrendo aspectu, ac atro uestitu indu

to, his uerbis affatus est. Age bone uir, præsto nũc sum, ut quod heri mihi deuotum est, pro meo iure arripiam, quib. dictis, manu, hominem metu ac horrore attonitum, planeq́ obstupefactum, deprehendens, proiecit in terram & aufugit. Verum paulò post miserrimus adolescens à uicinioribus inuentus, cum manibus ac pedibus esset iam contractus, in hospitium delatus, ibidem post usum omnium membrorum ademptum, lecto defixus, uitæ dies, dolore non minus animi, quàm corporis miserrimè transegit.

Basi-

BAſileæ Rauracorum agricolam in utraque manu ſex digitos iuſtæ magnitudinis ac aptæ proportionis habentem, & gallinæ pullum quatuor pedibus, uidimus.

CAlendis Nouembris Tundorffij circiter quartam horã antemeridianam à figuli cuiuſdã uxore natũ eſt monſtrũ horrendum. Erat autem à uertice ad hypochondria hominis figura, ore tamen prominente canino, facie torua, ab umbilico uerò deſtitutũ reliquis partibus corporis humani. Deſcendit in formam pyramidalem, in cuſpide referens ſimilitudinem caudæ ſuis inflexæ. In dorſi autem ſpina umbilici imago alia protenſa erat, erecta tamen inſtar caudæ. Sexus autem eius monſtri nequaquã apparebat, cum neque uiri neque mulieris, neque androgyni ſigna deprehenderentur.

QVarto Decembris Baſileæ infans natus eſt uirilis ſexus carens auribus, quarum loco habuit duo tantũ foramina, quę tamen ita clauſa erant ut nihil inde audire potuerit. Vixit autem puellus ualetudinarius uſque menſem Auguſtum, in cuius principio multis doloribus obijt.

AVguſtæ Rauracorum inter Baſileam ac Rinfeldam oppida, gallinæ anſerum pedibus inuentæ ſunt.

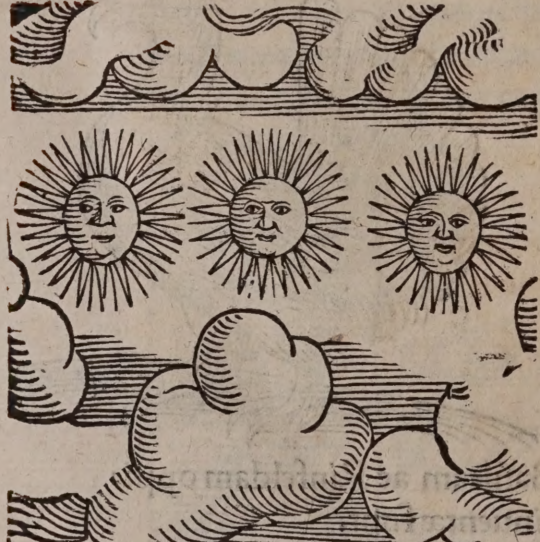
BAſileæ circa paſchatis feſtũ infans adeò ſciſsis ac apertis naribus natus eſt, ut inde eius cerebrũ facillimè ſit cõſpectum.

Quinto autem Calendas Maij circa horam noctis nonam cœlo sereno, halo lunæ apparuit, atque ad horas duas durauit.

QVinto Calend. Augusti in Suntgoiæ aliquot pagis, intra Ensheimum oppidum ac Basileam: duodecimo tertio autem Calend. eiusdem mensis tres simul soles cœlo sudo conspecti sunt.

SEptimo Idus Augusti apud nos Basileæ masculus natus est corpore satis quidem bene compacto, sed sine collo, mon-

strosa

 Anno Domini. 1557.

ſtroſa plane facie, oculis inſolitæ magnitudinis quaſi in fronte ſitis, ac ſuperior capitis pars omnino deerat, in occipitio aũt habebat foramen iuſtæ magnitudinis ex quo ſanguis aliquantulum fluebat, unde ſtatim poſtquam in lucem editus eſſet, diem ſuũ obijt.

HÆc ſunt prodigia atq; oſtẽta ſtudioſe lector, quæ hoc tempore breuiſsimis annotare placuit, additis quãtum hiſtoriarum lectio ſuppeditabat, ijs quæ mox ſecuta ſunt, quò apertius uiciſsitudinum, mutationum, ac calamitatum, prognoſtica certa, iratiq; numinis uera indicia eſſe intelligeres, ac unuſquiſque inde aliorum periculo cautior atque prudentior factus, Deum iratum mundo, ac eius interitum minitantem, ſibi pœnitentia atque innocentia uitæ placandi maiorem occaſionem haberet. Orandus eſt autem, & exorandus nobis eſt ęternus Dominus noſter Ieſus Chriſtus, ut ſua interceſsione Patris irã mitiget, cor in nobis innouet nouum, fidem augeat, atq; ſuam Eccleſiam quam proprio ſanguine redemit, ab omnibus ſatanæ ac mundi immundiſsimi malis artibus, in æternum conſeruet.

Amen.

SEQVENTIA,

cum tardius quàm conueniebat, ab amicis ex Italia acceperimus, ex eadem tamen lingua ab amico transferri curauimus, ac appendicis loco adiecimus: licet ad monstra referenda sint, quæ post linguarum confusionem, in mundo uisa sunt.

HI tales non ita pridem à Lusitanorum nauibus reperti sunt in quadã insula, in medio ad Colocutũ, itinere, ubi Cynosura uideri non potest. Sunt uidelicet homines cum duobus in latere dextro brachijs, duabusq; manibus, auriculas asininas, faciẽ humanam, dextrum crus equinum, aliud humanũ: abundant pilis circa pudenda, reliqua glabri. Ceruorum instar currunt & saliunt: crudeles admodum sunt & amentes. Eorúm mulieres illis asimilãtur, sed minores habent aures, pulchreq; sunt fœminæ, ac magistræ in setæ atque auri artificio muliebri: bis in anno pariunt.

QVibusdã in Arabiæ locis hęc mõstra sunt. Tres habent oculos, nasum & os magna, aures binas amplissimas & rotundas: singula brachia, duas manus: mares etiã binas tam magnas habent mammas, ut eas commodè tegere nequeant: beluinas induũt pelles: sine caligis & calceis incedunt, neq; digitos in pedib. habent: uocantur Sterlochi. Nõ frustra ore magno sunt præditi, nam

nam comedones ac uoraces sunt, carnibus uescuntur semicoctis: uinum aut aquam non bibunt. Magni sunt bellatores, ac perpetuò cum uicinis ac conterminis locis bella gerunt. Eorum rex uectigal pendet Magno Cani.

IN Æthyopiæ partibus quæ Occasum spectant, sunt homines benè formati, præterquàm quòd unicam uno cum pede maximo habent tibiam, cuius pedis umbra, cum Sol ad meridiem uergit, in terram prostrati, ab æstu se tuentur, cum illis ambulandum est (neq; enim aliter possunt) saltant. Loquũtur ut nos in ipsorum lingua. Gemmarij sunt præcipui, quas Armenis mercatoribus, grano ad uictum accepto, uendunt. Sũt magni roboris uiri, & annos ducentos uiuunt. eorum fœminæ pulcherrimæ sunt & omnibus communes, quæ cum prægnantes sunt, nõ amplius ulla ratione coitum admittunt.

IN Ægypti Alpib. sunt hæ deformes creaturę, faciem, brachia, & pedes humanis similes posſident, cum duabus longis mãmillis, reliqua similes camelis. Cũ natos pepererunt, in dorso aut lumbis eos portant, & syluas peragrantes uictitant. Viuunt ad summum annos triginta, nec plus quàm semel aut bis pariunt, uelociter currunt. Eorũ mares sunt piscatores strenui, & suis uxoribus crudeliſsimi, & ferociſsimi. Regem proprium in humeris semper ferunt super lignea lectica, & eum summè uenerantur.

A Ethyopiæ in partibus Septentriones uerſus, tales inueniuntur, qui humanum corpus pulchrum habent, duo brachia, duo crura, & pedes humanos, ſed in humeris habent prominens caninum caput cum duobus brachijs humanis. Vitam degũt humanam, & affabrè laborant cum ſericeis & aureis filis res uarias, quas ad Magnũ Canem mittunt: non rident neque plorant. Magnas exercent mercaturas margaritarum ſiue unionum, carbunculorum, & aliarum gemmarum pulchrarũ. Eorum rex tributarius eſt Magni Canis: tributum penditur ex ſericeis rebus & auratis.

IN Oceano orientali tales reperiuntur fœminæ craſsiſsimæ, collum longius quàm in figura uides habent, & prẹter naturam, brachia ſeu lacertos coniunctos cruribus: retro aſininas habent tibias, ſed pedes alterius formæ: caudam item aſininã: altiores ante ſunt quàm retro: quatuor uno uentre gerunt filios, è quibus duos necant,

alios

alios educant: lac copioſum producunt, è quo caſeum pro ipſorum uictu conficiunt. Mares fœminis ſunt ſimiles, minoribus tantum uentre ac mammis.

NOnnullis in Tartarorũ uallibus talia reperta ſunt monſtra. Collũ nēpe habent longũ, ſupra thoracem, & caput in modũ gryphi: in pectore duos oculos, naſum, & os, duas alas in iſ diuerſorũ colorum: brachia & tibias humanas: in locis habitant aquis ſcatentibus, quoniã ex piſcib. uictitant: grauiter, ut anſeres, uolant: pennæ alarum ipſorum uſui ſunt magnis dominis in ſagittis aptandis, maximè apud Magnum Canem & Pretianum: animalia ſunt ferociſsima, & hominibus inimiciſsima: ex ore uenenum proijciunt, cum propè ſunt ut capiantur.

IN Noui orbis ea parte nouiter à Luſitano rege reperta ſub Aquilone, ubi ad ſanctã crucē eſt inditũ nomē, hoc hominũ genus repertum eſt. Caput habent caninũ, piloſum, cũ auriculis lõgis: media corporis pars & brachia ſunt humanis ſimilia, crura equina, ungues bubali: induunt pelles, non loquunt, ſed fortiter latrant: magni ſunt prædones, & ex raptu uiuũt, Baratriæ uocantur. Continuò cum uicinis inſulis belligerantur, & homines uorant cum habere poſſunt: cum non habent, cæteris ueſcuntur animalibus.

IN regionib. magni quondã Tamberlani, reperire eſt huius formę Cẽtauros. A medio ſupra, humanũ corpus & faciẽ gerunt, niſi ꝙ brachiorũ loco duo habent breuia brachia bufonis inſtar, in capite ſunt caninę aures, cum tribus in uultu barbis, in ilijs ſunt brachia humana cũ manibus ac digitis, reliqua ſunt equi. Celeriter currũt, ſi quẽ amplectantur, tam arctè ſtringũt, ut rumpi cogatur, ſolis ueſcuntur elephantibus, amici ſunt hominum & mulierum, quia illis nullam inferunt moleſtiam.

IN Taprobana inſula tales repertæ ſunt humanæ creaturę malè formatę. Crura habẽt breuia, humeros eleuatos, collum ſubtile, caput maximũ, cum unico in frõte oculo, rimantur gemmas & ſimilia pulchra. Truces ac ferini ſunt homines, nec fœmellas à maribus quis dignoſcit, niſi cum grauidæ ſunt. Nudi incedunt, & ex rebus ſylueſtribus uitam degunt, ros illis potus eſt, auribus carent, & acutè audiunt. Quoddam fucorum genus, quos Itali tabanos uocant, illos ualde moleſtat, ob eam cauſam ſabulo ſe cõdunt, quoad inſulam fuci præteruolent.

IN ultimis Syricanæ partibus, ſunt talis figuræ homines ex toto, præter gruinum collum, ac ferinum caput cum oculis ac naſo humanis, roſtrum & barbulas habent ut galli, ueſtiuntur pellibus.

pellibus. Agricultores ſunt: magnum illis eſt bellum cum gry-phis, ita ut utrinqꝫ ingens numerus pereat. Eorum mulieres ſunt illis ſimiles, ſed barbulas non habent, & roſtrum latius gerunt. Vinum non bibunt: qui in bello cadunt, habentur ut ſancti, & eorum uxores non amplius ſunt alijs uiris conſpicabiles.

SVper inſulis quibuſdam Caſpij maris tales reperiuntur leo-nes. Humana ſunt facie, ſed ſylueſtres & feroces: ex raptu uiuunt, & ſupra atque ſub aquis æquè natant ut piſces. Horum plerique hiſtorici meminere, ac Solinus præſertim de mun-di mirabilibus.

IN Lybię deſertis repertę ſunt mulieres quę ad ge-nua uſqꝫ ꝓmiſſas habẽt mã millas: uſu carent loquẽdi, ſed tamen uehementer cla-mant uel ſtridẽt: domeſticè uerſantur cum uiris: ueloci-ter currunt, ita ut curſu ſyl-ueſtria capiãt animalia qb. ueſcant: inter albũ & nigrũ calorẽ ſunt, nẽpe fuſci colo-ris uel ſubnigri: carent pilis,

nisi quòd à genubus infra Satyris similes sunt, unguibus manuũ fortes ac rapaces sunt, caput crinibus abundat, deformi sunt corpore ac facie, rident libenter, præsertim in uirorum præsentia.

IN Asiæ syluis sunt tales, appellati Monopoli. Capite carent, sed faciẽ habẽt in pectore, incedunt nudi, solis pudẽdis uelo tectis, caput integunt maximo pileo, propter ingentem solis calorem. Colligunt hi piper, & illud Mechæ mercatoribus ex uariarum mercium permutatione diuendunt, quas deinde merces ipsi Antipodibus distribuunt. Sunt ualde continentes & modesti homines, neque unquam uerbum malum proferre audiuntur, syncerissimi sunt, & bona præditi conscientia iuxta eorum legem.

IN Lybiæ Alpibus hęc monstruosa animalia reperiũtur. Ex toto flaua seu giluæ sunt, facies humana in pectore, crura sunt bouina, pedes humani, cauda uulpina, mãmę caprinæ, dorsum instar camelorũ, collũ longum, in cuius summitate nõ caput, sed tumorẽ in modũ nattæ cũ duab. porcinis aurib. habẽt. Hircina sunt barba, uiuunt ex herbis & radicibus, & admodum syluestres sunt. Dũ parui sunt, his commodè uescunt homines, quibus Magnus Canis utitur, at cum grandæui, durissimæ sunt concoctionis, ideò iuuenculi sunt uescendi, illic hi meliores sunt, quàm apud nos hœdi.

F I N I S.

ERRATA QVÆ INTER RELEGENDVM DEPREHENSA SVNT, ITA emendabis. Significat autem primus numerus folium, secundus lineam siue uersum.

Folio 1.12.*eorum,lege rerum.* 2.32.*depictum quem.* 13.8.*quinquennies, quinquennes.* 17.1.*insidide,nsidiæ.* 22.30.*incidēs,incedens.* 30.28.*que,qui.* 34.13.Hæc de,etc. *transposita sunt,Dcebant autē in fine eiusdem folij, ante Zoroastrem esse.* 35.8. *uero, in cinerem fatiscunt,&c.* 46.14. *sed,sol.* 47.15.*primo,primæ.* 57.4.*patrijtum,patritiū.* 63.*in margine ubi sint numeri annorum ante Christum,pro 480, lege 580, pro 482, 579.* 64.1.*in margine pro 477, 5477.* 76.29.*lupam, lupus.* 85.23. *lutarum, multarum.* 87.15. *Crinisij,Chrysij.* *ibid.*22. *tria millia Carthagi.* 90.1. *ædibus, ædilibus.* 91.5. *disrupit,destrunit.* 103.6. *in margine pro 277.267.* 105.15.*Brundusitij Brundusini.* 116.1.*pro* 212.213. 116.5.*ad Templum, Campum.* 132.11. *Circa, Cirtha.* 136.18. *Ceramnem,Theram & Cherasiam.* 183.4. *Macd. Maccedonia.* 140.32.*Melio, Aequimelio.* 142.5.*Poricus,Porcius.* 150.21.*triceps,tripes.* 158.15.*Aegitum Aegyptum.* 163.4.*Theatri,Theai.* *ibid.*5.*strata,lustrata.* 191.9.*pihanam,pugnantium.* *ibid.*15. *Maritio,Martio,Caic Mario* 201.14.*mula.* 204.6.*Sylo,Sylla* 201.9.*perditum,proditum* 218.35.*infere ait,quod &c.* 281.16.*columba, columna.* 303.7.*Obscœnorū, Osthenorum.* 305.9.*pratre,patre* 313.9.*Coldroe,Cosdroe.* 134.6.*Chianus,Caianus* 322.18. *Ignitus lapis,&c. Nota totum illum locum (qui ex contracti Chronico, in quo mendosus numerus erat, 650, dum debebat scribi 960) transpositum esse, quod libro iam edito demum, inter rlegendum obseruauimus, illum igitur totum locum referes ad annum Christi 960.* 32;.31.*Alpiade,Alpaide.* 339.3.*peridas,istas.* 354.21.*episcopater episcopi ater.* 354.:2.*Veniciæ,Veneciæ.* 365.20. *Friderici,Othonis.* 366.1.*appendentes, adpertinentes* 419.4.*Cathama, Cathania.* *ibid.*31. *Casluna,Catina.* 451.2. *Milcchius, Milichius.* 463.20.*Falceianus,Valerianus.* 474.31.*Pontū,Pontem.* 475.1. *luce damnabatur Lucæ dominabatur.* 477.2.*interituo,interitum.* 480.5.*Araunc,Araui.* 481.24.*Poliam,Podoliam.* 510.1.*uisum est in cœlo.* 533.13.*Sueui,Sueuiæ.* 558. *in margine pro 1553, 1535.* 658.35. *urbis,nobis.*

F I N I S.

BASILEAE, PER HENRICVM PETRI, MENSE AVGVSTO ANNO M. D. LVII.

M 2